

T. B. M. M. TUTANAK DERGİSİ

79 uncu Birleşim
27 . 3 . 2002 Çarşamba

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	197
II. - GELEN KÂĞITLAR	199
III. - YOKLAMA	249
IV. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	203
A) GÜNDEMĐŞİ KONUŞMALAR	203:208
1. - Bursa Milletvekili Faruk Çelik'in, Artvin İli ve Artvinlilerin sosyal ve ekonomik sorunları ile alınması gereken tedbirlere ilişkin gündem dışı konuşması	203:205
2. - Adana Milletvekili Yakup Budak'ın, muhtarların sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	205:206
3. - Ordu Milletvekili İhsan Çabuk'un, Ordu İlinin sorunlarına ve alınması gereken tedbirlere ilişkin gündem dışı konuşması	206:208
B) GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ	208:212
1. - Çankırı Milletvekili Hüseyin Karagöz ve 20 arkadaşının, uygulanan ekonomik ve sosyal politikalar konusunda Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/270)	208:210

2. - Bursa Milletvekili Ahmet Sünnetçioğlu ve 20 arkadaşının, olası bir depreme karşı alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/271)

210:212

V.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

212, 250

1. - İzmir Milletvekili Rifat Serdaroğlu'nun; İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın; Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya'nın; Ankara Milletvekili Yıldırım Akbulut'un; Şırnak Milletvekili Mehmet Salih Yıldırım'ın; Gaziantep Milletvekili Ali İlksoy, Konya Milletvekili Ömer İzgi ve Ankara Milletvekili Nejat Arseven'in; İstanbul Milletvekili Ziya Aktaş ve 42 Arkadaşının; Zonguldak Milletvekili Hasan Gemici'nin ve İzmir Milletvekili İşılay Saygın'ın; Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüdüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İttüdük Teklifleri ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/94, 2/232, 2/286, 2/307, 2/310, 2/311, 2/325, 2/442, 2/449) (S.Sayı: 527)

212

2. - Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezleri Kanunu Tasarısı ve Adalet ve Plan ve Bütçe Komisyonları raporları (1/744) (S. Sayısı: 786)

212

3. - Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilâtı Hakkında 189 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/53) (S. Sayısı: 433)

212

4. - Sosyal Güvenlik Kurumu Teşkilâtının Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılması Hakkında 618 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname; Sosyal Güvenlik Kurumu Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı; Kayseri Milletvekili Hasan Basri Üstünbaş ve Üç Arkadaşının Sosyal Güvenlik Kurumu Teşkilâtının Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları raporları (1/755, 1/689, 2/699) (S. Sayısı: 666)

213

5. - Türkiye İş Kurumunun Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılması Hakkında 617 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname; Türkiye İş Kurumu Kanunu Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları raporları (1/754, 1/692) (S. Sayısı: 675)

213

6. - Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılması Hakkında 619 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Aynı Mahiyetteki Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları raporları (1/756, 1/691) (S. Sayısı: 676)

213

7. – Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığının Kurulması ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında 616 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları raporları (1/753, 1/690) (S. Sayısı: 685) 213
8. – Her Türlü İrk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/913) (S. Sayısı: 770) 214
9. – Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/893) (S.Sayısı: 833) 214:249, 250:276
- VI. – SORULAR VE CEVAPLAR** 277
- A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI** 277:335
1. – Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilen bankaların verdiği kredilere ve Devlete maliyetlerine ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Kemal Derviş'in cevabı (7/5868) 277:279
2. – Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu raporunda Ziraat Bankası yetkilileri tarafından bazı firmaların borçlarının silindiği hakkındaki iddiaya ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Kemal Derviş'in cevabı (7/6026) 280:285
3. – Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız'ın, pancar üreticilerinin kredi borçlarına ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Kemal Derviş'in cevabı (7/6071) 286:291
4. – İstanbul Milletvekili Celal Adan'ın, şehir içindeki sanayi tesislerine İstanbul-Kağıthane'deki patlamaya ve LPG istasyonlarına ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Zeki Çakan'ın cevabı (7/6117) 292:295
5. – İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Şahin'in, ülkemizde yatırım yapan kuruluşların karşılaştıkları sorunlara ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Devlet Bakanı Kemal Derviş'in cevabı (7/6130) 295:300
6. – Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, Bursa ilinin bazı ilçelerindeki çıraklık ve yaygın eğitim yatırım projelerine ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun cevabı (7/6160) 300:302
7. – Afyon Milletvekili Gaffar Yakın'ın, 1999 yılından itibaren belediyelere yapılan yardımlara ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Rüştü Kâzım Yücelen'in cevabı (7/6167) 302:304
8. – Trabzon Milletvekili Şeref Malkoç'un, Trabzon'daki öğrenci yurtları ile ilgili bazı iddialara ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun cevabı (7/6183) 304:306
9. – Bitlis Milletvekili Yahya Çevik'in, Bitlis-Mutki İlçesi Millî Eğitim Müdürlüğüne yapılan atamaya ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun cevabı (7/6187) 306

10. – Aksaray Milletvekili Sadi Somuncuoğlu'nun, Türkiye-AB ilişkilerine ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı A.Mesut Yılmaz'ın cevabı (7/6195) 307:310
11. – Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu'nun, Bayburt Demirözü Baraj suları altında kalacak arazi ve yerleşim yerlerine ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Zeki Çakan'ın cevabı (7/6201) 311:314
12. – Gaziantep Milletvekili İbrahim Konukoğlu'nun;
Acil kurtarma botu ihalesine,
- İstanbul Milletvekili İrfan Gündüz'ün;
Acil müdahale botu ihalesine,
- Tokat Milletvekili M.Ergün Dağcıoğlu'nun;
Acil müdahale botu ihalesiyle ilgili iddialara,
İlişkin soruları ve Devlet Bakanı Ramazan Mirzaoğlu'nun cevabı (7/6209, 6213, 6217) 314:326
13. – Adıyaman Milletvekili Mahmut Göksu'nun, Denizli Çocuk Yuvası ve Yetiştirme Yurdu ile Huzurevi sakinleri için düzenlenen geceyle ilgili bazı iddialara ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Hasan Gemici'nin cevabı (7/6228) 326:328
14. – Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın, öğretmen atamalarına ilişkin sorusu ve Milli Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun cevabı (7/6276) 328:329
15. – Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, kaçak elektrik kullanımına ve sulama kooperatiflerinin kullandıkları elektrikle ilgili sorunlara ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Zeki Çakan'ın cevabı (7/6345) 330:333
16. – İstanbul Milletvekili Azmi Ateş'in, 2425 Sayılı Kanuna ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Ömer İzgi'nin cevabı (7/6576) 334:335

I. – GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.00'te açılarak iki oturum yaptı.

İstanbul Milletvekili Mehmet Ali İrtemçelik, Afganistan'da görevli Uluslararası Güvenlik Destek Gücü (ISAF) Komutanlığının ülkemizce devralınmasına ilişkin gündem dışı bir konuşma yaptı;

Karabük Milletvekili Mustafa Eren'in, Karabük İli ile KARDEMİR'in sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşmasına Devlet Bakanı Yılmaz Karakoyunlu,

Bursa Milletvekili Ali Arabacı'nın, Nazım Hikmet'in vatandaşlıktan çıkarılma kararının uygulanması sırasında yapıldığı iddia edilen hukuk dışılığa ilişkin gündem dışı konuşmasına da İçişleri Bakanı Rüştü Kâzım Yücelen,

Cevap verdi.

Denizli Milletvekili Hasan Erçelebi'ye ait, gündemin 123 üncü sırasında yer alan 3/397,

İstanbul Milletvekili Aydın Ağan Ayaydın'a ait, gündemin 42, 43, 44, 45, 46, 105, 120, 148 ve 175 inci sıralarında yer alan 3/371, 3/307, 3/393, 3/395, 3/396, 3/413, 3/346, 3/465, 3/509,

Ağrı Milletvekili Musa Konyar'a ait, Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonunda bulunan 3/587,

Esas numaralı dosyaların, 4616 sayılı Kanun yönünden değerlendirilmek üzere Başbakanlığa geri verildiği Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Çankırı Milletvekili Hüseyin Karagöz ve 20 arkadaşının, madencilik sektörünün sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/269) Genel Kurulun bilgisine sunuldu; önerenin gündemdeki yerini alacağı ve öngörüşmesinin, sırası geldiğinde yapılacağı açıklandı.

TBMM Başkanı Ömer İzgi'nin, Tunus Meclis Başkanı Fouad Mbazza'nın davetine icabetle Tunus'a yapacağı resmî ziyarete katılmaları siyasi parti gruplarınca bildirilen milletvekillerine ilişkin Başkanlık tezkeresi Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

TBMM Dışişleri Komisyonunu temsilen bir üyenin, İspanya Parlamentosu Kalkınma ve Uluslararası İşbirliği Komisyonu Başkanı M.Jesus Lopez-Medel Bascones'in daveti üzerine, 11-12 Nisan 2002 tarihlerinde Madrid'de yapılacak olan Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Birliği Üye Ülkeleri Kalkınma ve Uluslararası İşbirliği Komisyonları Başkanları Konferansına katılmasına ilişkin Başkanlık,

Turizm Bakanı Mustafa Rüştü Taşar'ın, 10-14 Şubat 2002 tarihlerinde Suriye'ye yaptığı resmî ziyarete katılmaları uygun görülen milletvekillerine ilişkin Başkanlık,

Tezkereleri ile;

Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmınının 286 ncı sırasında yer alan 770 sıra sayılı Her Türlü İrk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısının bu kısmın 9 uncu sırasına alınmasına ilişkin Danışma Kurulu önerisi,

Kabul edildi.

Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan:

TBMM İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifleri ve Anayasa Komisyonu raporunun (2/94, 2/232, 2/286, 2/307, 2/310, 2/311, 2/325, 2/442, 2/449) (S.Sayısı:527) görüşmeleri, daha önce geri alınan maddelere ilişkin Komisyon raporu henüz hazırlanmadığından,

Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezleri Kanun Tasarısının (1/744) (S.Sayısı: 786) görüşmeleri, ilgili komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından, Ertelendi;

Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısının (1/960) (S. Sayısı: 839) görüşmeleri tamamlanarak, tümünün kabul edildiği ve kanunlaştığı açıklandı.

27 Mart 2002 Çarşamba günü, alınan karar gereğince saat 14.00'te toplanmak üzere, birleşime 19.37'de son verildi.

Ali İlıksoy

Başkanvekili

Mehmet Ay

Gaziantep

Kâtip Üye

Kemal Albayrak

Kırıkkale

Kâtip Üye

II. - GELEN KÂĞITLAR**27 . 3 . 2002 ÇARŞAMBA****Teklifler**

1. - Denizli Milletvekili Salih Erbeyin'in; 1136 sayılı Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair 2.5.2001 Tarih ve 4667 Sayılı Kanunun 97 nci Maddesine Bir Cümle İlav e Edilmesine Dair Kanun Teklifi (2/921) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.3.2002)

2. - Yozgat Milletvekili İlyas Arslan ve 2 Arkadaşının; Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/922) (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 20.3.2002)

Raporlar

1. - Astsubay Meslek Yüksek Okulları Kanunu Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/951) (S. Sayısı : 841) (Dağıtma tarihi : 27.3.2002) (GÜNDEME)

2. - Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya'nın Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve Adalet, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/954, 2/879) (S. Sayısı : 842) (Dağıtma tarihi : 27.3.2002) (GÜNDEME)

Yazılı Soru Önergeleri

1. - Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, Cumhurbaşkanının malvarlığına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/6675) (Başkanlığa geliş tarihi : 22.3.2002)

2. - Konya Milletvekili Hüseyin Arı'nın, kırmızı bültenle aranan bir şahsın Türkiye'ye getirilememesinin nedenine ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/6676) (Başkanlığa geliş tarihi : 22.3.2002)

3. - Rize Milletvekili Ahmet Kabil'in, Rize Organize Sanayi Bölgesi için yapılacak kamulaştırma ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından yazılı soru önergesi (7/6677) (Başkanlığa geliş tarihi : 22.3.2002)

4. - Adıyaman Milletvekili Mahmut Göksu'nun, imam hatip lisesi öğrencilerine polisin yaptığı müdahaleye ilişkin Devlet Bakan ve Başbakan Yardımcısından (Devlet Bahçeli) yazılı soru önergesi (7/6678) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)

5. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Yenimahalle İlçesindeki polis gücüne ve polisiye olaylara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6679) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)

6. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Şereflikoçhisar İlçesindeki polis gücüne ve polisiye olaylara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6680) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)

7. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Sincan İlçesindeki polis gücüne ve polisiye olaylara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6681) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)

8. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Polatlı İlçesindeki polis gücüne ve polisiye olaylara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6682) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)

9. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Nallıhan İlçesindeki polis gücüne ve polisiye olaylara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6683) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
10. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Mamak İlçesindeki polis gücüne ve polisiye olaylara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6684) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
11. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Kızılcahamam İlçesindeki polis gücüne ve polisiye olaylara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6685) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
12. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Keçiören İlçesindeki polis gücüne ve polisiye olaylara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6686) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
13. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Kazan İlçesindeki polis gücüne ve polisiye olaylara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6687) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
14. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Kalecik İlçesindeki polis gücüne ve polisiye olaylara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6688) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
15. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Haymana İlçesindeki polis gücüne ve polisiye olaylara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6689) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
16. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Güdüll İlçesindeki polis gücüne ve polisiye olaylara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6690) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
17. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Gölbasi İlçesindeki polis gücüne ve polisiye olaylara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6691) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
18. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Evren İlçesindeki polis gücüne ve polisiye olaylara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6692) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
19. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Etimesgut İlçesindeki polis gücüne ve polisiye olaylara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6693) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
20. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Elmadag İlçesindeki polis gücüne ve polisiye olaylara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6694) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
21. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Çubuk İlçesindeki polis gücüne ve polisiye olaylara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6695) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
22. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Çankaya İlçesindeki polis gücüne ve polisiye olaylara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6696) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
23. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Çamlidere İlçesindeki polis gücüne ve polisiye olaylara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6697) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
24. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Bey pazari İlçesindeki polis gücüne ve polisiye olaylara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6698) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
25. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Bala İlçesindeki polis gücüne ve polisiye olaylara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6699) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
26. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Ayaş İlçesindeki polis gücüne ve polisiye olaylara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6700) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
27. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Altındağ İlçesindeki polis gücüne ve polisiye olaylara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6701) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
28. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Akyurt İlçesindeki polis gücüne ve polisiye olaylara ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6702) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)

29. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Yenimahalle İlçesindeki jandarma gücüne ve asayişe ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6703) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
30. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Şereflikoçhisar İlçesindeki jandarma gücüne ve asayişe ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6704) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
31. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Sincan İlçesindeki jandarma gücüne ve asayişe ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6705) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
32. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Polatlı İlçesindeki jandarma gücüne ve asayişe ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6706) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
33. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Nallıhan İlçesindeki jandarma gücüne ve asayişe ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6707) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
34. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Mamak İlçesindeki jandarma gücüne ve asayişe ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6708) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
35. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Kızılcahamam İlçesindeki jandarma gücüne ve asayişe ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6709) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
36. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Keçiören İlçesindeki jandarma gücüne ve asayişe ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6710) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
37. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Kazan İlçesindeki jandarma gücüne ve asayişe ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6711) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
38. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Kalecik İlçesindeki jandarma gücüne ve asayişe ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6712) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
39. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Haymana İlçesindeki jandarma gücüne ve asayişe ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6713) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
40. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Güdül İlçesindeki jandarma gücüne ve asayişe ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6714) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
41. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Gölbaşı İlçesindeki jandarma gücüne ve asayişe ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6715) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
42. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Evren İlçesindeki jandarma gücüne ve asayişe ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6716) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
43. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Etimesgut İlçesindeki jandarma gücüne ve asayişe ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6717) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
44. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Elmadag İlçesindeki jandarma gücüne ve asayişe ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6718) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
45. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Çubuk İlçesindeki jandarma gücüne ve asayişe ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6719) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
46. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Çankaya İlçesindeki jandarma gücüne ve asayişe ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6720) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
47. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Çamlıdere İlçesindeki jandarma gücüne ve asayişe ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6721) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)
48. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Beypazarı İlçesindeki jandarma gücüne ve asayişe ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6722) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)

49. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Bala İlçesindeki jandarma gücüne ve asayişe ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6723) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)

50. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Ayaş İlçesindeki jandarma gücüne ve asayişe ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6724) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)

51. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Altındağ İlçesindeki jandarma gücüne ve asayişe ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6725) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)

52. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara-Akyurt İlçesindeki jandarma gücüne ve asayişe ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6726) (Başkanlığa geliş tarihi : 21.3.2002)

53. - İstanbul Milletvekili Zafer Güler'in, TBMM binalarında sigara içilmesinin önlenmesi için alınacak tedbirlere ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından yazılı soru önergesi (7/6727) (Başkanlığa geliş tarihi : 25.3.2002)

54. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara ve ilçelerindeki korunmaya muhtaç çocuklara verilen hizmetlere ilişkin Devlet Bakanından (Hasan Gemici) yazılı soru önergesi (7/6728) (Başkanlığa geliş tarihi : 25.3.2002)

55. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara ve ilçelerindeki sivil savunma birimleri ve hizmetlerine ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6729) (Başkanlığa geliş tarihi : 25.3.2002)

56. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara ve ilçelerindeki sağlık birimleri, sağlık personeli ve sağlık hizmetlerine ilişkin Sağlık Bakanından yazılı soru önergesi (7/6730) (Başkanlığa geliş tarihi : 25.3.2002)

57. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara ve ilçelerindeki spor tesislerine ve yatırımlarına ilişkin Devlet Bakanından (Fikret Ünlü) yazılı soru önergesi (7/6731) (Başkanlığa geliş tarihi : 25.3.2002)

58. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara ve ilçelerinde İller Bankası kanalıyla yapılan yatırımlara ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/6732) (Başkanlığa geliş tarihi : 25.3.2002)

59. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara ve ilçelerindeki tarım ve hayvancılık faaliyetlerine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/6733) (Başkanlığa geliş tarihi : 25.3.2002)

60. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara Gümrüğünde son beş yılda gerçekleşen işlem hacmine ilişkin Devlet Bakanından (Mehmet Keçeciler) yazılı soru önergesi (7/6734) (Başkanlığa geliş tarihi : 25.3.2002)

61. - Kütahya Milletvekili Ahmet Derin'in, Kütahya Sanayi Sitesindeki Halk Bankası şubesinin kapatılmasına ilişkin Başbakanından yazılı soru önergesi (7/6735) (Başkanlığa geliş tarihi : 25.3.2002)

Meclis Araştırması Önergeleri

1. - Çankırı Milletvekili Hüseyin Karagöz ve 20 arkadaşının, uygulanan ekonomik ve sosyal politikalar konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/270) (Başkanlığa geliş tarihi : 22.3.2002)

2. - Bursa Milletvekili Ahmet Sünnetçioğlu ve 20 arkadaşının, olası bir depreme karşı alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/271) (Başkanlığa geliş tarihi : 22.3.2002)

BİRİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 14.00****27 Mart 2002 Çarşamba****BAŞKAN: Başkanvekili Ali İLİKSOY****KÂTİP ÜYELER: Kemal ALBAYRAK (Kırkkale), Mehmet AY (Gaziantep)**

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 79 uncu Birleşimini açıyorum.

Toplantı yetersayımız vardır; görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce, üç arkadaşına gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Artvin İli Çoruh havzasında yapılacak barajlar merkezinde çıkarılacak madenlerin Artvin İline etkileriyle ilgili söz isteyen Bursa Milletvekili Sayın Faruk Çelik'e aittir.

Sayın Çelik, buyurun; Artvin'den Bursa'ya uzun bir hat...

Süreniz 5 dakika.

IV. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) GÜNDEM DİŞİ KONUŞMALAR**

1. - Bursa Milletvekili Faruk Çelik'in, Artvin İli ve Artvinlilerin sosyal ve ekonomik sorunları ile alınması gereken tedbirlere ilişkin gündem dışı konuşması

FARUK ÇELİK (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Doğu Karadenizimizin yeşil incisi Artvin ve çilekeş Artvinlilerin sorunlarını dile getirme fırsatı veren Sayın Başkana teşekkür ediyor, Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, yüzölçümü 7 436 kilometrekare olan, 1990 nüfus sayımında 213 000 nüfusa sahipken, 2000 nüfus sayımında 191 000'e gerileyen, arazi yapısı tarıma elverişli olmayan, başta Murgul Bakır İşletmeleri olmak üzere, mevcut sanayi işletmeleri kapanan, kültür ve eğitim düzeyi en yüksek, asayiş bakımından en huzurlu ilimiz olan Artvin'de, son yıllarda iki konu Artvinlilerin huzurunu iyice kaçırmıştır.

Bunlardan birincisi, Türkiye'deki toplam elektrik ihtiyacının yüzde 10'unu karşılayacak olan Çoruh havzasındaki barajlar projesidir. Her ne kadar bu hükümetin politikaları sayesinde işletmeler, sanayi tesisleri kapanıyor ve enerji fazlasından bahsediliyorsa da, gelişen, kalkınan, istihdam yaratan Türkiye için enerji çok önem arz etmektedir. Bundan dolayı, Çoruh havzasındaki barajlar projesini ülkenin geleceği açısından hepimiz ve Artvinliler önemsemekteyiz. Yalnız, ülkenin yeni enerji kaynaklarına kavuşması ne kadar önemli ise, bu kaynakların hedefi olan insanın huzuru ve mutluluğu da o derece önemlidir; yani, kalkınma hamleleri insanın huzurunu bozmaya yönelik olmamalıdır. Çoruh havzasındaki baraj projeleri 440 kilometrelik yeni yol yapımı ihtiyacını doğurmaktadır ki, bu rakam, Artvin İlinde cumhuriyet tarihi boyunca yapılan yol miktarı kadardır.

Ayrıca, havza üzerinde yapılacak Yusufeli Barajıyla, Yusufeli İlçemiz sular altında kalacaktır. Ülkemizin en fazla ihtiyaç duyduğu kardeşlik, güven, barış, dayanışma gibi güzel hasletleri bünyesinde barındıran, suç ve suçlunun konuşulmadığı, cezaevi her zaman boş olan, örnek vatandaşlarımızdan oluşan Yusufeli halkı soruyor: Baraj yapımını üstlenen konsorsiyumdan yabancı firmalar çekildiler; barajın kaderi ne olacak? Barajın yapımıyla ilgili bakanlığımız ne düşünüyor? Yusufeli'ni sular altında kalmaktan kurtaracak alternatif projeleri, sivil toplum örgütleri bakanlığınıza sunmuştu; yani, ikili proje yerine üçlü proje tekliflerini bakanlığımız nasıl değerlendirmektedir?

Takriben 30 000'e yakın kişiyi evsiz bırakacak olan yöre halkının geleceği konusundaki belirsizlik ve yetkililerin bu konuda net açıklama yapmamları Yusufeli halkını tedirgin etmektedir. Yusufelililer, gelecekleriyle ilgili, bakanlıklardan net açıklama beklemektedirler.

Çoruh havzasındaki barajlar dünyanın en güzel kanyonlarını yok edecektir. Artvin halkı yine soruyor: Artvin İlinin yerleşim birimlerini ve ekolojik yapısını olumsuz etkilemeyecek nehir tipi santrallerle elektrik enerjisi üretimi neden düşünülmedi? Düşünüldüyse vazgeçme nedenleri ne idi?

Değerli milletvekilleri, Artvin İlinin ikinci önemli sorunu ise, merkezde çıkarılması düşünülen ve 1995 yılından beri çalışmaları başlatılmış olan altın, bakır, çinko; yani, madencilik projeleridir.

Değerli milletvekilleri, insanoglu, kalkınma, daha çok kâr, daha fazla üretim ve tüketim bahanesiyle üretemeyeceği tek şey olan tabiatı çılğınca ve bilinçsizce tüketmektedir. Oysa, tabiatın yok edilmesi demek, insanın yoksullaşması ve sağlığının bozulması demektir.

Artvin İl merkezinin üst tarafından, Millî Parka 500 metre, Kafkasör Turizm Merkezine 1 kilometre mesafede, 12'si dünyada başka yerde olmayan, 200'e yakın bitki türü ve yaban hayatın yoğun olarak hüküm sürdüğü yeşilliklerin ortasında altın, bakır ve çinko arama çalışmaları yapılmaktadır. Bu maden arama çalışmaları asit karakterli kirleticilerden dolayı, öncelikle çevrenin en temiz suyu durumunda olan Hatila Suyunun ve tatlı su ekosisteminin sonu olacaktır.

ÇED raporu hazırlanmadan, Cominco Şirketince, Kafkasör ve Cerrahtepe'de çıkarılmak istenen altın, bakır ve çinko madeniyle ilgili çalışmalar, siyanür kullanılmamasına rağmen, doğayı ciddi şekilde tahrip etmiştir. Yüzde 60 eğimli, heyelanlı bir bölge olan Artvin İlimizde bu maden çalışmaları, heyelanları daha da artıracaktır. Artvin İlinin ortadan kalkmasına sebep olacak sonuçların ortaya çıkma ihtimali yüksektir.

Yöredeki sivil toplum örgütleri, yöre halkı, kamu kurum ve kuruluşları, çeşitli kurumlardan aldıkları uzman görüşleri ve yaptıkları araştırma sonuçları itibariyle, madencilik çalışmalarına şiddetle karşı çıkmaktadırlar ve sormaktadırlar: Takriben on yıldır süren maden arama çalışmaları hangi noktadadır? (Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çelik, 1 dakika içinde toparlayınız efendim.

Buyurun.

FARUK ÇELİK (Devamla) - Aramayı yapan şirketin süre talebine bakanlık nasıl bakmaktadır? Bakanlığın buradaki altın ve diğer maden rezervleriyle ilgili tespiti var mıdır? ÇED raporu alınmaz ise, bu tahribat nasıl izah edilecektir?

Değerli milletvekilleri, hükümet, Artvin İlini ortadan kaldırılmaya değil, Artvin İlini geliştirmeye dönük politikalar ortaya koymalıdır. Bu nedenle, yöre halkının ve yöre insanının sesine kulak verilmelidir. Yöre halkı, Artvin'in geleceğini, eğitim kenti olmasının sağlanmasında, eğitim ve orman fakülteleri çalışmasının tamamlanmasında, her ilçede yüksekokul açılması hedefinin gerçekleşmesinde ve tarım ürünlerinin geliştirilmesinde görmektedir.

Değerli milletvekilleri, ekolojik olmayan bir yatırımın, uzun vadede ekonomik olmayacağını, artık, tartışılmaz bir gerçek olduğunun hepimiz tarafından bilinmesi gerekmektedir.

Artvin'in geleceğiyle ilgili olarak, tüm belediye başkanları, sivil toplum örgütleri ve ilgili bakanlığın bir araya gelip, Artvin'in geleceğinin değerlendirilmesini yapmalarını, çağdaş yönetim anlayışının gereği olarak görmekteyiz. Aksi takdirde, 200 000 insanı "ben yaptysam doğrudur" mantığıyla yönetmenin ve çaresizliğe terk etmenin çağdışı bir anlayış olduğunu ifade ediyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Çelik.

Gündem dışı ikinci söz, muhtarların sorunları hakkında söz isteminde bulunan, Adana Milletvekili Sayın Yakup Budak'a aittir.

Buyurun Sayın Budak. (SP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika.

2. - Adana Milletvekili Yakup Budak'ın, muhtarların sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

YAKUP BUDAK (Adana) - Sayın Başkan, değerli üyeler; sözlerime başlarken, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, gündem dışında, ülkemizin en ücra köşesinden en merkezî mahallelerine kadar binbir zorluk içerisinde insanımıza ve ülkemize hizmet etmek durumunda olan muhtarlarımızın sorunlarından bir nebze bahsetmek istiyorum. Değerli Başkanımıza, bu noktada gösterdiği alakadan dolayı da teşekkür ediyorum.

Malumlarımız olduğu üzere, muhtarlarımızın yüz yıllık bir geçmişi vardır; maalesef. 1924 yılında çıkarılan 442 sayılı Yasayla köylerimiz idare edilmektedir, 1944'te çıkarılan bir yasayla da şehirlerdeki ve mahallelerdeki muhtarlarımız görevlerini ifa etmeye çalışmaktadırlar. Bu yasalara baktığımız zaman, muhtarlarımızın 150'ye yakın görevi vardır; kaçan askeri yakalamaktan, hayvan hırsızlarını takip etmekten, huzuru, sükûnu sağlamaktan, o beldedeki insanlara öğüt vermekten tutun da 150 çeşit görevi vardır. Ama, bu görevi hangi imkânlarla yapacaktır, hangi ölçüler içinde yapacaktır, hangi yetkilerle yapacaktır; maalesef, yasalarımızda bu belirtilmemiştir. Yeni yeni çıkan yasalarımızda da yine sayın muhtarlarımıza çok büyük görevler yüklenmektedir.

İşte, bu durumda, her partiden, değişik arkadaşlarımız, muhtarlarımızın görevleriyle ilgili, işlevleriyle ilgili, özlük haklarıyla ilgili düzenlemelerin yapılmasıyla ilgili olarak da çok değişik kanun teklifleri vermişlerdir. Görüldüğü kadarıyla, Meclisimizde bulunan bütün partiler ve milletvekillerimiz de bu noktada hemfikirdirler. Ben, sözlerimin başında diyorum ki, bunca sıkıntılar içinde hizmet vermeye çalışan muhtarlarımızın sorunlarını ve özlük haklarını halletme noktasında, Meclisimizin gündeminde bulunan teklifleri bir an önce yasalaşturalım, bu muhtarlarımızı rahat görev imkânına kavuşturalım, insanlarımız da rahat hizmet alsınlar diyorum.

Muhterem arkadaşlar, muhtarlarımıza verdiğimiz maaş 92 000 000 liradır. Muhtarlarımız, bu 92 000 000 lirayla kırtasiye mi alacaklar, telefon giderlerini, elektrik giderlerini, aydınlatma giderlerini mi ödeyecekler?! Emekli olmamış birçok muhtarımız, Bağ-Kur primini bile bu rakamla ödeyememektedir. Dolayısıyla, muhtarlarımızın maddî konularının, muhakkak surette, günümüzün koşullarına uygun bir ücret politikasının belirlenmesi kaçınılmazdır; aksi halde, birçok sıkıntıyla karşı karşıya kalacağız demektir.

Bir eline mühür vermişiz, ondan sonra da "yetkin var" demişiz... Bakıyoruz, berber dükkânında, bilmem kuyumcu atölyesinde ya da başka bir atölyede veya işyerinde hizmet vermeye çalışıyorlar. Dolayısıyla da, sadece mühür yeterli değildir, o mühürün işlevini yerine getirebileceği yetkiyi de muhtarlarımıza vermemiz gerekiyor.

Muhtarlarımız, hangi imkânlarla, hangi kaynaklarla, hangi donanımlarla bu hizmetleri görecekler? Bir köyümüz var, nüfusu 100'dür, bir muhtarı bir mühürü vardır; öbür tarafta, şehir merkezlerimizde 25 000 nüfuslu, 50 000 nüfuslu, 60 000 nüfuslu mahallelerimiz var; burada da bir muhtarımız vardır. Bu muhtarımızdan da, güvenlikle ilgili konuların, askerlikle ilgili konuların, nüfusla ilgili konuların hepsinin takibini istiyoruz; bu, akla, mantığa sığacak bir şey değildir.

Muhakkak surette, mahalle oluşumlarında da göz önünde tutulacak rakamları günümüzün şartlarına ve teknolojik imkânlarına göre ayarlamamız gerekmektedir. Bu yapılmadığı takdirde, birçok hukuk-suzluk ve usulsüzlük de kendiliğinden meydana gelecektir.

Bunun yanında, muhtarlarımıza yetki vermişiz; ama, bu yetkiyi kullanabilecekleri, maalesef, bütçeleri yoktur. Dolayısıyla, buldukları köylerdeki taşocaklarından, kumocaklarından veya orman emvalinden muhtarlıklarımıza bütçe ayrılmalı; bu bütçe de, disiplinli bir şekilde kontrol edilmek suretiyle, muhtarlarımızın kendi bölgelerindeki, köylerindeki yapılaşmaya ve denetime açık olarak yetkilerini kullanmalarını da sağlamalıyız.

Muhterem arkadaşlar, muhtarlarımız, demokratikleşmemizin de önündeki en önemli adımlardan birisidir. Merkezî yönetimden yerinden yönetime geçişin ilk ayağını, ilk adımını da muhtarlarımız teşkil etmektedir. Eğer, onların sorunlarını önemsemeyiz, onlara önem vermezsek, aynı zamanda, halkımıza da önem vermemiş oluruz. Muhtarlarımız, buldukları köyün, mahallenin, hem sağlık müdürüdürler, hem belediye başkanlarıdır hem jandarma komutanlarıdır, her şeyidirler. Vatandaşın ayağına taş takılrsa, bir hendeğe düşse muhakkak muhtara takılır, muhtara sözünü söyler. Belediyenin yapmadığı işlerden bile muhtarlar sorumludur. Birçok şehir merkezinde, sanki belediye başkanymış gibi muhtarlar kovalanmakta, sövülmekte, hakaretlere uğramaktadırlar. Niye; vatandaş "ben seni seçtim, mahallemin yolunu, elektriğini, suyunu yapacaksın" diyor; yetkisi var mı, yok mu, belediyeyle ilişkisi nedir belli değil. Bu noktada, muhtarlarımız, belediyenin oyuncuğı haline geliyorlar. Dolayısıyla, tarafsız hizmet ifa edemiyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Budak, bir dakika içinde toparlar mısınız.

YAKUP BUDAK (Devamla) - Bunun yanında, muhtarlarımız, buldukları köyün en büyük mülki amiridirler; ama, jandarma köye geldiği zaman, âdeta, jandarmanın emrindeki bir memur gibidirler; bütün ihtiyaçlarını karşılayacaklardır, koş dedikleri yere gideceklerdir, bilmem işe ve ibatelerini sağlayacaklardır; böyle bir mantık olur mu; hem en büyük mülki amir diyorsunuz hem de sanki onun memuru gibi kullanıyorsunuz. Dolayısıyla, bu yetkisizliklerden ve imkânsızlıklardan dolayı, muhtarlarımız birçok kamu görevlisinin oyuncuğı haline getirilmişlerdir. Muhakkak suretle, bunların önlenmesi için, Meclisimize teklif edilmiş olan muhtarlarımızla ilgili kanun teklifinin bir an önce çıkarılması suretiyle, merkezî yönetimden yerel yönetime geçişin de ilk adımının atılması en önemli kazanımlarımızdan biri olacaktır. Dolayısıyla, hem insanımız hem halkımız hem de muhtarlarımız güzel hizmet almak ve güzel hizmet vermek imkânına kavuşacaklardır diyorum; bu vesileyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (SP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Budak.

Gündem dışı üçüncü söz, Ordu İlimizin sorunlarını dile getirmek üzere, Ordu Milletvekili Sayın İhsan Çabuk'a aittir.

Buyurun Sayın Çabuk. (DSP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika.

3. - *Ordu Milletvekili İhsan Çabuk'un, Ordu İlinin sorunlarına ve alınması gereken tedbirlere ilişkin gündem dışı konuşması*

İHSAN ÇABUK (Ordu) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Ordu İlinin sorunları ve Karadenizde turizm konusunda gündem dışı söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, her birinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; nüfus yoğunluğu bakımından Karadeniz Bölgesinin ikinci büyük ili Ordu. Türkiye genelinde ise, nüfus bakımından 19, ekonomik ve sosyal gelişmişlik açısından 56 ncı sırada yer almaktadır. Yatırım yok denecek kadar az, işsizlikle birlikte ekonomik sıkıntı had safhaya ulaşmıştır.

Halk, geçimini, tarım ürünlerinden fındık ve hayvancılığa, deniz ürünlerinden balıkçılığa bağlamıştır. Son günlerde, Avrupa Birliği tarafından, ihraç ettiğimiz fındığımızda fazla aflatoksin bulunduğu bahane edilerek, fındığımız üzerinde çirkin oyunlar oynanmaktadır.

Her yıl olduğu gibi, fındıktaki fiyat politikası, yöre halkını rahatsız etmektedir. Fındık Borsası İlimiz Ordu'da kurulur, fındığımızda kalıcı ve istikrarlı bir fiyat politikası oluşur ise, fındık fiyatıyla oynamak isteyen komisyoncu ve aracılara fırsat verilmeyecektir.

Ordu İlinde, bölgenin kıyı şeridi ile iç kesimleri arasında gelişmişlik farkları büyük boyutlara ulaşmıştır. Önemli ölçüde göç veren bölgemizde, göç olgusu, yetişmiş eleman ve sermayeyi de beraberinde götürmüştür.

Turizm ve tarım potansiyelinin yeterince değerlendirilmediği bölgemizde, sosyal altyapı yetersizliğinin bölgemizin gelişmesine engel olduğu bilinmektedir. Altyapı yetersizliklerinin bir an önce ortadan kaldırılması, turizm bölgelerine uygulanan teşvik tedbirlerinin bölgemize uygulanması, Türk cumhuriyetleri ve Karadeniz Ekonomik İşbirliğinin yarattığı potansiyelin bölgemizde iyi bir şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu konuda Turizm Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığımıza büyük görev düşmektedir.

Fabrika ve sanayiden yoksun Ordumuz, köklü bir tarihe sahip olup, uzun sahil şeridi ve doğal plajlarıyla, yaylalarıyla, adına türküler söylenen dereleriyle bir turizm kentidir. Hızlı gelişen ve kalkınan ülkelerde turizmin ülke ekonomisine büyük katkılar sağladığı her kesim tarafından bilinmektedir. Ülkemize gelen turist sayısı, turizmden sağlanan gelir ve turizm alanında yapılan yatırımları, 1980'li yıllarla karşılaştığımızda aradaki farklılık görülecektir. Turizm alanında yapılan yatırımlar, özellikle güney ve batı bölgelerimizde yoğunlaşmaktadır. Karadeniz Bölgemiz, bu konuda, ne yazık ki, ihmal edilmiştir. Doğu Karadeniz Bölgesi, özellikle Ordu İli, coğrafi konumu, tarihsel zenginlikleri yanında, doğal güzellikleri ve her mevsim ılıman iklimiyle yerli ve yabancı turistlerin ilgisini çekmektedir.

Sovyet Rusya'nın dağılması, Sarp Sınır Kapısının açılması, bölgede büyük hareketlilik, turizm ve ticaret potansiyeli meydana getirmiş ve yörenin önemi büyük ölçüde artmıştır.

Ordu, tabiat güzelliği bakımından dünya illeriyle yarışacak kadar güzeldir. Mavi ile yeşilin bu kadar uyum sağladığı bir başka ilden bahsetmek mümkün değildir.

İlimiz Ordu'nun sosyal, ekonomik ve kültürel yönden kalkınması turizmdeki gelişmeye bağlıdır. Bugüne kadar, turizm yatırımları, batı ve güney bölgelerimizde yapılmıştır. Turizm Bakanlığımızın görmediği bir bölge var; güneşiyle, kumsalıyla, doğal güzelliği ve tabii plajlarıyla görülmeye değer bölgemiz Karadenizdir.

Bakanlığımız, doyuma ulaşan Ege ve Akdeniz Bölgesine değil, Karadenize turist taşımalıdır. Karadenizin güzellikleri kartpostallarda kalmamın, Karadenizi göreyek yaşayalım.

Ordu'da turizm, sahil şeridi ile dağ, yayla, orman rekreasyon alanlarında yoğunlaşmaktadır. Turizmin gelişmesinde önemli unsurlardan bir diğeri de, şüphesiz, seyahat için yolların, konaklama için tesislerin yapılmasıdır. Hizmet gitmeyen bölgeye ne turist ne de yatırımcı gider.

Ordu'nun sorunlarını değil 5 dakikaya, 500 dakikaya sığdırmamız mümkün değil; ama, isteklerimiz özetle şunlardır:

Fatsa-Aybastı-Reşadiye bağlantı yolu ile Ünye-Piraziz devlet yolunun bir an önce bitirilerek, hizmete açılması.

Fındık türün ve ihtisas borsasının İlimiz Ordu'da kurulması.

Güney ve batı bölgemize yapılan turizm yatırımlarının Karadeniz Bölgesine kaydırılması.

Ordu'yu İç Anadolu'ya bağlayan dere yolumuzun bir an önce yapılması.

Altyapısı tamamlanmış Ordu üniversitesinin kurulması.

Efirli'de bulunan balıkçı barınağının limana dönüştürülmesi.

Kızılağacın orman mamulünden çıkarılması.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, Ordu İlinin bir tarafı sahil, diğer tarafı köy. Son sayıma göre 887 800 nüfusu olan Ordu İli, bir o kadar da diğer illerimize göç vermiştir. Üniversiteden yoksun, havaalanından yoksun, deniz kenti olmamıza rağmen limandan yoksun ilimiz, ameliyat olacak hasta gibi. Ameliyata Mesudiye İlçemizden başlandı. Özellikle siyasîlerin eleştirdiği köy-kentlerin tüm köylerimize de uygulanması, bu projenin yaygınlaştırılması dileğimiziz.

Köy-kent yöremize hayat getirdi, yöreye canlılık getirdi. Köy-kenti anlatmaktan öte, yaşamak, görmek gerekir.

Bu yaz, tüm parlamenterlerle birlikte, köy-kenti merak eden tüm ülkemiz halkını Ordu'ya, Mesudiye'ye köy-kente davet ediyor, hepimize saygılar sunuyorum. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çabuk, teşekkür ediyoruz efendim.

2 adet Meclis araştırması önergesi vardır; okutuyorum:

B) GENSÖRÜ, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ

1. - Çankırı Milletvekili Hüseyin Karagöz ve 20 arkadaşının, uygulanan ekonomik ve sosyal politikalar konusunda Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/270)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Yanlış ve kötü yönetim sonucu 22 Kasım 2000 ve 19 Şubat 2001 tarihlerinde yaşanan ekonomik krizlerden sonra uygulanan ekonomik politikaların gözden geçirilerek, toplumun menfaatinin uygun olarak yeniden düzenlenmesi, sosyal ve ekonomik bünyedeki tahribatların sebep ve boyutlarının tespiti ile toplumun her alanda rehabilitasyonu için gerekli tedbirlerin alınması noktasında politikalar üretmek amacıyla, Anayasanın 98 inci maddesi ile TBMM İçtüzüğü'nün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

1- Hüseyin Karagöz	(Çankırı)
2- Ali Gören	(Adana)
3- Veysel Candan	(Konya)
4- Osman Yumakoğulları	(İstanbul)
5- Lütfü Esengün	(Erzurum)
6- Rıza Ulucak	(Ankara)
7- Sacit Günbey	(Diyarbakır)

8- Mustafa Geçer	(Hatay)
9- Latif Öztekin	(Elazığ)
10- Mustafa Niyazi Yanmaz	(Şanlıurfa)
11- Ahmet Karavar	(Şanlıurfa)
12- Mustafa Kamalak	(Kahramanmaraş)
13- Fethullah Erbaş	(Van)
14- Hüsamettin Korkutata	(Bingöl)
15- Mehmet Batuk	(Kocaeli)
16- Fahrettin Kucaracı	(Erzurum)
17- Lütü Doğan	(Gümüşhane)
18- Süleyman Arif Emre	(İstanbul)
19- Bahri Zengin	(İstanbul)
20- Ömer Vehbi Hatipoğlu	(Diyarbakır)
21- Aslan Polat	(Erzurum)

Genel gerekçe:

Yanlış ve kötü yönetim sonucu, 22 Kasım 2000 ve 19 Şubat 2001 tarihlerindeki ekonomik krizlerden sonra;

Ekonomimizin lokomotifi olan esnaf ve sanayicimizin sorunları dayanılmaz boyuta ulaşmıştır. İlk defa, esnaf ve sanayici, sokaklarda eylem yapmıştır. Büyük çapta işçi çıkarmalar, bu krizler sonrasında yaşanmıştır. Aşırı derecede artan vergi, SSK ve Bağ-Kur primlerini ödeyemez hale gelen, günlerce sifatah etmeden yaşam mücadelesi veren esnaf ve sanayici, işyerlerinde kepenk indirmişlerdir.

Bu krizler sonrasında, 2 000 000'dan fazla insanımız işsiz kalmıştır. Toplam işsiz sayımız 13 000 000'a ulaşmıştır. Bu rakamın ne acıdır ki, yüzde 30'unu üniversite mezunu yetişmiş insan gücü oluşturmaktadır. Bu gençlerimiz bir buhran ve bunalmış içerisindedir.

Yoksulluk sınırının 1 milyar, açlık sınırının 400 000 000 ve asgari ücretin 160 000 000 olduğu günümüzde geçim sıkıntısı çeken memur, işçi, emekli, dul ve yetim yaşam mücadelesi vermektedir. Açlık sınırı altında yaşayan 15 000 000'dan fazla insanımız vardır.

Cumhuriyet tarihinden bugüne kadar ülkemiz 9 tane kriz yaşamıştır. İlk rekor ekonomik küçülme (yüzde eksi 11,8) bu krizlerden sonra yaşanmıştır.

Ülke nüfusunun beslenmesini sağlayan, sanayi sektörünün hammadde ihtiyacını karşılayan, ihracata doğrudan ve dolaylı olarak katkıda bulunan 22 000 000 köylü ve çiftçimiz perişan haldedir. Kullandıkları kredileri ödeyemez hale gelen çiftçi kesimi artık ürün ekemez hale gelmiştir. Ne acıdır ki, artık ithal edilen yiyeceklerle beslenir olduk. Sadece Kanada'dan, başta mercimek olmak üzere, yılda 200 000 ton kuru bakliyat ithal etmekteyiz.

İç ve dış borç miktarlarımız gayri safi millî hâsılayı geçmiş durumdadır. Dış ticaret açığımız 30 milyar dolara ulaşmıştır. Ülke bütçesi faiz ve personel giderlerine bile yetmez hale gelmiştir. Yatırıma ayrılan pay yok denecek kadar azdır. Krizlerden sonra altüst olan dengelerin faturası 30,1 katrilyondur. Fakirleşerek iç açığı, dilenerek dış açığı kapatmaya çalışıyoruz.

Ülkemizde yolsuzluk olayları had safhaya ulaşmış, dünyada ekonomiyi etkileyen 4 üncü ülke konumundadır. 100 lira verginin 36 lirasını yolsuzluk için ödüyoruz.

Gelir dağılımı en fazla bozuk ilk 5 ülke arasında olan ülkemizde en yoksul kesim ile en zengin kesim arasında, ne acıdır ki, 236 kat fark vardır. Yoksul iyice yoksullaşırken, zengin iyice zengin olmaktadır.

0-18 yaş arası çocuklarda suç işleme oranı yüzde 30 oranında artış göstermiştir. Uyuşturucu bağımlısı 2 000 000 insanımız vardır. Krizler sonrasında intihar vakaları 3 kat artış göstermiştir. Gasp ve banka soygunları artmıştır.

Bugün toplumun ekonomik açıdan negatif etkilenmesi, özgürlük alanlarının daraltılması, hak ve hukuk ihlallerinin artması sonucu milletimiz tarihin en büyük ekonomik ve sosyal problemlerini yaşamaktadır. Bu problemler sonucunda, toplumda buhranlar, bunalımlar, intiharlar, boşanmalar ve küçük yaştaki çocuklarımıza kadar inen zararlı alışkanlıklardaki artışlar, sosyal bünyeyi her geçen gün artarak tahrip etmektedir.

Uzun zamandan beri uygulanan ekonomik ve sosyal politikaların gözden geçirilerek toplumun menfaatına uygun olarak yeniden düzenlenmesi, sosyal bünyedeki tahribatların sebep ve boyutlarının tespiti ile toplumun her alanda rehabilitasyonu için gerekli tedbirlerin alınması noktasında politikalar üretmek maksadıyla bu araştırma önergesini vermiş bulunuyoruz.

BAŞKAN- İkinci önergeyi okutuyorum:

2. – Bursa Milletvekili Ahmet Sünnetçioğlu ve 20 arkadaşının, olası bir depreme karşı alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/271)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Ülkemizde meydana gelen depremler çok büyük ölçüde can ve mal kaybına neden olmuştur.

Ülkemizle kıyaslandığında jeolojik ve coğrafi yapı olarak daha fazla riskli olan ülkelerde bile depremler bu kadar büyük zararlar meydana getirmemiştir.

Bu da, ülkemizde, deprem öncesi ve deprem sonrası alınması gereken tedbirlerin alınmadığı gerçeğini gözler önüne sermektedir.

Özellikle, yakın zamanda, İstanbul Kandilli Rasathanesinden Prof. Dr. Ahmet Mete Işıkara, İstanbul'da bulunan boğaz köprüleri ve viyadüklerin deprem sonrası tehlike arz ettiğini belirtmiştir.

Bunun içindir ki, hiç zaman kaybetmeden bu konuyu bir an önce Meclis gündemine taşımamız gerekir. Çok doğal olarak, devletin resmî görevlisi olan Sayın Ahmet Mete Işıkara, zaman zaman çeşitli kurumlara, siyasi partilere ve birçok kuruluşlara bu konuda bilgi vermek için çaba sarf etmektedir.

Bu önemli konuda, Mecliste kurulacak bir araştırma komisyonuna değerli bilim adamlarımızın konu hakkındaki bilgilerini aktarmaları hepsinden daha gerekli ve yararlı olacaktır.

Daha önce de, bu konuda verilmiş araştırma önergeleri olmasına rağmen, konu henüz Meclis gündemine getirilememiştir. Konunun aciliyeti ve hassasiyeti nedeniyle, Türkiye'de meydana gelmesi beklenen olası bir depremde yine aynı acıları milletçe yaşamamak, gerekli tedbirleri belirlemek, konuyu Meclis gündemine bir an önce getirmek ve güncelleştirmek amacıyla, Anayasanın 98, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri gereğince bir Meclis araştırması açılması hususunda gereğinin yapılmasını arz ederiz. 19.3.2002

1- Ahmet Sünnetçioğlu	(Bursa)
2- Süleyman Metin Kalkan	(Hatay)
3- Ali Gören	(Adana)
4- Mehmet Batuk	(Kocaeli)
5- Nezir Aydın	(Sakarya)
6- Musa Demirci	(Sivas)
7- Osman Yumakoğulları	(İstanbul)
8- Yakup Budak	(Adana)
9- Mustafa Niyazi Yanmaz	(Şanlıurfa)
10- Cevat Ayhan	(Sakarya)
11- Lütfi Yalman	(Konya)
12- Ahmet Derin	(Kütahya)
13- Latif ztek	(Elazığ)
14- Aslan Polat	(Erzurum)
15- Lütfi Doğan	(Gümüşhane)
16- Ali Oğuz	(İstanbul)
17- Yaşar Canbay	(Malatya)
18- Ahmet Karavar	(Şanlıurfa)
19- Ömer Vehbi Hatipoğlu	(Diyarbakır)
20- Veysel Candan	(Konya)
21- Ltf Esengün	(Erzurum)

Gerekçe:

Türkiye yıllardır deprem konusunda çok büyük acılar çekmesine rağmen, ne yazık ki, deprem konusunda yapması gereken görevini tam anlamıyla yapmamıştır.

Ülkemiz topraklarının yüzde 100'e yakınının deprem bölgesi olduğu bilinmektedir. Özellikle Marmara Bölgesinin bu konuda en riskli bölge olduğu bütün ilim adamları tarafından defalarca açıklanmıştır.

Dünyanın gelişmiş ülkelerinden olan Amerika ve Japonya'da yaşayan insanların, deprem öncesi, sırası ve sonrasında neler yapılması gerektiğinin eğitimini yaşamlarının ilk yıllarında almaya başladıkları; fakat, ülkemizde bu eğitimin yeni yeni okullarda ders olarak konuduğu, dolayısıyla, maalesef, yetişmiş insanların çoğunun bu konuda eğitimsiz olduğu görülmektedir.

Türkiye'nin deprem konusunda çok büyük bir risk altında olduğu gözardı edilemeyecek bir gerçektir. Nüfusumuzun yüzde 26'sı birinci ve ikinci derece, yüzde 15'i üçüncü derece, yüzde 13,5'i dördüncü derece, yüzde 2'si de beşinci derece deprem bölgesinde yaşamaktadır.

Ülkemizde meydana gelen depremler çok büyük blide can ve mal kaybına neden olmuştur.

lkemizle kıyaslandığında jeolojik ve coğrafi yapı olarak daha riskli olan ülkelerde bile depremler bu kadar büyük zararlar meydana getirmemiştir.

Bu da, ülkemizde deprem öncesi ve deprem sonrası alınması gereken tedbirlerin alınmadığı gerçeğini gözler önüne sermektedir.

Türkiye'de meydana gelmesi beklenen olası bir depremde yine aynı acıları milletçe yaşamamak için gerekli tedbirleri almak en başta gelen görevimiz olmalıdır.

Olası bir depremde, 100 milyar dolar civarında bir hasar ve yanı sıra büyük ölçüde can kaybı beklenmektedir; fakat, deprem öncesi 5 milyar civarında bir harcamayla, gerekli tedbirlerin alınabileceği, uzmanlar tarafından ifade edilmektedir.

İleride meydana gelebilecek bir depremde, yine, üçüncü tablolarla karşılaşmamak için bir an önce bir Meclis araştırması açılmasının, milletin temsilcileri olarak en önemli görevimiz olduğu kanaatindeyiz.

Bu konuda daha önce verilmiş araştırma önergelerinin de bulunmasına rağmen, konunun Meclis gündemine alınmasını sağlamak ve konunun önemine binaen tekrar güncelleştirmek amacıyla bu önergemizi hazırlamış bulunuyoruz.

BAŞKAN - Her iki önerge de bilgilerinize sunulmuş olup, gündemdeki yerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması hususundaki öngörüme, sırası geldiğinde yapılacaktır.

Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen İşler" kısmına geçiyoruz; çünkü, alınan karar gereğince, sözlü soruları görüşmeyeceğiz.

Önce, yarım kalan işlerden başlayacağız.

V. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. - *İzmir Milletvekili Rifat Serdaroğlu'nun; İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın; Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya'nın; Ankara Milletvekili Yıldırım Akbulut'un; Şırnak Milletvekili Mehmet Salih Yıldırım'ın; Gaziantep Milletvekili Ali İliksoy, Konya Milletvekili Ömer İzgi ve Ankara Milletvekili Nejat Arseven'in; İstanbul Milletvekili Ziya Aktaş ve 42 Arkadaşının; Zonguldak Milletvekili Hasan Gemici'nin ve İzmir Milletvekili Işıl Saygun'un; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifleri ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/94, 2/232, 2/286, 2/307, 2/310, 2/311, 2/325, 2/442, 2/449) (S.Sayı: 527)*

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Tekliflerinin görüşülmeyen maddeleriyle ilgili komisyon raporu Başkanlığa verilmediğinden, teklifin görüşmelerini erteliyoruz.

Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezleri Kanunu Tasarısının görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

2. - *Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezleri Kanunu Tasarısı ve Adalet ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/744) (S. Sayısı: 786)*

BAŞKAN - Komisyon?.. Yok.

Ertelenmiştir.

Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatı Hakkında 189 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ilişkin kanun tasarısının görüşmelerine başlayacağız.

3. - *Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatı Hakkında 189 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/53) (S. Sayısı: 433)*

BAŞKAN - Komisyon?.. Yok.

Ertelenmiştir.

Sosyal Güvenlik Kurumu Teşkilatının Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında 618 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle ilgili tasarının görüşmelerine başlayacağız.

4. - *Sosyal Güvenlik Kurumu Teşkilatının Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında 618 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname; Sosyal Güvenlik Kurumu Teşkilatının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı; Kayseri Milletvekili Hasan Basri Üstünbaş ve Üç Arkadaşının Sosyal Güvenlik Kurumu Teşkilatının Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/755, 1/689, 2/699) (S. Sayısı: 666)*

BAŞKAN - Komisyon?.. Yok.

Ertelenmiştir.

Türkiye İş Kurumunun Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında 617 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle ilgili tasarının görüşmelerine başlayacağız.

5. - *Türkiye İş Kurumunun Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında 617 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname; Türkiye İş Kurumu Kanunu Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/754, 1/692) (S. Sayısı: 675)*

BAŞKAN - Komisyon?.. Yok.

Ertelenmiştir.

Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında 619 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle ilgili tasarının müzakerelerine başlayacağız.

6. - *Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında 619 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Aynı Mahiyetteki Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/756, 1/691) (S. Sayısı: 676)*

BAŞKAN - Komisyon?.. Yok.

Ertelenmiştir.

Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığının Kurulması ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında 616 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle ilgili tasarının görüşmelerine başlayacağız.

7. - *Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığının Kurulması ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında 616 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/753, 1/690) (S. Sayısı: 685)*

BAŞKAN - Komisyon?.. Yok.

Ertelenmiştir.

Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısının görüşmelerine başlayacağız.

8. - *Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/913) (S. Sayısı: 770)*

BAŞKAN - Komisyon?.. Burada.

Hükümet?.. Yok.

Tasarının görüşülmesi bir defaya mahsus ertelenmiştir.

Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporunun görüşmelerine başlıyoruz.

9. - *Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/893) (S.Sayı: 833) (1)*

BAŞKAN - Komisyon ve Hükümet hazır.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) - Sayın Başkanım, bir hatırlatmada bulunmak istiyorum.

Değerli grup yöneticilerine bir hatırlatmada bulunmak istiyorum: Dün, Danışma Kurulu bunun için toplanarak bir karar verdi ve gündemin önüne çekildi ve şimdi arkadaşlarımızın böyle farklı bir tavır sergilemesi, hazırlıklarını ona göre yapan gruplar açısından fevkalade üzücüdür, kınıyorum.

TURHAN GÜVEN (İçel) - Sözcülerimizi seçmişiz, hazırlıklarımızı yapmışız...

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) - Çok yanlış... Olmaz böyle!..

BAŞKAN - Efendim, onu ben değerlendiremem. Siz, zaten, her konuda, her zaman hazırsınız. O konuda bir şey diyemeyeceğim ben.

LÜTFÜ ESENGÜN (Erzurum) - Sayın Başkan, dün bunun oylamasında karar yetersayısı istemiştiniz, arama lüzumunu da görmediniz, "çünkü, bütün grupların imzasıyla geldi" dediniz; ama bugün görüyoruz ki, IMF'nin isteği Meclisin isteğinin önüne geçiyor.

BAŞKAN - Sayın Esengün, tabii, oturtup oturtmamak bana ait değil. Sayın bakanlar oturursa, ben devam ederim. Benim çalışma sürem belli. Ben içtüzük ve çalışma süremle...

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) - Sayın Başkan, doğrudur; biz, hükümete mensup partilerin grup başkanvekillerine söylüyoruz.

TURHAN GÜVEN (İçel) - Sayın Bakan geliyordu; biraz daha tahammül gösterseydiniz gelecekti.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) - Sayın Başkan, sizin açınızdan değil, hükümete, sitem arkadaşlarımıza. İktidar mensubu grup başkanvekillerine söylüyoruz.

LÜTFÜ ESENGÜN (Erzurum) - Bizim sitemimiz IMF temsilcilerine.

BAŞKAN - Onu siz kendi aranızda çözümlersiniz efendim.

TURHAN GÜVEN (İçel) - Hayır, biz kendi aramızda çözemeyiz, siz çözdün.

BAŞKAN - Komisyon raporu 833 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

(1) 833 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Tasarının tümü üzerinde söz isteyen sayın milletvekillerini okuyorum: Doğru Yol Partisi Grubu adına, Samsun Milletvekili Sayın Kemal Kabataş.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) - Sayın Başkan, AK Parti Grubu adına Sait Açıba arkadaşımız konuşacak.

BAŞKAN - Peki, yazdırıyorum.

Buyurun Sayın Kabataş. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA KEMAL KABATAŞ (Samsun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 833 sıra sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısına ilişkin Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini sunmak üzere söz aldım. Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, görüşmekte olduğumuz tasarı, şüphesiz, çok önemli ve temel düzenlemeler içeren bir tasarı. Buna işaret ederken, bu tasarı da, IMF takviminde -son defa üçüncüsünü hükümetin imzaladığı- IMF ile imzalanmış stand-by anlaşmasının, 2002'den geçerli olmak üzere uygulaması başlatılan anlaşmanın bir parçasıdır, bir ekidir; takvime bağlanmıştır ve bu dönem görüşmelerinin sonuçlanmasından önce de Meclisten geçmesi taahhüt edilmiştir, öngörülmüştür. Yani, yine, bugünün gündeminde de IMF vardır, IMF takvimi vardır; bu takvim içinde getirilmiş bir tasarıdır.

Şüphesiz, borçlanma, makro ekonomik dengenin çok önemli bir unsuru ve bugün Türkiye'nin içinde yaşadığı derin ekonomik krizin temel boyutlarını, büyüklüklerini, borçlanma kaynaklı sorunlar oluşturuyor. Bu sorunlar, bütün cumhuriyet tarihinde görülmemiş boyutta, görülmemiş etkide -olumsuz anlamda- sonuçlar yaratmış büyüklükler, sonuçlar yaratmış rakamlar.

Bütün bunlar, Türk ekonomisinde bu "borç çıkmazı" dediğimiz, bazen "borç sarmalı" dediğimiz, bazen "borçların döndürülebilirliği" dediğimiz ve Türkçe anlatımını zenginleştirdiğimiz sistem niçin buraya gelmiştir? Bu büyük rakamlar, cumhuriyet tarihinde hiç eşi benzeri görülmemiş rakamlar, nasıl oluşmuştur, nasıl yönetilmektedir ve nasıl yönetilecektir? Bütün bu rakamlar nasıl oluşmuştur? Şu anda, Türkiye'nin iç ve dış borç büyüklük rakamı, yaklaşık, 218 milyar dolar gibi bir büyüklüktedir. 218 milyar dolarlık bir rakam, herhalde, tüm ekonomik büyüklükler açısından başka emsali olmayan bir rakam. "Bu rakam, nasıl yönetiliyor; sistemdeki sorunlar neler; nasıl disipline edilecek" meselesi, fevkalade önemli bir mesele.

Hazine, kendi teşkilat kanununa göre, 4059 sayılı Yasa hükümlerinin verdiği yetkiyle ve çok büyük ölçüde, bütçe kanunuyla getirilen düzenlemelerle ve 244 sayılı uluslararası kuruluşlardan borçlanmaya ilişkin esasları içeren düzenlemelerle bu büyük stoku yönetmeye çalışmaktadır.

Biliyorsunuz, iç borçlarla ilgili düzenlemelerin tamamına yakını, her yıl bütçe yasalarıyla getirilen ve kendi iç tutarlılığı her zaman tartışmaya açık hükümlerle yönetilmektedir. Bu iş, o kadar bir genel gözetimden, disiplinden, yönetimden kaçmıştır ki, geçen yıl Türkiye'nin 36 katrilyon düzeyinde olan iç borcu, bu yıl, bir tespite göre 122 katrilyon, son açıklanan rakamlara göre de 118 katrilyon düzeyindedir. Türkiye sorunları üzerinde fikir sahibi olan herkesin, her anlamda "bu rakam neden 36'dan 118'e çıktı; 118'i kim ve hangi şartlarla ödeyecek" sorusunu sormak ve bu karmaşık gibi görünen sistematığı anlamak yükümlülüğü vardır diye düşünüyorum değerli arkadaşlarım.

Türkiye, içinde bulunduğu bu derin krize rağmen, son iki yıllık dönemde uluslararası kuruluşlardan ve piyasalardan 32 milyar dolar borçlanmıştır ve bu borçlar, IMF'den gelecek son rakamlarla, 16'yla beraber, yaklaşık 48 milyar dolar düzeyine yükseliyor. Bütün cumhuriyet tarihinin kamu

borçlanmasma eşit bir borçlanmayı, iki yıllık bir dönemde, Türkiye, büyük bir başarı diye, hükümete büyük bir güven gösterisi diye anlatarak aldı; ama, bu borçların nasıl kullanıldığı, bu kredilerin nasıl kullanıldığı, nasıl yönetildiği ve ekonomide ne sonuçlar alındığı konusunu bütün millet ibretle izliyor.

Değerli arkadaşlarım, bunlar, borç büyüklükleriyle ilgili hepimizi bugün itibariyle huzursuz eden, tedirgin eden gelişmeler ve büyüklükler; ama, bunun dışında, işin tekniğiyle ilgili başka konular var. Hükümetin borç yönetimini, Hazinesin borç yönetimini, hem içborçlarda hem dışborçlarda, Türkiye'de denetimle görevli kurumlar, başta Sayıştay Başkanlığı olmak üzere, inanılmaz ağır ifadelerle eleştirmektedir. Yüzlerce trilyonluk borcun kayda alınmadığı, bilinmediği, kayıtdışı kaldığı, denetim dışı kaldığı iddiaları vardır. Bu iddialar, devlet kurumlarını, hem denetleyenler açısından hem de devletin en temel kurumu olarak Hazinesin kimliği ve güvenilirliği açısından ciddi ölçülerde aşındırmakta ve gerçekten, güvenilirlik açısından pek çok soru işaretini yaratmaktadır. Bütün bunların giderilmesi lazımdır. Devlet, sorumluluğunu taşıdığı, Hazine, sorumluluğunu taşıdığı 218 milyar dolarlık bir borç büyüklüğünün, portföyünün, her anlamda kaydını, muhasebesini, defterlerinin tutulmasını, hesabının verilebilirliğini, hiçbir soru işareti yaratmadan, hiçbir tereddüt yaratmadan, açık ve her anlamda hesap verilebilir bir yapıda yönetebilmelidir.

Bu tasarı, özlü itibariyle, bu konularda Hazineye yeni yetkiler vermektedir. Hazineye, bu konularda işi disipline edecek yeni düzenleme imkânları, olanakları sağlamaktadır. Bu açıdan baktığımızda, devletin iki temel kurumu arasındaki bu kargaşanın sona erdirilmesine ve devletin, gerçekten hepimiz için ortak yük haline gelmiş inanılmaz büyüklükteki bu rakamların, borçların yönetiminde, varlığını, etkisini, gücünü ortaya koymasını sağlayacak bu hukukî altyapıya ihtiyaç vardı. Bu altyapının oluşmasında, önemli ölçüde, getirilen düzenlemeler olumlu katkı sağlayacaktır. Bu yönüyle, bu, gecikmiş bir tasarıdır. Her ne kadar IMF takviminin bir parçasıysa da, hazırlıkları 1992 yılında başlatılmıştır ve bu tasarınn hazırlanmasında, Hazine teknik ekibi çok önemli katkılar sağlamıştır. Bu katkıları nedeniyle, değerli yönetici arkadaşlarıma, ayrıca teşekkür ediyorum.

Konunun başka bir boyutuna işaret etmek istiyorum. Bugün, Türkiye'nin 118 milyar dolarlık dışborcunun, Merkez Bankası dahil, yaklaşık 72 milyar dolarlık kısmı Hazine yükümlülüğündedir, Hazine yönetimindedir. Uluslararası finansal piyasalar fevkalade değişken, fevkalade volatilite, fevkalade günlük kararlara bağıtl bir yapı arz etmektedir. Türkiye'nin çıkarlarını korumak açısından, Hazine yönetiminin, borç yönetiminin, bu piyasaların gerektirdiği esneklikte, bu piyasaların getirdiği bilgide, beceride, deneyimde, güncellikte kararlar alabilmesi lazımdır. Bu kararların alınamaması, hepimizin bu faturayı ödemesi anlamına gelir. Bu anlamda getirilen düzenlemeler, yani, Hazine dışborç portföyünü bir özel kuruluşun, bir finans kuruluşunun portföyü mantığıyla yönetmek, bu anlamda kararlar alınmasına destek sağlayacak düzenlemeler getirmek, fevkalade öncelikli ve önemlidir. Tasarı, bu yönde düzenlemeler içermektedir; ama, uygulamayla ilgili önemli eksiklikler olduğu görüldüym. Bu görüşlere az sonra işaret edeceğim.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'deki borç dinamiklerini, borç yapısını, borç sistematiğini doğru analiz etmeden, ülke ekonomisine doğru yön vermek, doğru yönetmek imkânı yoktur. Bakınız, 2000 Kasımı ve 2001 Şubatında yaşanan sorunlar ve genelde ekonomi yönetiminden ve yanlış kararlardan kaynaklanan sorunlar, bu ülkeye ve hepimize, sadece içborçlarda, kamu kuruluşları aracılığıyla, yaklaşık 60 katrilyon liralık yük getirmiştir. Devlet ve kamu kurumları, bu 60 katrilyonu almış, harcamış, bir yerde israf etmiş değildir; ama, borç yaratma sistematiği ve yönetimindeki disiplinsizlik ve eksiklikler, Türkiye'ye, son birbuçuk yılda 60 katrilyona mal olmuştur. 60 katrilyon, dünyanın her ülkesinde, her ekonomisinde önemli bir rakamdır. Bu rakamlar nereden kay-

naklandı, nasıl kayda alındı, nasıl ödenecek, kim ödeyecek, nasıl yönetilecek konusu, kendi içinde fevkalade önemli sonuçlar yaratacak bir konudur ve işin bu boyutu -dünden aldığımız derslerle-yeni düzenlemeler içinde disipline edilmeye, bütçe içinde dengeleri oluşturulmaya çalışılmaktadır. Bu anlamda, getirilen limitler, disipline etme açısından ortaya konulan ilkeler doğru ilkelerdir, yerinde ilkelerdir; ancak, eksik ilkeler içermektedir.

Bakınız, şuna işaret etmek istiyorum: Bir ülkenin borç yönetiminde, dış proje kredileri finansmanı, program finansmanı, bütçe finansmanı amacıyla sağlayacağınız milyar dolarlık kaynakların hangi amaçla, hangi ilkelere, hangi strateji içinde hizmet edeceğini bilerek, önceden ilan ederek uygulamak zorundasınız. Bu anlamda, tasarı, gerçekten, bir bütünlük, strateji tespit etme, öncelik tespit etme, program mantığıyla düzenleme açısından bir eksiklik içermektedir; yani, bizim bildiğimiz eski hükümleri alt alta yazmakta, konsolide etmekte, toplulaştırmaktadır -işaret ettiğim limitlerle ilgili temel ilkeler hariç- ama, Türkiye, bundan sonra niçin borçlandığını, hangi esaslara, hangi önceliklere, hangi stratejilere göre borçlandığını, hangi program bütünlüğü içinde borçlandığını bilmek zorundadır değerli arkadaşlarım. Tasarı, bu açıdan eksiklikler içeriyor.

Bakınız, Türkiye'de "ikili dış finansman" diye getirilen uygulama, gerçekten, Türkiye'ye çok pahalıya mal olmaktadır; yani, tamamen, taahhüt sektöründeki, iç ve dış taahhüt sektöründeki kuruluşların kendi özel ilişkileriyle, Hazineyi aracı kılarak, inanılmaz fiyatlarla, inanılmaz maliyetlerle borçlanılmasına neden olmaktadır. Bunun ilkelerini doğru tespit etmezseniz, Türkiye, dünyanın en pahalı borçlanan ülkesi haline gelir. Bugün Türkiye'de, bu ekonomide, biz, dışkaynağı, yaklaşık, libor artı 18-20'lerle, dünyada eşi emsali olmamış oranlarla borçlanma gibi bir durumla karşı karşıyayız.

Bütün bunları ilkeler bazında düzenleyen hükümler, maalesef, bu tasarıda yok değerli arkadaşlarım.

Şimdi, tabii, borçlanmanın başka bir boyutuna işaret etmek istiyorum. Hükümetin ve IMF programının temel bir çerçevesi var; deniliyor ki, borçlar çok yüksek, millî gelire oran olarak kamunun borçları, iç ve dış borcu, yaklaşık yüzde 108 düzeyine gelmiş. Bu rakamları, stand-by programının içinde yüzde 60'lara çekmeyi hedefliyor hükümet. Nasıl çekecek?.. Elinde tek bir tanım var: Bu tanım da şu: Bütçe her sene faizdışı fazla verecek. Hepimizin artık ezberlediği bir kavram; faizdışı fazla. Faizdışı fazla, bütçenin faiz dışındaki harcamalarını kesmek ve bu fazlayı desteklemek üzere de vergi gelirlerini artırmaktan geçiyor. Çok basit bir formül; çok vergi toplayacaksınız, faiz dışındaki harcamalarınızı keseceksiniz. Bunun tanımı şu: Talebi kısıcaacaksınız, ülkeyi ve sistemi daha daraltacaksınız, fakirleştireceksiniz.

Bu mantukla, Türkiye, kaç yıl daha yoluna devam edebilir değerli arkadaşlarım?! (DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Bu yıl, bu bütçede, bu tanıma göre 15 katrilyon liralık artı yaratacak hükümet. Bu hedef tutacak deniliyor. Bu hedefin tutması ne demek; borçlar, eğer faiz ve diğer kur değişkenleri kontrol altında olabılırsa, bu 15 katrilyon lirayla, devletin borçları, yani 118 katrilyon liralık borç, muhtemelen 15 katrilyon lira eksilmiş olacak. 15, 15 böyle giderseniz, kaç yıl daha, bu ülkedeki fakirleşmeyi, yoksullaştırmayı sürdürebilirsiniz?! Bu, borç yönetiminde, gerçekten, bütçe yönetimi içinde bir kalem olarak, fevkalade önemli bir soru işaretidir. Türkiye'yi küçültmeyi, Türkiye'yi fakirleştirmeyi, Türkiye'yi ve ekonomiyi daraltmayı daha kaç yıl sürdürebilirsiniz?! Şimdilik 2004 diyorsunuz. Acaba, 2004'e kadar bu yüzde 108'lik oran, gerçekten, uluslararası standart olarak kabul edilen yüzde 60'lara çekilebilir mi? Çekilebilirse, bunun başka sonuçları ne olur? Bütün bunlar, borç yönetimiyle doğrudan ilgili konular. Bugünkü borçların döndürülebilirliği, bugünkü ekonomideki daralmanın, fakirleşmenin, bir anlamda, izahı açısından, üzerinde oturduğu sistemi ifade etmektedir değerli arkadaşlarım.

Değerli arkadaşlarım, bu tasarıyla ilgili genel düzenlemenin, böylesine çığırından çıkmış, milli gelire oran olarak yüzde 108'ler seviyesine gelmiş, dünyada pek çok rekoru geride bırakmış bir büyüklüğü yönetme, disipline etme açısından, tanım gereği doğru ilkeler içerdiğine işaret ettim; ama, bu doğruların yanında, teknik açıdan eksiklikleri olduğuna da işaret etmek istiyorum.

Nedir bu eksiklikler -maddeler üzerinde de konuşacağız- şöyle değerli arkadaşlarım: Borçlanma ilke ve esasları ve sistematik bir yapıda ele almak açısından, bu tasarıya yansımış değil. Bu tasarı, bir teşkilat tasarısı gibi yazılmış; öncelikleri yok; bizim artık çok kanıksadığımız yıllık plan ve programa atıfta bulunuyor. Yıllık plan ve programın somut bazı yok, sadece ilkeleri sıralamaktan ibaret. Burada getirilen iki temel ilke, iç borçlanmada, bütçe ödeneklerinin yüzde belli bir açıklığıyla tanımlanmış bir rakam var; bir limit getirilmeye çalışılıyor. O limitte de net borçlanma kavramını ortaya koyuyoruz. Net borçlanma, dış borçlanmanın bütçeyle ilişkisi açısından flu bir kavram, net bir kavram değil; çünkü, kullandığınız dış kredilerin hepsi doğrudan bütçe finansmanıyla ilişkilendirilmiyor. Orada önemli bir eksiklik var; bu çözülemedi.

Borç yönetimi oluşmuyor değerli arkadaşlarım. Hazine, bildiğimiz klasik yapısında iki tane saymanlıkla, bu, yaklaşık 203 milyar dolarlık borcu yönetmeye çalışıyor. Sayman ve saymanlık, böylesine büyüklüğü, böylesine uluslararası implikasyonları olan, etkileri olan, sonuçları olan büyüklükleri yönetmek üzere oluşturulmamıştır. Türkiye, öyle inanyorum ki, borç yönetimini -yani, bir portföy yönetme mantığıyla hem içborçları hem dışboçları- piyasaların dinamikleri içerisinde yönetecek bir örgüt yapısını bu tasarıyla getirmek zorundaydı; bu yok. Biz, şimdi, hukuki altyapıyı değiştiriyoruz, yönetim altyapısını değiştirmiyoruz. Bu, tasarının uygulanması açısından bekleneni vermeyecektir, önemli bir eksikliklerdir.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, para piyasalarından borçlanma konusunda yeni bir ilke getiriyoruz. Biliyorsunuz, Merkez Bankasından kısa vadeli avans kullanılsın mı kullanılsın mı konusu çok fazla konuşuldu. Şimdi, bu tasarı yeni bir tartışma başlatıyor; efendim, avans kullanımı yasaklanmıştır, Merkez Bankası özerktir, vesaire. Her ne kadar, Merkez Bankası, 2001 yılında, sisteme 32 katrilyonluk bir likidite yaratmıştır -doğrudan, dolaylı, tanımı üzerinde tartışılabilir- ama, artık Merkez Bankası kapılarını kapatıyor ve diyor ki: "Ben kimseye avans vermiyorum." Hazine de bundan sonra, bir dealer mantığıyla, piyasalara çıkacak, kendi ihtiyacı için kısa vadeli, otuz günden daha düşük vadeli ve kâğıt vermeksizin, borçlanma imkânından yararlanacak, nakit ihtiyacını karşılayacak. Bu, sistematik açıdan önemle üzerinde durulması gereken bir konudur. Bir tarafta Merkez Bankası borçlanıyor, bir tarafta sistemin diğer kurumları borçlanıyor, bir tarafta devlet olarak, Hazine olarak siz de piyasalara çıkıp, kısa vadeli, bir aydan -otuz günden- kısa vadeli borçlanma yapıyorsunuz. Bu, faiz politikalarını nasıl etkiler, yönetim açısından nasıl sorunlar yaratır. Bunları hep beraber göreceğiz.

Tabiî, başka bir konu var. Devlet garantilerinden doğmuş ve finansal disiplinsizliğe dünyada örnek gösterilecek tek uygulama Türkiye'de. Hazine, devlet adına, hepimiz adına garantör olarak, kefil olarak imzayı basıyor veya basmıyor, başkaları nam ve hesabına borçları ödüyor. İşaret etmek istiyorum ki, bu borçlar bugünkü değerle 7,2 katrilyon Türk Lirası değerli arkadaşlarım. Birileri almış, kullanmış, iade etmemiş, Hazine de bunları ödemiş. Daha ödeyeceği rakam, muhtemelen 6 milyar dolar. Bütün bunları Hazine tahsil etmeye çalışacak ve çok büyük bir ihtimalle de tahsil edemeyecek. Tahsil edemeyecekleri için de Merkez Bankasında bir risk hesabı oluşturuyor. Bunun için kehanette bulunmaya gerek yok; bu büyüklükteki risk hesabı, Merkez Bankasına fatura edilmiş rakam olarak ortada kalacaktır. Bunu bütçeleştirmek, bu büyüklükteki bir rakamı bütçe büyüklüklerine sığdırmak, teknik olarak mümkün gözüküyor.

Yine de, biz, temenni ediyoruz ve diliyoruz ki, Merkez Bankası, Hazine, bu büyüklükteki bir hazine alacağını; yani, 7,2 katrilyon liralık oluşmuş alacağını, fevkalade profesyonel ve disiplin içeren bir yaklaşımla tahsil eder ve buradaki riski asgariye indirir. 7,2 katrilyon lira, aşağı yukarı, bugünkü bütçe büyüklüğünün yüzde 7'sidir değerli arkadaşlarım. Bunu, bu sistemin ne kadar disiplin dışında yönetildiğini, ne kadar boşlukta yönetildiğini ifade etmek için bilgilerinize sunmak istiyorum değerli arkadaşlarım.

Peki, dış kredili finansmanda olay nedir, ne oluyor? Türkiye'nin büyük yatırımcı kuruluşları yurt dışındaki muhataplarına gidiyor, bir proje finansmanı için anlaşılıyorlar, uzlaşıyorlar, resmi ilişkiler devreye giriyor -milyar dolarlık projeler bunlar- bakıyorsunuz, kâğıt üzerinde, proje finansmanı için getirilen kredinin faizi libor artı 1,5 veya 2. Fevkalade makul; ama, öbür tarafta, bu finansmanla, bu krediyle finanse edilen proje, ihalesiz bu krediyi getirene veriliyor, ihalesiz. Türkiye'de, bu şekilde bekleyen rakamlar, yaklaşık 28-30 milyar dolar düzeyinde.

Eğer, siz, Türkiye'de, ihalesiz, normal rayıçlerin yüzde 50 üzerinde fiyatlarla bu ihaleleri yaparsanız, burada faiz yükü değil gibi görünür; ama, öbür tarafta, yüzde 50 maliyetle, bu ülke ekonomisi, başka ülke ekonomilerini finanse etmiş olur. Bütün bunları düzenleyecek, devletin yatırım yönetimini, yatırım projelerini doğru ilkelere bağlayacak ilkeler, maalesef, bu tasarıda yok değerli arkadaşlarım.

Başka bir konuya değinmek istiyorum tabii; bu, Eximbank konusu. Türkiye'nin, taahhüt sektöründe, fevkalade seçkin bir kadrosu, deneyimli bir altyapısı vardır değerli arkadaşlarım. Bunların sorunları var; bunlarla kimse ilgilenmiyor. Bu insanlar, bizim bu müteşebbislerimiz, yurt dışında iş alarak, taahhüt hizmetleri yaparak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - 2 dakika içerisinde toparlar mısınız.

KEMAL KABATAŞ (Devamla) - Toparlıyorum Sayın Başkan.

... Türkiye'deki işsiz milyonlardan bir kısmına iş veriyor, Türkiye'ye döviz getiriyor, Türkiye'nin bayrağını taşıyorlar ve bunların, bölgemizdeki istikrarsızlıktan doğan sorunları var; alacak sorunları var. Bunlar, kapkaççı değil; Türkiye'nin, en seçkin ve deneyimli yöneticileri bu sistemin içerisinde ve bakıyorsunuz, önemli alacak ilişkilerinde sıkıntılar yaşıyorlar.

Eximbank, bunların hamisi olmak, bunların, yurtdışı taahhüt sektörünün, açık ve net şekilde arkasında durmak zorunda. Bunların, bu değerli kuruluşların, alacak ilişkilerinden doğan sorunlarını, bir yerde, ülke riski kapsamında tanımlamak zorundayız. Devletin varlığı, millî bilinci, böylesine elit bir kesime destek verilmesini gerektirir. Bunu, ısrarlarımıza rağmen, burada, ortaya koyamadık.

Son bir nokta: Az önce de işaret ettim; çeşitli şekillerde Hazine alacağına dönüşmüş, Hazinesinin tahsil etmesi gereken 7,2 katrilyon liralık alacağın tahsili için bir uzlaşma sistemi getiriliyor; vergideki uzlaşmaya benzer bir rakam. Düşünün ki, üç değerli arkadaşımız, Hazine'de oturup, 7,2 katrilyonluk bir rakam üzerinde pazarlık edecek, uzlaşacak. Herhalde, Türk mali tarihinde emsali olmayan bir rakam, bu rakam. Bunları, daha ciddi ilkelere, daha ciddi ölçülerle tartışmamız gerekirdi, eğer işin disipline edilmesi gerektiğine inanıyorsak, eğer işe profesyonel olarak yaklaşıyorsak. Tasarı, bu konuda bir tanım getiriyor. Bu tanımın işlerliği var mı; bana göre yok. Bu nedenle, bu eksikliğe de burada işaret etmiş oldum.

Değerli arkadaşlarım, konuşmamı şu sözlerle bağlamak istiyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEMAL KABATAŞ (Devamla) - Bir cümle ifade edebilir miyim Sayın Başkan?

BAŞKAN - Sayın Kabataş, sizin nezaketinizi ve kibarlığınızı biliyorum; ama, ben, süreyi uzatmıyorum.

KEMAL KABATAŞ (Devamla) - Peki...

Teşekkür ediyor, saygılarımı sunuyorum, (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim efendim, sağ olun.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına, Afyon Milletvekili Sayın Sait Açıba; buyurun. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz 20 dakika.

AK PARTİ GRUBU ADINA SAİT AÇBA (Afyon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kamu Finansmanı ve Borç Yönetimi Yasa Tasarısı üzerinde, AK Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gerçekten, Türkiye'nin en önemli yasasını görüşüyoruz, Türkiye'nin en önemli kriz alanıyla ilgili bir yasayı görüşüyoruz. Gerçekten, Türk kamu malı yönetimine baktığımızda, 1980 sonrası sık sık bunalıma girdiğini, krizlere girdiğini ve her kriz sonrasında istikrar paketlerinin gündeme geldiğini ve istikrar paketlerinde de, hep, uluslararası kurum ve kuruluşların bir bakıma yönlendirici olduğunu ve bu paketlerin finansmanı açısından da hep dış kaynaklara başvurulduğunu hepimiz biliyoruz. Daha çok içsel politikalar belirleme yerine, dışsal, dışarıdan getirilen öneriler vasıtasıyla Türkiye ekonomisinin yönlendirilmekte olduğunu, yönlendirilmeye çalışıldığını hepimiz biliyoruz.

Arzulanan siyasi iktidarın Türkiye'de bir türlü sağlanamaması, ülke iç dinamizmine ve kaynaklarına yeterince yer verilmemesi ve dolayısıyla, kolay yoldan günü kurtarmaya yönelik, bilhassa borçlanmaya yönelik yolların izlenmesi ve enflasyon ortamında çok ağır faizlerle borçlanılması, Türkiye'deki enflasyonun da iki haneli, zaman zaman üç haneli şekilde seyretmesi sonucunu doğurduğunu hepimiz biliyoruz. Bunun yanı sıra, gerçekten, Türkiye'de gayri safi milli hâsıla rakamlarını aşan iç ve dış borç stokunun ortada olduğunu, borçların döndürülmesi konusunda çok büyük sıkıntıların olduğunu, yine, hepimiz biliyoruz.

Cumhuriyet dönemi boyunca izlenen borçlanma politikalarında, maalesef, köklü ve kalıcı bir borçlanma yasası Türkiye'de olmadığı için, sürekli enflasyon ortamında, borç ertelemeleri de dahil olmak suretiyle, alelusul bir borçlanma yöntemi izlendiğini ve çoğu kamu kurumları arasında borçlanma açısından bir bağlantının kurulmadığını, dolayısıyla, borçlanma sonucunda borçlanmayla ilgili kayıtların tutulmadığını ve bütçeleştirilmediğini, dolayısıyla, Türkiye'deki pek çok bütçe rakamının, böylece, gerçek dışı olduğunu da açıkça bu arada ifade etmemiz gerekiyor.

Türkiye'de borçlanma politikasında 1980 sonrası bir değişim yaşanıyor. 1986'da nakit yönetimi ve borç yönetimi Maliye Bakanlığında alınmak suretiyle Hazine Müsteşarlığına veriliyor ve 1986'dan itibaren, artık, borçlanma hâsılatları bütçenin (B) cetvelinde görülmüyor. Dolayısıyla, Türkiye Büyük Millet Meclisine, ne şekilde borçlanma yapıldığı ve ne miktarda borçlanma yapıldığı konusunda bilgilerin de sağlıklı bir şekilde bu tarihten itibaren yansımadığını görüyoruz.

Bütçe kanunlarında borçlanmayla ilgili olarak bir hüküm yer alıyordu geçmişte. Oluşacak bütçe açığının net borçlanma hâsılatıyla karşılanacağı ifade ediliyordu ve böylece genel bir borçlanma yetkisi veriyordu; ama, bu yetkinin, maalesef, bütçe açıkları sağlıklı olmadığı için yerinde kullanılmadığını yıllarca gördük. Kısacası, Meclisin iradesi, bu konuda, tek bir maddede, bütçe kanununa konulan bir maddede tecelli ediyordu ve bütçe kanununa konulan bir maddeyle, Türkiye'deki, devletin gelirlerinin birkaç katına varan bir fon da ilgili Bakan tarafından yönetilmekteydi.

Şimdi, yeni bir borçlanma yasası var önümüzde; dolayısıyla, Türkiye'de, geçmişten beri keyfi olarak sürdürülen borçlanma anlayışının artık keyfi olarak sürdürülemeyeceği de açıktır. Dolayısıyla, bu borçlanma yasasında önemli adımlar atılmıştır. Bu borçlanma yasasıyla, gerçekten, bir bakıma geçmişteki pek çok olumsuzluklar da ortadan kalkabilecektir. Genel olarak bu borçlanma yasasının olumlu bir gelişme olduğunu da ifade etmemiz gerekiyor.

Türkiye'ye baktığımızda, kökleri itibariyle, dünyada en acı borç deneyimine sahip olan ülke olduğunu görüyoruz. Osmanlı döneminde, 1854 yılında başlamış, 1954 yılında sona erdirilmiş olan 100 yıllık bir acı borç deneyimi var. Tabii, bu borç deneyiminden, maalesef Türkiye Cumhuriyetinin yeterince ders alamadığını görüyoruz. Ders alamadığı için, gerçekten, Dünyu Umumiye İdaresinin kurulduğu şartlara benzer şartların da Türkiye'de ortada olduğunu, gerçekten Dünyu Umumiye, yani, yabancıların tesis ettiği bir idare çerçevesinde Türkiye'nin kaynaklarının bu şekilde yönetildiği bir dönem ile cumhuriyet dönemindeki şu dönem arasında, uluslararası kuruluşları, IMF ve Dünya Bankasını dikkate aldığımızda, çok büyük benzerlikler ve yönlendirmeler olduğunu da, maalesef açıkça görebiliyoruz.

Şimdi, bakıyoruz, borçlar, yeni bir borçla ödeniyor. Yüksek faizler hâlâ devam ediyor. Borçlanmada ortaya çıkan yüksek faizler, yıllardır ödenen yüzde 40, yüzde 50'lere ulaşan faiz oranları, Türkiye'de gelir ve servet dağılımını ciddi anlamda değiştirmiş durumda. Son on yılda, gerçekten, Türkiye'de, fakir ile zengin arasında büyük bir uçurum ortaya çıkmış durumda. Devletin ödemiş olduğu faizler, maalesef bir avuç azınlığın kasasına girmek suretiyle Türkiye'deki sanayi mülkiyetinde ciddi anlamda bir temerküzleşme de ortaya çıkmış durumda. Tabii, uluslararası kurumlar karşısındaki durumumuz da iç açıcı görünmüyor; çünkü, borç alan emir alır kuralı çerçevesinde uluslararası kurumlar karşısında ve dünyadaki gelişen ülkeler karşısında, maalesef borçlanma açısından pek pazarlık gücümüzün olmadığını da açıkça görüyoruz.

Bugün, kamu net borç stokuna baktığımızda, tablo hiç de iç açıcı değil. 57 nci hükümetin iş başına geldiğinden bugüne kadar kamu net borç stokunda ciddi anlamda artışların olduğunu görüyoruz. Örneğin, 1999 yılında gayri safi milli hâsılının yüzde 58,4'ü olan kamu net borç stokunun 2001'in son çeyreğinde yüzde 89,2 olduğunu; ama, bugünkü durumda da yüzde 90'ları aştığını görüyoruz. Tabii, bu, çok ciddi bir rakamdır. 2001 yılı için Türkiye kamu net borç stokunu, hükümet, daha önce yüzde 84 olarak öngörmüştü; ama, maalesef, bu, yüzde 90'ları aşmış durumda. 2002 yılı için de yüzde 78'lik hedef koymuştu; bu hedefi de revize etti ve şu anda, kamu net borç stokunun 2002 yılı için gayri safi milli hâsılının yüzde 81'ine düşürüleceği; 2004'te yüzde 69,4'üne düşürüleceği öngörülmektedir. Tabii, bu rakamlara baktığımızda, maalesef, Türkiye'nin, Maastricht kriterlerine, ta 2009, 2010 yılında ancak ulaşabileceği şeklinde bir sonuç çıkarmak mümkündür. Tabii, buradaki, gayri safi milli hâsıla içindeki bu borçlanma, net borçlanma payının düşürülebilmesi için, Türkiye'de faizlerde ciddi anlamda azalma olması lazım; özelleştirme gelirlerinde ciddi bir artış olması lazım; senyoraaj gelirlerinde ciddi bir artış olması lazım.

Diğer taraftan yüzde 4'lük bir büyüme hedefi konulmuştu; ama, bu hedefin de, maalesef, tekrar revize edilmek suretiyle yüzde 3'e düşürüldüğünü ve yılın ilk çeyreğinde de, maalesef, ekonominin ciddi anlamda bir büyümeye geçemediğini, dolayısıyla, borçlanma açısından bir kriz alanının hâlâ devam ettiğini de, bu arada açıkça görüyoruz.

Hükümet, hâlâ, Washington'dan "ekonomi iyileşiyor" demeçleriyle işi idare etmeye çalışmaktadır. 2002 yılının ilk çeyreği kaybedilmiştir, ikinci çeyreği de maalesef kaybedilmek üzeredir. Hükümetin projeksiyonları, maalesef, Maastricht kriterlerinden oldukça uzak olan projeksiyonlardır.

Türkiye, bugün için, hem uluslararası piyasalarda hem de içpiyasalarda borçların dön-
dürülemeyeceği konusunda ciddi bir sorgulama altındadır. Bu konuda, hükümet, bir bakıma, işin
çok daha olumlu seyrettiği noktada birtakım mesajlar veriyorsa da, işin böyle olmadığı açıktır.

İçborç stokuna baktığımızda, Aralık 1999'da gayri safi millî hâsılların yüzde 29,3'ü olan içborç
stokunun, Aralık 2001'de yüzde 53,3'e yükseldiğini görüyoruz; yani, çok ciddi bir artış var. Tabii,
bu artış, sadece 57 nci hükümete çıkarılacak bir artış değildir, 56 ncı hükümetin sorumluluğu da var-
dır, 55 inci hükümetin sorumluluğu da vardır. Şu anda, mevcut faturaya baktığımızda, 122 katril-
yonluk içborç stokuna baktığımızda, tabii, bunun oluşumunda ciddi anlamda kamu bankalarının
görev zararları vardır; diğer taraftan, fon bankalarına ödenen kısımlar da söz konusudur.

57 nci hükümetin kamu bankaları ve fon bankalarını kurtarma ve hazine kasasında olmayan
60 katrilyonu bankacılık sektörüne kâğıt üzerinde aktarma operasyonu, maalesef, Hazineyi nefes
alamaz hale getirmiştir. Yazılan kâğıtların önemli bir kısmı kenara konulmuş, Merkez Bankası kay-
nağı kullanılmıştır. Kamu bankaları ve fon bankalarının likidite sorunları Merkez Bankasına, istih-
dam sorunları diğer kamu bankalarına, borç da Hazineye aktarılmıştır. Bu şekilde krizin ortadan
kaldırıldığı öngörülmektedir. Hükümetin, büyük bir aldatmacayla, kâğıt oyunlarıyla, kamuoyunu,
maalesef, bugüne kadar aldatmış olduğunu açıkça ifade etmemiz gerekir.

Hazinenin kamu ve fon bankalarına verdiği değişken faizli tahvillerin, Hazinenin borçlanma
yükünü ve maliyetini daha da yükseltmiş olduğunu görüyoruz. Böylece, bankalar, değişken faizli
senetlerden elde ettikleri faiz gelirleriyle, yüksek faizli gecelik borçlanma ihtiyaçlarını azaltmışlar-
dır. Borç stokundaki önemli artışlar, borç-faiz kısır döngüsü, içborç yönetimini gittikçe zorlaştır-
maktadır. Haziran 2000'de takas işlemine başvurulmuştur; diğer bir ifadeyle, borçlar ertelenmiştir;
ancak, sonuçta, gerçekten, çok ciddi bir tabloyla karşı karşıyayız.

Takas öncesi, döviz endeksli ve döviz cinsinden yüzde 3'lük borçlanma yapısı, borçların
bileşimi, Aralık 2000'deki yüzde 3'lük borç bileşimi, maalesef, Aralık 2001'de döviz endeksli ve
döviz cinsinden yüzde 43,5'e çıkmıştır. Yine, Aralık 2000'de yüzde 13 olan değişken faizli borç da
Aralık 2001'de maalesef yüzde 60'a yükselmiş bulunmaktadır. Kazanan taraf hep bankalar olmuş-
tur, kaybeden taraf ise ülkemiz olmuştur, halkımız olmuştur. Takasla, hazinenin, 8 milyar dolarlık
içborç vade yapısını uzatmak suretiyle hazine geçici olarak rahatlamış, diğer taraftan bankalar, kur
riskini Hazine üzerinden ödemek suretiyle büyük avantajlar elde etmiştir.

Şunun açıkça bilinmesi lazım: Hükümetin hedefi, döviz cinsinden borçları sürekli artırarak ül-
kenin geleceğini ipotek altına almaktır. Sayın Derviş, bu misyonu IMF ve Dünya Bankası desteğiyle
gerçekleştirmektedir; hükümet de bu misyonu onaylamaktadır. Hükümet, sadece takasla yetin-
memiş, bu arada, 31 Aralık 2004'e kadar faiz gelirlerinin başlangıç itibarıyla 50 milyar lirasının, her
yıl yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle vergiden istisna tutulacağı konusunda bir yasa da
çıkarmıştır. Faiz gelirlerinin vergiden istisna edileceği sözü, maalesef, yasa çıkarılmadan önce
kamuoyuna açıklanmıştır; bu açıklama, Meclis iradesinin hiçe sayılması anlamında bir uygulamadır.

Kısacası, 2001 itibarıyla ortalama vadeye baktığımızda 4-6 ay, yıllık bileşik faize baktığımız-
da yüzde 103 olduğu düşünülürse 2001 yılı ortalaması daha yüksektir. -borçlanma maliyetleri
açısından ciddi risklerin devam etmekte olduğunu açıkça ifade edebiliriz. Hazine, 2001 yılında brüt
48,7 katrilyonluk iç borçlanma yapmıştır, net borçlanma hâsılatı yüzde 38 katrilyon olmuştur, ağır-
lıklı vade ortalaması 144 gün ve faiz de yüzde 99,8 olmuştur. Şimdi, 2002 yılında büyük bir faturay-
la karşı karşıyayız. 2002 yılında 114 katrilyonluk bir borç servisinin gerçekleşmesi gerekiyor;
98 katrilyonluk içborç, 16 katrilyonluk da dışborcun gerçekleşmesi gerekiyor.

Hükümet, iborların döndürülmesi için IMF kaynaklarına başvurmaktadır. IMF kaynakları, iborların döndürülmesi için kullanılmaktadır. En son 7 şubat 2002'de Hazine hesaplarına giren, IMF'nin vermiş olduğu 9,1 milyar dolarlık kredi, kısa zamanda buharlaşmıştır; 3,7 milyar doları Merkez Bankası portföyündeki tahvillerin erken itfası için, 3,5 milyar doları Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonundaki tahvillerin erken itfası için, 1,9 milyar doları da bt finansmanı için kullanılmaktadır.

Bir taraftan dışborç artmaktadır, alınan dışborlarla içborç çevrilmeye çalışılmaktadır. Ortada, üretmeyen, satamayan, kazanamayan bir ekonomi vardır; sanayi üretimindeki gerileme hâlâ devam etmektedir; reel sektöre yönelik politikalar, maalesef sonuçsuz kalmıştır, reel sektörü kurtarıcı politikalar, maalesef yeterince dizayn edilememiştir; ihracattaki tıkanıklık hâlâ devam etmektedir; büyümedeki olumsuzluğun da devam ettiği bir ortamda, gerçekten borç batağından kurtulmak mümkün değildir.

IMF ne kadar kaynak verirse versin, borçların çevrilemeyeceği ve bir taraftan iborlar çevrilirken, diğer taraftan da dışborç şeklinde çok ciddi rakamlarla karşı karşıya kalacağımız, dışborları eviremeyeceğimiz, uluslararası kuruluşlar ve gelişmiş ülkeler karşısında, tavize dayalı olarak, ülkenin pek çok kaynaklarını, maalesef, ülke menfaatlarına aykırı olarak aktaracağımız ortadadır.

57 nci hükümet, kamu hizmetlerinin finansmanı için sağlıklı finansman yöntemlerini maalesef kullanamamıştır, kuramamıştır. Tamamıyla, Türkiye'nin idaresi, IMF ve Dünya Bankasının aktardığı kaynaklar ve onların tespit ettiği makroekonomik göstergeler çerçevesinde yürütülmektedir -- hepimizin bildiği gibi, göstergelerin tespiti de o kuruluşlara aittir- yine, Türkiye Büyük Millet Meclisinde ıkarılacak yasalar da, bir bakıma o kuruluşların öngördüğü yasalardır.

Bugün dışborla baktığımızda, maalesef, 2000 yılı son çeyreğinde, 118 milyar dolar bir faturayla karşı karşıyız. Bu rakamın, maalesef, 57 nci hükümet döneminde, başından beri, sürekli olarak artırıldığını görüyoruz. 1999'da dışborcun gayri safi milli hsilaya oranı yüzde 55'ken, 2001 yılında, bu yüzde 79'a çıkmış olduğunu görüyoruz. Tabii, dışborların çevrilebilmesi açısından, ihracat gelirlerinin yerinde olması lazım, döviz gelirlerimizin yerinde olması lazım, dış âlemden gelen gelirlerin önplanda olması lazım; ama, maalesef, ihracat gelirlerine oranladığımızda, yine, dışborç servisinin gayri safi milli hsilaya oranına baktığımızda -yine 57 nci hükümet döneminde- hiç i açıcı bir tablonun olmadığını da açıkça görüyoruz. Dışborç servisleri faiz anapara ödemelerinin gayri safi milli hsilaya oranının, 1999'da yüzde 9,9 iken, 2001 yılında yüzde 14,5'e yükselmiş olduğu, apaçık bir gerçek olarak karşımızda durmaktadır.

Tabii, borçlanmada, maalesef, şu anda devlet gelirleri, devletin vergi gelirleri, borçlanma faizlerine yetmediği gibi, devletin diğer gelir kaynakları da borçlanma faizlerine aktarılmaktadır. Hepinizin bildiği gibi, 2001 yılında, vergi gelirleri borçlanma faizlerine yetmemiştir; vergi gelirlerinin yüzde 109'ya nispetinde bir faiz gideri ortaya çıkmıştır. Tabii, 1999'daki oran yüzde 75 idi, 2001'de yüzde 108'e çıktı; ama, şu andaki mevcut ekonomik performansa bakıldığında, bu rakamın, 2002 yılında da daha geride olamayacağı açıktır. Hükümetin bu hedefleri gerçekleştirmeyeceği de apaçık olarak ortada görünmektedir.

Tabii, Türkiye'de, btden ödenen faizler nedeniyle, yanlış borçlanma politikaları sonucunda, gelir ve servet dağılımı ciddi anlamda değişti. Gelir ve servet dağılımı o şekilde değişti ki, örneğin, 1995-1999 döneminde, btden ödenen toplam borç faizi 92 milyar dolar oldu. Bunun 82 milyar doları, sadece bankacılık kesiminin talep ettiği kâğıtlar karşılığında ödenen faiz oldu. 2000-2002 yılları döneminde baktığımızda, btden ödenen faiz miktarı, son üç yılda, maalesef 90 milyar dolar

civarındadır; 90 milyar doların da yüzde 80-85'i bankacılık kesimi kanalıyla ödenen faizlerdir. Dolayısıyla, Türkiye'de gelir ve servet dağılımının ciddi anlamda değişmesinde, bu yanlış borçlanma politikası ve karşılığında ödenen faizler etken oldu. Bugün, artık, verdiği vergilerin faizlere gideceği endişesiyle, vatandaşımızın vergi bilinci ve vergi gayreti de kaybolmuş durumdadır. Nasıl olsa, verdiğimiz vergiler faize gidiyor, kamu hizmeti şeklinde karşımıza gelmiyor diye, bu noktada, vatandaş tarafından, hükümete karşı ciddi bir güvensizlik devam etmektedir. Hükümetin beceriksiz politikaları sonucunda, maalesef, bu güvensizliğin her geçen gün daha derinleştiğini, güven yenilenmesi konusunda da, 57 nci hükümetin, maalesef, şu ana kadar ciddi bir adım atmadığını, ekonomik göstergelerin sürekli olarak tersine gitmesine rağmen, hâlâ uluslararası alandan kaynak aktarmak suretiyle Türkiye'yi idare ettiğini iddia etmekte olan bir hükümetle karşı karşıyayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Açıba, 2 dakika içerisinde toparlar mısınız efendim.

SAİT AÇBA (Devamla) - Peki, teşekkür ediyorum.

Türkiye'de, borçlanma politikaları, cumhuriyet döneminde, maalesef hep olumsuz olarak seyretmiştir. Tabii, bunu, sadece borçlanma yasasına bağlamak mümkün değildir. Borçlanma yasası da önemlidir; ama, borçlanma yasası dışında, ülkeyi yöneten iktidarların, maalesef, bu konuda iyi niyetli bir yönetim sergilemediğini de açıkça ifade edebiliriz. Bilhassa, Türkiye'de dışproje kredileri kullanımlarına baktığımızda, âdeta dışproje mezarlığı haline gelmiş olan bir ülke konumundayız. Son on yıla baktığımızda, 382 civarında dışproje kredisi, 16 milyarlık bir kaynak alındığını; ama, kullanımlarına bakıldığında, maalesef bunların yerinde kullanılmadığını, önceliklerin dikkate alınmadığını açıkça görüyoruz. Sadece kullanılmasıyla ilgili sorunlar değil, bunun dışında, yine, dışproje kredilerinin -diğer alanlarda da olduğu gibi- bütçeleştirilmesi konusunda da büyük sorunların olduğunu, bütçeleştirilmediğini, dolayısıyla, bütçe açıklarının kayıtdışı işlemler nedeniyle her geçen yıl yapılan bütçelerde yanlış olarak tespit edildiğini, Parlatmentonun vermiş olduğu borçlanma yetkisinin de yerinde olmadığını, bu arada yine açıkça ifade etmemiz gerekir. Tabii, bu yasadaki düzenlemeler, bir bakıma bu bütçeleştirme, kayıtlarla ilgili hususlarda önemli yenilikleri içermektedir. Öyle zannediyorum, geçmişteki bu keyfi uygulamalar da, bir bakıma bu yasal düzenlemeler çerçevesinde ortadan kaldırılmış olacaktır. Ama, tabii, yine, garantili kredilerle ilgili olarak, diğer bazı alanlarla ilgili olarak söylenebilecek hususlar noktasında, vaktim de kalmadığı için, o konuları belki maddelerde söyleme fırsatını elde edeceğiz.

Bu vesileyle, yasanın hayırlı olmasını temenni eder, hepinize saygılar sunarım. (AK Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Açıba.

Saadet Partisi Grubu adına, Konya Milletvekili Sayın Veysel Candan

Buyurun Sayın Candan. (SP sıralarından alkışlar)

SP GRUBU ADINA VEYSEL CANDAN (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; görüşülmekte olan 833 sıra sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı üzerinde Saadet Partisinin görüşlerini açıklamak üzere söz aldım, Muhterem Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Hükümetin son bir yıldır uyguladığı ekonomik programda ciddi anlamda zıtlıklar ve karışıklıklar var. Hükümetin kafasının ekonomide karışık olduğunu söylemek mümkündür. Hükümet üyeleri arasında da çöksesli bir koro var; Başbakan ayrı, bakanlar birbirlerine karşı ayrı açıklamalar-

da bulunmaktadırlar. Özellikle, Sayın Başbakanın "IMF'nin kucacağına oturduk, bizden yatırım, istihdam beklemeyin" açıklamalarına karşı, ekonomiden sorumlu Devlet Bakanı ekonomide ülkeyi IMF'nin kucacağına tam oturtmaya devam ediyor. Ayrıca, yine, Başbakan, açıklamalarında "özerkleşmede ipin ucunu kaçırdık, hükümetin etki alanı azaldı" derken, Sayın Derviş arka arkaya üst kurullar oluşturmaktadır.

Yine, bugün saat 14.00'te Sayın Başbakan, "ihracat için doları yüksek tutmamamın doğru olacağını söylerken, Sayın Derviş dolara müdahale edilebileceğini söylemektedir.

Değerli arkadaşlar, bir bilgi notu olarak arz etmek istiyorum: Bugün görüştüğümüz bu tasarı, yani, IMF'ye verilen mektup doğrultusunda, 27 Mart 2002'de görüştüğümüz bu kamu finansmanı tasarısı çıkarıldığı zaman, IMF yetkilileri 1 Nisanda toplanacaklar ve 1 400 000 000 dolarlık bir kredinin önünü açacaklar; daha sonra -bu krediyi de üç dilim halinde- verecekler işçiler ve memurlar çıkarıldıktan sonra da ikinci kredi limitleri verilecek. Bu tasarının tarihine baktığımız zaman, artık, IMF'yle santim santim, saat saat nasıl pazarlıklar yapıldığı gözlenmektedir.

Şimdi, bu tasarıya geldiğimiz zaman; bu hükümetin kamu harcamaları gelirlerinden fazla olduğu için, açık vermektedir; yani, daha çok harcıyor, daha az gelir topluyor. Tabii, nereden açık verdiğine baktığımız zaman, israf ve yolsuzluklar had safhada. Bunu kapatmak için hükümet birkaç argüman kullanıyor; bunlardan bir tanesi içborçlanma, bir tanesi dışborçlar, bir de vergi...

Aslında, bu hükümetin yanışı ve beceriksizliği, aynı yolda, yanlış olmasına rağmen, ısrar etmesidir; yani, bir yerde yolsuzluğun üstünü örterken, israf artarken, Sayın Kemal Derviş'in hükümette yer aldığından bu tarafa üretim sektörüyle ilgili tek bir işlem yapılmamıştır; yani, üretim sektörü devamlı dışlanmış.

Değerli arkadaşlar, verilen rakamlara baktığımızda, iç ve dışborç toplamının 212 000 000 000 dolarla 230 000 000 000 dolar arasında olduğu söyleniyor. Bu faizleri çevirebilmek için hükümetin çok uyguladığı bir metot, vergi koymak, vergi oranlarını artırmak, yeni yeni vergiler çıkarmak. Millet, bugün itibarıyla 29 çeşit vergi ödüyor, 221 çeşit işlem yaptırıyor, bu işlemleri yaptırmak için 72 gün kuyrukta bekliyor, 150 000 vergi mükellefi yargıya intikal etmiş, 113 defa vergi yasasını değiştirmişiz ve, sadece bu hükümet, 10 civarında değişiklik yapmış; yani, bu hükümet, vergiyi öldürücü bir silah olarak kullanmaya devam ediyor.

Şimdi, tasarının amacına bakalım. Deniliyor ki: "Biz, borçların miktarını, maliyetini tespit edemedik, bunları tespit edip, kontrol etmek istiyoruz. İkinci olarak da, borç yönetiminde hukukî altyapı boşlukları var, bunları doldurmaya çalışıyoruz." Peki, mevcut yasada nasıl yapılıyordu; dışborçlar, 244 sayılı Kanunla, diğer borçlar ise, yıllık bütçe kanunu hükümlerine göre -4059 sayılı Kanuna göre- Hazine Müsteşarlığınca yürütülüyordu.

Şimdi, burada, gerekçede deniliyor ki: "her iki kanun kendi içerisinde farklı usul ve esaslar görmektedir, bu durum, ülkemizin borçlanma yönetimini takip etmek için bir dezavantaj oluşturmaktadır. Bunun için, borç yönetimi zorlaşmıştır; özetle, mevzuat karmaşası var, hukukî altyapı eksik."

Peki, bir de madalyonun diğer tarafına bakalım. Hakikaten, şimdi, önümüze iki tane önemli soru çıkıyor. İçerisinde bulunduğumuz ekonomik kriz, aşırı borçlanma, hukukî altyapı eksikliğinden mi meydana geliyor? Cevap; hayır... İkinci soru: Bu tasarı, iç ve dış borç yönetiminde sorunları çözebilir mi? Çözmez.

Değerli arkadaşlar, şimdi, tasarıdaki eksik ve yanlışlar üzerinde durmak istiyorum. Bir kere, sistematik ve stratejik bir yapı yok, belirsizlikler çok. Tasarıda -sorumlu kim, nereye kadar sorun-

lu olacak- sorumluluk konusunda açık ve net bilgiler yok, bunlar, birtakım yönetmeliklerle doldurulacak. Diğer bir konu, aslında, bütçe dışı borçlanma yetkisi olmamalı, bize göre, Maliye ve Hazine yönetimi mutlaka birleştirilmelidir.

Değerli arkadaşlar, bir bakan sorumlu olacak; hükümet milyar dolar borçlanacak ve Plan ve Bütçe Komisyonuna gelecek, sadece bilgi notu verecek. Hayır, hükümet, yaptığı bütün iç ve dış borçlarla ilgili olarak Parlamento'ya hesap vermek mecburiyetindedir; ama, bu tasarı, sadece bilgi notundan bahsetmektedir.

Değerli arkadaşlar, şimdi, şu anda, borç yönetiminiz ve devlet borçları saymanlığı ve Hazine saymanlıkları tarafından yönetilmektedir. Halbuki, bize göre, müsteşarlık bünyesinde borç yönetim birimi yasalarla oluşturulmalıdır ve yetki ve sorumluluklar net belirlenmelidir.

Değerli arkadaşlar, ikinci önemli konu: Geri ödenmeyen Hazine garantileriyle ilgili Merkez Bankası risk hesabı oluşturuluyor. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuyla ilgili; yani, batık bankalarla, yani hortumlarla ilgili olarak 25 katrilyon ve çalışanlardan, işçi ve memurlardan toplanan zorunlu tasarruflar da 9 katrilyon olmak üzere yaklaşık 34 katrilyon Merkez Bankası hesabında gösteriliyor. Bu durumda Merkez Bankası hesabı kırmızı bakiye vermektedir, bu da Hazineyle ilişkilerini bozar. Ayrıca, bunun da sorunu çözmediği ve eskisinde olduğu gibi bırakıldığı anlamına gelir.

Değerli arkadaşlar, bize göre, devletin vurgun ve soygun talanına sebep olan ve çok önemli gördüğümüz bir konu üzerinde durmak istiyorum. Kamu projeleri dış finansmanında yaşanan kayıplarla ilgili bir düzenleme yok; Sayın Bakan çıkıp burada bunu cevaplamalıdır.

Değerli arkadaşlar, olay şu: Bir yatırımcı dışarıdan bir sermaye bulup getiriyor ve bu sermayeye Hazine garanti veriyor ve o garantiye dayanarak, bir kamu projesini, diyelim ki, bir enerji santrali, bir baraj inşaatı, kamuya ait bir inşaat yapıyla ilgili -bakın bunun altını çiziyorum- 100 000 000 dolarlık bir kamu yatırımını ihaleye çıkmadan verme yetkisini Bakanlar Kurulu almış. Bu ne demektir; o zaman, siz, ihale Kanununu niye getirip çıkardınız; bu durumda yarım kalan kaç yatırım var? Bunların hesabını burada vereceksiniz. Biz araştırırsak, o projeleri getirir burada tek tek sayarız. Onun için, mutlaka, eğer Hazine garanti veriyorsa parayı Hazine alsın, o zaman yatırımını Hazine yapsın. Zaten, garanti verdiğine göre mesele yok ve mutlaka bu yatırımın da ihaleyle yapılması lazım. Düşünün ki, 100 000 000 dolarlık bir ihalede yüzde 20 indirim 20 000 000 dolar yapar; çok büyük rakamlarla oynuyoruz. Bu düzenleme yapılmazsa, bu tasarı metninin tamamı şaibeden kurtulamaz değerli arkadaşlarım.

Şimdi, ayrı bir konu; Hazine, garantileri vermiş; şimdiye kadar alınamayan garanti 7,2 katrilyon ve bu rakam, artarak devam ediyor. Şimdi, bunun hesabını kim verecek; hangi siyasetçi hangi yargı önünde?.. Bu batık kredi anlamında, artarak da devam ettiğine göre...

Şimdi, burada bir uzlaşma modeli geliyor, bunun pratikte bir faydası yok. Peki, bu uzlaşma modeliyle ilgili olarak sizin buraya birtakım yaptırımlar getirmeniz lazım. O yaptırımlar nedir? Hazine garantisi alıp ödemeyenlere ihale yasağı getireceksiniz. Siz, bunu, yönetmelik... Üç bürokrat, oturacak, 7,2 katrilyon, 10 katrilyon lira devletin parasını tasarruf edecekse, bu yanlıştır. O zaman, bu Parlamento ne işe yarar? Onun için, mutlaka ve mutlaka, iç ve dış borçlara Hazine garantileri, mutlaka, Parlamento tarafından denetlenmelidir arkadaşlarım.

Şimdi, acaba, Türkiye daha fazla borçlanabilir mi? Bu soruyu bir cevaplandıralım; yani, şu anda geldiğimiz iç ve dış borçlar itibarıyla, biz, daha fazla borçlanabilir miyiz?

Değerli arkadaşlar, Dünya Bankası Türkiye Direktörü 7.3.2002'de, yani, bundan 15-20 gün önce bir açıklama yapıyor. Bakın arkadaşlarım, altını çizerek burada aynen okuyorum: "Türkiye'nin

daha fazla borçlanma imkânı yoktur. Büyütmek ve enflasyonu düşürmek istiyorsanız, borç dışı yabancı kaynak bulmak mecburiyetindediriz." Bunu kim söylüyor; Dünya Bankası yetkilileri söylüyor.

Peki, bu stand-by anlaşmalarıyla ilgili olarak -bu hükümetin hep böyle, her gün ısıtıp ısıtıp gündeme getirdiği stand-by anlaşmalarıyla ilgili olarak- bizim bürokratlar ne diyor; bu hükümetin Maliye Bakanlığı bürokratları ne diyor bakın. Maliye Bakanlığı Teftiş Kurulu bir rapor hazırlıyor. Raporun tamamı 150 sayfa; içindeki çok enteresan bir cümleden bahsedeceğim. Maliye Bakanlığı, bu hükümetin Maliye Bakanlığı bürokratları diyor ki "IMF raporu, yanlış ve eksik teşhis ve reçeteler üzerine kurulmuştur."

Bakın, IMF, yanlış ve eksik teşhis ve reçeteler üzerine kurulu raporunun devamını okuduğunuz zaman şu çıkıyor: Yaptığınız stand-by anlaşmalarını yırtıp, çöpe atmak mecburiyetindediriz. Ulusal Programla ilgili de birkaç cümlesi var, çok enteresandır; bu Parlamentoda o program da müzakere edilmedi; üç genel başkan oturdular, Ulusal Programdan bahsettiler. Bakın, bürokratlar, uzmanlar ne diyor: "İdarî yapımızla ilgili uyumlu olmayan taahhütlerde bulunulmuş, üzerinde ciddiyetle durulmalı." Yani "verdiğiniz taahhütlerin hiçbiri doğru değildir, ciddi değildir, ülkenin yapısına uygun değildir" diyorlar.

Tabii, Sayın Derviş bunları dinliyor, biraz sonra da burada cevap vereceklerdir. Göreve geldikten altı ay sonra bir açıklama yaptılar ve "ben, Türkiye'nin şartlarını bu kadar derin bilmiyordum" dediler. Peki, bir yıl sonra aynı cümleleri tekrar eder ve bırakıp giderse, o zaman bu hükümeti oluşturan partilere sunu sorarım; millete nasıl hesap vereceksiniz? Sayın Bakan "artık, benim burada görevim bitti" dedi, basına da intikal etti- ANAP, MHP ve DSP sıralarında oturan milletvekillerine, millete verdikleri sözleri burada hatırlatmak isterim değerli arkadaşlarım.

Değerli arkadaşlarım, biraz önce ifade ettiğim ve bürokratlarımızın "yırtalım, çöpe atalım" dediği stand-by anlaşmasının kamu borç yönetimi bölümünden üç bent okuyacağım, lütfen dikkat edin:

"1- 2002'de 2.5 milyar dolarlık uluslararası tahvil ihraç edilecek." Mecbur. Yani, para satacaklara, tahvil alacaklara şimdiden tüyo veriliyor ve "bizi soymak için hazırlıklı olun" deniliyor.

"2- 2002 Ocak ayında değişken faizli -mart ayında olduğumuza göre, zannediyorum bu başlı- kâğıt ihracı uygulamaya konulacak."

"3- Döviz endeksli borçlanma kâğıdı ihracına devam edilecek."

Yahu, allahaşkına, sizin borçlanmadan başka hiçbir şeye aklınız ermez mi?! Bu ülkenin kaynaklarına aklınız ermiyor mu?! Mesela, bor madenine, ileri teknolojiye, bilgisayar teknolojisine, teknoloji ithalatına, özkaynaklarımıza, ormanlarımıza, insanımıza aklınız ermiyor mu? Tabii, bir yıldı ermeyebilir.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, bu stand-by anlaşmasıyla ilgili olarak ticaret odalarımız ne diyor bir bakalım. Ticaret odası başkanlarının bir açıklaması saatli maarif takvimi gibi... Hani, saatli maarif takvimi, ezan saatlerini yazar, ne zaman karakış gelecek, zehneri gelecek hepsini yazar, hal-kımız anlasın diye bunu böyle söylüyorum, bu da aynı, IMF de aynı. Sayın Derviş'in de yapacağı bir şey yok, bir kere ipin ucunu teslim etmişsiniz. Öncelikle hedef borç ödeme planı, diğer parametreler bunun üzerinde. Yani, IMF diyor ki, evvela, benden aldığın parayı öde de, ondan sonra istersen canın çıksın. Arkasından, borçlar, yeni alınan borçla ödeniyor, Ticaret odası yetkilileri söylüyor. Bu işin sonu yok, borcu, borçla ödeme dönemi bitmeli değerli arkadaşlar.

Şimdi, Saadet Partisi olarak -burada, hem hükümete hem özel sektöre tavsiyelerimiz var- çözüm önerilerimizi takdim etmek istiyorum:

Bir kere, 500 sanayi kuruluşu faaliyet dışı kârdan vazgeçmeli. Devlete para satıp, oturduğu yerden faiz geliri elde etmek yanlış.

Hükümete tavsiyemiz; mali piyasalar vergi cenneti olmaktan çıkarılmalıdır. Bakın, Sayın Derviş geldiniz, burada, 111 milyar faiz geliri olanı vergi dışı bıraktınız; ama, 160 000 000 asgari ücretten 40 000 000 vergi alıyorsunuz!.. Eğer, böyle, ranta dayalı oluyorsa, bu ülkede kim üretim yapacak, söyler misiniz?

Gümrük birliği mutlaka revize edilmeli. 70 000 000'luk pazar Avrupa'ya açık olamaz.

Faiz dışı... Faiz dışı... boyuna öyle diyorsunuz, faiz dışı arttı, faiz dışı arttı... İyi de, Arjantin'de de faiz dışı arttı, orada da enflasyon düştü; ama, işsizlik de arttı ve borçlanmanın önüne Arjantin'de geçilemedi.

Bakın, gittiğiniz yol çıkmaz sokak, açık ve net söyleyeyim, bu işin sonu yok. Tekrar, bir kere daha ümitlenmeyin, Afganistan olayı olmaz. Afganistan olayı oldu, para aldınız, Irak olayını beklemeyin, bu çok yanlıştır, başkalarının ölümü üzerine ekonomi düzenlenemez.

Bir diğer konu borsa. Reel ekonomiden beslenmiyor sizin borsanız; uyduruk bir borsa, uyduruk... Yeni düzenleme yapmak gerekir borsacılıkta, tıpkı sabun köpüğü gibi şişiyor ve boşalıyor. Bir bakıyorsunuz borsa 9 000, bir bakıyorsunuz 11 000... Bu, nerede, ne oldu?! Şirketlerin mali bilançoları düzgün değil, sağlıklı değil.

Bir diğer çok önemli konu -Sayın Derviş, siz, bunu çok iyi bileceksiniz- spekülâtif sermaye giriş ve çıkışı denetlenmiyor bu ülkede. Birisi dolarını getiriyor TL'ye çeviriyor, devlete üçer aylık para satıyor; dönerken, dolar bazında yüzde 40 para götürüyor.

Bankalar ile KOBİ'ler arasındaki finans krizini çözün. Bakın, bu, reel sektörü çok sıkıntıya sokuyor. "Yüzde 50 faizle verdim" deniliyor; faiz oranları değiştiğinde, üç ay sonra "yüzde 1 000'e çıkardım" deniliyor; böyle şey olmaz.

Vergi oranlarını, mutlaka, tahsilatı hızlandıracak şekilde düzenleyin.

Enerji fiyatlarını indireceksiniz. Yapılan usulsüzlük ve yolsuzlukların faturasını millete ödetemezsiniz.

Kamuda, mutlaka, havuz hesabı, tek hesap sistemi getirilerek, kamu parasının, hangi tarihte, nereden nereye, hangi faizle gelip gittiğini mutlaka görmelisiniz.

Bakınız, son olarak, devletin iç ve dış borcunu; yani, 232 milyar doları masaya yatırın; ya faizlerini ödeyin, anaparayı yirmi yıla, on yıla, uzatın; böyle bir pazarlık formülü getirin veya anaparayı taksitlendirin, faizleri ödeyin. Bakın, anlatmaya çalıştığım özellikle şu son madde çok önemlidir.

Bütün bunları kim yapacak, esas sorun burada. Peki, bu hükümet bunları yapabilir mi; bana göre, yapamaz; yapsaydı, bugüne kadar ortaya bir performans koyardı; çünkü, benim saymaya çalıştığım maddelerin hepsi, radikal, hemen alınması gereken tedbirlerdir.

Peki, şu soruyu sormak lazım: Acaba, geçmişte bunlar oldu mu, yapılabildi mi; tabii ki, yapıldı. Bakın, yapıldığı dönemi söyleyeyim: 54 üncü Sayın Erbakan Hükümeti, dönemi. Peki, bunu ben mi söylüyorum; yok, hayır, Sayın Derviş söylüyor. Bakın, Sayın Derviş ne diyor: "Yaptığım incelemelerde, 1995-1997 dönemi, makroekonomik dengeler ve rakamlar açısından son on yılın en iyi iki yılı" yani, Sayın Erbakan Hükümetini söylüyor.

AHMET SÜNNETÇİOĞLU (Bursa) - Çağırılım da gelsin!..

ASLAN POLAT (Erzurum) - Herkes söylüyor, Erbakan'ı söylemeyen yok ki.

VEYSEL CANDAN (Devamla) - Ama, Sayın Derviş'in şahadeti daha önemlidir.

ASLAN POLAT (Erzurum) - Yok, yok; halkın şahadeti daha önemlidir.

VEYSEL CANDAN (Devamla) - Değerli arkadaşlar, hatırlanacağı üzere, 28 Şubatta, 54 üncü hükümet, postmodern bir darbeye yıkıldıktan sonra, banka hortumlamaları ve devlet soygunları arttı. Hızlı soygunda milat, 28 Şubat 1997'dir; evet, o dönemde başladı. Bazı basın patronları, emekli subaylar, sözde işadamları, bürokratlar, vurgun, talan, soygun, hortum, banka içi boşaltmak suçundan yargılandılar; bunlara, yurtdışına çıkma yasakları getirildi, hatta, bunların yargılanmaları devam ediyor.

Peki, Refahiyol döneminin Sağlık Bakanı ne diyor: "28 Şubatta 'hükümet devam ederse darbe olacak' dediler..." Bakın, bakın, darbe olacak dediler. "Bizi, ite kaka ayırdılar. Daha sonra yanlış yaptığımızı anladım. O dönemde, medyada, bazı kesimlerin oluşturduğu psikolojik baskının altından kaldık."

Başbakanlıkta iftar açanların devleti yıkmadıkları anlaşıldı. Fadimelerin, Kalkancıların tiyatro rolleri bitti, sahne kapandı; ancak, ülkeyi, hayali irtica tehlikesiyle korkutup, krize sürükleyenlerin, hâlâ, yargı önünde tam anlamıyla yargılandığını söylemek mümkün değil. (SP sıralarından alkışlar) Kriz mimarları, ülkeyi soyanlar, hortumcular ve onları destekleyenler, bir gün, yargı önünde ve tarih önünde mutlaka sorumlu olacaklardır.

Değerli arkadaşlarım, bu hükümette son durum: DSP değişti dersiniz değişti, bozuldu dersiniz bozuldu, döndü dersiniz döndü, sosyaldemokrat değil, sosyal kapitalist oldu. (SP sıralarından alkışlar)

Şimdi, ANAP'a gelelim. ANAP, sözde, muhafazakar ve demokratı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - ANAP razı olmadı efendim, kestiler sözü.

VEYSEL CANDAN (Devamla) - 2 dakika süre verin, herkese öyle uyguladınız.

BAŞKAN - Veriyorum efendim.

ANAP razı olmadı.

VEYSEL CANDAN (Devamla) - Bana da 2 dakika veriniz.

BAŞKAN - Sayın Candan, ne kadar böyle şeysiniz... Vereceğiz; herkese verdiğimiz hakkı size de veririz, hiç merak etmeyin.

VEYSEL CANDAN (Devamla) - Teknoloji bizden iyi adalet yapıyor, gereğinde kesiyor, gereğinde açıyor. Tamam, itirazımız yok Sayın Başkan.

Şimdi, ANAP, sözde, muhafazakar ve demokratı; bunlar, muhafazakarlığı da, demokrattığı da katlettiler, evet katlettiler. (SP sıralarından alkışlar) Dünkü açıklamalara bakın, bugünkü açıklamalara bakın.

Şimdi, MHP'ye gelelim. MHP, milletin değil, IMF'nin sözünü dinliyor, IMF'nin... En iyi de IMF'nin sözünü dinliyorlar. (SP sıralarından alkışlar) Halbuki, milliyetçiler, adı da üzerinde, milleti dinlemesi gerekirken, milleti değil, IMF'yi dinliyorlar.

Değerli arkadaşlar, bu işin sonu ne olur, biliyor musunuz; millet de bu hükümeti sandığa kilitletler. Benim diyeceğim bu.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, bu on altın öğüt noktasında söylediğimle ilgili, o dönemde borç faizi ödemelerinin bütçedeki payı, yani, Sayın Derviş'in de takdir ettiği, 54 üncü hükümet

döneminde borç faizi ödemelerinin bütçedeki payı -faiz gideri- yüzde 28 imiş; halbuki, bugün yüzde 65. İşte, bu tablo, bu grafik, bunu gösteriyor; açık. Yani, sizin sözleriniz geçmeyebilir; ama, bu kâğıtlar, bu notlar, bu bilgiler yanlış ve yalan söylemez.

Değerli arkadaşlar, bakın, içborç stoku o dönemde 29 milyar dolarken, bugün 92 milyar dolar. İşte, onun için, bu millet, bu hükümeti sandığa gömecek; çünkü, siz, bu 92 milyarı bulmak için vergi koydunuz, hâlâ vergi koymaya devam ediyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, bakın, son rapor: O dönemde yatırımların bütçedeki payı yüzde 8, bugün geldiğimiz noktada, 2001'de yüzde 4; yani, siz, küçülmemişsiniz, ufalmamışsınız, yok olmuşsunuz, kaybolmuşsunuz. (SP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, netice itibarıyla, bu tasarıya, aslında düşünce itibarıyla olumlu olmakla birlikte, içinde birçok açıkları olması dolayısıyla, oyumuz, Saadet Partisi olarak rettir.

Teşekkür ediyorum. (SP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Candan.

Demokratik Sol Parti Grubu adına, Sakarya Milletvekili Sayın Ramis Savaş; buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

Süreniz 20 dakika.

DSP GRUBU ADINA Ş. RAMİS SAVAŞ (Sakarya) - Sayın Başkan, sayın üyeler; 833 sıra sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısıyla ilgili olarak Demokratik Sol Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum; şahsım ve Grubum adına, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, sayın üyeler; sınırlı mali kaynaklar, kalkınmakta olan ülkelerin karşı karşıya kaldıkları temel iktisadî sorunların başında gelmektedir. Bu kapsamda, makro ekonomik hedeflere uygun olarak kamu harcamalarının uygun kaynaklardan finansmanı büyük önem arz etmektedir. Harcama kalemleri arasında önceliklerin belirlenmesini takiben, bu giderlerin yapılmasında hangi finansman kaynaklarının ne ölçüde ve hangi şartlar çerçevesinde kullanılacağı hususu önem arz etmektedir. Dolayısıyla, gelirlerin harcamaları karşılamadığı durumlarda, borçlanma, kamu açıklarının finansmanında başvurulan en önemli araç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sayın Başkan, sayın üyeler; borçlanma söz konusu olduğunda, yurtiçi ya da yurt dışından finansman yoluna gidilmektedir. Bu aşamada, yurt içinden yapılan borçlanmada, içpiyasa dengelerini bozmaksızın, kamu açıklarının karşılanması, dış borçlanmada ise, uluslararası piyasaların ve ilişkilerin iyi takip edilmesi ve bu piyasalardaki hassas dengelerin korunması, dışborcun uyumlu bir vade ve döviz yapısında bulunmasının dikkate alınması gibi, borç yönetimine ilişkin hususlar önem kazanmaktadır.

Borçlanma, özellikle yatırım harcamalarının gerçekleşmesinde önem taşımaktadır. Borçlanmaya ilişkin şartlar, finanse edilen yatırımın fizibilitesini büyük ölçüde etkilemektedir. Dolayısıyla, programda yer alan kamu yatırımlarının uygun koşullu kredilerle finansmanı ülke kaynaklarının en etkin kullanımını da beraberinde getirmektedir.

Bu bakımdan, gerek yatırımın finansmanı gerekse bütçe finansmanı açısından bakıldığında, makro hedeflerin oluşmasında ve genel kamu dengesinin sağlanmasında borçlanma ve borç yönetimi son derece önemli bir role sahiptir.

Borç yönetimi, ister proje isterse bütçe ve program finansmanı için yapılsın, kalkınma perspektifini dikkate almak zorundadır. Ayrıca, borç yönetilirken, borcun maliyetini düşürmenin yanı sıra,

piyasa risklerini ve operasyonel riskleri de kontrol altında tutmak, bunu yaparken de bütçenin amaçları ve para politikasıyla uyum içerisinde bulunmak gerekmektedir.

Bu doğrultuda, borçlanma ve borç yönetimi politikası, esnek kararların hızla alınıp uygulanmasına imkân veren bir altyapıya sahip olmalıdır. Ancak, bunun gerçekleştirilebilmesi için, öncelikle, sağlam ve bütünselleşmiş bir hukuki altyapı gerekmektedir.

Sayın Başkan, sayın üyeler; ülkemizde, borçlanmayı ilgilendiren mevzuat dağınık bir yapıda bulunmaktadır. İç ve dış borçlanma ile Hazine garantilerine ilişkin her türlü hazırlık, temas ve müzakere yetkisi, 4059 sayılı Kanun çerçevesinde, Hazine Müsteşarlığına verilmiş bulunmaktadır.

Sayın Başkan, sayın üyeler; şunu da belirtmeden geçemeyeceğim: Gelir, bütçe, ödenek ve nakit işlemlerini 1980 sonrasında ayrı birimlerde örgütleyen yapılanmanın sıkıntılarını, ekonomi ve maliye yönetiminden sorumlu olan bakanlarımızın fiilen yaşadıklarını düşünüyorum. Bu anlamda, ekonomik ve mali birimlerle ilgili yapılanmamızı tekrar gözden geçirmemiz gerekmektedir.

Müsteşarlık, borçlanmayla ilgili görevini yerine getirirken, birden çok kanunu dikkate almak zorundadır. Bu çerçevede, borçlanmaya ilişkin temel işlemlere yetki veren, borçlanmanın bütçeleştirilmesine ve muhasebeleştirilmesine ilişkin esasları belirleyen temel kanun, her yıl çıkardığımız bütçe kanunlarıdır. Bununla beraber, yabancı ülkeler ve üyesi olduğumuz uluslararası kuruluşlardan alınacak borçlar için, 244 sayılı Milletlerarası Antlaşmaların Yapılması, Yürütülmesi ve Yayınlanması ile Bazı Antlaşmaların Şartlarında Değişiklik Yapılması İçin Bakanlar Kuruluna Yetki Verilmesi Hakkında Kanun hükümleri uygulanmaktadır. Bu iki kanuna ilave olarak, 1173 sayılı Milletlerarası Münasebetlerin Yürütülmesi ve Koordinasyonu Hakkında Kanun, 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun ve 32 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kararda yer alan ilgili hükümler uygulanmaktadır.

Yukarıda sözü edilen kanun ve kararların her birinin kendi içerisinde farklı usul ve esaslar öngörmesi ve yeknesak kurallar bulunmaması ve ayrıca, borçlanma ve borç yönetiminin, bir şart kanunu niteliğinde olan bütçe kanunuyla düzenlenmesi, uygulamada sorunlarla karşılaşılmasına neden olmaktadır. Bu duruma, günümüz uluslararası mali piyasalarında, aktif ve dinamik bir yapı içerisinde hareket eden diğer aktörler karşısında, ülkemizi dezavantajlı bir pozisyona sokmakta ve gelişen yeni finansman enstrümanlarının kullanılmasını, dolayısıyla, borç yönetimini zorlaştırmaktadır.

Ekonominin önemli unsurları olan iç ve dış borçlanmanın ve buna bağlı olarak sağlanmakta olan garantilerle, bu kapsamda ortaya çıkan alacakların yönetiminin tek bir kanunla yürütülmesi, globalleşen uluslararası finans piyasalarında etkin olabilmek için zorunlu bir adımdır.

Görülmekte olan bu tasarıyla, Türkiye Cumhuriyeti adına borçlanma, mali yükümlülük yaratma otoritesi olarak Hazine Müsteşarlığı belirlenmiştir. Böylelikle, yaratılacak ilave yükümlülüklerde, ülkenin ekonomik şartlarını genel makro ekonomik hedeflerin gözönünde bulundurulması ve mali açıdan sürdürülebilir bütçe ve borçlanma politikaları oluşturulması hedeflenmiştir.

Diğer taraftan, yapılan düzenlemelerle, borçlanmaya ve borçlardan kaynaklanan Hazine alacaklarının takibine bir disiplin getirilmesi ve yeni finansal enstrümanlar ile teknikler kullanılarak, etkili bir alacak, borç ve risk yönetiminin yapılması amaçlanmaktadır.

Sayın Başkan, sayın üyeler; 2001 yılı içerisinde Meclise sunulan bu tasarıyı, 14 Şubat 2002 tarihinde Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşmeye başladık. Tasarının bir alt komisyon tarafından görüşülmesi kararı alındıktan sonra, 28 Şubat 2002 ve 5 Mart 2002 tarihlerinde 2 tam gün çalışarak alt komisyon raporumuzu hazırladık ve komisyon başkanlığına sunduk. 7 Mart 2002 tarihinde ise, Plan ve Bütçe Komisyonunda bu tasarının görüşmeleri tamamlanarak huzurunuzda gelmiş bulunmaktadır.

Sayın Başkan, sayın üyeler; kamu kesiminin gelir elde etme gereği, geniş ölçüde, kamusal üretimin finansmanı zorunluluğundan doğmaktadır. Modern devlet anlayışı çerçevesinde, devletin klasik görevlerinin yanı sıra sosyal devlet niteliğine bürünmesi, toplumsal ihtiyaçların sağlanması konusunda daha duyarlı olan, seçimle işbaşına gelmiş hükümetlerin, genelde, harcamaların finansmanı için, vergi koymaktan daha kolay bir yöntem olarak borçlanmayı tercih etmeleri, kamu kesimini, ekonomilerde önemli oranda açık veren bir birim haline getirmiştir.

Birinci Dünya Savaşından bu yana devlet borçları sürekli yükselme eğilimi göstermiştir. Bu gelişmede, savaşların, yaşanan krizlerin, uygulanan ekonomik politikaların önemli etkisi olmuştur. İkinci Dünya Savaşı sonrasında Keynesyen iktisat politikalarının da etkisiyle aşırı harcamacı eğilimler önplana çıkmış, konjonktürü canlı tutmak ve kaynak kullanımını tam istihdam düzeyine yaklaştırmak amacıyla kamu harcamaları artırılmıştır. Kamu gelirleri ile giderleri arasında dengesizliğe yol açan bu anlayış 1970'li yıllarda terk edilmeye başlanmıştır. Ancak, buna rağmen, devletin ekonomideki ağırlığını azaltmayı amaçlayan liberal politikalar da söz konusu dengesizliği gidermede etkili olamamıştır. Nitekim, yapılan araştırmalar, ağırlıklı olarak son 15 yılda uygulanan borçlanma politikalarının, vergi politikasının alternatifi haline geldiğini göstermektedir.

Gelişmiş ülkelerde, daha çok, toplam talep hacmini etkilemek amacıyla kullanılan ve bir maliye politikası aracı olan iç borçlanmaya, ülkemizde ve diğer gelişmekte olan ülkelerde, ağırlıklı olarak, devlete ek gelir sağlamak ve finansman açığını gidermek amacıyla başvurulmaktadır.

Türkiye'de 1930'lu yıllardan bu yana kullanılmakta olan borçlanma yöntemi, özellikle 1980'li yıllarda önemli bir finansman kaynağı haline gelmiştir. Sürekli artan bütçe açıklarının finansmanında iç borçlanmanın ağırlıklı olarak kullanılması ve bu borçların, daha çok kısa vadelerde yoğunlaşması nedeniyle, içborç-faiz kısır döngüsüne girilmiş bulunmaktadır.

Bir finansman kaynağı olarak borçlanma politikası bilinçli uygulandığı takdirde istenmeyen sonuçlar yaratması engellenebilir. Bu noktada borçlanmanın amacı ve borçlanmayla elde edilen kaynağın hangi alanlarda kullanıldığı önem arz etmektedir.

Bu bağlamda, özellikle az gelişmiş veya bizim gibi gelişmiş ülkeler açısından sıcakpara hareketlerinin, yaşadığımız krizlerdeki payının olup olmadığı konusunun ciddi olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

2000 yılının ilk on ayı içerisinde IMF'yle imzaladığımız stand-by anlaşmasının desteği, nominal döviz kuru çıpası politikasının inandırıcılığı ve sıcakpara için pozitif arbitraj getirisinin düşen faizlere rağmen süregelmesi sayesinde, net yabancı sermaye girişinde önemli ölçüde artış olmuştur.

Sermaye girişleriyle başlayan süreç içerisinde, Merkez Bankasının etkin olmayan politikası nedeniyle reel faizler sıfır noktasına yaklaşmış, iç talepteki genişleme, reel olarak değerlendirilen yerli paranın da katkısıyla cari işlem açığını hızla büyütüştür.

Hazine Müsteşarlığımızın verilerine göre, 2000 yılının tümünde Türkiye'nin dışborç stoku 12,8 milyar dolar artmıştır. Türkiye, 2000 yılının ilk on ayı boyunca 7,6 milyar dolarlık cari işlem açığını finanse ederken, dışborcunu da 12,8 milyar dolar artırmıştır. Bir başka ifadeyle, dışborçlar, cari işlem açığından bağımsızlaşarak büyümüştür. Bunun temel nedeni ise, sermaye girişlerinin önemli bölümlerinin rezerv birikimine ve yerli aktörlerin sermaye çıkarmalarının finansmanına tahsis edilmesidir.

Sermaye giriş ve çıkışlarının denetimsiz olduğu 2000-2001 yıllarının bulgularını bu açıdan değerlendirdiğimizde, 2000 yılında net yabancı sermaye girişleri, milli gelirimizin yüzde 6,5'ine ulaşmış ve döviz girişlerinin ivmesi sonunda milli gelir, yüzde 6,1 oranında büyümüştür. Bu büyüme hızı, 2000'e özgü etkenlerden ötürü, önceki yıllardaki bağlantılardan beklenebilecek

büyüklüğü fazlasıyla aşan, gayri safi millî hasılanın yüzde 4,9'una ulaşan bir carî işlem açığına yol açmıştır. Döviz çıkışına dayalı programın yol açtığı reel kur hareketlerinin, yani, ucuzlayan dövizin ve bu ortamda etkilerini daha da kuvvetle icra eden gümrük birliğinin de katkıları söz konusudur.

Sayın Başkan, sayın üyeler; Ülkemizin temel sorunlarından biri, övündüğümüz genç nüfusumuza yeterince istihdam yaratamama, mal ve hizmet üretimini yeterince hızlı artıramama ve ihtiyaç duyduğumuz döviz kadar döviz kazanamamaktır.

1980 sonrasında kamu maliyesinin aşırı iç borçlanma politikalarıyla yürütülmesi ülkede tam bir saadet zincirinin oluşmasına yol açmış, 5 000 dolarla bile banka sahibi olunabilmiştir. 1994-1998 ortası, 2000 ve 2001 yılı başında yaşadığımız malî bunalımların yaşanmasında bankacılık sektörümüzün zayıflığı önemli bir yer tutmaktadır. Ancak, kamunun vergi alma borç al politikası da bankalarımızı bu noktaya getirmiştir diyebiliriz.

Yıllarca yüzde 20, yüzde 30 düzeyinde reel kârlarla beslenenlere, nedense, hem TL hem de döviz yetersizliğinin nasıl birlikte bulunduğu hesabı sorulmamıştır. Kriz anında dahi, bazı bankalar, bu amaçla Merkez Bankasının önce kendilerine TL vermesini, sonra da bu paraıyla döviz alma isteklerini ortaya koymuşlardır.

2000 yılı içinde uygulamaya konulan istikrar programında, borçlanma içten dışa kaydırılmış; ancak, yabancı sermaye, ülkemize, kalıcı yatırım için değil, paradan para kazanma amaçlı sıcakpara olarak geldiği için, sıcakpara kendini güvende hissetmediği anda da geri dönmüştür.

Sayın Başkan, sayın üyeler; Borçlanma Kanununu gördüğümüz bu aşamada, sürdürülebilir borç politikasından da ileriye giderek, daha iyi aşamaya giderek şunları belirtmek istiyorum:

Birinci olarak, vergi politikasına eskisinden daha çok ihtiyacımız var; ancak, bunun yolunun yeni vergiler koymak değil, mutlak surette, vergi vermeyenlerin, kayıtdışı ekonominin üzerine gitmek şeklinde olması gerekmektedir.

İkinci olarak, bankacılık sektörünü, mutlaka, sağlıklı bir yapıya kavuşturmak zorundayız.

Üçüncü olarak ise, konsolide bütçe uygulamasında sorun olmaya devam eden katma bütçeli idarelerin kendi kaynaklarını yaratamama, fon ve dönersermayelerle kamu eli ile kurulan dernek ve vakıfların kaynak israfına neden olan uygulamalarına son vermemiz gerekmektedir.

Zorunlu olarak yapılması gereken kamu harcamalarından vazgeçmek uğruna, "faizdışı bütçede fazla veriyoruz ve vermeliyiz" anlayışını uzun süre devam ettiremeyiz.

Görevimiz, ortak toplumsal mutabakata dayanan, toplumun tüm kesimlerini asgarî müştereklerde kavrayan, ciddi ve tutarlı, uluslararası dünyanın realitesini gözden kaçırmayan, ülke gerçeklerinden kopuk olmayan, aynı zamanda, popülist olmayan, bazı derneklerin "ekonomiyi düzeltin, ama bizden özveri istemeyin" çılgınlıklarına da prim vermeyen ulusal harcama, gelir ve para politikalarını, kararlılıkla, inançla ve ısrarla uygulamak olmalıdır.

Sayın Başkan, sayın üyeler; gördüğümüz Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun uygulamasının, Avrupa Birliği Maastricht kriterlerinde yer alan borçlanma limitlerine ulaşmamıza katkıda bulunması dileğiyle, hepinizi saygıyla selamlarım (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Savaş.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Bifecik Milletvekili Sayın Hüseyin Arabacı; buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA HÜSEYİN ARABACI (Bilecik) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; "Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi" başlıklı ve 833 sıra sayılı yasa tasarısı hakkında Milliyetçi Hareket Partisi Grubunun görüşlerini arz etmek üzere huzurunuzda geldim; Grubum ve şahsım adına Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, cumhuriyetin kuruluşuyla beraber her alanda hızlı bir modernleşme sürecine giren Türk toplumu iktisadî alanda da önemli ve yapısal bir değişim sürecine girmiştir.

Savaştan hentz çıkmış olmasına rağmen ülkenin sanayileşmesi ve kalkınması için cumhuriyetin ilk yıllarında, büyük adımlar atılmıştır. O dönemde, toplumda, ekonomik kalkınma için gerekli olan sermaye birikimi yeterli olmadığı için cumhuriyetin ilk yıllarında ekonomide belirleyici tek güç devlet olmuştur. Devletçi anlayış çok partili döneme kadar sürmüş, Türkiye, 1950 yılından itibaren karma ekonomi modelinin uygulandığı döneme geçmiştir. Bu dönemden itibaren Türkiye'nin sanayileşmesinde ve ekonomik kalkınmasında Türk özel sektörü de misyon üstlenmeye başlamıştır. 1980'lere kadar süren bu dönemden sonra Türkiye, serbest piyasa ekonomisine geçiş yapmıştır. Bu yeni dönemde, Türkiye, kapalı ve korumacı yapıdaki ekonomisini her alanda liberalleşmeye tabi tutmuş, ithal ikameci politikaları terk etmiş ve dünya ekonomileriyle entegre olmaya çalışmıştır. Bu modelde temel amaç, Türk ekonomisini yabancı ekonomilerle rekabete sokarak daha dinamik ve hızlı bir ekonomik büyümeyi sağlamaktır. 1990'lı yıllara kadar Türk ekonomisinde bu anlamda büyüme ve gelişme kaydedilmiş, Türkiye'nin dış ticaret hacminde, fert başına milli gelirden, hizmet sektörlerinde ve sanayileşme hızında büyüme trendi yakalanmıştır; fakat, 1990 yılından itibaren, Türkiye, bu büyüme trendini istikrarlı bir şekilde sürdürmemiştir. Türk ekonomisinde 1980'li yıllarda yakalanan büyüme trendinin 1990'lı yıllarda sürdürülememesinin üç temel nedeni vardır:

Birincisi, Türkiye, 1990 yılından itibaren büyük bir siyasal istikrarsızlık sürecine girmiştir.

İkincisi, Türkiye ekonomisi, yeteri kadar kurumsallaşamamış, küresel gelişmelere kayıtsız kalmış, buna bağlı olarak da dış ekonomilerle rekabet için gerekli gücü kazanamamıştır.

Üçüncüsü ise, yirmi-yıla yakın sürdürülen terörle mücadeledir.

18 Nisan 1999'a kadar devam eden siyasal istikrarsızlık ve yirmi yıl boyunca sürdürülen terörle mücadelenin de etkisiyle, zaten yeterli rekabet gücü olmayan ve kurumsallaşamayan ekonomik yapı, dokuz yıl boyunca sürdürülen popülist politikaların da etkisiyle, ciddi bir zafiyet dönemine girmiştir. 1990 yılında ekonomik yapımızda başlayan bu sürecin daha başlangıçta durdurulması için, ekonominin gerektirdiği yapısal ve radikal tedbirlerin alınmaması sonucunda, makroekonomik dengeler bozulmuştur. Devlet bütçesinde meydana gelen açıkların, gelir artırıcı ve kamu harcamalarını kısıtlayıcı tedbirler yerine, çok yüksek faiz oranlarında borçlanma yoluyla kapatılması yoluna gidilmiş, buna bağlı olarak da faiz ve enflasyon hadleri sürekli olarak yükselmiş ve ekonomik yapımız rant ekonomisine dönüşmüştür. Yüksek faiz ve enflasyon sarmalına giren ekonomik yapıda, tasarruflar ve kaynaklar, üretim, yatırım tercihi yerine faize yönelmiş, faktör gelirlerinde faiz lehine büyük bir dengesizlik meydana gelmiştir. Dünyanın bütün ekonomilerinde görevi ekonomiye kaynak üretmek olan bankacılık sistemi, bahsekonu politikalar yüzünden ve de mevduata verilen yüzde 100 devlet güvencesi sayesinde, âdeta, kaynakları tüketen bir yapıya dönüşmüştür.

Yaşanan bu gelişmelerin neticesinde, Türkiye'de, ekonomi ve siyaset tıkanmış; bunun neticesinde de Türkiye, 18 Nisan 1999 tarihinde erken seçime gitmek zorunda kalmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; seçimlerden sonra kurulan 57 nci hükümet, öncelikle Türkiye'nin muhtaç olduğu siyasal istikrarı sağlamış, arkasından da ekonomik yapıda gerekli olan

yapısal dönüşümü gerçekleştirmek için üç yıllık istikrar programını 2000 yılı başında uygulamaya koymuştur. Programın temel amacı, kamu maliyesinde makroekonomik dengeleri yeniden kurmak ve Türk ekonomisini reel büyüme sürecine sokmaktır.

Türk ekonomisindeki temel ve yapısal sorun, kaynak yetersizliği ve mevcut kaynakların da verimli ve etkin bir şekilde kullanılmamasıdır. Bu durumun sorumlusu da, öncelikle devlettir. O halde, en azından, ekonomik yönüyle de olsa, devletin yeniden yapılandırılması gerekmektedir. Kamu harcamalarındaki sürekli artış ve buna bağlı olarak da kamu açıklarının oluşması, kamu açıklarının da borçlanmayla kapatılması sonucu, devletin borçlanması sürdürülemez ve yönetilemez hale gelmiştir. Öyle ki, 1988 yılında toplam içborçlar 15,6 milyar dolar iken, 2001 yılında bu tutar 75 milyar dolara ulaşmış; yani, devletin içborçları onüç yılda tam 5 kat artmıştır. Yine, aynı dönemde dışborçlara baktığımızda, 1988 yılında 40 milyar dolar olan dışborçlarımız, 2001 yılında 112 milyar dolara ulaşmıştır. Bugün itibariyle baktığımızda, Türkiye'nin iç ve dışborç toplamı 200 milyar doları aşmış durumdadır.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti 1990-2000 yılları arasındaki 10 yıllık dönemde toplam 506.177.000.000 dolar harcama yapmış, bunun yüzde 55'i faiz ve transferlere, yüzde 8,28'i ise yatırım giderlerine olmuştur. Bu 10 yıllık dönemde faiz ve transferlere yapılan harcamalar, 2001 yılı bütçe gelirlerinin tam 6,6 katıdır; yani, son 10 yılın 6,5 yılı faiz ve transferlere, 2,5 yılı personel giderlerine, 1 yılı da yatırım giderlerine harcanmıştır. Diğer bir ifadeyle, Türkiye'nin borçlarının sıfırlanabilmesi için devletin, 10 yıllık gelirinin tamamını borç, anapara ve faiz ödemelerine tahsis etmesi gerekmektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; son 10 yılda uygulanan ekonomik politikaların dikkat çeken bir özelliği, bütüktü kamu açıkları ve optimum ölçülere uyulmadan yapılan borçlanma ise, diğer bir özelliği de, borçlanma yoluyla bulunan kaynakların etkin ve verimli bir şekilde kullanılmamasıdır. Borçlanma yoluyla bulunan kaynaklar genellikle, borç faizlerine, KİT'lerin ve kamu bankalarının görev zararlarına, personel giderlerine, sosyal güvenlik kuruluşlarının açıklarına, fizibil olmayan yatırım alanlarına ve savunma harcamalarına gitmiştir.

Seçim bölgem olan Bilecik İlinden bu konuya ilişkin birkaç çarpıcı örneği Yüce Meclisin dikkatlerine sunmak isterim.

Birincisi, okul yatırımları açısından ilimiz kırsal kesiminde 3 000 öğrencilik atıl kapasitemiz varken, Bozüyük ve Bilecik gibi merkezlerde derslik açığımız vardır.

İkincisi, kırsal kesimin yol, su, kanalizasyon gibi altyapı yatırımları dururken 6 ilçemizde, 2'si olimpik olmak üzere, 6 yüzme havuzuna başlanmış, yarım kalmış, bunlara da toplam 4 trilyon Türk Lirası para harcanmıştır.

Üçüncüsü, günde 30 000 aracın geçtiği Bozüyük İlçesine acilen çevre yolu yapılması gerekirken, çevre yolu Bozüyük'e yapılmamış, günde 1 000 aracın bile geçmediği bir başka ilçemize yapılmıştır.

Dördüncüsü, Bilecik Devlet Hastanesine tomografi cihazı alınmazken, her köye bir sağlık evi veya sağlık ocağı yapılmıştır. Bunların yüzde 70'i de, köyler boşaldığı için, maalesef, kullanılmamaktadır.

Beşincisi, Bilecik Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü'nün 2001 yılı bütçesi 6 trilyon Türk Lirasıdır. 6 trilyonun 5,6 trilyonu personel ve genel giderlere, 400 milyarı yatırımlara harcanmaktadır; yani, 400 milyarlık yatırım için yapılan harcama 5,6 trilyondur.

Sayın Başkan, değerli üyeler; hepinizin malumu olduğu üzere, benim, Bilecik yerelinden sunduğum örneklere Türkiye genelinde her yerde rastlamak mümkündür. Türkiye, bu yatırımları borç aldığı paralarla yapmıştır ve maalesef, daha yıllar yılı da bu borçlara faiz ödenmek zorundadır.

Meseleye nereden bakarsanız bakın, bugün yaşamakta olduğumuz ekonomik sıkıntılarını ve krizlerin temelinde, son-on yılda hoyratça yapılan borçlanma politikaları yatmaktadır. Gelirlerinin tamamını borç faizlerine harcamak zorunda kalan bir devletin, yatırımlara, ekonomik kalkınmaya kaynak ayırması mümkün olmadığı gibi, tersine, kaynakları tüketmiş durumda olması da gayet doğaldır.

İşte, bütün bu sebeplerden dolayı, 57 nci hükümet, üç yıllık istikrar programıyla, denk bütçeyi hedefleyerek, faiz ve enflasyon oranlarını tek haneli rakamlara indirmeyi amaçlamıştır. 57 nci hükümet, bugüne kadar, kamu açıklarının temel nedenlerini teşkil eden KİT'lerin ve kamu bankalarının görev zararlarının tasfiye edilmesi ve yeniden yapılandırılmalarını, bankacılık sektörünün dünya normlarında yeniden yapılandırılmasını, sosyal güvenlik kuruluşlarının açıklarının kapatılmasını sağlayacak yasaları uygulamaya sokmuş; stratejik önemi ve önceliği olmayan yatırımları ertelemiş, bütçe harcamaları üzerinde etkinlik ve verimlilik sağlayarak, tasarrufa yönelmiştir.

Bu ve buna benzer tedbirlerle, devletin gelir ve giderlerinde denklik sağlanması, hayati önemi haiz olan bu konuda devletin borçlanma politikasının da belli bir disipline ve ilkelere bağlanmasını gerekli kılmaktadır. Bugüne kadar borçlanma tek elden yönetilmediği için, devletin, ne kadar, nereye borcu var, tam olarak bilinmemektedir. Her kurum, kendi bildiğine ve bulduğuna göre borçlanmış, borçlarını ödeyemeyince de, bu yükü Hazineye yüklemiştir.

Bugün, Ankara Büyükşehir Belediyesi başta olmak üzere, belediyelerin, 7,5 katrilyon Türk Lirası, ödemedikleri ve Hazineye yükledikleri borçları vardır.

İşte, görüşmekte olduğumuz 833 sıra sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkındaki Kanun Tasarısı, devletin borçlarının nasıl yönetileceğini ve yeni borçlanmaların nasıl ve hangi şartlarda yapılacağını ilke ve prensiplere bağlamayı amaçlamaktadır. Tasarı, konusu itibarıyla, gerçekten reform niteliğinde bir tasarıdır. Toplam 19 asıl ve 6 geçici maddeden oluşan tasarı, esas itibarıyla, ülkenin kalkınma hedeflerini dikkate alarak devletin iç ve dış borçlanmasını, hibe almasını, borç ve hibe vermesini; nakit yönetiminin, maliye ve para politikalarıyla koordineli bir şekilde yürütülmesini; verilecek hazine garantilerinin, bu devlet borçlanma ve garantilerinden doğan finansal alacaklar ile devlet borçlarının bir şekilde yönetilmesini ve izlenmesini ve borçların bütçeleştirilmesini belirli bir sisteme sokmayı amaçlayan bir tasarıdır.

Kanun tasarısı, genel ve özerk bütçeli kurum ve kuruluşları, KİT'leri, sermayesi yüzde 50'den fazla olan özel hukuk hükümlerine tabi kamu kuruluşlarını, fonları, kamu bankalarını, yatırım ve kalkınma bankalarını, belediyeleri ve belediyelerin bağlı kuruluşlarını, yap-işlet-devret ve benzeri finansman modelleri çerçevesinde gerçekleştirilmesi öngörülen projeler kapsamında ödeme yükümlülükleri garanti edilen kuruluşları ve hibelerle sınırlı olmak kaydıyla sivil toplum örgütlerini kapsamaktadır.

Tasarıyla, borçlanmalara ve garantilere limit getirilmektedir. Devletin bir yıl için toplam borç miktarı, yılı bütçesinin başlangıç ödenekleri toplamı ile tahmin edilen gelir arasındaki fark miktarı kadardır. Bu limit, Bakanlar Kurulu kararıyla en çok yüzde 10'a kadar artırılabilir. Ayrıca, yılı içerisinde sağlanacak garantili imkân limiti, yılı bütçe kanunlarıyla belirlenecektir. Belirlenen limitler dahilinde borçlanmayı yapmaya ve Hazine garantilerini vermeye, Hazineden sorumlu bakan yetkili kılınmaktadır.

Tasarının 8 inci maddesiyle, her türlü Hazine garantileri ve garantisiz borçlanmalar için önceden Hazine Müsteşarlığından izin alınması mecburiyeti getirilmektedir. Ayrıca, il özel idareleri, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşlarının sağladıkları hazine garantili borçların geri ödenmesinde ve diğer yükümlülüklerinde müteselsilen sorumluluk getirilmektedir. Kredi borçlusuna kuruluşlara, yılı bütçelerinde, borçların geri ödenmesinde, yatırım harcamalarına göre daha öncelikle ödenek koyma mecburiyeti getirilmektedir. Dışborçların geri ödenmesinde aksamaya sebebiyet verdiği tespit edilenlere meydana gelen zarar ölçüsünde rücu etme hakkı tanınmaktadır.

Hibelerle ilgili olarak, 9 uncu maddede, Avrupa Birliğinden sağlanan hibeler hariç olmak üzere, hibe almaya ve vermeye Hazine'den sorumlu bakan yetkili kılınmaktadır. Ancak, yabancı ülkelere verilecek nakdi hibeler için, ilgili bakanın teklifi, Dışişleri Bakanlığının ve Hazine Müsteşarlığının uygun görüşü üzerine Bakanlar Kurulu yetkili kılınmaktadır. Savunma ve güvenlik amaçlı hibeler bu hükümlerin dışında tutulmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tasarıyla getirilen en önemli düzenlemelerden birisi de geçici 3 üncü madde hükümleridir. Bu maddeyle, kanunun yürürlüğe gireceği tarih itibariyle Hazineye borcu olup ödemeyen belediyeler, yerel yönetimler ve diğer kamu kuruluşlarının borçlarını ödemeleri konusunda, borçların yeniden yapılandırılması imkânı getirilmektedir. Madde hükmüne göre, Hazine, borcu olan kurum ve kuruluşlara, kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren dört ay içinde bildirimde bulunacak ve bildirimden sonraki iki ay içerisinde borçlunun uzlaşma talebi ile müracaatını bekleyecektir. Uzlaşma talebinde bulunan kurum ve kuruluş ile Hazine, iki ay içerisinde konuyu müzakere etmek zorundadır. Müzakereler on gün içinde sonuçlandırılacaktır. Üzerinde uzlaşılacak borçların tahsili sözleşme şartlarında, üzerinde uzlaşma sağlanamayan borçların tahsilinde ise 6183 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde takip ve tahsil yapılacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; göreve başladığı ilk günden bugüne, siyasi ve ekonomik alanlarda reform niteliğinde birçok politikaları hayata geçiren 57 nci hükümet, şimdi de, bu tasarıyla, çok önemli olan borçlanma konusunu da başboşluktan kurtarıp, belli bir düzene, disipline ve sisteme sokmaktadır. Bu tasarı kanunlaştığı takdirde, devletin borçlanmaları daha makul maliyetlerde, harcamaları ise daha etkin ve verimli bir şekilde yapılabilecektir. Bu da, denk bütçe hedefine varmada büyük bir adım olacaktır.

Bu tespit ve görüşlerimizden hareketle, tasarının kanunlaşması için, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak kabul oyu vereceğimizi bildirir, yasanın devletimize ve milletimize hayırlı olmasını diler, Yüce Meclise saygılar sunarım. (MHP, DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Anavatan Partisi Grubu adına, Sayın Aydın Ayaydın; buyurun. (ANAP sıralarından alkışlar)

ANAP GRUBU ADINA AYDIN A. AYAYDIN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 833 sıra sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı üzerinde, Anavatan Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım; bu vesileyle, Yüce Heyetinizi, şahsım ve Anavatan Partisi Grubu adına saygılarımla selamlıyorum.

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı hedef ve stratejileri kapsamında olmak üzere, yaşadığımız krizler sonrası ekonomik dengelerin tesis edilerek, sürdürülebilir büyüme ortamının temin edilebilmesi için, kamu kesiminde mali disiplinin sağlanması ve kamu ve özel kesim kaynaklarının, rasyonel, efektif, birbirlerini tamamlayan yatırım alanlarına yönlendirilmesi esastır. Büyüklüklerde istikrarı yakalayacak yapısal reformlar büyük önem arz etmektedir.

Avrupa Birliği uyum sürecinde yapılan reformist çalışmalarından biri de, kamu finansmanı ve borç yönetimini kapsayan yeni kanun tasarılarıdır. Bu tasarı, gerekli kararların hızla alınıp uygulamaya konulduğu, etkin bir borç yönetimine ulaşmak için borçlanmayla ilgili konuların tek bir kanunla çözümüne olanak tanıyacak kanun tasarılarından bir tanesidir.

Yurtiçi piyasalardan yapılacak borçlanmalar için ise, yıllık bütçe kanunları hükümleri uygulanacaktır. Bu iki kanun ve bütçe uygulamaları, zaman içinde devlet organizasyon şemasında yer alan sorumlu kurum ve kuruluşların yetki paylaşımları ve sorumluluklarının değiştirilmesi, dolayısıyla alınacak sonuçların etkin ve zamanında alınmasını zorlaştırmakta ve ÷lkeye külfet maliyetinin büyümesine, kredi maliyetlerinin yükselmesine neden olmaktadır.

Geçmişte Maliye Bakanlığı bünyesinde yer alan Hazine Müsteşarlığı ve bünyesindeki Kamu Finansmanı Genel Müdürlüğü, bugün, dış borçlanma yönünde karar üretiminde bulunurken, Maliye Bakanlığı da bünyesindeki Gelirler Genel Müdürlüğü, Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü aracılığıyla, bütçe finansmanı ve dengelerinin kurulması yönünde karar üretmektedir. Bu durum, tartışılır iç ve dış borçlanma kararlarının alınmasında en önemli yapısal etkenler olarak göze çarpmaktadır.

Ekonomide şeffaflığın artırılması esas alınmalı ve bunun sağlanması için genel kabul görmüş muhasebe ve denetim standartlarına uygunluk hedef alınmalıdır.

Bütçe, merkezî hükümetin bir yıl içinde elde ettiği kaynakların tamamını göstermeli, borçlanma işlemlerinin tümünü kapsamalıdır. Kamu kesimi borçlanma tablolarının kamu açıklarını eksiksiz ve şeffaf bir şekilde göstermesi sağlanmalıdır. Bu durum, bütçe görüşmeleri sırasında Meclis kontrolünün kamu harcamaları üzerindeki denetimini güçlendirecektir.

Ülkemizde, içborç stoku, 2002 yılı şubat ayı itibarıyla, takriben 118 katrilyon Türk Lirası civarındadır; dışborç stoku ise, 2001 yılı sonu itibarıyla, 118,9 milyar dolardır. Efektif bir borç yönetiminin sağlanabilmesi için kurumlararası işbirliğinin sağlanması ve borç tanımlarının ve Avrupa Birliği müktesebatı dahilinde yer alan borçlanma enstrümanlarının tanımlarının yapılarak, asgarî müşterekte birleşilmesinin önemi son derece büyüktür.

Dış finansman protokollerinde dış kredi maliyetlerinin ve portföy değerlerinin hesaplanmasında ulusal finans sektör tanımlarına entegre olmak ÷lkemize büyük yararlar getirecektir. Böylece, bütünleşmiş, tek elden idare edilebilen blok portföy bütünlüğü, borçlanma maliyetlerinin minimize edilmesini ve denetimini son derece rahatlatacaktır. Bu durum, aynı zamanda, şeffaflığın artırılmasını, sıcak parayla ilgili istatistiklerin yoğunlaşmasını beraberinde getirecektir.

Kamu kurumlarının hazine garantisi altında borçlanmasına ve bu kuruluşlara kredi devredilmesine ilişkin usul ve esaslar revize edilmekte; özellikle, yerel yönetimlerin, dış kaynakta, Avrupa Birliği Fonunda, paket projelerin kullanımı denetim altına alınmaktadır.

Yeni tasarıyla, kapsam içinde yer alan kurum ve kuruluşlar belirtilmekte, tanımlara açıklık getirilmektedir ve özellikle de Merkez Bankası tarafından yapılacak borçlanmaya ilişkin işlemler ve tanımlamalardan kaçınılmakta, bankanın yeni görev ve işlem alanları dışarıda bırakılmaktadır.

Ülke adına yapılan gerek iç gerekse dış ekonomik ve mali anlaşmalarda hak ve yetkilerin kullanılmasını ilgili bakana bırakılmaktadır ve bakan, bu yetkisini gerektiğinde müsteşarlığa bırakabilmektedir. Dünya finans piyasasında ÷lke karar üretkenliği kilitlenmekten kurtarılmakta, kredi fon maliyetleri minimize edilebilmektedir.

Borçlanma limitlerine sınırlamalar getirilmesi hükme bağlanmıştır. Borçlanma limiti, bütçe kanunlarında belirtilen başlangıç ödenekleri toplamı ile tahmin edilen gelirler arasındaki fark tutarı

kadardır. İlave olarak, net borçlanma limitinin bakan tarafından yüzde 5 artırılabilmesi öngörülmektedir. Bunun yeterli olmaması durumunda, bakanın teklifi ve Bakanlar Kurulu kararıyla yüzde 5 daha artırılması sağlanabilmektedir. Bunun dışında borçlanma limitinin değiştirilemeyeceği hükme bağlanmıştır.

Dış borçlar, sadece kamu kurum ve kuruluşları ile kalkınma ve yatırım bankalarına ikraz edilebilecektir. Bu kapsamda, ikraz edilen tutar üzerinden, bir defaya mahsus olmak üzere binde 5 oranında ikraz ücreti alınması hüküm altına alınmaktadır. Bu oranın artırılması, Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu bakan yetkisine bırakılmaktadır.

Dış finansmanla gerçekleştirilecek projelerin yatırım programındaki yeri ve önceliği, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının görüşü alınarak garanti ücretinin belirlenmesi, hazine geri ödeme garantisi, hazine yatırım garantisi verilmesi gibi esas ve usullerin, hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenmesi de hükme bağlanmıştır.

Yeni kanun tasarısı, mevcut uygulama ile tüzelkişiliğe ve borçlanma yetkisini haiz yerel yönetimlerin, dış finansman kaynağından borçlanabilme olanaklarını disiplin altına almaktadır. İl özel idareleri, büyükşehir belediyelerine bağlı kuruluşların, disiplin altında ve bağlı oldukları kuruluşların kefaletleriyle borçlanmaları hedeflenmektedir. Böylece, bir yandan, bağlı kuruluş ve şirketlerin bağlı oldukları il özel idareleri, büyükşehir belediyelerinin bağımsız olarak borçlanmaları engelleneceği gibi, diğer yandan da, Hazinesin, belediyelerden, vadesi geçmiş alacaklarının tahsil ve takibinde etkinliğin artırılması hedeflenmiştir.

Mahalli İdareler Yasasının, bir an önce, Avrupa Birliğiyle entegrasyonu sağlayacak projelere uyumlu, ülke bütünlüğünü ön planda tutan, bölge kalkınmasını hedefleyen, bölgelerarası gelişmişlik düzeylerinin asgariye indirilmesine katkı sağlayacak bir şekilde çıkarılmasında büyük yarar görülmektedir.

Hızla, Avrupa Birliğinde yer alan bölge kalkınma fonlarını projelendirebilecek milli, bölgesel kalkınma ajanslarının oluşturulması gerekmektedir.

Bu kanun tasarısının ana hedeflerinden biri, Hazine garantili borçların, borçlu kuruluşlar tarafından ödenmesinin sağlanması ve dolayısıyla, mali disiplinin korunmasıdır. Kurum ve kuruluşların yurtiçi piyasalardan yapacakları borçlanmalarda, garanti ve kefalet verilmemesi öngörülmektedir. Kurum ve kuruluşlar, Hazine garantisi talep etmeksizin kendilerinin sağlayacakları dış kredilerde herhangi bir yükümlülük altına girmeden önce, müsteşarlığın iznini almak zorundadır. İzin verilmesi, söz konusu yükümlülüklerin hazine garantisi altında olduğu sonucunu doğurmayacaktır. Söz konusu izinlerin verilmesi yönünde yeni bir yönetmelik çalışmasının yapılması kaçınılmaz olmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti adına alınacak hibeler için, Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakan, verilecek hibeler için ise, Dışişleri Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığının uygun görüşleriyle, ilgili bakanın teklifi üzerine, Bakanlar Kurulu yetkili kılınmaktadır. Bakanlar Kurulu, Türkiye Cumhuriyeti adına borç vermeye, borcun esas ve şartlarını belirlemeye, verilen borçların yeniden yapılanmasına, Müsteşarlığın görüşü ve bakanın teklifi üzerine yetkili kılınmıştır.

Eximbank kanalıyla, yıllık programlarda yer alan ülke ve kuruluşlara verilecek iki yıl veya daha uzun vadeli krediler için, Hazinesin bağlı olduğu bakan; yıllık programda yer almayan ülkelere açılacak kredilerde ise Bakanlar Kurulu yetkili kılınmaktadır.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun kapsamında, vadesinde ödenmeyen hazine alacaklarına gecikme zammı tatbik ettirilerek alınabilecek; ayrıca, genel bütçeden,

genel ve katma bütçe dışı kuruluşlara yapılacak aktarmalarda, hazine alacaklarının kaynaktan tahsiline, bakan ya da Maliye Bakanı yetkili kılınmaktadır.

Müşteşarlık garantisi ya da dış borcun ikrazı kapsamında, büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bunlara bağlı kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen projeler için kullanılan kredilerin yükümlülüklerini karşılamak amacıyla, dışborç ödeme hesabı oluşturulması hükme bağlanmaktadır. Bu hesaba ilişkin, hazinece ayrı bir yönetmelik çıkarılması öngörülmektedir.

Günümüzde borç yönetimi, borcun pasif olarak izlenmesi yerine, aktif menkul kıymet portföyü gibi düşünülmektedir. Bu yöndeki çalışmalar, dünyada giderek hız kazanmaktadır.

Günümüz piyasalarında antik, değişken, çok dinamik bir yapı gözlenmektedir. Portföy analizlerinin çok iyi yapılarak, risk ölçümleri yönünde, bilgi birikimi, eğitim ve yazılım için ayrı bir kaynak ayrılması zorunluluğu doğmuş bulunmaktadır.

Yeni kanun tasarısıyla getirilen bir yenilik de risk hesabı oluşturulmasıdır. Müşteşarlığın, idaresinden sorumlu olduğu, borç ve alacak portföyünün, dünya konjonktüründeki iktisadi ve siyasi çalkantılara bağlı olarak karşı karşıya kalacağı risklerin asgariye indirilmesi için etkin ve hızlı bir karar mekanizmasının sağlanması amacıyla, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında Hazine Müşteşarlığına ait bir risk hesabı oluşturulmaktadır. Bu hesapla, aynı zamanda, beklenmedik nakit çıkışlarının nakit ve borç yönetimi üzerindeki olumsuz etkileri ve mali piyasalarda yarattığı istikrarsızlık yansımalarını asgari seviyede tutmayı amaçlamaktadır.

Bu tasarıyla getirilen bir diğer yenilik de, dış borçlanmayla ilgili olarak Hazine tarafından garantili dış finansman sağlanması, ikrazı, kredi devri, tadili veya uzatılmasına ilişkin işlemler ve kâğıtlar ile uluslararası sermaye piyasalarına ihraç edilen menkul kıymetler, her türlü vergi, resim, harç ve fondan muaf tutulmaktadır.

Bu tasarımı, Türkiye'de, artık, dış borçlanmanın bir sisteme kavuşacağı, belli limitler dahilinde yapılacağı ve mali disiplinin sağlanacağı yönünde çok önemli bir adım olarak değerlendiriyor ve yasanın, ülkemiz ekonomisine hayırlı olmasını diliyor, hepinize saygılar sunuyorum. (ANAP, DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Ayaydın.

Gruplar adına konuşmalar tamamlandı.

Şahsı adına, Edirne Milletvekili Sayın Şadan Şimşek; buyurun. (DSP sıralarından alkışlar)

ŞADAN ŞİMŞEK (Edirne) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Yasa Tasarısı üzerinde söz almış bulunuyorum. Öncelikle, Yüce Meclisi ve televizyonları başında bizleri izlemekte olan yurttaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Ülkemizin ekonomik ve kurumsal yapısında, 1990'lı yıllarda önemli sayılabilecek gelişmelerin yanı sıra, kronik yüksek enflasyon devam etmiş, büyüme ise istenilen düzeyde olmamıştır. Önemli miktardaki bütçe açıklarının içborçlanmayla finanse edilmesi, reel faizlerin yükselmesine, içborç stokunun artmasına neden olmuştur. Aynı zamanda, yüksek reel faizler, ekonomik faaliyetleri de olumsuz yönde etkilemiştir. Bütün bunların sonucunda, ekonomik faaliyetlerin, büyüme oranlarının istikrarlı hale getirilmesi ve kalıcı çözümler üretilmesi gerçeği ortaya çıkmıştır.

Bildiğiniz gibi, ülke olarak geldiğimiz noktada en önemli sorun, devam eden yatırım tutarlarının ulusal ve genel bütçe toplamından fazla olmasıdır. Bu nedenle, çok sayıda, öncelikleri iyi belirlenmemiş projelerden oluşan yatırım programının yürütülmesi ve yarım kalmış projelerin

tamamlanması güçlüğüdü; çünkü, bu durum, projelerin ekonomiye hızla kazandırılması aşamasında önemli gecikmeleri ortaya çıkarmaktadır. Öte yandan, böylesi bir ortam, maliyetlerin de önemli oranda artmasına zemin hazırlamaktadır.

Kamu yatırımlarımızın içinde bulunduğu bugünkü yapısını birtakım esas nedenlere dayandırmak olasıdır; şöyle ki: Proje önceliklerinin iyi ortaya konulmamış olması; yani, projelerin hazırlanması aşamasında fayda-maliyet analizinin benimsenmemiş olması, bu nedenlerden birisidir. Bunun yanı sıra, kaynak yetersizliğinin doğurduğu, projelerin zamanında bitirilmemesi; dolayısıyla, maliyet artışı ve projeden sağlanması beklenen yararların gecikmesi veya hiç elde edilememesi sorunudur.

Kamu yatırımlarının uzun vadeli, sürdürülebilir bir yapı ve proje döngüsü kavramı anlayışına paralel olarak planlanması gerekmektedir. Ülkemizin makroekonomik denge unsurları açısından borçlanma noktasında borç yönetimi, bütçe ve programın finansmanı anlamında ayrı bir değer kazanmaktadır.

Planlama ve uygulamada etkinlik, her yönüyle sağlam bir hukuki altyapıyla mümkündür. Bunun için, kontrollü ve akılcı bir borçlanma yapısının önem kazandığı açıkça kendisini göstermektedir. Ancak, gözardı edilmemesi gereken durum, ülkemizdeki borçlanmayla ilgili tüzük ve yönetmeliklerin dağınık bir halde bulunduğu gerçeğidir. Böylesi bir durumda, bizim, ülke olarak, uluslararası piyasalarda faaliyet gösteren aktörler karşısında uygun bir pozisyon almamız için, iç ve dış borçlanma, sağlanmakta olan garantiler ile alacakların yönetiminin tek bir yasayla yürütülmesinin, küresel finans piyasalarında etkin olmak için zarurî olduğunun bilincine varmak gereklidir.

Değerli milletvekilleri, bir istikrar programının olmazsa olmaz koşulu, mali ve parasal disiplinin tam manasıyla sağlanmasıdır. Üzerinde görüşmelerde bulunduğumuz tasarıyla, kamu finansmanı ve borç yönetiminin sağlıklı bir yapıya kavuşturulması son derece önem kazanmaktadır. Bu maksatla, kısa vadede kamu açıklarının azaltılması, orta ve uzun vadede ise ekonomik ve mali yapıda kalıcı istikrarı sağlamayı hedefleyen Güçlü Ekonomiye Geçiş Programıyla yapısal reformlar için çabalarımız devam etmektedir.

Ülkemiz bütçesi, etkin ve verimli olmaktan çıkmış; hatta, bunun ötesinde, bütçenin birliği de bozulmuştur. Kaynaklar ve giderler arasındaki ilişkinin bozulması, bütçe sisteminin, karar alıcılara, topluma bilgi sunulmasında yetersiz kalmasına neden olmuştur.

Çeşitli yasal metinlerdeki borç yönetimine ilişkin hükümleri tek bir yasa altında toplayarak, borç yönetiminde etkinliği sağlayacak olan Kamu Finansmanı ve Borç Yönetimi Yasa Tasarısıyla, kamu sektörü için açık borçlanma kuralları ile limitleri ortaya konmaktadır. Ayrıca, Hazinesinin devirli krediyle borç garantilerinin de bütçe kapsamına alınması amaçlanmaktadır.

Değerli milletvekilleri, özel sektörün dış borçlanma ilişkin kayıtların daha sağlıklı bir şekilde izlenebilmesine yönelik yasal düzenlemeler daha önce yapılmıştı. Ekonominin önemli unsurlarından iç ve dış borçlanma ve sağlanmakta olan garantilerle, bu kapsamda ortaya çıkan alacakların yönetiminin tek bir çatı altında toplanması zorunlu bir adımdır. Bu yasayla, borçlanmaya karşı bir mali disiplin getirilerek, yeni finansal enstrümanlar ve yeni teknikler kullanılmasına zemin hazırlanacaktır; yani, borçlanma ve borç yönetiminin farklı usul ve esaslardan dolayı uygulamada karışıklan sorunları ortadan kaldırılmış olacaktır.

Ayrıca, gün geçtikçe gelişen, çeşitlenen ve hızlanan sermaye piyasalarında geleneksel yöntemlerle borçlanmak ve borcun yapısını vadesi boyunca korumak için, menkul kıymet portföyü yönetir gibi yönetilmesi için dinamik bir yapı sağlanmış olacaktır.

Ölke olarak, son onbeş yirmi yıldır çok ağır sorunlarla karşı karşıya kaldık. Takdir edersiniz ki, bizim yaşadıklarımızı bir başka ölke yaşamış olsaydı, ayakta durması mümkün değildi. Yakın geçmişimizde yaşadığımız tüm olumsuzluklara rağmen inançla mücadele ettik.

Değerli milletvekilleri, bildiğiniz gibi, bu dönemde, Meclis olarak, çıkarmış olduğumuz yasalarla, bu zamana kadar hiçbir hükümetin cesaret edemediği, gerek ulusal gerekse uluslararası anlamda oldukça zorlu sayılabilecek çeşitli reformları gerçekleştirmiş bulunuyoruz. Bu süreç, sizlerin de çok iyi takip ettiği gibi, bir bir yaşama geçirilen reform sayılacak yasalarla devam etmektedir. Geldiğimiz noktada, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yoğun çalışmaları hepimizin üstün gayretleriyle sürdürülmektedir. Takdir edersiniz ki, bu reformların önemi, ülkemizi krize sürükleyen nedenlerin en başında gelen bozuk ekonomik yapıyı değiştirmeye yönelik olmasıdır.

Yapılan tüm bu yasal düzenlemeler, çiftçimizin, esnafımızın, işçi, memur ve emeklilerimizin gelir dağılımındaki dengesizliğin giderilmesine, işsizliğe, yoksulluğa ve yolsuzluğa çözüm getirmeye yöneliktir.

Türk Ulusu, her türlü kriz ve felaketi aşacak inanç ve güç birliğine sahip olduğunu tüm dünyaya göstermiştir. Yapılan bu düzenlemeler, sağlıklı ve dengeli bir ekonomi için, yeniden üretim, yatırım ve ihracata yönelme, büyüme ve refah artışına, işsizlik ve sosyal sorunlara çözüm için önemli bir adımdır.

Yasanın ülkemize hayırlı olmasını diler, bu duygu ve düşüncelerle, Yüce Meclise en derin saygılarımı sunarım. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Şimşek.

Sayın Büyükerman, Sayın Bakandan önce kısa bir açıklamanızın olacağını ifade ediyorsunuz ve yazılı bir başvurunuz var.

Buyurun efendim.

MEHMET MAİL BÜYÜKERMAN (Eskişehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanımı ve sayın üyeleri saygılarımla selamlıyorum.

Borçlanmanın, sanki, cumhuriyet tarihinde son yıllarda yapılmış gibi, ekonomiyi bu yüzden bozuk duruma getirdiği söylenip geliyor. Halbuki, bunun çok geçmişe dayanan bir mazisi vardır. 25 Ağustos 1854 tarihinde, Osmanlı, İngiltere'den 3 000 000 sterlin borç para almak suretiyle dışborçlanmayı başlatmıştır. Bu, zamanla, 9 000 000 sterline balığ olmuş, borçlar konsolide edilmiş ve daha ileri şartlarda bu borçları ödenmek üzere moratoryum ilan edilmiştir. Osmanlının 6 adet vergisi, tuz, tütün, pul, alkolü içkiler, balık avı ve ipek ticareti vergileri, bu borçlara karşı "rütumu sitte" adı altında gösterilmiştir ve böyle bir idare kurularak, Osmanlının içişlerine, maliyesine Rütumu Sitte İdaresi karşır olmuştur; bu, zamanla, 1881 yılında Dünyuni Umumiye İdaresi adını almıştır.

Bu borçlanmanın, böylece çok eski bir maziye dayandığını belirtmek istiyorum.

Saygılarımı sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Büyükerman.

Sayın Büyükerman'ın bu görüşlerini de dikkate alarak, yanıt vermek üzere, Hazine'den sorumlu Devlet Bakanımız Sayın Kemal Derviş.

Buyurun. (DSP sıralarından alkışlar)

DEVLET BAKANI KEMAL DERVİŞ - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Osmanlı tarihini hatırlıyorduk; ama, tam yıllarını hatırlamıyorduk, onun için çok teşekkür ederiz.

TEVHİT KARAKAYA (Erzincan) - Yılı 1854 Sayın Bakan...

DEVLET BAKANİ KEMAL DERVİŞ (Devamla) - Gerçekten, maalesef, bu olumsuz gelişmeler, geçen asırda da büyük sorunlar çıkarmıştı.

MEHMET ERGÜN DAĞCIOĞLU (Tokat) - O zaman Sayın Derviş'in dedesi yoktu değil mi?!

DEVLET BAKANİ KEMAL DERVİŞ (Devamla) - Evet, o sırada, bunlarla, dedemiz de epey uğraşmış galiba; sonra başarılı olamamıştı.

Aşırı ve iyi planlanmayan bir kamu borçlanma sürecinin nelere mal olabileceğini, son yıllarda, sadece Türkiye'de değil, bütün dünyada çeşitli örnekleriyle gördük. Bu örneklerde ve Türkiye'de yaşandığı gibi, kamunun borcu, sadece bütçe açıklarından doğmamıştı; bu, çok önemli bir nokta; yani, sadece bütçeye bakarak borçlanma sürecini takip etmek mümkün değil. Bütçe açıklarından kaynaklanan borcun üstüne, Hazine garantilerinden doğan çeşitli yükümlülükleri eklemek gerekiyor. Bu yükümlülükler arasında, genelde en önemlisi, mevduat sahiplerine yasayla veya fiilen verilen garantiler, uygulamada verilen garantilerdir ve Türkiye'deki borç yükünün bugünkü seviyesi de -en az yüzde 40'ı- bankalar ve bankalar krizinden kaynaklanan borçlardır. Diğer önemli bir boyutu, yerel idarelere verilen garantiler ve ondan sonra Hazinesin üstünde kalan borçlar, çeşitli projeler çerçevesinde oluşan borçlar.

Türkiye'de bu borçlanma süreci, geçmişte, çağdaş ve şeffaflığı sağlayan tek bir yasa çerçevesinde gerçekleşmedi; oldukça dağınık bir yapıda, kontrolsüz biçimde oluştu. Bugün onayınıza sunduğumuz tasarı, bu boşluğu doldurmak ve borçlanma sürecine yasal bir çekidüzen vermek amacını taşımaktadır. Tasarı üzerindeki çalışmalar, hem kurulan altkomisyonda hem de Plan ve Bütçe Komisyonunda bütün partilerin değerli katkılarıyla oluştu ve sanıyorum bu katkıları sayesinde, çoğunuzun, tam olmasa bile bir ölçüde desteğine sahiptir.

Partiler adına konuşan arkadaşlar ve diğer arkadaşlar, aslında, bu noktaların çoğunu vurguladılar; fakat, tekrar, bu tasarıyla nelerin geldiğini, nelerin getirilmeye çalışıldığını, çok kısa özetlemek istiyorum.

Tasarı, açık bir yetki tanımını getiriyor, Bakanlar Kurulu, bakan, müsteşarlık... Tasarı, borçlanma sınırını, iç ve dış borçlanmayı içererek tanımlıyor; bu, çok önemli bir yenilik ve bu sınır, aslında, oldukça dar bir sınır olarak oluşuyor. Bakan, bu sınırı ancak yüzde 5 oranında artırabiliyor, Bakanlar Kurulu da bir yüzde 5 daha ekleyebiliyor. Onun ötesinde, bu yasa değişmeden, ekbütçeye bile bu sınırı aşmak artık mümkün olmuyor. Esasen, belki de tasarının getirdiği en önemli noktalardan bir tanesi budur.

Hazine garantili krediler sınırına, yap-işlet-devret ve yap-işlet gibi finansman modelleri de, garanti tanımına giriyor; yani, bu yap-işlet-devret ve yap-işlet projeleri, garanti sınırının dışında kalmıyor. Özel tertip iç borçlanma senetlerinin, ancak ödeneği olması halinde ihraç edilebileceği hükümü getiriliyor. Hazine garantileri yeniden tanımlanıyor ve verilme mekanizmaları yeniden düzenleniyor.

Bu arada, ikraz ücreti getiriliyor. Hibe alma ve vermeye ilişkin hususlar düzenleniyor. Hazine alacaklarının, amme alacakları kapsamında takip ve tahsili öngörülmüyor. Nakit yönetimi ihtiyacı, yeni Merkez Bankası Yasasıyla uyum sağlayacak biçimde getiriliyor; yani, Merkez Bankasında, kısa vadeli avans ve Merkez Bankasından borçlanma imkânı tamamen ortadan kalktığı için, Hazinesin, bir nakit yönetimi ihtiyacı doğuyor; fakat, bu nakit yönetimini Merkez Bankasıyla birlikte gerçekleştiriyor.

Hazine garantileriyle ilgili ödeme riskini karşılayacak risk hesabı zorunlu kılınıyor ve sonunda da, her üç ayda bir, kamu borç yönetimini bütünlük içerisinde anlatan bir raporun, Türkiye Büyük Millet Meclisine ve Bakanlar Kuruluna sunulması öngörülmüyor. Başlıca noktalar ve yenilikler bunlar ve bunu bir bütün olarak ele aldığımız zaman, gerçekten, çok önemli bir yeniden düzenleme ve borçlanma sürecini tek bir çatı altında toparlayan bir yasa söz konusu.

Konuşmalarımızda, bazılarınız, bu borçlanma sürecine, genel ekonomik duruma yer verdiniz. Çok tartıştık, çok uzatmak istemiyorum; fakat, bir konu, sanıyorum, gerçekten çok önemli. Bunun, özellikle Sayın Açba altını çizdi. Yüksek enflasyon ve yüksek reel faize dayanan borçlanma süreci içerisinde, sadece büyüme açısından olumsuz olaylar olmamıştır; sadece büyüme, istikrarsızlık açısından Türkiye darbe yememiştir. Hakikaten, bu süreç içerisinde, gelir dağılımı da çok ciddi biçimde bozulmuştur; yani, bu borçlanma süreci, en fazla dargelirlilerin aleyhine olmuştur ve nakdi olan, nakdi bol olan, borç verebilen belli insanlara önemli kazançlar da sağlamıştır, yani, gelir dağılımını son derece bozan, sosyal adaletle çelişen bir süreç içerisinde gelişmiştir. Ben de bunun altını çizmek istiyorum ve Sayın Açba'yla bu konuda tamamen hemfikiriz, bence çok güzel bir şekilde bunu vurguladı. Ancak, kendisinden ve Sayın Veysel Candan'dan da bir ricam var: IMF kaynakları konusunda. IMF ve Dünya Bankası kaynaklarının maliyeti ve vadesi itibarıyla, Türkiye'nin, şu anda, piyasalardan, daha uygun maliyetle, daha uzun vadeyle kredi bulması mümkün değil.

SACİT GÜNBEY (Diyarbakır) - Var... Var...

AHMET SÜNNETÇİOĞLU (Bursa) - Özkaynaklarımız...

DEVLET BAKANI KEMAL DERVİŞ (Devamla) - Bugün geldiğimiz noktada, bundan daha uygun kaynak bulmamız zor, ben göremiyorum. Eğer, kendileri öyle bir kaynağı görürlerse, bize de haber vermelerini ve Hazine'de bu konuda çalışmamızı isterim. Yani, daha uygun bir kaynak bulabilir miyiz, daha uzun vadeli, daha düşük faizle bir kaynağımız varsa, bir bilginiz varsa, bize bildirmenizi rica edeceğim, çok memnun olacağız. (DSP sıralarından alkışlar)

İleriye doğru baktığımız zaman, esasen, milli gelir içerisindeki borç yükünü azaltmamız için, reel faiz ile büyüme arasındaki yarış, büyümenin kazanması lazım. Temelde; yani, matematiksel olarak baktığınız zaman, reel faiz, büyümeden yüksek olduğu sürece, bir ülkenin, faiz dışı fazla vermesi gerekiyor, o farkı kapatılmak için. Dolayısıyla, reel faiz, büyümenin çok üzerinde kaldıkça, maalesef, bütçe de, faiz dışı fazla vererek o farkı kapatıp... Ve maalesef, o bakımdan, Türkiye'nin birçok ihtiyacını karşılayamaz durumda kalacağız.

Bu yarış, giderek büyüme lehine çevirip, reel faizi düşürüp, büyüme ile reel faiz arasındaki dengeyi kurup, borç yükünü adım adım azaltmamız gerekiyor. Bunun için de, belki en önemli gereksinim, enflasyonun inmesi; çünkü, bu kadar yüksek enflasyonla devam ettiğimiz sürece, reel faizin de düşmesi mümkün değil. Türkiye'nin önündeki en önemli engellerden bir tanesi bu yüksek enflasyon; aşağı yukarı yirmi yıldır devam ediyor; ama, son aylarda, belki de tarihi bir fırsatı yakalamak üzereyiz. TÜFE'de şubat rakamları, ilk defa yüzde 2'nin altına iniyor, ilk defa enflasyonun, gerçekten, yüzde 3'üyle doğru gittiğini görebiliyoruz. Eğer, bu konuda ısrarımızı sürdürübilirsek, çabamızı ülke olarak sürdürebilirdik, hakikaten, bu enflasyon belasından kurtulup, o sayede de reel faizi makul bir düzeye indirme fırsatını inşallah elde ederiz.

Türkiye'nin amacı, çok ağırlaşmış olan borç/milli gelir oranını mutlaka düşürmek olmalıdır. Büyüme ve hızlı istihdam artışının önünde engel teşkil eden bu borç yükünü istikrar içinde adım adım azaltabilirsek, çocuklarımıza ve gençlerimize çok daha mutlu bir geleceği sağlamış oluruz.

Çok teşekkür ederim. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Bakan.

Şahsı adına, İstanbul Milletvekili Sayın Masum Türker; buyurun. (DSP sıralarından alkışlar)

MASUM TÜRKER (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlamadan evvel Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Görüştüğümüz kanun tasarısıyla, 21 inci Dönem olarak, geçmişte yapılan yanlışlıkların en azından geleceğe taşınmaması ve geleceğimize iyi bir yapıyı şekillendirme imkânı verdiği için çok olumlu bir iş yapıyoruz.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin borçlanması, özellikle ülkenin gelişmesi ve geleceğimizin ekonomik yapısının devletin aldığı kararlarla belirlendiği; ama, ekonomi geleceğimizin şekillenmesinde de borçların önemli bir rol oynadığını biliyoruz. Borçlar bir sonraki yıla devrederken, yalnız o miktarda değil, ödenmesi gerektiği zamanki siyasi olanaklar ve siyasi ortam dolayısıyla, gerektirdiği faizler dolayısıyla daha da katlanarak artmaktadır. Türkiye'de borçlanma konusunda, biraz önce Sayın Bakanın bu kanun tasarısını bize tanıtırken söylediği önemli bir düzenlemesi, aslında, bugün yaşadığımız duruma neden olan bir olguya son verecek niteliktedir. O da, devletin kendi kısa vadeli ihtiyaçlarını karşılamak açısından kademeli olarak 80'li yılların ortasında başlayan Merkez Bankasından yararlanmama imkânının, kısa vadeli ve yüksek faizlerle, zamanla artan bir borç döngüsünün artmasına neden olmuştur. İşte, bu Yasayla, yarın öbür gün devlet, kısa vadeli borçlanmalarında ciddi bir faiz dengesinin bozulmasına imkân vermeksizin, Merkez Bankasıyla belirlenen kurallar çerçevesinde, çok kısa vadeli bile olsa, borçlanma imkânına sahip olacaktır. Sanıyorum ki, tarihçiler, Türkiye'nin ekonomik tarihini inceledikleri zaman, 80'li yılların ortasından sonra, hangi kesimlerin ya da hangi özel bankaların salt bu değişiklik nedeniyle kurulduğunu ve yalnız bu değişikliğe dayanarak bugüne kadar geldiğini ya da kapanmak zorunda olduklarını tespit edeceklerdir.

Değerli milletvekilleri, işte, bu Yasayla, bundan sonra böylesine bir yanlışlığın yapılmasına imkân vermeyecek bir düzenlemeyi getiriyoruz.

Diğer taraftan, Türkiye'de uzun süre borçlanmanın, ülkenin borç miktarının kayıtlara yansıtılmadığı tartışılmalıdır ve bu doğrudur. Geçmişte, Türkiye'de, yalnız bütçe süreçlerinde bütçe açıklarıyla ilgili borçlanma yetkisi verildiği sanılırken, biraz evvel yine Sayın Bakanın bahsettiği bazı hazine garantileri, yap-işlet-devret gibi ve özellikle yerel yönetimlerin aşırı borçlanmaları sonucunda Türkiye'de, bir kayıtlı borç, bir de, kayıtlı olmayan borç olgusu meydana gelmiştir

Bugün, bu Parliamento'nun hâlâ çözemediği, iki kez yasal düzenleme yaptığı halde Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş enerji ihaleleriyle ilgili garanti sorunu, böylesine bir yasanın olmamasından bu ülkenin başında bekleyen ve hâlâ önümüzdeki günlere nasıl bir yük getireceğini bilmediğimiz bir olgudur. İşte, bu nedenle, değerli milletvekilleri, burada yapılan bu ciddi yasada, borçlar dolayısıyla, devletin özellikle millî tasarrufları tüketme noktasına geldiği bir yerde, artık, millî tasarrufların yalnız devletin borçlanarak tükettiği değil, serbest piyasaya da bırakılabilir hale gelmesini sağlayacak bir düzenlemedir.

Bu konuda, genellikle bugünlerde, hepimiz biliyorsunuz kriz bitti mi bitmedi mi, diye tartışması da yapılıyor ve hiç kimse, bardağın yarısı doludur deme noktasında bulunmuyor. Bunu, ciddi bir şekilde, bir koro şeklinde, sahneye konulmuş bir oyunun ilk perdesi olarak hepimiz seyrediyoruz. Neden; bunun temel nedeni değerli arkadaşlar, Türkiye'de devletin borçlanma olgusunun bugüne kadar değiştirilmemesinden dolayı, gelir dağılımının adaletsiz bir şekilde oluşmasının devamını isteyenlerin bunu pompalamasından kaynaklanmaktadır. Aslında, biz, burada aldığımız kararla -bazı

arkadaşlar diyebilirler ki, geçmişte kim yaptı, nasıl yaptı, niçin yaptı; onları, zaten, tarihçiler bir gün ekonomik tezlerinde, ekonomik yazımlarında dile getireceklerdir- bugünden sonra nasıl yapıldığına dikkati çekmek zorundayız. Neyi yapıyoruz; herhangi bir bütçe sırasında ek bir kararla, bir maddeyle ya da ayrı bir düzenlemeyle ülkenin borçlanma stratejisini değiştiremeyecek noktaya getirmiş bulunuyoruz.

Bunun bir başka önemi, Türkiye'nin, özellikle dış âlemden borçlanma itibarını artıracaktır. Çünkü, bugüne kadar dış âlemden Türkiye'ye kredi vermesi gereken kaynak sahipleri bu ülkede nasıl olsa her yılın bütçesinde yeniden borçlanma olanaklarını artıracaklar, talep edilecek miktar planlananın üzerinde olacağı için, yüksek bir faizle, reel faizi çok yüksek maliyetlere ulaşan bir noktada bu ülkeye borç vereceğiz diye bekliyorlardı. İşte, bu kanunla böylesine bir beklenti sona ereceği için, kullanım miktarı da sınırlı olacağı için, dış borçlanma itibarımızdaki risk azalmış olacaktır.

Değerli milletvekilleri, bu kanunun oluşmasında ben, sanıyorum ki, hiçbir parlamenter ve hiçbir siyasetçi, bir ülke ekonomisinin küçülmesini, ülkenin daima başkalarına bağlı olmasını istemez. Her siyasetçi, partisi ne olursa olsun, ülkesini büyütmek, ekonomisini büyütmek ve yabancı kaynaklara muhtaç olmamak noktasındadır; ama, ne var ki, bu ülkede bir gün inşallah bu kürsüde yine tartışırız, bir enflasyon muhasebesini yabancı sermayenin gelme şartı olarak önmüze sürerler. Ben, burada, özellikle uluslararası standardın oluşmasında da rol oynamış bir arkadaşımız olarak şunu söylemek istiyorum ki, enflasyon muhasebesini ileride yabancı sermayeyi çekmek adına getirenler için, başka kesimler için şu manası vardır: Enflasyon muhasebesi demek, dolarizasyon demektir; yani, sizin bilançonuzda yabancı parayla tutacağınız her Türk Lirası değerlendirildiği zaman, artık, yabancı paradaki gelirin de vergiden muafiyeti istenecektir. Dünyanın hiçbir yerinde de enflasyon muhasebesi diye bir kavram yoktur; 29 nolu standarttır dünyada; bu, yabancı paralar karşısında finansal tabloların düzeltilmesi standardıdır. Türkiye'de, işte, benzer şekilde bizlere bunları pompalayan, bunları söyleyen kesimler, aslında, biraz evvel değerli arkadaşlarımızın yerlerinde dile getirdikleri özkaynağa dönüşü engelleyen işlemlerdir.

Değerli milletvekilleri, borçlanma yasamızın hayırlı olmasını dilerken, bunun ardından kamu harcamalarıyla ilgili yasanın ve onun ardından da kaynaklarımızı en iyi imkânlarla kullanacağımız yasaları birlikte çıkaracağımız inancıyla Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Türker.

MEHMET ERGÜN DAĞCIOĞLU (Tokat)- Sayın Türker, dünyada bizden başka enflasyon şampiyonu yok!..

BAŞKAN- Şimdi, sorulara geçiyoruz.

Süre 10 dakika arkadaşlar; 5 dakikası soru, 5 dakikası cevap bunu biliyorsunuz. Onun için, sorular, kısa ve öz olursa sevinirim.

Soru işlemini Sayın Esengün'den başlatıyoruz.

Buyurun Sayın Esengün.

LÜTFÜ ESENGÜN (Erzurum)- Sayın Başkan, kısa ve öz olarak sorularımı arz ediyorum Sayın Bakanın cevap vermesi ricasıyla.

2002 yılı içerisinde, başta, Katma Değer Vergisi olmak üzere çeşitli vergilerde geçici de olsa indirim yapılması düşünülmekte midir?

Devlet Bakanı Sayın Tunca Toskay'ın böyle bir indirimden bahsetmesi, Sayın Derviş'in de, böyle bir indirimin yapılmayacağı yolundaki beyanı bu konuda zihin bulanıklığına sebep olmuştur. Net ve kesin bir cevap istiyoruz. Geçici de olsa, KDV ve diğer vergilerde indirim yapılacak mıdır?

İkinci soru: Bir süre önce, Bakanlar Kurulu kararnamesiyle, üst düzey kamu görevlilerinin maaşlarına zam yapıldı. Ücret zammının sadece üst düzey memurlara hâsredilmesi kamuda büyük huzursuzluklara sebep oldu. Milletvekillerine, bizlere bu konuda da büyük tepkiler, şikâyetler gelmekte.

Son zamdan yararlanamayan her seviyedeki kamu görevlilerinin maaşlarına zam yapılması düşünülmekte midir? Bu zamlar ne miktarda olacaktır, ne zaman yapılacaktır; yoksa, hiç yapılmayacak mıdır?

Arz ederim, teşekkür ederim.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Esengün.

Sayın Yıldırım, buyurun efendim.

MEHMET SADRİ YILDIRIM (Eskişehir)- Sayın Başkan, delaletinizle, Sayın Bakandan aşağıdaki soruları sormak istiyorum.

- 1- Ülkemizin bugüne kadar iç ve dış borçlarının miktarı yıllara göre ne kadardır?
- 2- Belediyelerin dış borçlarına Hazine garantisi verirken, Hazinesinin ölçüsü ve kriteri nedir?
- 3- Ülkemizde üretim yapmak, işsizliği önlemek için reel sektöre yardım yapmayı düşünüyor musunuz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Yıldırım.

Sayın Günbey; buyurun.

SACİT GÜNBEY (Diyarbakır)- Sayın Başkanım, sorularımı arz ediyorum:

1- Bu hükümet sayesinde, ülkemizde yaşayan insanların yüzde 80'ni fakirlik sınırının altında yaşamaya başladı, yüzde 50'si de açlık sınırının altında yaşamaya başladı. Her gün bütümüze yüzlerce insan aş ve ekmek bulmak için müracaat ediyor. Acaba, Sayın Bakanın da bürosuna bir hemşerisi, bir dostu, bir arkadaşı veya çevresinden bir insan aş ve ekmek için müracaat ediyor mu?

2 - Şubat devalüasyonu yapılmadan önce 5 bankaya eski döviz kuru üzerinden 5 milyar dolar civarında bir kaynak aktarıldığı gazetelerde sık sık yazıldı. Düşük kur üzerinden hangi bankalara ne kadar para aktarıldı?

3 - Sayın Bakanımız "kaynak var mı" diye sordular. Bütçenin yarısı faizlere gidiyor. Bu faizlere, stopaj veya geçmiş yıllara şamil olmak üzere yüksek oranda vergi koymak suretiyle kaynak temin edilmesi mümkündür, hem de sıfır faizli kaynak temin edilmesi mümkündür. Böyle bir rant akışını durdurmayı düşünüyorlar mı?

Teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Günbey.

Sayın Seven, buyurun.

NİDAİ SEVEN (Ağrı) - Sayın Başkanım, aracılığınızla, Sayın Bakanma sormak istediğim sorular şunlar:

1 - 1993, 1994 ve 1995 yıllarında Bakanlar Kurulu kararıyla çıkarılan kanun hükmünde karar-namelere istinaden görev zararları bugünkü tarih itibariyle ne kadardır?

2 - Belediyelerimize Hazine tarafından ne kadar garanti verilmiş? Hazinesin garantisi altında bulunan belediyelere ait ödenmemiş taahhütlerin bugünkü tutarı ne kadardır?

3 - 27.3.2002 tarihi itibarıyla, iç ve dış borcumuz ne kadardır? Bu borçların ne kadarı özel sektöre, ne kadarı kamu sektörüne aittir?

4 - Fona devredilen bankalar lehine Hazinesin vermiş olduğu garantiler var mıdır; varsa hangi tarihlerde verilmiştir ve bu bankalar hangileridir?

5 - Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonunda bugüne kadar ödenmemiş ne kadar riskimiz vardır? Bundan sonra her iki kuruluştan ülkemize tahsis edilip de serbest bırakılmayan kredi miktarı ve vadeleri nedir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın Karakaya, buyurun efendim.

TEVHİT KARAKAYA (Erzincan) - Sayın Başkanım, aracılığınızla, Sayın Bakanımın rica ediyorum; 2001 yılında alınan Dünya Bankası kredileri ne kadardır, nerelere harcanmıştır? Alınan kredilerin vadesi nedir; maliyeti ne kadardır?

2000 yılında yapılan takas işlemi sonucu, dövize endeksli, döviz cinsi içborç yapısının yüzde 3'ten yüzde 43,5'a çıkması olumlu bir gelişme midir? Bunun, hazinemize maliyeti ne kadardır? Dövizle yönelik borçlanmanın önplanda tutulması, dışborçların çevrilmesi açısından büyük problemler oluşturmayacak mıdır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Karakaya.

Buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI KEMAL DERVİŞ - Soruların özellikle rakamlarla ilgili kısmını yazılı olarak vermek daha doğru olur; çünkü, rakamlar, tabii, her gün değişiyor ve çeşitli borç yükü -iç-borç yükü, dışborç yükü, özel sektöre ait olan, kamu sektörüne ait olan- rakamlarını hazine her gün zaten açıklıyor; ama, bu sorularınıza da cevaben, ayrıca size göndereceğiz.

Vergi indirimini konusunda... Tabii, vergi konusu ve kamudaki ticaretler konusu, esasen, Maliye Bakanlığının sorumluluğunda; ancak, şubatta açıklanan programda, 2002 yılında, geçici de olsa bir vergi indirimini öngörmediğimizi hükümet olarak açıkladık. Sanıyorum, çok kesin bir taahhüt bu ve dolayısıyla, 2002 yılında vergi indirimleri gündemde değil. Ayrıca, özellikle, beyaz eşyada, otomobilde belki bir vergi indirimine gidebiliriz demek, piyasada olumsuz etkiler de yapıyor, insanlar alışverişini geciktiriyor, acaba iki ay sonra bir KDV indirimini olacak mı diye, o bakımdan, 2002 yılında böyle bir indirimin olmayacağını kesinlikle belirtmekte yarar var; ancak, ileride, 2003'te, 2004'te çeşitli düzenlemeler gündeme gelebilir. Sanıyorum, Sayın Tunca Toskay, vergi düzenini mikro düzeyde düşünmek gerekiyor, sadece makro düzeydeki kamu dengesi değil, bu vergilerin mikro ekonomi üzerindeki etkilerini de hesaba katmak gerekiyor anlamında söylemiştir. Ancak, 2002 yılında, bir indirim, program açısından söz konusu değildir.

Bir konuya değinmek istiyorum; bu da, bu devalüasyondan önceki döviz satışlarıyla ilgili. Çok soru geliyor bu konuda. Tabii, bu, esas, özerk Merkez Bankasının konusu; ama, bu sorularınız, sürekli, Hazineyle ilgili Bakan olarak bana geliyor. Ben, tabii, o zaman, o günlerde bakan olarak yoxtum. Hatırlarsanız, Türkiye'nin, hem kendi kamuoyuna hem de dünyaya beyan ettiği bir kur rejimi vardı. Belli, önceden ilan edilen kurdan, Merkez Bankasının, isteyen herkese o kurdan döviz

satarım diye bir taahhüdü vardı. Şimdi, böyle bir kur rejimi varken, Merkez Bankasının biz buna uymuyoruz demesi; yani, kur rejimi değişmeden, hükümet tarafından, biz bu kur rejiminden vazgeçtik, bunu satmıyoruz demesi, bence, mümkün değildi. Bu konuda sürekli sorularınız var; ama, bence, cevabı çok açık: Kur rejimi değişmeden, Merkez Bankası, isteyen herkese bu kurdan döviz satmak mecburiyetindeydi. Kur rejimi değiştiği andan itibaren de bu mecburiyet ortadan kalkmıştır.

Çok teşekkür ederim.

SACİT GÜNBEY (Diyarbakır) - Kimlere verilmiş?..

LÜTFÜ ESENGÜN (Erzurum) - Ücretlerle ilgili konuyu cevaplandırmadınız Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI KEMAL DERVİŞ - Diğer sorulara yazılı cevap vereceğim.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Bakan.

Sayın milletvekilleri, tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

III. - YOKLAM A

BAŞKAN - Tasarının maddelerine geçilmeden önce, sayın milletvekillerince bir yoklama isteği vardır; bu isteği yerine getireceğim; ama, öncelikle, bu arkadaşların Genel Kurulda hazır bulunup bulunmadıklarını arayacağım.

Sayın Hüseyin Karagöz?.. Burada.

Sayın Candan?.. Burada.

Sayın Pamukçu?.. Burada.

Sayın Yumakoğulları?.. Burada.

Sayın Zeki Okudan?.. Burada.

Sayın Ulucak?.. Burada.

Sayın Alçelik?..

TEMEL KARAMOLLAOĞLU (Sivas) - Tekabül ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Temel Karamollaoğlu tekabül ediyor.

Sayın Ahmet Karavar?.. Burada.

Sayın Niyazi Yanmaz?.. Burada.

Sayın Canbay?.. Burada.

Sayın Cevat Ayhan?.. Burada.

Sayın Arif Emre?.. Burada.

Sayın Yakup Budak?.. Burada.

Sayın Öztekin?.. Burada.

Sayın Günbey?.. Burada.

Sayın Polat?.. Burada.

Sayın Sünnetçioğlu?.. Burada.

Sayın Doğan?.. Burada.

Sayın Kukaracı?.. Burada.

Sayın Zeki Çelik?.. Burada.

Evet, bu arkadaşlarımız sisteme girmesinler.

Elektronik cihazla yoklama yapacağım.

Yoklama için 5 dakikalık süre vereceğim. Bu süre içerisinde sisteme giremeyen arkadaşlarımızın teknik personelden yardım istemelerini, buna rağmen giremeyen arkadaşlarımızın belirlenen süre içerisinde yoklama pusulalarını Başkanlığımıza ulaştırmalarını rica ediyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum:

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, toplantı yetersayısı vardır.

V. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

9.- *Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/893) (S.Sayısı: 833) (Devam)*

BAŞKAN - Tasarının maddelerine geçilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, 1 inci maddeyi okutuyorum:

KAMU FİNANSMANI VE BORÇ YÖNETİMİNİN DÜZENLENMESİ HAKKINDA

KANUN TASARISI

(Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun ile Hazine Müsteşarlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanunda ve Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1. - Bu Kanunun amacı; ülkenin kalkınma hedeflerini dikkate alarak, piyasalarda güven ve istikrarı koruyarak ve makro ekonomik dengeleri gözetererek, Devletin iç ve dış borçlanmasına, hibe almasına, borç ve hibe vermesine, nakit yönetiminin maliye ve para politikaları ile koordineli bir şekilde yürütülmesine, verilecek garantilerin, bu borçlanma ve garantilerden doğan finansal alacaklar ile Devlet iç ve Devlet dış borcunun etkin bir şekilde yönetimine ve izlenmesine, Hazine Müsteşarlığı ile 2 nci maddede yer alan kuruluşlar arasındaki mali ilişkilerin düzenlenmesine ve bu hususlar dahil olmak üzere Müsteşarlık tarafından üstlenilen her türlü mali yükümlülüğün geri ödenmesi, ilgili bütçe hesaplarına kaydedilmesi ve raporlanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

BAŞKAN - 1 inci madde üzerinde, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına, Bursa Milletvekili Sayın Altan Karapaşaoğlu; Doğru Yol Partisi Grubu adına, Hatay Milletvekili Sayın Mehmet Dönen'in söz istekleri var; ancak, birleşime, 17.40'ta toplanmak üzere ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.26

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 17.40

BAŞKAN: Başkanvekilli Ali İLİKSOY**KÂTİP ÜYELER: Kemal ALBAYRAK (Kırıkkale), Mehmet AY (Gaziantep)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 79 uncu Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

V. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

9.- Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/893) (S.Sayı: 833) (Devam)

BAŞKAN - Komisyon ve Hükümet yerinde.

833 sıra sayılı tasarının 1 inci maddesini okutmuşum.

Madde üzerinde, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına, Bursa Milletvekili Sayın Karapaşaoğlu; buyurun. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika.

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET ALTAN KARAPAŞAOĞLU (Bursa) - Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Yasa Tasarısı, aslında, gündümüzde gerekli düzenlemeleri içeriyor. Yasa tasarısının geneli üzerinde bir fikri mutabakatımız var; ancak, bu yasa tasarısıyla ilgili olarak, bu yasa tasarısında olması gerekenleri, amaç maddesiyle ilgili olarak, şu amaçları taşıması gerektiğine inandığım için söylemek istiyorum. "Amaç"tan maksat şu olmalı:

Değerli arkadaşlar, prensip olarak, borçlanma yoluyla elde edilen kaynaklar, bütçenin finansmanı için kullanılmalı, bütçe dışı yükümlülükler için borçlanılmamalı; yani, net borçlanma hâsılatı, bütçe açığına eşit olmalıdır; aksi takdirde faiz dışı fazla vermek, önemini kaybediyor, dolayısıyla, bu faiz dışı fazlayla, bütçe açıklarını kapatmamız olanaksız hale geliyor.

Size bu noktada bir bilgi notu sunmak istiyorum: 1971 ile 1998 yılları arasında bütçe açıklarının toplamı 92 milyar dolardır; ama, çok enteresan, net borçlanma hâsılatları toplamı ise, 202 milyar dolardır. Demek oluyor ki, lüzumundan fazla borçlanma, borç yönetiminin denetimsiz kalması neticesinde tahakkuk etmiş. Bu arada, yarı mali işlemler -mesela, tahkim, kur farkı, garantili borçlanmalar ve görev zararları gibi- bunlar için borçlanma, özel tertip devlet iç borçlanma senetleri yetkisi, kanunlarla getirilmelidir, belirlenmelidir. Bu konuda bütçe kanunlarında ayrı limitler belirlenmelidir. Borçlanma yetki ve limitlerinin, yıl içerisinde, özel tip devlet iç borçlanma senedi ihracı gibi amaçlarla aşılması önlenmelidir.

Faiz ödemeleri, maliyetlerinden arındırılmalıdır. Bu amaçla, bütçede faiz giderleri için ayrılan ödeneklerin yanı sıra, borçlanma senetlerinin basım giderleri, ödenecek komisyonlar, vergi, resim, harçlar gibi zorunlu diğer giderler farklı tertiplerde izlenerek, bilinmelidir. Bir şeyi borçlanıyoruz; ama, ne kadar da masraf yapıyoruz, bunu bilmemiz gerekiyor.

Dış borçlanmalarda, ödenecek faizden daha yüksek maliyetler içeren borçlanmalara gidilmemelidir.

Aslında, bu noktada bir iki rakam da veremede yarar olacak zannediyorum. Borçlanma, ülkelerin en önemli enstrümanlarından bir tanesi; ama, borçlanmanın maliyeti ve o ülkedeki enflasyon, borçlanmayla ilgili çok önemli bir göstergedir. Mesela, Japonya'nın borç miktarı -yüzde olarak- gayri safi millî hâsılasının yüzde 138'i kadardır; ama, yine Japonya'nın -baktığımız zaman- enflasyonu, neredeyse yok denilecek kadardır; borçlandığı paranın faizleri ise çok düşük miktarlardadır. Böyle borçlanmalar, getiri temin ettiği takdirde ülkeye zarar değil, yarar getirir.

Dışborç kullanımları tam ve uygun şekilde takip edilmelidir. Bu amaçla, kamu kuruluşlarının yanı sıra özel sektörün de dışborç kullanımları için, Hazine'den ön izin alınırken, gerekli düzenlemeleri -takip için- yapmak gerekir. Bugüne kadar Türkiye'nin başına ne geldiyse, özellikle 1986 yılından sonra, borç alımı, anapara geri ödemelerini bütçe giderleri dışında tutan yeni bir bütçe sistemi uygulamaya konulduğundan, borçlanma, başıboş ve denetimsiz kaldığı için, borçlanmalar aşırı şekilde, çığ gibi büyümüş ve kontrolden tamamen çıkmış bulunmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Karapaşaoğlu, 1 dakika içerisinde toparlar mısınız efendim.

MEHMET ALTAN KARAPAŞAOĞLU (Devamla) - Garantili ve devirli kredilerin bir sübvansiyon aracı olarak kullanılmamasını teminen, bu konudaki esas ve usuller kanunla belirlenmelidir. Hazine garantilerinin tümü, kanunda açıkça tadat edilmeli ve garanti kapsamı diğer yollarla genişletilmelidir.

Diğer konu biraz daha uzun olduğu için, Sayın Başkanım, 2 nci maddede, müsaade ederseniz devam ederim.

Teşekkürlerimi arz ediyorum. (AK Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Hatay Milletvekili Sayın Mehmet Dönen; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA MEHMET DÖNEN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görtüşmekte olduğumuz Borçlanma Yasa Tasarısına ilişkin olarak, Doğru Yol Partisinin görtüşlerini sizlerle paylaşmak istiyorum.

Doğru Yol Partisi olarak biz, tabii ki, bir borçlanma yasaasının çıkmasına karşı değiliz. Borç yönetiminin bir çatı altında toplanması hukukî altyapısının özellikle güçlendirilmesi yönündeki adımların tümünü destekliyoruz ve bu yönde de katkı yapmaya çalışıyoruz. Ancak, biz, bu yasa tasarısının beklenen faydayı getirmeyeceği, eksiklikleri ve birtakım aksaklıkları olduğu kanısındayız.

Aldığımız borcu iyi yönetmek ve verimli alanlara sevk etmek durumundasınız. Bu verimlilik esasının, özellikle, bakana verilen yetkiyle, esneklik adına tam kriterleri konulmadığı için gözardı edildiği kanısındayız.

İkincisi; alınan borçların nereye, nasıl harcandığını bu milletin çok iyi bilmesi gerekir. Bunu da, şeffaflık adına, yasaanın çok önemli bir eksikliği olarak görmekteyiz.

Değerli milletvekilleri, ben, tasarı üzerinde farklı bir konuşma metni hazırlanmışım; ama, iktidar milletvekili arkadaşlarımızın çoğu, eskiye yönelik, eskiden gelen bir borçlanma kavramıyla ilgili, burada eskiyi suçlayan çok ciddi eleştiriler yaptılar.

Ben burada şunu sizlerle paylaşmak istiyorum: Yıl 1997... 1997'de Türkiye'nin iç ve dışborç toplamı 80 milyar dolar; 29 içborç, 50 civarında dışborç, toplam 80 milyar dolar. Bugün 205 milyar dolar! Yani, beş yıl içerisinde iç ve dışborcumuz 2,5 kat artmış! Çok önemli bir rakam! Hiç bunu eskiye...

Elinizi sallamaya gerek yok, eskiyi karalamaya da gerek yok!

Bu 80 milyar dolarla Türkiye ne yapmış?.. Türkiye 120 milyar kilovat/saat üretim yapan elektrik santrallerini kurmuş, Türkiye enterkonekteyi yapmış, Türkiye 40 000 köyüne yol götürmüş, su götürmüş, elektrik götürmüş! (DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) 16 000 000 çocuğa okuyabileceği okul altyapısını yapmış, 74 tane üniversite kurmuş! İşte, bu borçla yapmış ve bu milletten aldığı paralarla yapmış. 66 000 kilometre il yolu yapmış, 350 000 kilometre asfalt köy yolu yapmış!.. Bu paralarla yapmış.

NIHAT GÖKBULUT (Kırıkkale) - Bunu ne zaman yapmış?

MEHMET DÖNEN (Devamla) - Daha ne yapmış diye baktığımızda, 1,5 milyon ton üretim kapasitesinde kâğıt fabrikaları kurmuş, 2,5 milyon ton kapasiteli şeker fabrikaları kurmuş. Daha ne yapmış?.. 5,5 milyon ton kapasiteli gübre fabrikaları kurmuş. Daha ne yapmış: 150 000 000 ton elleştirme kapasiteli limanlar kurmuş bu ülke. 1 500 kilometre otoyol yapmış. Bu ülke bunları yapmış. 15 000 000 ton kapasiteli demir-çelik üretim tesisleri kurmuş, 36 000 000 ton kapasiteli çimento fabrikalarını kurmuş. Bunların hepsini kurmuş bu parayla, bu ülke. İşte, borç da bu! 125 milyar dolarla siz ne yaptınız, ne kurdunuz; verin bunun hesabını! (DYP sıralarından alkışlar) Bunun hesabını vermek durumundasınız (DYP sıralarından alkışlar)

Öyle, geçmişi karalayarak, siz, şu kadar şunu verdiniz, bu kadar bunu verdiniz...

Az önce...

MEHMET ŞANDIR (Hatay) - Kendin bile inanmıyorsun bu söylediğine!

MEHMET DÖNEN (Devamla) - Siz, gelin, şuradan söyleyin, deyin ki, biz de şunları kurduk, bu ülkenin hizmetine sunduk; biz de teşekkür edelim; ama, yok bunlar, yok, yok... Ortada bir şey yok. (MHP sıralarından gürültüler)

NEVZAT ERCAN (Sakarya) - Yaptıklarından birini söylesinler.

RIZA AKÇALI (Manisa) - Rakamlar ortada.

MEHMET DÖNEN (Devamla) - Bakın, Nidaî arkadaşımız, dantışıklı olarak her bakana soruyor: "1994-1995'te prim uygulaması yaptınız. Bu yaptığınız prim uygulamasından dolayı 315 milyon dolar para verdiniz...". Doğru, biz verdik. Gelsek, yine vereceğiz. Niye verdik?..

NAİL ÇELEBİ (Trabzon) - Vere vere bu hale gelindi zaten. Kimin kesesinden verdiniz?!

MEHMET DÖNEN (Devamla) - 1,5 milyon ton kapasiteli iplik fabrikası kurmuşuz. 1,5 milyon ton pamuğu ipliğe çeviren kapasitemiz var. Dünyada rekabet etmesi lazım. Tabanfiyat veremiyorsunuz. Bunları rekabet ettirebilmek için prim sistemi uyguluyorsunuz.

Peki, biz verdik, siz niye ödemediniz geldiğinizde?

ZEKİ EKER (Muş) - Bırakmadınız ki ödeyelim.

MEHMET DÖNEN - Şimdi, bakın, bunun kökü 315 milyon dolar. Bunu neyle bölerseniz bölün, bunu neyle çarparsanız çarpın, bugünkü zararları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Dönen, 1 dakika içinde toparlayın efendim.

NEVZAT ERCAN (Sakarya) - 1997'de de 700 milyon dolar göndermişler; o da var.

MEHMET DÖNEN (Devamla) - Bunları hiçbir şeyle izah edemezsiniz, etmeniz mümkün değil. Bunu, bu millete anlatamazsınız. Siz, Ziraat Bankasında yarattığınız zararları, başka alanlar-

da yarattığımız zararları çiftçiye yüklüyorsunuz ve çiftçinin görev zararı gibi... Yenmiş, içilmiş... Çiftçinin yediği, içtiği bir şey yok; bunu bilin. Bakın, bunun altından kalkamazsınız. Bakın, rakamlar gayet açık.

NAİL ÇELEBİ (Trabzon) - Aile fotoğraflarına bak o zaman!

MEHMET DÖNEN (Devamla) - 125 milyar doların hesabını, gelin verin; ne yaptysanız, gelin, verin...

Hepinize teşekkür ediyorum (DYP, SP ve AK Parti sıralarından alkışlar)

NAİL ÇELEBİ (Trabzon) - Aile fotoğrafına bak önce sen!

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Dönen.

Saadet Partisi Grubu adına, Adana Milletvekili Sayın Yakup Budak; buyurun efendim (SP sıralarından alkışlar)

SP GRUBU ADINA YAKUP BUDAK (Adana) - Sayın Başkan, değerli üyeler; sözlerime başlarken hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısının 1 inci maddesi üzerinde Partim adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, çalışmalarımızın hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Gerçekten, tasarının gerekçesine baktığımız zaman, tasarıyı takdim eden Sayın Bakanımızın ifadelerine baktığımız zaman, iktidara mensup milletvekili arkadaşlarımızın konuşmalarını dinlediğimiz zaman şöyle bir düşünceye kapılıyoruz: Gerçekten, bu arkadaşlarımız memleketi çok iyi yönetmeyi arzu ediyorlardı, çok güzel ekonomik politikalar ortaya koymuşlardı; ama, ne yapınlar ki, mevzuat yetersizdi, yasal boşluklar vardı. Dolayısıyla, bu yasal boşluklardan, mevzuatın yetersizliğinden dolayı, kendileri ekonomiyi iyi yönetmesine rağmen, güzel yönetmesine rağmen, kaynakları yerli yerinde kullanmalarına rağmen bu işler tersine gitmiş, kriz doğmuş gibi bir anlam ifade ediyor. Gerçekten bu böyle mi?.. Türkiye'deki esas mesele, mevzuatın yetersizliği mi, yasaların yetersizliği mi, yoksa bu hükümetin yetersizliği mi, bu hükümetin uygulamalarındaki eksiklik, noksanlık ve art niyeti mi?.. Bu sorunun cevabını bulmadan "efendim, mevzuatı çıkarıyoruz, kanunu çıkarıyoruz, işte, düzelecek" demenin ve bununla da vatandaşı ve Meclisi oyalamanın hiç âlemi yoktur diye düşünüyorum.

İşte, amaç maddesine yazılmış: "Düzenlenecek, denetlenecek, görüşülecek, izlenecek, muhasebeleştirilecek, raporlanacak..." Allah aşkına, şimdiye kadar bunları yapabilecek, Türkiye Cumhuriyetinin yönetiminde, maliyemizde, hükümetimizde bir müessese yok muydu, bu görevlerini ifa edecek bir yapı yok muydu? Siz söyleyin... Böyle, memleket krize sokuluyor, ondan sonra da "ne yapalım, işte, efendim, yasal boşluk vardı, kanunî yetersizlik vardı, zaten kriz de eskiye dayanıyordu, dolayısıyla da bunlar ortaya çıktı" gibi bir davranışı sergilemek, sorunun çözümü açısından yeterli değildir diye düşünüyorum.

Önce, borçlanma mantığını bir kenara itmemiz lazım. Memleketin kaynakları dururken, ülkenin özkaynakları dururken, yeraltı ve yerüstü servetlerini vatandaşın refahına dönüştürecek bir mekanizmayı kurmak dururken sadece ve sadece "tasarruflarımız yetersiz; dolayısıyla, kamu açıklarını kapatmak için borçlanmaktan başka alternatifimiz yok, bugün için bu borçları döndürmek de mümkün hale gelmemiştir; dolayısıyla, böyle bir yasayı çıkarıyoruz" demenin mantığını anlamak ve bu yasayla sorunları çözeceğimizi düşünmek de elbette mümkün değildir.

Ülkemizin en önemli sorunu, yasaların eksikliği, kanunların yetersizliği değil, uygulamadaki noksanlıklardır, uygulayıcıların yetersizliğidir ya da iyiniyetle görev yapmamış olmalarıdır.

Şimdi, geçmiş dönemin borçlarından bahsediyoruz; yönetilemediğinden bahsediyoruz. Geçen yıl, içborç stoku 36 katrilyondu; bir yıl içerisinde, bu, 122 katrilyona çıkmış. Biraz önce konuşan arkadaşımızın ifade ettiği gibi, yetmişsekiz yılda yapılan bütün iç borçların toplamı 36 katrilyon; bir yılda yapılan, bunu, 122 katrilyona çıkarmak. "Bunun karşılığında ne var" denildiğinde de, maalesef "mevzuat yetersiz..." Biz beceriksiz diyemiyorlar, yetersiz diyemiyorlar, Ülkeyi krizden krize yönlendiriyor diyemiyorlar, inisiyatifimiz yok, bu inisiyatifi kullanacak niyetimiz yok diyemiyorlar; onun için de "yasal boşlukları dolduruyoruz" gibi bir savunma içine giriyorlar!..

Hükümetin, her şeyden önce, bu krizleri alt edecek dayanağı yoktur, inisiyatifi yoktur ve güç aldığı yer yoktur, millete dayanmamaktadır. Sadece dayandığı güç, belirli kartel medyasının desteğidir, birtakım holdinglerin desteğidir, birtakım dış güçlerin ileriye dönük plan ve projeleridir.

Türkiye, bu hükümet zamanında, bu borçları, kamu açıklarından dolayı yapmamıştır; sadece "faiz" adı altında, sadece, kaynağı, belirli kesimlere transfer etmek yoluyla, belirli kesimleri zenginleştirmek, belirli yerleri zenginleştirmek suretiyle sermayenin kontrolünün yönlendirilmesi ve bununla birlikte de, ülkede baskıyı artırmanın yolunu bulmuşlardır; yoksa, sadece "ne yapalım, açığımız vardı, açığımızı kapatmak için borçlandık" kolaycılığıyla olayı çözümlenmemiz de, yorumlamamız da mümkün değildir.

Onun için, getirilen yasa, belki, bir nebze sorunun çözümüne katkıda bulunacaktır; ama, arabayı sürmesini bilmeyen şoför olduktan sonra, siz, hangi trafik kanunlarını çıkarırsanız çıkarın, mesele, arabayı düzgün sürecek şoförü bulabilmektir. Bu hükümetin, zaten, ne arabayı sürmek gibi bir niyeti var ne de ülke yönetmeye ehliyeti var.

Saygılar sunuyorum. (SP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Madde üzerinde 4 adet önerge vardır; ancak, önergelerden 3'ünü işleme alacağım.

Geliş sırasına göre okutup, aykırılık derecesine göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 833 sıra sayılı kanun tasarısının I inci maddesinin sekizinci satırında yer alan "yükümlülük" ibaresinin madde metninden çıkarılarak "sorumluluk" ibaresi şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımla.

Sefer Koçak

Ordu

BAŞKAN - İkinci önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 833 sıra sayılı kanun tasarısının I inci maddesinin dokuzuncu satırında yer alan "hesaplarına kaydedilmesi" ibaresinin madde metninden çıkarılarak yerine "hesaplarına devri ile" ibaresinin şeklinde düzenlenmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımla.

Sefer Koçak

Ordu

BAŞKAN - Üçüncü önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 833 sıra sayılı kanun tasarisinin 1 inci maddesinin dokuzuncu satırında yer alan "düzenlemektir" ibaresinin "düzenlemeleri içerir" şeklinde düzenlenmesini arz ve teklif ederiz. Saygılarımla.

Sefer Koçak

Ordu

BAŞKAN - Bu önerge, aynı zamanda en aykırı önergeydi.

Sayın Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ AHMET KABİL (Rize) - Katılmıyoruz.

BAŞKAN - Sayın Hükümet?..

DEVLET BAKANİ KEMAL DERVİŞ - Katılmıyoruz.

SEFER KOÇAK (Ordu) - Sayın Başkan, 3 önergeyi de geri çekiyorum.

BAŞKAN - Önergeler geri alınmıştır.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 1 inci madde kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum:

Kapsam

MADDE 2. - Bu Kanun; genel, katma ve özerk bütçeli kurum ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüslerini, özel hukuk hükümlerine tabi olmakla beraber sermayesinin yüzde 50' sinden fazlası kamuya ait olan kuruluşları, fonları, kamu bankalarını, yatırım ve kalkınma bankalarını, büyükşehir belediyelerini, belediyeleri ve bunlara bağlı kuruluşlar ile sair yerel yönetim kuruluşlarını, yap-işlet-devret, yap-işlet ve işletme hakkı devri ve benzeri finansman modelleri çerçevesinde gerçekleştirilmesi öngörülen projeler kapsamında ödeme yükümlülükleri Hazine Müsteşarlığınca garanti edilen kuruluşları ve hibelerle sınırlı olmak kaydıyla sivil toplum örgütlerini kapsar

BAŞKAN - 2 nci madde üzerinde Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Altan Karapaşaoğlu; buyurun efendim. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika.

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET ALTAN KARAPAŞAOĞLU (Bursa) - Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım; saygıyla selamlıyorum, kaldığım yerden de devam etmek istiyorum.

Hazine garantilerinin tümü, kanunda açıkça tadat edilmeli ve garanti kapsamı, diğer birtakım yönetmeliklerle, tüzüklerle değiştirilmemeli ve genişletilmemelidir. Garantili borçlardan doğan yükümlülüklerin tamamı, risk hesabından karşılanmalıdır; bu amaçla bütçede ödenek öngörülmemelidir. Dış Krediler Kur Farkı Fonu bütçeleştirilmeli ve fon, Sayıştayın denetiminde de olabilmelidir. Değişken faizli tahviller ve devlet içborçlanma senetleri için de bir limit belirlenmelidir. Mali riskler ve muhtemel yükümlülüklerin kapsamı kanunla tadat edilmelidir. Mali risklerin açıklanması kanunen zorunlu hale getirilmelidir; risklerin açıklanmasının uygun olmayacağı istisnai durumlar yine kanunla belirlenmelidir. Hibe verebilenin ön şartı, bütçede bu amaçla tefrik olunan ödenekleri aşmamak olmalıdır. Borç stoku ile yıllık borçlanma hedef ve limitleri her yıl bütçe kanunlarına bağlı cetvellerde gösterilmelidir.

Bu yasa tasarısının kapsamına girmemesi gereken konuların da şunlar olması gerekiyor: Borçlanma limitlerinde, denge maddesinde belirtilen tutarı aşan oranlarda yetki alınmamalıdır. Borçlanma limitine istisna getirilmemelidir. Yarı mali işlemler için eködenek alınmamalıdır. Risk hesabından karşılanamayan tutarlar için bütçeye ödenek konulmamalıdır. Risk hesabı için genel bütçe gelirlerinden pay aktarılmamalıdır.

Devir, ikraz ve tahsis edilen krediler ve sağlanan krediler kapsamında, konsolide bütçeye tabi kuruluşlarca yapılan yatırım harcamalarının, yatırım programıyla ilişkilendirilmesi gerekir. Yani, bütçenizde, yapacağımız yatırımları göstereceksiniz. Bu yatırımlarla ilgili projeler ve bunların karşılığı, birbirine denk gelecek, eşit olacak.

Danışmanlık firmasının tespitini Bakanlar Kurulu yapmamalıdır.

Genel ve katmadışı kuruluşlara genel bütçeden aktarma yapılmamalıdır.

Bunun dışında, değiştirilmesi gereken bir iki madde var, bunu da okumak istiyorum:

Hibe anlaşmaları çerçevesinde verilen ödenekler, Maliye Bakanlığı bütçesinde tertiplenmekte olduğundan, hibe tutarlarına ilişkin ödenekler, müsteşarlık bütçesinden değil, Maliye Bakanlığı bütçesinden karşılanmalıdır.

Hibe anlaşmalarına ilişkin temas ve müzakereler, ilgili kurumlarca da yürütülebilmelidir.

Bir de burada, Sayın Bakanımız, ucuz dış kaynak bulmakta zorlandıklarını ifade ettiler; tasarının 3 üncü maddesinde -gerçi, konuyla ilgili değil; ama, dış kaynakla ilgili olabilir diye söylüyorum- dış borcun devri konusu var, tarifi var. "Bu devirler, bankalara da yapılır" diyorsunuz; bu arada, bu devirlerin, özel finans kurumlarına da yapılabilir olması gerekir; çünkü, özel finans kurumlarında, dışarıdan gelen yabancı sermayeler var. Bu sermayeler, dışarıdan gelirken, karşılığında bir Hazine garantisi görecektir olurlarsa, çok daha büyük paraları buraya getirme imkânları vardır ve bu krediler daha da ucuz olacaktır. Bu konunun burada yer alması gerekir diye düşünüyorum.

Bunun dışında, borç yönetiminin, devletin borcunu ödeme konusunda çok düzenli bir taksitlendirme veya çok düzenli bir zamanlama yapması gerekiyor. Bir örnek sunmak istiyorum: Bakın, bu yılın ilk iki ayında, ocak, şubat aylarında, 2002 yılı bütçe hedeflerine göre faiz harcamalarımız yüzde 31 olmuş; halbuki, diğer harcamalar yüzde 13,9 civarında cereyan etmiş. Demek oluyor ki, bu iki ay içerisindeki büyük sarsıntıyı nedenlerinden biri de, faizlerdeki anormal ödemeler olmuş. Dolayısıyla, borç yönetiminin... Nasıl bir fabrika, bir işletme, üretimine katmak için bir makine alıyorsa, o makineyi eşit taksitlerle ödüyorsa, devlet de, borç ödemelerini, bunların faizlerinin ödemelerini, mümkün mertebe yaymak suretiyle eşit hale getirmek durumundadır diyorum ve saygılarımı sunuyorum. (AK Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Karapaşaoğlu.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Bursa Milletvekili Sayın Oğuz Tezmen; buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika.

DYP GRUBU ADINA OĞUZ TEZMEN (Bursa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısının 2 nci maddesiyle ilgili, Doğru Yol Partisi temsilcisi olarak, görüşlerimi açıklamak istiyorum.

Şimdi, kanun tasarısının adı "Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi..." Kamu finansmanı, bu kanun tasarısıyla düzenlenenin ötesinde daha geniş bir anlam ifade ediyor. Aşında, nakit yönetimi ve borç yönetimi olarak adlandırılması daha doğru olurdu; çünkü, kamu finans-

manın içinde vergiler de vardır, diğer kamu gelirleri de vardır; dolayısıyla, finansman daha geniş kapsamlı bir düzenlemedir. Böyle bir tasarımın eksikliği, Türkiye'de çok ciddi bir problem yaratmamıştır; ama, bu mevzuatın, çeşitli yerlere dağıtık olan bu mevzuatın derlenip, toplanıp bir kanun içinde düzenlenmesi gerçekten iyi bir aşamadır. Bu, bir usul hukuku niteliği taşımaktadır. Belki, Sayın Bakanın "borçlanmada limitler getiriliyor, yüzde 5 bakanın yetkisi var, yüzde 5 ilave daha borçlanabilmek için Bakanlar Kuruluna yetki veriliyor; bu, böylelikle, keyfi borçlanmaları önleyecektir" ifadesi var; ama, bunun pratikte bir yararı yok. İrade olduğu zaman, herhangi bir maddenin altına "bu kanun hükmü dikkate alınmaz" diye bir düzenleme yaptığınız anda bu hüküm hiç bir anlam ifade etmez. Dolayısıyla, aslında, borçlanmanın ciddi yapılması için, ciddi irade, hukuki irade lazım, yönetim iradesi lazım, bir de ekonomik disiplin lazım.

Şimdi, çok tartışmalar yapıyor, herkes diyor ki: "Türkiye'deki sıkıntının nedeni, 1995'te verilen 315 milyon dolarlık pamuk destekleme primi." Bugün, Türkiye'ye krizin yaşattığı fatura 60 milyar dolar. Ben, şimdi, merakla soruyorum; o 315 milyon doları, hangi uzman, getirip 60 milyar dolara iblağ edebiliyor? Böyle bir şeyi becerebilmek için Nobel ödülü verirler; çıksın, birisi izah etsin nasıl olduğunu. (DYP sıralarından alkışlar) Türkiye, doğruları, bu tür hedef saptırmayla değil, yanlışları açık seçik tartışarak bulabilir. Nerede yanlış yapıldığı konusunu cesaretle deşmek durumundayız.

Ben, şimdi, kısaca bazı rakamlar vereceğim. Türkiye niçin bu kriz ortamına girdi, niçin bunları yaşadı, kısaca özetlemeye çalışacağım. 5 dakika her ne kadar sınırlı da olsa, kısa kısa özet vermeye çalışacağım: Şimdi, Türkiye'nin toplam içborcu, Haziran 1997 tarihinde, yani, hükümetin değiştiği tarihte 29 milyar dolar; 1998 Aralıkta 37,1 milyar dolara çıkıyor; 1999'da 42 milyar dolara çıkıyor; 2002'de Türkiye'nin içborcu 87 milyar dolar. Şimdi, 29 milyar nerede, 87 milyar nerede?!. Nasıl oldu da Türkiye bu noktaya geldi? Türkiye, aslında, 1998 yılında, hatta 1997 yılında, Refah-yol hükümeti düşürüldükten sonra kurulan hükümet, Anadol-D hükümeti bir karar aldı, dedi ki, Türkiye IMF'yle bir stand-by anlaşması imzalamak durumunda değildir, biz IMF'yle stand-by anlaşması imzalamayacağız; ne yapacağız; yakından izleme anlaşması yaparak, Türkiye'de enflasyonu indireceğiz dedi ve 1997 yılında, hükümet oluşur oluşmaz KİT zamları yapıldı ve 1998 yılında, artık, kamu fiyatlarında ciddi artışlar yapılmayacaktır denildi; ama, enflasyon bir taraftan yükseliyordu, kamu fiyatlarına zam yapmıyorsunuz; ne oldu; bu açığı kapatmak için, kamu, ciddi borçlanmaya çıkmaya başladı; çünkü, masraflınız devam ediyor; ama, KİT'lerin, diğer kamu kuruluşlarının fiyatlarını artırmıyorsunuz. Bunu neyle kapatacaksınız; borçlanmayla kapatacaksınız ve Türkiye borçlanmaya başladı, gitgide borçlandı; ancak, bu arada, çok ciddi bir yanlış daha yaptı Türkiye; durup dururken, henüz altyapısı oluşmadan "nereden buldun yasanını çıkarıyoruz" denildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Tezmen, 1 dakika içinde toparlayın efendim; buyurun.

OĞUZ TEZMEN (Devamla) - Artık, herkesten, her türlü malının hesabını soracağız denildi, büyük bir endişe yaratıldı özel sektörde. Türkiye'de çok kişi, hatta, vergiyle ilişkisi olmayan çok kişi bile kaynaklarını dışarı götürdü ya da dövizle çevirip evde tutmaya başladı, yastık altına soktu, kasalara kilitledi. Bu, çok ciddi bir ekonomik daralma işaretidir, çok ciddi problem yaratmıştır bu olay. Bundan sonra içfaizler yüksek ölçüde arttı ve Türkiye Devleti, yüzde 150'lere varan anormal faizlerle borçlanmaya başladı. Aslında, krizin, sıkıntının en temel ateşleyicisi bu dönemler olmuştur, bunlara çok iyi bakmamız lazım.

Öbür maddede devam edeceğim Sayın Başkan.

Teşekkür ederim. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Tezmen.

Saadet Partisi Grubu adına, Adana Milletvekili Yakup Budak; buyurun. (SP sıralarından alkışlar)

SP GRUBU ADINA YAKUP BUDAK (Adana) - Sayın Başkan, değerli üyeler; sözlerime başlarken hepinizi saygıyla selamlıyorum; Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısının 2 nci maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum.

Bu 2 nci maddede, kanunun kapsamı dile getirilmekte ve şöyle denilmektedir: "Bu kanun; genel, katma ve özerk bütçeli kurum ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüslerini, özel hukuk hükümlerine tabi olmakla beraber, sermayesinin yüzde 50'sinden fazlası kamuya ait olan kuruluşları, fonları, kamu bankalarını, yatırım ve kalkınma bankalarını, büyükşehir belediyelerini, belediyeleri ve bunlara bağlı kuruluşlar ile sair yerel yönetim kuruluşlarını, yap-işlet-devret, yap-işlet ve işletme hakkı devri ve benzeri finansman modelleri çerçevesinde gerçekleştirilmesi öngörülen projeler kapsamında ödeme yükümlülükleri Hazine Müsteşarlığınca garanti edilen kuruluşları ve hibelerle sınırlı olmak kaydıyla sivil toplum örgütlerini kapsar."

Şimdi, tabii ki, kamu finansmanı önemli bir konu, ayrıca borçlanmanın yönetilmesi de ayrı bir konu. Şöyle bir kanaat hasıl edilmeye çalışılıyor: Efendim, bu zamana kadar bu borçlar yapıldı, böyle bir stok meydana getirildi; ama, birtakım kamu kuruluşları yatırım yaptılar, yatırımları da Hazine garantiliydi, bu garantileri de vaktiyle yerine getiremedikleri için bu kamu kuruluşları, belediyeler, dolayısıyla bütün yük Hazinesin üzerine kaldı ve dolayısıyla borç stoku bu kadar fazlaştı. Bu 2 nci maddede de, bunun önlenmesine ve sınırlandırılmasına dair bir hüküm getiriliyor.

Ben Sayın Bakana teşekkür etmek istiyorum; biraz önceki konuşmalarında "bizim iç ve dışborç stokumuzun yaklaşık yüzde 40'ını, mevduat sahiplerine verilen garantiler oluşturmaktadır" dediler. Mevduat sahiplerine verilen garantileri ifade edecek olursak, rantiyeye verilen garantilerdir. Dolayısıyla bu hükümet, kendisini iktidar eden çevrelere diyet borcunu ödemiş, ülkenin bankalarını hortumlatmış, İtalya'da Temiz Eller Operasyonu olurken, birtakım temiz eller vasıtasıyla bankaları batırtmış ve ondan sonra da, bu bankaların yükünü, bu operasyonların yükünü Hazineye yüklemiştir. Şimdi de, bu garantilerde birtakım sınırlamalar getirileceği ifade edilmektedir; güzeldir, sınırlama getirilmelidir; ama, bu, geçmişte işlenmiş olan suçları örtmez ve onları ortadan kaldırmaz. Bu hükümet, her şeyden önce, son bir yıl içerisinde rantiyeye aktardığı kaynakların hesabını vermek mecburiyetindedir, onlara, iktidar olmadan önce vermiş olduğu garantilerin bu ülkeye, bu ülkenin fakir insanına neye mal olduğunu, kaç mal olduğunu ortaya koymak mecburiyetindedir. Yoksa, birtakım yasal ifadelerin arkasına sığınarak, problemi geçiştirmek mümkün değildir.

Aşırı bir borçlanma politikası ortaya konulmuştur. Osmanlı döneminde de bu politikanın takip edildiği ifade ediliyordu. Bu hükümet de aynı aşırı borçlanma politikasını devam ettirmiştir. "Borçlanma politikaları, Maliyeyi iflastan kurtaracak" denilirken, bu borçlanma politikaları Maliyemizi ve Hazinemizi iflastan kurtarmak şöyle dursun, ekonomik anlamda vesayet altına sokmuştur, siyasal anlamda vesayet altına sokmuştur; Meclisimizi de ciddi risklerle karşı karşıya bırakmıştır. Zaten, bu yasanın, çıkarılmasının bir nedeni de Türkiye'nin içerisinde bulunduğu, bu hükümetin getirmiş olduğu şartlardan dolayı ortaya çıkmış olan bu ekonomik ve siyasî vesayetin yerine getirilmesidir.

İşte, bu borçlanma politikasından ve zihniyetinden vazgeçilmedikçe "ne yapalım, açığımız var borçlanacağız" mantığından vazgeçilmedikçe, netice, vesayet olacaktır. Zaten, bu hükümetin alacağı kararlarda bir türlü esnek olamamasının temelinde, bütçeyi uygulamasındaki sıkıntıların temelinde rantiyeye vermiş olduğu garantilerden doğan faiz giderleri ve bu faiz giderlerinin bütçe üzerindeki ve bu hükümetin üzerindeki baskıları vardır.

Dolayısıyla, Türkiye'ye borç veren dış çevrelerden daha ziyade, Türkiye'ye içborç veren çevrelerin bu hükümet üzerindeki baskıları iyice anlaşılmasın hükümetin de gerçekleri ortaya koyması mümkün değildir, vatandaşın da gerçekleri anlaması mümkün değildir. Dolayısıyla, siz, kanunların kapsamını nerelere kadar götürürseniz götürün, rantiyeye verilen garantilerin kapsamını düzeltmedikçe, Maliyeyi ve Hazineyi de düzeltmek mümkün değildir, hele hele bu uygulanan politikalarla bu kriz ortamından çıkmak, hiç mümkün değildir. Zaten, hükümet, gittiği yolda, yanlış yolda ısrar ettiği için de, sürekli olarak program değişiklikleri yapmaktadır. İstikrar programı dedik, arkasından güçlü ekonomi programı dedik...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

YAKUP BUDAK (Devamla) - ...güçlü ekonomi programı uyguluyoruz derken, bir de gördük ki, Hazinemiz zayıflamış, ülkemiz zayıflamış, ekonomik olarak vatandaş zayıflamış, kim güçlenmiş; bu hükümete destek veren rantiyeye çevreleri güçlenmiş, bu hükümete destek veren ve bu hükümetin diyet borcunu ödediği çevreler güçlenmiştir. Hükümet, bunu ortaya koymadan, Türkiye'nin sıkıntıdan ve krizden çıkması mümkün değildir.

Saygılar sunuyorum. (SP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Madde üzerindeki önergeler geri çekilmiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 2 nci madde kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum:

Tanımlar

MADDE 3. - Bu Kanunda yer alan;

Bakan: Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakanı,

Müsteşarlık: Hazine Müsteşarlığını,

Müsteşar: Hazine Müsteşarını,

Borç servisi: Devlet iç borcu ve Devlet dış borcundan doğan anapara ve faiz ödemeleri ile bu borçlara ilişkin iskonto giderleri ile ücret ve diğer ödemeleri,

Devlet borcu: Türkiye Cumhuriyeti adına Müsteşarlığın borçlu sıfatı ile taraf olduğu ya da üstlendiği her türlü mali yükümlülükleri,

Devlet dış borcu: Müsteşarlık tarafından herhangi bir dış finansman kaynağından belirli bir itfa planına göre geri ödenmek üzere sağlanan finansman imkanları ile Hazine garantileri kapsamındaki Müsteşarlık tarafından üstlenilen her türlü mali yükümlülükleri,

Devlet iç borcu: Müsteşarlık tarafından yurt içinde ihraç olunan Devlet iç borçlanma senetleri, Hazinesinin geçici nakit ihtiyacını karşılamak için yurt içi piyasalardan yaptığı borçlanmalar ve senede bağlı olup olmadığına bakılmaksızın Müsteşarlık tarafından üstlenilen her türlü mali yükümlülükleri,

Devlet iç borçlanma senetleri: Müsteşarlık tarafından yurt içinde ihraç edilen borçlanma senetlerini,

Devlet tahvili: İhraç edildikleri tarih itibarıyla bir yıl (364 gün) ve daha uzun vadeli Devlet iç borçlanma senetlerini,

Dış borcun devri: Müsteşarlık tarafından herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan dış finansman imkanlarının ekonominin çeşitli sektörlerinde gelişmeyi sağlamak ve/veya finansman ihtiyacını karşılamak üzere genel ve katma bütçe dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ile bankalara, anlaşmanın mali şartları ile birlikte, asıl borçlusu bu kuruluşlar olmak kaydıyla aktarılması,

Dış borcun ikrazı: Müsteşarlık tarafından herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan dış finansman imkânlarının ekonominin çeşitli sektörlerinde gelişmeyi sağlamak ve/veya finansman ihtiyacını karşılamak üzere genel ve katma bütçe dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ile yatırım ve kalkınma bankalarına gerektiğinde anlaşmanın mali şartlarına bağlı kalmaksızın aktarılması,

Dış borcun tahsisi: Müsteşarlık tarafından herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan dış finansman imkânlarının ekonominin çeşitli sektörlerinde gelişmeyi sağlamak ve/veya finansman ihtiyacını karşılamak üzere, genel ve katma bütçeli kamu kurum ve kuruluşlarına anlaşmadaki amaca sadık kalmarak kullandırılması,

Dış finansman: Herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan Devlet dış borcu, garantili imkân ve hibe veya münferiden bunların her birini,

Dış finansman kaynağı: Dış finansman sağlayan yabancı ülkeler, ülkelere oluşturulan birlikler, resmi finansman fonları, uluslararası ve bölgesel kuruluşlar ile uluslararası sermaye ve finansman piyasalarında faaliyet gösteren yatırım bankaları da dahil olmak üzere bankalar, satıcı veya alıcı kredisi sağlayan kuruluşlar ile firmalar veya münferiden bunların her birini,

Dış imkân: Bu Kanun kapsamında yer alan kuruluşların kendi adına her hangi bir dış finansman kaynağından Hazine garantileri olmaksızın sağladıkları finansman imkânı ve hibeyi,

Garanti ücreti: Hazine garantileri nedeniyle lehine garanti verilen taraftan verilecek her garanti için bir defaya mahsus olmak kaydıyla alınan ücreti,

Garantili imkân: Bu Kanun kapsamında yer alan kuruluşlara sağlanan Hazine geri ödeme garantisi, Hazine yatırım garantisi ve Hazine ülke garantisini,

Genel giderler: Devlet borcunun yürütülmesi ve yönetilmesi için yapılan kayıt ve tescil giderleri, kredi derecelendirme kuruluşlarına ödenen ücretler, avukatlık ücreti, müşavirlik ücreti, kur farkları, komisyon ödemeleri, Devlet iç borçlanma senetleri basım ve ilan giderleri ile benzeri tüm masraf ve giderleri,

Hazine alacağı: Herhangi bir dış finansman kaynağından temin edilen finansman imkânları için verilen Hazine garantileri veya bu imkânların ikrazı suretiyle kullandırılması ya da bunlar dışında olmakla birlikte ilgili mevzuattan kaynaklanan işlemler nedeniyle doğan ve Hazine tarafından üstlenilen her türlü ödemeye ve/veya Hazine tarafından ikrazen ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetlerine ilişkin olarak ortaya çıkan alacağı,

Hazine bonusu: İhraç edildikleri tarih itibarıyla vadeleri bir yıldan kısa olan (364 güne kadar) Devlet iç borçlanma senetlerini,

Hazine garantileri: Hazine geri ödeme garantisi, Hazine yatırım garantisi, Hazine karşı garantisi ve Hazine ülke garantisi veya münferiden her birini,

Hazine geri ödeme garantisi: Kamu iktisadi teşebbüsleri, özel hukuk hükümlerine tabi olmakla beraber sermayelerinin yüzde 50'sinden fazlası kamuya ait olan kuruluşlar, fonlar, kamu bankaları, yatırım ve kalkınma bankaları, büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bunlara bağlı kuruluşlar ile sair yerel yönetim kuruluşları lehine bu kuruluşların dış finansman kaynağından sağladıkları dış borçlarının geri ödenmesi hususunda verilen garantileri,

Hazine yatırım garantisi: Yap-işlet-devret, yap-işlet ve işletme hakkı devri ve benzeri finansman modelleri kapsamında ilgili mevzuat hükümlerine dayanan ve bunlarla sınırlı olmak üzere verilen garantileri,

Hazine karşı garantisi: Herhangi bir dış finansman kaynağının ihdas ettiği garanti programları çerçevesinde kamu iktisadi teşebbüsleri, özel hukuk hükümlerine tabi olmakla beraber sermayelerinin yüzde 50'sinden fazlası kamuya ait olan kuruluşlar, fonlar, kamu bankaları, yatırım ve kalkınma bankaları, büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bunlara bağlı kuruluşlar ile sair yerel yönetim kuruluşlarının borçlu sıfatıyla uluslararası piyasalardan temin edecekleri finansman imkânları için bir dış finansman kaynağı tarafından verilen garantiye karşı verilen garantiler ile herhangi bir dış finansman kaynağının ihdas ettiği garanti programları çerçevesinde yap-işlet-devret, yap-işlet ve işletme hakkı devri ile benzeri finansman modelleri kapsamında gerçekleştirilecek projelerle ilgili olarak, mevzuatta öngörülen Hazine garantileri ile sınırlı olmak ve şartları Müsteşarlık tarafından müzakere edilmek üzere, bir dış finansman kaynağı tarafından verilen garantiye karşı verilen garantileri,

Hazine ülke garantisi: Yabancı ülkelerin herhangi bir dış finansman kaynağından sağlayacakları finansmanın geri ödenmesi hususunda verilen garantileri,

Hazine saymanlığı: Müsteşarlık Devlet Borçları, İç Ödemeler ve Dış Ödemeler Saymanlıklarının her birini,

Hibe: Herhangi bir dış finansman kaynağından geri ödeme yükümlülüğü olmaksızın Türkiye Cumhuriyetinin aldığı aynı ve/veya nakdi mali yardım ile Türkiye Cumhuriyetinin yabancı ülkelere verdiği nakdi mali yardımı,

İhraç tutarı: Her bir menkul kıymetin satış fiyatı ile nominal tutarının çarpılması suretiyle hesaplanan değeri,

İkraz ücreti: Dış borcun ikrazı nedeniyle ikraz edilen taraftan ikraz edilen tutar üzerinden bir defaya mahsus olmak kaydıyla alınan ücreti,

Nakit Devlet iç borçlanma senetleri: Karşılığında Hazineye nakit imkânı sağlayan Devlet iç borçlanma senetlerini,

Net borç kullanımı: Yıl içinde yapılan iç ve dış borçlanmalardan yıl içinde vadesi gelen anapara ödemelerinin düşülmesi ile elde edilen tutarı,

Özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri: İlgili yıl bütçe kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde ihraç edilmiş olan ve karşılığında herhangi bir nakit girişi sağlanmayan Devlet iç borçlanma senetlerini,

Para piyasası nakit işlemleri: Hazinenin kısa vadeli nakit ihtiyacını karşılamak üzere Devlet iç borçlanma senedi çıkarmaksızın yapılan azami 30 gün vadeli borçlanmalar ile kısa vadeli Hazine nakit fazlasını değerlendirmek üzere yapılan azami 30 gün süreli işlemleri,

Piyasa yapıcılığı: Devlet iç borçlanma senetleri ihalelerinde ve söz konusu senetlerin ikincil piyasa işlemlerinde etkinliğin artırılması amacıyla önceden belirlenen kriterlere göre seçilmiş bankalara Müsteşarlık tarafından bazı hak ve görevler verilmesini içeren sistemi,

Piyasa yapıcısı: Devlet iç borçlanma senetleri ihalelerinde ve söz konusu senetlerin ikincil piyasa işlemlerinde etkinliğin artırılması amacıyla önceden belirlenen kriterlere göre seçilmiş bankayı,

Program kredisi: Müsteşarlık tarafından ülkenin makro ekonomik programları çerçevesinde, doğrudan veya Hazine garantisi altında, kamunun finansman ihtiyacının karşılanması amacıyla herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan finansman imkânını,

Proje: Yıllık yatırım programlarında yer alan projeler, milli savunma projeleri ile yap-işlet-devret, yap-işlet, işletme hakkı devri ve benzeri finansman modelleri çerçevesinde gerçekleştirilen projeleri,

Proje kredisi: Projelerin gerçekleşmesi için herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan finansman imkânını,

Risk hesabı: Bu Kanunun ilgili hükümleri çerçevesinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde oluşturulan hesabı,

Sivil toplum örgütü: Devlet teşkilatı içinde yer almayan, kendi idari ve mali bağımsızlığı olan, kamu yararına hizmet verdiği Bakanlar Kurulu kararı ile tespit edilen ve kâr amacı gütmeyen hükmi şahsiyeti haiz kuruluşları,

Takas: Devlet borcuna ilişkin nakit akışlarının, taraflardan birisi Müsteşarlık olmak kaydıyla, iki taraf arasında doğrudan veya dolaylı olarak değişimine imkân tanıyan finansal aracı,

Türev ürün: Devlet borcunun etkin bir şekilde idare edilebilmesi ve risk yönetimi amacıyla yurt içi veya uluslararası sermaye piyasalarında kullanılan her türlü finansal aracı,

İfade eder.

BAŞKAN - 3 üncü madde üzerinde, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına, Adıyaman Milletvekili Sayın Dengir Fırat; buyurum. (AK Parti sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Adıyaman) - Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı, hakikaten, bugüne kadar, çok daha önce getirilmesi gereken yasal düzenlemelerden birisi; çünkü, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına kamuyu denetleyen Sayıştay raporlarını incelediğimizde şu görülüyor ve maalesef, bizi üzüyor: Türkiye Cumhuriyeti Devleti olarak, ne kadar iç ve dış borcumuz olduğunu, maalesef, kesin olarak bilebilmek mümkün olmuyor. Bu, ancak müflis bir idarenin, müflis bir ticarethanenin bir sonucu. Tabii olarak devletler de, en azından, ne kadar, kime, ne zaman ödenmek üzere borçlu olduklarını bilmek durumundalar, muhasebesini yapmak durumundalar. Bugüne kadar devletin iç ve dış borçlanması, hibe alımı, kredileri, maalesef, çeşitli yasalara ve çeşitli mercilerin kararlarına göre düzenleniyordu; ancak, böyle bir yasayla, yeni enstrümanlar da getirilerek, tek bir yasa altında ve daha detaylı olarak düzenlenmiş olmasını olumlu olarak karşılıyoruz; ancak, yeterli olduğu kanısında değiliz; birçok noksanları var. Zaten, yasa tasarısı Plan ve Bütçe Komisyonuna geldikten sonra kurulmuş olan alt komisyonda da, komisyonun yapmış olduğu çalışmada hakikaten çok büyük katkılar sağlanarak, tasarının geliştirilmesi sağlandı ve büyük katkıda bulunuldu. Mesela, bence, bu noksanların en önemlilerinden birisi, 218 milyar dolara varan iç ve dış borcun, Hazine Müsteşarlığı içerisindeki birçok birim tarafından takip edileceği gerçeği yanında, tek bir idare altında, bir kontrol altında yapılmamasıdır.

Yalnız, müspet yönde bakmamıza rağmen, burada bu yasayla ilgili yapılan tartışmaları anlayabilmek de mümkün değil. Birkısım iktidar milletvekillerini burada dinlediğimiz zaman, sanki, ekonomik krizin nedeni bu yasanın olmayışymış gibi ve bu yasal düzenlemelerle bu ekonomik krizin bir süre sonra ortadan kalkacağı anlamında bazı beyanlara rastlıyoruz. Bunun yanında da, tabii, muhalefet, buna şiddetle karşı çıkıyor.

Şimdi, bir şeyi çok iyi hatırlamak lazım. Türkiye, çok yakın zamanda iki tane büyük ekonomik kriz geçirdi. Bu krizin tarihleri belli, unutulmamış, zihinlerde. Bundan bir sene, birbuçuk sene ev-

vel bir kriz, onun akabinde de ikinci bir kriz patladı ve bunun acısını da 65 milyon insanımız halen çekiyor ve çekmeye de devam ediyor. Bunun nedenlerini yasal boşluklara veya bundan evvelki iktidarlara yüklemekle, gördüğüm kadarıyla, vatandaşın sıkıntısını ortadan kaldırmak mümkün olmuyor.

Bir kere, 57 nci hükümet olarak, şunu kabul etmek durumundasınız: Bu iki kriz, 57 nci hükümet döneminde patlamıştır. Birincisini, acemiliğe vermek mümkün, tedbirsizliğe verebilmek mümkün; ama, hükümet olarak, 57 nci hükümet olarak, ikinci krizi izah edebilmek mümkün değil; ne ekonomik olarak mümkün ne siyaseten mümkün. Ümit ediyoruz ki, Allah, Türkiye'yi bundan sonra gelebilecek olan üçüncü krizden korusun. Eğer, o krizi yaşarsak, inanıyorum ki, çok büyük, bundan çok daha büyük acılara vesile olacaktır.

Mesele, sadece yasal düzenlemelerle mümkün değil. Bugünkü şartlar şunu icap ettiriyor: İktidarıyla muhalefetiyle, bir konsensüs içerisinde, bu krizden, bu afetten nası kurtulunabilir diye oturup düşünmek lazım; yoksa, laf atarak, birilerini kastederek, elinize gazete alarak, bir yerde laf atmanın ekonomik krize bir faydası olacağı kanısında değilim. Zaten, bunu kamuoyu yoklamaları da gösteriyor. 3 partinin toplamı, maalesef, barajı aşamayacak duruma geliyor; ama, bu bir netice değil, bu bir sonuç değil, bu hence sevinilecek konu da değil. Aslında dediğim gibi, Türkiye'nin bugün bir konsensüse ihtiyacı vardır, siyasî partilerin birbirinin lafını dinlemek zorunluluğu vardır, çıkış ancak, bu yoldadır.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (AK Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Fırat.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Bursa Milletvekili Sayın Oğuz Tezmen; buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA OĞUZ TEZMEN (Bursa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; nasıl bu krizlere geldiğimize ilişkin açıklamalarımı, bıraktığım yerden sürdürmeye devam edeceğim.

Özetle, 1997 yılı haziranında giden Refahiyol hükümeti ve kurulan Anasol-D hükümeti, o tarihte, bizzat başbakanın ağzından, ekonomiden sorumlu bakanların ağzından "Türkiye IMF'yle stand-by anlaşması imzalama konumunda değildir; öyle koşullar yoktur" ifadeleri var. Bunları, açan herkes medyada götür, hepimiz de hafızalarımızı tazeleyelim.

Peki, bu yaşanan olaylardan sonra 1999 yılının aralık ayına geldik. Türkiye yönetimi, ekonomik yönetimi, Türkiye'nin hükümeti dedi ki: "Türkiye, artık, IMF'yle stand-by anlaşması imzalamadan bu işi götürmek mümkün değildir." 1999 Aralık ayında açıklanan IMF'yle stand-by anlaşmasını imzaladık. Öyle değil mi; imzaladık. O tarihte denildi ki: "Sorunlu 5 tane banka var, 5'ine de el koyuyoruz. Artık, bundan sonra yeni bir banka operasyonu yoktur. Bankalar açısından da, artık, sorun kalmamıştır." Bunları hep yaşadık. Sonra ne oldu; Türkiye, 2000 yılında, enflasyonu, artık, çözdük illüzyonuna kapıldı. Türkiye, dövizini bir tablita programına bağladı, dövizini sabitleştirdi. Bu arada ne oldu; Türk ekonomisi sıcak para akımına uğramaya başladı, Türk ekonomisine sıcak para gelmeye başladı ve bu sıcak para, Türkiye'de dolar bazında yüzde 60'lara varan faizleri alarak çıktı bu ekonomiden. Düşünün ki, dünyada yıllık yüzde 1,5 kazanan bir dolar yatırımcısı, Türk ekonomisine geldi, yüzde 40 ile yüzde 60 arasında faiz aldı gitti. Bu ekonomi ödedi bunu. Nasıl ödedi; herkese ek vergiler salındı, herkese ek yükler getirildi, milletin rızıkı verilmedi, hak ettiği artışlar yapılmadı, taban fiyatları enflasyonun altında belirlendi, böylelikle ödendi; yani, millet fakirleştirilerek bu sıcak para ödendi. (DYP sıralarından alkışlar) Bu parayı kim ödedi; reel sektör ödedi, yani, üreten ekonomi bu fahiş faizleri, fahiş farkları ödedi. Bu fahiş farkları ödeyince ne oldu; finans kesimine olan yükümlülüklerini yerine getirememeye başladı, bankalara borçlarını ödeyememeye başladı, talep daralması sonucunda, bankalar, birbiri arkasına likidite problemi yaşamaya başladı.

Şimdi, kriz bankalardan çıkmıştır deniliyor. O zaman, dört yıldır, beş yıldır niçin müdahale edilmedi? Bankaların hortumlanması dolayısıyla bankalar bu sıkıntıya girdiyse, o zaman niçin bunun tedbiri alınmadı? Yok, sadece hortumlama değil, ekonomiden kaynaklanan problemler varsa -ki, öyle olmuştur- niçin buraya girdi; çünkü, reel sektör, bankalara olan borçlarını ödeyememeye başladılar. Bankalara özel karşılık kararname çıkarıldı, bankalara özele yükümlülükler getirildi, büyük reform yapıyoruz diye Bankalar Yasası çıkarıldı. Burada hepimiz uyardık, bunlar sistemi sıkıntıya sokacak dedik, "yok, biz banka sistemini revize ediyoruz, modernize ediyoruz" denildi, çıktı... Bu sefer, bırakın sisteme yeni fon aktarılmasını, mevcut fonlar da bankalar tarafından geri çağırılmaya başlandı. Böyle bir ekonominin ayakta kalması mümkün değildi ve işte, içinde bulunduğumuz krize girdik. Bir taraftan da, kötü yönetim ve krizi tetikleyici açıklamalarla, bu ülke, gerçekten, hak etmediği krizleri yaşadı. (DYP sıralarından alkışlar) Kasımda bir felaket yaşandı; bu uyarılar dikkate alınıp hiçbir tedbir alınmadı. Göz göre göre şubat krizi yaşandı. Ondan sonra da, sanki, gökten inmiş gibi "aa, ekonomimiz krize girdi!" Bunların hepsi tek tek belliydi. 2000 yılında, o güllük güllistanlık denilen dönemde, Türkiye, 10 milyar dolar cari açık verdi; yani, toplam döviz gelirleri ile toplam döviz giderleri arasında 10 milyar dolar fark vardı. Bu oluşurken herkes seyretti. Burada, çıktım, ben uyardım, başka arkadaşlarım uyardı tek tek; dedik ki "bu sıcak ekonomi sistemi taşımaz; bu, krize döndürür" ama...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ UZUNIRMAK (Aydın) - Oğuz Bey, gümrük birliği yapıldı...

OĞUZ TEZMEN (Devamla) - Onu da tartışırız... Onu da tartışırız...

MUSTAFA ÖRS (Burdur) - Hem bilmiyorlar hem oradan sataşıyorlar.

BAŞKAN - Toparlar mısınız efendim.

OĞUZ TEZMEN (Devamla) - Topartıyorum Sayın Başkan.

Yani, şimdi, böyle bir süreci yaşayan ekonominin yönetimi hiçbir tedbir almayacak, banka sistemi likidite sorununa girerken seyirci kalmamak, kamu bankaları kâğıt vererek çözülebilecek durumdayken, kâğıtları, bekleyeceksiniz, kriz yaşandıktan sonra vereceksiniz; ondan sonra da "ne yapalım, 315 000 000 dolarlık pamuk destekleme primi yüzünden Türkiye battı" diyeceksiniz. Bunlara hiç kimseyi inandırmak mümkün değil, doğru da değil. Kendimizi kandırırız, kendimizi kandırmayalım. Türkiye'nin sorunları, iyi teşhislerle çözülebilir. (DYP sıralarından alkışlar)

Bakın, deniliyor ki, faizler inerse, ekonomi canlanacak. Japonya örneğine bakın. Japonya'da, faizler sıfır, enflasyon negatif; ekonomi perişan durumda, ciddi krizler içerisinde Japon ekonomisi. Öyle, kendi kendine ekonominin düzelmesi değil, oturup ciddi yöneteceksiniz ekonomiyi. Yönetemezseniz, krizler devam eder.

Teşekkür ederim. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Saadet Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Zeki Çelik; buyurun. (SP sıralarından alkışlar)

SP GRUBU ADINA MEHMET ZEKİ ÇELİK (Ankara) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 833 sıra sayılı kanun tasarisinin 3 üncü maddesi üzerinde Saadet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bu hükümet, sanal, gerçekdışı önergelerle görüşmeleri sabote ediyor. Bakınız, kendiniz, getirdiğiniz tasarıya sahip çıkmıyorsunuz ve bu da, bu tasarıya güvenmediğinizi ortaya koyuyor.

Şimdi, verdiğimiz şu önergelere bakın allahaşkına! "Olmakla beraber" yerine "olan ve" ibaresini koyalım diyorsunuz. Bu önerge mi yahu?! Ondan sonra da çekiyorsunuz. Arkasından verdiğiniz önergeye bakın: "Yükümlülük" yerine "sorumluluk" kullanalım... Yahu kiminle dalga geçiyorsunuz?! Kusura bakmayın, bu sözü söylüyorum; ama, lütfen, bunları böyle yapmayın.

NIHAT GÖKBULUT (Kırkkale) - Siz de, zamanında, aynısını yapmıştınız...

MEHMET ZEKİ ÇELİK (Devamla) - Siz hükümete, siz bunları düzgün yapın, yerine getirin, ondan sonra da bu işler bu hale gelsin.

Ayrıca, gördüğümüz şu 3 üncü maddeyi, demin, ben 15 dakika diye hesap ettim, Başkan "12 dakika" dedi; 5 dakika konuşacağız, 12 dakika maddeyi okuyacaksınız... Yani, yaptığımız kanunların, hazırladığımız metinlerin hepsi, böyle, uyduruk.

Arkadaşlar, bakın, 3 üncü madde, müsteşarı, bakanı, tahvili, finansmanı, garantiyi, projeyi tanımlıyor; ama, önemli olan, devletteki yolsuzlukları, devletin israfını ve devletin içerisine düştüğü faiz sarmalını ortadan kaldırmaktır, yoksa, borçlanmanın bir anlamı olmaz. Nasıl bir kılıf uydurabilirsiniz, dipsiz kuyuyu nasıl doldurabilirsiniz?! Bunun için, istediğiniz kanunu çıkarın, fayda vermez.

Ayrıca, siz, insan faktörünü gözardı ederseniz, sonuç alamazsınız. Direksiyonu elinde tutanlar, dürtür, ülkesine hizmet edenlerden oluşmazsa, her zaman duvara çarpmak ve toslamak mukadderdir.

Bir atasözü var; "alacaklı, daima borçlunun duacıdır." Aman borçluma bir şeyler olmasın da... Borçlu, bunun için, mutlaka, borç verenler tarafından titizlikle korunur ve takip edilir. Bunun için, biz de, bu manada takip ediyoruz. Borç verenin de emir verdiğini unutmayalım. Yapılan bütün bu çalışmaların bu şekilde yürütüldüğü de, maalesef, üzüntüyle takip ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, bakınız, iyileşme, ancak, kayıpların telafisiyle başlar. 200 milyar doların üzerinde olan milli gelirimiz 150 milyar doların altına düşmüş. Gelin, bunu tekrar eski seviyesine nasıl getireceğiz, bu noktaya nasıl ulaştıracacağız, bunun çalışmasını hep beraber yapalım ve bunu kurtaralım. Bunu yapmadığımız sürece netice almamız mümkün değil. Yüzde 4-5 büyüme hızıyla bu işi kapatacağız diyorsunuz. Bunun için yılların geçmesi lazım. Bizim, daha rantabl bir çalışmayla bunu çok iyi hızlandırarak, çalışarak kalkınmayı sağlamamız lazım, yoksa, netice alamayız.

Ayrıca, kaynakların verimli alanlara aktarılması lazım. Hükümet, 40 milyar dolara yakın kamu kaynağını bankalara aktardı. Bunu, daha önce, yani, finans dünyasına yaklaşımını tenkit ettik, yine de edeceğiz; ama, senelerdir özel sektöre, reel sektöre, KOBİ'lere, tarım kesimine, çalışanlara destek veriniz diyoruz, ortada sonuç yok, bu kesimlere hiçbir şey yok. Son iki yıldır, bankalara kurtarmak için vermiş olduğunuz 40 milyar doların değil 20 milyar dolarını 10 milyar dolarını şu reel sektöre, üreten sektöre vermiş olsaydınız, bugün, bu sıkıntıların hiçbirisini yaşamayacaktık.

Değerli arkadaşlar, bakınız, tekstil sektöründe 150 milyar dolarlık bir yatırım yapılmış, bugün, bunun 100 milyar dolarlık kısmı durmuş vaziyette. Sadece bu sektörde 100 000'lerin üzerinde işçi şu anda işinden olmuş durumda ve kayıtdışı ekonomi büyümeye devam ediyor; yani, yatırımların önündeki engeller, sürekli bir şekilde, durmadan büyüyor. Siz, eğer, bu yatırımın önündeki engellerden biri olan denetimsiz ithalatı ortadan kaldırmazsanız bu sonuçları, bu neticeleri ortadan kaldıramazsınız. Ayrıca, müteşebbise destek verilme yerine, bankacılık sektörüne ve finans sektörüne hep güç veriyorsunuz. Kaynak olmadığı sözlerine de inanmıyoruz; çünkü, siz, bunları tutup oralara veriyor, üreten sektöre vermiyorsunuz.

Bakınız, üreten sektör ne diyor. Geçen gün bunları açıkladılar; diyorlar ki "enflasyon muhasebesi, nereden buldun, stok affı ve sicil affı getirmek suretiyle bu işi düzeltelim. Ayrıca, ver-

gi oranlarını düşürelim, SSK prim borçlarını belli vadelerde yeniden taksitlendirelim, enerji maliyetlerini düşürelim ki, üretimde rekabet imkânı ortaya çıkabilsin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çelik, konuşmanızı 1 dakika içerisinde toparlar mısınız efendim.

MEHMET ZEKİ ÇELİK (Devamla) - Evet efendim...

İstihdamın önündeki vergi ve benzeri yükler çok ağır; bunların ortadan kaldırılması lazım.

Finansman krizi devam ediyor. Bankalar ile KOBİ'ler arasındaki ihtilafların hızlı çözülmesi gerekmektedir ki, bu problemler ortadan kalksın.

Üreten sektörü geliştirmemiz lazım ki, borca bile ihtiyaç kalmasın; büyüme artsın, istihdam çoğalsın, refah artsın ve saadet gelsin.

Değerli arkadaşlar, tabii, burada, söylenmesi gereken birkaç husus daha var. Onu da bundan sonraki maddede ifade edeceğim.

Hepinize saygılar sunuyorum. (SP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyoruz Sayın Çelik.

Madde üzerinde verilmiş 3 adet önerge vardır; geliş sırasına göre okutup, aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

SACİT GÜNBEY (Diyarbakır) - Sayın Başkan, karar yetersayısının aranılmasını istiyorum.

BAŞKAN - Oylamaya geçilmedi efendim; yani, isteminiz İçtüzüğe uygun değil, şu anda yerine getirme şansım yok maalesef.

Önce önergeleri okutalım, o aşamada istersiniz...

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 833 sıra sayılı kanun tasarısının 3 üncü maddesinin beşinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımla.

Sefer Koçak
Ordu

"Borç Servisi: Devlet iç borcu ile Devlet dış borcundan doğan anapara ve faiz ödemeleri ile bu borçlara ilişkin iskonto giderleri ile ücret ve diğer ödemeleri,"

BAŞKAN - İkinci önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 833 sıra sayılı kanun tasarısının 3 üncü maddesinin yedinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımla.

Sefer Koçak
Ordu

"Devlet dış borcu : Müsteşarlık tarafından herhangi bir dış finansman kaynağından belirli bir itfa plan ve programına göre geri ödenmek üzere sağlanan finansman imkânları ile Hazine garantileri kapsamında Müsteşarlık tarafından üstlenilen her türlü mali yükümlülükleri,"

BAŞKAN - Okutacağım üçüncü önerge, aynı zamanda en aykırı önerge olup, okuttuktan sonra işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 833 sıra sayılı yasa tasarisının 3 üncü maddesinin "Dış borcun devri" başlıklı paragrafın "bankalara" kelimesinden sonra gelmek üzere "ve özel finans kurumlarına" ifadesinin eklenmesini teklif ederiz.

Salih Kapusuz	M. Altan Karapaşaoğlu	Sait Açıba
Kayseri	Bursa	Afyon
M. Ergun Dağcıoğlu		İsmail Alptekin
Tokat		Bolu

BAŞKAN - Sayın Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI METİN ŞAHİN (Antalya) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Hükümet?..

DEVLET BAKANİ KEMAL DERVİŞ - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Karapaşaoğlu, önergenin gerekçesini arz ve izah etmek üzere buyurun.

MEHMET ALTAN KARAPAŞAOĞLU (Bursa) - Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; şu "dışborcun devri" konusunu ben okuyorum, dikkatlice dinleyin. "Müsteşarlık tarafından herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan dış finansman imkânlarının ekonominin çeşitli sektörlerinde gelişmeyi sağlamak veya finansman ihtiyacını karşılamak üzere genel ve katma bütçe dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ile bankalara anlaşmanın mali şartları ile birlikte, asıl borçlusu bu kuruluşlar olmak üzere aktarılması" mümkündür deniliyor.

Biz, buradan, şunu anlıyoruz: Ekonominin çeşitli sektörlerine kaynak aktarma imkânı getiriliyor. Çok güzel. Bu kaynak aktarma imkânını bankalar vasıtasıyla yapacağını ifade ediyor. Eğer, burada, maksat, kamu bankaları ise, o zaman bankaların başına, kamu bankalarına denilmesi lazım. "Bankalarına" denildiği için, biz, bunu, özel bankalar olarak da algılıyoruz. Dolayısıyla, bunun yanına, kredi arama alanını genişletmek amacıyla, özel finans kurumlarının da katılmasını teklif ettik. Bundan amacımız şuydu: Özel finans kurumlarının, özellikle dış yatırımcıları var, dış sermayedarları var. Bunların çok önemli miktarda paraları var; İsviçre bankalarında yatıyor, Amerikan bankalarında yatıyor, Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde yatıyor. Bu paraların ülkemizin onaylayacağı projelerde de kullanımını temin etmek üzere, hem kredi arayıcılarını çoğaltmak hem de kredi arama alanını genişletmek amacıyla bu önergeyi verdik. Amacımız, ülkemizin, biraz önce Sayın Bakanımızın ifade ettiği gibi, IMF ile Dünya Bankasının arasına sıkışmışlığının açılmasını temin etmektir. Dünyada çeşitli kredi kaynakları vardır. Bu kredi kaynaklarına ulaşmak mümkündür; ama, bizim, kendimizin IMF ile Dünya Bankası karşısında bağlı olduğumuzu ifade etmememiz lazım, bizim dış kaynaklara ulaşabilmemiz lazım. Burada, sadece, müsteşarlık tarafından dış kredi aranacak. Ne için aranacak; bir proje karşılığında... Müsteşarlık, devletin bir kurumudur, devlet memurudur. Neticede, bu devlet için hesabı olan insanlar bu devleti bir noktaya sıkıştırabilirler. Dolayısıyla, alternatifin geniş olması lazım, alanın da genişletilmiş olması lazım, rakiplerin karşılıklı tartışmaya getirilmesi lazım; aksi takdirde, Türkiye, ne Dünya Bankasından ne IMF'den elini kurtaramaz, yakasını kurtaramaz, ilelebet bu şekilde sömürülmeye de devam ederiz.

Saygılar sunuyorum efendim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

SUAT PAMUKÇU (Bayburt) - Sayın Başkan, karar yetersayısının aranılmasını istiyorum.

LATİF ÖZTEK (Elazığ) - Karar yetersayısının aranılmasını istiyorum.

BAŞKAN - Evet, Sayın Pamukçu'nun ve Sayın Öztekin anında isteklerini yerine getireceğim.

Önergeyi oylarımıza sunacağım ve karar yetersayısını arayacağım.

Önergenin oylamasını elektronik oylama cihazıyla yapacağım ve oylama için 5 dakikalık süre vereceğim. Bu süre içerisinde sisteme giremeyen arkadaşlarımızın teknik personelden yardım istemelerini; buna rağmen giremeyen arkadaşımız olursa, aynı sürede oylama pusulalarını Başkanlığımıza ulaştırmalarını; vekâleten oy kullanacak Sayın Bakan var ise -Sayın Orman Bakanımız burada, herhalde o kullanabilir- hangi bakana vekâleten oy kullandığını, oyunun rengini ve imzasını taşıyan oy pusulasını Başkanlığımıza ulaştırmasını rica ediyor ve oylama işlemini başlatıyorum:

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, karar yetersayısı bulunamamıştır.

Birleşime, 19.15'te toplanmak üzere, ara veriyorum.

Kapanma Saati : 19.01

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.15

BAŞKAN: Başkanvekili Ali İLİKSOY**KÂTİP ÜYELER: Kemal ALBAYRAK (Kırıkkale), Mehmet AY (Gaziantep)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 79 uncu Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz,

V. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

9.- *Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/893) (S.Sayı: 833) (Devam)*

BAŞKAN - Komisyon ve Hükümet hazır.

Hükümetin ve Komisyonun katılmadığı, Sayın Altan Karapaşaoğlu ve arkadaşlarının önergesinin oylanmasında karar yetersayısının aranılması istenilmişti ve bulunmadığı için ara vermiştik.

Şimdi, yeniden, Komisyonun ve Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunacağım ve karar yetersayısını arayacağım.

Oylama için 3 dakika süre vereceğim. Bu süre içerisinde sisteme giremeyen arkadaşlarımızın teknik personelden yardım istemelerini, buna rağmen giremeyenlerin aynı süre içerisinde Başkanlığımıza oylama pusulalarını göndermelerini, vekâleten oy kullanacak sayın bakanların hangi bakana vekâleten oy kullandığını, oyunun rengini ve imzasını taşıyan oy pusulalarını belirtilen süre içerisinde Başkanlığımıza ulaştırmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Karar yetersayısı vardır; önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum...

SEFER KOÇAK (Ordu) - Önergeleri geri çekiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önergelerini geri çekiyorlarmış.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 3 üncü madde kabul edilmiştir.

NİDAİ SEVEN (Ağrı) - Sayın Başkanım, lütfen, bakın, tutanaklarda da var, satışta yapılmıştır, cevap vermek istiyorum.

BAŞKAN - Arkadaşlarımız o tutanakları bana bir getirsinler, inceleyelim; size gerekli söz hakkını vereceğim Sayın Seven.

NİDAİ SEVEN (Ağrı) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN - 4 üncü maddeyi okutuyorum:

İKİNCİ BÖLÜM**Yetki****Yetki**

MADDE 4. - Türkiye Cumhuriyeti adına Devlet iç borcu ve Devlet dış borcu almaya, Hazine geri ödeme garantisi, Hazine karşı garantisi vermeye ve verilen garantilerin şartlarında değişiklik

yapmaya, hibe almaya, dış finansman imkânlarını dış borcun devri, dış borcun ikrazı, dış borcun tahsisi yoluyla kullandırmaya ve yeni mali yükümlülük yaratmaya, bu borç ve yükümlülükler ile bunlardan kaynaklanan Hazine alacaklarını yönetmeye Bakan yetkilidir.

Bakan bu yetkisini ve bu Kanun ile kendisine verilen görevlerin yerine getirilmesine ilişkin yetkilerinden uygun gördüklerini ilgili bütçe yılında geçerli olmak üzere Müsteşarlığa devredebilir. Yetki devri, Bakanın sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Ülkelerce oluşturulan birlikler, uluslararası ve bölgesel kuruluşlar ile akdedilen ekonomik ve mali anlaşmalar kapsamında doğan ekonomik ve mali nitelikteki hak ve yetkileri kullanmaya Bakan yetkilidir.

Hazine yatırım garantisi ve Hazine ülke garantisi vermeye ve verilen garantilerin şartlarında değişiklik yapmaya; hibe ve borç vermeye Müsteşarlığın görüşü ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Müsteşarlık, 2 nci maddede yer alan kuruluşların Hazinesinin herhangi bir suretle ilgili anlaşmalara taraf olmaksızın yaptığı borçlanmalarından hiç bir şekilde sorumlu tutulamaz.

Dış borcun ikrazı yoluyla kullandırılan dış finansman imkânlarının koşullarını belirlemeye ve bu imkândan yapılması gereken geri ödemeleri hesaben ikraz veya krediye dönüştürmeye Bakan yetkilidir. Buna ilişkin işlemler Müsteşarlık tarafından yapılır.

BAŞKAN - 4 üncü madde üzerinde, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına, Bursa Milletvekili Sayın Altan Karapaşaoğlu; buyurun efendim. (AK Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika Sayın Karapaşaoğlu.

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET ALTAN KARAPAŞAOĞLU (Bursa) - Sayın Bakanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; görüşmekte olduğumuz yasa tasarısının 4 üncü maddesiyle ilgili görüşlerimizi intikal ettirmek üzere söz almış bulunuyorum.

Değerli arkadaşlar, 4 üncü madde yetki konusunu işliyor, bu yasa tasarısının yetki alanını belirliyor ve yetki konusunda, kimlerin yetkili olduğunu ifade ediyor.

Değerli arkadaşlar, biraz önce görüştüğümüz maddenin, kabul edilmeyen bir önergeden sonra, hiç olmazsa, bir redaksiyondan geçirilmesi gerekiyor. Oradaki "bankalar" tabiri, eğer, kamu bankalarını ifade ediyorsa, başına bir "kamu bankaları" tabirini koymak lazım; zira, kamu bankaları da, aslında, bugünlerde, özelleştirilmek üzere birtakım çalışmalara tabi tutuluyor. Öyle zannediyorum ki, bir yıl içerisinde, bu bankalar da özelleştirilmiş olacak. O takdirde bu madde uygulanacak mı uygulanmayacak mı, bu da merak konusu.

Hazine Müsteşarlığımızın yetkileri, sadece kredi bulmakla, dışborçları ödemekle, içborçları ödemekle bitmiyor; maddenin başında, hatta, tasarının genel gerekçesinde ifadesini bulan, sektörlerin, piyasaların güven ortamına kavuşturulması konusu var. Yani, bu yasa tasarısının uygulanmasıyla, bu uygulamalarla, kamu maliyemizin gidişatının düzelmesi, piyasaların düzelmesi, piyasaların güven kazanması mümkün değildir; bunun mümkün olmasının birinci ve yegâne şartı, güven tesis edilebilmesidir.

Şimdi, ben, üzülerek şunu ifade etmek istiyorum: Biraz önce, Sayın Bakanımız, buradan, geneli üzerindeki konuşmalar tamamlandıktan sonra yaptığı sunumda, Türkiye'nin, IMF ile Dünya Bankası dışında ucuz kredi bulması imkânlarının olmadığını ifade etti; ama, maalesef, biz çok iyi biliyoruz ki, bugün, dünya piyasalarında, Türkiye'ye, bunun yarısı kadar fiyatla kredi vermek üzere faaliyette bulunan kredi müesseseleri var; ama, ne yapıyor dersiniz; ya bu müesseseler rengine

göre ayrılıyor -yeşili bir tarafa, kırmızısı bir tarafa -veyahut da Türkiye'nin belli bir mntukaya, belli bir bölgeye bağlı kalmasının yolu ekonomik bağılıktan da geçtiği için, dar durumda olan ülkemizin, kaynak bulma imkânları yalnızca ve yalnızca iki kuruma bağlanıyor. Ben, bunu şiddetle kınıyorum ve tenkit ediyorum.

Bugün, Türkiye'ye daha ucuz kredi verecek müesseseler varken, Türkiye'nin IMF kapılarında yalvar yakar kredi almasının, ben, anlamını bir türlü hazmedemiyorum. Bugün, kapılarınızı açın, projelerinizi ortaya koyun, bu projeleri bu ülkeye finanse edecek hem de maliyetine finanse edecek kredi müesseseleri var. Bu kredi müesseseleri ile ülkemiz arasında, ülkemizin kredi bulma, araştırma, kabul etme kurumu olan Hazine Müsteşarlığı tarafından işbirliği yapılması lazım.

Zaten Türkiye'nin başına örülmüş çorapların en önemlilerinden bir tanesi, Maliye ile Hazinesin birbirinden ayrılmış olmasında yatıyor. Eğer Maliye ile Hazine birlikte olsaydı, belki de bu kadar büyük sıkıntılar başımıza gelmeyebilirdi. Bundan dolayı diyorum ki, yetki konusunda, Hazineye verilen yetkiler, Maliyenin yetkilerini de sollamıştır, iktidarın yetkilerini de aşmıştır hatta Parlamento'nun yetkilerini de aşma konumundadır. Dolayısıyla, bulduğu her krediyi Parlamento'nun huzuruna getirip, onaylatmak gibi bir konuyu gündeme getirmek lazım; ancak o zaman, Türkiye ne borçlanıyor, ne kadar borçlanıyor, kime borçlanıyor, hangi seviyede borçlanıyor ve hangi şartlarda borçlanıyor, bunlar denetim altında tutulabilir.

Saygılar sunuyorum. (AK Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Karapaşaoğlu.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Samsun Milletvekili Sayın Kemal Kabataş. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA KEMAL KABATAŞ (Samsun)- Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu tasarının ana maddelerinden birisi, Hazinesin iç ve dış borçlanmaları ve Hazine garantileri konusunda Hazineden sorumlu Bakana verilen yetkilerle ilgili. Bakana, iç borçlanma, dış borçlanma, garantiler ve bu garantilerin devri suretiyle başka kurumlara kredi kullandırma konusunda tüm yetkiler, hiçbir sınır tanımaksızın -bütçe kanunuyla getirilen sınırlar dışında- verilmektedir. Yani, Hazineden sorumlu Bakan, bugünkü rakamlarla yüzlerce milyar dolarla ifade ettiğimiz rakamlar boyutunda borçlanma yaratma konusunda devleti hepimiz adına yükümlülük altına sokma konusunda yetkilendirilmektedir.

Bu oyun planında iki önemli aşama var değerli arkadaşlarım. Birincisi; Hazine, piyasada, bizim rekabetçi sistem dediğimiz piyasa sistemi içinde ihaleler yapmak suretiyle kamunun, Hazinesin finansman açığını karşılıyor. Bu bir yöntem. Bu yöntemle, bugüne kadar, daha doğrusu aralık sonu itibariyle Hazine 36,1 katrilyon Türk Liralık yükümlülük yaratmıştır; ama, aralık ayı sonu itibariyle, Hazinesin ve hepimizin bir anlamda ortak borcu, içborçları, 122 katrilyon liradır. Bu 122 katrilyon liralık borcun sadece 36 katrilyon lirası piyasa sistemi içinde borçlanılmıştır. Kalan 80 küsür katrilyon liralık kısmı, özel kanunlar çıkarılmak suretiyle, yanlış ekonomik politikaların, yanlış kararların devlet adına borç yazılması suretiyle oluşturulmuştur. 80 katrilyon lira, kamunun kendi içinde aldığı yanlış kararların, yanlış politikaların, yanlış uygulamaların, yanlış hesapların rakamlara dönüştürülerek devlet borcu haline getirilmiş tutarıdır; ama, bu 80 katrilyon lira, şimdi, piyasalardan borçlanılarak, piyasa sistemi içerisinde, gerçekten, aldığımız ve geri ödediğimiz borçlar gibi ödenecektir. Türkiye'nin öntündeki en büyük engel, ekonomideki en büyük darboğaz, işte, bu tanım içerisinde ortaya çıkmaktadır değerli arkadaşlarım.

Bakınız, bu piyasadan alınan 36 katrilyonu bir kenara bırakırsanız, geriye kalan rakamın 29,9 katrilyonu, şu "büyük reform" diye anlattığımız, beş kez değiştirdiğimiz bankacılık sistemindeki büyük reformun faturasıdır; hepimiz adına Hazine tarafından borç kaydedilmiştir. Beş bankayla başlayan macera, büyük polisye polemiklerle, bu millete ve hepimize 29,9 katrilyona şimdilik mal olmuştur, daha da devamı vardır değerli arkadaşlarım.

Yine devam ediyoruz. Kamu bankaları aynı şekilde... Sadece bir kavrama, sihirli bir kavrama bu milletin kaynakları peşkeş çektiler; sadece krizin yarattığı büyük borç, büyük kayıplar, kamuda yarattığı büyük hasarlar, "görev zararı" adı altında kaydedilmiştir. İkisinin toplamı 49,6 katrilyon değerli arkadaşlarım ve ilk defa, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Türkiye Cumhuriyeti Hazinesine 31 katrilyon Türk Lirası kredi vermiş. Hazine, Merkez Bankasına 31 katrilyon TL borçlanmıştır. Bunların hepsi geri ödenecek borçtur ve bu 31 katrilyonu da, bir anlamda, Merkez Bankasından kredi olarak kullanan Hazine, işte bu bankacılık sisteminde, bu ekonomik krizin kamudaki faturasının ödenmesinde kullanmıştır.

Borç hikâyesinin, borçların döndürülebilirliği meselesinin, işte, röntgeni budur değerli arkadaşlarım. Türkiye, 2000 yılı başından, yani, 29 katrilyon, 36 katrilyonla başladığı içborç macerasını, 122 katrilyonla noktalamıştır, şimdilik noktalamıştır ve bu 122 katrilyonluk borcun 36 katrilyon dışında kalan kısmı, 80 küsur katrilyonu bu krizin faturasıdır; bu, yanlış yönetimin faturasıdır; bu yanlış programın faturasıdır değerli arkadaşlarım ve Türkiye, 2002 yılı sonrasında, bu büyük faturayı nasıl ödeyecektir; bu millet bu faturanın altından nasıl kalkacaktır, bunu göreceğiz. Nasıl kalkacaktır?..

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEMAL KABATAŞ (Devamla) - Sayın Bakana verilen yetkiler, inanyorum ki, titizlikle kullanılacaktır. Borç yönetiminin, özellikle, devirli kredilerde, garantilerden doğan yükümlülüklerin yönetiminde çok büyük hassasiyet gerektiren bir boyut vardır. Bu tasarıyla getirilen bu sistem içinde Sayın Bakanın ve değerli Hazine yönetiminin bu yetkileri titizlikle kullanacağına inanmak istiyorum ve inanyorum.

Teşekkür ediyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Kabataş.

Saadet Partisi Grubu adına, Ankara Milletvekili Sayın Zeki Çelik... (SP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakikadır.

Buyurun efendim.

SP GRUBU ADINA MEHMET ZEKİ ÇELİK (Ankara) - Değerli Başkan, değerli milletvekilleri; 833 sıra sayılı kanun tasarısının 4 üncü maddesi üzerinde Saadet Partisi Grubu adına söz aldım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bu maddede, Türkiye Cumhuriyeti adına devlet içborcu ve dışborcu almaya, Hazine geri ödeme garantisi, karşı garantisi vermeye ve buna benzer hususlarda, bakan ve onun yetkili kıldığı müsteşar yetkili kılıyor.

Şimdi, handikabımız burada... Geldiğinden beri Sayın Derviş'e sorular yöneltiyoruz ve bu yönelttiğimiz sorulara, ülkenin içerisinde bulunduğu ekonomik sıkıntılardan nasıl kurtulduğuyla ilgili hususlarda verdiği cevapları görüyoruz. Bakınız, bizzat kendisi bize vermiş olduğu cevaplar da ya bütçe sistemi dışında tutulan gizli borçlardan bahsetmekte veya hata yaptığını ifade etmekte veya "uçurumun kenarından döndük" diye, birtakım ifadeler kullanmaktadır. Şimdi, düşünün ki,

biz milyarlarca dolarlık borçlanma yapacağız ve bu borçlanma için de Sayın Bakanı ve onun bürokratlarını yetkili kılacağız. Peki, nasıl güvенеceğiz; soruyorum size.

Bakınız, bir soru önergesiyle sorduk; geçenlerde çıktınız "uçurumun kenarından döndük" dediniz. Bu uçurumun derinliği nedir, boyutu nedir, nasıl geldik diye sordüğümüzda, Kasım 2000 ve Şubat 2001 krizleri, hem ekonomik programda radikal değişikliğe gidilmesine neden olmuş hem de ekonomiye ciddi miktarda ilave maliyet getirmiştir. Bunu anladık. Ondan sonra da, krizlerin ardından, 2001 yılında, ekonomi yönetimi tarafından hem ekonomik kesimlerimizde ve genelde tüm toplumumuzda yaşanan hayal kırıklığının aşılmasının sağlanması hem de ekonominin yeniden toparlanma sürecine sokulması açısından çok zorlu bir mücadele verildiğini söylüyor. Yani, bir taraftan uçurumun kenarına getiriyorsunuz, bir taraftan bunları söylüyorsunuz!

Arkasından, 11 Eylülde, Amerika'ya yönelik terör saldırılarının da olumsuzluklar meydana getirdiğini söylüyor. Aksine, daha önce vermiş olduğu bir cevapta, bu olumsuzluklardan olumlu yönde istifade ettiğimizi ve borçlanma imkânımızın arttığını ifade ediyorsunuz.

Ayrıca, hem makroekonomik yapıda toparlanma sağlanmış hem uluslararası mali kuruluşlardan ilave destek alınması imkânını elde etmişsiniz.

Neticede, şunu söylüyorsunuz: "Özelde de dargelirli kesimlerimiz üzerinde çeşitli olumsuz etkilerin olduğu bir gerçektir. Ancak, bu programın, kararlılıkla ve toplumun tüm kesiminin eşgüdümüyle uygulanması ve bunun sonucunda da başarıya ulaşmaması halinde, ortaya çıkacak olumsuz tablodan ise, hiçbir toplumsal ve ekonomi kesimimizin yarar sağlayamayacağı aşikârdır." Yani, burada, zaten siz, olumsuzluğu ve başarısızlığı peşinen kabullenmişsiniz. Peki, biz size nasıl güvenelim, nasıl bu konuda bu yetkileri verelim?!

Bütün bu verdiğiniz cevaplarda elle tutulur bir rakam vermiyorsunuz. Sadece mali piyasalardan borç aldığınızı söylüyorsunuz. Peki, soruyorum; bu ilave borç 11 Eylül saldırılarının getirdiği konjonktürün tesiriyle mi verildi, yoksa ekonomi düzelsin diye mi verildi?

Peki, verilenlerin yarısı yine borç olarak kaynağında kesildi, bu yıl borç alındı, ya gelecek yıl ne yapacaksınız?

Bu da Sayın Derviş'in kendi rakamlarıyla, burada var.

Bakınız, yine sormuş olduğumuz soruya vermiş olduğu cevapta, 2000, 2001 ve 2002 yılında 30 milyar dolarlık borçlanma yapıldığını söylüyor. Peki, bunu ödemeyecek miyiz?.. Nasıl ödeyeceğiz bunu? Yani, burada, müflis tüccar hüviyetinde bir çalışma ortaya konulmuş ve bu şekilde bir program uygulamasıyla karşı karşıyayız.

Yine sormuşuz: Bu kriz ne zaman sona erecek? Bir başka bakan, Sayın Önal'ın verdiği cevapta deniliyor ki: "Biz, 2002 yılında sağlanacak faiz dışı fazla..." Yani, her şeyi güzel halletmişler!.. "... ondan sonra da özelleştirme gelirlerinden beklenen artış, piyasada güvenin oluşması, faizlerin düşmesi, sağlanan dış destekle borçlanmanın ortalama vadesinin uzatılması sonucunda borcun sürdürülebilirliği sağlanacaktır." Bu, bize, aynen Nasrettin Hoca'nın tarlayı telle çevirmesi, koyunlar geçerken takılan yünleri toplayıp iplik yapması, satması ve onun sonucunda borcunu karşılmasını andırıyor.

Değerli arkadaşlar, bunların sonucunda bir yere varamayacağız. Burada özelleştirme diyorsunuz... Bakınız, özelleştirmeden sorumlu bakana, nedir bizim programımız, nasıl uygulanmış, ne netice elde etmiş diye sormuşuz. Söylediği şey şu: "Onbeş yıllık özelleştirme fiyasko. Özelleştirme kamununun paylaşması olmuştur."

Bakınız, 1999 yılı özelleştirme hedefi 4 milyar dolarken, gerçekleşme 38 milyon dolar olmuş. Dikkatinizi çekiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Toparlar mısınız...

MEHMET ZEKİ ÇELİK (Devamla) - 2000 yılı hedefi 5,2 milyar dolar, gerçekleşme 2 milyar 712 milyon dolar. 2001 hedefi 1 milyar dolar, gerçekleşen 119 milyon dolardır. Yani, siz, bu rakamlarla, böyle özelleştirmelerle, faizin düşmesiyle, şununla, bununla bunları toparlayacağız ondan sonra da borçlanma imkânını artıracacağız, neticede de ülkeyi düzlüğe çıkaracağız diyorsunuz. İnanılması gerçekten çok zor. Keşke inanabilsek diye kendime söylemek istiyorum; ama, maalesef, bu konuda da yeterli cevap bulamıyorum.

Hepinize hayırlı akşamlar. (SP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

NİDAİ SEVEN (Ağrı) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Seven, buyurun yerinizden bir açıklama yapabilirsiniz.

NİDAİ SEVEN (Ağrı) - Sayın Başkan, grup adına konuşmak istiyorum.

MUSTAFA MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Sayın Başkan, grup adına konuşacak; pusula geliyor.

BAŞKAN -

Buyurun Sayın Seven. (MHP sıralarından alkışlar)

Hayhay efendim... Sayın Seven, sizin konuşmanızdan mutluluk duyuyoruz.

MHP GRUBU ADINA NİDAİ SEVEN (Ağrı) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, biraz önce bir hatip, benimle ilgili, söylemediğim sözleri sarf ettiği için buraya çıkma mecburiyeti duydum. Ben, burada "niçin prim veriyorsunuz, niçin destek verdiniz" diye bir soru sormadım. Benim sormak istediğim şeydi: 1993, 1994, 1995 senelerinde, Bakanlar Kurulu tarafından ve kanun hükmünde kararnamele bazı düzenlemeler getirildi. Burada, Ziraat Bankası kanalıyla hayvancılığı ve çiftçiyi, Halk Bankası kanalıyla da girişimci ve esnafı desteklemek noktasında bazı düzenlemeler yapılmıştı. O günkü hükümet, Ziraat Bankasına, Halk Bankasına, çıkarmış olduğu kararnamelerle "siz, yüzde 20'yle çiftçiye bu krediyi verin" demiş, Halk Bankasına da "siz, yüzde 40 ile 50 arasında faizle bu krediyi esnafa verin" demiş. O günkü şartlarda bunlar gerçekleşmiş. Biz, bunun gerçekleşmesini takdirle karşılıyoruz. Bizim karşı olduğumuz nokta "çiftçiye niçin verildi" değil "esnafa niçin verildi" değil; bizim karşı çıktığımız nokta, o gün Ziraat Bankasına talimat verdiniz, neden, Hazine'den, Ziraat Bankasının kredi maliyetiyle uygulanan faiz arasındaki farkı -yani görev zararını- ödemediniz? Neden bütçeye kaynak koymadınız? Biz, size, bunu soruyoruz. Görev zararları demek, o günkü, Ziraat Bankasının ve Halk Bankasının uygulamış olduğu ticari kredi ile ilgililere verilen kredi arasındaki farkın -yani 100 ile 20 arasındaki farkın- Hazine tarafından ilgili bankalara ödenmesiydi. Sizler bunu ödetmediniz, biz buna karşıyız. Sizler, bütçeye kaynak koymadan, 233 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnamenin 35 inci maddesine aykırı hareket ettiğiniz için, Türkiye'yi bu duruma getirdiğiniz için bunu söylüyoruz. Sizler, Türkiye'yi, dibi delik bir fiçi haline getirdiğiniz için bunu söylüyoruz.

Bakın, çiftçiye destek vermek nedir; bugün, gidin, Ağrı'ya, hiçbir faiz uygulanmadan hibe olarak 25 trilyon para girmiştir. İşte, çiftçiye destek budur. Çiftçiye destek demek, 1992 senesinde

uygulanan politikalarla, 50 milyonun, o zamanki paranın, bugün 2 milyar olarak, icra daireleriyle karşı karşıya getirmek demek değildir; biz, buna karşıyız. Bizim söylemek istediğimiz şu. Cebinizde olmayan bir para için, gelin, ben, size bu parayı vereceğim diyorsunuz; olmayan parayı nasıl veriyorsunuz?! Seçim zamanı da, ya kredileri ödemeyin, nasıl olsa seçim vardır, boş verin... İşte, 1992 senesinde, benim Ağrıdaki çiftçi, bugün icra daireleriyle karşı karşıya gelmiştir. Bizim size isyanımız budur. Siz, o günü, gününüzü kurtardınız, çoluk çocuğunuzun geleceğini ipotek altına aldınız; bizim isyanımız budur.

Hepinize saygılar sunuyorum. (MHP; DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Seven.

SACİT GÜNBEY (Diyarbakır) - Karar yetersayısının aranılmasını istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Arayacağım efendim.

Üç önerge vardır; geri çekilmiştir.

4 üncü maddeyi oylarınıza sunacağım ve karar yetersayısını arayacağım.

Elektronik cihazla oylama yapacağım.

2 dakikalık süre vereceğim.

Vekâleten oy kullanacak sayın bakan var ise, hangi bakana vekâleten oy kullandığını, oyunun rengini ve imzasını taşıyan oy pusulasını aynı süre içerisinde Başkanlığımıza ulaştırırsınlar.

Oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, karar yetersayısı bulunamamıştır; bu saatten sonra bulunma olanağı da yoktur.

Çalışma süremizin sonuna geldik. Bu nedenle, kanun tasarısı ve tekliflerini sırasıyla görüşmek için, 28 Mart 2002 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere, birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 19.48

VI - SORULAR VE CEVAPLAR

A)Yazılı Sorular ve Cevapları

1.- Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilen bankaların verdiği kredilere ve Devlete maliyetlerine ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Kemal Derviş'in cevabı (7/5868) —

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Devlet Bakan Sn. Dr. Kemal DERViŞ tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 11.01.2002

Lütfi YALMAN
Konya Milletvekili

1. "Mevduat Sigorta Fonu" na devredilen bankaların tahsil edilemeyen kredi miktarı nekadardır?
2. Tahsil edilemeyen krediler hangi bankalarca, hangi şirketlere verilmiştir? Bu şirketlerin sahipleri kimlerdir? Sözkonusu şirketlerin tahsil edilemeyen kredi tutarları nekadardır? Kredilerin geri tahsil edilememesinin sebepleri nelerdir? Gerek şirket sahipleri ve gerek krediyi veren yetkililer hakkında ne gibi işlemler yapılmıştır?
3. Fon'a devredilen bankaların devlete maliyeti ne kadar olmuştur? Bankaların parasal değer ifade eden varlıklarının paraya çevrilmesi halinde bu maliyetin nekadara ineceği tahmin edilmektedir?

T.C.
BAŞBAKANLIK
HAZINE MÜSTEŞARLIĞI

Sayı: B.02.1.HM.0.EKA-08.03-40/
Konu: Soru Önergesi Hk.

26.03.02* 18942

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İlgi: (a) 08.02.2002 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-13327 sayılı yazınız.

(b) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun 11.03.2002 tarihli ve BDDK.2.TMSF.01.VAR-305-2963 sayılı yazısı.

İlgi (a)'da kayıtlı yazınızda, Konya Milletvekili Lütfi YALMAN'ın tevcih ettiği 7/5868-13341 sayılı yazılı soru önergesinin sureti ekli olarak gönderilmiş ve süresi içinde cevaplandırılması talep edilmiştir.

Söz konusu önergeye cevaben Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'dan alınan yazının sureti ilişikte sunulmaktadır.

Bilgileri ile gereğini arz ederim.

Dr. Kemal DERViŞ
Devlet Bakanı

**BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU
TASARRUF MEVDUATI SİGORTA FONU**

SAYI : BDDK.2.TMSF.01.VAR-305 - 2968
KONU : Soru Önergesi Hk.

11 MART 2002

**T.C. BAŞBAKANLIK
HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI'NA**

İlgi: Devlet Bakanlığından (Dr.Kemal DERVİŞ) alınan 11.02.2002 tarih ve B.02.0.019/(16) 633 sayılı Evrak Akış Talimat Formu eki Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 08.02.2002 tarih ve 13327 sayılı yazısı ekinde gönderilen Konya Milletvekili Lütfi YALMAN'ın 30.01.2002 tarih ve 7/5868-13341 sayılı soru önergesi.

İlgide kayıtlı yazı eki söz konusu soru önergesine ilişkin cevabımız aşağıda sunulmaktadır.

1. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na (TMSF) devredilen bankalardan 31.12.2001 tarihi itibarıyla TMSF Tahsilat Dairesine devir ve temlik olan tahsil edilemeyen kredi miktarını gösterir tablo, banka bazında adet ve tutar olarak aşağıda gösterilmiştir. Devir ve temlik mutabakatı tamamlanarak temlik alınan ve kayıtlarımıza intikal etmiş bulunan 52.556 adet dosyanın Türk Lirası tutarları temlik tarihleri itibarıyla ABD Dolarına çevrilmiş bulunmaktadır. Dosyalarla ilgili temlik çalışmaları TMSF Tahsilat Dairesi ekiplerince halen sürdürülmekte olup, mutabakatı tamamlanan dosyalar kayıtlara intikal ettirilmiştir. Devir alınan 52.556 adet dosyanın muhasebe bakiyeleri 2.772.377.902 ABD Dolarıdır.

**FON BANKALARINDAN TEMLİK ALINAN DOSYA ADET VE TUTARLARI
(31.12.2001 İTİBARIYLA, ABD DOLARI OLARAK)**

BANKA ADI	ADET	MUHASEBE BAKİYESİ	NET DEFTER DEĞERİ
BANKEKSPRES	453	112.790.039	27.310.121
TÜRK TİCARET BANKASI	220	58.216.443	12.984.654
İKTİSAT BANKASI	8682	349.894.453	23.506.902
KENTBANK	516	300.326.013	3.102.678
SİTEBANK	390	13.409.129	1.759.265
BAYINDIRBANK	97	97.363.904	679.683
EGS BANK	4.045	241.967.522	33.990.443
SÜMERBANK	1.105	537.778.416	91.281.314
ETİBANK	1.031	832.076.010	72.753.891
DEMİR BANK	36.017	146.675.765	0
YIP DOSYALAR DOLAR BAZINDA	0	61.880.195	25.813.250
T O P L A M	52.556	2.772.377.902	283.182.400

2. TMSF'ye devredilen bankalardan devir ve temlik alınan 52.556 adet dava ve takip dosyasının 3.677 adedi kurumsal/ticari kredi borçlularına, 48.879 adedi bireysel kredi borçlularına aittir. Devir alınan 52.556 adet dosyanın muhasebe bakiyeleri 2.772.377.902 ABD Dolarıdır.

Kredinin geri ödenmemesi nedeniyle bankalardan temellük edilen alacak dosyalarının borçlular hakkında alacağın tahsiline yönelik ilgili bankalar tarafından açılan her türlü dava ve icra takipleri Tahsilat Dairesi tarafından takip edilmektedir. Tahsilat Dairesince de bu alacaklarla ilgili icra ve dava takipleri yapılmaktadır. Ayrıca TMSF Yönetim Kurulu tarafından gerekli görülen alacaklar hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun gereğince açılan takipler de bulunmaktadır.

Krediyi verenlerle ilgili sorumlulukları bulunduğu tespit olunanlar hakkında ise ilgili bankalar ve TMSF Hukuk Dairesi tarafından hukuk ve ceza davaları açılmış olup bu davalar halen devam etmektedir.

3. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na devredilen Bankalar için Fon tarafından bugüne kadar aktarılan kaynaklara ilişkin açıklamalarımız aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

Fon Bankalarına aktarılan Kaynaklar	(Milyar TL)	(Milyon USD)
Mevduat	1.570.060	458
Sermaye	1.011.822	-
İhtiyatlar	10.982.901	7.010
TOPLAM	13.564.783	7.468

Yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere, sözkonusu bankaların Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na devri sırasında ödenmiş sermaye tutarındaki zararlarının devralınması nedeniyle aktarılan kaynak tutarı ile sermaye artışına iştirak edilmesi sonucu sermaye olarak aktarılan tutar toplam 1.011.822 milyar TL'dir.

Diğer taraftan, Bank Ekspres A.Ş. ve Sümerbank A.Ş. hisselerinin sırasıyla Tefken Holding A.Ş.'ne ve Ordu Yardımlaşma Kurumu'na devredilmesi nedeniyle daha önce Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından Bank Ekspres A.Ş.'ne yapılan ve tabiriyle birlikte 141.041 milyar TL ve Sümerbank A.Ş.'ne yapılan 665.077 milyar TL mevduat imzalanan satış sözleşmeleri uyarınca üzerinde mutabık kalınan vade, faiz ve diğer koşullarla ilgili bankalar nezdinde mevduat olarak bırakılmıştır.

4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun 15 inci maddesi gereğince Fon, Hazine Müsteşarlığı'ndan izin almak kaydıyla borçlanabileceği gibi ihtiyaç hasıl olduğunda Hazine Müsteşarlığı'nca Fona ikrazen verilmek üzere özel tertip Devlet İç Borçlanma Senedi ihraç edebilmekte, özel tertip devlet iç borçlanma senetlerinin faiz oranları ve geri ödeme şartları da dahil olmak üzere tabi olacağı usul ve esaslar Hazine Müsteşarlığı ile Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından müştereken belirlenmektedir. Bu kapsamda T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı tarafından ihraç edilerek Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na verilen 10.982.901 milyar TL ve 7.010 milyon USD tutarında Özel Tertip Devlet Tahvili söz konusu bankalarca fevkalade ihtiyatlar hesabında muhasebeleştirilmiştir. Bu tutara dahil olan nominal tutarı TL.1.499.427.255 milyon'luk özel tertip devlet tahvili adı geçen Müsteşarlığa iade edilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Muhammet ÜNAL
Başkan Yardımcısı V.

2.- Karaman Milletvekili Zeki Ünal'm, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu raporunda Ziraat Bankası yetkilileri tarafından bazı firmaların borçlarının silindiği hakkındaki iddiaya ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Kemal Derviş'in cevabı (7/6026)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Devlet Bakanı Sayın Kemal Derviş tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.07.02.2002

Zeki ÜNAL
Karaman milletvekili

Yazılı basında, "Çiftçiye hapis patrona kıyak" başlıklı bir haberde; milyonlarca çiftçi Ziraat Bankası'na olan birkaç milyon lira kredi borcu nedeniyle hapse girme aşamasına gelirken, Başbakanlık Yüksek denetleme Kurulu müfettişlerinin banka hesaplarında yaptığı incelemede, Ziraat Bankası Yönetim Kurulu'nun 11/345 sayılı ve 23 mayıs 2000 tarihli kararı ile, New York şubesinden kredi kullanan 11 firmanın takibe intikal eden toplam 7.5 trilyon lira tutarındaki kredi borçlarının silindiği belirtilmiştir.

Sorularım şunlardır.

1-Ülke ekonomisine katma değer sağlayarak istihdam oluşturan ve bir ölçüde işsizliğin önlenmesine vesile olan çiftçileri, kredi borçları sebebiyle hapse atarken, takibe intikal eden ve borçlarını ödemeyen söz konusu firmaların borçları hangi gerekçeyle ve hangi yekti ile silinmesi yoluna gidilmiştir?

2-New York şubesinden kredi kullandığı belirtilen bu firmalar hangi amaç için bu kredileri almışlardır? Türkiye'de çiftçiye kredi verirken dikkatli olan Devlet, bu kredilerin kullandırılmasında da aynı hassasiyeti göstermiş midir? Göstermiş ise, niçin böyle bir sonuç ortaya çıkmıştır?

3-İlgili firmalara ait borçların silinmesi işlemi, vurgunculara şertifika vermek anlamına gelmez mi? Konu tekrar tezekkür edilerek firmaların kullandıkları kredi borçlarının faizleriyle birlikte alınması yoluna gidilecek midir?

T.C.
BAŞBAKANLIK
HAZINE MÜSTEŞARLIĞI

Sayı: B.02.1.HM.0.EKA-08.03-40/
Konu: Soru Önergesi Hk.

26.03.02* 18944

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İlgi: (a) 18.02.2002 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-13542 sayılı yazınız.

(b) T.C. Ziraat Bankası A.Ş.'nin 06.03.2002 tarihli ve 05.04.02.01-36194/36 sayılı yazısı.

İlgi (a)'da kayıtlı yazınızda, Karaman Milletvekili Zeki ÜNAL'ın tevcih ettiği 7/6026-13556 sayılı yazılı soru önergesinin sureti ekli olarak gönderilmiş ve süresi içinde cevaplandırılması talep edilmiştir.

Söz konusu önergeye cevaben T.C.Ziraat Bankası A.Ş.'den alınan yazının sureti ilişikte sunulmaktadır.

Bilgileri ile gereğini arz ederim.

Dr. Kemal DERVİŞ
Devlet Bakanı

T. C.
Z İ R A A T B A N K A S I A. Ş.
Genel Müdürlüğü
SERMAYE: 2.500.000.000.000 TÜRK LİRASI

SAYI : 05.04.02.01
KONU : Soru Önergesi

36194/36

06 Mart 2002

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI
(Sayın Dr. Kemal Derviş)
(Özel Kalem Müdürlüğü'ne)
ANKARA

İLGİ: 20.02.2002 tarih ve 841 sayılı yazınız.

Karaman Milletvekili Sayın Zeki Ünal tarafından verilen Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne muhatap 7/6026-13556 sayılı soru önergesi yanıtı ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederiz.

Ek : 1

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
Z İ R A A T B A N K A S I A. Ş.

Mehmet SEVİNÇ
Daire Başkanı

Mustafa NAZLIOĞLU
Genel Müdür Yardımcısı

Ek: 1

Soru :1

Ölke ekonomisine katma değeri sağlayarak istihdam oluşturan ve bir ölçüde işsizliğin önlenmesine vesile olan çiftçileri, kredi borçları sebebiyle hapse atarken, takibe intikal eden ve borçlarını ödemeyen söz konusu firmaların borçları hangi gerekçeyle ve hangi yetki ile silinmesi yoluna gidilmiştir.

Cevap :1

Bankamızca, tarımsal kredi alacaklarımız nedeniyle hiçbir tarımsal kredi müşterimiz hapse atılmadığı gibi, tarımsal kredilerin değerlendirilmesinde mevzuat hükümleri doğrultusunda işlem yapılmakta olup, bütün müşterilerimize eşit olarak uygulanmakta, müşterilerimiz arasında hiçbir ayırım yapılmamaktadır.

Bankamızın gerek yurtiçi gerekse yurtdışı Şubelerinden kredi kullanan şahıs ve/veya tüzel kişiler üzerindeki Tasfiye Olunacak Alacaklar hesaplarına aktarılan alacaklarımızın tahsilini teminen, borçlu ve borçla ilgililer hakkında yasal takip işlemlerinin başlatılması ve yasal takip işlemlerinin alacaklarımız tamamen tahsil ve tasfiye edilinceye ya da kısmen veya tamamen aciz vesikasına bağlanıncaya kadar devam ettirilmesi esastır.

Bu bağlamda New York Şubemizden kredi kullanan 11 firma üzerindeki alacaklarımızın tahsilini teminen borçlu ve borçla ilgililer aleyhinde başlatılan yasal takip işlemlerine devam etmekte olup, bu alacaklarımız için yapılan yasal takip işlemleri ile Bankamızdan zirai kredi kullanan üreticiler üzerindeki Bankamız alacaklarının tahsil için yapılan işlemler arasında herhangi bir farklılık bulunmamaktadır.

Kaldı ki zirai kredi üreticilerinin Bankamıza olan günü geçmiş borçlarının silinmesi olarak, Bankamız yetkili organlarının kararı ile ödeme kolaylığı getiren mer'î düzenlemeler mevcut olup, 18.02.2000 tarih 1 no.lu Genel Duyurumuzda da belirtildiği üzere, kredi borçları sebebiyle mahkumiyet kararı infaz ettirilen çiftçimiz bulunmamaktadır.

Soru :2

New York Şubesinde kredi kullandığı belirtilen bu firmalar hangi amaç için bu kredileri almışlardır? Türkiye'de çiftçiye kredi verirken dikkatli olan Devlet, bu kredilerin kullanılmasında da aynı hassasiyeti göstermiş midir? Göstermiş ise niçin böyle bir sonuç ortaya çıkmıştır.

Soru :3

İlgili firmalara ait borçların silinmesi işlemi, vurgunculara sertifika vermek anlamına gelmez mi? Konu tekrar tezekkür edilerek firmaların kullandıkları kredi borçlarının faizleriyle birlikte alınması yoluna gidilecek midir?

Cevap :2, 3

Borcu silinen 11 firmaya ilişkin bilgiler ilişik tabloda sunulmaktadır.

New York Şubemiz nezdinde 1991 – 1994 yılları arasında açılan, ancak, tüm kanuni yollara başvurulmasına rağmen tahsili uzun süredir sağlanamamış ve % 100 karşılık ayrılmış 11 firma üzerinde toplam USD 5.038.608,80 tutarında kredi alacağı, gerek Bankamız, gerekse Federal Reserve Bank ve Banking Department of the State of New York müfettişleri tarafından birçok kez eleştiri konusu yapılmıştır. Bankamız müfettişlerince son olarak 09.11.1998-28 sayılı cevaplı teftiş raporunda "Belirtilen alacaklarımızın büyük bölümü ile ilgili yasal yolların zorlanması bankamıza bir fayda sağlama olasılığının bulunmadığı, aksine bankamız masraflarını dolayısıyla zararını artırma olasılığının yüksek olduğu düşünülmektedir." ifadesine ek olarak, "ABD Bankacılık uygulamaları gereğince, kanuni takibe intikal eden alacaklarımız için, masraf yazılmak suretiyle % 100 karşılık ayrılmakla birlikte donmuş durumdaki bu alacaklarımızın uzun yıllar boyunca şube kayıtlarında yer almasının Federal Reserve Bank (FED) ve diğer mahalli denetim organları tarafından sürekli olarak ve gittikçe ağırlaşan bir şekilde eleştiri konusu yapıldığı, ayrıca bilanço kalitesi ve rating (değerlendirme) notunu da olumsuz etkilediği anlaşılmaktadır." şeklinde görüş belirtilmiştir. Diğer taraftan, yine Federal Reserve Bank ve Banking Department of the State of New York müfettişlerinin hazırladıkları 30.09.1999 tarihli denetim raporunun Kredi Risk Bölümünde ise "Yıllardır karşılığı ayrılan, vadesi geçmiş alacaklar teftiş tarihi

itibarıyla hata temizlenmemiştir ve kayıtlardan düşüşü yapılmamıştır. Yönetim daha önceki denetimde de tenkide uğrayan kayıtlardan silme işlemi konusuna eğilimlidir." tenkidine yer verilmiştir. Söz konusu görüş ve eleştiriler dikkate alınarak, New York Şubemizce ekli tabloda detayları belirtilen kredilerin takibine yine Bankaca devam edilmesi kaydıyla masraf kaydedilerek kayıtlardan silinmesi talebinde bulunulmuştur.

Bu bilgiler doğrultusunda, gelecek denetimlerde otoritelerin tenkitlerine maruz kalınmamasını teminen, uzun süredir kanuni takipte bulunan kredi borçlarının, takibine devamı açısından herhangi bir mahsur doğurmayacağı da göz önüne alındığında, şube kayıtlarından çıkartılması hususu Bankamız Yönetim Kurulu'na sunulmuş ve Yönetim Kurulumuzun 23.05.2000 tarih ve 345 sayılı karar ile uzun süredir kanuni takip hesaplarında bulunmasına rağmen tahsili sağlanamamış kredi alacaklarından oluşan esasen % 100 karşılığı ayrılmış bulunan USD 5.038.608.80 tutarındaki mütan şube kayıtlarından çıkarılmasına, ancak bu alacakların Krediler Kanuni Takip Daire Başkanlığınca her altı ayda bir Yönetim Kurulu'na bilgi verilmek suretiyle takibine devam edilmesine karar verilmiştir.

Bu çerçevede mezkur kredilerin tahsilini teminen kredi lehtarları, kefiller ve ipotek borçlusu üçüncü şahıslar aleyhine icra takipleri ile gerekli hallerde davalar açılmıştır. Mezkur takiplerin bir bölümünde kısmi tahsilatlar sağlanmış, bir bölümünde ise ipotekli gayrimenkullerin satışı aşamasına geçinmiştir. Bazı borçlular aleyhine yapılan takiplerde ise halihazır malvarlığı araştırması sürdürülmektedir.

Diğer taraftan; Soru önergesinden bahsi geçen kredileri de içeren hususlarda ilgili olarak Bankamız Müfettişlerince anılan şubemiz nezdinde soruşturma yapılmış, neticesinde Şube eski Müdürü hakkında TCK'nun 240. maddesine (Görevi Kötüye Kullanma) istinaden dava açılmış ve Bankamızdan ihraç edilmiştir. Adı geçen hakkın da Ankara Asliye Ceza Mahkemesi nezdinde açılan dava sonunda sanığın TCK'nun 240/1. madde gereğince 1 yıl ağır hapis ve 300.0.TL ağır para cezası ile tecziyesine karar verilmiş, aynı kararda 3 ay süre ile memuriyetten men edilmiştir. Mezkûr karar üzerinde temyiz incelemesi devam ettiğinden karar henüz kesinleşmemiştir.

BANKAMIZ YÖNETİM KURULU'NUN 23.05.2000/345 SAYILI KARARI GEREĞİNCE NEW YORK SUBEMİZ KAYITLARINDAN SİLİNEBİLEN KREDİLER

Form / İşletme No	Sahipleri	Kreditin Konusu	Kreditin Açıldığı Tarih	Döviz Cinsi	Tahsilat Tarihi	Tasfiye Tarihinden Önce Yapılan Tahsilat	Tasfiye Tarihinden Sonra Yapılan Tahsilat	Kayıtlardan Silinen Tutar	Kredi Bakiyesi
1	Anonim Şirket	Bankalararası Kredi	01.02.1994	USD			0,00	249.543,84	249.543,84
2	Anonim Şirket (*)	Akreditle	01.02.1994	USD	15.01.2002		(**)	696.269,46	696.269,46
3	Sahıs	İçtims Kredis	03.05.1993	USD			0,00	1.298.177,64	1.298.177,64
4	Sahıs	İçtims Kredis	08.02.1993	USD			0,00	231.708,79	231.708,79
5	Sahıs	İçtims Kredis	14.08.1992	USD			0,00	193.099,13	193.099,13
6	Sahıs	Garanti Mektubu	26.05.1993	USD	15.10.1997	2.185,26	0,00	608.703,38	608.703,38
7	Sahıs	Akreditle	28.01.1991	USD	11.10.1997	196,34	0,00	20.603,66	20.603,66
8	Sahıs	Garanti Mektubu	16.12.1992	USD			0,00	177.677,30	177.677,30
9	Sahıs	İçtims Kredis, Akreditle	26.05.1993	USD			0,00	242.452,00	242.452,00
10	Sahıs	İçtims Kredis	27.03.1993	USD	24.01.2000	24.918,11	0,00	24.081,89	24.081,89
11	Sahıs	İçtims Kredis, Akreditle	15.06.1992	USD	1995 - 1996	205.260,91	0,00	1.296.291,71	1.296.291,71
TOPLAM							0,00	5.038.608,80	5.038.608,80

(*) Banka garantisi ile kredi kullanılmaktadır.

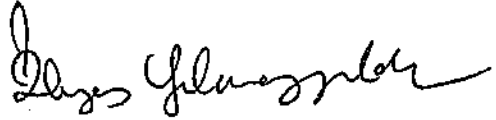
(**) İlgaz Mezasından 15.01.2002 tarihinde kesimlerle düşüldükten sonra 68.841.783.289.- TL tahsilat yapılmıştır.

3.- Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız'ın, pancar üreticilerinin kredi borçlarına ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Kemal Derviş'in cevabı (7/6071) -

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın T.C Ziraat Bankasından sorumlu Devlet Bakanı tarafından sözlü olarak cevaplandırılması için gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

İlyas YILMAZYILDIZ

Balıkesir Milletvekili

SORULAR :

1- Son olarak Ziraat Bankası Genel Müdürlüğünün 6521 sayılı yayımlanan genelgesiyle Çiftçilerin Kanuni takipteki borçlarının taksitlendirilmesi ve faiz indiriminden yararlanmaları sağlanmıştır. Her yıl 450-500 bin çiftçinin ve aileleriyle birlikte 2 milyon insanı istihdam sahası haline gelen pancar üreticilerinin ürün bedelleri Nisan ayı sonunda ödeneceğine göre, genelgede belirtilen borçların taksitlendirilmesi ve ödeme planı nisan 2001 tarihini içine alacak şekilde genişletecekmisiniz? Ne zaman?

2- Çiftçilerimiz 2000 yılında ürün alım fiyatlarının düşük olması nedeniyle, Ziraat Bankasından aldığı ana para ve kredi borç faizlerini ödeyemez duruma düşürülmüş, enflasyonun ağır yükü altında ezdirilmiştir. 57. ANASOL-M Hükümetinin ekonomik programında belirtilen enflasyon hedefine uygun olarak, çiftçilerimize kullandırılan kredi faizlerini 2000 yılı için %25'e , 2001 yılı için % 10'a düşürülecek midir?Düşürülecekse ne zaman uygulamaya geçireceksiniz?

T.C.
BAŞBAKANLIK
HAZINE MÜSTEŞARLIĞI

Sayı: B.02.1.HM.0.EKA-08.03-40/
Konu: Soru Önergesi Hk.

26.03.02* 18943

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İlgi: (a) 18.02.2002 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/6071-7415/18542 sayılı yazınız.

(b) T.C.Ziraat Bankası'nın 08.03.2002 tarihli ve 05.04.02.01-36191/35 sayılı yazısı.

(c) Hazine Müsteşarlığı'nın 05.12.2000 tarihli ve B.02.0.1.HM.KİT.03.02.52321/1 sayılı yazısı.

İlgi (a)'da kayıtlı yazınızda, Balıkesir Milletvekili İlyas YILMAZYILDIZ'ın Sn.Recep ÖNAL'a tevcih ettiği 6/932-7415 sayılı sözlü soru önergesi, T.B.M.M İçtüzüğü'nün 98 inci maddesi uyarınca üç birleşim içinde cevaplandırılmadığından 7/6071 sayılı yazılı soru önergesine çevrilerek sureti ekli olarak gönderilmiş ve süresi içinde cevaplandırılması talep edilmiştir.

Söz konusu önergeye cevaben T.C.Ziraat Bankası'ndan alınan yazıda söz konusu soru önergesine ait cevapların Sn.Recep ÖNAL imzalı 5.12.2000 tarih ve B.02.0.1.HM.KİT.03.02.52321/1 sayılı yazı ile tarafınıza gönderilmiş olduğu anlaşılmıştır. T.C.Ziraat Bankası'ndan alınan söz konusu yazı ve eklerinin birer sureti tekrar ilişikte sunulmaktadır.

Bilgileri ile gereğini arz ederim.

Dr. Kemal DERViŞ
Devlet Bakanı

T.C.
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİ
Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı

KAN.KAR.MD:

Sayı : A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/6071-7415/18542

Konu : .....

18 ŞUBAT 2002

DEVLET BAKANLIĞINA
(Sayın Kemal DERVİŞ)

İLGİ: 20.11.2000 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-5/932-7415/18542 sayılı yazınız.

İlgi yazımıza konu, Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız'a ait (6/932) esas numaralı sözlü soru önergesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 98 inci maddesi uyarınca üç birleşim içinde cevaplandırılmadığından (7/6071) esas numarasıyla yazılı soruya çevrilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereğince 15 gün içinde cevaplandırılmasını rica ederim.

Saygılarımla.

Ömer İZGİ
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın T.C Ziraat Bankasından sorumlu Devlet Bakanı tarafından sözlü olarak cevaplandırılması için gereğini arz ederim.

Saygılarımla:

İlyas YILMAZYILDIZ
Balıkesir Milletvekili

SORULAR :

1- Son olarak Ziraat Bankası Genel Müdürlüğünün 6521 sayılı yayınlanan genelgesiyle Çiftçilerin Kanuni taksitlerdeki borçlarının taksitlendirilmesi ve faiz indiriminden yararlanmaları sağlanmıştır. Her yıl 450-500 bin çiftçinin ve aileleriyle birlikte 2 milyon insanı istihdam sahası haline gelen pancar üreticilerinin ürün bedelleri Nisan ayı sonunda ödeneceğine göre, genelgede belirtilen borçların taksitlendirilmesi ve ödeme planı nisan 2001 tarihini içine alacak şekilde genişletecekmisiniz? Ne zaman?

2- Çiftçilerimiz 2000 yılında ürün alım fiyatlarının düşük olması nedeniyle, Ziraat Bankasından aldığı ana para ve kredi borç faizlerini ödeyemez duruma düşürülmüş, enflasyonun ağır yükü altında ezdirilmiştir. 57. ANASOL-M Hükümetinin ekonomik programında belirtilen enflasyon hedefine uygun olarak, çiftçilerimize kullandırılan kredi faizlerini 2000 yılı için % 25'e, 2001 yılı için % 10'a düşürülecek midir? Düşürülecekse ne zaman uygulamaya geçireceksiniz?

T.C.
Z İ R A A T B A N K A S I A. Ş.
Genel Müdürlüğü
SERMAYE: 2.500.000.000.000 TÜRK LİRASI

SAYI : 05.04.02.01
KONU : Soru önergesi

36191/35

06 Mart 2002

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI
(Sayın Dr. Kemal Derviş)
(Özel Kalem Müdürlüğü'ne)
ANKARA

İLGİ: 20.02.2002 tarih ve 842 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ve eklerinin incelenmesi sonucunda Balıkesir Milletvekili Sayın İlyas Yılmazyıldız tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na verilen 6/932-7415 sayılı soru önergesinin, ekte birer örneği sunulan 24.11.2000/506 sayılı yazımız ve ayrıca Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı'na muhatap 27.11.2000/1183 sayılı yazımızla cevaplandırıldığı anlaşılmıştır.

Bilgilerinize arz ederiz.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
Z İ R A A T B A N K A S I A. Ş.

Mehmet SEVİNDİK
Dalga Başkanı

Mustafa NAZLIOĞLU
Genel Müdür Yardımcısı

T.C.
Z İ R A A T B A N K A S I
Genel Müdürlüğü
SERMAYE : 350.000.000.000 TÜRK LİRASI
TELGRAAF ADRESİ : ZERBANK

GENEL : 220433

Ankara, 24/11/2000

Sayı : B.02.TZB.0.40-
Konu : Bahkeşir Milletvekili Sayın İlyas YILMAZYILDIZ'ın sözlü soru önergesi hk.

SİZÜ : 306

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI
(Sayın Recep ÖNAL)

İLGİ: 21.11.2000 tarih ve B.02.0.004/(15)4160 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde yer alan Bahkeşir Milletvekili Sayın İlyas YILMAZYILDIZ'ın sözlü soru önergesine ilişkin açıklamalarımız aşağıda sunulmuştur.

1- Kamusal takip hesaplarındaki tarımsal kredilerden kaynaklanan alacaklarınıza tahsilinin hızlandırılması ve borçlu üreticilerin mağduriyetlerinin giderilerek üretimlerini sürdürmelerinin sağlanması amacıyla 31.01.2001 tarihine kadar yazılı olarak matrucaat edilme halinde, borçlarının taksitlendirilmesi ve/veya faiz indirilmesine ilişkin hususlar 6321 sayılı Genelgenizde belirtilmiştir.

Panzer üreticilerine ürün bedellerini ödeyecek kuruluşların üreticilere 31.01.2000 tarihinden sonra ödeme yapacakları öğrenildiğinden, söz konusu Genelge ile sağlanan imkanlardan Bankamıza takip hesaplarında tarımsal kredi borcu bulunan panzer üreticilerinin de ilgili kurumlardan alacakları tutarlarla ödeyecekleri peşinat miktarlarını en geç 30.06.2001 tarihine kadar yatırmaları kaydıyla yararlandırılmaları uygun görülmüştür.

Bu durumun 21.11.2000 tarih ve 4 nolu Genel Duyurumuz ile tüm teşkilatımıza bildirilmiştir.

2- Bilindiği üzere; 99/13738 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile ekonomik faaliyetleri münkasıran küçük ve orta boy tarımsal işletmelerin işletilmesinden ibaret olan üreticilere Bankamızca açılacak tarımsal kredilere her ay için önceki üç aylık dönem süresince oluşan, Hazinece ihale yöntemiyle ihraç edilen, 12 ay ve/veya 12 aya en yakın vadeli devlet iç borçlanma senetleri yıllık bileşik ortalama faizini % 5 fazlası olarak hesaplanan gösterge faiz oranından aşağı olmamak üzere Bankamız Yönetim Kurulunca belirlenecek faiz oranında uygulanması öngörülmektedir.

Bunun göre, söz konusu kararıma kapsamında açılan kredilere uygulanan faiz oranları Kasım 2000 ayında, küçük ve orta boy işletmeler için % 39, sözleşmeli üretim için % 45 olarak belirlenmiştir.

Diğer taraftan; söz konusu kararıma kapsamında bulunan üreticilere de tarımsal kredi kullandırılmakta olup, bu krediler için faiz oranı Kasım 2000 ayında % 50 olarak belirlenmiştir.

Gösterge faiz oranının altına düşülmesi kaydıyla, Bankamız kaynak mahiyetlerinde meydana gelecek değişikliklere bağlı olarak tarımsal kredi faiz oranları da yeniden belirlenecektir.

Bilgilerinize arz ederiz.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
Z İ R A A T B A N K A S I

Ertan YONGALIK
Genel Müdür Yardımcısı

Ahmet OLGUN
Yönetim Kurulu Üyesi
Genel Müdür Yardımcısı

T.C.
BAŞBAKANLIK
HAZİNE MÜSTESARLIĞI

SAYI : B.02.0.1.HM.KIT.03.02.52321/1

KONU:

05.12.00* 97134

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE

İLGİ: 20 Kasım tarih, A.01.0.GNS.0.10.00.02-6/932-7415/18542 sayılı yazınız.

Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız tarafından Başkanlığınıza tevcih edilen soru önergesinde belirtilen hususlar hakkında hazırlanan not ekte sunulmaktadır.

Bilgileri ile gereğini arz ederim.

Recep ÖNAL
Devlet Bakanı

EK: 3

T.C.
Z İ R A A T B A N K A S I
Genel Müdürlüğü
SERMAYE: 350.000.000.000.000 TÜRK LİRASI
TELGRAF ADRESİ: ZERBANK

GENEL: 221017

Ankara, 27/11/2000

TELE : 1183

Sayı : B.02.TZB.0.40-

Konu : Soru Önergeleri

T.C.
BAŞBAKANLIK
Hazine Müstesarlığı

İLGİ: 24.11.2000-B.02.0.1.HM.KIT.03.02.52321/94576 sayılı yazınız.

İlgi yazınız eki Balıkesir Milletvekili İlyas YILMAZYILDIZ'ın ve Ankara Milletvekili Saffet Ankan BEDÜK'ün, Devlet Bakanı Sayın Recep ÖNAL'a yönelttiği çiftçilerin kanuni rakipteki borçlarının rüskütlendirilmesi ve faiz indiriminden yararlandırılmasına ilişkin olarak yayımlanan 6521 sayılı Genelge ile ilgili soru önergeleri ekte birer örneği sunulan yazılarımızla cevaplandırılmış olup, Devlet Bakanı Sayın Recep ÖNAL'a iletilmiştir.

Bilgilerinize arz ederiz.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
Z İ R A A T B A N K A S I

Mustafa NAZLIOĞLU
Genel Müdür Yardımcısı

Osman TUNABOYLU
Yönetim Kurulu Başkanı
Genel Müdür

EK 3

Soru 1: Son olarak Ziraat Bankası Genel Müdürlüğü'nün 6521 sayılı genelgesiyle Çiftçilerin Kanuni takipteki borçlarının taksitlendirilmesi ve faiz indiriminden yararlanmalarını sağlamıştır. Her yıl 450-500 bin çiftçinin ve aileleriyle birlikte 2 milyon insanı istihdam sahası haline gelen pancar üreticilerinin ürün bedelleri Nisan ayı sonunda ödeneceğine göre, genelgede belirtilen borçların taksitlendirilmesi ve ödeme planı 2001 tarihini içine alacak şekilde genişletecek misiniz? Ne zaman?

Pancar üreticilerine ürün bedellerini ödeyecek kuruluşların üreticilere 31.01.2000 tarihinden sonra ödeme yapacakları öğrenildiğinden, 6521 sayılı genelge ile sağlanan imkandan banka takip hesaplarında tarımsal kredi borcu bulunan pancar üreticilerinin de ilgili kurumlardan alacakları tutarlarla ödeyecekleri peşinat miktarlarını en geç 30.06.2001 tarihine kadar yatırmaları kaydıyla yararlandırılmaları uygun görülmüştür.

Bu durum Ziraat Bankası'nın 21.11.2000 tarih ve 4 nolu genel duyurusu ile tüm teşkilatına bildirilmiştir.

Soru 2: Çiftçilerimiz 2000 yılında ürün alım fiyatlarının düşük olması nedeniyle, Ziraat Bankasından aldığı kredi anapara ve faizlerini ödeyemez duruma düşürülmüş, enflasyonun ağır yükü altında ezdirilmiştir. 57. ANASOL-M hükümetinin ekonomik programında belirtilen enflasyon hedefine uygun olarak, çiftçilerimize kullanılan kredi faizlerini 2000 yılı için %25'e, 2001 yılı için %10'a düşürülecek midir? Düşürülecekse ne zaman uygulamaya geçeceksiniz?

99/13758 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile ekonomik faaliyetleri münhasıran küçük ve orta boy tarımsal işletmelerin işletilmesinden ibaret olan üreticilere Ziraat Bankası'na açılacak tarımsal kredilere her ay için önceki üç aylık dönem süresince oluşan, Hazinece ihraç edilen, 12 ay ve/veya 12 aya en yakın vadeli devlet iç borçlanma senetleri yıllık bileşik ortalama faizin %5 fazlası olarak hesaplanan gösterge faiz oranından aşağı olmamak üzere Banka Yönetim Kurulunca belirlenecek faiz oranının uygulanması öngörülmektedir.

Buna göre, sözkonusu kararname kapsamında açılan kredilere uygulanan faiz oranları, 2000 Kasım ayında, küçük ve orta boy işletmeler için %39, sözleşmeli üretim için %45 olarak belirlenmiştir. Diğer taraftan, sözkonusu kararname kapsamı dışında bulunan üreticilere de tarımsal kredi kullanılmakta olup, bu krediler için faiz oranı 2000 Kasım ayında %50 olarak belirlenmiştir.

Gösterge faiz oranının altına düşürülmemek kaydıyla, Banka kaynak maliyetlerinde meydana gelecek düşüklere bağlı olarak tarımsal kredi faiz oranları da yeniden belirlenecektir.

4.- İstanbul Milletvekili Celal Adan'ın, şehir içindeki sanayi tesislerine İstanbul-Kağıthane'deki patlamaya ve LPG istasyonlarına ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Zeki Çakan'ın cevabı (7/6117)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Başbakan Sayın Bülent ECEVİT tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasında delaletleriniz talep olunur. 19.02.2002

Saygılarımla

Celal ADAN
DYP İstanbul Milletvekili

SORULAR:

Türkiye'deki çarpık ve plansız şehirleşmenin doğurduğu tehlike, özellikle büyük şehirlerimizde bizi korkunç faciaların tehdidi altında bırakmaktadır. İstanbul Kağıthane'deki son patlamanın bize gösterdiği gibi artık bu konuda hiç zaman kaybetmeden gerekli düzenlemelerin yapılması zaruridir. Bu amaçla;

- 1- Şehrin içinde kalmış, hem estetiği bozan, hem de şehri tehdit eden sanayi tesislerinin şehir dışına ya da sanayi bölgelerine hemen nakledilmesi işlemini ne zaman başlatacaksınız, bunun için acil bir çalışma planınız var mıdır?
- 2- Kağıthane'deki patlama sonucu birçok masum vatandaş büyük zarara uğramıştır. Bu zararların tazmini devletimiz tarafından yapılacak mıdır, Kağıthane afet bölgesi ilan edilecek midir?
- 3- Bugün İstanbul'da kaç tane usulüne uygun işletilmeyen, ruhsatsız LPG istasyonu vardır, bunların kaldırılması veya uygun hale getirilmesi için ne zaman ve nasıl bir düzenleme yapacaksınız?

T.C.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Ankara

Sayı : B.15.O.APK.0.23.300- 620
Konu : Yazılı Soru Önergesi

5103

27 MART 2002

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : a) TBMM Başkanlığı'nın 04.03.2002 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/6117-13675/32507 sayılı yazısı.

b) Başbakanlığın 07.03.2002 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-671-3/1234 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Sayın Celal ADAN'ın Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği, Sayın Başbakanımızın da Bakanlığım Koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri, 7/6117-13675 esas no.lu yazılı soru önergesine ait bilgiler T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99'uncu maddesi uyarınca hazırlanarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Zeki ÇAKAN
Bakan

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN CELAL ADAN'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVABI
(7/6117-13675)**

Sorular :

Türkiye'deki çarpık ve plansız şehirleşmenin doğurduğu tehlike, özellikle büyük şehirlerimizde bizi korkunç faciaların tehdidi altında bırakmaktadır. İstanbul Kağıthane'deki son patlamanın bize gösterdiği gibi artık bu konuda hiç zaman kaybetmeden gerekli düzenlemelerin yapılması zaruridir. Bu amaçla;

Soru 1 :

Şehrin içinde kalmış, hem estetiği bozan, hem de şehri tehdit eden sanayi tesislerinin şehir dışına ya da sanayi bölgelerine hemen nakledilmesi işlemini ne zaman başlatacaksınız?

Cevap 1 :

Organize Sanayi Bölgeleri ve Küçük Sanayi Sitelerini İmar Planlarına uygun olarak planlamak, Organize Sanayi Bölgelerinin alt yapılarını ve Küçük Sanayi Sitelerinin üst yapılarını krediletmek, inşaatlarını kontrol etmek ve denetlemek, ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde, plan hedeflerine paralel olarak gerekli mevzuat düzenlemelerini yapmak ve bütün bu faaliyetleri koordine etmek, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın görev alanı kapsamındadır.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, bütçesinin yetersiz imkanlarına rağmen 2006 yılına kadar; 51 adet bitirilen Organize Sanayi Bölgesi adedini 80'e, 12.919 hektar bitirilen planlı sanayi alanını 20.000 hektara, 4.774 adet üretime geçen fabrika sayısını 8.000'e çıkarmayı hedeflemektedir. Aynı kapsamda, 2006 yılına kadar 313 adet olan Küçük Sanayi Sitesi adedinin 500'e, 74.121 olan işyeri adedinin 125.000'e çıkarılması hedeflenmekte ve yatırımlar da bu hedef doğrultusunda sürdürülmektedir.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, biten ve devam eden Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) ile şehrin planlı gelişmesine katkı sağlanması, sanayiinin az gelişmiş bölgelere yaygınlaştırılması, tarım alanlarının sanayide kullanılmasının önüne geçilmesi gibi planlı şehirleşmenin gereklerini yerine getirmeyi amaçlamaktadır.

Bu amaç kapsamında; Tuzla (Deri) Organize Sanayi Bölgesi, İktelli Organize Sanayi Bölgesi ile Ümraniye Organize Sanayi Bölgeleri tamamlanmıştır. İstanbul Tuzla (Mermerciler) Organize Sanayi Bölgesi, İstanbul Tuzla (Boya ve Vernik) Organize Sanayi Bölgesi ile İstanbul Tuzla (Kimya Sanayicileri) Organize Sanayi Bölgelerinde çalışmalara devam edilmektedir.

Diğer taraftan tamamlanan 9 adet Küçük Sanayi Sitesi (Merkez Doğu, Kadıköy Oto, Merkez Atatürk, Merkez Modoko, Merkez Modoko (Sosyal Tesis), Merkez İmes, Merkez Birlik, Merkez Evren Oto, Silivri) hizmete sunulmuştur. Ayrıca, **Şile Küçük Sanayi Sitesi**, İstanbul - Tuzla OSB ile İstanbul - Beylikdüzü OSB'lerinin yapımı planlanmaktadır.

Soru 2 :

Kağıthane'deki patlama sonucu birçok masum vatandaş büyük zarara uğramıştır. Bu zararların tazmini devletimiz tarafından yapılacak mıdır? Kağıthane afet bölgesi ilan edilecek midir?

Cevap 2 :

7269 Sayılı "Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirler ve Yapılacak Yardımlara Dair Kanun) hükümlerine göre İstanbul Kağıthane'deki patlama nedeniyle zarar gören vatandaşlarımızın tazmini söz konusu olmadığı gibi aynı Kanun hükümlerine göre bölgenin Afet Etkili Sayılması da söz konusu değildir.

Soru 3 :

Bugün İstanbul'da kaç tane usulüne uygun işletilmeyen, ruhsatsız LPG istasyonu vardır, bunların kaldırılması veya uygun hale getirilmesi için ne zaman ve nasıl bir düzenleme yapacaksınız?

Cevap 3 :

LPG istasyonlarının kuruluş, denetim ve ruhsatlandırma işlemleri, 03.01.2002 gün ve 2002/3563 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile "Sıvılaştırılmış Petrol Gazlar, (LPG) ile çalışan Motorlu Taşıtlar İçin İkmal İstasyonlarının Kuruluş Denetim, Emniyet ve Ruhsatlandırma İşlemlerine İlişkin Yönetmelik" adı altında yeniden düzenlenmiş ve 12.02.2002 gün ve 24669 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Anılan Yönetmeliğin 4'üncü maddesinin (m) bendi, "Yetkili Makam" olarak Büyükşehir Belediye ve mücavir alan sınırları içinde, büyükşehir belediye başkanlığı veya büyükşehir belediye başkanının yetkisini devredeceği ilçe belediye başkanlığını, büyükşehir belediye ve mücavir alan sınırı dışında ise Valilikleri belirlemiştir.

İstanbul İli Büyükşehir Belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediye birimlerince yapılan inceleme ve denetimler sonucunda, 11 adet LPG istasyonuna ruhsat, 18 adet LPG istasyonuna ise tesis izni verilmiştir. Bunun dışında 228 adet ruhsatsız LPG istasyonu tespit edilmiş ve bunların 103 tanesi kapatılmış, 125 tanesi için ise yasal işlem yapılmış olup, hukuki işlemler devam etmektedir.

Büyükşehir Belediye Başkanlığı ve mücavir alan sınırları dışında kalan LPG istasyonları ile ilgili olarak İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü ve Sağlık Grup Başkanlığınca 28 istasyonun ruhsatlı olduğu, 24 istasyonun müracaatı bulunduğu 8 istasyonun ise ruhsatsız olduğu tespit edilmiş olup, gerekli kontroller sürdürülmektedir.

5.- İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Şahin'in, ülkemizde yatırım yapan kuruluşların karşılaştıkları sorunlara ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Devlet Bakanı Kemal Derviş'in cevabı (7/6130)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki Sorularımın Başbakan Sayın Bülent Ecevit tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delaletlerinizi arz ederim.

Mehmet Ali ŞAHİN
İstanbul Milletvekili

SORULAR

1-Kıt imkanlara sahip olan Türkiye, yabancı sermaye çekebilmek için başta Anayasa değişikliği olmak üzere yeni yasalar çıkarttığı ve yasa değişiklikleri gerçekleştirdiği halde neden yabancı sermaye kullanımında dünya sıralamasında en gerilerdeyiz?

2-Türkiye'ye 4 milyar dolarlık yatırım yapan Telecom İtalia Mobile (Tim) ile İş bankası ortaklığında kurulan Aria'nın İtalyan Genel Müdürü Giuseppe Farina'nın "Krizde yatırım yaptık..Bize söz verenler sözünü tutsun...Ulusal dolaşım sorununu çözün...Varolan yasaları uygulamayan bir ülke gelişemez, yabancı sermaye de gelmez...Biz Türkiye için referansız." sözlerindeki ifade ve iddialar doğru mudur? Doğru ise,hükümetiniz bu sorunu çözmek için ne düşünmektedir?

3-Diğer yandan Motorola ve Nokia firmalarının, hukuksuzluk yüzünden Türkiye'de 3 milyar dolar kaptırdıklarına dair dünyanın en saygın ekonomi dergi ve gazetelerindeki haberler doğru mudur? Doğru ise sorumlular hakkında hükümetiniz ne işlem yaptı? Yapmadıysa, ne yapmayı düşünmektedir? Söz konusu dolandırıcılık iddialarının failleri kimlerdir?

4-Yukarıdaki örnekler gerçekse, Türkiye'nin dışarıdaki imajı olumsuz etkilenmiyor mu? Hükümetiniz, bindiği dalı kesmiş olmuyor mu? Bu kötü örnekleri düzelterip, yabancı sermayeyi Türkiye'ye çekmek için hükümetiniz hangi acil önlemleri düşünmektedir.

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

SAYI : B.02.0.019116-1411

26.103...12002

KONU :

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : a) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 04.03.2002 tarihli ve KAN.KAR. MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/6130-13689/32530 sayılı yazısı.
b) Başbakanlığın 07.03.2002 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/106-671-16/1224 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Mehmet Ali ŞAHİN'in Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği ve Sayın Başbakanımızca da kendileri adına koordinatörlüğünde cevap verilmesi talep edilen 7/6130-13689 sayılı yazılı soru önergesi konusunda hazırlanan not'un suretleri ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerine arz ederim.

Dr. Kemal DERVİŞ
Devlet BakanıİSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN MEHMET ALİ ŞAHİN'İN 7/6130 NO'LU
YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN NOT

1. Türkiye'de başta Anayasa olmak üzere birçok alanda yapılan değişikliklerinin tek nedeni daha çok yabancı sermaye çekilebilmek değil, topyekün yatırımların artırılması ve kalkınmanın sağlanabilmesi için ekonomik ve sosyal alanda ihtiyaç duyulan reformların gerçekleştirilebilmesidir. İş tasarruflarını ve sermaye birikiminin yeterli kadar olmaması nedeniyle hayata geçirilmesi planlanan kalkınma politikaları için ülkemizde her dönemde yabancı kaynaklara ihtiyaç duyulmuştur. Bu ihtiyaç son zamanlarda daha da kendini hissettirmiştir. Bu bağlamda ülkeye yabancı sermaye girişinin desteklenmesi ve yabancı yatırımların artırılması en fazla önem verilmesi gereken konulardan biri haline gelmiştir.

Doğrudan yabancı yatırımların bu anlamda önemi 1980 yılında algılanmış ve o tarihlerde doğrudan yatırım çekme yarışında etkin rekabet unsuru olarak öne çıkan yabancı yatırım rejimlerinin liberalizasyonu ülkemizde başarılı bir şekilde uygulanmıştır. Bu dönemde Türkiye, uluslararası standartlara göre oldukça liberal bir yapıya sahip olan doğrudan yabancı yatırım rejimiyle geçmiş yıllara oranla performansını yükseltmiş ve 1988-1990 yılları arasında yılda ortalama % 23'lük bir hızla büyüyen uluslararası pastadan belirli ölçüde pay almasını bilmiştir. Bu dönemde, gelişmekte olan ülkelerdeki yabancı yatırım stoku yaklaşık % 40'lık bir artış gösterirken, Türkiye'deki, artış oranı % 225 olmuştur.

Ancak, 1990'ların ikinci yarısında, bu alanda ülkeler arasındaki rekabet giderek şiddetini artırmış ve değişen bu rekabet ortamında ülkelerin yeni stratejiler ve politikalar geliştirmesi kaçınılmaz bir hale gelmiştir. Bunun sonucunda da, liberal bir yabancı sermaye rejiminin yanı sıra, çok çeşitli etkin yatırım politikaları (vergi, arazi tahsisi gibi teşviklerin yanısıra etkin tanıtım teknikleri vs.) rekabetin önemli bir unsuru olmaya başlamıştır. Dünyada gelişmekte olan bu yeni anlayışa ülkemizin yeterli ölçüde uyum sağlayamaması sebebiyle, bu yarışta potansiyelinin altında bir performans göstermiş ve uluslararası yatırımların % 28,5 oranında büyüdüğü son on yıllık dönemde ancak % 10,6 oranında büyüyebilmiştir.

Son birkaç yıllık dönemde ise, 2000 Kasım ve 2001 Şubat krizleri sonucunda ekonomi daralma sürecine girmiş ve GSMH yaklaşık % 8 oranında azalmıştır. 2001 yılındaki bu daralmanın temel nedeni özel nihai tüketim harcamalarının ve özel sektör yatırımlarının sırasıyla % 8,2 ve % 28,7 oranlarında küçülmesidir. Ayrıca kamu yatırım ve tüketimi de 2001 yılında uygulanan sıkı maliye politikası sonucunda reel olarak azalmıştır. Şubat ayından sonra TL'nin reel olarak hızlı değer kaybı, yükselen faiz oranları, uygulanan sıkı para ve maliye politikaları, finans piyasalarındaki belirsizlik için talebin daralmasına neden olmuştur.

Bu ekonomik daralma ortamında yatırımlarda azalmış ve bu yabancı yatırımların da ülkemize ilgisinde bir duraklamaya neden olmuştur. 2001 yılının son aylarında itibaren ise, faiz ve kurların daha istikrarlı bir seyre kavuşması ve reel kurlardaki gerilemeye bağlı olarak ihracat piyasasının canlanmasıyla ekonomide genel bir iyileşme gözlenmeye başlamıştır. Merkez Bankasının yaptığı Yönelim Anketi sonuçları da beklentilerin olumluya döndüğüne işaret etmektedir. IMF'nin Türkiye ile ilgili olumlu rapor ve görüşleri doğru yolda olduğumuzu göstermektedir. Yabancı sermaye girişini artırmak için yaşanmakta olan bu olumlu gelişmelerin rüzgarını da arkamıza alarak bu alanda bir dizi çalışma başlamış ve devam etmektedir. Bu konudaki açıklamalar 4. Sorunun cevabında yer almaktadır.

2. İtalyan Telecom Mobile ve İş Bankası A.Ş. ortaklığı olan İş-Tim Telekomünikasyon Hizmetleri A.Ş. ile T.C. Ulaştırma Bakanlığı arasında akdedilmiş olan İmtiyaz Sözleşmesinin 33 üncü maddesi; "İşletmeci, ulusal dolaşım yapabilmek amacıyla, Türkiye'deki diğer lisanslı GSM şebekeleriyle Sözleşme yapabilir. Roaming anlaşması ve bununla ilgili ekonomik koşullar, imzadan önce görüşü alınmak üzere Bakanlığa sunulacaktır." hükmünün amirdir.

406 Sayılı Telgraf ve Telefon Kanununun 4502 sayılı Kanunla değişik 10 uncu maddesinde; " Bu madde hükümleri dahilinde, mobil telekomünikasyon işletmecileri, makul, ekonomik açıdan oranlı ve teknik açıdan imkan dahilindeki roaming taleplerini karşılamakta yükümlüdürler... Kurum; roaming anlaşmalarının tabi olduğu ayrıntıları gösteren yönetmelikler çıkarır ve .. roaming ile ilgili anlaşmaların telekomünikasyon hizmetlerinin yürütülmesinde ve altyapının işletiminde serbest rekabeti engelleyici sonuçlara yol açmayacak tedbirleri alır..." hükümleri yer almaktadır.

Bu kapsamda İş-Tim A.Ş. 1 Mart 2001 tarihli yazısı ile Telekomünikasyon Kurumuna başvuruda bulunarak, ulusal dolaşım (roaming) konusunda Telsim A.Ş. ve Turkcell A.Ş. ile aralarında ulusal dolaşım anlaşması yapılmasına yönelik olarak devam etmekte olan sözleşme görüşmelerinin ilgili işletmecilerin olumsuz tutumu nedeniyle yavaş yürüdüğünü belirtmiş ve ulusal roaming anlaşmasının yapılmasını teminen, Kuruma gerekli müdahalede bulunulmasını ve tarafların bir araya getirilerek konunun çözüme kavuşturulmasını talep etmiştir.

Tarafların aralarında yaptıkları yazışmaların ve konuya ilişkin diğer bilgi ve belgelerin incelenmesi neticesinde; Telekomünikasyon Kurulunun 04.05.2001 tarihli toplantısında anlaşmazlık halinin sabit olduğuna ve 11.04.2001 tarih ve 2001/143 sayılı Kurul Kararı ile belirlenen "Ulusal Dolaşım ile İlgili Anlaşmazlıklarda Uygulanacak Ulaştırma İşlemine İlişkin Usul ve Esaslar" gereğince, taraflar arasında ulusal dolaşım anlaşmasının dört hafta (verilebilecek ek süreler hariç) içerisinde gerçekleştirilmesine, aksi takdirde uluslararası uygulamalar da gözönüne alınarak Kurum tarafından belirlenecek hüküm ve koşullar çerçevesinde söz konusu anlaşmanın temin edilmesine karar verilmiş (Karar No:2001/166) ve bu Karar 07.05.2001 tarihinde ilgili işletmecilere tebliğ edilmiştir.

Ancak, "Usul ve Esaslar" ile verilen süre zarfında taraflar arasında bir anlaşma sağlanamaması üzerine, Telekomünikasyon Kurumu başkanlığında tarafların katılımıyla gerçekleştirilen bir dizi toplantıda anlaşma sürecinin çıkmaza girdiği temel konular tartışılmış, taraflar uzlaştırılmaya çalışılmış ve son olarak taraflardan ulusal dolaşım anlaşmasının yapılmasına yönelik nihai teklifleri alınmıştır. Toplantılar neticesinde tarafların teklifleri arasındaki farkın (özellikle fiyat açısından) çok büyük olması ve taraflar arasında karşılıklı müzakere yoluyla bir anlaşma tesis edilemeyeceğinin kesinlik kazanması üzerine, 12.10.2001 tarih ve 2001/332 sayılı Kurul Kararı ile "GSM 900 ve GSM 1800 İşletmecileri Arasında Makul, Ekonomik Açıdan Oranlı ve Teknik Açıdan İmkan Dahilindeki Bir Ulusal Dolaşım Anlaşması İçin Telekomünikasyon Kurumu Tarafından Belirlenen Hüküm ve Şartlar" 18.10.2001 tarihli Kurum yazısı ekinde taraflara tebliğ edilmiştir. Yapılan tebliğatta, 406 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinde öngörülen Ulusal Dolaşım talep hakkının söz konusu Kurul Kararı ile belirlenen "Hüküm ve Şartlar" çerçevesinde kullanılması halinde; Turkcell A.Ş. ve Telsim A.Ş. bakımından yasal ulusal dolaşım yükümlülüğünün doğmuş sayılacağı, söz konusu "Hüküm ve Şartlar" dahilinde taraflar arasında ulusal dolaşım anlaşmasının en geç 15.11.2001 tarihine kadar imzalanması ve ulusal dolaşımın en geç 17.12.2001 tarihine kadar başlatılması hususları Taraflara bildirilmiştir.

Bilahare İş-Tim A.Ş söz konusu hüküm ve şartlar dahilinde bir ulusal roaming anlaşması imzalamayı kabul ederek Turkcell A.Ş. ve Telsim A.Ş. firmalarını sözleşme görüşmelerinde bulunmaya davet etmiştir. Ancak gerek Turkcell A.Ş. gerekse Telsim A.Ş. Kurum tarafından belirlenen "Hüküm ve Şartlar" dahilinde ulusal roaming anlaşmasını imzalamayı reddetmiş ve Karar aleyhine sırasıyla 4 üncü ve 5 inci Asliye Hukuk Mahkemesine başvurarak 12.11.2001 ve 25.11.2001 tarihlerinde ihtiyati tedbir kararı aldırtmışlardır.

Bunun üzerine Telekomünikasyon Kurumu, söz konusu ihtiyati tedbir kararlarının kaldırılması istemiyle ihtiyati tedbir kararını veren mahkemeler nezdinde başvuruda bulunmuş ve 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 05.12.2001 tarihli kararı ile Turkcell bakımından ihtiyati tedbir kararının kısmen kaldırılmasına; 5. Asliye Hukuk Mahkemesinin 13.12.2001 tarihli kararı ile Telsim bakımından ihtiyati tedbir kararının Ulaştırma Bakanlığı yönünden kaldırılmasına, Telekomünikasyon Kurumu açısından ise ihtiyati tedbir kararına itirazın reddine karar verilmiştir.

Söz konusu ihtiyati tedbir kararları üzerine, Aralık 2001 sonu itibarıyla taslak olarak hazırlanan ve Telekomünikasyon Kurumunun Teşkilat Yönetmeliği gereğince bir aylık askı süresi içerisinde işletmeciler ile ilgili kurum ve kuruluşlardan görüşlerinin alınmasını müteakip nihai haline getirilen "Ulusal Dolaşım (Roaming) Anlaşması Yapılması ile İlgili Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" 19.02.2002 tarih ve 2002/84 sayılı Kurul Kararı ile kabul edilmiş ve bilahare 08.03.2002 tarih ve 25689 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yönetmeliğin "Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce başlatılan ulaştırma süresi hangi tarihe kadar yapılmış bulunan bütün işlemler, düzenlenmiş olan belgeler ve vuku bulan müzakereler bu Yönetmelik kapsamında geçerliliklerini korumaya ve hüküm doğurmaya devam eder."

Şeklindeki Geçici 1 inci maddesi uyarınca, Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce gerçekleştirilmiş olan süreç geçerliliğini korumaktadır.

Bu çerçevede, Telekomünikasyon Kuruluna 11.03.2002 tarih ve 2002/111 sayılı Kararı ile, taraflar arasındaki uzlaşmazlık sürecinde bugün gelişen nokta, yapılan işlemler ve tebligatlar dikkate alınarak ve 406 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinin ve "Ulusal Dolaşım Anlaşması Yapılması ile İlgili Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" in Kurula verdiği yetkiye dayanarak; Yönetmeliğin Geçici 1 inci maddesi kapsamında halihazırda Turkcell A.Ş. ve Telsim A.Ş. bakımından Ulusal Dolaşım Yükümlülüğünün doğduğuna ve bu kapsamda Ulusal Dolaşım Yükümlülüğünün yerine getirilmesine yönelik bir Ulusal Dolaşım Anlaşmasının en geç 30 gün içerisinde imzalanması hususunun taraflara tebliğ edilmesine karar verilmiştir. Yapılacak tebligatı müteakip Turkcell A.Ş. ve Telsim A.Ş. tarafından Ulusal Dolaşım Yükümlülüğünün yerine getirilmemesi halinde, Yönetmeliğin 17. maddesi uyarınca Telekomünikasyon Kurumu tarafından idari para cezası uygulanabilecektir.

3. Motorola ve Nokia firmaları ile Telsim Mobil Telekomünikasyon Hizmetleri A.Ş. arasındaki medyaya da yansıyan uyuşmazlık, bu üç firmayı ilgilendiren bir konudur. Bu uyuşmazlığın özel hukuk hükümleri çerçevesinde çözülebileceği düşünülmektedir. Nitekim, sözkonusu firmalar birbirleri hakkında davalar açmışlar ve olay uluslararası tahkime intikal etmiştir. Bu tür ticari uyuşmazlıklar, dünyanın her tarafında, zaman zaman, uluslararası faaliyet gösteren özel sektör kuruluşları arasında yaşanmaktadır. Bu olay, devlet uygulamalarından kaynaklanmayıp, tamamen ilgili firmaların ticari uyuşmazlığı niteliği taşıması sebebiyle Türkiye'nin imajını ve yabancı sermaye girişini olumsuz etkileyeceği düşünülmemektedir.

4. Yukarıda, birinci maddede de tartışıldığı gibi, ülkemiz 1990'lı yılların ikinci yarısından itibaren çeşitli nedenlerden dolayı yabancı sermayeyi cezbetme açısından geride kalmıştır. UNCTAD tarafından oluşturulan ve 137 ülke için 1998-2000 yıllarını kapsayan "doğrudan yabancı yatırım endeksi"ne göre Türkiye 122. Sırada yer almaktadır. Bu durum da potansiyelimizi tam olarak kullanamadığımız anlamına gelmektedir. Bu sıkıntımızı aşabilmek için yeniden yapılanmayla ilgili reformlar hızla uygulamaya konulmaktadır. Bunlardan en önemlileri:

- mali sektörle ilgili olarak Bankalar Kanununda yapılan değişiklikle Fon bünyesindeki bankaların alacaklarını tahsil kabiliyetinin artırılması ve mali sistemde önemli yeri bulunan kamu bankalarının mali yapılarının güçlendirilmesi süreçlerinin tamamlanması,
- bütçe disiplininin sağlanması amacıyla fonların kapatılması,
- Merkez Bankasının özerkliğe kavuşturulması,
- Kamulaştırma, devlet ihale, şeker, doğalgaz, telekom, tütün, elektrik piyasası ve sivil havacılıkla ilgili kanunların çıkarılması sayılabilir.

Ülkemize yabancı sermaye girişini artırmak için bunlar yeterli değildir. Bunun için yatırım ortamının iyileştirilmesi ve ülkemizde yatırım yapma avantajlarının yabancı yatırımcılara etkin bir şekilde anlatılması gerekmektedir.

Bu konuda ciddi adımlar atılmıştır. Türkiye'de Yatırım Ortamının iyileştirilmesi Reform Programı 11.12.2001 tarihinde Bakanlar Kurulu tarafından onaylanmıştır. Bu programla yatırım yeri seçiminden şirket kuruluşuna, gümrüklerden vergi ve teşvik alanlarına kadar yatırımcının yatırımın çeşitli aşamalarında karşılaştığı sorunlara çözüm getirilmesi amacıyla, ilgili kurum ve özel sektör temsilcilerinden oluşan dokuz teknik komite kurulmuştur. Ayrıca teknik komitelerin faaliyetlerini izlemek, yönlendirmek ve iş programlarının takvimini ve nihai sonuçlandırma sürelerini belirlemek üzere Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu kurulmuştur. Ayrıca, yeni bir doğrudan yabancı yatırım mevzuatının geliştirilmesi ve etkin bir yatırım promosyonu faaliyetinin yürütülmesi için de çalışmalar başlatılmıştır. Bu doğrultudaki çalışmalarımız süreklilik taşıyan bir anlayışla devam etmektedir.

Bu bağlamda ülkemiz, gerek kamu sektöründe gerek özel sektörde iyi yönetim ilkelerini hayata geçirmek zorundadır. Bunun için de şeffaflık ve katılımcılık ilkesi etrafında şekillenen iyi yönetim ilkelerini kamu ve özel kesimi kapsayacak şekilde, sistemimize hakim kılma yönünde adımlar atılmıştır. Bu amaçla 2001 yılı başında bir yönlendirme komitesi ve bu komiteye yardımcı olmak üzere bir çalışma grubu oluşturulmuştur.

Bunların yanında yatırım ortamının iyileştirilmesi ve ülkemizde yatırım yapma avantajlarının yabancı yatırımcılara etkin bir şekilde anlatılması için Hazine Müsteşarlığı pro-aktif bir yaklaşımı benimsemiş olup, öncelikle etkin tanıtım faaliyetinde bulunmak için elzem olan veri tabanını oluşturma çalışmalarına hız vermiştir. Ülkemizdeki uygun yatırım yerlerini ve sektörleri tespit etmek amacıyla illerdeki organize sanayi bölgeleriyle itibata geçilmiş ve alınan bilgiler bir veritabanı olarak düzenlenmektedir. Ayrıca, yurt dışında pazarlanması uygun olan sektörlerin ve firmaların belirlenmesi çalışmalarına da hız verilmiştir. Bir çok ülkede faaliyette olan yatırımcı konseyinin Türkiye'de de kurulması için çalışmalara başlanmıştır. Bu amaçla ülkemizde yatırımı bulunanlar da dahil olmak üzere, önemli çok uluslu şirketlerle temasa geçilmiştir. Konseyin ilk toplantısının bu yıl içinde yapılması planlanmaktadır.

Bütün bunlara ilave olarak, yatırım çekme tanıtım faaliyetleri için bir model oluşturmak üzere Dünya Bankasıyla da ortak çalışmalarımız devam etmektedir.

6.- Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, Bursa İlinin bazı ilçelerindeki çıraklık ve yaygın eğitim yatırım projelerine ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun cevabı (7/6160)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Eğitim Bakanı tarafından yazılı cevaplandırılmak

üzere aşağıdaki sorularımı arz ederim.26.02.2002

Ertuğrul YALÇINBAYIR
Bursa Milletvekili

SORULAR :

Bursa ili çıraklık ve yaygın eğitim Genel Müdürlüğü Yatırım Projeleri ile ilgili olarak:

- 1- Yatırım Programlarında yer alan,
  - a) Bursa-Nilüfer,
  - b) Bursa-Yıldırım,
  - c) Bursa -Orhangazi projelerinin programa alınma sebepleri nelerdir?

2- 3 Trilyon,100 Milyar değerindeki bu projelere bugüne kadar herhangi bir harcama yapılma sebebi nedir? Projelere harcama yapılmamasını projelerin yatırım programına alınma kararı ile bağdaştırıyormusunuz?

3- Projelerin geleceği hakkında ne düşünüyorsunuz?

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

SAYI : B.08.0.APK.0.03.05.00-03/1049
KONU : Soru Önergesi

24/3 /2002

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İl.Gil : T.B.M.M Başkanlığının 11.03.2002 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-13770-7/6160-13730/32660 sayılı yazısı.

Bursa Milletvekili Sayın Ertuğrul YALÇINBAYIR'ın, "Bursa İlinin bazı ilçelerindeki çıraklık ve yaygın eğitim yatırımlarına ilişkin" yazılı soru önergesi incelenmiştir.

1. Hızla kalkınan ve sanayileşen ülkemizde eğitim, kalkınmanın en etkili ve temel amaçlarından biri olarak kabul edilmiştir. Sanayileşmede en önemli unsurlardan biri de bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarına sahip yüksek verimi gerçekleştirecek insan gücünün yetiştirilmesidir. Bu nedenle, sanayiinin gelişmesinde bir altyapı yatırımı olan mesleki ve teknik eğitime gerekli önemin verilmesi ve bu sistemin etkinliğinin artırılması zorunlu bulunmaktadır.

Çıraklık eğitimiyle yapılan meslek eğitimi, okul sistemine göre yapılan meslek eğitiminden daha ucuza mal olmaktadır. Ülkemizde vasıflı ara insan gücü açığının fazlalığı, düzenli çıraklık eğitimi sistemi (ikili eğitim sistemi) ile kalifiye meslek elemanı yetiştirmeyi zorunlu kılmaktadır.

Ayrıca, Avrupa Ekonomik Topluluğuna tam üyelik başvurusu yapmış olan ülkemizde her konuda olduğu gibi, meslek eğitiminde de çağdaş uygulamaların yapılması gerekmektedir.

Halk eğitim merkezleri ise, örgün eğitim sistemine hiç girememiş veya herhangi bir kademesinde bulunan ya da bu kademedен çıkmış bireylere, gerekli bilgi, beceri ve davranışları kazandırmak için örgün eğitim yanında veya dışında onların ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda ekonomik, toplumsal ve kültürel gelişmelerini sağlayıcı nitelikte, çeşitli süre ve düzeylerde yaşam boyu eğitim, üretim, rehberlik ve uygulama faaliyetlerinin tümü verilmektedir.

Bütün bu gerekçeler ışığında; gerek mesleki eğitim merkezlerinin ve gerekse halk eğitim merkezlerinin ülkemiz ekonomisine olan katkıları ile her yaşta ve branşta bireylere eğitim verdiği için il ve ilçe merkezlerinde sanayileşme ve nüfus yoğunluğuna göre hizmet binaları devlet yatırım programlarına alınmakta ve bütçe olanakları ölçüsünde yapımı gerçekleştirilmektedir.

2-3. 2002 Yılı Yatırım Programında 1996H020190 program proje numarası ile yer alan Nilüfer Çıraklık Eğitim Merkezi ve 1996H020210 program proje numarası ile yer alan Yıldırım Çıraklık Eğitim Merkezi'nin üzerinde yapılması planlanan arsaların, mülkiyetleri Hazineye kullanma hakkı Bakanlığımıza ait olacak şekilde Valiliğince Bakanlığımıza iletilmemesi, yatırım programındaki projelerin yoğunluğu nedeniyle yılı ödeneklerinin bütçe kanunlarının ilgili hükümleri gereğince (2002 Yılı Bütçe Kanunu için 11. madde) yeterli düzeyde ayrılamaması, 1998 yılında yılı ödeneklerinin özelleştirilme gelirlerinden öngörülmesine karşılık bu kaynağın gerçekleştirilmesi, 1998 yılında uygulamaya konulan

yeni afet bölgelerinde yapılacak yapılar hakkında yönetmelik gereği yeni proje hazırlama veya mevcutların tadil edilmesi zorunluluğunun getirilmesi nedeniyle bu güne kadar ihaleleri gerçekleştirilememiş olup, Bakanlığımızca üretilen yeni projeye göre zemin etütleri ile arsa bilgi ve belgeleri ve ihaleye esas keşif evrakının zaman geçirilmeden Bakanlığımıza gönderilmesi halinde ihaleleri 2002 yılında gerçekleştirilebilecektir.

2002 Yılı Yatırım Programında 2000H020280 program proje numarası ile yer alan Bursa-Orhangazi Halk Eğitim Merkezi Projesi; Yıldırım ilçesi Halk Eğitim Merkezi binasının depremden hasar görmesi nedeniyle yıkılarak yerine yeni bina yapılması maksadıyla programa dahil edilmiş, ancak 2001 yılında Valiliğince yapılan daha detaylı bir inceleme sonucu mevcut binanın yıkımı yerine takviye ve onarımının yapılarak hizmete alınması teklif edilmiş Bakanlığımızca da uygun görülerek yeterli ödenek tahsisi yapılmıştır. Bunun üzerine yatırım yerinin Orhangazi ilçesi olarak değiştirilmesi teklifi getirilmiş Devlet Planlama Müsteşarlığınca da teklif uygun görülerek 2002 yılı programında Orhangazi Halk Eğitim Merkezi olarak yer almıştır. Bakanlığımızca üretilen yeni projeye göre zemin etütleri ile arsa bilgi ve belgeleri ve ihaleye esas keşif evrakının zaman geçirilmeden Bakanlığımıza gönderilmesi halinde ihaleleri 2002 yılında gerçekleştirilebilecektir.

Bilgilerinize arz ederim.

Metin BOSTANCIOĞLU

Millî Eğitim Bakanı

7.- Afyon Milletvekili Gaffar Yakın'ın, 1999 yılından itibaren belediyelere yapılan yardımlara ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Rüştü Kazım Yücelen'in cevabı (7/6167)

18.12.2002

TBMM BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın yazılı olarak Sayın İçişleri Bakanı'nca cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Dr. Gaffar YAKIN
Afyon Milletvekili

1. 1999, 2000 ve 2001 yıllarında İçişleri Bakanlığınca hangi Belediyelere ne kadar yardım yapılmıştır ?
2. 2002 yılında Mahalli İdarelere maddi destek nasıl sağlanacaktır ?

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

SAYI : B.05.0.MAH.0.65.00.002/50302
KONU : Yazılı Soru Önergesi

27.3./2002

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

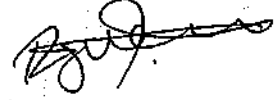
ILGI : TBMM Başkanlığının 11.03.2002 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02 -3741 7-6167-13741/32669 sayılı yazısı.

İlgili yazı ekinde alınan ve tarafımdan cevaplandırılması istenilen; Afyon Milletvekili Sayın Gaffar YAKIN'ın, "1999, 2000 ve 2001 yıllarında belediyelere yapılan yardımlara ilişkin" yazılı soru önergesine cevap teşkil edecek bilgiler aşağıya çıkarılmıştır.

- 1- 1999, 2000 ve 2001 yıllarında Bakanlığım bünyesinde bulunan Mahalli İdareler Fonu'ndan valilikler emrine ve belediyelere yapılan toplam yardımları gösterir liste (Ek:1, Ek:2 ve Ek:3) ilişikte sunulmuştur.

2- 2002 yılında ise Bakanlığım bütçesinin "Belediyelere Yapılacak Yardımlar" tertibine konulan ödenekten, imkanlar ölçüsünde belediyelere yardım yapılmaya devam edilecektir.

Bilgilerinize arz ederim.

Rüştü Kazım YÜCELEN
Bakan

Ek : 1

21.03.2002

1999 YILI'NDA MAHALLİ İDARELER FONU'NDAN VALİLİKLER EMRİNE VE BELEDİYELERE GÖNDERİLEN YARDIM MİKTARLARI - PROJE ADEDİ		
	PROJE ADEDİ	YARDIM TUTARI
80 İL VALİLİĞİ EMRİNE	Belediyelere projeleri karşılığında dağıtılmak üzere	4.190.000.000.000
478 BELEDİYESİNİN	478	1.865.635.000.000
TOPLAM		6.055.635.000.000

Ek : 2

22.03.2002

2000 YILI'NDA MAHALLİ İDARELER FONU'NDAN BELEDİYELERE GÖNDERİLEN YARDIM MİKTARLARI - PROJE ADEDİ		
	PROJE ADEDİ	YARDIM TUTARI
1305 BELEDİYESİNİN	1620 projesine	6.428.300.000.000
TOPLAM		6.428.300.000.000

22.03.2002

2001 YILI'NDA MAHALLİ (DARELER FONU'NDAN BELEDİYELERE GÖNDERİLEN YARDIM MİKTARLARI - PROJE ADEDİ)		
	PROJE ADEDİ	YARDIM TUTARI
1263 BELEDİYENİN	1523 projesine	8.010.429.176.480
TOPLAM		8.010.429.176.480

8.- Trabzon Milletvekili Şeref Malkoç'un, Trabzon'daki öğrenci yurtları ile ilgili bazı iddialara ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun cevabı (7/6183)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Millî Eğitim Bakanı Sayın Metin Bostancıoğlu tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 28.02.2002

Şeref MALKOÇ
Trabzon Milletvekili

SORULAR

- 1- Trabzon kredi ve Yurtlar kurumunun öğrenci kapasitesi ne kadardır? Trabzon Kredi ve Yurtlar Kurumu en son hangi tarihte tefiş yapıldı?
- 2- Öğrenci yurtlarındaki temizlik durumunun iyi olmadığı, odaların, lavaboların ve yatakların çok kötü durumda olduğu ifade edilmektedir. Bu konunun düzeltilmesi için nasıl bir çalışma düşünüyorsunuz?

- 3- Sınav zamanı odalar ve blokların değiştiği ve sınav ortasında öğrencilerin hiç tanımadıkları insanlarla aynı odayı paylaştıkları ifade edilmektedir. Bu doğru mudur. Böyle bir yanlış uygulamaya varsa buna ne zaman son vereceksiniz?
- 4- Yurtların bazı camlarının kırık olduğu, günlerce soğuk odalarda öğrencilerin kaldığı, yemekhaneler yeterince temiz olmadığı, ürünler liste fiyatının üzerinde satıldığı, öğrenci odalarında yeterince kitap dolaplarının olmadığı, ifade edilmektedir. Bu eksikliklerin giderilmesi için Trabzon kredi ve Yurtlar Kurumuna bağlı öğrenci yurtlarında nasıl bir çalışma yapmayı düşünüyorsunuz?

T.C.

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

SAYI : B.08.0.APK.0.03.05.00-03/1047
KONU : Soru Önergesi

26/3/2002

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : T.B.M.M Başkanlığının 11.03.2002 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/6183-13758/32712 sayılı yazısı.

Trabzon Milletvekili Sayın Şeref MALKOÇ'un, "Trabzon'daki öğrenci yurtları ile ilgili bazı iddialara ilişkin" yazılı soru önergesi incelenmiştir.

1. Trabzon Bölge Müdürlüğüne bağlı Trabzon Yurt Müdürlüğü'nün 2.112'si erkek, 1.568'i kız olmak üzere toplam 3.680 öğrenci kapasitesi bulunmaktadır. 13.3.2002 tarihi itibarıyla yurttan toplam 3.014 öğrenci barınmaktadır. 19.3.2001-28.3.2001 tarihleri arasındaki döneme ilişkin yurt teftişi yapılarak 28.3.2001 tarihinde neticelendirilmiş ve tenkide değer bir durumla karşılaşılmamıştır.

2-3. Söz konusu yurtla ilgili olarak yerel gazetede çıkan haberler üzerine Kurum Müfettişlerince yerinde yapılan incelemede;

a) Karadeniz Teknik Üniversitesi kampusu içerisinde bulunan yurdun güzel bir çevre düzenlenmesinin olduğu, yurdun genel tertip, düzen ve temizliğinin iyi düzeyde olduğu, bloklarda bulunan salon, koridor ve odaların, banyo ve lavaboların temiz bir durumda bulunduğu, tuvaletlerde bulunan lavabo ve aynaların sağlam olduğu, öğrencilerin yattıkları sünger yatakların sağlam ve iyi durumda bulunduğu görülmüş,

b) Yurttan dönem sonu ve ara sömestirde keyfi blok değişikliği yapılmadığı, fakültelerin akademik takvimleri farklı olduğundan bir kısmının daha erken bir kısmının ise daha sonra tatile girdiği, ara sömestirde ve dönem sonunda öğrencilerin çoğu tatile gittiğinden yurttan çok az öğrencinin (30-50 öğrenci) kaldığı, bu nedenle elektrik, su ve yakıt tasarrufu sağlamak ve hem de ihtiyaç olan bakım onarımların yapılabilmesi amacıyla yurt idaresince nöbetçi blok olarak tespit edilen yurtlara kalan öğrencilerin kız ve erkek olmak üzere birer blokta kalınmalarının sağlandığı, bu uygulamanın amacının öğrenciyi sınav zamanı mağdur etmek olmadığı, az sayıda öğrenciyi kız ve erkek olmak üzere iki blokta toplayarak hem tasarruf tedbirleri dolayısıyla elektrik, su ve yakıt tasarrufu sağlandığı ve hem de ihtiyaç duyulan bakım onarımların yapıldığı anlaşılmıştır.

4. Yapılan incelemede yurttan kırık herhangi bir camın bulunmadığı görülmüştür. Öğrencilerde ifadelerinde böyle bir olaya tanık olmadıklarını belirtmişlerdir. Yurttan kırılan camların yurt idaresince hemen yenilendiği, öğrencilerin günlerce soğuk odalarda yatmasının söz konusu olmadığı anlaşılmıştır.

Bloklarda bulunan kantinlerin temizlik, tertip ve düzenin iyi seviyede olduğu, kantinlerde poşetli çöp kutularının bulunduğu ve ağızlarının kapalı olduğu, satılan malzemeler üzerinde onaylı fiyat etiketlerini bulunduğu, ayrıca malzemelerin onaylı toplu fiyat listelerinin öğrencilerin görebileceği şekilde duvarda asılı olduğu, kantinlerde çalışan işletici personelinin

iş önlüklerini giydiği, satışa sunulan sebze ve meyvelerin sağlam olduğu, çürük malzeme bulunmadığı görülmüştür.

Yurt idaresince lokanta-kantinlerin günlük olarak kontrol edildiği ve temizliğe riayet edilmesinin sağlandığı, malzemelerin yurt idaresince tespit edilen onayla fiyat listeleri üzerinden satışının yapıldığı tespit edilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Metin BOSTANCIOĞLU
Millî Eğitim Bakanı

9.- Bitlis Milletvekili Yahya Çevik'in, Bitlis-Mutki İlçesi Millî Eğitim Müdürlüğüne yapılan atamaya ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun cevabı (7/6187)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorunun Millî Eğitim Bakanı Sayın Metin BOSTANCIOĞLU tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını tensiplerinize arz ederim.

Yahya ÇEVİK
Bitlis Milletvekili

SORU-Bitlis İli Mutki İlçesi Millî Eğitim Müdürlüğüne atanması yapılan Seyfettin YEŞİLYURT'un atama yazısı Bitlis Valiliğinde iken ikinci bir yazılı emirle tekrar ataması durdurulmuştur. Bu atamanın durdurulmasının gerekçesi nedir? Konunun tarafınızdan aydınlatılmasını talep ediyorum.

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

SAYI : B.08.0.APK.0.03.05.00-03/1044
KONU : Soru Önergisi

26/3 /2002

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İl.Gİ : T.B.M.M Başkanlığının 11.03.2002 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/6187-13765/32751 sayılı yazısı.

Bitlis Milletvekili Sayın Yahya ÇEVİK'in, "Bitlis-Mutki İlçe Millî Eğitim Müdürlüğüne yapılan atamaya ilişkin" yazılı soru önergesi incelenmiştir.

Seyfettin YEŞİLYURT, Bitlis İlinin Mutki İlçesindeki Atatürk İlköğretim Okulunun Müdürü olarak görevli iken, aynı ilçe millî eğitim müdürlüğü kadrosunun boş olması nedeniyle bu görevi yürütmek üzere tedviren görevlendirilmiş ve idarenin takdiri üzerine görevlendirme onayı iptal edilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Metin BOSTANCIOĞLU
Millî Eğitim Bakanı

10.- Aksaray Milletvekili Sadi Somuncuoğlu'nun, Türkiye-AB ilişkilerine ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı A.Mesut Yılmaz'ın cevabı (7/6195)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın delaletiniz ile Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Mesut YILMAZ tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Sadi SOMUNCUOĞLU
Aksaray Milletvekili

Türkiye-AB ilişkileri konusunda Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sn. Mesut YILMAZ'a yönelttiğim soruların cevapları 20.02.2002 tarihinde verilmiştir. Ancak bazı hususların tam olarak açıklığa kavuşturulmadığı görülmektedir. Bu sebeple; bazı soruları yenileme gereği ortaya çıkmıştır.

- 1- Kopenhag Kriterleri için, "Adaylık için başvuruda bulunan ülkelerin tam üyelik kabul edilmeden önce karşılaması gereken kriterler." ifadesi kullanılmaktadır. Bu durumda sözkonusu kriterler, müzakerelere başlamak için mi, tam üyelik için mi şarttır? AB, diğer ülkeler için değil ama sadece Türkiye için Kopenhag Kriterleri'nin yerine getirilmesini müzakerelere başlamak için ön şart haline getirmiş midir? Bunun gerekçesi nedir?

Siyasi kriterler ile diğer kriterler arasındaki temel farkın, diğer kriterlerin tam üyelik müzakereleri sırasında ve hatta tam üye olduktan sonra da yerine getirilmesi olduğunu ifade ediyorsunuz. Siyasi olanlar dahil Kopenhag Kriterleri'ne üç maddesinin de tam üyelik için şart koşulduğu belirtildiği halde bu sonuca nereden ve nasıl varıyorsunuz?

- 2- AB'nin Türkiye'ye yönelik haksız uygulamalarından mali yardımların Meda Program çerçevesinde ve yeni yönetmelikle giderildiğini söylüyorsunuz. Meda Program'ından tüm Akdeniz ülkeleri yararlandırılmaktadır. Kaldı ki, Türkiye'ye yardım değil, ağırlıklı olarak Avrupa Yatırım Bankası'ndan kredi verilmesi uygulaması yapılmaktadır. Bu durumda Gümrük Birliği ortaklığının Türkiye'ye bir faydası olmuş mudur? Ayrıca yeni yönetmelik ile yardımlar daha karmaşık bir sisteme ve öncelikle de Kopenhag Kriterlerine bağlanmaz değil midir? Bugüne kadar verilmeyen yardımlarımızın akibeti de belirsizliğini koruduğuna göre, soruna nasıl çözüldü gözü ile bakıyorsunuz?

Türk işçilerinin serbest dolaşım hakkının tam üyelik müzakereleri sırasında ele alınması gereken son derece önemli bir konu olduğunu ifade ediyorsunuz. Bu hak 1970 tarihli Karma Protokol ile verilmişken, 1986 yılında keyfi olarak askıya alınmıştır. Türkiye-AB Karma Komisyonu Eşbaşkanı Daniel Chon Benditt bile, bu hakkın verilmemesi ile ilgili olarak, "Rezalet. Bu rezalet ortadan

kaldırılmadığı" dediği halde, siz konuyu neden ne zaman başlayacağı belli olmayan tam üyelik müzakerelerine bırakmayı uygun görüyorsunuz?

Kıbrıs konusunun bizim tarafımızdan ön şart olarak görülmediği bilinmektedir. Ancak AB'nin tutumunu ve son dönemde hızlanan gelişmeler bunun "ön şart" olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır. Helsinki kararlarını hatırlatmak ve bunun önüne geçmek için ne yapmayı düşünüyorsunuz? Girişimlerimiz ile AB'nin Rum kesimine baskı yapmaya başladığını belirtiyorsunuz. Daha geçen ay ülkenizi ziyaret eden Bay Verhaugen'in "Çözüm olsa da olmasa da Rum kesiminin AB'ye alınacağı" açıklaması ile İspanya Başbakanı Aznar'ın bu konudaki uyarısını nasıl değerlendiriyorsunuz? Rum kesiminin üyelik başvurusunun yasal temelden yoksun olduğunu ve AB'nin bu başvuruyu kabulünün hata olduğunu siz de kabul ediyorsunuz. Her isteklerini yerine getirmeye çalıştığımız AB, bu tutumunu ile hak ve hukuk tanımadığını göstermiştir. Hukukun olmadığı bir yerde anlaşmalar neye göre yapılırsa? Hukuku tanımayan muhatabımıza ne kadar güvenebileceğiz?

Terör örgütlerinin listeye alınması için sözlü ifadelerin ötesinde bir çabamız var mıdır? Bu uygulamanın sebebi AB'ye yazılı olarak sorulmuş mudur ve ne cevap alınmıştır? Birçok AB ülkesinin bu örgütlerle işbirliğini nasıl değerlendiriyorsunuz?

- 3- AB'nin azınlıklar başlığı altında bazı vatandaşlarımız için radyo, tv yayını ile (temel ve yaygın) eğitim istediği bilinmektedir. Türkiye dışındaki herhangi bir otorite ile, içimizde azınlık veya etnik grup tayin etme yetkisi bulunmadığı, hiçbir milletlerarası anlaşma veya sözleşme ile (Lozan ve Bulgaristan anlaşmalarının dışında) azınlık veya etnik grup kabulümüzün sözkonusu olmadığı ve de devletimiz resmi politikasını böyle olduğu bilinmektedir. Buna rağmen, bugün sözkonusu talepleri tartışıyor olmamız ve sizin de bu taleplere olumlu yaklaşmanız, AB'nin yarattığı yeni, sanal azınlıkları dolaylı yoldan kabulüne değil midir? Fıhli durum bu iken, "devletimiz politikası haline gelen tutumumuzdan farklı bir yaklaşım olmadığımızdan" söz edilebilir misiniz?
- 4- AB'nin bugüne kadar Türkiye'nin çeşitli konularını, çeşitli platformlarda tartışmaya açtıktan sonra şart haline getirdiği görülmüştür. Ermeni soykürmü iddiası, cezaevindeki DEP'ilerin serbest bırakılması, Heybeliada Ruhban Okulu'nun açılması bunlardan bazılarıdır. Heride bunların şart haline getirilip, getirilemeyeceğini, getirilirse bunların da gereğinin yapılmasını düşünüyor musunuz?

T.C.

BAŞBAKANLIK

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığı

SAYI : B.02.0.018/01140

26/03/2002

KONU : Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : TBMM Başkanlığı'nın 11.03.2002 gün ve A.01.0.GNS.0.10.00.02.-7/6195-13782/32817 sayılı yazınız.

Aksaray Milletvekili Sadı SOMUNCUOĞLU'nun vermiş olduğu (7/6195-13782) yazılı soru önergesine verilen cevaplar ekte takdim edilmektedir.

Bilgi ve gereğini arz ederim.

Mesut YILMAZ

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

1) Türkiye-AB ilişkileri hakkındaki yazılı soru önergesine verilen 20 Şubat 2002 tarihli cevapta da belirtildiği üzere, diğer aday ülkeler gibi Türkiye'nin de tam üyelik müzakerelerine başlaması için Kopenhag Siyasi Kriterlerini yerine getirmesi gerekmektedir. Demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğü gibi kavramları içeren Kopenhag Siyasi Kriterleri, bir ülkenin tam üyelik müzakerelerine başlayabilmesi için önkoşul niteliğindedir.

Ekonomik kriterler ile müktesebata uyumun bitirilmesi ise, müzakerelere başlamak için bir ön koşul niteliğinde değildir. Bunlar tam üyelik müzakereleri sırasında devam edebilecek, ancak tam üyelik kararının alınması için sonuçlandırılması beklenen hususlardır.

2) Türkiye – AB Mali İşbirliğinin Katılım Ortaklığı Belgesi ve Ulusal Programda yer alan öncelikleri temel alması ve bu bağlamda, yeni projelerin bu önceliklere uygun olması gerekmektedir. Mali işbirliği Türkiye'nin AB'ye tam üye olabilmesi için uyum göstermesi gereken konularda destek sağlamak üzere kullanılacaktır. Mali İşbirliğinin doğrudan Kopenhag Kriterlerine bağlanması diye bir şart bulunmamaktadır.

AB içerisinde prosedürleri tamamlanarak 17 Aralık 2001 tarihinde AB Konseyi tarafından kabul edilen ve 1 Ocak 2002 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren yeni Tüzük, Türkiye'nin diğer adaylarla aynı yasal ve teknik zeminde değerlendirilmesi ve aynı prosedürlere tabi olmasını teminen, Türkiye'ye verilen hibeleri [Meda II (2000-2006) 890 milyon Euro, Katılım Öncesi Stratejisi (2001-2003)135 milyon Euro ve Gümrük Birliği'nin Güçlendirilmesi (2001-2003) 15 milyon Euro] tek bir Tüzük altında toplamış ve mali yardımın uygulama esaslarında diğer aday ülkelerle bir paralellik kurmuştur.

Yeni Tüzük ile sağlanan en önemli gelişme, Türkiye'nin mali işbirliği açısında adaylık statüsünü kabul eden bir metin olmasıdır.

Yeni Tüzük, Türkiye'ye diğer adayların faydalandığı PHARE, ISPA, SAPARD ve CARDS gibi programlar kapsamındaki projeler için açılacak ihalelere katılma imkanı da tanımıştır.

Geçiş döneminin kurallarını belirleyen ve 1 Ocak 1973 tarihinde yürürlüğe giren Katma Protokol'de işçilerin serbest dolaşımı kapsamlı olarak ele alınmıştır. Bu protokolden işçilerin serbest dolaşımına ilişkin en önemli madde 36 ncı maddedir. Bu Maddede, "Türkiye ile Topluluk Üyesi devletler arasında işçilerin serbest dolaşımı Ortaklık Anlaşmasının (Ankara Anlaşması) 12 inci maddesinde yer alan ilkelere uygun şekilde Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonra on ikinci yılın sonu ile yirmi ikinci yılın sonu arasında kademeli olarak gerçekleştirilecektir. Ortaklık konseyi bu konuda gerekli usulleri kararlaştıracaktır." denilmektedir. Ancak, konu ile ilgili gerekli usullerin Ortaklık Konseyi tarafından karara bağlanması hükmü getirilmiş olmasına rağmen 1976- 1986 tarihleri arasında Ortaklık Konseyi toplanmamıştır. 1986 yılında Topluluk, Ankara Anlaşmasından bu yana şartların önemli ölçüde değiştiğini belirterek bazı yeni tekliflerde bulunmuş ancak, bu teklifler tarafımızdan kabul görmemiştir.

Öte yandan, Avrupa Birliği Anlaşmasınının 39 uncu maddesine (eski 48 inci madde) göre, işçilerin Topluluk dahilinde serbest dolaşımına, bir Aday ülkenin üyeliğe

kabulünün kesinleşmesi ve geçiş döneminin sona ermesi kaydıyla müsaade edilmektedir. Bu bağlamda aday ülkelere uygulanan geçiş süresi 7 yıldır. Tüm bu hususlar göz önüne alınarak katılım öncesi müzakerelerde konu detaylı bir şekilde ele alınacaktır.

Hükümetimiz Kıbrıs konusunu Avrupa Birliği üyeliğimiz için hiçbir zaman bir ön şart olarak görmemiş ve bu konuda çok kararlı bir politika izlemiş ve izlemeye devam etmektedir. Türkiye gerek Avrupa Birliği üyesi ülkeler, gerek Avrupa Birliği kurumları nezdinde her düzeyde yapılan görüşme ve görüşmelerinde, GKRY'nin Avrupa Birliği üyeliğine kabul edildiği takdirde adanın bölünmüşlüğü'nün kalıcı hale geleceğini ve Türkiye'nin de buna sert tepki göstereceğini, ayrıca sadece Türkiye-AB ilişkileri, Türk-Yunan ilişkileri değil Doğu Akdeniz'in güvenlik ve istikrarının da tehlikeye gireceğini dile getirmektedir.

GKRY'nin Avrupa Birliğine üyelik başvurusu öncelikle yasal temelden yoksun ve 1960 Antlaşmalarıyla da çelişen bir başvurudur. Bu başvuru aynı zamanda Kıbrıs'la ilgili BM müzakere sürecinin ruhuna ters düşmekte ve Avrupa Birliğinin kendi demokratik ilke ve değerlerine de aykırı bir durum yansıtmaktadır. Zira bu başvuru Türk kesiminin onayı alınmaksızın yapılmıştır. Birlik Kıbrıs sorunu çözümlenmeden GKRY'nin başvurusunu kabul etmekle bir hata etmiştir.

Avrupa Birliğine, Kıbrıs sorunuyla Türkiye'nin Avrupa Birliğine tam üyelik süreci arasında bir bağlantı kurulmasının ve tüm aday temsil eden anayasal bir hükümeti bile bulunmayan GKRY'nin adeta her hangi bir aday ülke gibi değerlendirilmesinin yanlış olduğu mesajı verilmekte ve Avrupa Birliğinin bu aşamada GKRY'ne ancak soruna bir çözüm sağlandıktan sonra üyeliğinin değerlendirilebileceği hususunu iletmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Avrupa Birliği tarafından hazırlanan terör örgütleri listelerine ülkemizde terör eylemlerinin içinde bulunmuş bazı örgüt ve oluşumların dahil edilmesi yönünde ısrarlı girişimler her düzeyde ve her biçimde sürdürülmektedir.

3) Azınlıklar konusunda Cumhuriyetimizin kuruluşundan bu yana sürdürülen politikada herhangi bir değişiklik söz konusu değildir. Konuyla ilgili olarak, daha önceki Zat-ı Alilerin soru önergesine verilen kapsamlı cevaba ilave edilecek bir unsur bulunmamaktadır.

4) Aralık 1999 Helsinki zirvesinde Türkiye'nin Avrupa Birliğine aday ülke olarak belirlenmesinden sonra 2000 yılı Aralık ayında Avrupa Birliği Komisyonu Türkiye'nin tam üyeliği için bir Katılım Ortaklığı Belgesi yayınlamış ve tam üyelik için bir katılım öncesi strateji izlenmesine karar vermiştir. Bu çerçevede 19 Mart 2001 tarihinde Hükümetimizce Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Ulusal Program kabul edilmiştir. Tam üyelik sürecinde ülkemizin tüm taahhütleri bu belgede yer almaktadır.

11.- Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu'nun, Bayburt Demirözü Baraj suları altında kalacak arazi ve yerleşim yerlerine ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Zeki Çakan'ın cevabı (7/6201)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Sayın Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılması hususunu delaletlerinize arz ederim. 05.03.2002

Suat PAMUKÇU
Bayburt Milletvekili

Sorular :

1- Bayburt – Demirözü barajı yapımı için 2002 yılına ait ayrılan ödenek miktarı ne kadardır? Ve bu baraj sulama kanalları ile birlikte kesin olarak ne zaman tamamlanacaktır?

2- Baraj yapımı münasebetiyle arazisi kısmen ya da tamamen su altında kalacak olan köylerimiz hangileridir?

3- Arazisi su altında kalacak olan mezkur köylerin iskanı konusunda herhangi bir çalışma var mıdır? Varsa hangi aşamada?

4- Su altında kalacak olan köylere ait arazilerin istimlak bedelleri ne zaman ödenecektir?

5- Baraj yapımından dolayı arazilerinin tamamını ya da büyük bir kısmını kaybeden çiftçilerimizin yeni iş imkanı elde etmeleri konusunda Bakanlığınızca ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Ankara

Sayı : B.15.O.APK.0.23.300 - 671
Konu : Yazılı Soru Önergesi

27 MART 2002

5104

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M. Başkanlığı'nın 14.03.2002 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/6201-13790/32856 sayılı yazısı.

Bayburt Milletvekili Sayın Suat PAMUKÇU'nun tarafıma tevcih ettiği, 7/6201-13790 esas no'lu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99'ncü maddesi gereği cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Zeki ÇAKAN
Bakan

**BAYBURT MİLLETVEKİLİ SAYIN SUAT PAMUKÇU'NUN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/6201-13790 Esas No'lu)**

Soru 1:

Bayburt-Demirözü Barajı yapımı için 2002 yılına ait ayrılan ödenek miktarı ne kadardır? Ve bu baraj sulama kanalları ile birlikte kesin olarak ne zaman tamamlanacaktır?

Cevap 1:

DSİ Genel Müdürlüğü'nün Yatırım Programında yer alan "Aydıntepe-Çayırıolu II. Merhale" projesine 2002 yılı için 35,9 trilyon TL. ödenek ihtiyacı tespit edilmiş, ancak 5,3 trilyon TL. ödenek ayrılmıştır. Bu ödeneginde 2,412 trilyon TL.'si inşaatı sürdürülen Demirözü Barajı'na tahsis edilmiştir. Demirözü Barajı'nın yıllık ödenek ihtiyaçları aynen karşılanabildiği takdirde mukavelesine göre 05.09.2004 tarihinde tamamlanması programlanmıştır. Demirözü Sulaması 47 trilyon TL. toplam keşif bedelle DSİ Genel Müdürlüğü'nün 2002 Yılı Yatırım Programı ve Uygulama Planında yer almaktadır. Ancak, ihale edilebilmesi, ihale izninin alınmasına ve Bütçe Kanunu'nun 11. Maddesine göre işin toplam keşif bedelinin %10'u kadar ödeneğin teminine bağlıdır. Projenin yıllık ödenek ihtiyaçları aynen karşılanabildiği takdirde 2005 yılında tamamlanması öngörülmüştür.

Soru 2:

Baraj yapımı münasebetiyle arazisi kısmen ya da tamamen su altında kalacak olan köylerimiz hangileridir?

Cevap 2:

Karayaşmak, Güvercindere, Güçlü ve Yazıbaşı köyleri, Demirözü Barajı yapımından arazileri kısmen etkilenen köylerdir. Işıkova Köyü'nün arazilerinin bir kısmı ile yerleşim yerinin bir bölümü baraj inşaatı nedeniyle kamulaştırmaya tabii tutulacaktır. Demirözü İlçesinin arazilerinin az bir kısmı da baraj gövdesi inşaatından etkilenmektedir.

Soru 3:

Arazisi su altında kalacak olan mezkur köylerin iskanı konusunda herhangi bir çalışma var mıdır? Varsa hangi aşamadaadır?

Cevap 3:

Kısmen baraj rezervuar alanında kalan Işıkova Köyü Muhtarı ile DSİ Genel Müdürlüğü (Trabzon) XXII. Bölge Müdürlüğü yetkilileri arasında yapılan şifahi görüşmeler sonucu, 120 hanelik bu köyün Bayburt İli dışında (Balıkesir, Tekirdağ, Konya ve Eskişehir gibi tarım arazisinin bol olduğu yerlerde) iskan istedikleri belirlenmiştir. 2510 Sayılı Yasa gereği iskan işlerinin Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün görev ve yetki alanında kalması nedeniyle konu adı geçen Kuruluşa iletilecektir.

Soru 4:

Su altında kalacak olan köylere ait arazilerin istimlak bedelleri ne zaman ödenecektir?

Cevap 4:

2001 yılına kadar 173 ha sahanın kamulaştırması yapılmış olup, 498 milyar TL. kamulaştırma bedeli ödenmiştir. 2002 yılında 5 ha malzeme sahası ve depo sahası kamulaştırması yapılması planlanmıştır. Söz konusu kamulaştırmaların toplam tutarı 300 milyar TL.'dir. Baraj inşaatından etkilenen köylerin kamulaştırma işlemleri barajın inşaat programına paralel olarak, ödenek ve nakit imkanları ölçüsünde sürdürülecek olup, barajda su tutulmadan önce etkilenen tüm taşınmazların kamulaştırma bedelleri hak sahiplerine ödenecektir.

Soru 5:

Baraj yapımından dolayı arazilerinin tamamını ya da büyük bir kısmını kaybeden çiftçilerimizin yeni iş imkanı elde etmeleri konusunda Bakanlığınızca ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?

Cevap 5:

Arazilerini ve yerleşim yerlerini kısmen veya tamamen kaybedecek vatandaşlarımız için, iskandan yetkili kuruluş olan Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü resmi iskan etütleri yapılacaktır. Bu çalışmalar sonucunda Devlet eliyle tarımsal iskana sahibi olan ailelere Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nce ev ve tarım arazisi verilecektir. Ayrıca 10 yıl süreyle tarımsal alet ve ekipman (tohum, gübre v.s.) için uygun koşullarda kredi imkanı tanınmaktadır. Devlet eliyle şehirsiz iskan talep eden ailelere de şehir verilecek ev dışında o ilin Valisi koordinatörlüğünde, talep eden bu vatandaşlarımıza iş meslek edindirme kursları açılmakta, daha sonra da yine Devlet kurum ve kuruluşları yeni iş yeri açmaları için teşvikli ve uygun koşullarda kredi temini gerçekleştirilmektedir.

12.- Gaziantep Milletvekili İbrahim Konukoğlu'nun;

Acil kurtarma botu ihalesine,

- İstanbul Milletvekili İrfan Gündüz'ün;

Acil müdahale botu ihalesine,

- Tokat Milletvekili M.Ergün Dağcıoğlu'nun;

Acil müdahale botu ihalesiyle ilgili iddialara,

İlişkin soruları ve Devlet Bakanı Ramazan Mirzaoğlu'nun cevabı (7/6209, 6213, 6217)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİS BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın aracılığınızla Devlet Bakanı Sayın Ramazan Mirzaoğlu tarafından yazılı olarak cevaplandırılması için gereğini arz ederim.

Dr. İbrahim KONUKOĞLU
Gaziantep Milletvekili

1- Kıyı Emniyeti kurtarma işletmeleri Genel Müdürlüğünce acil kurtarma botlarının alımı ile ilgili açılan ihale için ertelenmiştir?

2- Türk tersaneleri için 17 metre boyundaki bu botları inşa etmek son derece kolayken Norveç'te adı sanı duyulmamış bir tersaneye ihale etmek ne gibi bir gerekçe vardır?

3- 15.750 milyon \$ teklif veren Norveç firmasından sonraki 13,8 milyon\$ ile Türk tersaneleri arasındaki yaklaşık 2 milyon \$' lık fark hangi teknik gerekçelere dayalıdır?

4- Kriz ortamındaki ülkemizde yaklaşık 200 kişiye 2 yıl boyunca istihdam sağlayacak olan ihale konusu botlar hangi ekonomik ve teknik gerekçelerle Norveç firmasına ihale edilmiştir?

5- İhale sürecinde firmalara sorulan sorularda herhangi bir teknik açıklama istenmemesine rağmen Türk firmaları hangi gerekçelerle teknik yetersizlik nedeniyle elenmişlerdir?

6- İptal edilen ihalede kazanan firma ile bu defa ihale edilen firma sahipleri aynı kişiler midir?

7-İhalenin sonuçlanmasıyla akrediflerin açılması kaç gün içerisinde gerçekleşmiştir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'na

Aşağıdaki sorularımın Denizcilikten sorumlu Devlet Bakanı Sayın Ramazan MİRZAOĞLU tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delaletlerinizi arz ederim.

Prof. Dr. İrfan GÜNDÜZ
İstanbul Milletvekili

Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nce yapılan 10 adet acil müdahale botu alım ihalesinde;

KEGKİ Genel Müdürlüğü'nün fiyat zarflarının açılması sırasında firmaların devet edileceğini belirtmesine rağmen, firmalar haberdar edilmeden 25 aralık 2001'de ihalenin Batservice isimli Norveçli bir firmaya verildiği,

Bora Denizcilik San.Tic.A.Ş. ve Düzgit Ortaklığı'nun teklifi bot başına 1.545.000 Euro (1.360.000\$) iken, ihalenin 1.525.000 dolar teklif eden Norveçli bir firmaya verildiği,

Böylece Bot başına (165.000, toplam 1.650.000 \$)'lık bir hazine zararının söz konusu olduğu,

En az 200 Türk işçisi ve mühendisine 25 ay süreyle istihdam sağlayacak, Türk Tersanelerinin dünya pazarlarına açılarak, SAR botları inşa ve ihraç imkanı vermesine referans olabilecek böylesine önemli ve milli bir ihalenin Norveç'te faaliyet gösteren çelik konstrüksiyon ve gemi inşa grubuna, teklifleri, % 12 daha pahalı olmasına rağmen verildiği, oldu bitti bir sözleşme ile 28 Aralık 2001'de KEGKİ tarafından sözkonusu şirkete akreditif açıldığı söylenmektedir.

Bu bilgiler ışığında aşağıdaki sorularımın cevaplandırılmasını arz ederim.

1. Türk Denizcilik sektörü için böylesine önemli bir projede, yerli sanayimizin tercih edilmemesinin gerekçeleri nelerdir?
2. Ekonomik sıkıntının ve işsizliğin had safhaya çıktığı bir dönemde, 200 Türk işçisi ve mühendisine istihdam imkanı sağlayacak bir ihalede beş türk firması dururken, yabancı bir firmanın seçilmesi hangi gerekçelerle izah edilebilir?
3. Teknik değerlendirme sonunda Bora Denizcilik firmasının bot başına 1.360.000 dolarlık teklifi varken, Batservice firmasına 1.525.000 dolara ihale edilmesi doğru mudur?
4. Eğer bu durum doğru ise bot başına 165.000, toplam 1.650.000 dolarlık zararın sebebi nedir? IMF'den cent cent borç istendiği bir ortamda hazinenin mağdûr edilmesinin gerekçeleri nelerdir?
5. Ortada bir ihmal, kusur ya da kasıt varsa müsebbipleri hakkında bir işlem yapmayı düşünüyor musunuz?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Devlet Bakanı Sayın Ramazan MİRZAOĞLU tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delaletlerinizi saygılarımla arz ederim.
05/03/2002

M. Ergün DAĞCIOĞLU
Tokat Milletvekili

Türk tersaneleri özellikle küçük bot dizayn ve üretiminde oldukça başarılı iken yazılı basında yer alan bazı haberlere göre; Bakanlığınıza bağlı Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün 10 adet Acil Müdahale Botu (SAR) ihalesi 15 milyon 250 bin dolara Norveç'li Batservice firmasına verilmiştir.

1. Bu haberler doğrumudur ? Bu ihale neye göre yapılmış, şartnameye göre kaç firma yeterli görülerek teklif vermiştir? Bunların kaç yabanci ve kaç yerli firmalardır ?
2. Yerli tersanelerimizin yabanci firmalara nazaran bot başına 165 bin dolar daha ucuz teklifte buldukları iddiası doğrumudur ? Şayet doğru ise, deniz aracı ve gemi ihraç ettiğimiz Norveç'in tercih edilmesinin gerekçesi nedir?
3. İhale şartnamesinde bu botların üstün teknoloji olduğu ve Türkiye'de yapılamayacağına ilişkin bir madde bulunmakta mıdır ? Bu botlar gerçekten üstün teknoloji ürünü müdürler ? Şartnamede kullanılan "denenmiş dizayn ve bu dizaynı üretmiş tersane gereksinimi" ifadesi ne anlama gelmektedir ?
4. Eğer böyleyse, bu şartname yoluyla Türk mühendisini, Türk tersanesini, Türk müteşebbisini saf dışı etme yöntemi değil midir? Bu tavrınız binlerce kişiye istihdam sağlayan, altyapı, teknoloji ve birikim olarak son derece iyi durumdaki gemi inşa sanayi sektörümüze, üstelik ağır bir ekonomik kriz ortamında bakanlık olarak sırt çevirdiğiniz anlamına gelmez mi ?
5. İthal ikamesi-dolaylı ihracat mantığıyla da yaklaşıldığında bu durum gerek hükümet programı ve gerekse partinizin programı ile çelişmiyor mu ? Aynı zamanda bu kararlar Türk tersaneciliğini küçük düşürmüş olmuyor musunuz ?
6. Sonuçta bu botların dizaynı duyulan ihtiyaca uyumlu olarak yapılmayacak mıdır? Giderek bu yolla Türk tersaneleri yabancı firmaların taşeronu haline gelmezler mi ?
7. Uygulanan liberal- serbest Pazar ekonomisi eşitlikçi, rekabete dayalı yarış, verimliliği ve kaliteyi esas alan bir sistem olduğuna göre; bu ihale kararı bir kriter olarak, tersanelerimizin uluslar arası planda rekabet şansını yok etmeyecek midir ?
8. Bu tür uygulamalarla ülkemizin denizcilik sektöründe teori ve pratiği bir araya getirebilecek sanayi ötesi-bilgi toplumuna dönüşümü inkitaya uğratmış olmuyor mu ?
9. Acaba bu kararımızın arkasında bilinmeyen başka bazı etken ve sebepler mi vardır? Değilse, ülke yararına olmayan bu kararın derhal iptalini, bundan sonraki alımlarda da ülke sanayisi ve menfaatlerini ön plana almayı düşünüyor musunuz ?

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

SAYI : B.02.0.011/00371
KONU :

ANKARA

26 MART

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İLGİ: 14.03.2002 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-13790 sayılı yazınız.

Gaziantep Milletvekili İbrahim KONUKOĞLU, İstanbul Milletvekili İrfan GÜNDÜZ ve Tokat Milletvekili M.Ergün DAĞCIOĞLU'na ait yazılı soru önergelerine, Bakanlığım bağlı kuruluşu Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nce hazırlanan cevabı yazılar ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Ramazan MİRZAOĞLU
Devlet Bakanı

KIYI EMNİYETİ VE GEMİ KURTARMA İŞLETMELERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Hukuk Baş Müşavirliği

Sayı :B.02.2.KEG.0.61.00.00/1332-1562
Konu :

21 MART 2002

T.C.
DEVLET BAKANLIĞINA
(Prof. Dr. Sayın Ramazan MİRZAOĞLU)

İLGİ : 18.03.2002 tarih ve B.02.0.011/00331 sayılı yazınız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığından alınan 14.03.2002 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02/13790 sayılı yazı ile Gaziantep Milletvekili İbrahim KONUKOĞLU, İstanbul Milletvekili İrfan GÜNDÜZ, Tokat Milletvekili M.Ergün DAĞCIOĞLU tarafından verilen yazılı soru önergelerinin cevaplandırılarak 21 MART 2002 tarihinde kadar Bakanlığımız Özel Kalem Müdürlüğü'nün (0 312) 419 16 28 no'lu faksına gönderilmesi istenmiştir.

Yukarıda adı geçen milletvekillerimizin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilen yazılı soru önergelerinde sorulan sorulara Kuruluşumuz tarafından ayrı ayrı cevap verilmiş olup; söz konusu cevaplar yazımız ekinde dir.

Arz olunur.

EK : 3 Adet soru önergesine
Verilen cevaplar

Sadık ERİŞ
Hukuk Baş Müşaviri

Hücum TULGAR
Genel Müdür

**Gaziantep Milletvekili Sayın Dr. İbrahim KONUKOĞLU'nun sorularına
verilen cevaplar aşağıdadır**

SORU-1 Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğüne acil kurtarma botlarının alımı ile ilgili açılan ihale için ertelemiştir?

CEVAP-1 Kuruluşumuz Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün Ana Statüsünde açıklanan Denizlerimizde İç Sularımıza ve Kara sularımızda can kurtarmaya yönelik hizmetleri layık ile yerine getirebilmek amacıyla Acil Müdahale botu teminine ihtiyaç duymuş ve bu botların 24 adedi opsiyonlu olmak üzere toplam 30 adet olması planlanmıştır.

Öncelikle bu botların inşası için Türkiye Gemi Sanayii A.Ş ile görüşmelerde bulunulmuş inşaa ve temini ile ilgili 27.12.1999 tarihinde her iki Kuruluşça bir Protokol imzalanmıştır. Bu Protokol her iki tarafın Yönetim Kurullarınca onaylanmıştır. Protokolün 4. Maddesi ile "Türkiye Gemi Sanayii A.Ş tarafından yapılacak SAR Botlardan ilk 3 adedinin <<SAR Bot inşaatında deneyimli ve uzman yabancı firmalarla müştereken yapımı şeklinde>> her iki tarafa ortak olarak hazırlanacak Şartname ile Türkiye Gemi Sanayii A.Ş tarafından ihaleye çıkarılacaktır." şeklindedir. Protokolün imza tarihinde elinde tersaneleri ve yüzlerce mühendisi bulunan Türkiye Gemi Sanayii A.Ş bile daha önce SAR Botu inşaa ve dizayn etmemesi nedeniyle herhangi bir riske girmemek için ilk 3 Botun inşaatında deneyimli ve uzman yabancı firma ile müştereken yapımını önererek Protokole derç ettirmiştir. Bilahare Türkiye Gemi Sanayii A.Ş'nin özelleştirme sürecindeki gelişme nedeniyle bu Kuruluş 28.02.2000 tarihinde Protokolden rücu etmek zorunda kalmıştır.

Bu aşamadan sonra söz konusu proje kapsamındaki 17-21 m. boy aralığında 30 adet SAR botun temini için iç ve dış piyasaya yönelik olarak 09.08.2000 tarihinde ihaleye çıkmıştır. 11.10.2000 tarihinde teklifleri açılan bu ihaleimize 3 firma 9 proje ile iştirak etmişlerdir. Teklif olunan botların 17.20 m. ile 21.00 m. arasında olduğu görülmüştür. Bu ihaleimizde Kuruluşumuz hizmetlerine yönelik en iyi SAR Botunu en uygun bedelle teminini müştereken bulunması gerekli asli unsurlar olarak aramıştır. İhale teklifleri üzerinde yapılan teknik ve değerlendirme sonuçunda aranan bu iki asli unsurun müştereken ihtiva ettiği herhangi bir teklif tespit edilemediğinden bu ihaleimiz 16.02.2001 tarihinde iptal edilmiştir.

Projemizi gerçekleştirebilmek için iptal edilen bir önceki ihaleimizden sonra bu defa ki ihaleimize 17-19 m. boy aralığında ve Türkiye'ye bu tip botlarla ilgili bilgi birikimi oluşturmak, Türkiye'deki Tersaneleri Acil Müdahale Botu inşaatlarında referans sahibi olmalarını sağlamak amacıyla 10 adet olarak ve bu botların en az 5 adedinin Türkiye'deki Tersanelerde inşası veya açık olarak belgelenmeleri halinde işin en az %50'sinin Türkiye'de yerleşik bir Tersanede ikmal edilmesi şartları da getirilerek iç ve dış piyasaya yönelik olarak 25.05.2001 tarihinde 2. kez ihaleye çıkmıştır.

SORU- 2 Türk Tersaneleri için 17 metre boyundaki bu botları inşaa etmek son derece kolayken Norveç'te adı sanı duyulmamış bir tersaneye ihale etmek ne gibi bir gerekçe vardır?

CEVAP-2 Yukarıda izah ettiğimiz üzere bu son ihaleye çıkarken iptal etmek zorunda kaldığımız Türkiye Gemi Sanayii A.Ş. ile akdedilen protokol ve ihaleden de anlaşılacağı üzere Türkiye'de bu tip bir Acil Müdahale Botu dizaynına uygun uygulanmış bir proje olmadığı görülmüştür.

Can kurtarma hizmetleri yapan gerek Kuruluşumuz Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü gerekse Sahil Güvenlik Komutanlığı elinde bulunan botların bu hizmetleri yapma konusunda zaafiyetleri bulunduğu, 7-8 şiddetinde bir hava ve deniz koşullarında denize açılmama nedeniyle Trabzon Beşikdüzü'nde kıyından 200 m açıkta 35 Türk insanının kaybı ile sonuçlanan acı bir deneyimle öğrenilmiş bulunmaktadır.

Kuruluşumuz Ana Statüsünde yer alan can kurtarma hizmetlerinin her türlü hava ve deniz koşullarında layık ile yerine getirebilmek amacı ile bu proje ve inşaa ihalesine çıkmış, öncelikli amaç olarak böyle olayların bir daha tekrerrit etmemesi için çok titiz bir araştırma, inceleme ve değerlendirme sonucunda amaca en uygun botu en uygun fiyatla temin etmek suretiyle ihaleyi sonuçlandırmıştır. Yukarıda belirtilen görevleri suadan 17m'lik bir bot ile icra etmenin mümkün olmayacağı herkesin malumudur.

İhaleyi kazanan firma adı sanı duyulmamış bir tersane olmayıp gemi inşaa sektöründe 1948 yılından beri hizmet veren bir şirkettir. Şirket şimdiye kadar değişik tip ve özelliklerde 700'den fazla proje dizayn geliştirmiş ve inşaa etmiş, dünya gemi ve inşaa sanayisinde ismen yer almış bir firmadır.

SORU-3 15.750 milyon \$ teklif veren Norveç firmasından sonraki 13.8 milyon 5 ile Türk tersaneleri arasındaki yaklaşık 2 milyon \$'lık fark hangi teknik gerekçelere dayalıdır.

CEVAP-3 Yapılan ön değerlendirme sonucu toplam 3 firmanın 4 projesinin değerlendirilmeye alınması uygun görülmüştür.

Bunlar;

RMK Firması	DAMEN -Hollanda Projesi
BAT SERVICE Firması	MANDAL- Norveç Projesi
DÜZGİT Firması	1-CAMARC-İngiltere Projesi
	2-ROBERT ALLAN-Kanada projesidir.

Bilhare bu firmaların teklifleri ve projeleri üzerinde değerlendirmeye devam edilmiş ve bu değerlendirilmede; ihale komisyonunun mevcut değerlendirme raporları, şartnamemizde de yer alan; Teklif projelerin referansları, uluslararası benzer kuruluşlarca teklif olunan projenin veya benzer projenin denenmişliği ve hizmet veriyor olması, tecrübe, yeterlilik, kapasite, daha önce benzer botlardan inşaa etmiş olma durumları ve Kuruluşunuz için önemli bir unsur olan botların teslim süreleri mukayeseli ve detaylı incelemesine gidilmiştir.

Yaptırılacak botların en ağır deniz ve hava şartlarında dahi insan canı kurtarmak amacına yönelik olarak kullanılacağı için teklif olunacak botların veya benzerlerinin daha önce dizayn ve inşaa edilmiş, dünyadaki emsal kuruluşlarca kullanılıyor olması, idari şartnamenin 5.5 maddesinde de belirlenmiştir.

SORU-4 Eğer böyleyse, bu şartname yoluyla Türk mühendisini, Türk tersanesini, Türk müteşebbisini saf dışı etme yöntemi değil midir? Bu tavrınız binlerce kişiye istihdam sağlayan, altyapı, teknoloji ve birlikim olarak son derece iyi durumdaki gemi inşaa sanayi sektörümüze, üstelik ağır bir ekonomik kriz ortamında bakanlık olarak sırt çevirdiğiniz anlamına gelmez mi?

CEVAP-4 Bu ihaleimizde daha önceki soruda da bahsedildiği gibi Türk tersanesi, Türk Mühendisi veya Türk Müteşebbislerinin saf dışı bırakılması amaçlanmamış aksine işin en az %50'sinin Türkiye'de tamamlanması şartı koşulmuştur. Kuruluşun can kurtarma hizmetlerine yönelik olarak her türlü hava ve deniz şartlarında kullanacağı bu botların temininde herhangi bir riskle karşılaşmamak için denenmiş dizayn talebi şartnamede yer almış olmasına rağmen bazı Türk firmalarının bu şartı görmezden gelip şartnameye uygun olmayan dizayn projeleri teklif etmeleri, uygun proje teklif eden Türk firmasının ise fiyatının yüksek olması nedeniyle bu tür bir karar alınmıştır.

SORU-5 İthal ikamesi dolaylı ihracat mantığıyla da yaklaşıldığında bu durum gerek hükümet programı ve gerekse partinizin programı ile çalışmıyor mu? Aynı zamanda bu kararlar Türk tersaneciliğini küçük düşürmüştür olmuyor musunuz?

CEVAP-5 Yukarıda 4. Maddede açıklanan gerekçelerle imalatların %50'sinin Türk tersanelerinde gerçekleştirilmesi zorunluluğu (proje yabancı olsa dahi) Türk tersanelerini yüceltici bir tutum ve davranış biçimidir.

SORU- 6 Sonuçta bu botların dizaynı duyulan ihtiyaca uyumlu olarak yapılmayacak mıdır? Giderek bu yolla Türk tersaneleri yabancı firmaların taşeronu haline gelmezler mi?

CEVAP-6 Temel dizayn özellikleri değişmemek kaydıyla elbetteki dizayn üzerinde kullanıcı taleplerine uygun küçük değişiklikler yapılabilir. Fakat can kurtarma gibi önemli bir hizmeti ifa edecek bir tekninin dizaynında bu konu ile ilgili tecrübeli ve bilgi birikimli dizaynerlerin seçilmesi yadsınmamalıdır. Türk Tersaneleri yabancıların taşeronu olmayacak aksine daha önce hiç inşaa ve dizayn etmedikleri acil müdahale botu imalatı suretiyle proje uygulaması konusunda tecrübe sahibi olacaklardır.

SORU-7 Uygulanan liberal serbest Pazar ekonomisi eşitlikçi, rekabete dayalı yarış, verimliliği ve kaliteyi esas alan bir sistem olduğuna göre; bu ihale kararı bir kriter olarak, tersanelerimizin Uluslararası planda rekabet şansını yok etmeyecek midir?

CEVAP-7 Uygulanan Liberal Serbest Pazar Ekonomisi eşitlikçi, rekabete dayalı yarış verimliliği ve kaliteyi esas alan sistem olduğuna göre verilen karar tersanelerimizin Uluslararası planda rekabet şansını yok etmez, zira sizin de belirttiğiniz üzere Norveç'e deniz aracı ve gemi ihraç edebilen, ait yapı, teknoloji ve bilgi birikimi son derece iyi durumdaki gemi inşa sanayi sektörümüzün Norveç gemi inşaa sektörü ile rekabet etmesini engelleyecek bir hüküm bulunmadığına göre amaca uygun proje sunması halinde niye tercih edilmesin. Zira ihalemizde herhangi bir firma şartname hariç bir kriterden elelenmemiştir. Uygun proje sunamayan teklif sahiplerinin sadece Türk olması nedeniyle tercih edilmesi Liberalizme ve serbest rekabete tamamen aykırı olan korumacılıkla eş değer olmayacak mıdır?

SORU-8 Bu tür uygulamalarda ülkemizin denizcilik sektöründe teori ve pratiği bir araya getirebilecek sanayi ötesi bilgi toplumu dönüşümü iktidara uğratılmış olmuyor mu?

CEVAP-8 Bu uygulamayla tersanelerimizin sahip olduğu bilgi birikimine ve rekabet gücüne, acil müdahale botu konusunda bilgi transferi yoluyla katkıda bulunulacaktır. Bu bilgi birikimi ile kamu ihalelerine muhtaç olmadan dünya gemi inşa piyasasında rekabet güçlerini artıracaklardır.

SORU-9 Acaba bu kararınızın arkasında bilinmeyen başka bazı etken ve sebepler mi vardır? Değilsen, ülke yararına bu kararın derhal iptalini, bundan sonraki alımlarda da ülke sanayisi ve menfaatlerini ön plana almayı düşünüyor musunuz?

CEVAP-9 Bu karara konu ihale kamu menfaati gözetilerek gayet şeffaf ölçüler kullanılmak suretiyle yapılarak sonuçlandırılmış olup bu kararın arkasında bilinmeyen bazı etkenler aranmaktansa Trabzon Beşikdüzünde kıyıya 200m mesafede 35 Türk insanının canına mal olmuş acı bir deneyimin bir daha tekrarı etmemesini istemekten başka bir art düşünce olmadığını belirtmekte yarar vardır.

İstanbul Milletvekili Prof. Dr. Sn. İrfan GÜNDÜZ'ün sorularına verilen cevaplar aşağıdadır

Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nce yapılan 10 adet acil müdahale botu alım ihalesinde;

Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün fiyat zarflarının açılması sırasında firmaların davet edileceğini belirtmesine rağmen, firmalar haberdar edilmeden 25 ARALIK 2001'de ihalenin Bat service isimli Norveçli bir firmaya verildiği,

Bora Denizcilik San. Tic. A.Ş. ve Düzgü Ortaklığı'nun teklifi bot başına 1.545.000 Euro (1.360.000.\$) iken, ihalenin 1.525.000 dolar teklif eden Norveçli bir firmaya verildiği,

Böylece bot başına (165.000. toplam 1.650.000\$)'lık bir hazine zararının söz konusu olduğu,

En az 200 Türk işçisi ve mühendisine 25 ay süreyle istihdam sağlayacak, Türk Tersanelerinin dünya pazarlarına açılarak, SAR botları inşaa ve ihraç imkanı vermesine referans olabilecek böylesine önemli ve milli bir ihalenin Norveç'te faaliyet gösteren çelik konstrüksiyon ve gemi inşaa gurubuna, teklifleri %12 daha pahalı olmasına rağmen verildiği, oldu bitti bir sözleşme ile 28 ARALIK 2001 de Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü tarafından söz konusu şirkete akreditif açıldığı söylenmektedir.

Bu bilgiler ışığında aşağıdaki soruların cevaplandırılması istenmiştir.

SORU-1 Türk Denizcilik sektörü için böylesine önemli bir projede, yerli sanayimizin tercih edilmemesinin gerekçeleri nelerdir?

CEVAP-1 Kuruluşumuz Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün Ana Statüsünde açıklanan Denizlerimizde, İç Sularımızda ve Kara sularımızda can kurtarmaya yönelik hizmetleri layıkı ile yerine getirebilmek amacı ile 30 adet acil müdahale botu teminine ihtiyaç duymuştur.

a) Öncelikle bu botların inşası için Türkiye Gemi Sanayii A.Ş ile görüşmelerde bulunulmuş inşaa ve teminle ilgili 27.12.1999 tarihinde her iki Kuruluşça bir Protokol imzalanmıştır. Bu Protokol her iki tarafın Yönetim Kurullarınca onaylanmıştır. Protokolün 4. Maddesi ile "Türkiye Gemi Sanayii A.Ş tarafından yapılacak SAR Botlardan ilk 3 adedinin <<SAR Bot inşaatında deneyimli ve uzman yabancı firmalarla müştereken yapımı şeklinde>> her iki tarafa ortak olarak hazırlanacak Şartname ile Türkiye Gemi Sanayii A.Ş tarafından ihaleye çıkılacaktır." şeklindedir. Protokolün imza tarihinde elinde tersaneleri ve yüzlerce mühendisi bulunan Türkiye Gemi Sanayii A.Ş bile daha önce SAR Botu inşaa ve dizayn etmemesi nedeniyle herhangi bir riske girmemek için ilk 3 Botun inşaatında deneyimli ve uzman yabancı firma ile müştereken yapımını önererek Protokole derç ettirmiştir. Bilahare Türkiye Gemi Sanayii A.Ş'nin özelleştirme sürecindeki gelişme nedeniyle bu Kuruluş 28.02.2000 tarihinde Protokolden rücu etmek zorunda kalmıştır.

b) Bu aşamadan sonra söz konusu proje kapsamındaki 17-21 m. boy aralığında 30 adet SAR botun temini için iç ve dış piyasaya yönelik olarak 09.08.2000 tarihinde ihaleye çıkmıştır. 11.10.2000 tarihinde teklifleri açılan bu ihalemize 8 firma 9 proje ile iştirak etmişlerdir. Teklif olunan botların 17.20 m. ile 21.00 m. arasında olduğu görülmüştür. Bu ihalemizde Kuruluşumuz hizmetlerine yönelik en iyi SAR Botunu en uygun bedelle teminini müştereken bulunması gerekli asli unsurlar olarak aramıştır. İhale teklifleri üzerinde yapılan teklif ve değerlendirmeler sonucunda aranan bu ilk asli unsurun müştereken ihtiva ettiği herhangi bir teklif tespit edilemediğinden bu ihalemiz 16.02.2001 tarihinde iptal edilmiştir.

c) Projemizi gerçekleştirebilmek için iptal edilen bir önoeki ihalemizden sonra bu defa ki ihalemize 17-19 m. boy aralığında ve Türkiye'ye bu tip botlarla ilgili bilgi birikimi oluşturmak, Türkiye'deki Tersaneleri Acil Müdahale Botu inşaalarda referans sahibi olmalarını sağlamak amacıyla 10 adet olarak ve bu botların en az 5 adedinin Türkiye'deki Tersanelerde inşası veya açık olarak belgelennemeleri halinde işin en az %50'sinin Türkiye'de yerleşik bir Tersanede ikmal edilmesi şartları da getirilerek iç ve dış piyasaya yönelik olarak 25.05.2001 tarihinde 2. kez ihaleye çıkılmıştır.

Kuruluşumuzun açtığı ihalede en önemli ihale şartı, ana statümüzde açıklanan can kurtarmaya yönelik hizmetleri layıkıyla yerine getirebilmek amacı ile her türlü hava ve deniz koşullarında can kurtarma hizmetlerini gerçekleştirecek bir yapı dizaynına sahip ve bu amaca yönelik hizmet veren Uluslararası benzer kuruluşların tercih ettiği, kullandığı ve referans gösterebildiği bir botun inşasıdır.

Bundan dolayı, ihale iştirakçisi firmalar yapacakları botların dizayn projesini de temin ederek ihale teklifi olarak vermek mükellefiyeti altındadırlar.

İhalemize 6 firma 8 proje ile iştirak etmiş olup, ihale iştirakçisi firmalardan biri dışında hepsi yerli gemi inşacılarıdır. Ancak verilen tekliflerin tamamı biri dışında yabancı dizayn projesidir.

İhaleye iştirak eden yerli firmaların biri dışında şartnameye uygun teklif verilmediği şartnameye uygun teklif veren firma ise teklif fiyatın yüksek olması nedeniyle böyle bir karar alınmıştır.

SORU-2 Ekonomik sıkıntının ve işsizliğin had safhaya çıktığı bir dönemde, 200 Türk işçisi ve mühendisine istihdam imkanı sağlayacak bir ihalede beş türk firması dururken, yabancı bir firmanın seçilmesi hangi gerekçelerle kab edilebilir?

CEVAP-2 İhaleye iştirak eden 5 Türk firmasından 3 firma şartnameye uygun teklif vermemeleri nedeniyle ilk değerlendirme sonucunda elenmişlerdir. Diğer 2 firmadan RMK firmasının amaca uygun teklifinin fiyatının çok yüksek olması nedeniyle tercih edilmemiştir. Diğer teklif olan DÜZGİT-BORA konsorsiyumunun teklifi 3. soruya verilen cevapta ayrıntılarıyla belirtildiği üzere amaca uygun bulunmayarak tercih edilmemiştir.

Heyetimiz bu doğrultuda yaptığı değerlendirmede;

1-DAMEN-Hollanda Projesinin Hollanda, Polonya ve Malezya'da acil müdahale hizmetlerinde kullanıldığı bot bedelinin 2.099.000 USD olduğu, teslim süresinin 130 hafta olduğu

2-MANDAL-Norveç projesinin Norveç Can Kurtarma Teşkilatı, Hindistan Resmi Otoritesi, İsveç Deniz Kuvvetlerinde can kurtarma amaçlı kullanıldığı, Norveç, Almanya, ABD ve Yunanistan askeri Makamlarına MTB tipi botlar inşaa ettiği ve bot bedelinin 1.575.000 USD olduğu, teslim süresinin 60 hafta olduğu,

3-CAMARC-İngiltere dizaynında ise proje sahibi firmanın muhtelif pilotaj kuruluşlarına pilot bot dizaynı yaptığı ve dizayn projenin pilot bot projelerinden geliştirildiği görülmüştür. (Pilot Bot Kılavuzlanacak gemilere kılavuz kaptan götürüp getirmeye yarayan servis amaçlı bir bottur.) Bu dizaynın acil müdahale botu olarak bir referansı görülmemiştir. Ayrıca Camarc firmasına; söz konusu ihalemizle ilgili olarak Düzgüt Firması için bir dizayn hazırlayıp hazırladığı sorulmuş firmadan herhangi bir cevap alınamamıştır. Bu dizayn 10 botun 24 ayda (104 hafta) teslim edileceği ve fiyatının 1.445.000. Euro (USD 1.380.458)/Adet olduğu,

4-ROBERT ALLAN-Kanada Projesin için dizayn sahibi Robert Allan firmasıyla yapılan yazışmalarda teklif dizaynın baz alındığı teknenin 9 yıl önce dizaynı yapılan Malaspina Express isimli bot olduğu ve şu anda kıyı şeritleri arasında yük, yolcu ve gezinti gemisi olarak kullanıldığı zaman zaman balina izleme gemisi olarak kullanıldığı dizayn firması Robert Allan firması tarafından bildirilmiştir. Buradan da dizayn projenin can kurtarma amacına yönelik bir referansı bulunamamıştır. Bu dizaynın muhteviyatı botun (10 Adedinin) 24 ayda (104 hafta) da teslim edileceği ve fiyatının da 1.625.00 Euro (USD 1.451.938)/Adet olduğu

tespit edilmek suretiyle gerek Kuruluşumuzun amaç ve faaliyetlerinde belirlenen can kurtarma hizmetlerine gerekse şartname maddelerine ve özellikle idari şartnamenin 5.5 maddesinde belirlenen niteliklere en uygun teklifin BAT SERVICE MANDAL A/S-Norveç firmasının teklifi olduğu değerlendirilmiştir.

SORU-4 Kriz ortamındaki ülkemizde yaklaşık 200 kişiye 2 yıl boyunca istihdam sağlayacak olan ihale konusu botlar hangi ekonomik ve teknik gerekçelerle Norveç firmasına ihale edilmiştir?

CEVAP-4 Norveç firmasının teklifinin uygun görülmesi yukarıda 3. Maddede açıklanan ekonomik ve teknik gerekçelerle izah edilmiştir. Kuruluşumuzca şartnamesinin 2. maddesinde bot imalatlarının en az %50'sinin Türk tersanelerinde gerçekleştirilmesi zorunluluğu generek (proje yabancı olsa dahi) Türk tersanelerine Acil Müdahale Botu Teknoloji ve bilgi birikimi istihdam ve katma değer yaratma ve bu alanda balıkçı teknesi, tanker ve benzeri gemi inşasının dışında da Uluslararası ihalelerde referans gösterilebilme imkanı sağlanmış olacaktır.

SORU-5 İhale sürecinde firmalara sorulan sorularda herbargi bir teknik açıklama istenmemesine rağmen Türk firmaları hangi gerekçelerle teknik yetersizlik nedeniyle elenmişlerdir?

CEVAP-5 Kuruluşumuz İhale sürecinde ve değerlendirme sırasında, şartnamemizde yer almasına rağmen teklif sahiplerinin tekliflerinde tesbit edilen ihale şartnamelerine uyumsuzluk, eksiklik, cevaplandırılmamış hususları ihale iştirakçisi tüm firmalara intikal ettirmiş, dolayısıyla teknik açıklamalar istemiş ve aldığı cevaplar, teyitler doğrultusunda hazırlandığı tabloda belirlemiştir. Bu tablo, idari ve teknik şartname çerçevesinde ihaleyi sonuçlandırmıştır.

Kuruluşumuz yukarıda 3. Soruda cevaplandırıldığı gibi yaptığı değerlendirmede açıklanan amaca uygunluk dizayn proje denemlilik referans gösterilebilirlik teslim süresi ile birlikte fiyatla göz önüne alınarak en uygun teklif belirlenmiştir. Yoksa sadece en ucuz teklifin alınması Kuruluşumuzun can kurtarma faaliyetlerinde ileriye yönelik bir iyileştirme sonucu doğurmayacaktır.

Ayrıca Kuruluşumuz 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa tabi olmayıp ihaleyi kamu menfaatini de dikkate alarak dilediği firmaya verip vermemekte serbesttir. Bu husus şartnamenin 18.2 maddesinde de açıklanmıştır. Amaca uygun olmayan bir teklifi sırf ucuzluğu nedeniyle tercih etme lüksü olmadığı gibi mecburiyeti de yoktur.

SORU- 6 İptal edilen ihalede kazanan firma ile bu defa ihale edilen firma sahipleri aynı kişiler midir?

CEVAP-6 Kuruluşumuz Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü iptal edilen ihaleyle can kurtarma hizmetlerine yönelik en iyi SAR botunun en uygun bedelle temini müştereken bulunması gerekli asli unsurlar olarak aramıştır. Firma teklifleri üzerinde yapılan tetkik ve değerlendirmeler sonucunda aranan bu iki asli unsurun birlikte bulunduğu herhangi bir teklif tesbit edilemediğinden ihale iptal edilmiştir. İptal edilen ihalenin kazanımı olmadığından böyle bir sonuç çıkarma olanağı bulunmamaktadır.

SORU-7 İhalenin sonuçlanmasıyla akrediflerin açılması kaç gün içerisinde gerçekleştirilmiştir?

CEVAP-7 İhalenin sonuçlanması üzerine 24.12.2001 tarihinde sözleşme akdedilmiş olup muhatap firmaların şartnameden kaynaklanan mükellefiyetlerini yerine getirmesini takiben 28.12.2001 tarihinde ilk botun akreditifi açılmıştır. Bu edim Kuruluşumuzun sözleşmeden doğan ve sözleşmenin ödeme başlıklı 9. Maddesi ile yürürlük başlıklı 18. Maddesindeki mükellefiyetlerinin yerine getirilmesidir.

Tokat Milletvekili Sayın M.Ergün DAĞCIOĞLU'nun sorularına verilen cevaplar aşağıdadır.

SORU-1 Bu haberler doğrudur? Bu ihale neye göre yapılmış, şartnameye göre kaç firma yeterli görülerek teklif vermiştir? Bunların kaç yabancı ve kaç yerli firmalardır?

CEVAP-1 Bu ihale sonucunda 10 adet Acil Müdahale botu yapımına ilişkin en uygun proje ve teklifi veren Norveç'li Bat Service firmasına verildiği doğrudur. Bu ihale Kuruluşumuz Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün Ana Statüsünde açıklanan denizlerimizde, iç sularımızda ve karasularımızda can kurtarmaya yönelik hizmetleri layık ile yerine getirebilmek amacı ile Acil Müdahale Botu teminine ihtiyaç duyulmuştur. Bu ihtiyaç İdari ve Teknik şartnamelerde belirlenen Özellik ve niteliklere sahip her türlü hava ve deniz koşullarında can kurtarma hizmetlerini gerçekleştirecek bir yapı dizaynına sahip ve bu amaca yönelik hizmet veren Uluslararası benzer Kuruluşların tercih ettiği kullandığı ve referans gösterebildiği bir botun inşasıdır.

Bu ihalenin neye göre yapıldığına gelince;

Öncelikle bu botların inşası için Türkiye Gemi Sanayii A.Ş ile görüşmelerde bulunulmuş inşaa ve teminle ilgili 27.12.1999 tarihinde her iki Kuruluşça bir Protokol imzalanmıştır. Bu Protokol her iki tarafın Yönetim Kurullarınca onaylanmıştır. Protokolün 4. Maddesi ile "Türkiye Gemi Sanayii A.Ş tarafından yapılacak SAR Botlardan ilk 3 adedinin <<SAR Bot inşaatında deneyimli ve uzman yabancı firmalarla müştereken yapımı şeklinde>> her iki tarafça ortak olarak hazırlanacak Şartname ile Türkiye Gemi Sanayii A.Ş tarafından ihaleye çıkılacaktır." şeklindedir. Protokolün imza tarihinde elinde tersaneleri ve yüzlerce mühendisi bulunan Türkiye Gemi Sanayii A.Ş bile daha önce SAR Botu inşaa ve dizayn etmemesi nedeniyle herhangi bir riske girmek için ilk 3 Botun inşaatında deneyimli ve uzman yabancı firma ile müştereken yapımını önererek Protokole derç etmiştir. Bilahare Türkiye Gemi Sanayii A.Ş'nin özelleştirme sürecindeki gelişme nedeniyle bu Kuruluş 28.02.2000 tarihinde Protokolden rücu etmek zorunda kalmıştır.

Bu aşamadan sonra söz konusu proje kapsamındaki 17-21 m. boy aralığında 30 adet SAR botu temini için iç ve dış piyasaya yönelik olarak 09.08.2000 tarihinde ihaleye çıkılmıştır. 11.10.2000 tarihinde teklifleri açılan bu ihalemeze 8 firma 9 proje ile iştirak etmişlerdir. Teklif olunan botların 17.20 m. ile 21.00 m. arasında olduğu görülmüştür. Bu ihalemeze Kuruluşumuz hizmetlerine yönelik en iyi SAR Botunu en uygun bedelle teminini müştereken bulunması gerekli asli unsurlar olarak aramıştır. İhale teklifleri üzerinde yapılan tetkik ve değerlendirmeler sonucunda aranan bu iki asli unsurun müştereken ihtiva ettiği herhangi bir teklif tespit edilemediğinden bu ihalemeze 16.02.2001 tarihinde iptal edilmiştir.

Projenizi gerçekleştirebilmek için iptal edilen bir önceki ihalemezen sonra bu defa ki ihalemeze 17-19 m. boy aralığında ve Türkiye'ye bu tip botlarla ilgili bilgi birikimi oluşturmak, Türkiye'deki Tersaneleri Acil Müdahale Botu inşalarında referans sahibi olmalarını sağlamak amacıyla 10 adet olarak ve bu botların en az 5 adedinin Türkiye'deki Tersanelerde inşası veya açık olarak belgelenmeleri halinde işin en az %50'sinin Türkiye'de yerleşik bir Tersanede imal edilmesi şartları da getirilerek iç ve dış piyasaya yönelik olarak 25.05.2001 tarihinde 2. kez ihaleye çıkmıştır.

İhaleye 6 firma 8 proje ile katılmıştır. Yapılan ön değerlendirme sonucu 3 firmanın 4 projesinin değerlendirmeye alınması uygun görülmüştür. Bu 3 firmanın 2'si Türk biri yabancı firma olup tüm firmaların teklif ettiği 4 dizayn proje de yabancı projedir.

Bunlar;

RMK Firması	DAMEN -Hollanda
BAT SERVICE Firması	MANDAL- Norveç
DÜZGİT Firması	1-CAMARC-İngiltere
	2-ROBERT ALLAN-Kanada projesidir.

SORU-2 Yerli tersanelerimizin yabancı firmalara nazaran bot başına 165 bin dolar daha ucuz teklifte buldukları iddiası doğrudur? Şayet doğru ise, deniz aracı ve gemi ihraç ettiğimiz Norveç'in tercih edilmesinin gerekçesi nedir?

CEVAP-2 Ön elemeyi geçen ve yukarıda firma isimleri ile projeleri belirtilen ihale iştirakçileri ister Türk Tersanesi olsun ister yabancı tersane olsun teklif edecekleri Bot dizayn projesinin Kuruluşumuz Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün Ana Statüsünde belirtilen can kurtarma amacını gerçekleştirebilecek ve şartnamenin 5.5. maddesinde açıklanan (Yapılacak botların en ağır deniz ve hava şartlarında dahi insan canı kurtarmak amacıyla yönelik olarak kullanılacağı için teklif olunacak botların veya benzerlerinin daha önce dizayn ve inşaa edilmiş, dünyadaki emsal kuruluşlarca kullanılıyor olması) özelliklerine sahip olması gerekmektedir.

Kuruluşumuz 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa tabi olmayıp İdari Şartnamenin 18.2 maddesinde yer alan hüküm gereği ihaleyi kamu menfaatini de dikkate alarak dilediği teklif sahibine tam ve kısmen verip vermemek yetkisine sahiptir. Fiyatın ucuz olması öncelikli tercih olmayıp en uygun dizaynın en uygun fiyatla temini amaç edinildiğinden ve Türkiye'de bu projenin bu güne kadar Gemi Sanayi A.Ş. dahil hiç uygulanmamış olması hatta Sahil Güvenlik Komutanlığı elinde de bu özelliklere sahip bot bulunmaması nedeniyle şartnameye göre imal edilecek botların %50'sinin Türk tersanelerinde imal edilmesi zorunluluğu gereği böyle bir projenin ve bilgi birikiminin Türkiye'ye kazandırılması ve referans gösterilebilecek bir ülke olması istihdam ve katma değer yaratılması öngörülmüş ve söz konusu ihale ile bu hususlar gerçekleştirilmiştir. Norveç'e tanker, balıkçı gemisi ihraç etmekte olabiliriz. Ancak acil müdahale botu yapımı ile ilgili Türkiye'de bu güne dek imal yapılmış bir dizayn proje olmadığını iddia ettik ve belgelerle kanıtladık. Nitekim ve şikayetçi firmanın sunduğu alternatifli tekliflerin hiçbirisi acil müdahale botu dizaynı değildir.

SORU-3 İhale şartnamesinde bu botların üstün teknoloji olduğu ve Türkiye’de yapılamayacağına ilişkin bir madde bulunmakta mıdır? Bu botlar gerçekten üstün teknoloji ürünü müdürler? Şartnamede kullanılan “denenmiş dizayn ve bu dizaynı üretmiş tersane gereksinimi” ifadesi ne anlama gelmektedir?

CEVAP-3 İhale şartnamesinde böyle bir madde bulunmamaktadır. Aksine botların en az %50’sinin Türkiye’de inşaa etirilmesi zorunluluğu vardır. Bu botlar her türlü deniz ve hava koşullarında can kurtarmaya yönelik olarak hizmet vereceklerinden bu konuda benzer Kuruluşlarca da denenmiş, uygulanmış olması gerekmektedir. Şartnamede denenmiş dizayn şartı aranmış olup, bu dizaynı üretmiş tersane gereksinimi aranmamıştır.

SORU-3 Teknik değerlendirme sonunda Bora Denizcilik firmasının bot başına 1.360.000 dolarlık teklifi varken, Batservice firmasına 1.525.000 dolara ihale edilmesi doğru mudur?

CEVAP-3 İhalede Bora Denizcilik Firmasının tek başına bir teklifi bulunmamaktadır. Ancak pilot firma olarak Düzgüt Vapur Hizmetleri A.Ş. firmasının önderliğinde konsorsiyum üyesi olarak teklifi bulunmaktadır. Bu konsorsiyum ihaleye 3 yabancı dizayn projeye katılmıştır.

a) Birincisi :THORNYCROFT-Avustralya dizayn projesi teklifinde Amerikan Sahil Güvenlik Birimine, benzer botlar inşaa eden Textron Marine firmasının dizaynını kullandığını beyan etmiş, fakat yapılan araştırma ve yazışmalar sonucu, Textron Marine firması söz konusu firmaya herhangi bir dizayn çalışması yapmadığını, bir ortaklık yada lisans anlaşması bulunmadığını beyan etmiştir. Ayrıca İstanbul Deniz Otobüsleri A.Ş.’nin (İDO) Avusturalya’da aldığı 31m’lik gemiyi de referans gösterdiği ancak İDO ile yapılan yazışmalar sonucunda bunun doğru olmadığı anlaşılmıştır. Bu firmanın görüldüğü üzere Kuruluşumuzu yanıltmaya yönelik teklif verdiği tesbit edilmiştir.

b) İkincisi: CAMARC-İngiltere dizaynında ise proje sahibi firmanın muhtelif pilotaj kuruluşlarına pilot bot dizaynı yaptığı ve dizayn projenin pilot bot projelerinde geliştirildiği görülmüştür. (Pilot Bot Kılavuzlanacak gemilere kılavuz kaptan götürüp getirmeye yarayan servis amaçlı bir bottur.) Bu dizaynın acil müdahale botu olarak bir referansı görülmemiştir. Ayrıca Camarc firmasına; söz konusu ihalemizle ilgili olarak Düzgüt Firması için bir dizayn hazırlayıp hazırlamadığı sorulmuş firmadan herhangi bir cevap alınamamıştır. Bu dizayn 10 botun 24 ayda (104 hafta) teslim edileceği ve fiyatının 1.445.000. Euro (USD 1.380.458)/Adet olduğu,

c) Üçüncüsü:ROBERT ALLAN-Kanada Projesin için dizayn sahibi Robert Allan firmasıyla yapılan yazışmalarda teklif dizaynın baz alındığı teknenin 9 yıl önce dizaynı yapılan Malaspina Expres isimli bot olduğu ve şu anda kıyı şeritleri arasında ylık, yolcu ve gezinti gemisi olarak kullanıldığı zaman zaman balina izleme gemisi olarak kullanıldığı dizayn firması Robert Allan firması tarafından bildirilmiştir. Buradan da dizayn projenin can kurtarma amacına yönelik bir referansı bulunamamıştır. Bu dizaynın muhteviyatı botun (10 Adedinin) 24 ayda (104 hafta) da teslim edileceği ve fiyatının da 1.625.00 Euro (USD 1.451.938)/Adet olduğu

Buna mukabil BAT SERVICE MANDAL-Norveç projesinin Norveç Can Kurtarma Teşkilatı, Hindistan Resmi Otoritesi, İsveç Deniz Kuvvetlerinde can kurtarma amaçlı kullanıldığı, Norveç, Almanya, ABD ve Yunanistan askeri Makamlarına MTB tipi botlar inşaa ettiği ve bot bedelinin 1.525.000.USD olduğu, teslim süresinin 60 hafta olduğu,

tespit edilmek suretiyle gerek Kuruluşumuzun amaç ve faaliyetlerinde belirlenen can kurtarma hizmetlerine gerekse şartname maddelerine ve özellikle idari şartnamenin 5.5 maddesinde belirlenen niteliklere en uygun teklifin BAT SERVICE MANDAL A/S-Norveç firmasının CIF İstanbul 1.525.000.USD'lık teklifi olduğu değerlendirilmiştir.

Yukarıda belirlenen EURO cinsi teklif fiyatlarının USD karşılıklarının hesaplanmasında fiyat zarflarının açıldığı tarihteki T.C. Merkez Bankası pariteleri dikkate alınmıştır. 13.12.2001 1Euro=08935USD'dır.

İhalenin yukarıda açıklandığı şekilde amaca en uygun teklif veren firmaya verildiği doğrudur.

SORU-4 Eğer bu durum doğru ise bot başına 165.000 toplam 1.650.000 dolarlık zararın sebebi nedir? IMF'den cent cent borç istendiği bir ortamda hazinenin mağdur edilmesinin gerekçeler nelerdir?

CEVAP-4 Bu sorunun geniş bir cevabı 1,2 ve 3. Sorularınıza verilen cevaplarda açıkça izah edildiği gibi Kuruluşumuz hiçbir zaman hazineyi mağdur etmeyi düşünmemiştir. Yaptığı değerlendirmede yukarıda açıklanan amaca uygunluk, dizayn proje, deneymişlik, referans gösterilebilirlik, teslim süresi ile birlikte fiyatta göz önüne alınarak en uygun teklifi belirlemiştir. Yoksa sadece en ucuz teklifin alınması Kuruluşumuzun can kurtarma faaliyetlerinde ileriye yönelik bir iyileştirme sonucu doğurmayacaktır.

Ayrıca Kuruluşumuz 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa tabi olmayıp ihaleyi Kamu menfaatini de dikkate alarak ve amacına uygun olarak dilediği firmaya verip vermemete serbesttir. Bu husus şartnamenin 18.2 maddesinde de açıklanmıştır. Amaca uygun olmayıp bir teklifi sırf ucuzluğu nedeniyle tercih etme lüksü olmadığı gibi mecburiyeti de yoktur.

SORU-5 Orduda bir ihmal, kusur yada kasıt varsa müsebbipleri hakkında işlem yapmayı düşünüyor musunuz?

CEVAP-5 İhale projesinin başlangıcından sonuna kadar gemi inşaa mühendislerinden, hukukçulardan, gemi inşaa uzmanlarından oluşturulan heyetçe teklifler en ince detayına kadar incelenmek suretiyle sonuçta varılmıştır. Burada en ufak bir ihmal, kusur veya kasıt söz konusu değildir. İhaleyi kazanamayanlar tarafından ihaleye fesat karıştırılmış izlenimi yaratılmak istenmektedir. İhale kararımız Başbakanlık Denetim ve Makamları tarafından incelenmektedir. İnceleme sonucunda herhangi bir ihmal, kusur, kasıt ortaya çıkarılırsa gereken prosedür yerine getirilir.

13.- Adıyaman Milletvekili Mahmut Göksu'nun, Denizli Çocuk Yuvası ve Yetiştirme Yurdu ile Huzurevi sakinleri için düzenlenen geceyle ilgili bazı iddialara ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Hasan Gemici'nin cevabı (7/6228)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın delaletlerinizle Devlet Bakanı Sayın Hasan GEMİCİ tarafından yazılı olarak cevaplandırılması için gereğinin yapılmasını arz ederim.

Mahmut GÖKSU
Adıyaman Milletvekili

27 Şubat 2002 tarihli basında, Denizli Çocuk Yuvası ve Yetiştirme Yurdunda kalan çocuklarla huzurevi sakinleri için tertip edilen eğlencede oryantal kıyafetli erkeklerin gösteri yaptığı haberleri çıktı.

1- Bu haber doğru mu?

2- Küçük çocuklar ve yaşlıların önünde yapılan bu gösteri sizce doğru mu?

- 3- Kadın giysili erkeklerin küçük çocukların önünde vücutlarının bir bölümünü açık olarak gösteri yapmaları çocukları psikolojik ve eğitsel açıdan nasıl etkiler? Bu etkileme menfi yönde ise çocuklar üzerinde bu menfi etkiyi azaltıcı bir çalışma yapıldı mı? Yapıldıysa hangi safhada?
- 4- Başta vali ve diğer ilgili bürokratların da kahkahalarla izlediği bu gösteri hakkında ilgililer hakkında her hangi bir soruşturma başlatıldı mı? Başlatıldı ise hangi safhada?

T.C.
BAŞBAKANLIK
SOSYAL HİZMETLER VE ÇOCUK ESİRGEME KURUMU
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

SAYI : B.02.1.SÇE.0.10.00.01/02 - 600
KONU : Soru Önergisi

ANKARA
27.03.2002

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİ
Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığına

15.03.2002 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/6228-13831/32928 sayılı yazınız ile gönderilen soru önergesinin yanıtı ekte yer almaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Hasan GEMİCİ
Devlet Bakanı

SORU ÖNERGESİ

27 Şubat 2002 tarihli basında, Denizli Çocuk Yuvası ve Yetiştirme Yurdunda kalan çocuklarla huzurevi sakinleri için tertip edilen eğlenceye oryantal kıyafetli erkeklerin gösteri yaptığı haberleri çıktı.

1- Bu haberler doğru mu?

2- Küçük çocuklar ve yaşlıların önünde yapılan bu gösteri sizce doğru mu?

3- Kadın giysili erkeklerin küçük çocukların önünde vücutlarının bir bölümünü açık olarak gösteri yapmaları çocukları psikolojik ve eğitsel açıdan nasıl etkiler? Bu etkileme menfi yöne ise çocuklar üzerinde bu menfi etkiyi azaltıcı bir çalışma yapıldı mı? Yapıldıysa hangi safhada?

4- Başta vali ve diğer ilgili bürokratların da kahkahalarla izlediği bu gösteri hakkında ilgililer hakkında her hangi bir soruşturma başlatıldı mı? Başlatıldı ise hangi safhada?

Kuruluşlarımızda bakılmakta olan çocuk, genç, yaşlı ve özürliülerin toplumla bütünleşmeleri, sosyo-kültürel gelişimlerinin desteklenmesi amacı ile önemli gün ve haftalarda çeşitli programların düzenlenmesi hizmetlerimiz arasında önemli bir yer tutmaktadır.

Denizli Çocuk Yuvası ve Yetiştirme Yurdunda bakılmakta olan çocuklar ve Huzurevi yaşlıları için düzenlenen eğlence programı konusunda yapılan inceleme sonucu ise;

23.02.2002 tarihinde Bayramın ikinci günü Huzurevi yemekhanesinde Çocuk Yuvası çocukları, Yetiştirme Yurdu gençleri ve Huzurevi yaşlılarının katıldığı eğlence programının düzenlendiği, anılan programda Türk Sanat Müziği ve Fantezi Müzik Sanatçılarının ağırlıklı olarak yer aldığı, ayrıca tıpa-tıp şov sanatçılarının kısa bir süre gösterilerini sunduğu, bu gösteride bazı tıltı müzik sanatçılarının taklitlerinin yapıldığı, programı Vali Yusuf Ziya Gökse ve eşinin de izlediği, kuruluş yetkililerinin yanı sıra bu eğlence süresince kuruluşlarda görevli meslek elemanlarının (Psikolog-Sosyal Hizmet Uzmanı) çocuk, genç ve yaşlılarla bir arada buldukları tüm katılanlarda neşe ve eğlenme dışında bir tavrın duygunun olmadığı, bilgileri edinilmiştir.

Bu nedenle olayın basında yer aldığı şekilde gerçekleşmediği anlaşılmıştır.

14.- Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın, öğretmen atamalarına ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun cevabı (7/6276)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na

Aşağıdaki sorularının Millî Eğitim Bakanı Sn. Metin BOSTANCIOĞLU tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasını arz ve talep ederim.14.11.2000

MURAT AKIN
Aksaray Milletvekili

Sorular:

1-Bakanlığınız İlk Defa Öğretmen Adayı olarak atanacaklar için Sınav açmış; Sınav sonucunda Sınıf Öğretmenliği ve Branş Öğretmeni olarak atamalar yapılmıştır. Sınavda başarılı olan Eğitim Fakültesi harici Fakülte Mezunlarının başvurularının kabul edilmesince rağmen Pedagojik Formasyon almamışları sebebiyle atamaları yapılmamıştır. Bu durum gençlerimizi oldukça zor durumu düşürmüş hatta umutsuzluğu sürüklemiştir.

Sınavda başarılı olan, başvuruları kabul edilen öğretmen adaylarımız için geçen yıllarda olduğu gibi öğretmenliğe alınarak Yaz Tatilinde söz konusu belgelerini almaları doğrultusunda bir çalışmanız bulunmakta mıdır?

2-Öğretmen alımlarında Eğitim Fakültesi mezunları haricinde diğer fakültelerden müracaat eden öğretmen adaylarının başarısındaki kıstas hangi kriterlere göre belirlenmektedir?

3-Öğretmen adaylarını sınava alan, sınav sonucu öğretmenlik başvurularını kabul eden görevliler hakkında herhangi bir işlem yapılmış mıdır?

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

SAYI : B.08.0.APK.0.03.05.00-03/1045
KONU : Soru Önergesi

26/3/2002

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

H.Cİ : T.B.M.M. Başkanlığının 15.03.2002 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7523-7/6276-sayıtlı yazısı.

Aksaray Milletvekili Sayın Murat AKIN'ın, "Öğretmen atamalarına ilişkin" yazılı soru önergesi incelenmiştir.

1-2-3. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununda öğretmenlik özel bir ihtisas mesleği olarak tanımlanmış ve öğretmenlik mesleğine hazırlığın genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyonla sağlanacağı belirtilmiş, öğretmenlerin öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumları mezunları arasından Milli Eğitim Bakanlığınca seçileceği hükme bağlanmıştır.

Bu doğrultuda yükseköğretim kurumlarının hangi programlarından mezun olanların hangi branş öğretmenliğine atanabileceği Talim ve Terbiye Kurulu Kararıyla belirlenmiş ve öğretmen atamaları bu karara uygun olarak yapılmıştır.

Söz konusu kararda eğitim fakülteleri hariç öğretmenliğe kaynak gösterilen diğer yüksek öğretim programlarından mezun olanlar bakımından; ortaöğretim alan öğretmenliği için tezsiz lisans üstü eğitim programı veya öğretmenlik formasyon eğitimi programında, sınıf öğretmenliği için ise sınıf öğretmenliği sertifikası programında başarılı olma şartıyla öğretmenliğe atanabilme olanağı verilmiştir.

Bu bakımdan, yeterli potansiyel aday bulunan alanlarda tezsiz yüksek lisans eğitimine katılmamış, pedagojik formasyon veya sınıf öğretmenliği sertifikası bulunmayanların İngilizce öğretmenliği hariç öğretmen olarak atanmaları uygun görülmemektedir.

Diğer taraftan yoğun ihtiyaç duyulan İngilizce branş öğretmenliğine yabancı dille öğretim yapan yükseköğretim kurumlarının İngilizce öğretim yapan bölümlerinden mezun olanların (pedagojik formasyon belgesi aranmaksızın) atamaları yapılmıştır. Bunların pedagojik formasyon eğitimlerinin 1739 sayılı Kanunun 45 inci maddesi gereğince adaylık süresi içinde tamamlattırılması yönünde gerekli tedbirler alınmaktadır.

İlk defa Devlet Memurluğuna Atanacakların Seçimine İlişkin Yönetmelik kapsamında Bakanlığımız kadrolarına atanan öğretmen adaylarının seçimine ilişkin sınav Devlet Personel Başkanlığı ile Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı tarafından yapılmıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Metin BOSTANCIOĞLU

Millî Eğitim Bakanı

15.- Konya Milletvekili Lutfi Yalman'ın, kaçak elektrik kullanımına ve sulama kooperatiflerinin kullandıkları elektrikle ilgili sorunlara ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Zeki Çakan'ın cevabı (76345)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Zeki ÇAKAN tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 12.03.2002

Lutfi YALMAN
Konya Milletvekili

1. Türkiye'de kaç kilowatt/saat kaçak elektrik kullanılmaktadır? Bunun maliyeti nedir. Tarımsal sulama için kullanılan toplam elektrik ve sulama kooperatiflerinin kullandığı kaçak elektrik miktarı ne kadardır?
2. Türkiye'de kaç tane sulama kooperatif veya birliği kaçak elektrik kullanılmaktadır? 2000 yılı Şubat ayı itibarıyla başlayan Reaktif saat uygulamasında kaç kooperatif cezalı duruma düşmüştür. Bu kooperatifler hangileridir? Bunların içinde herhangi bir partiye yakınlık vb. nedenlerden dolayı korunan veya ayrıcalıklı olanlar var mıdır. Hangileridir?
3. Sulama kooperatiflerinde daha önceden uygulanan aktif elektrik saat uygulamasının yanısıra neden reaktif saat ve konsondöktör uygulamasına geçilmiştir. Amaç nedir. Bu uygulamaya geçilirken bazı firma, kişi veya kuruluşların menfaatleri korunmuş mudur?
4. Kooperatifler sulamaya ve gelir toplamaya Nisan ayından itibaren başlamalarına rağmen reaktif saat uygulaması neden Şubat ayında başlatılmıştır? Çiftçinin cezalı duruma düştüğü bu iki aylık dönemdeki zararın affedilmesi düşünülmekte midir? Aktif saat uygulamasından dolayı devletin ve kullanıcıların zararı var mıdır. Bu zarar ne kadardır?
5. Reaktif ceza uygulamasında bazı yerlere % 50, bazı yerlere % 75 oranında ceza affedilmesi veya silinmesi yoluna gidilmiş midir. Gidilmişe bu yer veya kooperatifler hangileridir?
6. 2000 Aktif tüketim borcu 15 milyar olan Konya-Ereğli Sazgeçit Kasabası Toplu Sulama Kooperatifi'ne 11 milyar reaktif cezası niçin uygulanmıştır. Bu kooperatif kaçak elektrik kullanmış mıdır? Ödemelerde taksitlendirmeye gitme yerine bir defaya mahsus reaktif cezaların affedilmesi veya belli bir oranda azaltılması yolu çözüm için düşünülmekte midir?

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Ankara

Sayı : B.15.O.APK.0.23.300-669
Konu : Yazılı Soru Önergesi

27 MART 2002

5102

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M Başkanlığı'nın 20.03.2002 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/6345-13988/33181 sayılı yazısı.

Konya Milletvekili Sayın Lütfi YALMAN'ın tarafıma tevcih ettiği 7/6345-13988 esas no'lu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99'ncü maddesi gereği cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Zeki ÇAKAN
Bakan

**KONYA MİLLETVEKİLİ SAYIN LÜTFİ YALMAN'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/6345-13988 Esas No'lu)**

Soru 1:

Türkiye'de kaç kilowat/saat kaçak elektrik kullanılmaktadır? Bunun maliyeti nedir? Tarımsal sulama için kullanılan toplam elektrik ve sulama kooperatiflerinin kullandığı kaçak elektrik miktarı ne kadardır?

Cevap 1:

TEDAŞ Genel Müdürlüğü'nce 2001 yılında yapılan kaçak taramaları sonucu Ocak-Aralık döneminde toplam 221.614 adet kaçak elektrik kullanımı tespit edilmiş olup, tahakkuk eden toplam kaçak enerji miktarı ise 616.897.046 kWh'dir. Toplam 221.614 adet kaçak kullanımın içerisinde kaçak elektrik kullandığı tespit edilen tarımsal sulama abonelerinin sayısı 3461 adettir. Tarımsal sulama abonelerine tahakkuk ettirilen kaçak enerji miktarı 297 311 610 kWh olup, bu kaçak tüketimlerin parasal değeri 6 550 797 242 954 TL'dir.

Sorular 2,3,4,5:

- Türkiye'de kaç tane sulama kooperatif veya birliğinde kaçak elektrik kullanılmaktadır? 2000 yılı Şubat ayı itibarıyla başlayan reaktif saat uygulamasında kaç kooperatif cezalı duruma düşmüştür? Bu kooperatifler hangileridir? Bunların içinde herhangi bir partiye yakınlık vb. nedenlerden dolayı korunan veya ayrıcalıklı olanlar var mıdır?

- Sulama kooperatiflerinde daha önceden uygulanan aktif elektrik saat uygulamasının yanısıra neden reaktif saat ve konsondöktör uygulamasına geçilmiştir? Amaç nedir? Bu uygulamaya geçilirken bazı firma, kişi veya kuruluşların menfaatleri korunmuş mudur?

- Kooperatifler sulamaya ve gelir toplamaya Nisan ayından itibaren başlamalarına rağmen reaktif saat uygulaması neden Şubat ayında başlatılmıştır? Çiftçinin cezalı duruma düştüğü bu iki aylık dönemdeki zararın affedilmesi düşünülmekte midir? Aktif saat uygulamasından dolayı devletin ve kullanıcıların zararı var mıdır? Bu zarar ne kadardır?

- Reaktif ceza uygulamasında bazı yerlere %50, bazı yerlere %75 oranında ceza affedilmesi veya silinmesi yoluna gidilmiş midir? Gidilmişse bu yer veya kooperatifler hangileridir?

Cevaplar 2,3,4,5:

17 Şubat 2000 tarih ve 23967 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Kompanzasyon Tebliği" ile kurulu gücü 50 kVA ve üstü olan tesislere kompanzasyon yapma zorunluluğu getirilmiştir. Bu Tebliğ doğrultusunda, Elektrik Tarifeleri Yönetmeliği'nin Reaktif Enerji Tarifesine ilişkin 56. maddesi hükümlerinde değişiklik yapılmış ve değişikliğe ilişkin Yönetmelik 09.03.2000 tarih ve 23988 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Anılan Tebliğ kapsamında 50 kVA'nın üstündeki tüm abonelerin kompanzasyon tesisi yapma zorunluluğu bulunduğundan, tarımsal sulama abonelerinin de kompanzasyon tesisi yaptırımları, aktif enerjiyi ölçen sayacın dışında endüktif reaktif ve kapasitif reaktif sayaç taktırmaları gerekmektedir.

Elektrik Tarifeleri Yönetmeliğinin Reaktif Enerji Tarifesine ilişkin 56. maddesinin; (a) bendinde, "Abone, çekeceği reaktif enerjiyi ölçmek üzere gerekli ölçü aletlerini tesis etmek zorundadır. Reaktif enerjiyi ölçen düzenli olmayan abonenin, o dönemde çektiği aktif enerjinin 0.90 (yüzde doksan) katı reaktif enerji çektiği kabul edilir. Reaktif enerji sayaçlarına geri dönmesiz mandal takılması zorunludur." (b) bendinde, "Reaktif enerjiyi ölçmek üzere gerekli ölçü aletlerini tesis eden aboneden, çektiği aktif enerjinin 0.33 (yüzde otuzüç) (dahil) katına kadar (endüktif) reaktif enerji bedeli alınmaz. Bu sınır aşırsa, çekilen reaktif enerjinin tamamına reaktif enerji tarifesi uygulanır." (c) bendinde, "Abonenin sisteme vereceği (kapasitif) reaktif enerji miktarı; Teşekkül veya şirketin gerekli görmesi durumunda, abone, aşırı kompanzasyon sonucunda sisteme vereceği (kapasitif) reaktif enerjiyi ölçmek için 1 (bir) adet geri dönmesiz reaktif enerji sayacını bildirim tarihinden

itibaren 1 (bir) ay içinde tesis edecektir. Sisteme verilecek reaktif enerji, o dönemde çekilen aktif enerji miktarının 0.20 (yüzde yirmi) (dahil) katından fazla olmayacaktır. Bu sınır aşılırsa, abonenin çektiği aktif enerjinin 0.90 (yüzde doksan) katı kadar reaktif enerji tükettiği kabul edilir ve reaktif enerji tarifesini üzerinden bedeli alınır." (d) bendinde ise, "Bu maddenin (b) ve (c) bentlerinde yazılı sınırların ikisini birden aşan abonelerin, çekilen aktif enerjinin 0.90 (yüzde doksan) katı reaktif enerji tükettiği kabul edilir." Hükümleri yer almaktadır.

Dolayısıyla, Kompanzasyon Tebliği ve Elektrik Tarifeleri Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda, herhangi bir ayırım gözetilmeden kompanzasyon tesislerini yaptırmayan, yaptırıp ta Elektrik Tarifeleri Yönetmeliği'nin 56. maddesi hükümlerinde belirtilen sınırları aşan tarımsal sulama abonelerine de Tebliğde belirtilen tarih itibarıyla reaktif enerji tarifesini uygulanmakta olup, tahakkuk ettirilen reaktif enerji bedellerinin affedilmesi veya silinmesi gibi bir uygulama hiçbir tarımsal sulama abonelerine yapılmamıştır.

Soru 6:

2000 Aktif tüketim borcu 15 milyar olan Konya-Ereğli Sazgeçit Kasabası Toplu Sulama Kooperatifi'ne 11 milyar reaktif cezası niçin uygulanmıştır? Bu kooperatif kaçak elektrik kullanmış mıdır? Ödemelerde taksitlendirmeye gitme yerine bir defaya mahsus reaktif cezaların affedilmesi veya belli bir oranda azaltılması yolu çözüm için düşünülmekte midir?

Cevap 6:

Konya-Ereğli Sazgeçit Kasabası Toplu Sulama Kooperatifi'ne, kompanzasyon tesislerini 17.02.2001 tarihine kadar kurmaları gerektiği halde kurmamış olmaları nedeniyle, 17.02.2001 tarihinden kompanzasyon tesislerini kurdukları tarih olan 03.08.2001 tarihine kadar ki dönem için Elektrik Tarifeleri Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda aktif enerjinin %90 katı reaktif enerji bedeli tahakkuk ettirilmiş olup, anılan sulama tesislerinde kaçak elektrik kullanımı bulunmamaktadır.

Aboneler, Kompanzasyon tesislerini sağlıklı olarak çalıştırmaları ve Kompanzasyon Tebliği ile Elektrik Tarifeleri Yönetmeliği'nin 56. maddesinde belirtilen sınırları (endüktif reaktif, kapasitif reaktif) aşmamaları halinde reaktif enerji bedeli ödemeyeceklerdir.

Dolayısıyla, Kompanzasyon Tebliği ve Elektrik Tarifeleri Yönetmeliği hükümleri nedeniyle, tarımsal sulama abonelerinin kompanzasyon tesisi yapmaktan muaf tutulmaları ve reaktif enerji tarifesini uygulanmaması ya da bir defaya mahsus affedilmesi şeklinde bir uygulama yapılması mümkün olamamaktadır.

16.- İstanbul Milletvekili Azmi Ateş'in, 2425 Sayılı Kanuna ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Ömer İzgi'nin cevabı (7/6576) -

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın tarafınızdan yazılı olarak cevaplandırılması için gereğini arz ederim. 19.03.2002

Dr. Azmi ATEŞ
İstanbul Milletvekili

SORULAR:

- 1- 1934 tarihinde çıkarılmış olan 2425 sayılı kanunu temin etmek için her zamanki prosedür gereği, TBMM kütüphanesinden istedim. İlgililer bulamayınca, bu defa Kanunlar Kararlar Müdürlüğü'nden temin etmeye çalıştım. Gizli olması dolayısıyla sizin onayınız gerektiğini söylediler. Bunun üzerine Genel Sekreterlik'ten -sizinle yaptıkları görüşme sonucunda- bu kanunu Başkanlıktan bir yazıyla talep etmem gerektiği cevabını aldım. Bu durumu teyid etmek üzere de sizi telefonla aradım. Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü tarafından 1989 yılında "Kanunlar Külliyatı Fihristi" adıyla yayınlanan kitapta; 2425 sayılı kanunun karşısında "Bu kanun neşredilmemiştir" ifadesi yer almaktadır. Ayrıca, Emekli Hakim Tümamiral Fahri ÇOKER, Av. Faruk KAZANCI ve Muharrem KAZANCI tarafından 1991'de hazırlanıp "Türkiye Cumhuriyeti Kanunları" adıyla yayınlanan kitabında ise, 2425 sayılı kanun için "Bu kanun gizliliği dolayısıyla yayınlanmamıştır" denmektedir. Bu tesbitlerimin ışığı altında, size sormak istiyorum. Bu kanunun adı ve "konusu" nedir?

- 2- 2425 sayılı bu kanun, kaç maddeden ibarettir? Ve hangi gerekçeyle çıkarılmıştır?

- 3- Sayın Başkan, söz konusu kanundan, yasayı çıkaran -denetim mekanizmasının da başı olan kanun koyucu konumundaki- TBMM'nin bugünkü bir üyesi olarak bana, gerekçesiyle birlikte bir suret vermeniz mümkün müdür?

T.C.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI GENEL SEKRETERLİĞİ

Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı

KAN.KAR.MD:

Sayı: A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/6576-14266/33627

Konu:.....

.....

Sayın Azmi ATEŞ
İstanbul Milletvekili

İLGİ: 19.3.2002 tarihli yazılı soru önergeniz.

2425 sayılı Kanuna ilişkin ilgi önergenizde yer alan sorular aşağıda cevaplandırılmıştır.

Bilgilerinizi rica ederim.

Saygılarımla.

Ömer İZGİ
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

Cevap 1.- 2425 sayılı Kanunun kabul tarihi 3/5/1934, adı ise "Milli Müdafaa Vekaletince (49 500 000) Liralık Taahhüdât İcrası Hakkında Kanun"dur. Kanunun konusu 1 nci maddesinde belirtilmiştir.

Cevap 2.- 2425 sayılı Kanun yedi maddeden oluşmaktadır. Kanun Milli Savunma Bakanlığı emrinde kullanılmak üzere malî kaynak tahsis etmek amacıyla çıkarılmıştır.

Cevap 3.- 2425 sayılı Kanunun bir sureti ilişikte sunulmuştur.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

Rezaleti

Katibi Umumiyesi
Kanunlar Komisyonu

**Millî Müdafaa vekâletince (49 500 000) liralık
taahhüdât icrası hakkında kanun**

Numara
2425

Kabul tarihi
3 - V - 1934

Birinci madde - Ordu ve donanmanın teçhizi kapsamında torunna, lisans, fabrika inşa ve tesisi veya bunlara maktuza malzemenin mübayaası, harp gemisi veya muavin sefineler siparişi ve movcutların teçhizat noktasının ikmalî veya tamiri ve askarî maksatlar için alınacak her türlü malzemenin veya bunların imaline maktuza mamul ve gayrimamul iptidai maddelerin mübayaası için -- 1936 mali senesinden itibaren azami sekiz senede sarfolunmak ve senevî tediy miktarı (7 000 000) lirayı tecavüz etmemek üzere (45 500 000) liraya kadar yarıdan sipariş yapmağa ve taahhüdât alınağa Millî Müdafaa vekâleti mezum kalmıktır . Her sene ödenecek miktar için maktuza tahsisat Döyümü usulüne bütçesine konulur

İkinci madde - Askarî emakin inşa ve tamiri için 1935 mali senesinden itibaren 1940 mali senesi nihayetine kadar Millî Müdafaa bütçelerinden tediy olunmak ve her sene sarfedilecek miktarı yarım milyon lirayı geçmemek üzere 50 milyon liraya kadar taahhüdâta girilmeğe Millî Müdafaa vekâli mezumdur .

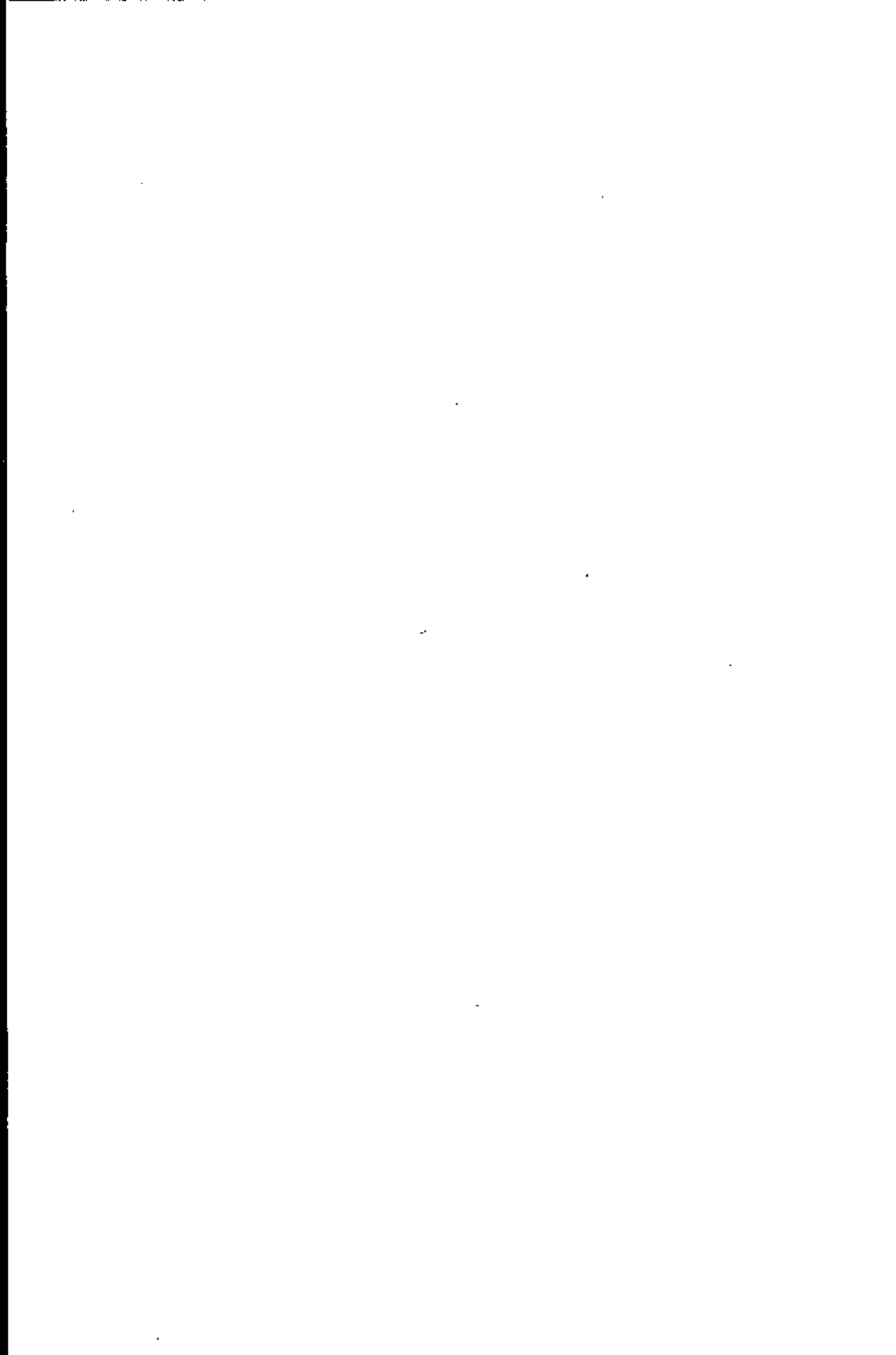
Üçüncü madde - Birinci ve ikinci maddedeki hususata mahsus olmak üzere (49 500 000) liraya kadar bono ihrazına Maliye Vekili mezumdur .

Dördüncü madde - Birinci ve ikinci madde suçubince yapılacak olan işlerden bazıları ledolhace İcra Vekilleri Heyetinin temsilile, pazarlık suretille yapılır .

Besinci madde - 8 hasiren 1933 tarih ve 2283 numaralı kanun mülğadır .

Altıncı madde - Bu kanun nögri tarihinden itibaren mezumdur .

Yedinci madde - Bu kanunun hükümlerini icraya Millî Müdafaa ve Maliye Vekilleri mezumdur .

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

GÜNDEMİ

DÖNEM : 21

YASAMA YILI : 4

79 UNCU BİRLEŞİM

27.3.2002 ÇARŞAMBA

Saat : 14.00

KISIMLAR

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULU SUNUŞLARI

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3

SEÇİM

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜSMELER

7

SÖZLÜ SORULAR

8

KANUN TASARISI VE TEKLİFLERİ İLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

DANIŞMA KURULU ÖNERİSİ

1. – Genel Kurulun toplantı günlerinden Salı gününün denetim konularına (Anayasanın süreye bağladığı konular hariç), Çarşamba ve Perşembe günlerinin de Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşlerin görüşülmesine ayrılması, Salı ve Çarşamba günlerinde birleşimin başında bir saat süre ile sözlü soruların görüşülmesi, sunuşlar ve işaret oyu ile yapılacak seçimlerin her gün yapılması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 15.6.1999 tarihli 15 inci birleşiminde kabul edilmiştir.)

GRUP ÖNERİSİ

1. – Genel Kurulun 26 Mart 2002 Salı, 27 Mart 2002 Çarşamba ve 28 Mart 2002 Perşembe günleri 14.00 - 20.00 saatleri arasında çalışması , 26 Mart 2002 Salı günü sözlü sorular ile diğer denetim konularının görüşülmemeyerek, bugün de Kanun Tasarı ve Tekliflerinin görüşülmesi, 27 Mart 2002 Çarşamba günü sözlü soruların görüşülmemesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 21.3.2002 tarihli 77 nci birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTILARI

* Çevre Komisyonu

27.3.2002 Çarşamba

Saat : 10.00

* Millî Eğitim, Kültür, Gençlik

ve Spor Komisyonu

27.3.2002 Çarşamba

Saat : 10.00

* Dışişleri Komisyonu

28.3.2002 Perşembe

Saat : 10.00

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

79 UNCU BİRLEŞİM

27 . 3 . 2002 ÇARŞAMBA

Saat : 14.00

---

1 - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

---

2 - ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

---

3 - SEÇİM

---

4 - OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

---

5 - MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

---

6 - GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

---

7 - SÖZLÜ SORULAR

---

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. – Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilâtı Hakkında 189 Sayılı Kanun Hükümünde Kararname ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/53) (S. Sayısı : 433) (Dağıtma tarihi : 29.5.2000) (*)

2. – Sosyal Güvenlik Kurumu Teşkilâtının Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında 618 Sayılı Kanun Hükümünde Kararname; Sosyal Güvenlik Kurumu Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı; Kayseri Milletvekili Hasan Basri Üstünbaş ve Üç Arkadaşının Sosyal Güvenlik Kurumu Teşkilâtının Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/755, 1/689, 2/699) (S. Sayısı : 666) (Dağıtma tarihi : 7.5.2001)

3. – Türkiye İş Kurumunun Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında 617 Sayılı Kanun Hükümünde Kararname; Türkiye İş Kurumu Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/754, 1/692) (S. Sayısı : 675) (Dağıtma tarihi : 14.5.2001)

4. – Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında 619 Sayılı Kanun Hükümünde Kararname ile Aynı Mahiyeteki Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/756, 1/691) (S. Sayısı : 676) (Dağıtma tarihi : 15.5.2001)

5. – Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığının Kurulması ve Bazı Kanun ve Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında 616 Sayılı Kanun Hükümünde Kararname ile Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/753, 1/690) (S. Sayısı : 685) (Dağıtma tarihi : 29.5.2001)

6. – İzmir Milletvekili Rifat Serdaroğlu'nun; İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın; Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya'nın; Ankara Milletvekili Yıldırım Akbulut'un; Şırnak Milletvekili Mehmet Salih Yıldırım'ın; Gaziantep Milletvekili Ali İlksoy, Konya Milletvekili Ömer İzgi ve Ankara Milletvekili Nejat Arseven'in; İstanbul Milletvekili Ziya Aktaş ve 42 Arkadaşının; Zonguldak Milletvekili Hasan Gemici'nin ve İzmir Milletvekili Işıl Saygın'ın; Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifleri ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/94, 2/232, 2/286, 2/307, 2/310, 2/311, 2/325, 2/442, 2/449) (S. Sayısı : 527) (Dağıtma tarihi : 1.10.2000)

7. – Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri ve Personeli Eğitim Merkezleri Kanunu Tasarısı ve Adalet ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/744) (S. Sayısı : 786) (Dağıtma tarihi: 19.12.2001)

8. X – Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/913) (S. Sayısı : 770) (Dağıtma tarihi : 26.11.2001)

9. X – Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/893) (S. Sayısı : 833) (Dağıtma tarihi : 13.3.2002)

10. X – Zorunlu Deprem Sigortası Kanunu Tasarısı ile Zorunlu Deprem Sigortasına Dair 587 Sayılı Kanun Hükümünde Kararname ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/782, 1/609) (S. Sayısı : 824) (Dağıtma tarihi : 26.2.2002)

11. – Özürlüler Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim , Kültür, Gençlik ve Spor ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonları Raporları (1/907) (S. Sayısı : 778) (Dağıtma tarihi : 3.12.2001)

12. – Türk Ceza Kanunu ile Hapishane ve Tevkifhanelerin İdaresi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/928) (S. Sayısı : 775) (Dağıtma tarihi: 26.11.2001)

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

(*) Hükümet bulunamadığından görüşmeleri bir defaya mahsus ertelenmiştir.

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

13. – Türk Ceza Kanunu, Cezaların İnfazı Hakkında Kanun ve Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile İzmir Milletvekili İlay Saygın'ın Türk Ceza Kanunu ile Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekilleri Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük, İçel Milletvekili Turhan Güven ve Sakarya Milletvekili Nevzat Ercan'ın Türk Ceza Kanununun 455 inci Maddesine İki Fıkra Eklenmesine Dair Kanun Teklifi, Bursa Milletvekili Ali Arabacı ve 5 Arkadaşının Türk Ceza Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi, Bursa Milletvekili Ali Arabacı ve 5 Arkadaşının Karayolları Trafik Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi, İstanbul Milletvekili Erol Al'ın Türk Ceza Kanunu ve Karayolları Trafik Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (1/796, 2/341, 2/559, 2/562, 2/563, 2/686) (S. Sayısı : 629) (Dağıtma tarihi: 20.3.2001)

14. – Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Rüşvet Verilmesinin Önlenmesi İçin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/773) (S. Sayısı : 684) (Dağıtma tarihi : 25.5.2001)

15. – Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/477) (S. Sayısı : 377) (Dağıtma tarihi : 8.3.2000)

16. – Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı ile Balıkesir Milletvekili Mustafa Güven Karahan'ın, T.C. Toplumsal Yardımlaşma ve Dayanışma Sandığı Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/905, 2/312) (S. Sayısı: 803) (Dağıtma tarihi: 23.1.2002)

17.X – Birleşmiş Milletler Hazır Barış Gücü Düzenlemeleri Sisteminde Katkıları Hakkında Türkiye Hükümeti ve Birleşmiş Milletler Arasında Ortak Niyet Beyanının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/761) (S. Sayısı : 559) (Dağıtma tarihi : 4.12.2000)

18.X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti Arasında Belbaşı Tesisinin Kapanması ve Yeni Bir Sismik Araştırma İstasyonunun Faal Hale Getirilmesi ile İlgili Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/667) (S. Sayısı : 497) (Dağıtma tarihi : 22.6.2000)

19.X – Vatandaşlık Belgesi Verilmesine İlişkin Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/785) (S. Sayısı: 603) (Dağıtma tarihi: 12.2.2001)

20.X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/813) (S. Sayısı : 647) (Dağıtma tarihi : 16.4.2001)

21.X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Afrika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/327) (S. Sayısı: 80) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

22.X – Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye Ek Çocuk Satışı, Çocuk Fahişeliği ve Çocuk Pornografisi ile İlgili İhtiyari Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/842) (S. Sayısı: 690) (Dağıtma tarihi: 31.5.2001)

23.X – Kişi Halleri Konusunda Milletlerarası Karşılıklı Bilgi Verilmesine İlişkin Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/786) (S. Sayısı : 615) (Dağıtma tarihi : 23.2.2001)

24.X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Fas Krallığı Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/750) (S. Sayısı : 565) (Dağıtma tarihi: 17.12.2000)

25.X – Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU) Kuruluş Yasası ve Sözleşmesinde Değişiklik Yapan Kyoto ve Mineapolis Tam Yetkili Konferansları Sonuç Belgelerinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/834) (S. Sayısı : 696) (Dağıtma tarihi : 7.6.2001)

26.X – Ahvali Şahsiye Belgelerinde Yer Alan Bilgilerin Kodlanmasına İlişkin Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/787) (S. Sayısı : 616) (Dağıtma tarihi : 23.2.2001)

27.X – Yaşam Belgesi Verilmesine Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/788) (S. Sayısı : 617) (Dağıtma tarihi : 23.2.2001)

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

28.X – Türkiye Cumhuriyeti ile Litvanya Cumhuriyeti Arasında Hukuki ve Ticari Konularda Hukuki ve Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/283) (S. Sayısı : 165) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

29.X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/591) (S. Sayısı : 353) (Dağıtma tarihi : 23.2.2000)

30.X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşıma-cılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/319) (S. Sayısı : 117) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

31.X – Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/290) (S. Sayısı : 735) (Dağıtma tarihi : 1.10.2001)

32. X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin ve Eki Sağlık Bakımı Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/687) (S. Sayısı : 515) (Dağıtma tarihi : 27.6.2000)

33.– 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükümünde Karamameye Bir Geçici Madde Ekleneşine Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyşileri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/479) (S. Sayısı : 173) (Dağıtma tarihi : 13.10.1999)

34.– Telsiz Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/732) (S. Sayısı : 571) (Dağıtma tarihi : 11.1.2001)

35.X – Hayvanları Koruma Kanunu Tasarısı ve İçişleri ve Çevre Komisyonları Raporları (1/393) (S. Sayısı : 89) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999) (*)

36.– Çiftçi Mafiyasının Korunması Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Tarım, Orman ve Köyşileri Komisyonları Raporları (1/470) (S. Sayısı : 348) (Dağıtma tarihi : 21.2.2000)

37.– Karayolu Taşıma Kanunu Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonları Raporları (1/638) (S. Sayısı : 635) (Dağıtma tarihi : 3.4.2001)

38.– Su Ürünleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri, Tarım, Orman ve Köyşileri ve Adalet Komisyonları Raporları (1/600) (S. Sayısı : 619) (Dağıtma tarihi : 28.2.2001)

39.– Gözlükçülük Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ile Muğla Milletvekili Fikret Uzunhasan'ın, Türk Optometri ve Optik Meslekler Kanun Teklifi ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/767, 2/246, 2/570) (S. Sayısı : 602) (Dağıtma tarihi : 12.2.2001)

40. – Millî Eğitim Bakanlığı Döner Sermaye İşletmeleri Kanunu Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/485) (S. Sayısı : 356) (Dağıtma tarihi : 25.2.2000)

41. – Şanlıurfa Milletvekili Sedat Edip Bucak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/253) (S. Sayısı : 257) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

42.X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Turizm İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/274) (S. Sayısı : 101) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

43.X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/489) (S. Sayısı : 174) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)

44.X – Türkiye Cumhuriyeti ile Şili Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/530) (S. Sayısı : 183) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

45.– Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Aynı Kanunun İki Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/597, 1/562) (S. Sayısı : 394) (Dağıtma tarihi : 10.4.2000)

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

46.X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Tadiline İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/269) (S. Sayısı : 102) (Dağıtım tarihi : 3.8.1999)

47.– İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, Siyasî Ahlak Komisyonu Kanunu Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/75) (S. Sayısı : 40) (Dağıtım tarihi : 15.7.1999)

48.X – Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/312) (S. Sayısı : 43) (Dağıtım tarihi : 21.7.1999)

49.– Türk Silahlı Kuvvetlerinde İlk Nasıp İstihkakına İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/390) (S. Sayısı : 72) (Dağıtım tarihi : 26.7.1999)

50.– Hazır Gıda İşleri Kanunu Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/439) (S. Sayısı : 74) (Dağıtım tarihi : 26.7.1999)

51.X – Uluslararası Sergilere İlişkin Sözleşme ile Sözleşmeye Değişiklik Getiren Uluslararası Sergiler Bürosu Genel Kurul Kararına Katılmamızın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/273) (S. Sayısı : 85) (Dağıtım tarihi : 30.7.1999)

52.X – Dünya Turizm Teşkilâtı Tüzüğü'nün Bazı Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/266) (S. Sayısı : 94) (Dağıtım tarihi : 3.8.1999)

53.X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/267) (S. Sayısı : 95) (Dağıtım tarihi : 3.8.1999)

54.X – Türkiye Cumhuriyeti Ordusu Subay, Askerî Memur ve Muadilleriyle Astsubayların Giyeceğine Dair Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma Komisyonları Raporları (1/402) (S. Sayısı : 112) (Dağıtım tarihi : 3.8.1999)

55.– Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/502) (S. Sayısı : 138) (Dağıtım tarihi : 12.8.1999)

56.– Topyekün Savunma Sivil Hizmetleri Kanunu Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/385) (S. Sayısı : 139) (Dağıtım tarihi : 13.8.1999)

57.– Sıtma ve Frengi İlaçları İçin Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/469) (S. Sayısı : 142) (Dağıtım tarihi : 14.8.1999)

58.X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/293) (S. Sayısı : 149) (Dağıtım tarihi : 25.8.1999)

59.X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/308) (S. Sayısı : 151) (Dağıtım tarihi : 25.8.1999)

60.X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/270) (S. Sayısı : 143) (Dağıtım tarihi : 26.8.1999)

61.– Elazığ Milletvekili Ahmet Cemil Tunç'un, Elazığ İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/191) (S. Sayısı : 181) (Dağıtım tarihi : 19.10.1999)

62.X – Türkiye Cumhuriyeti ile Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi Genel Müdürlüğü Arasında Arsa Tahsisi Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/511) (S. Sayısı : 177) (Dağıtım tarihi : 20.10.1999)

63.X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alman Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/542) (S. Sayısı : 185) (Dağıtım tarihi : 25.10.1999)

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

64.- Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/481) (S. Sayısı : 187) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

65.- Şanlıurfa Milletvekili Zulfükar İzol ve 38 Arkadaşının, Şanlıurfa İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/18) (S. Sayısı : 192) (Dağıtma tarihi : 2.11.1999)

66.- Askerî Hava Alanları Çevresinde Uygulanacak İnşaat ve Her Türü Mania Sınırlamaları Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/384) (S. Sayısı : 193) (Dağıtma tarihi : 4.11.1999)

67.- Harp Araç ve Gereçleri ile Silah, Mühimmat ve Patlayıcı Madde Üreten Sanayi Kuruluşlarının Denetimi Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Millî Savunma Komisyonları Raporları (1/381) (S. Sayısı : 196) (Dağıtma tarihi : 17.11.1999)

68.X - Ozon Tabakası İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolünde Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/541) (S. Sayısı : 208) (Dağıtma tarihi : 18.11.1999)

69.- Samsun Milletvekili Ahmet Demircan ve 18 Arkadaşının, Kuzey Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/119) (S. Sayısı : 213) (Dağıtma tarihi : 25.11.1999)

70.- Uşak Milletvekilleri Mehmet Yaşar Ünal ile Hasan Özgöbek'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnemenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/129) (S. Sayısı : 220) (Dağıtma tarihi : 6.12.1999)

71.- Konya Milletvekili Teoman Rıza Güneri ve 8 Arkadaşının, Konya Ovası ve Orta Anadolu Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/4) (S. Sayısı : 219) (Dağıtma tarihi : 8.12.1999)

72.- Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve İçişleri Komisyonları Raporları (1/568) (S. Sayısı : 252) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

73.- Kimlik Bildirme Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde ile Bir Geçici Madde Eklennesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/570) (S. Sayısı : 253) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

74.- Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanuna Bazı Maddeler Eklennesine Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/557) (S. Sayısı : 254) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

75.- Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununa Bir Madde Eklennesine Dair Kanun Tasarısı, Jandarma Teşkilâtı Görev ve Yetkileri Kanununa İki Ek Madde Eklennesine Dair Kanun Tasarısı ile Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in, Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/569, 1/571, 1/572, 2/72) (S. Sayısı : 295) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

76.- Uzman Jandarma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Uzman Jandarma Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/560, 1/573) (S. Sayısı : 296) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

77.- Denizli Milletvekili Beyhan Aslan'ın, Yedi İlde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında 9 Eylül 1993 Tarih ve 504 Sayılı KHK'nin 1 inci Maddesinin 1 inci Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/23) (S. Sayısı : 300) (Dağıtma tarihi : 21.12.1999)

78.- Malatya Milletvekili Yaşar Canbay'ın, Malatya İl Merkezinde Fırat ve Beydağı Adında İki İlçe Kurulması ve Mevcut Yeşilyurt ile Battalgazi İlçe Belediyeleri de Dahil Edilmek Suretiyle Malatya Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/328) (S. Sayısı : 299) (Dağıtma tarihi : 24.12.1999)

79.- Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/565) (S. Sayısı : 303) (Dağıtma tarihi : 24.12.1999)

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

80.– Türk Ceza Kanununun ve Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun Birer Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/556) (S. Sayısı : 304) (Dağıtım tarihi : 24.12.1999)

81.– Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu'nun, İl Özel İdaresi Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/143) (S. Sayısı : 287) (Dağıtım tarihi : 28.12.1999)

82.– Yardım Toplama Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri ve İçişleri Komisyonları Raporları (1/566) (S. Sayısı : 310) (Dağıtım tarihi : 14.1.2000)

83.– Türk Silahlı Kuvvetleri Stratejik Hedef Planının Gerçekleştirilmesi Maksudıyla Gelecek Yıllara Sâri Taahhütlere Girişme Yetkisi Verilmesi Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/386) (S. Sayısı :313) (Dağıtım tarihi : 26.1.2000)

84.– Uzman Erbaş Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarıları ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/387, 1/414, 1/462) (S. Sayısı : 314) (Dağıtım tarihi : 26.1.2000)

85.– Bartın Milletvekili Zeki Çakan'ın, 28.3.1983 Tarih ve 2809 Sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/22) (S. Sayısı : 315) (Dağıtım tarihi : 28.1.2000)

86.– Gümüşhane Milletvekili Lütfi Doğan ve 48 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/34) (S. Sayısı : 316) (Dağıtım tarihi : 28.1.2000)

87.– İstanbul Milletvekili Ahmet Güzel'in, Kamu İktisadî Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/329) (S. Sayısı : 321) (Dağıtım tarihi : 11.2.2000)

88.– İzmir Milletvekili Hasan Ufuk Söylemez'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İki Arkadaşının İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/168) (S. Sayısı : 221'e 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

89.– Kayseri Milletvekili Abdullah Gül'ün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/170) (S. Sayısı : 222'ye 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

90.– Sivas Milletvekili Musa Demirel'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/171) (S. Sayısı : 223'e 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

91.– Malatya Milletvekili Mehmet Recai Kutun'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/172) (S. Sayısı : 224'e 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

92.– Malatya Milletvekili Oğuzhan Asiltürk'ün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/174) (S. Sayısı : 226'ya 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

93.– İstanbul Milletvekili Abdülkadir Aksu'nun Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/175) (S. Sayısı : 227'ye 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

94.- Mardin Milletvekili Fehim Adak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İki Arkadaşının İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/176) (S. Sayısı : 228'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

95.- Ankara Milletvekili Rıza Ulucak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/177) (S. Sayısı : 229'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

96.- Sivas Milletvekili Temel Karamollağlı'nun Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/187) (S. Sayısı : 235'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

97.- Kocaeli Milletvekili Osman Pepe'nin, Darıca Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/338) (S. Sayısı : 320) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

98.- Trabzon Milletvekili Eyüp Aşık'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/351) (S. Sayısı : 272'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 18.2.2000)

99.- Diyarbakır Milletvekili Ömer Vehbi Hatipoğlu, Malatya Milletvekili Oğuzhan Asiltürk ve Bitlis Milletvekili Zeki Ergezen'in Yasama Dokunulmazlıklarının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporları ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğü'nün 133 üncü Maddesine Göre Raporlara İtirazı (3/367) (S. Sayısı : 274'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 18.2.2000)

100. - Rize Milletvekili Ahmet Kabil'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna İki Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/85) (S. Sayısı : 349) (Dağıtma tarihi : 21.2.2000)

101. - Trabzon Milletvekili Şeref Malkoç ve 20 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/364) (S. Sayısı : 350) (Dağıtma tarihi : 21.2.2000)

102. - Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/181) (S. Sayısı : 360) (Dağıtma tarihi : 23.2.2000)

103. - Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Kaya ve 8 Arkadaşının, Kahramanmaraş İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/352) (S. Sayısı : 365) (Dağıtma tarihi : 25.2.2000)

104. - Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/329) (S. Sayısı : 358) (Dağıtma tarihi : 28.2.2000)

105. - Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/252) (S. Sayısı : 359) (Dağıtma tarihi : 28.2.2000)

106. - Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/178) (S. Sayısı : 361) (Dağıtma tarihi : 28.2.2000)

107. - Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/169) (S. Sayısı : 362) (Dağıtma tarihi : 28.2.2000)

108. - Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/167) (S. Sayısı : 363) (Dağıtma tarihi : 28.2.2000)

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

109. – Burdur Milletvekili Süleyman Coşkuner'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/362) (S. Sayısı : 364) (Dağıtma tarihi : 28.2.2000)

110. X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu ve İşleyişi Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/626) (S. Sayısı : 372) (Dağıtma tarihi : 6.3.2000)

111. – Fazilet Partisi Genel Başkanı Malatya Milletvekili Recai Kutan ve Doğru Yol Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Tansu Çiller ile 185 Milletvekilinin, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/452) (S. Sayısı : 379) (Dağıtma tarihi : 6.3.2000)

112. – Karaman Milletvekili Hasan Çalış ve 50 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/263) (S. Sayısı : 378) (Dağıtma tarihi : 7.3.2000)

113. – Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı'nın İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/309) (S. Sayısı : 334'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

114. – Amasya Milletvekili Akif Gülle'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Nami Kemal Atahan ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı'nın İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/347) (S. Sayısı : 340'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

115. – Amasya Milletvekili Gönül Saray Alphan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın İhtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/394) (S. Sayısı : 344'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

116. – Erzincan Milletvekili Vehit Karakaya ve 20 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/107) (S. Sayısı : 381) (Dağıtma tarihi : 28.3.2000)

117. – Erzincan Milletvekili Sebahattin Karakelle ve 56 Arkadaşının, Erzincan'a Erzincan Üniversitesi Adıyla Bir Üniversite Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/297) (S. Sayısı : 382) (Dağıtma tarihi : 28.3.2000)

118. – Aksaray Milletvekilleri Sadi Somuncuoğlu ve Kürşat Eser'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/376) (S. Sayısı : 390) (Dağıtma tarihi : 30.3.2000)

119. – Burdur Milletvekili Hasan Macit'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/420) (S. Sayısı : 388) (Dağıtma tarihi : 4.4.2000)

120. – Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Sağlam ve 13 Arkadaşının, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununa Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/370) (S. Sayısı : 392) (Dağıtma tarihi : 4.4.2000)

121. – Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/240) (S. Sayısı : 393) (Dağıtma tarihi : 4.4.2000)

122. – Trabzon Milletvekili Şeref Malkoç ve 18 Arkadaşının, Trabzon İli Merkezinde Gazipaşa, Fatih ve Değirmendere Adıyla Üç İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/413) (S. Sayısı : 396) (Dağıtma tarihi : 11.4.2000)

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

123. - Ağrı Milletvekili Nidai Seven ve 73 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Karamamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/190) (S. Sayısı : 397) (Dağıtma tarihi : 13.4.2000)

124. - Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/100) (S. Sayısı : 404) (Dağıtma tarihi : 17.4.2000)

125. - Giresun Milletvekilleri Mustafa Yaman, Burhan Kara, Hasan Akgün, Turhan Alçelik, Rasim Zaimoğlu ve 14 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/333) (S. Sayısı : 403) (Dağıtma tarihi : 18.4.2000)

126. - Erzurum Milletvekilleri İsmail Köse, Cezmi Polat ve Mütcahit Himoğlu'nun, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/379) (S. Sayısı : 408) (Dağıtma tarihi : 24.4.2000)

127. - Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 3 arkadaşının, 28.3.1983 Tarih ve 2809 Sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/105) (S. Sayısı : 409) (Dağıtma tarihi : 24.4.2000)

128. - Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (1/647) (S. Sayısı: 412) (Dağıtma tarihi: 26.4.2000)

129. X - Özel Karayolu Taşıtlarının Geçici İthaline Dair Gümrük Sözleşmesi Değişikliklerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/655) (S. Sayısı: 415) (Dağıtma tarihi: 1.5.2000)

130. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/654) (S. Sayısı: 417) (Dağıtma tarihi : 1.5.2000)

131. - Bursa Milletvekili Burhan Orhan'ın, Beş İlçe (Alanyurt, Tahtaköprü, Kurşunlu, Yenice, Cerrah) ve Bir İl (İnegöl) Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/301) (S. Sayısı: 419) (Dağıtma tarihi: 4.5.2000)

132. - Bursa Milletvekili Ahmet Sünnercioğlu ve 21 Arkadaşının, İnegöl Adıyla Bir İl, Alanyurt, Cerrah, Kurşunlu, Tahtaköprü ve Yenice Adıyla 5 İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/357) (S. Sayısı: 420) (Dağıtma tarihi : 4.5.2000)

133. - Erzurum Milletvekili Zeki Ertugay ve 8 Arkadaşının, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/173) (S. Sayısı : 425) (Dağıtma tarihi : 15.5.2000)

134. - Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, 8.3.1950 Tarih ve 5590 Sayılı Kanunun Adı ile Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek ve Dört Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/344) (S. Sayısı : 424) (Dağıtma tarihi : 23.5.2000)

135. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bahreyn Devleti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/648) (S. Sayısı : 431) (Dağıtma tarihi : 29.5.2000)

136. X - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/649) (S. Sayısı : 432) (Dağıtma tarihi : 29.5.2000)

137. - Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, Türk Ceza Kanununun Bazı Maddeleri ile Terörle Mücadele Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/295) (S. Sayısı : 436) (Dağıtma tarihi : 29.5.2000)

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

138. – Burdur Milletvekili Hasan Macit'in, 1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun 94 üncü Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/378) (S. Sayısı : 437) (Dağıtma tarihi: 29.5.2000)

139. – Devlet Mezarlığı Dışında Defnedilen Bazı Devlet Bütöüklerinin Mezarları Hakkında Kanun Tasarısı ile Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayırın, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri Erzurum Milletvekili İsmail Köse ve Konya Milletvekili Ömer İzgi ile 7 Arkadaşının, Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve İşleri Komisyonu Raporu (1/559, 2/250, 2/360) (S. Sayısı: 435) (Dağıtma tarihi: 30.5.2000)

140. – Diyarbakır Milletvekili Ömer Vehbi Hatipoğlu'nun, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/443) (S. Sayısı : 441) (Dağıtma tarihi : 5.6.2000)

141. – İçel Milletvekili Hidayet Kılınç'ın, Belediyelerin Faiz Borçlarının Affı Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/427) (S. Sayısı : 460) (Dağıtma tarihi : 7.6.2000)

142. X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Telekomünikasyon Birliği Genel Sekreteri Arasında Radyokomünikasyon Meclisi ve Dünya Radyokomünikasyon Konferansı ile Radyokomünikasyon Sektörü ile İlgili Diğer Toplantıların Düzenlenmesi, Gerçekleştirilmesi ve Giderlerinin Karşılanmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/661) (S. Sayısı : 454) (Dağıtma tarihi : 8.6.2000)

143. X – Türkiye Cumhuriyeti ile Türkmenistan Cumhuriyeti Hükümetleri Arasında Ankara ve Aşkabad'da Diplomatik Temsilciliklerin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/666) (S. Sayısı : 455) (Dağıtma tarihi : 8.6.2000)

144. – Memleket İçi Düşmana Karşı Silahlı Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İşleri ve Millî Savunma Komisyonları Raporları (1/581) (S. Sayısı : 482) (Dağıtma tarihi : 12.6.2000)

145. – Nevşehir Milletvekilleri Mükremin Taşkın ve İsmail Çevik'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyi Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/424) (S. Sayısı : 486) (Dağıtma tarihi : 14.6.2000)

146. – Bolu Milletvekili Mustafa Karşoğlu'nun, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/447) (S. Sayısı : 487) (Dağıtma tarihi: 14.6.2000)

147. X – Türkiye Cumhuriyeti ile Hindistan Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/671) (S. Sayısı : 489) (Dağıtma tarihi: 19.6.2000)

148. – İzmir Milletvekilleri Suha Tanık ve İşılay Saygın'ın, İzmir İlinde Uzundere Adı ile Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/365) (S. Sayısı : 498) (Dağıtma tarihi : 19.6.2000)

149. – Amasya Milletvekili Ahmet İyimaya'nın, 24.2.1983 Tarih ve 2802 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ile Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı'nın, Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/433, 2/500) (S. Sayısı : 493) (Dağıtma tarihi : 21.6.2000)

150. – Maden Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/669) (S. Sayısı : 492) (Dağıtma tarihi : 22.6.2000)

151. – Kahramanmaraş Milletvekili Ayni Doğan ve 41 Arkadaşının, Elbistan Adı ile Bir İl ve Üç İlçe (Tanır, Çardak, Artaş) Kurulmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/428) (S. Sayısı : 499) (Dağıtma tarihi : 22.6.2000)

152. X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Çalışma Örgütü Arasında Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Ankara'daki Ofisi İçin Yer Tahsisine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/579) (S. Sayısı : 500) (Dağıtma tarihi : 22.6.2000)

153. – Öğretmen ve Eğitim Uzmanı Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarında Parasız Yatılı veya Burslu Öğrenci Okutma ve Bunlara Yapılacak Sosyal Yardımlara İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonları Raporları (1/685) (S. Sayısı : 505) (Dağıtma tarihi : 22.6.2000)

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

154. X – Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükümetleri Arasında Ankara ve Duşanbe'de Diplomatik Temsilciliklerinin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/683) (S. Sayısı : 512) (Dağıtım tarihi : 27.6.2000)

155. X – Karadeniz Ekonomik İşbirliği Ülkeleri Hükümetleri Arasında Doğal ve İnsanlardan Kaynaklanan Afetlerde Acil Yardım ve Acil Müdahale Anlaşmasına Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/681) (S. Sayısı : 513) (Dağıtım tarihi : 27.6.2000)

156. – Devlet İhale Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/564) (S.Sayısı : 522) (Dağıtım tarihi : 28.6.2000)

157. – Nevşehir Milletvekili İsmail Çevik'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Adana Milletvekili Ali Gören'in, İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/424) (S. Sayısı : 444'e 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 1.10.2000)

158. – Bingöl Milletvekili Mahfuz Güler'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı ve İki Arkadaşının, İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/425) (S. Sayısı : 445'e 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 1.10.2000)

159. – Aydın Milletvekili Sema Pişkinsin'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Adana Milletvekili Ali Gören'in, İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/462) (S. Sayısı : 452'ye 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 1.10.2000)

160. – Kır Bekçileri Hakkında Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/711) (S.Sayısı : 521) (Dağıtım tarihi : 1.10.2000)

161. – Avda ve Sporda Kullanan Tüfekler, Nişan Tabancaları ve Av Bıçaklarının Yapımı, Alımı, Satımı ve Bulundurulmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/420) (S. Sayısı : 524) (Dağıtım tarihi : 1.10.2000)

162. – Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız'ın, Devlet Memurları Kanununa Ek Geçici Maddeler Eklennesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/314) (S. Sayısı : 525) (Dağıtım tarihi : 1.10.2000)

163. – Ankara Milletvekili Ali Işıklar ve 29 Arkadaşının, Kamu Görevlileri Sendikaları Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/423) (S. Sayısı : 526) (Dağıtım tarihi : 1.10.2000)

164. X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Venezuela Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/665) (S. Sayısı : 528) (Dağıtım tarihi : 1.10.2000)

165. – Trabzon Milletvekili Nail Çelebi'nin, Kamulaştırma Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (2/251) (S. Sayısı : 534) (Dağıtım tarihi : 1.10.2000)

166. X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fransa Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlı Kullanımı İçin İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/688) (S. Sayısı : 535) (Dağıtım tarihi : 16.10.2000)

167. – İzmir Milletvekilleri Suha Tanık ve İşlay Saygın'ın, İzmir İlinde Karabağlar Adı ile Yeni Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergeleri (2/366) (S.Sayısı : 538) (Dağıtım tarihi : 15.11.2000)

168. – 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 125 inci Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile 22 Ocak 1990 Tarihli 399 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/427, 1/426) (S. Sayısı : 540) (Dağıtım tarihi : 17.11.2000)

169. – Balıkesir Milletvekilleri İlyas Yılmazyıldız'ın, Muhtar Ödenek ve Sosyal Güvenlik Yasasının Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/306) (S. Sayısı : 542) (Dağıtım tarihi : 20.11.2000)

170. – Çorum Milletvekilleri Melek Denli Karaca ve Vahit Kayırcı'nın, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/260) (S.Sayısı : 541) (Dağıtım tarihi : 21.11.2000)

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

171. X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna ve Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Ankara ve Saraybosna’da Diplomatik Temsilciliklerinin Yerleşimine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/653) (S. Sayısı : 548) (Dağıtma tarihi : 24.11.2000)

172. X – Türkiye Cumhuriyeti ile Moğolistan Arasında Hukuki, Ticari ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/735) (S. Sayısı : 550) (Dağıtma tarihi : 27.11.2000)

173. – Yozgat Milletvekili İlyas Arslan ve 20 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/11) (S. Sayısı : 556) (Dağıtma tarihi : 29.11.2000)

174. – Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Anayasa Komisyonu Raporu (1/777) (S. Sayısı : 557) (Dağıtma tarihi : 29.11.2000)

175. – Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün’ün, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/429) (S. Sayısı : 560) (Dağıtma tarihi : 5.12.2000)

176. – Bolu Milletvekili Necmi Hoşver’in, Olağanüstü Hal Bölgesinde ve Kalkımda Öncelikli Yörelere İstihdam Yararatılması ve Yatırımların Teşvik Edilmesi ile 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 2 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/444) (S. Sayısı : 561) (Dağıtma tarihi : 5.12.2000)

177. – Çanakkale Milletvekili Nevfel Şahin ve 5 Arkadaşının, Kamuda Çalışan Mühendis, Mimar, Şehir ve Bölge Plancısı ve Ekonomistlerin Maaş ve Tazminatlar ile Diğer Sosyal ve Ekonomik Haklarının İyileştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/470) (S. Sayısı : 562) (Dağıtma tarihi : 5.12.2000)

178. – Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Erzurum Milletvekili İsmail Köse’nin, 3201 Sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununa Bir Ek Madde İlave Edilmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/217) (S. Sayısı : 569) (Dağıtma tarihi : 8.1.2001)

179. – Tokat Milletvekili Reşat Doğru’nun, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 28.3.1983 Tarih ve 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelere Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/499) (S. Sayısı : 570) (Dağıtma tarihi : 8.1.2001)

180. – Bursa Milletvekili Ali Arabacı’nın, İdari Yargılama Usulü Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/337) (S. Sayısı : 573) (Dağıtma tarihi : 17.1.2001)

181. – Çanakkale Milletvekili Nevfel Şahin ve 9 Arkadaşının, Küçük Esnaf ve Sanatkarlar ile Orta Boy İşletmelerin, Bazı Borç Faizlerinin Sınırlanırılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/490) (S. Sayısı : 574) (Dağıtma tarihi : 17.1.2001)

182. – Karabük Milletvekili Mustafa Eren’in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/506) (S. Sayısı : 575) (Dağıtma tarihi : 17.1.2001)

183. – Demokratik Sol Parti Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Bülent Ecevit, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Osmaniye Milletvekili Devlet Bahçeli, Anavatan Partisi Genel Başkanı Rize Milletvekili Mesut Yılmaz ile 216 Milletvekilinin, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/636) (S. Sayısı : 585) (Dağıtma Tarihi : 22.1.2001)

184. – Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu ile Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/602) (S. Sayısı : 590) (Dağıtma tarihi : 25.1.2001)

8 - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

185. - Bahkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız'ın, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunda Değişiklik Yapılması, Bahkesir Üniversitesi Bnyesinde Tıp, Eczacılık, Dişçilik, Güzel Sanatlar, Savaştepe Eğitim, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinin Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/313) (S. Sayısı: 581) (Dağıtma tarihi: 29.1.2001)
186. - Çankırı Milletvekili İrfan Keleş ve 23 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/446) (S. Sayısı: 582) (Dağıtma tarihi: 29.1.2001)
187. - Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, Küçük Çiftçilerin T.C. Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerine Olan Borç Faizlerinin Bir Bölümünün Affı, İcra Takip İşlemlerinin Durdurulması ve Yeni Bir Ödeme Planına Bağlanması Dair Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/468) (S. Sayısı: 583) (Dağıtma tarihi: 29.1.2001)
188. - Savunma Sanayii Güvenliği Kanunu Tasarısı ve Milli Savunma Komisyonu Raporu (1/383) (S. Sayısı: 589) (Dağıtma tarihi: 29.1.2001)
189. - Türk Polis Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/803) (S. Sayısı: 594) (Dağıtma tarihi: 29.1.2001)
190. - İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/804) (S. Sayısı: 595) (Dağıtma tarihi: 29.1.2001)
191. - At Yarışları Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Tarım,Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (1/747) (S. Sayısı: 598) (Dağıtma tarihi: 6.2.2001)
192. - Giresun Milletvekili Turhan Alçelik'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/14) (S. Sayısı: 600) (Dağıtma tarihi: 9.2.2001)
193. - Kırıkkale Milletvekili Hacı Filiz'in Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/236) (S. Sayısı: 601) (Dağıtma tarihi: 9.2.2001)
194. - Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu ve 15 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/37) (S. Sayısı: 604) (Dağıtma tarihi: 12.2.2001)
195. - Adıyaman Milletvekili Dengir Fırat ve 5 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/393) (S. Sayısı: 605) (Dağıtma tarihi: 12.2.2001)
196. - Manisa Milletvekili Ekrem Pakdemirli ve 9 Arkadaşının, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanunun İki Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/226) (S. Sayısı: 611) (Dağıtma tarihi: 20.2.2001)
197. - İçel Milletvekilleri Edip Özgenç, Akif Serin ve Turhan Güven'in, 20.5.1933 Tarih ve 2197 Sayılı Kanunun 1 inci Maddesinde Yeralan İçel Adının Mersin olarak Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/332) (S. Sayısı: 612) (Dağıtma tarihi: 20.2.2001)
198. - Ankara Milletvekili Uluç Gürkan ve 37 Arkadaşının, 2809 Sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İhtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/422) (S. Sayısı: 613) (Dağıtma tarihi: 20.2.2001)
199. X - Ahvali Şahsiye Cüzdanlarının Tanınmasına ve Güncelleştirilmesine İlişkin Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/799) (S. Sayısı: 618) (Dağıtma tarihi: 23.2.2001)

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

200. X – Eşyanın Sınırlardaki Kontrollerinin Uyumlaştırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/766) (S. Sayısı : 614) (Dağıtım tarihi : 26.2.2001)

201. – Giresun Milletvekili Rasim Zaimoğlu'nun, Şebinkarahisar Adı ile Yeni Bir İl Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/48) (S. Sayısı: 620) (Dağıtım tarihi: 27.2.2001)

202. – Kastamonu Milletvekili M. Hadi Dilekçi'nin, İğdir Adıyla Bir İlçe Kurulmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/305) (S. Sayısı: 621) (Dağıtım tarihi: 27.2.2001)

203. – Tokat Milletvekilleri Reşat Doğru ve Lütfi Coylan'ın, Kuzey Anadolu Fay Zonu Üzerinde Bulunan Yerleşim Alanlarında Depreme Karşı Alınması Gereken Tedbirler Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/580) (S. Sayısı: 622) (Dağıtım tarihi: 27.2.2001)

204. – Uzman Jandarına Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/810) (S. Sayısı : 625) (Dağıtım tarihi : 1.3.2001)

205. X – Türkiye Cumhuriyeti ile Çek Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/802) (S. Sayısı : 624) (Dağıtım tarihi : 12.3.2001)

206. – Yozgat Milletvekilleri Şuayip Üşenmez, Mesut Türker ve Ahmet Erol Ersoy ile 13 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/256) (S. Sayısı : 627) (Dağıtım tarihi : 20.3.2001)

207. – Manisa Milletvekili Ekrem Pakdemirli'nin, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununun Geçici 41 inci Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/443) (S. Sayısı : 628) (Dağıtım tarihi : 20.3.2001)

208. – Ankara Milletvekili Şevket Bütent Yahniçi'nin, 5680 Sayılı Basın Kanununa İki Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/589) (S. Sayısı : 630) (Dağıtım tarihi : 20.3.2001)

209. – Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Kaya ve 12 Arkadaşının, 5 İlçe (Tanır, Arıtış, Çohulhan, Büyükyapalak, Büyüktatlı) ve Elbistanafşın Adıyla Bir İl Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/608) (S. Sayısı : 631) (Dağıtım tarihi: 20.3.2001)

210. – Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, Bir İlçe (Bahçelievler) Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/277) (S. Sayısı: 632) (Dağıtım tarihi : 27.3.2001)

211. – Ankara Milletvekili Uluç Gürkan'ın, Ankara İline Bağlı Olarak Batıkent Adıyla Bir İlçe Kurulmasına İlişkin Yasa Önerisi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/524) (S. Sayısı: 633) (Dağıtım tarihi : 27.3.2001)

212. – Balıkesir Milletvekili Aydın Gökmen'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/633) (S. Sayısı: 634) (Dağıtım tarihi : 27.3.2001)

213. – Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, Bir İlçe (Ümitköy) Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/116) (S. Sayısı : 641) (Dağıtım tarihi : 10.4.2001)

214. – Ankara Milletvekili Uluç Gürkan'ın, Ankara İline Bağlı Olarak Bitimkent Adıyla Bir İlçe Kurulmasına İlişkin Yasa Önerisi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/525) (S. Sayısı : 642) (Dağıtım tarihi : 10.4.2001)

215. – Uzman Erbaş Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/822) (S. Sayısı : 645) (Dağıtım tarihi : 12.4.2001)

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

216. – İzmir Milletvekili Suha Tanık'm, İzmir İlinde Mordoğan Adıyla Yeni Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İttüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/374) (S. Sayısı : 648) (Dağıtma tarihi : 16.4.2001)

217. – Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İttüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/588) (S. Sayısı : 649) (Dağıtma tarihi : 16.4.2001)

218. – Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Güneş'in, Sulama Alanlarında Arazi Düzenlemesine Dair Tarım Reformu Kanunu ile Olağanüstü Hal Bölgesinde ve Kalkınmada Öncelikli Yörelere İstihdam Yaratılması ve Yatırımların Teşvik Edilmesi ile 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İttüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/623) (S. Sayısı : 650) (Dağıtma tarihi : 16.4.2001)

219. – Aydın Milletvekilleri Bekir Ongun ile Ali Uzunırmak'ın, Bir İlçe (Umurlu) Kurulmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İttüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/282) (S. Sayısı : 656) (Dağıtma tarihi : 25.4.2001)

220. – Bayburt Milletvekili Şaban Kardeş ve 8 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnemenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında 2809 Sayılı Kanuna Ek ve Geçici Maddeler Eklennesi ve 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İttüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/523) (S. Sayısı : 657) (Dağıtma tarihi : 25.4.2001)

221. – Ankara Milletvekili Uluç Gürkan'ın, Ankara İline Bağlı Olarak Çayırhan Adıyla Bir İlçe Kurulmasına İlişkin Yasa Önerisi ve İttüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/568) (S. Sayısı : 658) (Dağıtma tarihi : 25.4.2001)

222. X – Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolü Değişikliğinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/827) (S. Sayısı : 659) (Dağıtma tarihi : 1.5.2001)

223. X – Türkiye Cumhuriyeti ile Ukrayna Arasında Hukuki Konularda Adli Yardımlaşma ve İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/829) (S. Sayısı : 660) (Dağıtma tarihi : 1.5.2001)

224. – Kırşehir Milletvekili Ramazan Mirzaoğlu ve 3 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnemenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İttüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/233) (S. Sayısı : 661) (Dağıtma tarihi : 1.5.2001)

225. – Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İki İlçe (Uluçınar, Payas) ve Bir İl (İskenderun) Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İttüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/476) (S. Sayısı : 662) (Dağıtma tarihi : 1.5.2001)

226. – İçel Milletvekili İstemihan Talay ve 11 Arkadaşının, Üç İlçe (Yenice, Gülek, Huzurkent) ve Bir İl (Tarsus) Kurulması ile 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnemenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İttüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önerge (2/545) (S. Sayısı : 663) (Dağıtma tarihi : 1.5.2001)

227. – Adıyaman Milletvekili Mahmut Göksu ve 41 arkadaşının, Fransa'nın Cezayir'de Yaptığı Soykırım Hakkında Kanun Teklifi; İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, Fransa'nın Gerçekleştirdiği Mezalimler ve Soykırımların Tanınması Hakkında Kanun Teklifi; Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri İzmir Milletvekili Oktay Vural, Erzurum Milletvekili İsmail Köse ile Hatay Milletvekili Mehmet Şandır'ın, Türkiye Cumhuriyeti Aleyhine Çalışma Yapan Ülkelere Uygulanacak Yaptırımlara Dair Kanun Teklifi ve Eskişehir Milletvekili Mail Büyükerem'ın, Fransa'nın Cezayir'de Yaptığı Soykırım Hakkında Kanun Teklifi ve Dışişleri ve İçişleri Komisyonları Raporları (2/669, 2/671, 2/672, 2/673) (S. Sayısı : 665) (Dağıtma tarihi : 2.5.2001)

228. X – Ev Hayvanlarının Korunmasına Dair Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Çevre ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/613) (S. Sayısı : 668) (Dağıtma tarihi : 9.5.2001)

229. – Aydın Milletvekilleri Bekir Ongun ve Ali Uzunırmak'ın, Bir İlçe (Atça) Kurulmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İttüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/285) (S. Sayısı : 672) (Dağıtma tarihi : 11.5.2001)

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

230. – Ankara Milletvekili Şevket Bölent Yahniçci'nin, 18 Mart Günü'nün Şehitler Günü Olarak İlan Edilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/491) (S. Sayısı : 673) (Dağıtma tarihi : 11.5.2001)

231. – Manisa Milletvekili Ekrem Pakdemirli'nin, Askerlik Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/641) (S. Sayısı : 674) (Dağıtma tarihi : 11.5.2001)

232. X – Türkiye'nin MATRA Programına Katılımına İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/840) (S. Sayısı : 680) (Dağıtma tarihi : 23.5.2001)

233. – Nüfus Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/852) (S. Sayısı 686) (Dağıtma tarihi : 28.5.2001)

234. – Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/848) (S. Sayısı 689) (Dağıtma tarihi : 28.5.2001)

235. – Sivas Milletvekili Musa Demirci ve 14 Arkadaşının, Suşehri İli'nin Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/27) (S. Sayısı: 691) (Dağıtma tarihi : 31.5.2001)

236. X – Türkiye Cumhuriyeti ile İtalya Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/855) (S. Sayısı: 692) (Dağıtma tarihi : 31.5.2001)

237. – Tekirdağ Milletvekili Nihan İlgün'ün, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/612) (S. Sayısı: 693) (Dağıtma tarihi : 31.5.2001)

238. – İçel Milletvekili Ali Er'in, 2924 Sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkındaki Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/658) (S. Sayısı: 694) (Dağıtma tarihi: 31.5.2001)

239. – Aydın Milletvekilleri Bekir Ongun ile Ali Uzunırmak'ın, Bir İlçe Kurulmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önerge (2/284) (S. Sayısı: 699) (Dağıtma tarihi: 7.6.2001)

240. – Adana Milletvekilleri M. Halit Dağlı, Musa Öztürk ve Ali Halaman'ın, Bir İl Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/495) (S. Sayısı: 700) (Dağıtma tarihi: 7.6.2001)

241. – Ordu Milletvekili Sefer Koçak ve 10 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/565) (S. Sayısı: 701) (Dağıtma tarihi: 7.6.2001)

242. X – Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Kullanımına İlişkin İşbirliği Anlaşması ve Eki Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/830) (S. Sayısı : 703) (Dağıtma tarihi : 11.6.2001)

243. – Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, Bir İlçe (Batıkent) Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/115) (S. Sayısı : 704) (Dağıtma tarihi : 12.6.2001)

244. – Sivas Milletvekili Musa Demirci ve 16 Arkadaşının, Tarımsal Alt Yapı ve Sulama Genel Müdürlüğü Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/351) (S. Sayısı : 705) (Dağıtma tarihi : 12.6.2001)

245. – Tokat Milletvekilleri H. Hüseyin Balak, Lütfi Ceylan ve Reşat Doğru'nun, Bir İlçe (Hasanşeyh) Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/593) (S. Sayısı : 706) (Dağıtma tarihi : 12.6.2001)

246. X – Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesinin Biyogüvenlik Cartagena Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/831) (S. Sayısı : 709) (Dağıtma tarihi : 13.6.2001)

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

247. X – Avrupa Çevre Ajansına ve Avrupa Bilgi ve Gözlem Ağına Türkiye Cumhuriyetinin Katılımı ile İlgili Olarak Avrupa Topluluğu ve Türkiye Cumhuriyeti Arasında Yapılan Anlaşmanın Kabul Edilmesi ile İlgili Müzakerelerin Nihai Senedinin ve Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Topluluğu Arasında Türkiye Cumhuriyetinin Avrupa Çevre Ajansı ve Avrupa Bilgi ve Gözlem Ağına Katılımı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre, Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/805) (S. Sayısı : 715) (Dağıtma tarihi : 18.6.2001)

248. X – Avrupa Peyzaj Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/853) (S. Sayısı : 716) (Dağıtma tarihi : 18.6.2001)

249. – Aydın Milletvekilleri Bekir Ongun ve Ali Uzunırmak'ın, Bir İlçe (Ortaklar) Kurulmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/283) (S. Sayısı : 717) (Dağıtma tarihi : 18.6.2001)

250. – Balıkesir Milletvekili Aydın Gökmen'in, Balıkesir İlinde Büyükşehir Belediyesi Kuruluşu Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/519) (S. Sayısı : 718) (Dağıtma tarihi : 18.6.2001)

251. X – Türkiye Cumhuriyeti ile Gürcistan arasında Ortak Sınır Anti-Personel Mayınlardan Arındırılması ve Bunların Gelecekte Sınır Koruma Amacıyla Kullanılmaması İçin Bir İkili Rejim Tesis Edilmesi Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/867) (S. Sayısı : 725) (Dağıtma tarihi : 28.6.2001)

252. X – Türkiye Cumhuriyeti ve Slovak Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/868) (S. Sayısı : 726) (Dağıtma tarihi : 28.6.2001)

253. X – 1990 Tarihli Petrol Kirliliğine Karşı Hazırlıklı Olma, Müdahale ve İşbirliği ile İlgili Uluslararası Sözleşme ve Eklerine Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/871) (S. Sayısı : 727) (Dağıtma tarihi : 1.10.2001)

254. X – Türkiye Cumhuriyeti ve Portekiz Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/872) (S. Sayısı : 736) (Dağıtma tarihi : 1.10.2001)

255. – Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair 27.6.2001 Tarihli ve 4696 Sayılı Kanun ve Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görsülmeğe Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ve Aday Komisyonu Raporu (1/887) (S. Sayısı : 740) (Dağıtma tarihi : 15.10.2001)

256. X – Başbakanlık Basımevi Döner Sermaye İşletmesi Kuruluşu Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/891) (S. Sayısı : 741) (Dağıtma tarihi : 15.10.2001)

257. – Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener ve 4 Arkadaşının, Alacahan Adıyla Bir İlçe Kurulmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önerge (2/167) (S. Sayısı : 742) (Dağıtma tarihi : 23.10.2001)

258. – Bursa Milletvekili Ali Arabacı'nın, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/600) (S. Sayısı : 743) (Dağıtma tarihi : 23.10.2001)

259. – Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya ve 32 Arkadaşının, 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararıya Bağlı Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önerge (2/614) (S. Sayısı : 744) (Dağıtma tarihi : 23.10.2001)

260. – Oyun Yerleri ile Oyun Alet ve Makineleri Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/762) (S. Sayısı : 745) (Dağıtma tarihi : 25.10.2001)

261. – Millî Savunma Bakanlığı ile Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıklarına Bağlı Kurumlarda Döner Sermaye Teşkilî ve İşletilmesine İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/812) (S. Sayısı : 746) (Dağıtma tarihi : 25.10.2001)

262. – İzmir Milletvekili Güler Aslan ve 6 Arkadaşının, İzmir İlinde Üzundere Adı ile Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önerge (2/553) (S. Sayısı : 748) (Dağıtma tarihi : 30.10.2001)

263. – Osmaniye Milletvekili Şükrü Ünal'ın, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararınin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/682) (S. Sayısı : 749) (Dağıtma tarihi : 30.10.2001)

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

264. – Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu, Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu ile Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma Komisyonları Raporları (1/864) (S. Sayısı : 750) (Dağıtım tarihi : 1.11.2001)

265. – Ardahan Milletvekili Saffet Kaya'nın, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/670) (S. Sayısı: 751) (Dağıtım tarihi: 5.11.2001)

266. – Osmaniye Milletvekili Birol Büyükoztürk ve 35 Arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önerge (2/689) (S. Sayısı: 752) (Dağıtım tarihi: 5.11.2001)

267. – Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/862) (S. Sayısı : 756) (Dağıtım tarihi : 8.11.2001)

268. – Türk Silahlı Kuvvetleri Hasta Beslenme Kanunu Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Millî Savunma Komisyonları Raporları (1/863) (S. Sayısı: 757) (Dağıtım tarihi: 12.11.2001)

269. – Amasya Milletvekili Gönül Saray Alphan'ın, Esnaf ve Küçük Sanatkarlar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (2/571) (S. Sayısı: 765) (Dağıtım tarihi: 12.11.2001)

270. X – Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesine İlişkin İhtiyari Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/896) (S. Sayısı: 759) (Dağıtım tarihi: 13.11.2001)

271. X – Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı Statüsünün Bazı Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/916) (S. Sayısı: 760) (Dağıtım tarihi: 13.11.2001)

272. X – Türkiye-Efta Ortak Komitesinin 2000 Yılına Ait 4 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/919) (S. Sayısı: 761) (Dağıtım tarihi: 13.11.2001)

273. – Bartın Milletvekili Zeki Çakan'ın, Bartın İlinde Kozcağız ve Kumluca Adları ile İki İlçe Kurulmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/21) (S. Sayısı: 762) (Dağıtım tarihi: 13.11.2001)

274. – Kastamonu Milletvekilleri Murat Başoğlu, M. Hadî Dilekçi ile Mehmet Serdaroğlu'nun, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/508) (S. Sayısı: 763) (Dağıtım tarihi: 13.11.2001)

275. – Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, Bir İlçe (Pursaklar) Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/526) (S. Sayısı: 764) (Dağıtım tarihi: 13.11.2001)

276. X – Dünya Posta Birliği Kuruluş Yasasına Altıncı Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/926) (S. Sayısı: 771) (Dağıtım tarihi: 26.11.2001)

277. X – Biyoloji ve Tıbbın Uygulanması Bakımından İnsan Hakları ve İnsan Haysiyetinin Korunması Sözleşmesi; İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/915) (S. Sayısı: 772) (Dağıtım tarihi: 26.11.2001)

278. X – Uydular Aracılığı ile Haberleşme Uluslararası Teşkilatı (INTELSAT) Anlaşmasının ve İşletme Anlaşmasında Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/877) (S. Sayısı : 776) (Dağıtım tarihi : 30.11.2001)

279. X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/909) (S. Sayısı : 781) (Dağıtım tarihi : 3.12.2001)

280. X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Yugoslavya Federal Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/881) (S. Sayısı : 779) (Dağıtım tarihi : 5.12.2001)

281. X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçluların İadesi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/924) (S. Sayısı : 782) (Dağıtım tarihi : 5.12.2001)

282. X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gabon Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Genel Ticari, Ekonomik, Kültürel ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/910) (S. Sayısı: 783) (Dağıtım tarihi: 10.12.2001)

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

283. X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/918) (S. Sayısı: 784) (Dağıtma tarihi: 10.12.2001)

284. X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kosta Rika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik İşbirliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/925) (S. Sayısı: 787) (Dağıtma tarihi: 19.12.2001)

285. X – Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye Ek Çocukların Silahlı Çatışmalara Dahil Olmaları Konusundaki İhtiyari Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/894) (S. Sayısı : 796) (Dağıtma tarihi : 7.1.2002)

286. X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti Arasında Karşılıklı Kalite Güvence Hizmetlerine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/929) (S. Sayısı : 797) (Dağıtma tarihi : 7.1.2002)

287. – Sendikalar Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/943) (S. Sayısı: 799) (Dağıtma tarihi: 22.1.2002)

288. – Kütahya Milletvekili Ahmet Derin ve 15 Arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/343) (S. Sayısı: 800) (Dağıtma tarihi: 22.1.2002)

289. – Erzurum Milletvekili Mücahit Himoğlu'nun, Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/385) (S. Sayısı: 801) (Dağıtma tarihi: 22.1.2002)

290. – Balıkesir Milletvekili Hüseyin Kalkan'ın, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/688) (S. Sayısı: 802) (Dağıtma tarihi: 22.1.2002)

291. X – Türkiye Cumhuriyeti ile Slovenya Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/911) (S.Sayısı: 798) (Dağıtma tarihi: 23.1.2002)

292. X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Suriye Arap Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yasadışı Göçmenlerin Geri Kabulüne Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna İlişkin Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/933) (S. Sayısı : 805) (Dağıtma tarihi : 28.1.2002)

293. – Millî Güvenlik Kurulu ve Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Anayasa Komisyonu Raporu (1/941) (S. Sayısı : 806) (Dağıtma tarihi : 28.1.2002)

294. – Aydın Milletvekili Cengiz Altınkaya'nın, Umurlu Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/488) (S. Sayısı : 807) (Dağıtma tarihi : 28.1.2002)

295. – Balıkesir Milletvekili Aydın Gökmen'in, Kurban Derilerinin Gelirleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/717) (S. Sayısı : 808) (Dağıtma tarihi : 28.1.2002)

296. – İzmir Milletvekili Kemal Vatan'ın, İzmir İlinde Bayraklı Adı ile Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/740) (S. Sayısı : 809) (Dağıtma tarihi : 28.1.2002)

297. – Kütahya Milletvekili Ahmet Derin ve 13 Arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu, Sosyal Sigortalar Kanunu ile Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/345) (S. Sayısı: 812) (Dağıtma tarihi: 4.2.2002)

298. – Erzurum Milletvekili Mücahit Himoğlu'nun, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/418) (S. Sayısı: 813) (Dağıtma tarihi: 4.2.2002)

299. – Muş Milletvekili Sabahattin Yıldız ve 16 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnemenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/692) (S. Sayısı: 814) (Dağıtma tarihi: 4.2.2002)

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

300. – Mardin Milletvekili Metin Musaoglu ve 11 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değıştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değışiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önerge (2/92) (S. Sayısı: 815) (Dağıtma tarihi: 12.2.2002)

301. – Erzurum Milletvekili Mücahit Himoğlu'nun, Devlet Memurları Kanununda Değışiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/417) (S. Sayısı : 816) (Dağıtma tarihi : 12.2.2002)

302. – İçel Milletvekili Hidayet Kılınc ve 5 Arkadaşının, İki İlçe ve Bir İl Kurulması Hakkında 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değışiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önerge (2/578) (S. Sayısı : 817) (Dağıtma tarihi : 12.2.2002)

303. – 354 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değışiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerin Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğüne Ait Bölümünde Değışiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/936, 1/897) (S. Sayısı : 818) (Dağıtma tarihi: 12.2.2002)

304. X – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Jamaika Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/947) (S.Sayısı: 820) (Dağıtma tarihi: 26.2.2002)

305. – Erzurum Milletvekili Mücahit Himoğlu'nun, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda Değışiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/410) (S.Sayısı: 821) (Dağıtma tarihi: 26.2.2002)

306. – Balıkesir Milletvekili Aydın Gökmen'in, Belediye Kanununda Değışiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/714) (S.Sayısı: 822) (Dağıtma tarihi: 26.2.2002)

307. – Ankara Milletvekili Mehmet Arslan'm, Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/735) (S. Sayısı: 823) (Dağıtma tarihi: 26.2.2002)

308. X – Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda Değışiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/886) (S. Sayısı: 827) (Dağıtma tarihi: 6.3.2002)

309. – Bilecik Milletvekili Sebahat Vardar ve 12 Arkadaşının, 1219 Sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanunun 3575 Sayılı Kanunla Değışik 41 inci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önerge (2/678) (S. Sayısı: 828) (Dağıtma tarihi: 6.3.2002)

310. – Kütahya Milletvekili Seydi Karakuş'un, Bir İlçe Kurulmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/755) (S. Sayısı: 829) (Dağıtma tarihi: 6.3.2002)

311. – Erzurum Milletvekili Mücahit Himoğlu'nun, Türkiye Cumhuriyetinin Rumuzu olan T.C.'nin Açık Olarak Yazılıp Okunması Hakkında Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/512) (S. Sayısı : 830) (Dağıtma tarihi : 13.3.2002)

312. – Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Nevzat Ercan'm, 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununa Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/737) (S. Sayısı : 831) (Dağıtma tarihi : 13.3.2002)

313. – Niğde Milletvekili Mükerrrem Levent'in, Niğde İline Bağlı Yeşilgölcük Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İcütüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/753) (S. Sayısı : 832) (Dağıtma tarihi : 13.3.2002)

314. – Petrol Kanununa Göre Ödenen Kur Farklarından Doğan Kişi Borçlarının Terkin Edilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/952) (S. Sayısı : 834) (Dağıtma tarihi : 13.3.2002)

315. – Olağanüstü Hal Bölge Valiliği İhdası Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değışiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma, İçişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/847) (S. Sayısı : 835) (Dağıtma tarihi : 20.3.2002)

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

316. – Erzurum Milletvekili Mücahit Himoglu'nun, Türk Bayrağı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/411) (S. Sayısı: 836) (Dağıtma tarihi: 20.3.2002)

317. – Kütahya Milletvekili Seydi Karakuş'un, Balıköy Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/756) (S. Sayısı: 837) (Dağıtma tarihi: 20.3.2002)

318. X – Vergi Usul Kanunu, Emlak Vergisi Kanunu ve Harçlar Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin 7.3.2002 Tarihli ve 4746 Sayılı Kanun ve Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Gösterilmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/961) (S. Sayısı : 840) (Dağıtma tarihi : 25.3.2002)

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 833)

**Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu
(1/893)**

T.C.

Başbakanlık

2.7.2001

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-331/3256

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 30.6.2001 tarihinde kararlaştırılan "Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Borçlanma, makroekonomik dengenin çok önemli bir unsurudur. Borç yönetimi gerek proje, gerekse bütçe ve program finansmanı için kalkınma perspektifi ile yapılmalıdır. Ayrıca, borç yönetilirken borcun maliyetini düşürmenin yanı sıra piyasa risklerini ve operasyonel riskleri de kontrol altında tutmak, bunu yaparken de bütçenin genel amaçları ve para politikası ile uyum içerisinde bulunmak gerekmektedir.

Borçlanma ve borç yönetimi politikası için esnek, kararların hızla alınıp uygulanmasına imkân veren bir altyapıya sahip olunmalıdır. Günümüzde İrlanda, İsveç, Macaristan, Belçika ve Yeni Zelanda gibi pek çok ülke borç portföylerini aynı bir menkul kıymet portföyü yönetir gibi yönetmekte, bu şekilde borçlarının miktarını ve maliyetlerini azaltabilmekte, risklerini sayısal olarak ifade edip, bunu kontrol altında tutabilmektedirler.

Ancak, bunun gerçekleştirilmesi için öncelikle sağlam ve bütünselleşmiş bir hukuksal yapıya ihtiyaç bulunmaktadır.

Türkiye'de borçlanmayı ilgilendiren mevzuat dağınık bir yapıda bulunmaktadır. Halihazırda, gerek iç ve dış borçlanma, gerekse Hazine garantilerine ilişkin her türlü hazırlık, temas ve müzakere 4059 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde Hazine Müsteşarlığı tarafından yürütülmektedir. Müsteşarlık bu görevlerini yerine getirirken birden çok kanunu dikkate almaktadır. Esas itibarıyla, yabancı ülkeler ve üyesi olduğumuz uluslararası kuruluşlardan alınacak borçlar için 244 sayılı Kanun, diğer kuruluşlardan sağlanacak dış borçlarla yurt içi piyasalardan yapılan borçlanmalar için yıllık bütçe kanunları hükümleri uygulanmaktadır.

Her iki kanunun kendi içerisinde farklı usul ve esaslar öngörmesi ve yeknesak kurallar bulunmaması ve ayrıca borçlanma ve borç yönetiminin bir şart kanun niteliğinde olan bütçe kanunu ile düzenlenmesi uygulamada sorunlarla karşılaşılmasına neden olmaktadır.

Bu durum, günümüz uluslararası mali piyasalarında aktif ve dinamik bir yapı içinde hareket eden diğer aktörler karşısında ülkemizi dezavantajlı bir pozisyona sokmakta ve gelişen yeni finansman enstrümanlarının kullanılmasını, dolayısıyla borç yönetimini zorlaştırmaktadır. Ekonominin önemli unsurları olan iç ve dış borçlanmanın ve buna bağlı olarak sağlanmakta olan garantilerle bu kapsamda ortaya çıkan alacakların yönetiminin tek bir kanunla yürütülmesi globalleşen uluslararası finans piyasalarında etkin olabilme için zorunlu bir adımdır. Bu düzenleme ile borçlanmaya mali bir disiplin getirilmesi ve yeni finansal enstrümanlar ile tekniklerin kullanılması amaçlanmaktadır. Ayrıca bu Tasarıda ülkemizin borç ve hibe vermesine ilişkin düzenlemeler de yer almaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Madde ile, Kanunun amacı belirlenmiştir.

Madde 2. - Madde ile, Kanunun kapsamında yer alan kurum ve kuruluşlar belirlenmiştir.

Madde 3. - Madde ile, Kanunda yer alan başlıca kavramlar tanımlanmıştır.

Madde 4. - Madde ile, Türkiye Cumhuriyeti adına iç ve dış borçlanma yapma, Hazine geri ödeme garantisi ile Hazine karşı garantisi verme, hibe alma, devir, ikraz ve tahsis yoluyla dış kredi kullandırma, ikraz yoluyla kullandırılan dış finansman imkânlarının koşullarını belirleme ve yeni mali yükümlülük yaratma, bu borç ve yükümlülüklerle, bundan kaynaklanan Hazine alacaklarını yönetme, uluslararası ve bölgesel kuruluşlar ile yapılan ekonomik ve mali anlaşmalardan doğan hak ve yetkileri kullanma yetkisi Bakana verilmektedir. Ayrıca, madde ile yapılması öngörülen işlemlerin dayandığı yetki düzeyi ile Türkiye Cumhuriyeti mali yükümlülük altına sokacak işlemlerden hangilerinin Bakanın, hangilerinin Bakanlar Kurulunun yetkisi altında olduğu belirtilmektedir. İlgili bütçe yılında geçerli olmak üzere Bakan bu yetkisini ve Kanun ile kendisine verilen görevlerin yerine getirilmesine ilişkin yetkilerinden uygun gördüklerini gerektiğinde Müsteşarlığa devredebilir. Madde ile Kanun kapsamındaki kuruluşların, Hazinesinin ilgili anlaşmalara taraf olmasının yaptığı borçlanmalardan sorumlu olmayacağı da hükme bağlanmıştır.

Madde 5. - Mali yıl içerisinde yapılacak net borçlanma tutarı bütçe kanunlarına göre belirlenir. Madde ile, bütçe kanunlarında belirtilen ödenekler toplamı ile tahmin edilen gelirler arasındaki fark tutarı kadar net borçlanma limitinin yıl içerisinde en fazla % 5 oranında artırılabilmesi ve mali yıl içerisinde ortaya çıkabilecek ihtiyaçlar çerçevesinde ek ödenek alınması koşuluyla özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraçı hariç, bu limitin ek bütçe kanunlarıyla değiştirilemeyeceği hükme bağlanmıştır. Ancak, özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraçı için ek ödenek alınması ve doğal afetler ile ağır ekonomik kriz halinde borçlanma limiti ek bütçe kanunıyla artırılacaktır.

Öte yandan, mali yıl içerisinde, ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihraçı, ilgili yıl bütçe kanunlarında belirlenecek limitle sınırlandırılmış olup bu ihraçlar net borçlanma limitinin dışında tutulmuştur.

Madde 6. - Madde ile, Hazine garantileri ile sağlanacak dış finansman miktarının her yıl bütçe kanunlarıyla belirleneceği hükme bağlanmıştır.

Madde 7. - Madde ile, halihazırda ilgili yıl bütçe kanunları ile düzenlenen, ihraç edilecek Devlet iç borçlanma senetlerinin şekil ve şartlarına ilişkin hususlar hükme bağlanmıştır.

Bu madde ile, ödenek ihtiyacı doğuran tüm harcamalar için yapılacak borçlanmalar "net iç borç kullanımı"na dahil edilmektedir. Mali yıl için belirlenen borçlanmalar haricinde önceden öngörülemeyen gelişmeler sonucu doğacak ihraçların ise ödenek kalemleri arasında aktarma yapılarak veya yıl içerisinde Türkiye Büyük Millet Meclisinden ek ödenek alınmak suretiyle gerçekleştirilmesi hükme bağlanmıştır.

İkrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri ihraç edilmesi durumunda ise ikraz anlaşmasına ilişkin şartların düzenlenmesinde Bakanın yetkili kılınması hükme bağlanmıştır. Ayrıca, söz konusu ikraz anlaşmasından kaynaklanan Hazine alacaklarının ilgili mevzuat çerçevesinde silinmesi halinde bu tutarların bütçeye gider kaydedilmesi hükme bağlanmıştır.

Madde 8. - Madde ile, Türkiye Cumhuriyeti adına yapılacak dış borçlanma ile ilgili işlemlerin ve anlaşmaların yapılmasına, anlaşmalarda yapılacak değişikliklere ve bu anlaşmaların yürürlüğüne ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Bu çerçevede, Kanunun amacına uygun olarak, kredi sağlanan kuruluş ayırımı yapılmaksızın, borçlanma ile ilgili anlaşmalar ile taahhütte bulunmaya Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkili kılınmıştır. Borçlanma ile ilgili her türlü hazırlık, temas ve müzakereler Hazine Müsteşarlığının uhdesinde bulunmaktadır. Tahvil ihraçı hariç olmak üzere borçlanma anlaşmalarının, anlaşma ile daha sonraki bir tarih kararlaştırılmamışsa, imzalandıkları tarih itibarıyla Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe girmeleri öngörülmüştür. Tahvil ihraçına ilişkin anlaşmalar ise imza tarihinden itibaren yürürlüğe girecektir. Ayrıca, Türkiye Cumhuriyeti adına borçlu sıfatıyla imzalanmış bulunan anlaşmalarda değişiklik yapılmasına ilişkin anlaşmalar da imzalandıkları tarihte yürürlüğe girecektir. Bu çerçevede söz konusu anlaşmalarda değişiklik yapma yetkisi Bakana ait olup, Bakan anlaşmaların mali şartları dışındaki değişikliklerin yapılmasına dair yetkisini Müsteşarlığa devredebilir. Dış borçlar, sadece kamu kurum ve kuruluşları ve kalkınma ve yatırım bankalarına ikraz edilebilecektir. Bu kapsamda, ikraz edilen tutar üzerinden bir defaya mahsus olmak üzere binde 5 oranında ikraz ücreti alınması hüküm altına alınmakta, bu oranı artırmaya Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkili kılınmaktadır.

Madde 9. - Madde ile, Hazine garantilerine ilişkin her türlü hazırlık, temas ve müzakerelerin Müsteşarlık tarafından yürütüleceği hükme bağlanmaktadır. Doğrudan borçlanma anlaşmalarında olduğu gibi, Hazine garantileri altında sağlanan dış finansman imkânına ilişkin anlaşmalar ile söz konusu anlaşmaların şartlarında değişiklik yapılmasına ilişkin anlaşmalar da imzalandıkları tarihte yürürlüğe girecektir. Madde kapsamında düzenlenen başka bir husus da alınacak garanti ücretidir. Müsteşarlık tarafından verilecek Hazine garantileri, sağlanacak finansman imkânının tamamını veya bir kısmını kapsayabilecektir. Hazine garantileri kapsamında sağlanan garanti tutarı üzerinden azami yüzde 1 oranında alınacak olan söz konusu ücret defaten lehine garanti verilen kuruluştan tahsil edilecek ve risk hesabına gelir kaydedilecektir.

Garanti ücretinin belirlenmesi ile Hazine geri ödeme garantisi ve Hazine yatırım garantisi verilmesine, değerlendirilmesi, bütçeleştirilmesi, riskin sınırlandırılması ve paylaşımı ile kamunun bilgisine sunulmasına ilişkin esas ve usuller çıkarılacak bir yönetmelik ile belirlenecektir.

Ayrıca, Hazinesinin, kamu ve/veya özel sektör kurum ve kuruluşlarının yurt içi piyasalardan yapacakları borçlanmalarda garanti ve/veya kefalet vermemesi öngörülmektedir.

Madde 10. - Maddede yer alan kurum ve kuruluşlar, Hazine garantisi talep etmeksizin, doğrudan kendilerinin sağlayacakları dış kredilerde herhangi bir yükümlülük altına girmeden önce Müsteşarlığın ön izni almak zorundadırlar. Ön izin verilmesi söz konusu yükümlülüklerin Hazine

garantisi altında olduğu sonucunu doğurmayacaktır. Bu madde ile mali disiplinin sağlanması ve ülkenin olumsuz şartlar altında yükümlülük altına sokulmasının engellenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 11. - Madde ile, Türkiye Cumhuriyeti adına dış finansman kaynağından sağlanacak ay- ni ve nakdi hibeler ile Türkiye Cumhuriyeti tarafından yabancı ülkelere, yabancı ülkelerin kuruluş- ları, uluslararası kuruluşlar ve uluslararası yardım konsorsiyumlarına verilecek nakdi hibelerle ilgili anlaşmaların yapılmasına ve yürürlüğe ilişkin yetki konusu düzenlenmektedir. Bu çerçevede, Tür- kiye Cumhuriyeti adına alınacak hibeler için Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakanın, verilecek hibeler için ise Müsteşarlığın görüşü ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulunun yet- kili olduğu hükme bağlanmıştır.

Hibe alınmasına ve verilmesine ilişkin anlaşmalar kural olarak imza tarihinden itibaren yürür- lüğe girecektir.

Türkiye Cumhuriyeti adına hibe alınması ve nakdi hibe verilmesi ile ilgili her türlü hazırlık, temas ve müzakereler Hazine Müsteşarlığı tarafından yürütülecektir.

Madde 12. - Madde ile, Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı ülkeler, yabancı ülkelerin kuruluş- ları, uluslararası kuruluşlar ve oluşturulacak uluslararası yardım konsorsiyumlarına borç verilmesi, borçların esas ve şartlarının belirlenmesi ve bu borçların yeniden yapılandırılmasına ilişkin husus- lar düzenlenmektedir. Söz konusu borçlarla ilgili yetki Bakanlar Kuruluna aittir. Verilecek borçlar- la ilgili anlaşmaların onaylanmasına ilişkin Bakanlar Kurulu kararı Resmî Gazete'de yayımlanacak ve anlaşma aksine bir hüküm bulunmadıkça imza tarihinden itibaren yürürlüğe girecektir.

Türkiye Cumhuriyeti adına borç verilmesi ile ilgili her türlü hazırlık, temas ve müzakereler Hazine Müsteşarlığı tarafından yürütülecektir.

Bu tür krediler bu amaçla Müsteşarlık bütçesine konulacak ödeneklerden karşılanacaktır.

Madde 13. - İkras, borç verme ve garantilerden kaynaklanan Hazine alacaklarının tahsil, takip ve idaresine Bakan yetkilidir. Söz konusu alacakların kamu alacaklarının bir bütün olarak disiplin altında tahsilini teminen 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri kapsamında tahsil edilmesi gerekmektedir. Vadesinde ödenmeyen Hazine alacaklarına aynı Kanuna istinaden gecikme zammı tahakkuk ettirilecektir. Maddede, ayrıca genel bütçeden genel ve katma bütçe dışı kuruluşlara yapılacak aktarmalarda, Hazine alacaklarının kaynakta tahsiline Bakan ya da Maliye Bakanının yetkili olacağı hüküm altına alınmaktadır.

Türkiye İhracat Kredi Bankasının vereceği kredilerde Müsteşarlığın uygun görüşü ve Bakanın teklifi ile Bakanlar Kurulunun onayı gerekmektedir. Bu kredilerin Hazine alacağı kapsamında takip edilmeyeceği hükmü yer almaktadır.

Madde 14. - Giderek gelişen, çeşitlenen ve hızlanan sermaye piyasalarında sadece geleneksel yöntemlerle borçlanmak ve borcun yapısını borcun vadesi boyunca değiştirmeden muhafaza et- menin bir maliyeti olduğu artık bilinmektedir. Borç yönetimi artık vadesi geldiğinde anapara, faiz ve komisyonların ödenmesi anlamına gelmekten çıkmış, borcun pasif olarak izlenmesi değil, aktif olarak bir menkul kıymet portföyü yönetir gibi yönetilmesine yönelik çalışmalar dünyada hız kazanmıştır. Ancak, mevzuat ile bu yeterince etkin olarak yapılamamaktadır. Halihazırda bu konu yıllık olarak hazırlanan bütçe kanunlarıyla düzenlenmektedir. Piyasalarda anlık değişen imkânları avantaja çevirebilmek için çok dinamik bir yapı gerekmektedir. Ayrıca, borç portföyünün etkin bir şekilde yönetilebilmesi için öncelikle portföyün incelenmesi, risklerin ölçülmesi, analiz edilmesi ve

raporlanarak yöneticilerin bilgisine sunulması gerekmektedir. Bunun için bilgi birikimi, eğitim, yazılım gibi gereksinimlerin yanı sıra Hazinesin kaynak ayırması zorunludur. Pek çok gelişmiş ülkede bu konuda önemli kaynaklar ayrılmaktadır. Bu kapsamda, nakit, borç ve risk yönetiminin idari/teknik alt yapısının güçlendirilmesinde Türkiye Cumhuriyeti adına Bakanın verdiği yetki çerçevesinde iç ve dış borçlanmadan sorumlu kurum olan Hazine Müsteşarlığının yetkili kılınmasının uygun olacağı düşünülmektedir. Nakit, borç ve risk yönetiminin gerektirdiği her türlü ödemenin Müsteşarlık bütçesine konulan ödenekten karşılanması, olabilecek giderlerin bütçe çerçevesi ve disiplini altında izlenmesi amaçlıdır. Risk yönetimi kapsamında, örneğin takas işlemi yapıldığında buna ilişkin anapara ve faiz ödeme yükümlülüğü aynen devam etmektedir. Bunun dışında doğabilecek diğer komisyon, piyasaya değerlendirme, teminat ve benzeri unsurlar risk yönetimi altında ödeneklendirilir.

Daha önce ihraç olunan senetlerin işlemiş faizlerinin ödenerek ya da piyasa koşullarından geri alınması, başka senetlerle değiştirilmesi, takas, türev ürün gibi finansal araçlar kullanılması borç ve risk yönetiminin temel araçları olarak kabul edildiğinden madde kapsamına alınmışlardır.

Müsteşarlığın piyasa yapıcılığı sistemini kurmaya, sistemin işleyiş esaslarını belirlemeye, düzen gün işleyişi ile ilgili her türlü tedbiri almaya veya sistemi kaldırmaya yetkili olmasını içeren düzenlemeler, Müsteşarlığın Devlet iç borçlanma senetlerini ihraç eden kurum olması kapsamında söz konusu senetlerin ikinci el piyasasının etkin ve yeterli derinlikte işleyebilmesi için her türlü düzenlemeyi yapmasını teminen yer almıştır.

Madde ile, nakit ve borç yönetimi kapsamında para piyasalarından kısa dönemli nakit ihtiyacının karşılanması ile Hazine hesaplarında oluşacak nakit fazlalıklarının para piyasalarında nemalandırılması ile para piyasalarında doğrudan doğruya işlem yapmaya ve/veya görevlendirilecek banka ve/veya mali kuruluşu yaptırmaya Bakanın yetkili olduğu hükmüne bağlanmıştır.

Risk yönetimi kapsamında borcun herhangi bir unsurunun (vade, döviz birimi, faiz oranı ve benzeri) yapısının değiştirilmesi sermaye piyasalarında son derece dinamik bir süreçtir. Bu nedenle Devlet dış borcuna ilişkin kredi anlaşmalarından doğan borçların borç ve risk yönetimi araçları kullanılarak aktif olarak yönetilebilmesine ilişkin bütün finansal işlemlerin süresinin kısa tutulması gerekmektedir. Zira, gelişen uluslararası sermaye piyasalarında bu işlemlerin bir kısmı elektronik ortamda dahi yapılmakta olup günümüzde, Bakanlar Kurulu kararı gibi bir onay süreci ile piyasalarda anlık olarak ele geçebilecek avantajların kullanılmasına imkân yoktur. Bu nedenle her türlü yetki Bakana tanınmıştır.

Madde 15. - Müsteşarlığın idaresinden sorumlu olduğu borç ve alacak portföyünün iktisadi ve siyasi gelişmelere bağlı olarak karşı karşıya olduğu risklerin yönetimi çerçevesinde etkin ve hızlı bir şekilde izlenmesi ve kontrol altında tutulabilmesi amacıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında Müsteşarlığa ait bir risk hesabı oluşturulması hususu düzenlenmiştir. Hesap, Hazine garantileri altındaki yükümlülüklerin Hazinesin ödeme riskine dönüşmesiyle beklenmedik nakit çıkışlarının nakit ve borç yönetimi üzerindeki olumsuz etkilerini ve bu etkilerin borçlanma programı üzerinde baskı yaratmak suretiyle mali piyasalarda yarattığı istikrarın bozucu yansımalarını asgari seviyede tutmayı amaçlamaktadır. Bu hesap ayrıca, Hazine garantilerinden doğacak mali yükümlülükler ile risk yönetimine ilişkin olarak önceden öngörülemeyen bazı ödemelerin karşılanması amacıyla kullanılacaktır.

Günlük bazda nemalandırılacak olan risk hesabında yıl bütçesine bu amaçla konulan ödenek bir başka tertibe aktarılamaz. Bu hesaba bütçeden aktarılan miktar dışındaki kaynaklardan yapılan ödemeler Müsteşarlığın teklifi ile Maliye Bakanlığınca bütçeye gelir, ödenek ve gider kaydedilir. Hesabın gelirleri ile bütçede yer alan ödeneklerin hesaptan yapılan ödemeleri karşılamaması halinde ilgili tertibe ödenek eklemeye Maliye Bakanı yetkilidir.

Madde 16. - Madde ile, Devlet borcu anapara ödemeleri ile borçlanma tutarlarını bütçe dışında özel hesaplarda izletmeye Bakanın yetkili olduğu, kısa vadeli nakit ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla para piyasalarından yapılacak işlemlerin ve borç faizlerinin bu amaçla bütçeye yeterli miktarda konulacak ödeneklerle karşılanacağı ve söz konusu ödeneklerden bütçenin diğer kalemlerine aktarma yapılamayacağı hüküm altına alınmaktadır.

Diğer taraftan, Müsteşarlıkça uluslararası sermaye piyasalarında gerçekleştirilen tahvil ihraçlarına ilişkin komisyon ve masraflar ise yılı bütçe ödenekleriyle ilişkilendirilmek suretiyle tahvil ihracına ilişkin anlaşma hükümleri çerçevesinde ihraç tutarından mahsup edilerek peşin olarak ödenebilir.

Maddede borç anlaşmalarında öngörülen bütün ödeme ve işlemler ile Müsteşarlık tarafından sağlanan hibelerden karşılanmak üzere ithal edilen malzeme ve ekipman için yılı bütçesinde iç para ve vergi karşılıkları olarak yeterli ödenek konulacağı ve bu ödeneklerden bütçenin diğer kalemlerine hiçbir şekilde aktarma yapılamayacağı düzenlenmiştir.

Maddede ayrıca, kullanıcı ve borçlu bütün kamu kurum ve kuruluşlarının, Müsteşarlığın sahip olduğu iç ve dış yükümlülüklerin muhasebe hesaplarına doğru ve zamanında aktarılmasını teminen, ikraz ve tahsis edilen kredilere ve sağlanan garantilere ilişkin gerçekleşme bilgilerinin Müsteşarlığa gönderilmesi düzenlenmektedir. Buna ilaveten, Devlet borçları, Hazine garantileri ve şarta bağlı yükümlülüklerin uygulama sonuçları Müsteşarlıkça hazırlanarak ilgili yıl kesin hesap cetveli ile birlikte Hazine Genel Hesabına dahil edilmek üzere Maliye Bakanlığınca gönderilmesi ve Müsteşarlık tarafından, her üç ayda bir, "Kamu Borç Yönetimi Raporu" adı altında bir rapor düzenlenerek Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına, Plan ve Bütçe Komisyonuna, Bakanlar Kuruluna sunulmak üzere Başbakanlığa ve Maliye Bakanlığı ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına gönderilmesi hüküm altına alınmıştır.

Madde 17. - Maddede Devlet iç ve dış borçlarına ilişkin vergi, resim, harç ve fonlardan istisnalar düzenlenmiştir.

Madde ile, Müsteşarlıkça ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetlerinin faiz ve anapara ödemeleri ile 7 nci maddenin son fıkrasında yer alan mali servis anlaşmasında yer alacak ödemeler ve bunların dışında kalan diğer Devlet iç borçları ile ilgili gider ve işlemler 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun hükümleri saklı olmak koşulu ile her türlü vergi, resim, harç ve fondan istisna tutulmaktadır.

Dış borçlanma ile ilgili olarak, Hazine tarafından veya Hazine garantisi ile dış finansman sağlanmasına, ikrazına, devrine, tadili veya uzatılmasına ilişkin işlemler ile uluslararası sermaye piyasalarında ihraç edilen menkul kıymetler de her türlü vergi, resim, harç ve fondan istisna edilmektedir.

Müsteşarlıkça uluslararası sermaye piyasalarında tahvil ihraçı yoluyla yapılan borçlanmalar karşılığında yapılan ödemeler herhangi bir tevkifata tâbi tutulmamaktadır. Tahvil ihraçı suretiyle yapılan dış borçlanmalar karşılığında yapılacak ödemelerin herhangi bir tevkifata tâbi tutulması

durumunda, tahvil anlaşmalarında yer alan hükümler çerçevesinde, tevkifat miktarı Müsteşarlık tarafından ödenecek, dolayısı ile yatırımcıların herhangi bir gelir kaybı olmayacaktır. Ancak bu tür bir kesinti, borçlanma maliyetlerimizi yükseltecek ve yabancı yatırımcıların tahvillerimize olan talebini olumsuz yönde etkileyecektir.

Madde ile devlet dış borçlarının her türlü finansal araç vasıtasıyla yönetilmesi ya da yeniden yapılandırılmasına ilişkin anlaşmalarda öngörülen işlemlerin de her türlü vergi resim ve harçtan istisna tutulduğu hükme bağlanmıştır.

Madde 18. - Madde ile, 2 nci maddede yer alan kamu kurum ve kuruluşlarına, proje kredisi ile finanse edilerek gerçekleştirilmesini istedikleri projeleri için ihaleye çıkmadan önce Hazine Müsteşarlığına başvurarak uluslararası kredili ihale izni almak zorunluluğu getirilmiştir.

Madde ayrıca, uluslararası kredili ihale izni verilmesinin söz konusu proje için Hazine tarafından mutlaka kredi sağlanması ya da garanti verilmesi sonucunu doğurmayacağını hükme bağlamaktadır.

Madde 19. - Madde ile, muhtelif finansal araçlar vasıtasıyla yapılacak borçlanmalar ile alacak, borç, nakit ve risk yönetimi işlemleri çerçevesinde Müsteşarlık tarafından alınması gereken avukatlık ve benzeri hukuk hizmetleri de dahil, her türlü danışmanlık hizmetleri ile nakit, borç ve risk yönetimine yönelik olarak yabancı ülkelere, bu ülkelerdeki kurum ve kuruluşlara, uluslararası kuruluşlara bir ücret karşılığı veya ücret alınmaksızın sağlanabilecek danışmanlık hizmetleri düzenlenmiştir.

Madde 20. - Kanun kapsamında düzenlenen hususların uygulanmasına açıklık getirmek amacıyla yönetmelik çıkarılabileceği hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca, uygulamada bütünlüğü sağlamak için Kanun kapsamında yer alan hususlara ilişkin yapılacak değişikliklerin bu Kanunda değişiklik yapılması suretiyle mümkün olması öngörülmüştür.

Diğer taraftan mali disiplinin sağlanmasını ve Türkiye Cumhuriyetini yükümlülük altına sokabilecek düzenlemelerin sağlıklı bir şekilde izlenmesini teminen bu Kanun hükümleri dışında olup da nakit ya da nakit dışı işlemler aracılığıyla Hazineyi yükümlülük altına sokabilecek her türlü düzenlemede Müsteşarlığın uygun görüşünün gerektiği hususu düzenlenmiştir.

Madde 21. - Kanunun başlıca amaçlarından birisi halen farklı kanunlarla yürütülen dış borçlanma faaliyetlerine ilişkin mevzuatın tek kanunda toplanması ve borçlanma faaliyetlerinin yeknesak hale getirilmesidir. Bu çerçevede 1173 sayılı Kanun ile 244 sayılı Kanunun bu Kanuna aykırı maddelerinin bu Kanun kapsamına giren işlerde uygulanmaması öngörülmüştür.

Madde 22. - Borçlanma ile ilgili hususların tek kanunda toplanması amacıyla, 2.2.1981 tarihli ve 2380 sayılı Kanunun ek 4 üncü maddesinin (29) numaralı bendinde yer alan "ile Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın onayı ile ülkenin dış kredi itibarı gözetilerek Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından alacaklısına ödenen diğer dış kredi ödemelerinden doğan borçları" ibaresi yürürlükten kaldırılmış ve aynı maddeye eklenen (6) numaralı bent ile, Hazine alacaklarının yerel yönetimlerden tahsilatına olanak sağlayan kesintilerin, söz konusu alacakların 6183 sayılı Kanun kapsamında tahsilatı durumunda yasal yollardan takip ve tahsilata engel teşkil etmeyeceği düzenlenmiştir.

Geçici Madde 1. - 6 ncı maddede belirtilen garanti limitine Hazine yatırım garantisinin dahil edilmesi ve 9 uncu maddenin dördüncü fıkrasında atıfta bulunulan yönetmelikle düzenlenecek hususların, Müsteşarlıkta teknik alt yapının kurulmasının sağlanması amacıyla 1.1.2003 tarihinden

itibaren belirlenecek hüküm altına alınmıştır. Ayrıca, 14 üncü ve 15 inci maddelerde yer alan uygulamalar ile risk yönetimi kapsamındaki gerekli düzenlemelerin, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde Müsteşarlıkça tamamlanması öngörülmüştür.

Geçici Madde 2. - Madde ile, Kanunun yürürlüğe girmesinden önce kamu kurum ve kuruluşlarının yurt içi piyasalardan yaptığı Hazine garantisine ve/veya kefaletine haiz borçlanmaların üstlenilmesi durumunda doğan Hazine alacaklarının şartlarının belirlenmesine, tahsiline, takibine ve her türlü finansal tekniğin kullanılması suretiyle idaresine Bakan yetkili kılınmıştır.

Geçici Madde 3. - Madde ile, Hazine alacaklarına tahakkuk eden gecikme faiz ve cezalarının iktisadi, sosyal şartlara veya idare tarafından verilen görev çerçevesinde borç ödeme kabiliyetinin geçici veya sürekli olarak gerilemiş veya kaybolmuş olmasına bağlı olarak cezaya muhatap borçlularla uzlaşma sağlanabileceği, talebin borçludan geleceği ve geçerliliğini tespiti Bakanın yetkili olduğu, temerrüt faiz ve cezasına muhatap ilgilinin uzlaşma talebinin Bakan tarafından görevlendirilen bir komisyon tarafından gerçekleştirileceği hüküm altına alınmıştır.

Maddede ayrıca, Hazine alacaklarının 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uyarınca takip ve tahsiline geçilmeden önce borçluların uzlaşma yolunu seçmek istemeleri halinde tanınan geçiş süreci düzenlenmiştir.

Madde 23. - Yürürlük maddesidir.

Madde 24. - Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No.: 1/893

Karar No.: 89

11.3.2002

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bakanlar Kurulunca 2.7.2001 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 17.9.2001 tarihinde Komisyonumuza havale edilen "Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı", Komisyonumuzun, 14.2.2002 tarihinde yapmış olduğu 30 uncu birleşimde, Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Kemal Derviş ile Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılımıyla incelenip, görüşülmüştür.

Bilindiği gibi, iç ve dış borçlanma ile Hazine garantilerine ilişkin her türlü hazırlık, temas ve müzakere Hazine Müsteşarlığının teşkilat ve görevlerini düzenleyen 4059 sayılı Kanun gereği Müsteşarlıkça yürütülmektedir. Müsteşarlık, Kanunla kendisine verilen görevlerini, yabancı ülkeler ve üyesi olduğumuz uluslar arası kuruluşlardan alınacak borçlar için 244 sayılı Kanun, diğer kuruluşlardan sağlanacak dış borçlar ile yurt içi piyasalardan yapılacak borçlanmalar için ise yıllık bütçe kanunlarının ilgili hükümlerini dikkate alarak yerine getirir. Kamu borçlanmasının farklı usul ve esaslar öngören mevzuat doğrultusunda yapılması, borçlanma ve borç yönetiminin yıllık bütçe kanunları ile düzenlenmesi borç yönetimini zorlaştırmaktadır.

Ekonominin önemli unsurlarından olan iç ve dış borçlanmanın ve buna bağlı olarak sağlanmakta olan Hazine garantileri sonucunda ortaya çıkan alacakların yönetiminin tek bir kanun çerçevesinde yürütülmesi; borç yönetiminin globalleşen uluslar arası finans piyasalarında etkinliğinin artmasına önemli katkı sağlayacaktır. Ayrıca, 14 Nisan 2001 tarihinde uygulamaya konulan Türkiye'nin Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı çerçevesinde öncelik verilerek hayata geçirilen yapısal reformlar kapsamında; kamu mali disiplininin sağlanması, kamu harcamalarında verimliliğin artırılması devletin makro ekonomik dengelerinde ortaya çıkan ve istikrarlı bir büyüme sürecine katkıda bulunan düzenlemelerle giderilmesi de yer almaktadır.

Yukarıda belirtilen değerlendirmeler sonucunda, kamu finansmanının ve makro ekonomik dengelerin çok önemli bir unsurunu teşkil eden kamu borçlanmasının, bütçe kanunlarının genel amaçları ile yıllık programların finansmanı için kalkınma perspektifi ile yapılmasının sağlanması yerine, borç servisi yönetiminde borcun maliyetinin düşürülmesi, piyasa riskleri ile operasyonel risklerin kontrol altına alınmasına yönelik önlemleri kapsayacak bir çerçeve düzenleme yapılması zarureti hâsıl olmuştur.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde;

– Ülkenin kalkınma hedefleri doğrultusunda, piyasalarda güven ve istikrarın temini ve makro ekonomik dengelerin gözetilmesi suretiyle, Devletin iç ve dış borçlanmasına, hibe almasına, borç ve hibe vermesine, nakit yönetiminin para ve maliye politikalarının uyumlu bir şekilde sürdürülmesine,

– Hazine tarafından verilecek garantiler ile bu garantilerden doğan alacakların yönetimine ve izlenmesine, borçlanma işlemlerinden kaynaklanan her türlü mali yükümlülüğün devlet bütçesi ile ilişkilendirilmesine ve muhasebe kayıtlarına geçirilmesine,

— Borçlanmada disiplinin sağlanmasına ve bu konudaki mevzuatın tek bir yasada toplanmasına, bu çerçevede yeni finansal enstrümanların da kullanılabilmesine ve kamuoyunun bilgilendirilmesi hususuna ilişkin usul ve esasların tespitine, borçlanmaya ilişkin işlemlerin yürütülmesinde yetkili merciler arasında yetki paylaşımının tespitine,

Yönelik düzenlemeler yapılmasının amaçlandığı anlaşılmaktadır.

Komisyonumuzda Tasarının geneli üzerinde yapılan görüşmelerde;

— Kamu borçlanmasının daha etkin bir şekilde yürütülebilmesi için Tasarı ile getirilen düzenlemelere ihtiyaç duyulduğu, bu nedenle Tasarının olumlu karşılandığı, ancak, kamu borçlanmasını yürütecek başlıca kuruluş olan Hazine Müsteşarlığının performansının denetlenmesine yönelik hükümlere yer verilmesinin daha verimli sonuçlar alınmasını sağlayacağı,

— Borçlanmaya ilişkin faaliyetlerin kamuoyuna açıklanmasında sadece bazı faiz oranlarının belirtilmesi ile yetinildiği, oysa borçlanmanın bütün maliyetleri ile birlikte kamuoyuna sunulmasının mali şeffaflığın sağlanması bakımından büyük önem taşıdığı,

— Tasarı ile Hazine Müsteşarlığına türev araçlarla ilgili işlemler yapma yetkisinin de verilmesinin amaçlandığı, ancak mevcut personel ile bu tür faaliyetlerin yürütülmesinin mümkün görülmediği, bu tür işlemlerden dolayı yüksek maliyetlerin ortaya çıkması riskinin gözardı edilmemesi gerektiği,

— Ülkemizde yıllardır uygulanmakta olan borç anapara ödemelerinin bütçe dışında bırakılması politikasının mali şeffaflığı engellendiği, Tasarı ile bu uygulamaya son verilmesinin memnuniyetle karşılandığı,

— Tasarı ile Hazineye, kısa vadeli piyasalardan borçlanma imkânı getirildiği, bu durumun kısa vadeli faizlerin dahi Hazine tarafından belirlenmesi gibi bir sonuca yol açabileceği, bunun da Merkez Bankasının bu alandaki fonksiyonunu zayıflatacağı, para politikasının etkinliğini azaltabileceği,

— Tasarı ile borçlanmaya ilişkin olarak son derece köklü değişiklikler getirilirken borçlanmayı yürütecek olan Hazine Müsteşarlığının teşkilat yapısında her hangi bir değişiklik öngörülmediği, oysa bu alanda da bazı değişikliklerin yapılmasının zorunlu olduğu, esnek bir borç yönetimi idaresinin Kanunun uygulanmasındaki başarıyı arttıracığının düşünüldüğü,

— Tasarının fikir olarak aşlında yıllar öncesine dayandığı, ancak bugüne kadar bir türlü üzerinde uzlaşmaya varılmı, olgunlaştırılmı bir metin oluşturulamadığı, yaşanan son ekonomik krizin yarattığı konjonktürde bu imkânın ortaya çıktığı, bu bakımdan Tasarının son derece önemli bir işlevi bulunduğu, ancak, Tasarı kanunlaştıktan sonra uygulamanın başarılı olabilmesi için Hazine personelinin son derece teknik işlemleri gerektiren yeni finansman modellerinin yürütülmesi açısından desteklenmesine ihtiyaç olduğu,

— Tasarıda, Hazinesin halen vermiş olduğu garantilerden kaynaklanan yükümlülüklerine ilişkin geçiş hükümleri ve dış finansman bağlantılı yatırımların denetimi ve bütçeleştirilmesine ilişkin hükümlere yer verilmesi gerektiği,

— Hazine garantisi imkânının, özellikle belediyeler ve Kamu İktisadi Teşebbüsleri tarafından kullanımında yeterince sorumlu davranılmadığı, Hazinesin de bu konuda gerekli tedbirleri alamadığı, bu nedenle garantilerden kaynaklanan yükümlülüklerin olağanüstü boyutlara ulaştığı, Tasarı ile Hazine garantilerinin yeniden yapılandırılmasının umut verici bir gelişme olduğu,

— Tasarıda kamu kuruluşları arasında yetki devri sonucunu doğuran, yetki karmaşası yaratabilecek düzenlemeler bulunduğu, bunların gözden geçirilmesinde yarar görüldüğü,

– Borç yönetiminin önemli bir unsurunun da alınan borçların verimli bir şekilde kullanılması ve katma değeri yüksek alanlara yönlendirilmesi olduğu, aksi takdirde gereksiz mali yüklerle katlanılmış olacağı, katma değer yaratmayan borçların kendilerini ödeyemez hale geleceği,

– Kamu finansmanında borçlanma yöntemine sıklıkla başvurulması ve alınan borçların verimsiz alanlarda kullanılmasının Ülkemizin prestijini olumsuz yönde etkileyebileceği,

– Borçlanmanın kalkınmanın finansmanı açısından zorunlu bir enstrüman olduğu, hiçbir ülkenin sadece iç kaynaklarla kalkınmayı başaramayacağı, önemli olan borçların verimli bir şekilde kullanılması olduğu,

Şeklindeki görüş ve eleştirileri takiben Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda;

– Tasarının, ekonominin yeniden yapılandırılması temel hedefi çerçevesinde hazırlanmış ve son derece önemli düzenlemeleri kapsadığı, son yıllarda yaşanan krizlerin temelinde kamu finansmanındaki tıkanıklıkların yattığı, tasarının bu alandaki olumsuzlukların giderilmesine yönelik düzenlemelerin bir parçası olduğu,

– Borçlanmanın, verimli kullanıldığı takdirde finansman açısından faydalı bir enstrüman olduğu, ancak sürdürülebilir bir seviyede tutulması gerektiği,

– Hükümetin olağanüstü çabalarıyla borç yükü açısından nispi bir rahatlama sağlandığı, borç yapısının döndürülmesinde belli ölçüde başarı sağlandığı, ancak çok fazla rahatlık içinde olunmaması gerektiği,

– Geçmişte oldukça dağınık bir yapı içinde süregelen borçlanma işlemlerini bütünleştirici bir çerçeve içine oturtmayı öngören rasyonel temellere dayalı bir tasarım olduğu,

– Tasarı ile; borçlanmanın limitinin bütçe kanunu ile belirlenmesi suretiyle yasama denetiminin sağlanması, borçlanma konusundaki yetkilerin netleştirilmesi, Hazine garantileri için ücret alınması, garanti limit kapsamına girmeyen bazı finansman modellerinin de limit kapsamına alınması, garanti verilmeyen krediler için bile Hazineden izin alınmasının zorunlu kılınması, Hazine alacaklarının 6183 sayılı Kanuna göre takibinin öngörülmesi, borçlanmaya limit getirilmesi ve nakit yönetimine ilişkin düzenlemeler gibi yeniliklerin getirildiği,

İfade edilmiştir.

Tasarının geneli üzerideki görüşmeleri müteakip daha ayrıntılı bir şekilde incelenebilmesini ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmasından sonra geçen süreç içerisinde ortaya çıkan ihtiyaçların da değerlendirilebilmesini teminen bir alt komisyon kurulmasına karar verilmiştir.

Alt Komisyon, 28.02.2002 ve 05.03.2002 tarihlerinde ilgili kurum ve kuruluş temsilcilerinin de katılımıyla yapmış olduğu toplantılarda, Tasarıyı ayrıntılı bir şekilde incelemiş, maddeler üzerinde geniş bir şekilde dile getirilen görüş ve düşünceler doğrultusunda gerekli düzenlemeleri yapmış ve hazırladığı metni bir raporla birlikte Komisyonumuza sunmuştur.

Bu defa, Komisyonumuzun 07.03.2002 tarihinde yaptığı 33 üncü birleşimde, görüşmelere alt komisyon metninin esas alınmasına karar verilmiştir.

Alt Komisyon metninin;

– 1 inci maddesi aynen,

– 2 nci maddesi; kanun kapsamındaki kuruluşların sadece borçlanmalarına ilişkin hususlar bakımından madde kapsamına dahil edilmiş olmaları nedeniyle kullandıkları kredilerden kaynaklanan ödeme yükümlülüklerinin Hazine Müsteşarlığına garanti edilmiş olması şartıyla kapsama dahil edilecekleri hususuna açıklık kazandırılması suretiyle,

– 3, 4, 5, 6, 7, 8 ve 9 uncu maddeleri, aynen,

- 10 uncu maddesi; dördüncü fıkrasının Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketinin vereceği dış kredilerin, Bakanlar Kurulu onayı ile üç yıl ve daha uzun süre ile yeniden yapılandırılabilmesini, üç yıldan az süre ile yapılandırılmalarında ise Bakanın yetkili kılınmasını teminen yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 11 inci maddesi; üçüncü fıkrasında yer alan "...tahakkuk ettirilir.." ibaresinin "... uygulanır..." şeklinde redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

- 12, 13 ve 14 üncü maddeleri, aynen,

- 15 inci maddesi; ikinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "hibe" ibaresinin çıkarılması, son fıkrasının, Avrupa Birliğinden sağlanacak hibelerin temini, devri, tadili ve kullanımına ilişkin işlemler ve kağıtların da vergi, resim, harç ve fondan istisna edilmelerini teminen yeniden düzenlenmesi suretiyle,

- 16 ve 17 nci maddeleri, aynen,

- Geçici 1 inci maddesi; metnin 14 üncü maddesinin sekizinci fıkrasında yer alan kullanımların bütçeleştirilmesine ve muhasebeleştirilmesine ilişkin yönetmeliğin 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun hazırlıkları sırasında dikkate alınabilmesini teminen Kanunun yayımı tarihinden itibaren üç ay içinde çıkarılarak yürürlüğe konulacağına ilişkin bir hükmün ikinci fıkraya eklenmesi suretiyle,

- Geçici 2 nci maddesi, aynen,

- Geçici 3 üncü maddesi, ilk fıkrasında yer alan "...Hazine alacaklarına tahakkuk etmiş bulunan" ibaresinin 11 nci maddeye paralel olarak "... Hazine alacakları karşılığında hesaplanan" şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

- Geçici 4 ve 5 inci maddeleri, aynen,

- Uygulamada değişik adlar taşıyan anlaşmalar çerçevesinde kullanılan dış kredilerden kaynaklanan Hazine alacaklarının, Tanımlar maddesindeki yeni tanımlamalar çerçevesinde takibine ilişkin bir düzenlemenin Geçici 6 nci madde olarak metne ilave edilmesi suretiyle,

- Yürürlük ve yürütmeye ilişkin 18 ve 19 uncu maddeleri, aynen,

Kabul edilmiştir.

Ayrıca, Tasarının başlığı içeriğinde yapılan düzenlemelere paralel olarak yeniden düzenlenmiştir.

Diğer taraftan; Tasarının madde gerekçeleri ile Alt Komisyonunda maddeler üzerinde yapılan düzenlemeler arasında uyum sağlanmasını teminen madde gerekçeleri yeniden düzenlenerek rapor ekinde sunulmuştur.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

EK : Genel Gerekeç ve Madde Gerekeçleri

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Metin Şahin</i>	<i>Hayrettin Özdemir</i>	<i>Ahmet Kabil</i>
Antalya	Ankara	Rize
Üye	Üye	Üye
Dengir Mir Mehmet Fırat	<i>Gaffar Yakın</i>	<i>Sait Açba</i>
Adıyaman	Afyon	Afyon
(İmzada bulunamadı)		
Üye	Üye	Üye
<i>M. Zeki Sezer</i>	<i>Cengiz Aydoğan</i>	<i>M. Güven Karahan</i>
Ankara	Antalya	Balıkesir

Üye <i>Hüseyin Arabacı</i> Bilecik	Üye <i>Necati Yönder</i> Bingöl (Muhalefet şerhim ektedir.)	Üye <i>Zeki Ergezen</i> Bitlis
Üye <i>Hayati Korkmaz</i> Bursa	Üye <i>Oğuz Tezmen</i> Bursa (Muhalefet şerhim ekli.)	Üye <i>M. Altan Karapaşaoğlu</i> Bursa
Üye <i>Hakkı Duran</i> Çankırı	Üye <i>Aslan Polat</i> Erzurum (Muhalefet şerhim ektedir.)	Üye <i>Mehmet Sadri Yıldırım</i> Eskişehir (Muhalefet şerhim eklidir.)
Üye <i>S. Metin Kalkan</i> Hatay (Muhalefet şerhimiz eklidir.)	Üye <i>Mehmet Dönen</i> Hatay (Muhalefet şerhim ektedir.)	Üye <i>Aydın Ayaydın</i> İstanbul
Üye <i>Bülent Ersin Gök</i> İstanbul	Üye <i>Masum Türker</i> İstanbul	Üye <i>Celal Adan</i> İstanbul (Muhalefet şerhim ektedir.)
Üye <i>Hasan Çalış</i> Karaman	Üye <i>Arslan Aydar</i> Kars	Üye <i>Mehmet Serdaroğlu</i> Kastamonu
Üye <i>Necdet Tekin</i> Kırklareli	Üye <i>Kemal Köse</i> Kocaeli	Üye <i>Metin Ergun</i> Muğla
Üye <i>Ş. Ramis Savaş</i> Sakarya	Üye <i>Cevat Ayhan</i> Sakarya (Muhalefet şerhim eklidir.)	Üye <i>Kemal Kabataş</i> Samsun (Muhalefet şerhim eklidir.)
Üye <i>Yaşar Topçu</i> Sinop		Üye <i>Lütfi Ceylan</i> Tokat

MUHALEFET ŞERHİ

Kamu finansmanı ve borç yönetiminin düzenlenmesi hakkında kanun tasarısı kamu borç yönetiminde yaşanmakta olan ciddi sorunların bir ölçüde çözümüne, borç yönetiminin disipline edilmesine, hukukî ve teknik alt yapısının güçlendirilmesine olumlu katkı sağlayacaktır. Getirilen düzenlemeleri ilke olarak bizde destekliyoruz. Ancak tasarı, iç ve dış borç yönetiminde yaşanmakta olan pek çok sorunun çözümü yönünden yeterli olmayan, eksik düzenlemeler içermektedir. Bu eksiklik ve yetersizlikler aşağıda kısaca açıklanmıştır.

1. Tasarı iç ve dış borçlanmada esas alınacak borçlanma politika ilke ve esaslarını sistematik bir yapıda ortaya koymamakta, borçlanma konusunda belirlenen limitler içinde Hazine'den sorum-

lu Bakan yetkili kılınmıştır. İç ve dış borç yönetimi konusunda sistematik ve stratejik bir yapı içermeyen tasarı, uygulamada ciddi sorunlar yaratabilecektir.

2. Tasarının 3 üncü maddesinde, kamu borç yönetiminde ana sorunlu kuruluş olarak devlet borçları saymanlığı ve diğer Hazine Saymanlıkları tanımlanmaktadır. Tasarı ile borç yönetimi ana hukukî altyapısı oluşturulmaktadır. Oluşturulan alt yapının etkin şekilde uygulanabilmesi borç yönetiminin yeniden yapılandırılmasına bağlıdır. Müsteşarlık içinde saymanlıklara ek olarak iç ve dış borç yönetim birimlerinin oluşturulmaması uygulamada yaşanmakta olan kargaşanın sürmesi sonucunu doğuracaktır. Tüm birimleri ile yaklaşık 218 milyar dolar düzeyindeki iç ve dış borcun yönetimi sorumluluğunu taşıyacak "Borç Yönetim Biriminin" Müsteşarlık bünyesinde yeniden ve yasa ile oluşturulmaması, önemli bir eksiklik oluşturmaktadır.

3. Tasarının 3 üncü maddesinde türev ürün, devlet borcunun etkin bir şekilde idare edilebilmesi ve risk yönetimi amacıyla uluslararası sermaye piyasalarında kullanılan her türlü finansal araç olarak tanımlanmaktadır. Bu tanım eksiktir. Tasarıda türev ürünler kullanımından doğabilecek riskler ve sorumluluk konusu yer almamaktadır. Dış borç yönetiminde türev ürünler kullanımından doğan kayıpların bütçe veya borç hesaplarından karşılanması uygulama ve sorumluluk açısından ciddi sorunlar ve tartışmalar yaratabilecektir. Bu konularda ayrıntılı düzenlemelere yer verilmemesi ve sorumluluklar konusunda açık hükümler getirilmemesi ciddi bir eksiklik olarak değerlendirilmektedir.

4. Tasarının 3 üncü 5 inci maddelerinde yer alan net borç kullanımı tanımı dış borçlardan kullanımını da içermektedir. Dış borç kullanımlarının önemli bir kısmı doğrudan bütçe finansmanı ile ilişkili değildir. Bu tanım eksikliği uygulamada tartışmalara neden olabilecek belirsizlikler içermektedir.

5. Tasarının nakit yönetimi ile ilgili 12 nci maddesinde getirilen düzenleme ile Hazineye, bütçe başlangıç ödeneklerinin % 1'i kadar vadesi otuz günü aşmamak ve karşılığında kâğıt düzenlenmemek üzere para piyasalarından borçlanma yetkisi verilmektedir. Madde ile, bu yöntemle yapılacak nakit borçlanma sınırlandırılmış olmasına rağmen, Hazinenin doğrudan kısa vadeli para piyasasına girmesi, Merkez Bankasının para piyasalarındaki faaliyetlerini ve kısa vadeli faiz politikalarını olumsuz etkileyebilecektir. Getirilen düzenlemenin uygulanan para ve faiz politikaları için ciddi risk yaratabileceği düşünülmektedir.

6. Tasarının 7 nci maddesi ile Hazine garantileri kapsamında üstlenilen ödemelerle, ikrazen verilen özel tertip tahvillerin geri ödenmemesinden doğan risklerin karşılanması amacıyla Hazine adına Merkez Bankası nezdinde risk hesabı oluşturulmaktadır. Bu hesaptan yapılacak ödemelerin Bütçe Ödemeleri ile ilişkilendirilmesi öngörülmekte ise de, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna, Çalışanları Tasarruf Teşvik Fonuna verilmiş olan yaklaşık 25 katrilyonluk kâğıdın ödenmesinin bu hesaptan yapılması kaçınılmazdır. Hazine garantilerinden doğan yaklaşık 7 katrilyonluk alacak da bu hesaba aktarılacak ve toplam 32 katrilyonluk Hazine ödemesi bu hesapta birikmiş olacaktır. Bu büyüklükte tutarların bütçeleştirilmesi, bütçe dengeleri açısından çok zordur. Bu hesap kırmızı bakiye verdirilerek Merkez Bankası bilançosunda korunacaktır. Bu uygulama yapı olarak daha önceki yıllarda Hazine-Merkez Bankası ilişkilerinde yaşanmış sorunlardan farklı olmayacaktır. Merkez Bankasının fiilen böyle bir yükümlülük altına sokulması ilke olarak yanlıştır.

7. Tasarının 14 üncü maddesinde proje kredilerinden kullanılacak tutarların bütçeleştirilmesi ile ilgili esaslar düzenlenmiştir. Kamu projelerinin dış kredili finansmanında yaşanan kayıpları ve

kargaşayı düzenleyecek hükümlere yer verilmiştir. Uygulamada pek çok özel kuruluş yurt dışı ilişkilerini kullanarak, yatırımcı kamu kuruluşlarına ülke kredisi önerisi yaptırmaktadır. İkili Anlaşma tanımı ve uygulaması ile kreditor ülkeler kaynaklı kredi imkânları yaratılmaktadır. Ekonomideki yatırım öncelikleri ile uyumlu olmayan, sadece Türk ortağı ve onun yurt dışındaki yapımı ortağını mutlu eden bu uygulama ile Türkiye çok yüksek faturalar ödemektedir. Bu kredilerle finans edilen projeler ihalesiz yurt dışında yerleşik kredi temini sağlayan firmalarla Türk ortaklarının oluşturduğu konsorsiyumlara Bakanlar Kurulu Kararı ve ikili kredi anlaşmaları hükümlerine göre ihalesiz verilmekte, Hazine de bu krediler için garanti vermek zorunda kalmaktadır. Aşırı, kabul edilemez, fahiş maliyetler getiren bu uygulamanın önünü kesecek düzenlemelere tasarıda yer verilmiştir. Dış proje kredilerinin Hazine tarafından sağlanması ve bu kredilerle finanse edilecek yatırımların rekabet esası içinde ve ihale yoluyla yapılması ilkesini öngören düzenlemeye tasarıda yer verilmiş olması ciddi bir eksiklik oluşturmaktadır.

8. Tasarının 10 uncu maddesinde Eximbank kredileri ile ilgili düzenlemelere yer verilmiştir. Yurt dışı müteahhitlik sektörünün seçkin ve dış piyasalarda kendisini kanıtlamış kuruluşlarının desteklenmesi ve desteklemenin milli bir politika olarak ortaya konulması konusunda düzenlemeler getirilmemiştir. Öncelikle politik risk uygulamasının, milli taahhüt kuruluşlarımızın çeşitli nedenlerle ödenmesi geciken alacaklarını da içerecek şekilde genişletilmesi gerekiyordu. Köprü kredi uygulamasının tanımlanıp kapsamının genişletilmemesi de önemli bir eksiklik oluşturmaktadır.

9. Tasarının geçici 3 üncü maddesi ile çeşitli kurum ve kuruluşlara verilen Hazine Garantileri ve devredilen, ikraz edilen kredilerden doğan ve Hazine tarafından üstlenilen ödemelerden doğan alacakların tahsiline ilişkin düzenlemeler getirilmiştir. Sorumlu ve borçlu kurumlar adına Hazine tarafından yapılmış ödemelerden doğan alacakların tutarı 7.2 katrilyon TL. düzeyindedir. Bu tutar gelecek dönemlerde de artarak devam edecektir. Bu alacakların yeniden yapılandırılması konusunda getirilen uzlaşma modelinin, pratikte beklenen sonuçları yaratmayacağı ve bu alacakların çok önemli bir bölümünün Hazine üstünde kalacağı kanaatindeyiz. Getirilen model ve daha sonrası için öngörülen 6183 sayılı yasa hükümlerine göre takip uygulaması da beklenen sonuçları vermeyecektir. Hazine ile Hazine kaynaklı kredi kullanan kurum ve kuruluşlar arasındaki ilişkinin bir disiplin, ciddiyet ve sorumluluk sistemi içinde ve kredi ilişkisi yapısında ele alınması gerekmektedir. Getirilen hükümler bu unsurları içermemektedir. Bu yapı içinde varolan birikmiş alacaklar sorunu çözümlenemeyecektir. Gelecekte de benzer sorunlar yaşanacaktır.

Yukarıda açıklanan eksik, yetersiz ve bekleyen sorunları çözmekten uzak düzenlemeler nedeniyle tasarıya muhalif olduğumuzu bilgilerinize sunarız.

Kemal Kabataş
Samsun
Mehmet Dönen
Hatay
Necati Yıldırım
Bingöl

Oğuz Tezmen
Bursa
Celal Adan
İstanbul
Sadri Yıldırım
Eskişehir

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

1/893 Sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetimi Kanunu Tasarısı Muhalefet Şerhi

Hazine yönetiminin Maliye Bakanlığından ayrılması ve sorumsuz, ölçsüz karar ve uygulamalar Türkiye'yi bugünkü krize getirmiştir. Krizin büyüklüğünü anlamak için birkaç değere bakmak yeterlidir. Ocak 2002 sonu itibarıyla iç borç stoku 128 katrilyon liradır. Türkiye'nin toplam iç ve borç toplamı 200 milyar doları aşmıştır. 2001 yılında vergi gelirleri 39,5 katrilyon lira, faiz giderleri 44 katrilyon liradır. 1980'li yıllarda başlayan hesapsız açılma bugün Türkiye'yi uluslararası sermayeye teslim noktasına getirmiştir. Bu teslimiyet ülkeyi âdeta siyasi vesayet altına sokmakta ve elimizi kolumuzu bağlamaktadır. Hazine, Maliye ile birleştirilmeli bu maceraya son verilmelidir.

Bugünkü hükümet 33 aydır iktidardadır. Ülke ekonomisini yönetememiş, IMF program maceraları ile her şeyi çok kötü hale getirmiştir. Türkiye'yi batırmıştır. Bunun siyasi hesabını vermemiştir. Getirilen tasarı ile bütçe dışı borçlanma yetkisi verilmektedir. Hazine ve bakanı bugüne kadar yetkilerini isabetli şekilde kullanmadığı için Türkiye bugün iflas noktasına gelmiştir. Hükümet uygulamalarının TBMM komisyonlarının yakın takibini mümkün kılacak bir kanun düzenlemesi getirilmelidir, üç ayda bir bilgi notu verilmesi yetersizdir.

Borç yönetiminde piyasa işlemleri birtakım riskleri de beraber getirecektir. Tasarının bu yolu teşvik etmesi dikkatle değerlendirilmelidir.

Metin Kalkan
Hatay

Aslan Polat
Erzurum

Cevat Ayhan
Sakarya

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNDA KABUL EDİLEN METNİN

GENEL GEREKÇESİ

Borçlanma, makroekonomik dengenin çok önemli bir unsurudur. Borç yönetimi gerek proje, gerekse bütçe ve program finansmanı için kalkınma perspektifi ile yapılmalıdır. Ayrıca, borç yönetilirken borcun maliyetini düşürmenin yanı sıra piyasa risklerini ve operasyonel riskleri de kontrol altında tutmak, bunu yaparken de bütçenin genel amaçları ve para politikası ile uyum içerisinde bulunmak gerekmektedir.

Borçlanma ve borç yönetimi politikası için esnek, kararların hızla alınıp uygulanmasına imkân veren bir alt yapıya sahip olunmalıdır. Günümüzde İrlanda, İsveç, Macaristan, Belçika ve Yeni Zelanda gibi pek çok ülke borç portföylerini aynı bir menkul kıymet portföyü yönetir gibi yönetmekte, bu şekilde borçlarının miktarını ve maliyetlerini azaltabilmekte, risklerini sayısal olarak ifade edip, bunu kontrol altında tutabilmektedirler.

Ancak, bunun gerçekleştirilmesi için öncelikle sağlam ve bütünselleşmiş bir hukuksal yapıya ihtiyaç bulunmaktadır.

Türkiye'de borçlanmayı ilgilendiren mevzuat dağınık bir yapıda bulunmaktadır. Halihazırda, gerek iç ve dış borçlanma, gerekse Hazine garantilerine ilişkin her türlü hazırlık, temas ve müzakere 4059 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde Hazine Müsteşarlığı tarafından yürütülmektedir. Müs-

teşarlık bu görevlerini yerine getirirken birden çok kanunu dikkate almaktadır. Esas itibarıyla, yabancı ülkeler ve üyesi olduğumuz uluslararası kuruluşlardan alınacak borçlar için 244 sayılı Kanun, diğer kuruluşlardan sağlanacak dış borçlarla yurt içi piyasalardan yapılan borçlanmalar için yıllık bütçe kanunları hükümleri uygulanmaktadır.

Her iki kanunun kendi içerisinde farklı usul ve esaslar öngörmesi, yeknesak kurallar bulunmaması, ayrıca, borçlanma ve borç yönetiminin bir şart kanun niteliğinde olan bütçe kanunu ile düzenlenmesi uygulamada sorunlarla karşılaşılmasına neden olmaktadır.

Bu durum günümüz uluslar arası mali piyasalarında aktif ve dinamik bir yapı içinde hareket eden diğer aktörler karşısında ülkemizi dezavantajlı bir pozisyona sokmakta ve gelişen yeni finansman enstrümanlarının kullanılmasını, dolayısıyla borç yönetimini zorlaştırmaktadır. Ekonominin önemli unsurları olan iç ve dış borçlanmanın ve buna bağlı olarak sağlanmakta olan garantilerle bu kapsamda ortaya çıkan alacakların yönetiminin tek bir kanunla yürütülmesi globalleşen uluslar arası finans piyasalarında etkin olabilmek için zorunlu bir adımdır. Bu düzenleme ile borçlanmaya mali disiplin getirilmesi ve yeni finansal enstrümanlar ile tekniklerin kullanılması amaçlanmaktadır. Ayrıca bu Tasarıda ülkemizin borç ve hibe vermesine ilişkin düzenlemeler de yer almaktadır.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNDA KABUL EDİLEN METNİN MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – Madde ile, Kanunun amacı belirlenmiştir.

Madde 2. – Madde ile, Kanunun kapsamında yer alan kurum ve kuruluşlar belirlenmiştir. T.C. Merkez Bankası tarafından kendi görev alanı çerçevesinde yapılan borçlanmaya ilişkin işlemler bu Kanun kapsamında değildir.

Madde 3. – Madde ile, Kanunda yer alan başlıca kavramlar tanımlanmıştır.

Madde 4. – Madde ile, Türkiye Cumhuriyeti adına iç ve dış borçlanma yapma, Hazine geri ödeme garantisi ile Hazine karşı garantisi verme, hibe alma, devir, ikraz ve tahsis yoluyla dış kredi kullandırma, ikraz yoluyla kullandırılan dış finansman imkânlarının koşullarını belirleme ve yeni mali yükümlülük yaratma, bu borç ve yükümlülüklerle, bundan kaynaklanan Hazine alacaklarını yönetme, uluslararası ve bölgesel kuruluşlar ile yapılan ekonomik ve mali anlaşmalardan doğan hak ve yetkileri kullanma yetkisi Bakanla verilmektedir. Ayrıca, madde ile yapılması öngörülen işlemlerin dayandığı yetki düzeyi ile Türkiye Cumhuriyetini mali yükümlülük altına sokacak işlemlerden hangilerinin Bakanın, hangilerinin Bakanlar kurulunun yetkisi altında olduğu belirtilmektedir. İlgili bütçe yılında geçerli olmak üzere Bakan bu yetkisini ve Kanun ile kendisine verilen görevlerin yerine getirilmesine ilişkin yetkilerinden uygun gördüklerini gerektiğinde Müsteşarlığa devredebilir. Madde ile Kanun kapsamındaki kuruluşların, Hazinesinin ilgili anlaşmalara taraf olmasızın yaptığı borçlanmalardan sorumlu olmayacağı da hükme bağlanmıştır.

Madde 5. – Mali yıl içerisinde yapılacak net borçlanma tutarı bütçe kanunlarına göre belirlenir. Madde ile, bütçe kanunlarında belirtilen başlangıç ödenekleri toplamı ile tahmin edilen gelirler arasındaki fark tutarı kadar net borçlanma limitinin yıl içerisinde en fazla % 5 oranında Bakan tarafından, bu tutarın yeterli olmaması durumunda da limitin Müsteşarlığın görüşü ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile % 5 oranında daha artırılabilmesi, bu haller dışında borçlanma limitinin değiştirilemeyeceği hükme bağlanmıştır.

Öte yandan, mali yıl içerisinde, vadesinde nakden ödenenler hariç ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihracı, ilgili yıl bütçe kanunlarında belirlenecek limitle sınırlandırılmış olup, bu ihraçlar net borçlanma limitinin dışında tutulmuştur.

Ayrıca, mali yıl içinde sağlanacak garantili imkânın limitinin her yıl bütçe kanunlarıyla belirleneceği hükme bağlanmıştır.

Madde 6. — Madde ile, halihazırda ilgili yıl bütçe kanunları ile düzenlenen, ihraç edilecek Devlet iç borçlanma senetlerinin şekil ve şartlarına ilişkin hususlar hükme bağlanmıştır.

İkrazen ihraç edilenler hariç özel tertip Devlet iç borçlanma senetlerinin yılı bütçelerine ödenek tahsis etmek veya ödenek kalemleri arasında aktarma yapmak suretiyle ihraçı hükme bağlanmıştır.

İkrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri ihraç edilmesi durumunda ise ikraz anlaşmasına ilişkin şartların düzenlenmesinde Bakanın yetkili kılınması hükme bağlanmıştır. Ayrıca, söz konusu ikraz anlaşmasından kaynaklanan Hazine alacaklarının ilgili mevzuat çerçevesinde silinmesi halinde bu tutarların yılı bütçesine ödenek konmak kaydıyla bütçeye gider olarak kaydedileceği hükme bağlanmıştır.

Madde 7. — Madde ile, Türkiye Cumhuriyeti adına yapılacak dış borçlanma ile ilgili işlemlerin ve anlaşmaların yapılmasına, anlaşmalarda yapılacak değişikliklere ve bu anlaşmaların yürürlüğüne ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Bu çerçevede, Kanunun amacına uygun olarak, kredi sağlanan kuruluş ayırımı yapılmaksızın, borçlanma ile ilgili anlaşmalar ile taahhütte bulunmaya Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkili kılınmıştır. Borçlanma ile ilgili her türlü hazırlık, temas ve müzakereler Hazine Müsteşarlığının uhdesinde bulunmaktadır. Tahvil ihraçı hariç olmak üzere borçlanma anlaşmalarının, anlaşma ile daha sonraki bir tarih kararlaştırılmamışsa, imzalandıkları tarih itibarıyla Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe girmeleri öngörülmüştür. Tahvil ihraçına ilişkin anlaşmalar ise imza tarihinden itibaren yürürlüğe girecektir. Ayrıca, Türkiye Cumhuriyeti adına borçlu sıfatıyla imzalanmış bulunan anlaşmalarda değişiklik yapılmasına ilişkin anlaşmalar da imzalandıkları tarihte yürürlüğe girecektir. Bu çerçevede söz konusu anlaşmalarda değişiklik yapma yetkisi Bakana ait olup, Bakan anlaşmaların mali şartları dışındaki değişikliklerin yapılmasına dair yetkisini Müsteşarlığa devredebilir. Dış borçlar, sadece kamu kurumu ve kuruluşları ve kalkınma ve yatırım bankalarına ikraz edilebilecektir. Bu kapsamda, ikraz edilen tutar üzerinden bir defaya mahsus olmak üzere binde 5 oranında ikraz ücreti alınması hüküm altına alınmakta, bu oranı artırmaya Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkili kılınmaktadır.

Madde 8. — Madde ile, Hazine garantilerine ilişkin her türlü hazırlık, temas ve müzakerelerin Müsteşarlık tarafından yürütüleceği hükme bağlanmaktadır. Doğrudan borçlanma anlaşmalarında olduğu gibi, Hazine garantileri altında sağlanan dış finansman imkânına ilişkin anlaşmalar ile söz konusu anlaşmaların şartlarında değişiklik yapılmasına ilişkin anlaşmalar da imzalandıkları tarihte yürürlüğe girecektir. Madde kapsamında düzenlenen başka bir husus da alınacak garanti ücretidir. Müsteşarlık tarafından verilecek Hazine garantileri, sağlanacak finansman imkânının tamamını veya bir kısmını kapsayabilecektir. Hazine garantileri kapsamında verilecek her garanti için garanti tutarı üzerinden azamî yüzde 1 oranında alınacak olan söz konusu ücret defaten lehine garanti verilen kuruluştan tahsil edilecek ve risk hesabına gelir kaydedilecektir.

Dış finansman ile gerçekleştirilecek projelerin yatırım programındaki yeri ve önceliği hususunda Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığının görüşünün alınması ile garanti ücretinin belirlenmesi, Hazine geri ödeme garantisi ve Hazine yatırım garantisi verilmesine, değerlendirilmesi, bütçeleştirilmesi, riskin sınırlandırılması, paylaşımı ve kamunun bilgisine sunulmasına ilişkin esas ve usuller hazırlanacak bir yönetmelik ile belirlenmesi hükme bağlanmıştır.

Mevcut uygulama ile tüzel kişiliğe ve borçlanma yetkisine haiz yerel yönetim kuruluşları dış finansman kaynağından borçlanabilmektedir. Madde ile il özel idareleri, büyükşehir belediyeleri ve belediyelerin bağlı kuruluşlarının bir disiplin altında ve bağlı buldukları kuruluşların kefaleti ile

borçlanmalarının düzenlenmesi amaçlanmaktadır. Bu suretle bir yandan bağlı kuruluş ve şirketlerin bağlı oldukları il özel idareleri, büyükşehir belediyeleri ve belediyelerinden bağımsız olarak borçlanmaları engelleneceği gibi diğer yandan da Hazinesin belediyelerden Aralık 2001 tarihi itibarıyla 4,5 katrilyon TL.'na ulaşan vadesi geçmiş alacaklarının tahsil ve takibinde etkinliğin artırılması amaçlanmaktadır.

Hazine garantili borçların borçlu kuruluşlar tarafından ödenmesinin sağlanması ve mali disiplinin korunması hedeflenmektedir.

Ayrıca, Hazinesin, kamu ve/veya özel sektör kurum ve kuruluşlarının yurt içi piyasalardan yapacakları borçlanmalarda garanti ve/veya kefalet vermemesi öngörülmektedir.

Maddede yer alan kurum ve kuruluşlar, Hazine garantisi talep etmeksizin, doğrudan kendilerinin sağlayacakları dış kredilerde herhangi bir yükümlülük altına girmeden önce Müsteşarlığın iznini almak zorundadırlar. İzin verilmesi söz konusu yükümlülüklerin Hazine garantisi altında olduğu sonucunu doğurmayacaktır. Maddenin söz konusu fıkrası ile mali disiplinin sağlanması ve ülkenin olumsuz şartlar altında yükümlülük altına sokulmasının engellenmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca, söz konusu iznin verilmesine ilişkin esasların hazırlanacak bir yönetmelikle düzenleneceği de hüküm altına alınmıştır.

Madde 9. – Madde ile, Türkiye Cumhuriyeti adına dış finansman kaynağından sağlanacak ayvânî ve nakdî hibeler ile Türkiye Cumhuriyeti tarafından yabancı ülkelere, yabancı ülkelerin kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ve uluslararası yardım konsorsiyumlarına verilecek nakdî hibelerle ilgili anlaşmaların yapılmasına ve yürürlüğüne ilişkin yetki konusu düzenlenmektedir. Bu çerçevede, Türkiye Cumhuriyeti adına alınacak hibeler için Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakanın, verilecek hibeler için ise Dışişleri Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığının uygun görüşü alınmak kaydıyla ilgili Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulunun yetkili olduğu hükme bağlanmıştır.

Hibe alınmasına ve verilmesine ilişkin anlaşmalar kural olarak imza tarihinden itibaren yürürlüğe girecektir.

Madde ile Avrupa Birliğinden sağlanacak hibeler hariç Türkiye Cumhuriyeti adına hibe alınmasına ilişkin anlaşmalar ile ilgili her türlü hazırlık temas ve müzakerelerin Müsteşarlık tarafından yürütüleceği ve sonuçlandırılacağı hükme bağlanmıştır.

Ayrıca ekonomik ve mali işbirliği kapsamında nakdî hibe verilmesine ilişkin anlaşmalarla ilgili hazırlık, temas ve müzakerelerin Müsteşarlık tarafından yürütüleceği ve Dışişleri Bakanlığı ile istişare edilerek sonuçlandırılacağı hükme bağlanmıştır. Diğer taraftan bunun dışında kalan hibe anlaşmalarına ilişkin hazırlık, temas ve müzakereler ise Devletin mali imkânları ile uyum sağlamak amacıyla Müsteşarlığın görüşünün alınması kaydıyla ilgili kuruluşlar tarafından yürütülerek sonuçlandırılacaktır. Savunma ve güvenlik amaçlı hibeler hakkında bu fıkra hükümlerinin uygulanmayacağı belirtilmiştir.

Madde 10. – Madde ile, Türkiye Cumhuriyeti adına, dış borç vermeye, bu borcun esas ve şartlarını belirlemeye, verilen borçların yeniden yapılandırılmasına, Müsteşarlığın görüşü ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkili kılındığı hüküm altına alınmaktadır. Bu kapsamda verilecek borç tutarları Müsteşarlık bütçesine bu amaçla konulacak ödenekten karşılanacak ve bu borçlara dair anlaşmalara ilişkin her türlü hazırlık, temas ve müzakereler Müsteşarlık tarafından yürütülerek sonuçlandırılacaktır.

Ayrıca, Türkiye Cumhuriyetinin Türkiye İhracat Kredi Bankası vasıtasıyla yabancı ülkelere vereceği kredilere ilişkin hususlar daha ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Buna göre Türk Exim-bank'ın yıllık programında yer alan ülke ve kuruluşlara verilecek iki yıl veya daha uzun vadeli krediler için Hazinesin bağı olduğu Bakan; yıllık programda yer almayan ülkelere açılacak kredilere ise Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır. Böylece önceden planlanmamış olmasına rağmen ülkemiz açısından önem arz eden projelerin finanse edilebilmesine imkân verilmiştir.

Madde ile, Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketinin yabancı ülkelere ve bu ülkelerdeki kuruluşlara verdiği kredilerin üç yıl veya daha uzun vadeli olarak yeniden yapılandırılmasına ilişkin anlaşmaların Müsteşarlığın uygun görüşü ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından onaylanması öngörülmüştür. Üç yıldan daha az süreli yeniden yapılandırılmasına ilişkin esasları ve finansman hükümlerini düzenlemeye ise Bakan yetkili kılınmıştır.

Madde 11. — İkras, borç verme ve garantilerden kaynaklanan Hazine alacaklarının tahsil, takip ve idaresine Bakan yetkilidir. İkras ve üstlenim suretiyle halihazırda doğmuş olan ve ileride doğabilecek Hazine alacaklarının 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri kapsamında tahsil edilmesi gerekmektedir. Vadesinde ödenmeyen Hazine alacaklarına aynı Kanuna istinaden gecikme zammı tahakkuk ettirilecektir. Madedde, ayrıca genel bütçeden genel ve katma bütçe dışı kuruluşlara yapılacak aktarmalarda, Hazine alacaklarının kaynaktan tahsiline Bakan ya da Maliye Bakanının yetkili olacağı hüküm altına alınmaktadır.

Madde ile, Hazine garantileri ve dış borcun ikrazı kapsamında sağlanan kaynaklar ile Kanun kapsamında oluşan Hazine alacakları nedeniyle Kanunun 2 nci maddesinde yer alan kuruluşların hesap bilgi ve belgelerini denetlemeye Müsteşarlık yetkili kılınmıştır.

Ayrıca, Müsteşarlık garantisi ya da dış borcun ikrazı kapsamında büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bunlara bağlı kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen projeler için kullanılan kredilerin geri ödeme yükümlülüklerini karşılamak amacıyla dış borç ödeme hesabı oluşturulması hükmü getirilmiştir. Söz konusu hesaba ilişkin esas ve usuller Hazinece hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenecektir.

Madde 12. — Giderek gelişen, çeşitlenen ve hızlanan sermaye piyasalarında sadece geleneksel yöntemlerle borçlanmak ve borcun yapısını borcun vadesi boyunca değiştirmeden muhafaza etmenin bir maliyeti olduğu artık bilinmektedir. Borç yönetimi artık vadesi geldiğinde faiz ve komisyonların ödenmesi anlamına gelmekten çıkmış, borcun pasif olarak izlenmesi değil, aktif olarak bir menkul kıymet portföyü yönetir gibi yönetilmesine yönelik çalışmalar dünyada hız kazanmıştır. Ancak, mevzuat ile bu yeterince etkin olarak yapılamamaktadır. Halihazırda bu konu yıllık olarak hazırlanan bütçe kanunlarıyla düzenlenmektedir. Piyasalarda anlık değişen imkânları avantaja çevirebilmek için çok dinamik bir yapı gerekmektedir. Ayrıca, borç portföyünün etkin bir şekilde yönetilebilmesi için öncelikle portföyün incelenmesi, risklerin ölçülmesi, analiz edilmesi ve raporlanarak yöneticilerin bilgisine sunulması gerekmektedir. Bunun için bilgi birikimi, eğitim, yazılım gibi gereksinimlerin yanı sıra Hazinesin kaynak ayırması zorunludur. Pek çok gelişmiş ülkede bu konuda önemli kaynaklar ayrılmaktadır. Bu kapsamda, nakit, borç ve risk yönetiminin idari/teknik alt yapısının güçlendirilmesinde Türkiye Cumhuriyeti adına Bakanın verdiği yetki çerçevesinde iç ve dış borçlanmadan sorumlu kurum olan Hazine Müsteşarlığının yetkili kılınmasının uygun olacağı düşünülmektedir. Nakit, borç ve risk yönetiminin gerektirdiği ödemelerin Müsteşarlık bütçesine konulan ödenekten karşılanması, olabilecek giderlerin bütçe çerçevesi ve disiplini altında iz-

lenmesi amacıyla. Risk yönetimi kapsamında, örneğin takas işlemi yapıldığında buna ilişkin anapara ve faiz ödeme yükümlülüğü aynen devam etmektedir. Bunun dışında doğabilecek diğer komisyon, piyasa değerlendirme, teminat ve benzeri unsurlar risk yönetimi altında ödeneklendirilir.

Daha önce ihraç olunan senetlerin işlemiş faizlerinin ödenerek ya da piyasa koşullarından geri alınması veya anaparaları ödenmeksizin kuponlarının erken itfa edilmesi, başka senetlerle değiştirilmesi, takas, türev ürün gibi finansal araçlar kullanılması borç ve risk yönetiminin temel araçları olarak kabul edildiğinden madde kapsamına alınmışlardır.

Müsteşarlığın piyasa yapıcılığı sistemini kurmaya, sistemin işleyiş esaslarını belirlemeye, düzenlemeyle ilgili her türlü tedbiri almaya veya sistemi kaldırmaya yetkili olmasını içeren düzenlemeler, Müsteşarlığın Devlet iç borçlanma senetlerini ihraç eden kurum olması kapsamında söz konusu senetlerin ikinci el piyasasının etkin ve yeterli derinlikte işleyebilmesi için her türlü düzenlemeyi yapmasını teminen yer almıştır.

Madde ile, nakit akımları arasındaki dönemsel farklılıkların ödemeler üzerindeki olumsuz etkilerini önlemek amacıyla, kısa dönemli nakit ihtiyacını karşılamak için para piyasalarında nakit işlem yapmaya ve/veya yaptırmaya, Hazine hesaplarında oluşacak nakit fazlalıklarını değerlendirmek amacıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası aracılığıyla nemalandırılmasını teminen işlem yaptırmaya Bakanın yetkili olduğu hükme bağlanmıştır. Hazine hesaplarında oluşacak nakit fazlalıklarının, Müsteşarlık ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası arasında belirlenecek usul ve esaslara göre bu bankaca nemalandırılması öngörülmüştür. Böylece, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının para politikaları uygulamalarının da nemalandırmada göz önünde bulundurulması hususu sağlanmıştır.

Ayrıca, söz konusu kısa vadeli yükümlülükler ile nemalandırılacak nakit fazlalıklarının miktarı limit altına alınmış olup, nemalandırmaya ilişkin usul ve esaslar Müsteşarlık ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası arasında müştereken tespit edilecektir.

Risk yönetimi kapsamında borcun herhangi bir unsurunun (vade, döviz birimi, faiz oranı ve benzeri) yapısının değiştirilmesi sermaye piyasalarında son derece dinamik bir süreçtir. Bu nedenle Devlet dış borcuna ilişkin kredi anlaşmalarından doğan borçların borç ve risk yönetimi araçları kullanılarak aktif olarak yönetilebilmesine ilişkin bütün finansal işlemlerin süresinin kısa tutulması gerekmektedir. Zira, gelişen uluslararası sermaye piyasalarında bu işlemlerin bir kısmı elektronik ortamda dahi yapılmakta olup, günümüzde, Bakanlar Kurulu kararı gibi bir onay süreci ile piyasalarda anlık olarak ele geçebilecek avantajların kullanılmasına imkân yoktur. Bu nedenle her türlü yetki Bakana tanınmıştır.

Madde 13. – Müsteşarlığın idaresinden sorumlu olduğu borç ve alacak portföyünün iktisadî ve siyasi gelişmelere bağlı olarak karşı karşıya olduğu risklerin yönetimi çerçevesinde etkin ve hızlı bir şekilde izlenmesi ve kontrol altında tutulabilmesi amacıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında Müsteşarlığa ait bir risk hesabı oluşturulması hususu düzenlenmiştir. Hesap, Hazine garantileri altındaki yükümlülüklerin Hazinesinin ödeme riskine dönüşmesiyle beklenmedik nakit çıkışlarının nakit ve borç yönetimi üzerindeki olumsuz etkilerini ve bu etkilerin borçlanma programı üzerinde baskı yaratmak suretiyle malî piyasalarda yarattığı istikrarını bozucu yansımalarını asgari seviyede tutmayı amaçlamaktadır. Bu hesap ayrıca, Hazine garantilerinden doğacak malî yükümlülükler ile risk yönetimine ilişkin olarak önceden öngörülemeyen bazı ödemelerin karşılanması amacıyla kullanılacaktır.

Günlük bazda koşulları Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından belirlenerek nemalandırılacak olan risk hesabında yılı bütçesine bu amaçla konulan ödenek bir başka tertibe aktarılamaz. Hesabın gelirleri ile bütçede yer alan ödeneklerin hesaptan yapılan ödemeleri karşılamaması halinde ilgili tertibe ödenek aktarmaya Maliye Bakanı yetkilidir.

Madde 14. — Madde ile Devlet borcu anapara ödemeleri ile borçlanma tutarlarını bütçe dışında özel hesaplarda izletmeye Bakanın yetkili olduğu, kısa vadeli nakit ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla para piyasalarında yapılacak işlemlerin ve borç faizlerinin bu amaçla bütçeye yeterli miktarda konulacak ödeneklerle karşılanacağı ve söz konusu ödeneklerden bütçenin diğer kalemlerine aktarma yapılamayacağı hüküm altına alınmaktadır.

Diğer taraftan, Müsteşarlıkça uluslararası sermaye piyasalarında gerçekleştirilen tahvil ihraçlarına ilişkin komisyon ve masraflar ise yılı bütçe ödenekleriyle ilişkilendirilmek suretiyle tahvil ihracına ilişkin anlaşma hükümleri çerçevesinde ihraç tutarında mahsup edilerek peşin olarak ödenebilir.

Maddede borç anlaşmalarında öngörülen bütün ödeme ve işlemler ile Müsteşarlık tarafından sağlanan hibelerden karşılanmak üzere ithal edilen malzeme ve ekipman için yılı bütçesinde iç para ve vergi karşılıkları olarak yeterli ödenek konulacağı ve bu ödeneklerden bütçenin diğer kalemlerine hiçbir şekilde aktarma yapılamayacağı düzenlenmiştir.

Kullanıcı kuruluşlara proje kredilerinden kullanılacak tutarlar için yeterli ödenek tahsis edileceği madde ile hüküm altına alınmıştır.

Konsolide bütçe tabi kuruluşlara herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanarak tahsis edilen dış proje kredilerinden kullanılacak tutarların yılı bütçesi ile ilişkilendirilmesi amaçlanmaktadır. Buna ek olarak bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte konsolide bütçe kapsamında olup da ikraz ya da garanti vermek suretiyle kullanılan imkânların da yılı bütçesi ile ilişkilendirilmesi gerekmektedir.

Maddede ayrıca, kullanıcı ve borçlu bütün kamu kurum ve kuruluşlarının, Müsteşarlığın sahip olduğu iç ve dış yükümlülüklerin muhasebe hesaplarına doğru ve zamanında aktarılmasını teminen, ikraz ve tahsis edilen kredilere ve sağlanan garantilere ilişkin gerçekleşme bilgilerinin Müsteşarlığa gönderilmesi düzenlenmektedir. Buna ilaveten, Devlet borçları, Risk Hesabı, Hazine garantileri ve şarta bağlı yükümlülüklerin uygulama sonuçları Müsteşarlıkça hazırlanarak ilgili yıl kesin hesap cetveli ile birlikte Hazine Genel Hesabına dahil edilmek üzere Maliye Bakanlığına gönderilmesi ve Müsteşarlık tarafından, her üç ayın sonunda, "Kamu Borç Yönetimi Raporu" adı altında bir rapor düzenlenerek Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına, Bakanlar Kuruluna sunulmak üzere Başbakanlığa, Sayıştay Başkanlığına, Maliye Bakanlığına ve Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığına gönderilmesi düzenlenmiştir. Ayrıca, Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu yılda bir kez bilgilendirilecektir.

Madde 15. — Maddede Devlet iç ve dış borçlarına ilişkin vergi, resim, harç ve fonlardan istisnalar düzenlenmiştir.

Madde ile, Müsteşarlıkça ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetlerinin faiz ve anapara ödemeleri ile 6 ncı maddenin son fıkrasında yer alan mali servis anlaşmasında yer alacak ödemeler ve bunların dışında kalan diğer Devlet iç borçları ile ilgili gider, işlem ve kâğıtlar 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun hükümleri saklı olmak koşulu ile her türlü vergi, resim, harç ve fonlardan istisna tutulmaktadır.

Dış borçlanma ile ilgili olarak, Hazine tarafından borçlu sıfatıyla veya Hazine garantisi ile dış finansman sağlanmasına, ikrazına, devrine, tadili veya uzatılmasına ilişkin işlemler ve kâğıtlar ile uluslararası sermaye piyasalarında ihraç edilen menkul kıymetler de her türlü vergi, resim, harç ve fondan istisna edilmektedir.

Müşteşarlıkça uluslararası sermaye piyasalarında tahvil ihracı yoluyla yapılan borçlanmalar karşılığında yapılan ödemeler herhangi bir tevkifata tabi tutulmamaktadır. Tahvil ihracı suretiyle yapılan dış borçlanmalar karşılığında yapılacak ödemelerin herhangi bir tevkifata tabi tutulması durumunda, tahvil anlaşmalarında yer alan hükümler çerçevesinde, tevkifat miktarı Müşteşarlık tarafından ödenecek, dolayısı ile yatırımcıların herhangi bir gelir kaybı olmayacaktır. Ancak bu tür bir kesinti, borçlanma maliyetlerimizi yükseltecek ve yabancı yatırımcıların tahvillerimize olan talebini olumsuz yönde etkileyecektir.

Madde ile Devlet dış borçlanımın her türlü finansal araç vasıtasıyla yönetilmesi ya da yeniden yapılandırılmasına ilişkin anlaşmalarda öngörülen işlemlerin de hür türlü vergi resim ve harçtan istisna tutulduğu hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, Kanun kapsamında sağlanan hibeler ile Avrupa Birliğinden sağlanan hibelerin temini, devri, tadili ve kullanımına ilişkin işlem ve kâğıtlar da her türlü vergi, resim, harç ve fondan istisna edilmiştir.

Madde 16. - Kanun kapsamında düzenlenen hususların uygulanmasına açıklık getirmek amacıyla yönetmelik çıkarılabileceği hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca, uygulamada bütünlüğü sağlamak için Kanun kapsamında yer alan hususlara ilişkin yapılacak değişikliklerin bu Kanunda değişiklik yapılması suretiyle mümkün olması öngörülmüştür.

Diğer taraftan, mali disiplinin sağlanmasını ve Türkiye Cumhuriyetini yükümlülük altına sokabilecek düzenlemelerin sağlıklı bir şekilde izlenmesini teminen bu Kanun hükümleri dışında olup da nakit ya da nakit dışı işlemler aracılığıyla Hazineyi yükümlülük altına sokabilecek her türlü düzenlemede Müşteşarlığın uygun görüşünün gerektiği hususu düzenlenmiştir.

Ayrıca, madde ile, muhtelif finansal araçlar vasıtasıyla yapılacak borçlanmalar ile alacak, borç, nakit ve risk yönetimi işlemleri çerçevesinde Müşteşarlık tarafından alınması gereken avukatlık ve benzeri hukuk hizmetleri de dahil, her türlü danışmanlık hizmetleri ile nakit, borç ve risk yönetimine yönelik olarak yabancı ülkelere, bu ülkelerdeki kurum ve kuruluşlara, uluslararası kuruluşlara bir ücret karşılığı veya ücret alınmaksızın sağlanabilecek danışmanlık hizmetleri düzenlenmiştir.

Madde 17. - Maddenin A fıkrasında yapılan düzenleme ile Hazine Müşteşarlığının orta ve uzun vadeli alternatif makro ekonomik politikalar geliştirme ve önerme ve bu politikalar ile uyumlu kamunun borçlanma politika, ilke ve stratejilerine ilişkin tavsiyelerde bulunma, kamu borç portföyü ile ilgili her türlü analiz ve risk değerlendirmesi yapma ve raporlama kapasitesinin geliştirilmesini sağlaması amaçlanmaktadır.

Kanunun başlıca amaçlarından birisi halen farklı kanunlarla yürütülen dış borçlanma faaliyetlerine ilişkin mevzuatın tek kanunda toplanması ve borçlanma faaliyetlerinin yeknesak hale getirilmesidir. Bu çerçevede 1173 sayılı Kanun ile 244 sayılı Kanunun bu Kanuna aykırı maddelerinin bu Kanun kapsamına giren işlerde uygulanmaması öngörülmüştür.

Yine bu çerçevede, Kanun kapsamında yer alan bazı hususlar 4726 sayılı 2002 Mali Yılı Bütçe Kanununda da düzenlenmiş olduğu için Bütçe Kanunu ile bu Kanun arasında doğabilecek ihtilafların önlenmesi amacıyla Bütçe Kanununun işbu Kanuna aykırı hükümlerinin uygulanmaması öngörülmüştür.

Borçlanma ile ilgili hususların tek kanunda toplanması amacıyla, 2.2.1981 tarihli ve 2380 sayılı Kanunun ek 4 üncü maddesinin (2) numaralı bendinde yer alan "ile Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın bağlı olduğu Bakan'ın onayı ile ülkenin dış kredi itibarı gözetilerek Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından alacaklısına ödenen diğer dış kredi ödemelerinden doğan borçları" ibaresi yürürlükten kaldırılmış ve aynı maddeye eklenen (6) numaralı bent ile, Hazine alacaklarının yerel yönetimlerden tahsilatına olanak sağlayan kesintilerin, söz konusu alacakların 6183 sayılı Kanun kapsamında tahsilatı durumunda yasal yollardan takip ve tahsilata engel teşkil etmeyeceği düzenlenmiştir.

Geçici Madde 1. – Kanunun 12 nci maddesi ile getirilen uygulamalar ve risk yönetimine yönelik teknik alt yapının oluşturulması için gerekli düzenlemelerin 31.12.2002 tarihine kadar Müsteşarlık tarafından tamamlanması öngörülmüştür.

Kanunun 14 üncü Maddesinde belirtilen yönetmeliğin 2003 Mali Yılı Bütçe Kanunu hazırlık çalışmalarında esas alınması bakımından üç ay içerisinde hazırlanarak yürürlüğe konulması hüküm altına alınmıştır.

Geçici Madde 2. – Madde ile, Kanunun yürürlüğe girmesinden önce kamu kurum ve kuruluşlarının yurt içi piyasalardan yaptığı Hazine garantisine ve/veya kefaletine haiz borçlanmaların üstlenilmesi durumunda doğan Hazine alacaklarının şartlarının belirlenmesine, tahsiline, takibine ve her türlü finansal tekniğin kullanılması suretiyle idaresine Bakan yetkili kılınmıştır.

Geçici Madde 3. – Madde ile, Hazine alacaklarına tahakkuk eden gecikme faiz ve cezaları muhatabı borçlularla uzlaşma sağlanabileceği, ilgilinin uzlaşma talebinin Bakan tarafından belirlenen limit ve esaslar çerçevesinde bir komisyon tarafından incelenerek neticelendirileceği hüküm altına alınmıştır.

Maddede ayrıca, Hazine alacaklarının 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uyarınca takip ve tahsiline geçilmeden önce borçluların uzlaşma yolunu seçmek istemeleri halinde tanınan geçiş süreci düzenlenmiştir.

Geçici Madde 4. – Marmara ve Düzce depremleri kapsamında uluslararası finans kuruluşlarından sağlanan kredilerle finanse edilen projeler çerçevesinde, depremden mali ve fiziki olarak büyük zarar görmüş kullanıcı durumundaki kuruluşların kullanılan kredilerin geri ödenmesinden sorumlu tutulması durumunda ilgili kuruluşların finansal problemler ile karşı karşıya kalacağı beklenmektedir. Deprem bölgesinde finanse edilen tesislerin mülkiyetini devralacak kuruluşların (özellikle Belediyeler), halihazırda maruz kaldıkları tabii afet nedeniyle uğradıkları (gelir kaybı ve harcama artışından kaynaklanan) mali kayıplar borç ödeme kapasitelerinde zayıfıya neden olmuştur. Dolayısıyla bu durumdaki kuruluşların kredi maliyetinden sorumlu tutulmalarının uygun olacağı düşünülmektedir. Bu çerçevede, Marmara ve Düzce depremi ile tabii afete maruz kalan bölgelerdeki projeler için sağlanan krediler kapsamında yapılan harcamaların proje sahibi ve/veya finanse edilen tesisleri devralacak kuruluşlardan tahsil edilmeyeceğinin hükme bağlanması gerekmektedir. Söz konusu kuruluşların kredi maliyetlerinden sorumlu tutulmalarında ısrar edilmesi, bölgede

hayati öneme sahip ve aciliyet arz eden projelerdeki gerçekleştirmelerin olumsuz etkilenmesi sonucunu beraberinde getirebilecektir.

Geçici Madde 5. – Halihazırda Bütçe Kanununda yer alan bu maddeye her yıl yeniden Bütçe Kanunlarında yer verilmesi gerektiği için, Borçlanma Kanununda yer verilmek suretiyle Projenin süresi boyunca maddenin hüküm doğurması imkânı sağlanmış olacaktır.

Geçici Madde 6. – Uygulamada değişik adları taşıyan anlaşmalarla dış kredilerin kullanılmış olması rağmen Kanunun 3 üncü maddesinde bu prosedürün “Dış borcun ikrazı” adı altında tanımlanması nedeniyle, halihazırda “Devir Anlaşması” ya da benzeri nitelikteki anlaşmalarla kredi kullanmakta olan kurum ve kuruluşların tabi oldukları esasların belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 18. – Yürürlük maddesidir.

Madde 19. – Yürütme maddesidir.

ALT KOMİSYON RAPORU

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Bilindiği gibi, Bakanlar Kurulunca 2.7.2001 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulurken, Başkanlıkça 17.9.2001 tarihinde Komisyonumuza havale edilen "Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 14.2.2002 tarihinde yapmış olduğu 30 uncu birleşimde, Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Kemal Derviş ile Maliye Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Sayıştay Başkanlığı, Sermaye Piyasası Kurulu Başkanlığı, T. C. Merkez Bankası, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği ve Türkiye Kalkınma Bankası temsilcilerinin de katılımıyla incelenip, görüşülmüş ve Tasarının daha ayrıntılı bir şekilde incelenebilmesini teminen bir alt komisyon kurulmasına karar verilmiştir.

Alt Komisyon, 28.2.2002 ve 05.03.2002 tarihlerinde ilgili kurum ve kuruluş temsilcilerinin de katılımıyla yapmış olduğu toplantıda, Tasarını ayrıntılı bir şekilde incelemiş, maddeler üzerinde geniş bir şekilde dile getirilen görüş ve düşünceler doğrultusunda gerekli düzenlemeleri yapmıştır.

Tasarının;

– 1 inci maddesi maddenin sonunda yer alan "... bütçeleştirilmesi ve muhasebeleştirilmesine..." ibaresinin, "... ilgili bütçe hesaplarına kaydedilmesine ve raporlanmasına.." şeklinde redaksiyona tabi tutulmak suretiyle,

– Kapsama ilişkin 2 nci maddesi; özerk bütçeli kuruluşların da madde kapsamına alınmasını, sivil toplum örgütlerinin; sadece hibelerle sınırlı olmak kaydıyla kapsama dahil edilmesini ve anlatımda açıklığın sağlanmasını teminen yeniden düzenlenmek suretiyle,

– Tanımlara ilişkin 3 üncü maddesi; "ihraç tutarı", "Net borç kullanımı", "Program Kredisi" ve "Garanti ücreti"ne ilişkin bentlerin, anlatımın güçlendirilmesi amacıyla redaksiyona tabi tutulmaları, "Dış borcun devri"ne ilişkin bentten "ve sivil toplum örgütlerine" ibaresinin çıkarılması suretiyle,

– 4 üncü maddesi; üçüncü fıkrasının madde metninden çıkarılması suretiyle,

– 5 inci maddesi; ikinci fıkrasının mali disiplinin korunmasını teminen yeniden düzenlenmesi, fıkra metninde geçen "yüzde beş" ibarelerinin "yüzde 5" şeklinde redaksiyona tabi tutulması ve birleriyle ilgili olmaları nedeniyle 6 ncı madde ile birleştirilmesi suretiyle,

– 7 nci maddesi, bütçe uygulamaları, mali disiplinin korunması ve Tasarının Türkiye Büyük Millet Meclisine sevkinden sonra kabul edilen Kamu İhale Kanununun gözüne alınması gereğinden yola çıkılarak yeniden düzenlenmek suretiyle, 6 ncı madde olarak,

– 8 inci maddesi, 7 nci madde olarak aynen,

– 9 uncu maddesi, dördüncü fıkrasının dış finansman ile gerçekleştirilecek projelerin yatırım programındaki yeri ve önceliği hususunda DPT'nin görüşünün alınması ve il özel idareleri, belediyeler ile müstakil bütçeli kuruluşların yurtdışına veya Hazineye olan borçlarına açıklık getirilmesini teminen yeniden düzenlenmesi suretiyle ve 8 inci madde olarak,

– 10 uncu maddesi; 2 nci maddede yer alan kuruluşların sağlayacakları her türlü dış imkâna ilave olarak sözkonusu kuruluşların diğer kuruluşlar lehine garanti vermelerinde de Hazine Müsteşarlığının vereceği izne tabi olmalarını teminen yeniden düzenlenmek ve 9 uncu madde ile birleştirilmek suretiyle,

– 11 inci maddesi; uygulamada ortaya çıkabilecek aksaklıklara meydan verilmemesi amacıyla yeniden düzenlenmek suretiyle 9 uncu madde olarak,

– 12 nci maddesi; madde metnine, Türkiye İhracat Kredi Bankası vasıtasıyla yabancı ülkelere verilecek kredilere ilişkin usul ve esasları düzenleyen hükümlerin eklenmesi suretiyle 10 uncu madde olarak,

– 13 üncü maddesi; madde başlığının yeniden düzenlenmesi, üçüncü fıkradan sonra gelmek üzere, Hazine garantileri ile temin edilen dış kaynakların verimli kullanılıp kullanılmadığının denetlenmesi hususunda Hazine Müsteşarlığının yetkili kılınmasına ilişkin bir düzenlemenin metne ilave edilmesi, son fıkrasının yeniden düzenlenmesi suretiyle 11 inci madde olarak,

– 14 üncü maddesi; Hazine borç portföyünün maruz kaldığı risklerin minimize edilmesi ve bu amaçla kısa vadeli işlemlerin miktarına sınırlama getirilmesini ve faiz ödemeleri ile anapara ödemelerinin tarihlerinin farklılaştırılarak ödeme profiline esneklik kazandırılmasını teminen yeniden düzenlenmek suretiyle, 12 nci madde olarak,

– 15 inci maddesi; risk hesabının kaynakları arasında Bütçe Kanunlarıyla bu hesaba aktarılmak üzere konulan ödeneklerin de ilave edilmesi ve son fıkrasına nemalandırma koşullarının T.C. Merkez Bankası tarafından belirleneceğine ilişkin bir hükmün ilave edilmesi suretiyle, 13 üncü madde olarak,

– 16 ncı maddesi; dış kredi kullanılarak gerçekleştirilecek yatırımlarda, ilgili yıl bütçesine gerekli ödeneğin konulmasına ilişkin bir düzenlemenin yeni beşinci fıkra olarak madde metnine eklenmesi, beşinci fıkrası, Hazine garantileri ile gerçekleştirilecek yatırımların bütçe ile ilişkilendirilmesi hususunun yeniden düzenlenmesi, konsolide bütçe dışında kalan kuruluşların da bu çerçevedeki yatırım harcamalarını muhasebeleştirmelerine ilişkin esasların belirlenmesi, altıncı fıkrasının yeniden düzenlenmesi, onuncu fıkrasının anlatımı sadeleştirmek amacıyla yeniden düzenlenmesi, onbirinci fıkrasının madde metninden çıkarılması, onüçüncü fıkrasında geçen "... nakit olarak sağlanan hibe tutarlarını..." ibaresinin, "... aynı ve nakdi hibe tutarlarını" şeklinde değiştirilmesi, onbeşinci fıkrası Müsteşarlık bütçesine özel gelir kaydedilmesi mümkün olmadığından yeniden düzenlenmesi, son fıkrası, Kamu Borç Yönetimi Raporuna ilişkin hususların denetimi artıracak şekilde yeniden düzenlenmesi suretiyle 14 üncü madde olarak,

– 17 nci maddesi; vergi, resim ve harç istisnasının Müsteşarlık ya da Hazine tarafından garantileri sağlanan işlemlerin yanı sıra kağıtlara da uygulanmasını teminen yeniden düzenlenmek suretiyle, 15 inci madde olarak,

– 18 inci maddesi metinden çıkarılmak suretiyle,

– 19 uncu maddesi; beşinci fıkrasının metinden çıkarılması ve diğer fıkrasının 20 nci madde ile birleştirilmesi suretiyle, 16 ncı madde olarak,

– 21 ve 22 nci maddeleri birbirlerini tamamlayıcı nitelikte olmaları nedeniyle birleştirilmeleri ve metne 4726 sayılı Kanunun ilave edilmesi, Hazine Müsteşarlığının görevlerinde değişiklik öngören bir düzenlemenin madde metnine eklenmesi suretiyle, 17 nci madde olarak,

– Geçici 1 inci maddesi; madde metninde yer alan yürürlüğe ilişkin hükümlerin yürürlük maddesine alınması suretiyle,

— Geçici 2 nci maddesi aynen,

— Geçici 3 üncü maddesi; uzlaşmaya ilişkin hükümlerine uygulamada kolaylık sağlanması amacıyla yeniden düzenlenmesi suretiyle,

— Marmara ve Düzce depremleri sonucunda mali durumları zafiyete uğrayan kuruluşların yüklerinin azaltılması amacıyla kredi maliyetlerinden sorumlu tutulmayacaklarına ve söz konusu bölgedeki tesisleri için yapılan harcamaların bu kuruluşlardan tahsil edilmeyeceğine ilişkin bir hükmün geçici 4 üncü madde olarak metne ilave edilmesi suretiyle,

— Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattı projesine ilişkin mali hükümlerin her yıl bütçe kanunları ile düzenlenmesi yerine Borçlanma Kanununda yer verilmesi suretiyle proje tamamlanana kadar hukuki alt yapının oluşturulmasını teminen yapılan bir düzenlemenin geçici 5 inci madde olarak metne eklenmesi suretiyle,

— Yürürlüğe ilişkin 23 üncü maddesi, metinde yapılan değişikliklere paralel olarak yeniden düzenlenmek suretiyle 18 inci madde olarak,

— Yürütmeye ilişkin 24 üncü madde, 19 uncu madde olarak aynen,

Kabul edilmiştir.

Raporumuz, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına saygı ile arz olunur.

Ş. Ramis Savaş

Sakarya

Aydın Ayaydın

İstanbul

Sait Açıba

Afyon

Cevat Ayhan

Sakarya

Hüseyin Arabacı

Bilecik

Kemal Kabataş

Samsun

ALT KOMİSYON METNİ
KAMU FİNANSMANI VE BORÇ YÖNETİMİNİN
DÜZENLENMESİ HAKKINDA KANUN TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1. - Bu Kanunun amacı; ülkenin kalkınma hedeflerini dikkate alarak, piyasalarda güven ve istikrarı koruyarak ve makro ekonomik dengeleri gözетerek, Devletin iç ve dış borçlanması, hibe almasına, borç ve hibe vermesine, nakit yönetiminin maliye ve para politikaları ile koordineli bir şekilde yürütülmesine, verilecek garantilerin, bu borçlanma ve garantilerden doğan finansal alacaklar ile Devlet iç ve Devlet dış borcunun etkin bir şekilde yönetimine ve izlenmesine, Hazine Müsteşarlığı ile 2 nci maddede yer alan kuruluşlar arasındaki mali ilişkilerin düzenlenmesine ve bu hususlar dahil olmak üzere Müsteşarlık tarafından üstlenilen her türlü mali yükümlülüğün geri ödenmesi, ilgili bütçe hesaplarına kaydedilmesi ve raporlanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2. - Bu Kanun; genel, katma ve özerk bütçeli kurum ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüslerini, özel hukuk hükümlerine tabi olmakla beraber sermayesinin yüzde 50'sinden fazlası kamuya ait olan kuruluşları, fonları, kamu bankalarını, yatırım ve kalkınma bankalarını, büyükşehir belediyelerini, belediyeleri ve bunlara bağlı kuruluşlar ile sair yerel yönetim kuruluşlarını, yap-işlet-devret, yap-işlet ve işletme hakkı devri ve benzeri finansman modelleri çerçevesinde gerçekleştirilmesi öngörülen projeler kapsamında ödeme yükümlülükleri garanti edilen kuruluşları ve hibelerle sınırlı olmak kaydıyla sivil toplum örgütlerini kapsar.

Tanımlar

MADDE 3. - Bu Kanunda yer alan;

Bakan: Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakanı,

Müsteşarlık: Hazine Müsteşarlığını,

Müsteşar: Hazine Müsteşarını,

Borç servisi: Devlet iç borcu ve Devlet dış borcundan doğan anapara ve faiz ödemeleri ile bu borçlara ilişkin iskonto giderleri ile ücret ve diğer ödemeleri,

Devlet borcu: Türkiye Cumhuriyeti adına Müsteşarlığın borçlu sıfatı ile taraf olduğu ya da üstlendiği her türlü mali yükümlülükleri,

Devlet dış borcu: Müsteşarlık tarafından herhangi bir dış finansman kaynağından belirli bir itfa planına göre geri ödenmek üzere sağlanan finansman imkânları ile Hazine garantileri kapsamındaki Müsteşarlık tarafından üstlenilen her türlü mali yükümlülükleri,

Devlet iç borcu: Müsteşarlık tarafından yurt içinde ihraç olunan Devlet iç borçlanma senetleri, Hazinesinin geçici nakit ihtiyacını karşılamak için yurt içi piyasalardan yaptığı borçlanmalar ve senede bağlı olup olmadığına bakılmaksızın Müsteşarlık tarafından üstlenilen her türlü mali yükümlülükleri,

Devlet iç borçlanma senetleri: Müsteşarlık tarafından yurt içinde ihraç edilen borçlanma senetlerini,

Devlet tahvili: İhraç edildikleri tarih itibarıyla bir yıl (364 gün) ve daha uzun vadeli Devlet iç borçlanma senetlerini,

Dış borcun devri: Müsteşarlık tarafından herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan dış finansman imkânlarının ekonominin çeşitli sektörlerinde gelişmeyi sağlamak ve/veya finansman ihtiyacını karşılamak üzere genel ve katma bütçe dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ile bankalara, anlaşmanın mali şartları ile birlikte, asıl borçlusu bu kuruluşlar olmak kaydıyla aktarılmasını,

Dış borcun ikrazı: Müsteşarlık tarafından herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan dış finansman imkânlarının ekonominin çeşitli sektörlerinde gelişmeyi sağlamak ve/veya finansman ihtiyacını karşılamak üzere genel ve katma bütçe dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ile yatırım ve kalkınma bankalarına gerektiğinde anlaşmanın mali şartlarına bağlı kalmaksızın aktarılmasını,

Dış borcun tahsisi: Müsteşarlık tarafından herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan dış finansman imkânlarının ekonominin çeşitli sektörlerinde gelişmeyi sağlamak ve/veya finansman ihtiyacını karşılamak üzere, genel ve katma bütçeli kamu kurum ve kuruluşlarına anlaşmadaki amaca sadık kalınarak kullanılmasını,

Dış finansman: Herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan Devlet dış borcu, garantili imkân ve hibe veya münferiden bunların her birini,

Dış finansman kaynağı: Dış finansman sağlayan yabancı ülkeler, ülkelerce oluşturulan birlikler, resmi finansman fonları, uluslararası ve bölgesel kuruluşlar ile uluslararası sermaye ve finansman piyasalarında faaliyet gösteren yatırım bankaları da dahil olmak üzere bankalar, satıcı veya alıcı kredisi sağlayan kuruluşlar ile firmalar veya münferiden bunların her birini,

Dış imkân: Bu Kanun kapsamında yer alan kuruluşların kendi adına her hangi bir dış finansman kaynağından Hazine garantileri olmaksızın sağladıkları finansman imkânı ve hibeyi,

Garanti ücreti: Hazine garantileri nedeniyle lehine garanti verilen taraftan verilecek her garanti için bir defaya mahsus olmak kaydıyla alınan ücreti,

Garantili imkân: Bu Kanun kapsamında yer alan kuruluşlara sağlanan Hazine geri ödeme garantisi, Hazine yatırım garantisi ve Hazine ülke garantisini,

Genel giderler: Devlet borcunun yürütülmesi ve yönetilmesi için yapılan kayıt ve tescil giderleri, kredi derecelendirme kuruluşlarına ödenen ücretler, avukatlık ücreti, müşavirlik ücreti, kur farkları, komisyon ödemeleri, Devlet iç borçlanma senetleri basım ve ilan giderleri ile benzeri tüm masraf ve giderleri,

Hazine alacağı: Herhangi bir dış finansman kaynağından temin edilen finansman imkânları için verilen Hazine garantileri veya bu imkânların ikrazı suretiyle kullanılması ya da bunlar dışında olmakla birlikte ilgili mevzuattan kaynaklanan işlemler nedeniyle doğan ve Hazine tarafından üstlenilen her türlü ödemeye ve/veya Hazine tarafından ikrazen ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetlerine ilişkin olarak ortaya çıkan alacağı,

Hazine bonosu: İhraç edildikleri tarih itibarıyla vadeleri bir yıldan kısa olan (364 güne kadar) Devlet iç borçlanma senetlerini,

Hazine garantileri: Hazine geri ödeme garantisi, Hazine yatırım garantisi, Hazine karşı garantisi ve Hazine ülke garantisi veya münferiden herbirini,

Hazine geri ödeme garantisi: Kamu iktisadi teşebbüsleri, özel hukuk hükümlerine tabi olmakla beraber sermayelerinin yüzde 50'sinden fazlası kamuya ait olan kuruluşlar, fonlar, kamu bankaları, yatırım ve kalkınma bankaları, büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bunlara bağlı kuruluşlar ile sair yerel yönetim kuruluşları lehine bu kuruluşların dış finansman kaynağından sağladıkları dış borçlarının geri ödemesi hususunda verilen garantileri,

Hazine yatırım garantisi: Yap-işlet-devret, yap-işlet ve işletme hakkı devri ve benzeri finansman modelleri kapsamında ilgili mevzuat hükümlerine dayanan ve bunlarla sınırlı olmak üzere verilen garantileri,

Hazine karşı garantisi: Herhangi bir dış finansman kaynağının ihdas ettiği garanti programları çerçevesinde kamu iktisadi teşebbüsleri, özel hukuk hükümlerine tabi olmakla beraber sermayelerinin yüzde 50'sinden fazlası kamuya ait olan kuruluşlar, fonlar, kamu bankaları, yatırım ve kalkınma bankaları, büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bunlara bağlı kuruluşlar ile sair yerel yönetim kuruluşlarının borçlu sıfatıyla uluslararası piyasalardan temin edecekleri finansman imkânları için bir dış finansman kaynağı tarafından verilen garantiye karşı verilen garantiler ile herhangi bir dış finansman kaynağının ihdas ettiği garanti programları çerçevesinde yap-işlet-devret, yap-işlet ve işletme hakkı devri ile benzeri finansman modelleri kapsamında gerçekleştirilecek projelerle ilgili olarak, mevzuatta öngörülen Hazine garantileri ile sınırlı olmak ve şartları Müsteşarlık tarafından müzakere edilmek üzere, bir dış finansman kaynağı tarafından verilen garantiye karşı verilen garantileri,

Hazine ülke garantisi: Yabancı ülkelerin herhangi bir dış finansman kaynağından sağlayacakları finansmanın geri ödenmesi hususunda verilen garantileri,

Hazine saymanlığı: Müsteşarlık Devlet Borçları, İç Ödemeler ve Dış Ödemeler Saymanlıklarının herbirini,

Hibe: Herhangi bir dış finansman kaynağından geri ödeme yükümlülüğü olmaksızın Türkiye Cumhuriyetinin aldığı aynı ve/veya nakdi mali yardım ile Türkiye Cumhuriyetinin yabancı ülkelere verdiği nakdi mali yardımı,

İhraç tutarı: Her bir menkul kıymetin satış fiyatı ile nominal tutarının çarpılması suretiyle hesaplanan değeri,

İkraz ücreti: Dış borcun ikrazı nedeniyle ikraz edilen taraftan ikraz edilen tutar üzerinden bir defaya mahsus olmak kaydıyla alınan ücreti,

Nakit Devlet iç borçlanma senetleri: Karşılığında Hazineye nakit imkânı sağlayan Devlet iç borçlanma senetlerini,

Net borç kullanımı: Yıl içinde yapılan iç ve dış borçlanmalardan yıl içinde vadesi gelen anapara ödemelerinin düşülmesi ile elde edilen tutarı,

Özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri: İlgili yıl bütçe kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde ihraç edilmiş olan ve karşılığında herhangi bir nakit girişi sağlanmayan Devlet iç borçlanma senetlerini,

Para piyasası nakit işlemleri: Hazinesinin kısa vadeli nakit ihtiyacını karşılamak üzere Devlet iç borçlanma senedi çıkarmaksızın yapılan azami 30 gün vadeli borçlanmalar ile kısa vadeli Hazine nakit fazlasını değerlendirmek üzere yapılan azami 30 gün süreli işlemleri,

Piyasa yapıcılığı: Devlet iç borçlanma senetleri ihalelerinde ve söz konusu senetlerin ikincil piyasa işlemlerinde etkinliğin artırılması amacıyla önceden belirlenen kriterlere göre seçilmiş bankalara Müsteşarlık tarafından bazı hak ve görevler verilmesini içeren sistemi,

Piyasa yapıcısı: Devlet iç borçlanma senetleri ihalelerinde ve söz konusu senetlerin ikincil piyasa işlemlerinde etkinliğin artırılması amacıyla önceden belirlenen kriterlere göre seçilmiş bankayı,

Program kredisi: Müsteşarlık tarafından ülkenin makro ekonomik programları çerçevesinde, doğrudan veya Hazine garantisi altında, kamunun finansman ihtiyacının karşılanması amacıyla herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan finansman imkânını,

Proje: Yıllık yatırım programlarında yer alan projeler, milli savunma projeleri ile yap-işlet-devret, yap-işlet, işletme haklı devri ve benzeri finansman modelleri çerçevesinde gerçekleştirilen projeleri,

Proje kredisi: Projelerin gerçekleştirilmesi için herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan finansman imkânını,

Risk hesabı: Bu Kanunun ilgili hükümleri çerçevesinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde oluşturulan hesabı,

Sivil toplum örgütü: Devlet teşkilatı içinde yer almayan, kendi idari ve mali bağımsızlığı olan, kamu yararına hizmet verdiği Bakanlar Kurulu kararı ile tespit edilen ve kâr amacı gütmeyen hükmi şahsiyeti haiz kuruluşları,

Takas: Devlet borcuna ilişkin nakit akışlarının, taraflardan birisi Müsteşarlık olmak kaydıyla, iki taraf arasında doğrudan veya dolaylı olarak değişimine imkân tanıyan finansal aracı,

Türev ürün: Devlet borcunun etkin bir şekilde idare edilebilmesi ve risk yönetimi amacıyla yurt içi veya uluslararası sermaye piyasalarında kullanılan her türlü finansal aracı, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yetki

Yetki

MADDE 4. - Türkiye Cumhuriyeti adına Devlet iç borcu ve Devlet dış borcu almaya, Hazine geri ödeme garantisi, Hazine karşı garantisi vermeye ve verilen garantilerin şartlarında değişiklik yapmaya, hibe almaya, dış finansman imkânlarını dış borcun devri, dış borcun ikrazı, dış borcun tahsisi yoluyla kullandırmaya ve yeni mali yükümlülük yaratmaya, bu borç ve yükümlülükler ile bunlardan kaynaklanan Hazine alacaklarını yönetmeye Bakan yetkilidir.

Bakan bu yetkisini ve bu Kanun ile kendisine verilen görevlerin yerine getirilmesine ilişkin yetkilerinden uygun gördüklerini ilgili bütçe yılında geçerli olmak üzere Müsteşarlığa devredebilir. Yetki devri, Bakanın sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Ülkelerce oluşturulan birlikler, uluslararası ve bölgesel kuruluşlar ile akdedilen ekonomik ve mali anlaşmalar kapsamında doğan ekonomik ve mali nitelikteki hak ve yetkileri kullanmaya Bakan yetkilidir.

Hazine yatırım garantisi ve Hazine ülke garantisi vermeye ve verilen garantilerin şartlarında değişiklik yapmaya; hibe ve borç vermeye Müsteşarlığın görüşü ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Müsteşarlık, 2 nci maddede yer alan kuruluşların Hazinesinin herhangi bir suretle ilgili anlaşmalara taraf olmaksızın yaptığı borçlanmalarından hiç bir şekilde sorumlu tutulamaz.

Dış borcun ikrazı yoluyla kullanılan dış finansman imkânlarının koşullarını belirlemeye ve bu imkândan yapılması gereken geri ödemeleri hesaba ikraz veya krediye dönüştürmeye Bakan yetkilidir. Buna ilişkin işlemler Müsteşarlık tarafından yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Limit

Borçlanma ve garanti limiti

MADDE 5. - Mali yıl içinde 1 inci maddede belirtilen ilkeler ve mali sürdürülebilirlik de dikkate alınarak yılı bütçe kanununda belirtilen başlangıç ödenekleri toplamı ile tahmin edilen gelirler arasındaki fark miktarı kadar net borç kullanımı yapılabilir.

Borç yönetiminin ihtiyaçları ve gelişimi dikkate alınarak, bu limit yıl içinde en fazla yüzde 5 oranında artırılabilir. Bu miktarın da yeterli olmadığı durumlarda, ilave yüzde 5'lik bir tutar, ancak Müsteşarlığın görüşü ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile artırılabilir. Bütçenin denk olması durumunda da borçlanma, anapara ödemesinin en fazla yüzde beşine kadar artırılabilir. Borçlanma limiti değiştirilemez.

Vadesinde nakden ödenenler hariç, çeşitli kanunlara dayanılarak ikrazen ihraç olunan özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri bu limitin hesaplanmasında dikkate alınmaz. Mali yıl içerisinde ikrazen ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetlerinin limiti her yıl bütçe kanunlarıyla belirlenir.

Mali yıl içinde sağlanacak garantili imkânın limiti, her yıl bütçe kanunlarıyla belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İç ve Dış Borçlanma

İç borçlanma

MADDE 6. - Çıkarılacak Devlet iç borçlanma senetlerinin çeşitlerine, satış yöntemlerine, faiz koşullarına, vadelerine, basım ve ödemelerine ilişkin her türlü esasları ve bunlara ilişkin diğer şartları belirlemeye Bakan yetkilidir.

İkrazen ihraç edilenler hariç olmak üzere, özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri, ancak karşılığında ilgili yıl bütçe kanununda yeterli ödenek olması kaydıyla ihraç edilir. Yıl içinde ortaya çıkan ve önceden öngörülmeyen gelişmeler için özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri ise ancak ödenek kalemleri arasında aktarma yapılarak, ihraç edilebilir.

Özel tertip Devlet iç borçlanma senetlerinin ikrazen ihraç edilmesi durumunda düzenlenecek ikraz anlaşmasının vade, faiz ve diğer şartları Bakan tarafından belirlenir. İkrazen verilen senetlerden kaynaklanan Hazine alacaklarının ilgili mevzuat çerçevesinde silinmesi halinde bu tutarlar yılı bütçesine ödenek konmak kaydıyla bütçeye gider olarak kaydedilir.

Devlet iç borçlanma senetlerinin basım giderleri, satışa katılacak finansal kuruluşlara ödenecek komisyon ve banka muameleleri vergileri ile satışa katılan finansal kuruluşların satış işlemleri dolayısıyla yapacakları her türlü gider, vergi, resim ve harçların Hazine tarafından finansal kuruluşlara geri ödenmesinde ve senetlerin basımında veya kaydı olarak ihracında uygulanacak şekil ve esaslar, Müsteşarlık ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası arasında 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu hükümleri uygulanmaksızın akdedilecek mali servis anlaşması ile tespit edilir.

Dış borçlanma

MADDE 7. - Türkiye Cumhuriyeti adına herhangi bir dış finansman kaynağından Devlet dış borcu sağlamaya ve mali dış koşulları da dahil olmak üzere şartlarını tespit etmeye ve bu şartlar çerçevesinde mali yükümlülük altına girmeye Bakan yetkilidir. Söz konusu Devlet dış borcuna ilişkin anlaşmalar ve ilgili dokümanlara dair her türlü hazırlık, temas ve müzakereler Müsteşarlık tarafından yürütülür ve sonuçlandırılır.

Tahvil ihracı ile ilgili anlaşmalar dışında Türkiye Cumhuriyetinin borçlu sıfatıyla taraf olduğu anlaşmalar, anlaşmada daha sonraki bir tarih kararlaştırılmamışsa, imzalandıkları tarih itibarıyla Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe girer. Tahvil ihracı ile ilgili anlaşmalar, anlaşmada daha sonraki bir tarih kararlaştırılmamışsa imzalandıkları tarih itibarıyla yürürlüğe girer.

Türkiye Cumhuriyetinin borçlu sıfatıyla taraf olduğu anlaşmaların şartlarında değişiklik yapmaya Bakan yetkilidir. Bakan, mali şartlar dışındaki değişikliklerin yapılmasına ilişkin yetkisini Müsteşara devredebilir. Söz konusu anlaşma değişiklikleri aksine bir hüküm yoksa, imzalandıkları tarih itibarıyla yürürlüğe girer.

Müsteşarlık, dış finansman kaynağından sağlanan dış finansman imkânlarını genel ve katma bütçe dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ile yatırım ve kalkınma bankalarına bir ikraz anlaşmasıyla aktarabilir. Dış borcun ikrazı halinde ilgili kurumlardan, ikraz edilen tutar üzerinden, bir defaya mahsus olmak üzere, binde beş oranında ikraz ücreti alınır. Bu oranı beş katına kadar artırmaya Bakan yetkilidir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Hazine Garantileri

Hazine garantileri ve garantisiz borçlar için izin alınması

MADDE 8. - Hazine garantileri sağlanmasına ve sağlanan Hazine garantilerinin şartlarında değişiklik yapılmasına ilişkin her türlü hazırlık, temas ve müzakereler Müsteşarlık tarafından yürütülür ve sonuçlandırılır.

Hazine garantilerine ilişkin anlaşmalar ve bunların şartlarında değişiklik yapılmasına ilişkin anlaşmalar aksine bir hüküm bulunmadığı sürece imzalandıkları tarih itibarıyla yürürlüğe girer.

Hazine geri ödeme garantisi ve Hazine yatırım garantisi ile lehine garanti sağlanan taraftan verilecek her garanti için bir defaya mahsus olmak kaydıyla garanti edilen tutarın yüzde birine kadar garanti ücreti alınır.

Dış Finansman ile gerçekleştirilecek projelerin yatırım programındaki yeri ve önceliği hususunda Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının görüşü alınır. Projeler için sağlanacak Hazine geri ödeme garantisi ile Hazine yatırım garantisinin verilmesine ilişkin olarak garanti ücretinin belirlenmesi, garantinin değerlendirilmesi, bütçeleştirilmesi, riskin sınırlandırılması ve paylaşımı ile garantiye ilişkin bilgilerin kamuoyuna açıklanması ve Hazine yatırım garantisi kapsamında garanti edilen tutarın tespit edilmesi de dahil olmak üzere bu hususlara ilişkin esas ve usuller Müsteşarlık tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir.

İl Özel İdareleri, Büyükşehir Belediyeleri ve Belediyeler, kendilerine ait tüzel kişilerin ve/veya kendilerine bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlar ile kendilerinin ve/veya kendilerine ait tüzel kişilerle kendilerine bağlı tüzel kişiliği haiz kuruluşların sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu Özel İdare Şirketleri ile Belediye İktisadi Kuruluşlarının dış finansman kaynağından Hazine garantisi altında sağladıkları dış finansman imkânlarına ilişkin her türlü yükümlülüklerden ve bu yükümlülüklerin aksatılması neticesinde doğmuş olan ve doğabilecek Hazine alacaklarının geri ödenmesinden müstesna sorumludurlar. Bu kapsamda akdedilen dış kredi anlaşmalarından ortaya çıkan her türlü geri ödeme yükümlülüğü tamamlanmaya kadar borçlu kuruluş, borcun geri ödenmesi süresince meydana gelebilecek her türlü idari değişikliklere ve yeni görevlendirmelere bağlı olmaksızın, borcun geri ödenmesinden sorumludur.

Kredi borçlusu kuruluşlar, Hazine garantisi altında sağlanan dış kredilere ilişkin geri ödemeler için gereken tutarı bütçelerinde yatırım harcamalarına kıyasla öncelikli olarak ayırmakla mükellefler.

Dış borçların ödenmesinde aksamaya sebebiyet verdiği tespit edilenlere bu aksamadan doğan zarar ölçüsünde rücu olunur.

Hazine, kamu ve/veya özel kurum ve kuruluşlarının yurt içi piyasalardan yapacağı borçlanmalarda garanti veya kefalet veremez.

Bu Kanununun 1 inci ve 2 nci maddeleri çerçevesinde belirlenen esaslara uygun olarak Hazine garantileri kısmen veya tamamen verilebilir.

Bu Kanunun 2 nci maddesinde belirtilen kuruluşların Hazine garantileri olmaksızın herhangi bir dış finansman kaynağından sağlayacağı her türlü dış imkân ile söz konusu kuruluşların diğer kurum ve kuruluşlar lehine verecekleri garantiler Müsteşarlığın iznine tabidir. Bu iznin verilmesi Hazine garantisi sağlandığı anlamına gelmez. İzin verilmesine ilişkin esaslar hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

ALTINCI BÖLÜM

Hibe

Hibe

MADDE 9. - Avrupa Birliği'nden sağlanacak hibeler hariç olmak üzere, Türkiye Cumhuriyeti adına herhangi bir dış finansman kaynağından hibe almaya, bununla ilgili anlaşmaları yapmaya ve bu anlaşmaların esas ve şartlarını belirlemeye, sağlanan bu hibeleri bu Kanunun 2 nci maddesinde yer alan kurum ve kuruluşlara kullanırmaya Bakan yetkilidir. Söz konusu hibe anlaşmaları ile ilgili her türlü hazırlık, temas ve müzakereler Müsteşarlık tarafından yürütülür ve sonuçlandırılır. Söz konusu anlaşmalar, anlaşmada aksine hüküm bulunmamak kaydıyla, imza tarihinden itibaren yürürlüğe girer. Hibe anlaşmalarında değişiklik yapmaya Bakan yetkilidir.

Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı ülkeler, yabancı ülkelerin kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ve oluşturulacak uluslararası yardım konsorsiyumlarına nakdi hibe vermeye, Dışişleri Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığının uygun görüşü alınmak kaydıyla ilgili Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir. Söz konusu hibe tutarları Müsteşarlık bütçesine bu amaçla konulacak ödenekten karşılanır. Ekonomik ve mali işbirliği kapsamındaki hibe anlaşmalarına ilişkin hazırlık, temas ve müzakereler Müsteşarlık tarafından yürütülür ve Dışişleri Bakanlığı ile istişare edilerek sonuçlandırılır. Bunun dışında kalan hibe anlaşmalarına ilişkin hazırlık, temas ve müzakereler ise Devletin mali imkânları ile uyum sağlamak amacıyla Müsteşarlığın görüşünün alınması kaydıyla ilgili kuruluşlar tarafından yürütülerek sonuçlandırılır. Hibe vermeye ilişkin anlaşmalar Bakanlar Kurulu Kararı ile anlaşmada aksine bir hüküm bulunmamak kaydıyla imza tarihi itibarıyla yürürlüğe girer. Savunma ve güvenlik amaçlı hibeler hakkında bu fıkra hükümleri uygulanmaz.

YEDİNCİ BÖLÜM

Hazine Alacakları

Borç verilmesi

MADDE 10. - Türkiye Cumhuriyeti adına, yabancı ülkeler, yabancı ülkelerin kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ve oluşturulacak uluslararası yardım konsorsiyumlarına borç vermeye, bu borcun esas ve şartlarını belirlemeye, verilen borçların yeniden yapılandırılmasına, Müsteşarlığın görüşü ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bu kapsamda verilecek borç tutarları Müsteşarlık bütçesine bu amaçla konulacak ödenekten karşılanır. Bu borçlara dair anlaşmalara ilişkin her türlü hazırlık, temas ve müzakereler Müsteşarlık tarafından yürütülür ve sonuçlandırılır. Borç vermeye ilişkin anlaşmalar Bakanlar Kurulu Kararı ile anlaşmada aksine bir hüküm bulunmamak kaydıyla imza tarihi itibarıyla yürürlüğe girer.

Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketinin Yüksek Danışma ve Kredileri Yönlendirme Kurulu tarafından onaylanan yıllık programında yer alan yabancı ülkelere ve bu ülkelerdeki kuruluşlara açılacak 2 yıl veya daha uzun vadeli mal ve/veya hizmet satış sözleşmeleri veya bu tür sözleşmelerle eş değer finansal kiralama işlemleri ile ilgili resmi destekli ihracat kredilerinin esaslarını ve finansal hükümlerini düzenlemeye Bakan yetkilidir.

Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketinin Yüksek Danışma ve Kredileri Yönlendirme Kurulu tarafından onaylanan yıllık programında yer almayan ülkelerde ve OECD uzlaşması hükümlerine uygun olmayan, ancak ülkemizin çıkarları açısından özel önem arz eden projelerin kredilendirilmesine ilişkin anlaşmalar Müsteşarlığın uygun görüşü ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından onaylanır.

Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketinin yabancı ülkelere ve bu ülkelerdeki kuruluşlara verdiği kredilerin yeniden yapılandırılmasına ilişkin hususlar Müsteşarlığın uygun görüşü ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından onaylanır.

Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketinin kredi, sigorta ve garanti faaliyetleri nedeni ile yüklendiği işlemlerden doğabilecek politik riskleri garanti etmeye ve bu risklerden doğabilecek zararları ödemeye Bakan yetkilidir.

Hazine alacaklarının tahsili ve idaresi

MADDE 11. - Dış borcun ikrazı suretiyle kullanılan kredilerden, ikrazen ihraç edilmiş olan Devlet iç borçlanma senetlerinden ikraz edilen kuruluşlarca vadesinde Müsteşarlığa ödenmeyen kısımlar ve Hazine garantilerinden Müsteşarlıkça üstlenmeler ve Türkiye Cumhuriyeti adına, yabancı ülkeler, yabancı ülkelerin kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ve oluşturulacak uluslararası yardım konsorsiyumlarına verilen borçlar neticesinde doğan alacakların şartlarının belirlenmesine, tahsiline, takibine ve her türlü finansal tekniğin kullanılması suretiyle idaresine Bakan yetkilidir.

Dış borcun ikrazı suretiyle kullanılan kredilerden, ikraz edilen kuruluşlarca vadesinde Müsteşarlığa ödenmeyen kısımlar ve Hazine garantilerinden Müsteşarlıkça üstlenmeler neticesinde doğan alacaklar ile ikrazen ihraç edilmiş olan Devlet iç borçlanma senetlerinin borçlu tarafından ödenmemesi durumunda, bu tür alacaklar için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Vadesinde ödenmeyen Hazine alacaklarına 6183 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde gecikme zammı tahakkuk ettirilir.

Hazine garantileri kapsamında yapılan işlemler, dış borcun ikrazı suretiyle kullanılan kaynaklar ile bu Kanun kapsamında oluşan Hazine alacakları nedeniyle bu Kanunun 2 nci maddesinde sayılan kuruluşların hesap, bilgi ve belgelerini denetlemeye Müsteşarlık yetkilidir.

Genel ve katma bütçe dışı kuruluşlara genel bütçeden yapılacak aktarmalarda, Hazine alacaklarının kaynaktan tahsilatına ilgisine göre Bakan veya Maliye Bakanı yetkilidir.

Büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bunlara bağlı kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen projeler için Müsteşarlığın garantisini altında sağlanan veya dış borcun ikrazı suretiyle kullanılan krediler çerçevesinde ilgili belediye veya bağlı kuruluşun geri ödeme yükümlülüklerini karşılamak üzere gelirlerinin bir kısmının aktarılması amacıyla, proje uygulayıcı kuruluşun yetkili organlarının kararı ile bir Dış Borç Ödeme Hesabı oluşturulur. Dış Borç Ödeme Hesabı oluşturulmasına ilişkin yetkili organın kararı kesin olup belediye veya bağlı kuruluşun yönetim değişikliği veya başka bir kararı ile iptal edilemez veya gelirleri azaltacak şekilde değiştirilemez. Dış Borç Ödeme Hesabı oluşturulması ve işleyişine ilişkin esas ve usuller bir yönetmelik ile düzenlenir.

Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketi tarafından verilen krediler Hazine alacağı kapsamında takip edilmez.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Nakit, Borç ve Risk Yönetimi

Nakit, borç ve risk yönetimi

MADDE 12. - Makroekonomik dengeleri gözetererek maliye ve para politikaları ile uyumlu bir şekilde nakit akışlarının yönetilmesi ve en düşük maliyeti sağlayacak en uygun borçlanma düzeyinin benimsenmesi amacıyla mevcut riskler çerçevesinde gerekirse borç yapısının değiştirilmesi için işlemler yapılması ve bunun için gerekli alt yapının güçlendirilmesine, Türkiye Cumhuriyeti adına Bakanın verdiği yetki çerçevesinde, Müsteşarlık yetkilidir. Nakit akışlarının yönetiminin gerektirdiği faiz ödemeleri, borç ve risk yönetimi kapsamındaki finansal tekniklerin kullanılmasından kaynaklanan ödemeler Müsteşarlık bütçesine bu amaçla konulacak ödenekten karşılanır.

Müsteşarlık, piyasa yapıcılığı sistemini kurmaya, sistemin işleyiş esaslarını belirlemeye ve işleyiş ile ilgili her türlü tedbiri almaya veya sistemi kaldırmaya yetkilidir.

Konsolide bütçe ödemelerini zamanında yapabilmek, nakit akımları arasındaki dönemsel farklılıkların ödemeler üzerindeki olumsuz etkilerini önlemek amacıyla, kısa dönemli nakit ihtiyacını karşılamak için para piyasalarında nakit işlem yapmaya ve/veya yaptırmaya, Hazine hesaplarında oluşacak nakit fazlalıklarının değerlendirmek amacıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası aracılığıyla nemalandırılmasını teminen işlem yaptırmaya Bakan yetkilidir. Söz konusu kısa vadeli yükümlülüklerin toplamı, ilgili yıl bütçe başlangıç ödenekleri toplamının yüzde 1'ini geçemez. Nemalandırılacak tutar bu fıkra kapsamında belirtilen limiti aşamaz. Nemalandırmaya ilişkin usul ve esaslar Müsteşarlık ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası arasında müştereken tespit olunur.

Hazinenin Devlet dış boru kapsamında ortaya çıkan yükümlülüklerinin uluslararası sermaye piyasalarında mevcut muhtelif finansal araçlar vasıtasıyla yönetimi amacıyla, takas dahil her türlü türev ürüne ilişkin anlaşma yapmaya Bakan yetkilidir. Söz konusu anlaşmalar, anlaşmada aksine hüküm yoksa imzalandıkları tarih itibarıyla yürürlüğe girer. Bu anlaşmalara ilişkin temas ve müzakereler Müsteşarlık tarafından yürütülür ve sonuçlandırılır.

Borç ve risk yönetimi amacıyla daha önce ibrah olunan Devlet İç Borçlanma Senetleri işlemiş faizleri ödenerek veya piyasa koşullarından geri alınabilir, başka senetlerle değiştirilebilir veya gerektiğinde söz konusu senetlerin anaparaları ödenmeksizin sadece işlemiş faiz tutarları kupon ödeme tarihinden önce erken itfaya tabi tutulabilir. Ayrıca bu amaçla, takas dahil olmak üzere her türlü türev ürüne ilişkin finansal araçlar kullanılabilir.

Risk hesabı

MADDE 13. - Hazine garantileri kapsamında Müsteşarlık tarafından ödenen bütün tutarlar ile risk yönetimi kapsamında önceden öngörülmesi mümkün bulunmayan ödemeler, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde oluşturulan Müsteşarlığa ait risk hesabından karşılanır. Hesaptan, bu Kanunda belirtilen haller dışında kullanımı yapılamaz.

Risk hesabının kaynakları şunlardır:

- a) İkraz ücretleri,
- b) Garanti ücretleri,
- c) Hesaptan yapılan ödemeler karşılığında ilgili kuruluşlardan yapılan geri ödemeler ve gecikme zammı dahil tahsil edilen her türlü ödemeler,

d) Bu maddenin son fıkrasına göre sağlanan nemalar,

e) Bütçe Kanunlarıyla risk hesabına aktarılmak üzere öngörülen ödenekler.

Yılı bütçesine bu amaçla konulan ödenek bir başka tertibe aktarılamaz. Yılı bütçesinde risk hesabına aktarılması öngörülen ödeneklerin yetersiz olması halinde ilgili tertibe ödenek aktarmaya Maliye Bakanı yetkilidir.

Hesaptaki tutarlar günlük bazda nemalandırılır. Nemalandırmanın koşulları Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından belirlenir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Devlet Borçlarının Bütçeleştirilmesi

Devlet borçlarının bütçeleştirilmesi, muhasebeleştirilmesi ve raporlanması

MADDE 14. - Mali yıl içinde, türev ürünler dahil olmak üzere, ödenecek Devlet iç ve dış borç anapara ödemeleri ile iç ve dış borçlanma tutarlarını, Hazinesinin kısa vadeli nakit ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla para piyasalarından yapacağı borçlanma tutarlarını bütçe dışında özel hesaplarda izlemeye Bakan yetkilidir.

Her ne suretle olursa olsun, türev ürünler de dahil, yapılmış olan borçlardan doğan Devlet iç ve dış borç faizleri ile iskonto giderleri, genel giderler ile Hazinesinin kısa vadeli nakit ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla para piyasalarından yapacağı borçlanma faizleri bu amaçla bütçeye yeterli miktarda konulacak ödeneklerle karşılanır. Bu ödeneklerden bütçenin diğer kalemlerine hiçbir şekilde aktarma yapılamaz.

Devlet borcunun muhasebesi ile ilgili esas ve usuller Maliye Bakanlığı ve Müsteşarlık tarafından hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.

Kullanıcı ve borçlu bütün kamu kurum ve kuruluşları, Müsteşarlığın sahip olduğu iç ve dış yükümlülüklerin muhasebe kayıtlarına doğru ve zamanında aktarılmasını teminen, ikraz ve tahsis edilen kredilere ve sağlanan Hazine garantilerine ilişkin gerçekleşme bilgilerini ve Müsteşarlığın ihtiyaç duyduğu diğer bilgi ve belgeleri, kredi kullanımına aracılık eden kurum ve kuruluşlar da söz konusu kredilere ilişkin olarak temini talep edilen her türlü bilgiyi talep edilen süreler içinde ve talep edilen şartlarda Müsteşarlığa vermekle yükümlüdür.

Proje kredilerinden kullanılacak tutarlar için ilgili yıl bütçesinde kullanıcı kuruluşun talebine bağlı olarak kredi anlaşmalarında öngörülen kullanım dönemleri ve tutarlar gözönünde bulundurulurak yeterli ödenek tahsis edilir.

İkraz ve tahsis edilen krediler ve sağlanan Hazine garantileri kapsamında konsolide bütçeye tabi kullanıcı kuruluşlarca yapılacak her türlü yatırım harcaması, yılı bütçesinin ilgili tertipleriyle ilişkilendirilir. Bu kapsamda, genel ve katma bütçeli kuruluşlar tarafından proje kredisi olarak kullanılacak her türlü imkânın, kullanımdan önce bütçeleştirilmesi esastır. Ayrıca, konsolide bütçe dışındaki kuruluşlar tarafından proje kredisi olarak kullanılacak her türlü imkânın kullanımdan önce kuruluşların kendi bütçeleri ve muhasebe sistemleri içinde ödenek ve gider kaydedilmesi esastır.

Dış borcun ikrazı ve ikrazden ihraç edilmiş olan Devlet iç borçlanma senetleri suretiyle kullanılan finansman imkânları, ikraz edilen tarafından kredilerden Müsteşarlığa ödenen taksitler ile gecikme faiz ve cezaları bütçeye gelir kaydolunur.

Herhangi bir dış finansman kaynağından 2 nci maddede yer alan kuruluşlar için sağlanan dış finansman imkânlarından tüm kullanımlar dış borç kaydı yapılmak üzere, Müsteşarlığa bildirilir.

Dış borç kaydı yapılan tutarlara ilişkin bilgiler Müsteşarlıkça Maliye Bakanlığına bildirilir. Dış borç kaydının yapılmasına ilişkin esas ve usuller Müsteşarlık tarafından belirlenir. Bu kullanımların bütçeleştirilmesine ve muhasebeleştirilmesine ilişkin esas ve usuller ise Maliye Bakanlığı ve Müsteşarlık tarafından birlikte belirlenir.

Dış borcun tahsisi yoluyla kullanılan dış finansman imkânlarının borç servisi Müsteşarlık tarafından yapılır.

Müsteşarlıkça bu Kanun kapsamında herhangi bir dış finansman veya türev ürüne ilişkin olarak yapılan anlaşmaların yürürlüğe girmesini sağlayacak kanuni düzenlemelerin tamamlanmasına kadar, anlaşmalar gereğince peşin ödenmesi gereken komisyon, ücret, garanti ücreti ve benzeri giderler bütçeden mahsup edilecek ödemeler hesabı ile ilişkilendirilerek Müsteşarlık tarafından yapılabilir.

Vadesinde ödenmediği takdirde gecikme faizi doğuracak Devlet iç borcu ve Devlet dış borcu ile ilgili ödenegün yetersiz kalması halinde ödemeler bütçeden mahsup edilecek ödemeler hesabı ile ilişkilendirilerek Müsteşarlık tarafından yapılabilir.

Uluslararası sermaye piyasalarında gerçekleştirilen tahvil ihraçlarına ilişkin komisyon, ücret ve masraflar, yılı bütçe ödenekleriyle ilişkilendirilmek suretiyle tahvil ihracına ilişkin anlaşma hükümleri çerçevesinde ihraç tutarından mahsup edilerek ödenebilir.

Genel ve katma bütçeli kuruluşlarca kullanılmak üzere sağlanan aynı ve nakdi hibe tutarlarını özel gelir ve özel ödenek olarak kaydettermeye Müsteşarlığın teklifi üzerine Maliye Bakanı yetkilidir.

Müsteşarlıkça dış finansman kaynağından sağlanan Devlet dış borcu ile ilgili ve buna dair borçlanma anlaşmaları ile borç ve risk yönetimi amacıyla gerçekleştirilen her türlü anlaşmada öngörülen bütün ödeme ve işlemler ile Müsteşarlık tarafından sağlanan hibelerden karşılanmak üzere ithal edilen malzeme ve ekipman için yılı bütçesinde iç para ve vergi karşılıkları olarak yeterli ödenek konur ve bu ödeneklerden bütçenin diğer kalemlerine hiç bir şekilde aktarma yapılamaz.

Müsteşarlıkça yabancı ülkelere, bu ülkelerdeki kurum ve kuruluşlara, uluslararası kuruluşlara sağlanan danışmanlık hizmetlerinden elde edilecek gelirlerle, yasal hakları Müsteşarlığa ait olup da yabancı ülkelere, bu ülkelerdeki kurum ve kuruluşlarla uluslararası kuruluşlara ücreti karşılığında kullanılan ve/veya satılan yazılım ve benzeri varlıklardan elde edilecek gelirler Maliye Bakanlığı tarafından bütçeye özel gelir, Müsteşarlık bütçesine özel ödenek kaydedilir.

Devlet borcu ve Hazine garantilerinin uygulama sonuçları Müsteşarlıkça hazırlanarak ilgili yıl kesin hesap cetveli ile birlikte Hazine genel hesabına dahil edilmek üzere Maliye Bakanlığına gönderilir. İlgili bütçe yılı içinde sağlanan iç ve dış finansman imkânları, sağlanan Hazine garantileri, Risk Hesabı, alınan ve verilen hibeler, dış borcun devri, dış borcun ikrazı ve dış borcun tahsisine ilişkin bilgilerle finans piyasalarına ve borç yönetimine ilişkin değerlendirmelerin yer aldığı Kamu Borç Yönetimi Raporu üçer aylık dönemler itibarıyla Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına, Bakanlar Kuruluna sunulmak üzere Başbakanlığa, Maliye Bakanlığına, Sayıştay Başkanlığına ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına gönderilir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu yılda bir kez bilgilendirilir.

ONUNCU BÖLÜM Çeşitli Hükümler

Vergi, resim, harç ve fon istisnası

MADDE 15. - Müsteşarlıkça ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetlerinin faiz ve anapara ödemeleri ile 6 ncı maddenin son fıkrasında yer alan mali servis anlaşmasında yer alacak ödemeler

ve bunların dışında kalan diğer Devlet iç borçları ile ilgili gider, işlemler ve kağıtlar, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu hükümleri saklı olmak koşulu ile her türlü vergi, resim, harç ve fondan istisnadır.

Müsteşarlık tarafından borçlu sıfatıyla veya Hazine garantileri ile sağlanan;

a) Program kredisi, hibe ve proje kredilerinin temini, ikrazı, devri, tadili veya uzatılmasına ilişkin işlemler ve kağıtlar,

b) Uluslararası sermaye piyasalarında kullanılan finansman araçları ile yapılacak borçlanma anlaşmalarında öngörülen ödemeler, işlemler ve kağıtlar ve bu piyasalarda ihraç edilen menkul kıymetler,

c) Devlet dış borçlarının uluslararası sermaye piyasalarında kullanılan türev ürünler dahil olmak üzere her türlü finansal araçlar vasıtasıyla yönetilmesine veya yeniden yapılandırılmasına ilişkin anlaşmalarda öngörülen işlemler ve kağıtlar, her türlü vergi, resim, harç ve fondan istisnadır.

Avrupa Birliğinden sağlanacak hibelere ilişkin işlem ve kağıtlar (a) bendi hükümleri kapsamındadır.

Düzenleme yapma ve danışmanlık hizmetleri

MADDE 16. - Bu Kanun kapsamında yer alan borçlanma ve garanti limiti, iç ve dış borçlanma, dış borcun devir, ikraz ve tahsisi, hibe alma ve verme, Hazine garantileri, garantisiz kamu borçlarına izin verilmesi, Hazine alacakları, nakit, borç ve risk yönetimi, risk hesabının işleyişi, uluslararası kredili ihaleye çıkma ve özel ihale usulleri ile sair konuların uygulanmasına yönelik esas ve usuller çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir.

Bu Kanun kapsamında yer alan hususlara ilişkin her türlü değişiklik, ancak bu Kanuna hüküm eklemek veya bu Kanunda değişiklik yapılmak suretiyle yapılabilir. Diğer kanunlarda bu Kanunda yer alan hususlara ilişkin olarak yapılan düzenlemeler, bu Kanun uygulamaları açısından geçersizdir.

Müsteşarlığı bu Kanun hükümleri dışında olup da nakit ya da nakit dışı yükümlülük altına sokabilecek her türlü düzenlemede Müsteşarlığın uygun görüşü aranır.

Müsteşarlık, nakit, borç ve risk yönetimine yönelik olarak yabancı ülkelere, bu ülkelerdeki kurum ve kuruluşlara, uluslararası kuruluşlara bir ücret karşılığı veya ücret alınmaksızın danışmanlık hizmeti sağlayabilir. Bu kapsamda yasal hakları Müsteşarlığa ait bulunan yazılım, lisans ve benzeri varlıklar, Müsteşarlıkça ücreti karşılığı kullanılabilir, satılabilir veya hibe edilebilir.

Değiştirilen, yürürlükten kaldırılan ve uygulanmayacak hükümler

MADDE 17. -A) 20/12/1994 tarih ve 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 2. maddesinin (a) fıkrasında yer alan "yönetmek ve nemalandırmak" ifadesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki ibare eklenmiştir.

"kamu borç portföyü, Hazine garantileri ve Hazine alacakları ile ilgili her türlü analiz ve risk değerlendirmesini yapmak, ilgili diğer Müsteşarlık birimleriyle işbirliği içinde borçlanma politika, ilke ve stratejilerini belirlemek, uzun vadeli ve yıllık borçlanma programlarını hazırlamak, risk yönetimi kapsamında alınacak tedbirleri tespit etmek, uygulamayı değerlendirmek ve raporlamak"

B) 5/5/1969 tarihli ve 1173 sayılı Milletlerarası Münasebetlerin Yürütülmesi ve Koordinasyonu Hakkında Kanun ile 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Milletlerarası Andlaşmaların Yapılması, Yürürlüğü ve Yayınlanması ile Bazı Andlaşmaların Yapılması İçin Bakanlar Kuruluna Yetki Verilmesi Hakkında Kanun ile 4726 sayılı 2002 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz.

2/2/1981 tarihli ve 2380 sayılı Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanununun ek 4 üncü maddesinin (2) numaralı bendinde yer alan "ile Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın bağlı olduğu Bakan'ın onayı ile ülkenin dış kredi itibarı gözetilerek Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından alacaklısına ödenen diğer dış kredi ödemelerinden doğan borçları" ibaresi yürürlükten kaldırılmış ve aynı maddeye aşağıdaki bent eklenmiştir.

"6. (1) ve (2) numaralı bentlere göre kesinti yapılması, borcun yasal yollardan takibini ve tahsilini engellemez."

ONBİRİNCİ BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1. - Bu Kanununun 12 nci maddesi ile getirilen uygulamalar ve risk yönetimine yönelik teknik alt yapının oluşturulması için gerekli düzenlemeler 31/12/2002 tarihine kadar Müsteşarlık tarafından tamamlanır.

GEÇİCİ MADDE 2. - Bu Kanununun yürürlüğe girmesinden önce kamu kurum ve kuruluşlarının yurt içi piyasalardan yaptığı Hazine garantisine ve/veya kefaletine haiz borçlanmaların üstlenilmesi durumunda doğan alacaklar, kamusal hizmet ve ilişkilerden doğmuş sayılır ve bu alacakların şartlarının belirlenmesine, tahsiline, takibine ve her türlü finansal tekniğin kullanılması suretiyle idaresine Bakan yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 3. - Bu Kanununun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla mevcut bulunan Hazine alacaklarına tahakkuk etmiş bulunan gecikme faiz ve cezalarının miktarları, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren dördüncü ayın sonuna kadar ilgisine bildirilir. Bu bildirimde bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde borçlunun uzlaşma talebinde bulunabileceği belirtilir. Bu süre içinde uzlaşma talebinde bulunan kurum ve kuruluşlara uzlaşma komisyonu tarafından uzlaşma görüşmesinin yapılacağı gün bildirilir. Bu süre iki ayı geçemez. Uzlaşma için ilgilinin en üst seviyeden yetkili mercii vasıtasıyla ve yazı ile Müsteşarlığa başvurusu şarttır.

Uzlaşma komisyonu Bakan tarafından Hazine alacaklarının idaresi, takip ve tahsil ile ilgili görevli personel arasından tayin edilen bir başkan ve iki üyeden oluşur. Komisyon oy çokluğuyla karar verir. Komisyonun uzlaşabileceği miktarın alt sınırı ve vade yapısının genel esasları Bakan tarafından belirlenir ve uzlaşma görüşmesinden önce komisyona yazılı olarak bildirilir. Uzlaşma müzakereleri ilk görüşmenin başladığı günü takiben en geç 10 iş günü içerisinde neticelendirilir. Uzlaşmanın sağlanması halinde, durum tarafların imzalayacağı bir tutanakla tespit olunur ve Bakan onayını takiben alacağın yeni şartlar çerçevesinde yapılandırılması sağlanır. Söz konusu süre içinde uzlaşmanın vaki olmaması halinde, durum taraflarca imzalanan bir tutanakla tespit edilir ve Hazine alacağının 6183 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde takip ve tahsil için gerekli işlemler başlatılır. Uzlaşmanın sağlanamaması halinde aynı alacaklar için yeni bir uzlaşma talebinde bulunulamaz.

Uzlaşılacak tutarlara ilişkin yükümlülüklerin borçlu tarafından vadesinde yerine getirilmemesi halinde uzlaşma yapılmamış sayılır ve Hazine alacağı 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir.

Uzlaşma başvuru süresi içinde uzlaşma talebinde bulunmayan kurum ve kuruluşlardan olan Hazine alacağının 6183 sayılı Kanun çerçevesinde tahsil ve takibi için gerekli işlemler başlatılır.

GEÇİCİ MADDE 4. - Marmara ve Düzce depremleri sonrası, deprem bölgelerinde acil yardım ve yeniden yapılandırma, rehabilitasyon projelerinin finansmanı amacıyla, Dünya Bankası, Avrupa Yatırım Bankası, Avrupa Konseyi Kalkınma Bankası, İslam Kalkınma Bankası, Körfez İşbirliği Konseyi Ülkelerinin ilgili finans kuruluşlarından ve aynı amaçla yabancı ülke hükümetleri ile, yabancı ülkelerin kredi kuruluşları ve uluslararası kurumlardan, Türkiye Cumhuriyeti'nin borçlu sıfatıyla sağladığı ve bu amaç için sağlanacak kredileri genel ve katma bütçeli kuruluşlar dışında kalan kamu kurum ve kuruluşlarına karşılıksız tahsis etmeye Hazine Müsteşarlığı'nın bağlı bulunduğu Bakan yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 5. - Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattı projesi kapsamında ve projenin süresi boyunca geçerli olmak üzere;

a) Akdedilmiş olan ev sahibi ülke anlaşması, anahtar teslimi yapım sözleşmesi, hükümet garantisi anlaşması ve bu proje tahtındaki akdedilecek diğer anlaşmalarla ilgili belge ve sair dokümanların imzalanmasına,

b) (a) bendinde belirtilen anlaşmalar ile diğer ilgili belge ve anlaşmalarla sair dokümanlar tahtında Türkiye Cumhuriyeti ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından taahhüt edilen her türlü ödeme, tamamlama, performans ve sair yükümlülüklerin ifasına yönelik olarak ilgili anlaşmalarda öngörülen taraflara garanti verilmesine, bahsekonu taahhütlerin anlaşmalarda öngörüldüğü şekilde gereği gibi kısmen ya da tamamen yerine getirilmemesi halinde ortaya çıkacak her türlü ödeme yükümlülüğünün Türkiye Cumhuriyeti adına garanti edilmesine,

c) (a) ve (b) bentlerinde belirtilen anlaşmalar ile diğer ilgili belge ve anlaşmalarla sair dokümanları imzalayan ve imzalayacak ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının tespitine ve yetkilendirilmesine,

Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Yürürlük

MADDE 18. - Bu Kanunun;

a) 5 inci maddesi, 6 ncı maddesinin birinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları, 8 inci maddenin üçüncü ve dördüncü fıkraları, 9 uncu maddesinin ikinci fıkrası, 13 üncü maddesi ile 14 üncü maddesinin beşinci, altıncı, onüçüncü ve onaltıncı fıkraları 1/1/2003 tarihinde,

b) 6 ncı maddesinin ikinci fıkrası, 1/1/2004 tarihinde,

c) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,

Yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 19. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

KAMU FİNANSMANI VE BORÇ YÖNETİMİNİN DÜZENLENMESİ HAKKINDA KANUN TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1. - Bu Kanunun amacı; ülkenin kalkınma hedeflerini dikkate alarak, piyasalarda güven ve istikrarı koruyarak ve makroekonomik dengeleri gözетerek, Devletin iç ve dış borçlanmasına, hibe almasına, borç ve hibe vermesine nakit yönetiminin maliye ve para politikaları ile koordineli bir şekilde yürütülmesine, verilecek garantilerin, bu borçlanma ve garantilerden doğan finansal alacaklar ile Devlet iç ve Devlet dış borcunun etkin bir şekilde yönetimine ve izlenmesine, Hazine Müsteşarlığı ile 2 no' maddede yer alan kuruluşlar arasındaki mali ilişkilerin düzenlenmesine ve bu hususlar dahil olmak üzere Müsteşarlık tarafından üstlenilen her türlü mali yükümlülüğün geri ödenmesi, bütçeleştirilmesi ve muhasebeleştirilmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2. - Bu Kanun; genel ve katma bütçeli kurum ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüslerini, özel hukuk hükümlerine tabi olmakla beraber sermayesinin yüzde 50'sinden fazlası kamuya ait olan kuruluşları, fonları, kamu bankalarını, yatırım ve kalkınma bankalarını, büyükşehir belediyelerini, belediyeleri ve bunlara bağlı kuruluşlar ile sair yerel

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

KAMU FİNANSMANI VE BORÇ YÖNETİMİNİN DÜZENLENMESİ HAKKINDA KANUN TASARISI

(Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun ile Hazine Müsteşarlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun ve Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunla Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1. - Bu Kanunun amacı; ülkenin kalkınma hedeflerini dikkate alarak, piyasalarda güven ve istikrarı koruyarak ve makroekonomik dengeleri gözетerek, Devletin iç ve dış borçlanmasına, hibe almasına, borç ve hibe vermesine, nakit yönetiminin maliye ve para politikaları ile koordineli bir şekilde yürütülmesine, verilecek garantilerin, bu borçlanma ve garantilerden doğan finansal alacaklar ile Devlet iç ve Devlet dış borcunun etkin bir şekilde yönetimine ve izlenmesine, Hazine Müsteşarlığı ile 2 no' maddede yer alan kuruluşlar arasındaki mali ilişkilerin düzenlenmesine ve bu hususlar dahil olmak üzere Müsteşarlık tarafından üstlenilen her türlü mali yükümlülüğün geri ödenmesi, ilgili bütçe hesaplarına kaydedilmesi ve raporlanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2. - Bu Kanun; genel, katma ve özerk bütçeli kurum ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüslerini, özel hukuk hükümlerine tabi olmakla beraber sermayesinin yüzde 50'sinden fazlası kamuya ait olan kuruluşları, fonları, kamu bankalarını, yatırım ve kalkınma bankalarını, büyükşehir belediyelerini, belediyeleri ve bunlara bağlı kuruluşlar ile sair yerel

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

yönetim kuruluşlarını, sivil toplum örgütlerini ve yap-işlet-devret, yap-işlet ve işletme hakkı devri ve benzeri finansman modelleri çerçevesinde gerçekleştirilmesi öngörülen projeler kapsamında ödeme yükümlülükleri garanti edilen kuruluşları kapsar.

Tanımın

MADDE 3. - Bu Kanunda yer alan;

Bakan : Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakan,

Müsteşarlık : Hazine Müsteşarlığını,

Müsteşar : Hazine Müsteşarını,

Borç servisi : Devlet iç borcu ve Devlet dış borcundan doğan anapara ve faiz ödemeleri ile bu borçlara ilişkin iskonto giderleri ile ücret ve diğer ödemeleri,

Devlet borcu : Türkiye Cumhuriyeti adına Müsteşarlığın borçlu sıfatı ile taraf olduğu ya da üstlendiği her türlü mali yükümlülükleri,

Devlet dış borcu : Müsteşarlık tarafından herhangi bir dış finansman kaynağından belirli bir itfa planına göre geri ödenmek üzere sağlanan finansman imkânları ile Hazine garantileri kapsamında Müsteşarlık tarafından üstlenilen her türlü mali yükümlülükleri,

Devlet iç borcu : Müsteşarlık tarafından yurt içinde ihraç olunan Devlet iç borçlanma senetleri, Hazinenin geçici nakit ihtiyacını karşılamak için yurt içi piyasalardan yaptığı borçlanmalar ve senede bağlı olup olmadığına bakılmaksızın Müsteşarlık tarafından üstlenilen her türlü mali yükümlülükleri,

Devlet iç borçlanma senetleri : Müsteşarlık tarafından yurt içinde ihraç edilen borçlanma senetlerini,

Devlet tahvili : İhraç edildikleri tarih itibarıyla bir yıl (364 gün) ve daha uzun vadeli Devlet iç borçlanma senetlerini,

Dış borcun devri : Müsteşarlık tarafından herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan dış finansman imkânlarının ekonominin

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

yönetim kuruluşlarını, yap-işlet-devret, yap-işlet ve işletme hakkı devri ve benzeri finansman modelleri çerçevesinde gerçekleştirilmesi öngörülen projeler kapsamında ödeme yükümlülükleri Hazine Müsteşarlığınca garanti edilen kuruluşları ve hibelerle sınırlı olmak kaydıyla sivil toplum örgütlerini kapsar.

Tanımlar

MADDE 3. - Bu Kanunda yer alan;

Bakan: Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakan,

Müsteşarlık: Hazine Müsteşarlığını,

Müsteşar: Hazine Müsteşarını,

Borç servisi: Devlet iç borcu ve Devlet dış borcundan doğan anapara ve faiz ödemeleri ile bu borçlara ilişkin iskonto giderleri ile ücret ve diğer ödemeleri,

Devlet borcu: Türkiye Cumhuriyeti adına Müsteşarlığın borçlu sıfatı ile taraf olduğu ya da üstlendiği her türlü mali yükümlülükleri,

Devlet dış borcu: Müsteşarlık tarafından herhangi bir dış finansman kaynağından belirli bir itfa planına göre geri ödenmek üzere sağlanan finansman imkanları ile Hazine garantileri kapsamında Müsteşarlık tarafından üstlenilen her türlü mali yükümlülükleri,

Devlet iç borcu: Müsteşarlık tarafından yurt içinde ihraç olunan Devlet iç borçlanma senetleri, Hazinenin geçici nakit ihtiyacını karşılamak için yurt içi piyasalardan yaptığı borçlanmalar ve senede bağlı olup olmadığına bakılmaksızın Müsteşarlık tarafından üstlenilen her türlü mali yükümlülükleri,

Devlet iç borçlanma senetleri: Müsteşarlık tarafından yurt içinde ihraç edilen borçlanma senetlerini,

Devlet tahvili: İhraç edildikleri tarih itibarıyla bir yıl (364 gün) ve daha uzun vadeli Devlet iç borçlanma senetlerini,

Dış borcun devri: Müsteşarlık tarafından herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan dış finansman imkânlarının ekonominin

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

çeşitli sektörlerinde gelişmeyi sağlamak ve/veya finansman ihtiyacını karşılamak üzere genel ve katma bütçe dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ile bankalara ve sivil toplum örgütlerine, anlaşmanın mali şartları ile birlikte, asıl borçlusu bu kuruluşlar olmak kaydıyla aktarılmasını,

Dış borcun ikrazı : Müsteşarlık tarafından herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan dış finansman imkânlarının ekonominin çeşitli sektörlerinde gelişmeyi sağlamak ve/veya finansman ihtiyacını karşılamak üzere genel ve katma bütçe dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ile yatırım ve kalkınma bankalarına gerektiğinde anlaşmanın mali şartlarına bağlı kalmaksızın aktarılmasını,

Dış borcun tahsisi : Müsteşarlık tarafından herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan dış finansman imkânlarının ekonominin çeşitli sektörlerinde gelişmeyi sağlamak ve/veya finansman ihtiyacını karşılamak üzere, genel ve katma bütçeli kamu kurum ve kuruluşlarına anlaşmadaki amaca sadık kalınarak kullandırılmasını,

Dış finansman : Herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan Devlet dış borcu, garantili imkân ve hibe veya münferiden bunların her birini,

Dış finansman kaynağı : Dış finansman sağlayan yabancı ülkeler, ülkelerce oluşturulan birlikler, resmi finansman fonları, uluslararası ve bölgesel kuruluşlar ile uluslararası sermaye ve finansman piyasalarında faaliyet gösteren yatırım bankaları da dahil olmak üzere bankalar, satıcı veya alıcı kredisi sağlayan kuruluşlar ile firmalar veya münferiden bunların her birini,

Dış imkân : Bu Kanun kapsamında yer alan kuruluşların kendi adına herhangi bir dış finansman kaynağından Hazine garantileri olmaksızın sağladıkları finansman imkânı ve hibeyi,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

çeşitli sektörlerinde gelişmeyi sağlamak ve/veya finansman ihtiyacını karşılamak üzere genel ve katma bütçe dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ile bankalara, anlaşmanın mali şartları ile birlikte, asıl borçlusu bu kuruluşlar olmak kaydıyla aktarılmasını,

Dış borcun ikrazı : Müsteşarlık tarafından herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan dış finansman imkânlarının ekonominin çeşitli sektörlerinde gelişmeyi sağlamak ve/veya finansman ihtiyacını karşılamak üzere genel ve katma bütçe dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ile yatırım ve kalkınma bankalarına gerektiğinde anlaşmanın mali şartlarına bağlı kalmaksızın aktarılmasını,

Dış borcun tahsisi : Müsteşarlık tarafından herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan dış finansman imkânlarının ekonominin çeşitli sektörlerinde gelişmeyi sağlamak ve/veya finansman ihtiyacını karşılamak üzere, genel ve katma bütçeli kamu kurum ve kuruluşlarına anlaşmadaki amaca sadık kalınarak kullandırılmasını,

Dış finansman : Herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan Devlet dış borcu, garantili imkân ve hibe veya münferiden bunların her birini,

Dış finansman kaynağı : Dış finansman sağlayan yabancı ülkeler, ülkelerce oluşturulan birlikler, resmi finansman fonları, uluslararası ve bölgesel kuruluşlar ile uluslararası sermaye ve finansman piyasalarında faaliyet gösteren yatırım bankaları da dahil olmak üzere bankalar, satıcı veya alıcı kredisi sağlayan kuruluşlar ile firmalar veya münferiden bunların her birini,

Dış imkân : Bu Kanun kapsamında yer alan kuruluşların kendi adına herhangi bir dış finansman kaynağından Hazine garantileri olmaksızın sağladıkları finansman imkânı ve hibeyi,

Garanti ücreti : Hazine garantileri nedeniyle lehine garanti verilen taraftan verilecek her

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Garanti ücreti : Hazine garantileri nedeniyle lehine garanti verilen taraftan bir defaya mahsus olmak kaydıyla alınan ücreti,

Garantili imkân : Bu Kanun kapsamında yer alan kuruluşlara sağlanan Hazine geri ödeme garantisi, Hazine yatırım garantisi ve Hazine ülke garantisini,

Genel giderler : Devlet borununun yürütülmesi ve yönetilmesi için yapılan kayıt ve tescil giderleri, kredi derecelendirme kuruluşlarına ödenen ücretler, avukatlık ücreti, müşavirlik ücreti, kur farkları, komisyon ödemeleri, Devlet iç borçlanma senetleri basım ve ilan giderleri ile benzeri tüm masraf ve giderleri,

Hazine alacağı : Herhangi bir dış finansman kaynağından temin edilen finansman imkânları için verilen Hazine garantileri veya bu imkânların ikrazi suretiyle kullanılması ya da bunlar dışında olmakla birlikte ilgili mevzuattan kaynaklanan işlemler nedeniyle doğan ve Hazine tarafından üstlenilen her türlü ödemeye ve/veya Hazine tarafından ikrazen ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetlerine ilişkin olarak ortaya çıkan alacağı,

Hazine bonusu : İhraç edildikleri tarih itibarıyla vadeleri bir yıldan kısa olan (364 güne kadar) Devlet iç borçlanma senetlerini,

Hazine garantileri : Hazine geri ödeme garantisi, Hazine yatırım garantisi, Hazine karşı garantisi ve Hazine ülke garantisi veya münferiden herbirini,

Hazine geri ödeme garantisi : Kamu iktisadi teşebbüsleri, özel hukuk hükümlerine tâbi olmakla beraber sermayelerinin yüzde 50'sinden fazlası kamuya ait olan kuruluşlar, fonlar, kamu bankaları, yatırım ve kalkınma bankaları, büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bunlara bağlı kuruluşlar ile sair yerel yönetim kuruluşları lehine bu kuruluşların dış finansman kaynağından sağladıkları dış borçlarının geri ödenmesi hususunda verilen garantileri,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

garanti için bir defaya mahsus olmak kaydıyla alınan ücreti,

Garantili imkân : Bu Kanun kapsamında yer alan kuruluşlara sağlanan Hazine geri ödeme garantisi, Hazine yatırım garantisi ve Hazine ülke garantisini,

Genel giderler : Devlet borununun yürütülmesi ve yönetilmesi için yapılan kayıt ve tescil giderleri, kredi derecelendirme kuruluşlarına ödenen ücretler, avukatlık ücreti, müşavirlik ücreti, kur farkları, komisyon ödemeleri, Devlet iç borçlanma senetleri basım ve ilan giderleri ile benzeri tüm masraf ve giderleri,

Hazine alacağı : Herhangi bir dış finansman kaynağından temin edilen finansman imkânları için verilen Hazine garantileri veya bu imkânların ikrazi suretiyle kullanılması ya da bunlar dışında olmakla birlikte ilgili mevzuattan kaynaklanan işlemler nedeniyle doğan ve Hazine tarafından üstlenilen her türlü ödemeye ve/veya Hazine tarafından ikrazen ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetlerine ilişkin olarak ortaya çıkan alacağı,

Hazine bonusu : İhraç edildikleri tarih itibarıyla vadeleri bir yıldan kısa olan (364 güne kadar) Devlet iç borçlanma senetlerini,

Hazine garantileri : Hazine geri ödeme garantisi, Hazine yatırım garantisi, Hazine karşı garantisi ve Hazine ülke garantisi veya münferiden herbirini,

Hazine geri ödeme garantisi : Kamu iktisadi teşebbüsleri, özel hukuk hükümlerine tabi olmakla beraber sermayelerinin yüzde 50'sinden fazlası kamuya ait olan kuruluşlar, fonlar, kamu bankaları, yatırım ve kalkınma bankaları, büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bunlara bağlı kuruluşlar ile sair yerel yönetim kuruluşları lehine bu kuruluşların dış finansman kaynağından sağladıkları dış borçlarının geri ödenmesi hususunda verilen garantileri,

Hazine yatırım garantisi : Yap-işlet-devret, yap-işlet ve işletme hakkı devri ve benzeri

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Hazine yatırım garantisi : Yap-işlet-devret, yap-işlet ve işletme hakkı devri ve benzeri finansman modelleri kapsamında ilgili mevzuat hükümlerine dayanan ve bunlarla sınırlı olmak üzere verilen garantileri,

Hazine karşı garantisi : Herhangi bir dış finansman kaynağının ihdas ettiği garanti programları çerçevesinde kamu iktisadi teşebbüsleri, özel hukuk hükümlerine tâbi olmakla beraber sermayelerinin yüzde 50'sinden fazlası kamuya ait olan kuruluşlar, fonlar, kamu bankaları, yatırım ve kalkınma bankaları, büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bunlara bağlı kuruluşlar ile sair yerel yönetim kuruluşlarının borçlu sıfatıyla uluslararası piyasalardan temin edecekleri finansman imkânları için bir dış finansman kaynağı tarafından verilen garantiye karşı verilen garantiler ile herhangi bir dış finansman kaynağının ihdas ettiği garanti programları çerçevesinde yap-işlet-devret, yap-işlet ve işletme hakkı devri ile benzeri finansman modelleri kapsamında gerçekleştirilecek projelerle ilgili olarak, mevzuatta öngörülen Hazine garantileri ile sınırlı olmak ve şartları Müsteşarlık tarafından müzakere edilmek üzere, bir dış finansman kaynağı tarafından verilen garantiye karşı verilen garantileri,

Hazine ülke garantisi: Yabancı ülkelerin herhangi bir dış finansman kaynağından sağlayacakları finansmanın geri ödenmesi hususunda verilen garantileri,

Hazine saymanlığı: Müsteşarlık Devlet Borçları, İç Ödemeler ve Dış Ödemeler Saymanlıklarının herbirini,

Hibe: Herhangi bir dış finansman kaynağından geri ödeme yükümlülüğü olmaksızın Türkiye Cumhuriyetinin aldığı ayni ve/veya nakdi mali yardım ile Türkiye Cumhuriyetinin yabancı ülkelere verdiği nakdi mali yardımı,

İhraç tutarı: Herbir menkul kıymetin satış fiyatı ile nominal miktarının çarpılması suretiyle hesaplanan tutarı,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

finansman modelleri kapsamında ilgili mevzuat hükümlerine dayanan ve bunlarla sınırlı olmak üzere verilen garantileri,

Hazine karşı garantisi: Herhangi bir dış finansman kaynağının ihdas ettiği garanti programları çerçevesinde kamu iktisadi teşebbüsleri, özel hukuk hükümlerine tabi olmakla beraber sermayelerinin yüzde 50'sinden fazlası kamuya ait olan kuruluşlar, fonlar, kamu bankaları, yatırım ve kalkınma bankaları, büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bunlara bağlı kuruluşlar ile sair yerel yönetim kuruluşlarının borçlu sıfatıyla uluslararası piyasalardan temin edecekleri finansman imkânları için bir dış finansman kaynağı tarafından verilen garantiye karşı verilen garantiler ile herhangi bir dış finansman kaynağının ihdas ettiği garanti programları çerçevesinde yap-işlet-devret, yap-işlet ve işletme hakkı devri ile benzeri finansman modelleri kapsamında gerçekleştirilecek projelerle ilgili olarak, mevzuatta öngörülen Hazine garantileri ile sınırlı olmak ve şartları Müsteşarlık tarafından müzakere edilmek üzere, bir dış finansman kaynağı tarafından verilen garantiye karşı verilen garantileri,

Hazine ülke garantisi: Yabancı ülkelerin herhangi bir dış finansman kaynağından sağlayacakları finansmanın geri ödenmesi hususunda verilen garantileri,

Hazine saymanlığı: Müsteşarlık Devlet Borçları, İç Ödemeler ve Dış Ödemeler Saymanlıklarının herbirini,

Hibe: Herhangi bir dış finansman kaynağından geri ödeme yükümlülüğü olmaksızın Türkiye Cumhuriyetinin aldığı ayni ve/veya nakdi mali yardım ile Türkiye Cumhuriyetinin yabancı ülkelere verdiği nakdi mali yardımı,

İhraç tutarı: Her bir menkul kıymetin satış fiyatı ile nominal tutarının çarpılması suretiyle hesaplanan değeri,

İkraz ücreti: Dış borcun ikrazı nedeniyle ikraz edilen taraftan ikraz edilen tutar üzerin-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

İkraz ücreti: Dış borcun ikrazı nedeniyle ikraz edilen taraftan ikraz edilen tutar üzerinden bir defaya mahsus olmak kaydıyla alınan ücreti,

Nakit Devlet iç borçlanma senetleri: Karşılığında Hazineye nakit imkânı sağlayan Devlet iç borçlanma senetlerini,

Net borçlanma kullanımı: Yıl içinde yapılan borçlanmalardan yıl içinde vadesi gelen anapara ödemelerinin düşürülmesi ile elde edilen tutarı,

Özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri: İlgili yıl bütçe kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde ihraç edilmiş olan ve karşılığında herhangi bir nakit girişi sağlanmayan Devlet iç borçlanma senetlerini,

Para piyasası nakit işlemleri: Hazinesin kısa vadeli nakit ihtiyacını karşılamak üzere Devlet iç borçlanma senedi çıkarmaksızın yapılan azami 30 gün vadeli borçlanmalar ile kısa vadeli Hazine nakit fazlasını değerlendirmek üzere yapılan azami 30 gün süreli işlemleri,

Piyasa yapıcılığı: Devlet iç borçlanma senetleri ihalelerinde ve söz konusu senetlerin ikincil piyasa işlemlerinde etkinliğin artırılması amacıyla önceden belirlenen kriterlere göre seçilmiş bankalara Müsteşarlık tarafından bazı hak ve görevler verilmesini içeren sistemi,

Piyasa yapıcısı: Devlet iç borçlanma senetleri ihalelerinde ve söz konusu senetlerin ikincil piyasa işlemlerinde etkinliğin artırılması amacıyla önceden belirlenen kriterlere göre seçilmiş bankayı,

Program kredisi: Müsteşarlık tarafından ülkenin makroekonomik programları çerçevesinde, doğrudan veya garantisi altında, kamunun finansman ihtiyacının karşılanması amacıyla herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan finansman imkânını,

Proje: Yıllık yatırım programlarında yer alan projeler, millî savunma projeleri ile yap-iş-

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

den bir defaya mahsus olmak kaydıyla alınan ücreti,

Nakit Devlet iç borçlanma senetleri: Karşılığında Hazineye nakit imkânı sağlayan Devlet iç borçlanma senetlerini,

Net borç kullanımı: Yıl içinde yapılan iç ve dış borçlanmalardan yıl içinde vadesi gelen anapara ödemelerinin düşülmesi ile elde edilen tutarı,

Özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri: İlgili yıl bütçe kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde ihraç edilmiş olan ve karşılığında herhangi bir nakit girişi sağlanmayan Devlet iç borçlanma senetlerini,

Para piyasası nakit işlemleri: Hazinesin kısa vadeli nakit ihtiyacını karşılamak üzere Devlet iç borçlanma senedi çıkarmaksızın yapılan azami 30 gün vadeli borçlanmalar ile kısa vadeli Hazine nakit fazlasını değerlendirmek üzere yapılan azami 30 gün süreli işlemleri,

Piyasa yapıcılığı: Devlet iç borçlanma senetleri ihalelerinde ve söz konusu senetlerin ikincil piyasa işlemlerinde etkinliğin artırılması amacıyla önceden belirlenen kriterlere göre seçilmiş bankalara Müsteşarlık tarafından bazı hak ve görevler verilmesini içeren sistemi,

Piyasa yapıcısı: Devlet iç borçlanma senetleri ihalelerinde ve söz konusu senetlerin ikincil piyasa işlemlerinde etkinliğin artırılması amacıyla önceden belirlenen kriterlere göre seçilmiş bankayı,

Program kredisi: Müsteşarlık tarafından ülkenin makro ekonomik programları çerçevesinde, doğrudan veya Hazine garantisi altında, kamunun finansman ihtiyacının karşılanması amacıyla herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan finansman imkânını,

Proje: Yıllık yatırım programlarında yer alan projeler, millî savunma projeleri ile yap-iş-let-devret, yap-işlet, işletme hakkı devri ve benzeri finansman modelleri çerçevesinde gerçekleştirilen projeleri,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

let-devret, yap-işlet, işletme hakkı devri ve benzeri finansman modelleri çerçevesinde gerçekleştirilen projeleri,

Proje kredisi: Projenin gerçekleşmesi için herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan finansman imkânını,

Risk hesabı: Bu Kanunun ilgili hükümleri çerçevesinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde oluşturulan hesabı,

Sivil toplum örgütü: Devlet teşkilatı içinde yer almayan, kendi idari ve mali bağımsızlığı olan, kamu yararına hizmet verdiği Bakanlar Kurulu kararı ile tespit edilen ve kâr amacı gütmeyen hükmi şahsiyeti haiz kuruluşları,

Takas: Devlet borcuna ilişkin nakit akışlarının, taraflardan birisi Müsteşarlık olmak kaydıyla, iki taraf arasında doğrudan veya dolaylı olarak değişimine imkân tanıyan finansal aracı,

Türev ürün: Devlet borcunun etkin bir şekilde idare edilebilmesi ve risk yönetimi amacıyla yurt içi veya uluslararası sermaye piyasalarında kullanılan her türlü finansal aracı,

İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yetki

Yetki

MADDE 4. - Türkiye Cumhuriyeti adına Devlet iç borcu ve Devlet dış borcu almaya, Hazine geri ödeme garantisi, Hazine karşı garantisi vermeye ve verilen garantilerin şartlarında değişiklik yapmaya, hibe almaya, dış finansman imkânlarını dış borcun devri, dış borcun ikrazı, dış borcun tahsisi yoluyla kullanılmaya ve yeni mali yükümlülük yaratmaya, bu borç ve yükümlülükler ile bunlardan kaynaklanan Hazine alacaklarını yönetmeye Bakan yetkilidir.

Bakan bu yetkisini ve bu Kanun ile kendisine verilen görevlerin yerine getirilmesine

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Proje kredisi: Projelerin gerçekleşmesi için herhangi bir dış finansman kaynağından sağlanan finansman imkânını,

Risk hesabı: Bu Kanunun ilgili hükümleri çerçevesinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde oluşturulan hesabı,

Sivil toplum örgütü: Devlet teşkilatı içinde yer almayan, kendi idari ve mali bağımsızlığı olan, kamu yararına hizmet verdiği Bakanlar Kurulu kararı ile tespit edilen ve kâr amacı gütmeyen hükmi şahsiyeti haiz kuruluşları,

Takas: Devlet borcuna ilişkin nakit akışlarının, taraflardan birisi Müsteşarlık olmak kaydıyla, iki taraf arasında doğrudan veya dolaylı olarak değişimine imkân tanıyan finansal aracı,

Türev ürün: Devlet borcunun etkin bir şekilde idare edilebilmesi ve risk yönetimi amacıyla yurt içi veya uluslararası sermaye piyasalarında kullanılan her türlü finansal aracı,

İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yetki

Yetki

MADDE 4. - Türkiye Cumhuriyeti adına Devlet iç borcu ve Devlet dış borcu almaya, Hazine geri ödeme garantisi, Hazine karşı garantisi vermeye ve verilen garantilerin şartlarında değişiklik yapmaya, hibe almaya, dış finansman imkânlarını dış borcun devri, dış borcun ikrazı, dış borcun tahsisi yoluyla kullanılmaya ve yeni mali yükümlülük yaratmaya, bu borç ve yükümlülükler ile bunlardan kaynaklanan Hazine alacaklarını yönetmeye Bakan yetkilidir.

Bakan bu yetkisini ve bu Kanun ile kendisine verilen görevlerin yerine getirilmesine

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ilişkin yetkilerinden uygun gördüklerini ilgili bütçe yılında geçerli olmak üzere Müsteşarlığa devredebilir. Yetki devri, Bakanın sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Tahvil ihracı ile ilgili anlaşmalar dışında Türkiye Cumhuriyetinin borçlu sıfatıyla taraf olduğu anlaşmalar aksine bir hüküm yoksa imzalandıkları tarih itibarıyla Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe girer.

Ülkelerce oluşturulan birlikler, uluslararası ve bölgesel kuruluşlar ile akdedilen ekonomik ve mali anlaşmalar kapsamında doğan ekonomik ve mali nitelikteki hak ve yetkileri kullanmaya Bakan yetkilidir.

Hazine yatırım garantisi ve Hazine ülke garantisi vermeye ve verilen garantilerin şartlarında değişiklik yapmaya; hibe ve borç vermeye Müsteşarlığın görüşü ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Müsteşarlık, 2 nci maddede yer alan kuruluşların Hazinesinin herhangi bir suretle ilgili anlaşmalara taraf olmaksızın yaptığı borçlanmalarından hiç bir şekilde sorumlu tutulamaz.

Dış borcun ikrazı yoluyla kullanılan dış finansman imkânlarının koşullarını belirlemeye ve bu imkândan yapılması gereken geri ödemeleri hesaben ikraz veya krediye dönüştürmeye Bakan yetkilidir. Buna ilişkin işlemler Müsteşarlık tarafından yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Limit

Borçlanma limiti

MADDE 5. - Mali yıl içinde 1 inci maddede belirtilen ilkeler ve mali sürdürülebilirlik de dikkate alınarak yılı bütçe kanununda belirtilen ödenekler toplamı ile tahmin edilen gelirler arasındaki fark miktarı kadar net borç kullanımını yapabilir.

Borç yönetiminin ihtiyaçları ve gelişimi dikkate alınarak, bu limit yıl içinde en fazla yüzde beş oranında artırılabilir. Bu miktarın da

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ilişkin yetkilerinden uygun gördüklerini ilgili bütçe yılında geçerli olmak üzere Müsteşarlığa devredebilir. Yetki devri, Bakanın sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Ülkelerce oluşturulan birlikler, uluslararası ve bölgesel kuruluşlar ile akdedilen ekonomik ve mali anlaşmalar kapsamında doğan ekonomik ve mali nitelikteki hak ve yetkileri kullanmaya Bakan yetkilidir.

Hazine yatırım garantisi ve Hazine ülke garantisi vermeye ve verilen garantilerin şartlarında değişiklik yapmaya; hibe ve borç vermeye Müsteşarlığın görüşü ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Müsteşarlık, 2 nci maddede yer alan kuruluşların Hazinesinin herhangi bir suretle ilgili anlaşmalara taraf olmaksızın yaptığı borçlanmalarından hiç bir şekilde sorumlu tutulamaz.

Dış borcun ikrazı yoluyla kullanılan dış finansman imkânlarının koşullarını belirlemeye ve bu imkândan yapılması gereken geri ödemeleri hesaben ikraz veya krediye dönüştürmeye Bakan yetkilidir. Buna ilişkin işlemler Müsteşarlık tarafından yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Limit

Borçlanma ve garanti limiti

MADDE 5. - Mali yıl içinde 1 inci maddede belirtilen ilkeler ve mali sürdürülebilirlik de dikkate alınarak yılı bütçe kanununda belirtilen başlangıç ödenekleri toplamı ile tahmin edilen gelirler arasındaki fark miktarı kadar net borç kullanımını yapabilir.

Borç yönetiminin ihtiyaçları ve gelişimi dikkate alınarak, bu limit yıl içinde en fazla yüzde 5 oranında artırılabilir. Bu miktarın da

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

yeterli olmadığı durumlarda, ilave yüzde beşlik bir tutar, ancak Müsteşarlığın görüşü ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile artırılabilir. Bütçenin denk olması durumunda da borçlanma, anapara ödemesinin en fazla yüzde beşine kadar artırılabilir. Borçlanma limiti, yıl içerisinde özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihracı için ek ödenek alınması ve doğal afetlerle ağır ekonomik kriz ortamından doğan haller hariç, ek bütçe kanunuyla değiştirilemez.

Vadesinde nakden ödenenler hariç, çeşitli kanunlara dayanılarak ikrazen ihraç olunan özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri bu limitin hesaplanmasında dikkate alınmaz. Mali yıl içerisinde ikrazen ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetlerinin limiti her yıl bütçe kanunlarında belirlenir.

Garanti limiti

MADDE 6. — Mali yıl içinde sağlanacak garantili imkânın limiti, her yıl bütçe kanunlarında belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İç ve Dış Borçlanma

İç borçlanma

MADDE 7. — Çıkarılacak Devlet iç borçlanma senetlerinin çeşitlerine, satış yöntemlerine, faiz koşullarına, vadelerine, basım ve ödemelerine ilişkin her türlü esasları ve bunlara ilişkin diğer şartları belirlemeye Bakan yetkilidir.

Özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri geçmiş valörlü olarak ihraç edilemez. Daha önce ihraç edilmiş söz konusu senetlerin faiz oranları değiştirilemez ve faiz ödemeleri yerine yeni senet ihraç edilemez.

Ikrazen ihraç edilenler hariç olmak üzere, özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri, ancak karşılığında ilgili yıl bütçe kanununda yeterli ödenek olması kaydıyla ihraç edilir. Yıl içinde ortaya çıkan ve önceden öngörülmeyen gelişmeler için özel tertip Devlet iç borçlanma

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

yeterli olmadığı durumlarda, ilave yüzde 5'lik bir tutar, ancak Müsteşarlığın görüşü ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile artırılabilir. Bütçenin denk olması durumunda da borçlanma, anapara ödemesinin en fazla yüzde beşine kadar artırılabilir. Borçlanma limiti değiştirilemez.

Vadesinde nakden ödenenler hariç, çeşitli kanunlara dayanılarak ikrazen ihraç olunan özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri bu limitin hesaplanmasında dikkate alınmaz. Mali yıl içerisinde ikrazen ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetlerinin limiti her yıl bütçe kanunlarıyla belirlenir.

Mali yıl içinde sağlanacak garantili imkânın limiti, her yıl bütçe kanunlarıyla belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İç ve Dış Borçlanma

İç borçlanma

MADDE 6. - Çıkarılacak Devlet iç borçlanma senetlerinin çeşitlerine, satış yöntemlerine, faiz koşullarına, vadelerine, basım ve ödemelerine ilişkin her türlü esasları ve bunlara ilişkin diğer şartları belirlemeye Bakan yetkilidir.

Ikrazen ihraç edilenler hariç olmak üzere, özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri, ancak karşılığında ilgili yıl bütçe kanununda yeterli ödenek olması kaydıyla ihraç edilir. Yıl içinde ortaya çıkan ve önceden öngörülmeyen gelişmeler için özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri ise ancak ödenek kalemleri arasında aktarma yapılarak, ihraç edilebilir.

Özel tertip Devlet iç borçlanma senetlerinin ikrazen ihraç edilmesi durumunda düzenlenecek ikraz anlaşmasının vade, faiz ve

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

senetleri ise ancak ödenek kalemleri arasında aktarma yapılarak, ödeneğin yeterli olmaması halinde yılı içerisinde Türkiye Büyük Millet Meclisinden ek ödenek alınarak ihraç edilebilir.

Özel tertip Devlet iç borçlanma senetlerinin ikrazen ihraç edilmesi durumunda düzenlenecek ikraz anlaşmasının vade, faiz ve diğer şartları Bakan tarafından belirlenir. İkrazen verilen senetlerden kaynaklanan Hazine alacaklarının ilgili mevzuat çerçevesinde silinmesi halinde bu tutarlar bütçeye gider olarak kaydedilir.

Devlet iç borçlanma senetlerinin basım giderleri, satışa katılacak finansal kuruluşlara ödenecek komisyon ve banka muameleleri vergileri ile satışa katılan finansal kuruluşların satış işlemleri dolayısıyla yapacakları her türlü gider, vergi, resim ve harçların Hazine tarafından finansal kuruluşlara geri ödenmesinde ve senetlerin basımında uygulanacak şekil ve esaslar, Müsteşarlık ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası arasında 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu ile 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri uygulanmaksızın akdedilecek mali servis anlaşması ile tespit edilir.

Dış borçlanma

MADDE 8. - Türkiye Cumhuriyeti adına herhangi bir dış finansman kaynağından Devlet dış borcu sağlamaya ve mali dış koşulları da dahil olmak üzere şartlarını tespit etmeye ve bu şartlar çerçevesinde mali yükümlülük altına girmeye Bakan yetkilidir. Söz konusu Devlet dış borcuna ilişkin anlaşmalar ve ilgili dokümanlara dair her türlü hazırlık, temas ve müzakereler Müsteşarlık tarafından yürütülür ve sonuçlandırılır.

Tahvil ihracı ile ilgili anlaşmalar dışında Türkiye Cumhuriyetinin borçlu sıfatıyla taraf olduğu anlaşmalar, anlaşmada daha sonraki bir tarih kararlaştırılmamışsa, imzalandıkları tarih itibarıyla Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

diğer şartları Bakan tarafından belirlenir. İkrazen verilen senetlerden kaynaklanan Hazine alacaklarının ilgili mevzuat çerçevesinde silinmesi halinde bu tutarlar yılı bütçesine ödenek konmak kaydıyla bütçeye gider olarak kaydedilir.

Devlet iç borçlanma senetlerinin basım giderleri, satışa katılacak finansal kuruluşlara ödenecek komisyon ve banka muameleleri vergileri ile satışa katılan finansal kuruluşların satış işlemleri dolayısıyla yapacakları her türlü gider, vergi, resim ve harçların Hazine tarafından finansal kuruluşlara geri ödenmesinde ve senetlerin basımında veya kaydi olarak ihracında uygulanacak şekil ve esaslar, Müsteşarlık ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası arasında 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu hükümleri uygulanmaksızın akdedilecek mali servis anlaşması ile tespit edilir.

Dış borçlanma

MADDE 7. - Türkiye Cumhuriyeti adına herhangi bir dış finansman kaynağından Devlet dış borcu sağlamaya ve mali dış koşulları da dahil olmak üzere şartlarını tespit etmeye ve bu şartlar çerçevesinde mali yükümlülük altına girmeye Bakan yetkilidir. Söz konusu Devlet dış borcuna ilişkin anlaşmalar ve ilgili dokümanlara dair her türlü hazırlık, temas ve müzakereler Müsteşarlık tarafından yürütülür ve sonuçlandırılır.

Tahvil ihracı ile ilgili anlaşmalar dışında Türkiye Cumhuriyetinin borçlu sıfatıyla taraf olduğu anlaşmalar, anlaşmada daha sonraki bir tarih kararlaştırılmamışsa, imzalandıkları tarih itibarıyla Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

girer. Tahvil ihracı ile ilgili anlaşmalar, anlaşmada daha sonraki bir tarih kararlaştırılmamışsa imzalandıkları tarih itibarıyla yürürlüğe girer.

Türkiye Cumhuriyetinin borçlu sıfatıyla taraf olduğu anlaşmaların şartlarında değişiklik yapmaya Bakan yetkilidir. Bakan, mali şartlar dışındaki değişikliklerin yapılmasına ilişkin yetkisini Müsteşara devredebilir. Söz konusu anlaşma değişiklikleri aksine bir hüküm yoksa, imzalandıkları tarih itibarıyla yürürlüğe girer.

Müsteşarlık, dış finansman kaynağından sağlanan dış finansman imkânlarını genel ve katma bütçe dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ile yatırım ve kalkınma bankalarına bir ikraz anlaşmasıyla aktarabilir. Dış borcun ikrazı halinde ilgili kurumlardan, ikraz edilen tutar üzerinden, bir defaya mahsus olmak üzere, binde beş oranında ikraz ücreti alınır. Bu oranı beş katına kadar artırmaya Bakan yetkilidir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Hazine Garantileri

Hazine garantileri

MADDE 9. - Hazine garantileri sağlanmasına ve sağlanan Hazine garantilerinin şartlarında değişiklik yapılmasına ilişkin her türlü hazırlık, temas ve müzakereler Müsteşarlık tarafından yürütülür ve sonuçlandırılır.

Hazine garantilerine ilişkin anlaşmalar ve bunların şartlarında değişiklik yapılmasına ilişkin anlaşmalar aksine bir hüküm bulunmadığı sürece imzalandıkları tarih itibarıyla yürürlüğe girer.

Hazine geri ödeme garantisi ve Hazine yatırım garantisi ile lehine garanti sağlanan taraftan verilecek her garanti için bir defaya mahsus olmak kaydıyla garanti edilen tutarın yüzde birine kadar garanti ücreti alınır.

Müsteşarlık, projeler için sağlayacağı Hazine geri ödeme garantisi ile Hazine yatırım garantisini sağlamadan önce Devlet Planlama

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

girer. Tahvil ihracı ile ilgili anlaşmalar, anlaşmada daha sonraki bir tarih kararlaştırılmamışsa imzalandıkları tarih itibarıyla yürürlüğe girer.

Türkiye Cumhuriyetinin borçlu sıfatıyla taraf olduğu anlaşmaların şartlarında değişiklik yapmaya Bakan yetkilidir. Bakan, mali şartlar dışındaki değişikliklerin yapılmasına ilişkin yetkisini Müsteşara devredebilir. Söz konusu anlaşma değişiklikleri aksine bir hüküm yoksa, imzalandıkları tarih itibarıyla yürürlüğe girer.

Müsteşarlık, dış finansman kaynağından sağlanan dış finansman imkânlarını genel ve katma bütçe dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ile yatırım ve kalkınma bankalarına bir ikraz anlaşmasıyla aktarabilir. Dış borcun ikrazı halinde ilgili kurumlardan, ikraz edilen tutar üzerinden, bir defaya mahsus olmak üzere, binde beş oranında ikraz ücreti alınır. Bu oranı beş katına kadar artırmaya Bakan yetkilidir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Hazine Garantileri

Hazine garantileri ve garantisiz borçlar için izin alınması

MADDE 8. - Hazine garantileri sağlanmasına ve sağlanan Hazine garantilerinin şartlarında değişiklik yapılmasına ilişkin her türlü hazırlık, temas ve müzakereler Müsteşarlık tarafından yürütülür ve sonuçlandırılır.

Hazine garantilerine ilişkin anlaşmalar ve bunların şartlarında değişiklik yapılmasına ilişkin anlaşmalar aksine bir hüküm bulunmadığı sürece imzalandıkları tarih itibarıyla yürürlüğe girer.

Hazine geri ödeme garantisi ve Hazine yatırım garantisi ile lehine garanti sağlanan taraftan verilecek her garanti için bir defaya mahsus olmak kaydıyla garanti edilen tutarın yüzde birine kadar garanti ücreti alınır.

Dış Finansman ile gerçekleştirilecek projelerin yatırım programındaki yeri ve önceliği hususunda Devlet Planlama Teşkilatı

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Teşkilâtı Müsteşarlığının görüşünü alır. Söz konusu Hazine garantilerinin verilmesine ilişkin olarak garanti ücretinin belirlenmesi, garantinin değerlendirilmesi, bütçeleştirilmesi, riskin sınırlandırılması ve paylaşımı ile garantiye ilişkin bilgilerin kamuoyuna açıklanması da dahil olmak üzere bu hususlara ilişkin esas ve usuller çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

Hazine, kamu ve/veya özel kurum ve kuruluşlarının yurt içi piyasalardan yapacağı borçlanmalarda garanti veya kefalet veremez.

Bu Kanunun 1 inci ve 2 nci maddeleri çerçevesinde belirlenen esaslara uygun olarak Hazine garantileri kısmen veya tamamen verilebilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Müsteşarlığının görüşü alınır. Projeler için sağlanacak Hazine geri ödeme garantisi ile Hazine yatırım garantisinin verilmesine ilişkin olarak garanti ücretinin belirlenmesi, garantinin değerlendirilmesi, bütçeleştirilmesi, riskin sınırlandırılması ve paylaşımı ile garantiye ilişkin bilgilerin kamuoyuna açıklanması ve Hazine yatırım garantisi kapsamında garanti edilen tutarın tespit edilmesi de dahil olmak üzere bu hususlara ilişkin esas ve usuller Müsteşarlık tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle belirlenir.

İl Özel İdareleri, Büyükşehir Belediyeleri ve Belediyeler, kendilerine ait tüzel kişilerin ve/veya kendilerine bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlar ile kendilerinin ve/veya kendilerine ait tüzel kişilerle kendilerine bağlı tüzel kişiliği haiz kuruluşların sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu Özel İdare Şirketleri ile Belediye İktisadi Kuruluşlarının dış finansman kaynağından Hazine garantisi altında sağladıkları dış finansman imkânlarına ilişkin her türlü yükümlülüklerden ve bu yükümlülüklerin aksatılması neticesinde doğmuş olan ve doğabilecek Hazine alacaklarının geri ödenmesinden müteselsilen sorumludurlar. Bu kapsamda akdedilen dış kredi anlaşmalarından ortaya çıkan her türlü geri ödeme yükümlülüğü tamamlanmaya kadar borçlu kuruluş, borcun geri ödenmesi süresince meydana gelebilecek her türlü idari değişikliklere ve yeni görevlendirmelere bağlı olmaksızın, borcun geri ödenmesinden sorumludur.

Kredi borçlusu kuruluşlar, Hazine garantisi altında sağlanan dış kredilere ilişkin geri ödemeler için gereken tutarı yılı bütçelerinde yatırım harcamalarına kıyasla öncelikli olarak ayırmakla mükelleflerdir.

Dış borçların ödenmesinde aksamaya sebebiyet verdiği tespit edilenlere bu akşamadan doğan zarar ölçüsünde rücu olunur.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Hazine, kamu ve/veya özel kurum ve kuruluşlarının yurt içi piyasalardan yapacağı borçlanmalarda garanti veya kefalet veremez.

Bu Kanunun 1 inci ve 2 nci maddeleri çerçevesinde belirlenen esaslara uygun olarak Hazine garantileri kısmen veya tamamen verilebilir.

Bu Kanunun 2 nci maddesinde belirtilen kuruluşların Hazine garantileri olmaksızın herhangi bir dış finansman kaynağından sağlayacağı her türlü dış imkân ile söz konusu kuruluşların diğer kurum ve kuruluşlar lehine verecekleri garantiler Müsteşarlığın iznine tabidir. Bu iznin verilmesi Hazine garantisi sağlandığı anlamına gelmez. İzin verilmesine ilişkin esaslar hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Garantisiz borçlar için ön izin alınması

MADDE 10. — Bu Kanunun 2 nci maddesinde belirtilen kuruluşların Hazine garantileri olmaksızın herhangi bir dış finansman kaynağından sağlayacağı her türlü dış imkân Müsteşarlığın ön iznine tabidir. Ön izin verilmesi, söz konusu dış imkânın Hazine garantisi altında olduğu anlamına gelmez.

ALTINCI BÖLÜM

Hibe

Hibe

MADDE 11. — Türkiye Cumhuriyeti adına herhangi bir dış finansman kaynağından hibe almaya, bununla ilgili anlaşmaları yapmaya ve bu anlaşmaların esas ve şartlarını belirlemeye, sağlanan bu hibeleri bu Kanunun 2 nci maddesinde yer alan kurum ve kuruluşlara kullandırmaya Bakan yetkilidir. Hibe ile ilgili her türlü hazırlık, temas ve müzakereler Müsteşarlık tarafından yürütülür ve sonuçlandırılır. Söz konusu anlaşmalar, anlaşmada aksine hüküm bulunmamak kaydıyla, imza tarihinden itibaren yürürlüğe girer. Hibe anlaşmalarında değişiklik yapmaya Bakan yetkilidir.

Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı ülkeler, yabancı ülkelerin kuruluşları, ulus-

ALTINCI BÖLÜM

Hibe

Hibe

MADDE 9. — Avrupa Birliği'nden sağlanacak hibeler hariç olmak üzere, Türkiye Cumhuriyeti adına herhangi bir dış finansman kaynağından hibe almaya, bununla ilgili anlaşmaları yapmaya ve bu anlaşmaların esas ve şartlarını belirlemeye, sağlanan bu hibeleri bu Kanunun 2 nci maddesinde yer alan kurum ve kuruluşlara kullandırmaya Bakan yetkilidir. Söz konusu hibe anlaşmaları ile ilgili her türlü hazırlık, temas ve müzakereler Müsteşarlık tarafından yürütülür ve sonuçlandırılır. Söz konusu anlaşmalar, anlaşmada aksine hüküm bulunmamak kaydıyla, imza tarihinden itibaren yürürlüğe girer. Hibe anlaşmalarında değişiklik yapmaya Bakan yetkilidir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

lararası kuruluşlar ve oluşturulacak uluslararası yardım konsorsiyumlarına nakdi hibe vermeye, bu hibenin esas ve şartlarını belirlemeye Müsteşarlığın görüşü ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir. Söz konusu hibe tutarları Müsteşarlık bütçesine bu amaçla konulacak ödenekten karşılanır. Hibe anlaşmalarına ilişkin her türlü hazırlık, temas ve müzakereler Müsteşarlık tarafından yürütülür ve sonuçlandırılır. Hibe vermeye ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı, hibe anlaşmasının geçerli olduğu bütün dillerdeki metni ile birlikte Resmî Gazetede yayımlanır ve hibe anlaşması, anlaşmada aksine bir hüküm bulunmamak kaydıyla imza tarihi itibarıyla yürürlüğe girer.

YEDİNCİ BÖLÜM
Hazine Alacakları

Borç verilmesi

MADDE 12. - Türkiye Cumhuriyeti adına, yabancı ülkeler, yabancı ülkelerin kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ve oluşturulacak uluslararası yardım konsorsiyumlarına borç vermeye, bu borcun esas ve şartlarını belirlemeye, verilen borçların yeniden yapılandırılmasına, Müsteşarlığın görüşü ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bu kapsamda verilecek borç tutarları Müsteşarlık bütçesine bu amaçla konulacak ödenekten karşılanır. Bu borçlara dair anlaşmalara ilişkin her türlü hazırlık, temas ve müzakereler Müsteşarlık tarafından yürütülür ve sonuçlandırılır. Borç verme anlaşmasının onaylanmasına ilişkin Bakanlar Kurulu kararı, borç anlaşmasının geçerli olduğu bütün dillerdeki metni ile birlikte Resmî

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı ülkeler, yabancı ülkelerin kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ve oluşturulacak uluslararası yardım konsorsiyumlarına nakdi hibe vermeye, Dışişleri Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığının uygun görüşü alınmak kaydıyla ilgili Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir. Söz konusu hibe tutarları Müsteşarlık bütçesine bu amaçla konulacak ödenekten karşılanır. Ekonomik ve mali işbirliği kapsamındaki hibe anlaşmalarına ilişkin hazırlık, temas ve müzakereler Müsteşarlık tarafından yürütülür ve Dışişleri Bakanlığı ile istişare edilerek sonuçlandırılır. Bunun dışında kalan hibe anlaşmalarına ilişkin hazırlık, temas ve müzakereler ise Devletin mali imkânları ile uyum sağlamak amacıyla Müsteşarlığın görüşünün alınması kaydıyla ilgili kuruluşlar tarafından yürütülerek sonuçlandırılır. Hibe vermeye ilişkin anlaşmalar Bakanlar Kurulu Kararı ile anlaşmada aksine bir hüküm bulunmamak kaydıyla imza tarihi itibarıyla yürürlüğe girer. Savunma ve güvenlik amaçlı hibeler hakkında bu fıkra hükümleri uygulanmaz.

YEDİNCİ BÖLÜM
Hazine Alacakları

Borç verilmesi

MADDE 10. - Türkiye Cumhuriyeti adına, yabancı ülkeler, yabancı ülkelerin kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ve oluşturulacak uluslararası yardım konsorsiyumlarına borç vermeye, bu borcun esas ve şartlarını belirlemeye, verilen borçların yeniden yapılandırılmasına, Müsteşarlığın görüşü ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bu kapsamda verilecek borç tutarları Müsteşarlık bütçesine bu amaçla konulacak ödenekten karşılanır. Bu borçlara dair anlaşmalara ilişkin her türlü hazırlık, temas ve müzakereler Müsteşarlık tarafından yürütülür ve sonuçlandırılır. Borç vermeye ilişkin anlaşmalar Bakanlar Kurulu Kararı ile anlaşmada aksine bir hüküm bulunmamak kaydıyla imza tarihi itibarıyla yürürlüğe girer.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Gazetede yayımlanır ve borç anlaşması, anlaşmada aksine bir hüküm bulunmamak kaydıyla imza tarihi itibarıyla yürürlüğe girer.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketinin Yüksek Danışma ve Kredileri Yönlendirme Kurulu tarafından onaylanan yıllık programında yer alan yabancı ülkelere ve bu ülkelerdeki kuruluşlara açılacak 2 yıl veya daha uzun vadeli mal ve/veya hizmet satış sözleşmeleri veya bu tür sözleşmelerle eş değer finansal kiralama işlemleri ile ilgili resmi destekli ihracat kredilerinin esaslarını ve finansal hükümlerini düzenlemeye Bakan yetkilidir.

Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketinin Yüksek Danışma ve Kredileri Yönlendirme Kurulu tarafından onaylanan yıllık programında yer almayan ülkelerde ve OECD uzlaşması hükümlerine uygun olmayan, ancak ülkemizin çıkarları açısından özel önem arz eden projelerin kredilendirilmesine ilişkin anlaşmalar Müsteşarlığın uygun görüşü ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından onaylanır.

Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketinin yabancı ülkelere ve bu ülkelerdeki kuruluşlara verdiği kredilerin üç yıl veya daha uzun vadeli olarak yeniden yapılandırılmasına ilişkin anlaşmalar Müsteşarlığın uygun görüşü ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından onaylanır. Bu kredilerin üç yıldan daha az süreyle yeniden yapılandırılmasına ilişkin esasları ve finansman hükümlerini düzenlemeye Bakan yetkilidir.

Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketinin kredi, sigorta ve garanti faaliyetleri nedeni ile yüklendiği işlemlerden doğabilecek politik riskleri garanti etmeye ve bu risklerden doğabilecek zararları ödemeye Bakan yetkilidir.

Dış borcun ikrazı, ikrazen ihraç edilmiş olan Devlet iç borçlanma senetleri ve borç verilmesi ile Hazine garantilerinden doğan alacağın tahsili ve idaresi

MADDE 13. - Dış borcun ikrazı suretiyle kullanılan kredilerden, ikrazen ihraç edilmiş

Hazine alacaklarının tahsili ve idaresi
MADDE 11. - Dış borcun ikrazı suretiyle kullanılan kredilerden, ikrazen ihraç edilmiş

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

olan Devlet iç borçlanma senetlerinden ikraz edilen kuruluşlarca vadesinde Müsteşarlığa ödenmeyen kısımlar ve Hazine garantilerinden Müsteşarlıkça üstlenmeler ve Türkiye Cumhuriyeti adına, yabancı ülkeler, yabancı ülkelerin kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ve oluşturulacak uluslararası yardım konsorsiyumlarına verilen borçlar neticesinde doğan alacakların şartlarının belirlenmesine, tahsiline, takibine ve her türlü finansal tekniğin kullanılması suretiyle idaresine Bakan yetkilidir.

Dış borcun ikrazı suretiyle kullanılan kredilerden, ikraz edilen kuruluşlarca vadesinde Müsteşarlığa ödenmeyen kısımlar ve Hazine garantilerinden Müsteşarlıkça üstlenmeler neticesinde doğan alacaklar ile ikrazen ihraç edilmiş olan Devlet iç borçlanma senetlerinin borçlu tarafından ödenmemesi durumunda, bu tür alacaklar için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Vadesinde ödenmeyen Hazine alacaklarına 6183 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde gecikme zammı tahakkuk ettirilir.

Genel ve katma bütçe dışı kuruluşlara genel bütçeden yapılacak aktarmalarda, Hazine alacaklarının kaynaktan tahsilatına ilgisine göre Bakan veya Maliye Bakanı yetkilidir.

Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketi tarafından yabancı ülkelere borç vermeye, bu borcun esas ve şartlarını belirlemeye, verilen borçların yeniden yapılandırılmasına ilişkin hususlar Müsteşarlığın uygun görüşü ve Bakanın telifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından onaylanır. Bu tür krediler Hazine alacağı kapsamında takip edilmez.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

olan Devlet iç borçlanma senetlerinden ikraz edilen kuruluşlarca vadesinde Müsteşarlığa ödenmeyen kısımlar ve Hazine garantilerinden Müsteşarlıkça üstlenmeler ve Türkiye Cumhuriyeti adına, yabancı ülkeler, yabancı ülkelerin kuruluşları, uluslararası kuruluşlar ve oluşturulacak uluslararası yardım konsorsiyumlarına verilen borçlar neticesinde doğan alacakların şartlarının belirlenmesine, tahsiline, takibine ve her türlü finansal tekniğin kullanılması suretiyle idaresine Bakan yetkilidir.

Dış borcun ikrazı suretiyle kullanılan kredilerden, ikraz edilen kuruluşlarca vadesinde Müsteşarlığa ödenmeyen kısımlar ve Hazine garantilerinden Müsteşarlıkça üstlenmeler neticesinde doğan alacaklar ile ikrazen ihraç edilmiş olan Devlet iç borçlanma senetlerinin borçlu tarafından ödenmemesi durumunda, bu tür alacaklar için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Vadesinde ödenmeyen Hazine alacaklarına 6183 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde gecikme zammı uygulanır.

Hazine garantileri kapsamında yapılan işlemler, dış borcun ikrazı suretiyle kullanılan kaynaklar ile bu Kanun kapsamında oluşan Hazine alacakları nedeniyle bu Kanunun 2 nci maddesinde sayılan kuruluşların hesap, bilgi ve belgelerini denetlemeye Müsteşarlık yetkilidir.

Genel ve katma bütçe dışı kuruluşlara genel bütçeden yapılacak aktarmalarda, Hazine alacaklarının kaynaktan tahsilatına ilgisine göre Bakan veya Maliye Bakanı yetkilidir.

Büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bunlara bağlı kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen projeler için Müsteşarlığın garantisi altında sağlanan veya dış borcun ikrazı suretiyle kullanılan krediler çerçevesinde ilgili belediye veya bağlı kuruluşun geri ödeme yükümlülüklerini karşılamak üzere gelirlerinin bir kısmının aktarılması amacıyla, proje uy-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Nakit, Borç ve Risk Yönetimi

Nakit, borç ve risk yönetimi

MADDE 14. - Makroekonomik dengeleri gözeterek maliye ve para politikaları ile uyumlu bir şekilde nakit akışlarının yönetilmesi ve minimum maliyeti sağlayacak optimum borçlanma düzeyinin benimsenmesi amacıyla mevcut riskler çerçevesinde gerekirse borç yapısının değiştirilmesi için işlemler yapılması ve bunun için gerekli alt yapının güçlendirilmesine, Türkiye Cumhuriyeti adına Bakanın verdiği yetki çerçevesinde, Müsteşarlık yetkilidir. Nakit akışlarının yönetiminin gerektirdiği anapara ve faiz ödemeleri ile borç ve risk yönetimi kapsamındaki finansal tekniklerin kullanılmasından kaynaklanan ödemeler, Müsteşarlık bütçesine bu amaçla konulacak ödenekten karşılanır.

Müsteşarlık, piyasa yapıcılığı sistemini kurmaya, sistemin işleyiş esaslarını belirlemeye ve işleyişi ile ilgili her türlü tedbiri almaya veya sistemi kaldırmaya yetkilidir.

Konsolide bütçe ödemelerini zamanında yapabilmek, gelirler ve giderler arasındaki dönemsel farklılıkların ödemeler üzerindeki olumsuz etkilerini önlemek amacıyla, kısa dönemli nakit ihtiyacını karşılamak ve/veya Hazine hesaplarında oluşacak nakit fazlalıklarını değerlendirmek amacıyla para piyasalarında nakit işlem yapmaya ve/veya yaptırmaya Bakan yetkilidir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

gülayıcı kuruluşun yetkili organlarının kararı ile bir Dış Borç Ödeme Hesabı oluşturulur. Dış Borç Ödeme Hesabı oluşturulmasına ilişkin yetkili organın kararı kesin olup belediye veya bağlı kuruluşun yönetim değişikliği veya başka bir kararı ile iptal edilemez veya gelirleri azaltacak şekilde değiştirilemez. Dış Borç Ödeme Hesabı oluşturulması ve işleyişine ilişkin esas ve usuller bir yönetmelik ile düzenlenir.

Türkiye İhracat Kredi Bankası Anonim Şirketi tarafından verilen krediler Hazine alacağı kapsamında takip edilmez.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Nakit, Borç ve Risk Yönetimi

Nakit, borç ve risk yönetimi

MADDE 12. - Makroekonomik dengeleri gözeterek maliye ve para politikaları ile uyumlu bir şekilde nakit akışlarının yönetilmesi ve en düşük maliyeti sağlayacak en uygun borçlanma düzeyinin benimsenmesi amacıyla mevcut riskler çerçevesinde gerekirse borç yapısının değiştirilmesi için işlemler yapılması ve bunun için gerekli alt yapının güçlendirilmesine, Türkiye Cumhuriyeti adına Bakanın verdiği yetki çerçevesinde, Müsteşarlık yetkilidir. Nakit akışlarının yönetiminin gerektirdiği faiz ödemeleri, borç ve risk yönetimi kapsamındaki finansal tekniklerin kullanılmasından kaynaklanan ödemeler Müsteşarlık bütçesine bu amaçla konulacak ödenekten karşılanır.

Müsteşarlık, piyasa yapıcılığı sistemini kurmaya, sistemin işleyiş esaslarını belirlemeye ve işleyişi ile ilgili her türlü tedbiri almaya veya sistemi kaldırmaya yetkilidir.

Konsolide bütçe ödemelerini zamanında yapabilmek, nakit akımları arasındaki dönemsel farklılıkların ödemeler üzerindeki olumsuz etkilerini önlemek amacıyla, kısa dönemli nakit ihtiyacını karşılamak için para piyasalarında nakit işlem yapmaya ve/veya yaptırmaya, Hazine hesaplarında oluşacak nakit fazlalıklarını değerlendirmek amacıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası aracılığıyla nemalandırılmasını

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Hazinenin Devlet dış borcu kapsamında ortaya çıkan yükümlülüklerinin uluslararası sermaye piyasalarında mevcut muhtelif finansal araçlar vasıtasıyla yönetimi amacıyla, takas dahil her türlü türev ürüne ilişkin anlaşma yapmaya Bakan yetkilidir. Söz konusu anlaşmalar, anlaşmada aksine hüküm yoksa imzalandıkları tarih itibarıyla yürürlüğe girer. Bu anlaşmalara ilişkin temas ve müzakereler Müsteşarlık tarafından yürütülür ve sonuçlandırılır.

Borç ve risk yönetimi amacıyla daha önce ihraç olunan Devlet iç borçlanma senetleri işlemiş faizleri ödenerek veya piyasa koşullarından geri alınabilir veya başka senetlerle değiştirilebilir, ayrıca takas dahil olmak üzere her türlü türev ürüne ilişkin finansal araçlar kullanılabilir.

Risk hesabı

MADDE 15. - Hazine garantileri kapsamında Müsteşarlık tarafından ödenen bütün tutarlar ile risk yönetimi kapsamında önceden öngörülmesi mümkün bulunmayan ödemeler, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde oluşturulan Müsteşarlığa ait risk hesabından karşılanır. Hesaptan, bu Kanunda belirtilen haller dışında kullanım yapılamaz.

Risk hesabının kaynakları şunlardır :

- a) İkraz ücretleri,
- b) Garanti ücretleri,
- c) Hesaptan yapılan ödemeler karşılığında ilgili kuruluşlardan yapılan geri ödemeler ve

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

teminen işlem yaptırmaya Bakan yetkilidir. Söz konusu kısa vadeli yükümlülüklerin toplamı, ilgili yıl bütçe başlangıç ödenekleri toplamının yüzde 1'ini geçemez. Nemalandırılacak tutar bu fıkra kapsamında belirtilen limiti aşamaz. Nemalandırmaya ilişkin usul ve esaslar Müsteşarlık ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası arasında müştereken tespit olunur.

Hazinenin Devlet dış borcu kapsamında ortaya çıkan yükümlülüklerinin uluslararası sermaye piyasalarında mevcut muhtelif finansal araçlar vasıtasıyla yönetimi amacıyla, takas dahil her türlü türev ürüne ilişkin anlaşma yapmaya Bakan yetkilidir. Söz konusu anlaşmalar, anlaşmada aksine hüküm yoksa imzalandıkları tarih itibarıyla yürürlüğe girer. Bu anlaşmalara ilişkin temas ve müzakereler Müsteşarlık tarafından yürütülür ve sonuçlandırılır.

Borç ve risk yönetimi amacıyla daha önce ihraç olunan Devlet İç Borçlanma Senetleri işlemiş faizleri ödenerek veya piyasa koşullarından geri alınabilir, başka senetlerle değiştirilebilir veya gerektiğinde söz konusu senetlerin anaparaları ödenmeksizin sadece işlemiş faiz tutarları kupon ödeme tarihinden önce erken itfaya tabi tutulabilir. Ayrıca bu amaçla, takas dahil olmak üzere her türlü türev ürüne ilişkin finansal araçlar kullanılabilir.

Risk hesabı

MADDE 13. - Hazine garantileri kapsamında Müsteşarlık tarafından ödenen bütün tutarlar ile risk yönetimi kapsamında önceden öngörülmesi mümkün bulunmayan ödemeler, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde oluşturulan Müsteşarlığa ait risk hesabından karşılanır. Hesaptan, bu Kanunda belirtilen haller dışında kullanım yapılamaz.

Risk hesabının kaynakları şunlardır:

- a) İkraz ücretleri,
- b) Garanti ücretleri,
- c) Hesaptan yapılan ödemeler karşılığında ilgili kuruluşlardan yapılan geri ödemeler ve

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

gecikme zammı dahil tahsil edilen her türlü ödemeler,

d) Bu maddenin son fıkrasına göre sağlanan nemalar.

Hesaba giren tutarlar gelir kaydedilir ve hesaptan yapılacak ödemeler yılı bütçe ödeneğiyle ilişkilendirilir. Yılı bütçesine bu amaçla konulan ödenek bir başka tertibe aktarılamaz. Bu hesaba bütçeden aktarılan miktar dışındaki kaynaklardan yapılan ödemeler, Müsteşarlığın teklifi ile Maliye Bakanlığınca bütçeye gelir, ödenek ve gider kaydedilir. Hesabın gelirleri ile bütçede yer alan ödeneklerin hesaptan yapılan ödemeleri karşılamaması halinde ilgili tertibe ödenek eklemeye Maliye Bakanı yetkilidir.

Hesaptaki tutarlar günlük bazda ve piyasa koşullarında nemalandırılır.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Devlet Borçlarının Bütçeleştirilmesi

Devlet borçlarının bütçeleştirilmesi, muhasebeleştirilmesi ve raporlanması

MADDE 16. - Mali yıl içinde, türev ürünler dahil olmak üzere, ödenecek Devlet iç ve dış borç anapara ödemeleri ile iç ve dış borçlanma tutarlarını, Hazinesin kısa vadeli nakit ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla para piyasalarından yapacağı borçlanma tutarlarını bütçe dışında özel hesaplarda izlemeye Bakan yetkilidir.

Her ne suretle olursa olsun, türev ürünler de dahil, yapılmış olan borçlardan doğan Devlet iç ve dış borç faizleri ile iskonto giderleri, genel giderler ile Hazinesin kısa vadeli nakit ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla para piyasalarından yapacağı borçlanma faizleri bu amaçla bütçeye yeterli miktarda konulacak ödeneklerle karşılanır. Bu ödeneklerden bütçenin diğer kalemlerine hiçbir şekilde aktarma yapılamaz.

Devlet Borcunun muhasebesi ile ilgili esas ve usuller Maliye Bakanlığı ve Müsteşarlık tarafından birlikte belirlenir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

gecikme zammı dahil tahsil edilen her türlü ödemeler,

d) Bu maddenin son fıkrasına göre sağlanan nemalar,

e) Bütçe Kanunlarıyla risk hesabına aktarılmak üzere öngörülen ödenekler.

Yılı bütçesine bu amaçla konulan ödenek bir başka tertibe aktarılamaz. Yılı bütçesinde risk hesabına aktarılması öngörülen ödeneklerin yetersiz olması halinde ilgili tertibe ödenek aktarmaya Maliye Bakanı yetkilidir.

Hesaptaki tutarlar günlük bazda nemalandırılır. Nemalandırmanın koşulları Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından belirlenir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Devlet Borçlarının Bütçeleştirilmesi

Devlet borçlarının bütçeleştirilmesi, muhasebeleştirilmesi ve raporlanması

MADDE 14. - Mali yıl içinde, türev ürünler dahil olmak üzere, ödenecek Devlet iç ve dış borç anapara ödemeleri ile iç ve dış borçlanma tutarlarını, Hazinesin kısa vadeli nakit ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla para piyasalarından yapacağı borçlanma tutarlarını bütçe dışında özel hesaplarda izlemeye Bakan yetkilidir.

Her ne suretle olursa olsun, türev ürünler de dahil, yapılmış olan borçlardan doğan Devlet iç ve dış borç faizleri ile iskonto giderleri, genel giderler ile Hazinesin kısa vadeli nakit ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla para piyasalarından yapacağı borçlanma faizleri bu amaçla bütçeye yeterli miktarda konulacak ödeneklerle karşılanır. Bu ödeneklerden bütçenin diğer kalemlerine hiçbir şekilde aktarma yapılamaz.

Devlet borcunun muhasebesi ile ilgili esas ve usuller Maliye Bakanlığı ve Müsteşarlık tarafından hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Kullanıcı ve borçlu bütün kamu kurum ve kuruluşları, Müsteşarlığın sahip olduğu iç ve dış yükümlülüklerin muhasebe kayıtlarına doğru ve zamanında aktarılmasını teminen, ikraz ve tahsis edilen kredilere ve sağlanan Hazine garantilerine ilişkin gerçekleşme bilgilerini ve Müsteşarlığın ihtiyaç duyduğu diğer bilgi ve belgeleri, kredi kullanımına aracılık eden kurum ve kuruluşlar da söz konusu kredilere ilişkin olarak temini talep edilen her türlü bilgiyi talep edilen süreler içinde ve talep edilen şartlarda Müsteşarlığa vermekle yükümlüdür.

Devir, ikraz ve tahsis edilen krediler ve sağlanan Hazine garantileri kapsamında konsolide bütçeye tâbi kuruluşlarca yapılan her türlü yatırım harcaması, yılı yatırım programında yer alıp almadığına bağlı olmaksızın, yılı mali bütçesinin yatırım ve harcamalarla ilgili kalemleriyle ilişkilendirilir. Bu kapsamda, genel ve katma bütçeli kuruluşlar tarafından proje kredisi olarak kullanılacak her türlü imkânın, kullanımdan önce bütçeleştirilmesi esastır.

Dış borcun ikrazı ve ikrazen ihraç edilmiş olan Devlet iç borçlanma senetleri suretiyle kullanılan finansman imkânları, ikraz edilen tarafından kredilerden Müsteşarlığa ödenen taksitler ile gecikme faiz ve cezaları risk hesabına alınarak bütçeye gelir kaydolunur.

Herhangi bir dış finansman kaynağından 2 nci maddede yer alan kuruluşlar için, sağlanan dış finansman imkânlarından tüm kullanımlar dış borç kaydı yapılmak üzere, Müsteşarlığa bildirilir. Dış borç kaydı yapılan tutarlara ilişkin bilgiler Müsteşarlıkça Maliye Bakanlığına bildirilir. Dış borç kaydının yapılmasına ilişkin esas ve usuller Müsteşarlık tarafından belirlenir. Bu kullanımların bütçeleştirilmesine ve muhasebeleştirilmesine ilişkin esas ve usuller ise Maliye Bakanlığı ve Müsteşarlık tarafından birlikte belirlenir.

Dış borcun tahsisi yoluyla kullanılan dış finansman imkânlarının borç servisi Müsteşarlık tarafından yapılır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Kullanıcı ve borçlu bütün kamu kurum ve kuruluşları, Müsteşarlığın sahip olduğu iç ve dış yükümlülüklerin muhasebe kayıtlarına doğru ve zamanında aktarılmasını teminen, ikraz ve tahsis edilen kredilere ve sağlanan Hazine garantilerine ilişkin gerçekleşme bilgilerini ve Müsteşarlığın ihtiyaç duyduğu diğer bilgi ve belgeleri, kredi kullanımına aracılık eden kurum ve kuruluşlar da söz konusu kredilere ilişkin olarak temini talep edilen her türlü bilgiyi talep edilen süreler içinde ve talep edilen şartlarda Müsteşarlığa vermekle yükümlüdür.

Proje kredilerinden kullanılacak tutarlar için ilgili yıl bütçesinde kullanıcı kuruluşun talebine bağlı olarak kredi anlaşmalarında öngörülen kullanım dönemleri ve tutarlar gözönünde bulundurularak yeterli ödenek tahsis edilir.

İkraz ve tahsis edilen krediler ve sağlanan Hazine garantileri kapsamında konsolide bütçeye tabi kullanıcı kuruluşlarca yapılacak her türlü yatırım harcaması, yılı bütçesinin ilgili tertipleriyle ilişkilendirilir. Bu kapsamda, genel ve katma bütçeli kuruluşlar tarafından proje kredisi olarak kullanılacak her türlü imkânın, kullanımdan önce bütçeleştirilmesi esastır. Ayrıca, konsolide bütçe dışındaki kuruluşlar tarafından proje kredisi olarak kullanılacak her türlü imkânın kullanımdan önce kuruluşların kendi bütçeleri ve muhasebe sistemleri içinde ödenek ve gider kaydedilmesi esastır.

Dış borcun ikrazı ve ikrazen ihraç edilmiş olan Devlet iç borçlanma senetleri suretiyle kullanılan finansman imkânları, ikraz edilen tarafından kredilerden Müsteşarlığa ödenen taksitler ile gecikme faiz ve cezaları bütçeye gelir kaydolunur.

Herhangi bir dış finansman kaynağından 2 nci maddede yer alan kuruluşlar için sağlanan dış finansman imkânlarından tüm kullanımlar dış borç kaydı yapılmak üzere, Müsteşarlığa bildirilir. Dış borç kaydı yapılan tutarlara ilişkin bilgiler Müsteşarlıkça Maliye Bakanlığına

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Müsteşarlıkça bu Kanun kapsamında herhangi bir dış finansman veya türev ürüne ilişkin olarak yapılan anlaşmaların yürürlüğe girmesini sağlayacak kanunî düzenlemelerin tamamlanmasına kadar, anlaşmalar gereğince peşin ödenmesi gereken komisyon, ücret, garanti ücreti ve benzeri giderler bütçeden mahsup edilecek ödemeler hesabı ile ilişkilendirilerek Müsteşarlık tarafından yapılabilir.

Vadesinde ödenmediği takdirde gecikme faizi doğuracak Devlet iç borcu ve Devlet dış borcu ile ilgili bütün ödemelerin yılı bütçesinin yürürlüğe girmesiyle beraber Maliye Bakanlığı tarafından bir defada topluca serbest bırakılan ödeneğinden karşılanması esastır. Ancak, ödeneğinin yetersiz kalması halinde ödemeler bütçeden mahsup edilecek ödemeler hesabı ile ilişkilendirilerek Müsteşarlık tarafından yapılabilir.

Bütçeden mahsup edilecek ödemeler hesabı bu Kanunda sayılan haller ile 1050 sayılı Kanunun belirlediği haller dışında kullanılamaz.

Uluslararası sermaye piyasalarında gerçekleştirilen tahvil ihraçlarına ilişkin komisyon, ücret ve masraflar, yılı bütçe ödenekleriyle ilişkilendirilmek suretiyle tahvil ihracına ilişkin anlaşma hükümleri çerçevesinde ihraç tutarından mahsup edilerek ödenebilir.

Genel ve katma bütçeli kuruluşlarca kullanılmak üzere nakit olarak sağlanan hibe tutarlarını özel gelir ve özel ödenek olarak kaydet-tirmeye Müsteşarlığın teklifi üzerine Maliye Bakanı yetkilidir.

Müsteşarlıkça dış finansman kaynağından sağlanan Devlet dış borcu ile ilgili ve buna dair borçlanma anlaşmaları ile borç ve risk yönetimi amacıyla gerçekleştirilen her türlü anlaşmada öngörülen bütün ödeme ve işlemler ile Müsteşarlık tarafından sağlanan hibelerden karşılanmak üzere ithal edilen malzeme ve ekipman için yılı bütçesinde iç para ve vergi kar-

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

bildirilir. Dış borç kaydının yapılmasına ilişkin esas ve usuller Müsteşarlık tarafından belirlenir. Bu kullanımların bütçeleştirilmesine ve muhasebeleştirilmesine ilişkin esas ve usuller ise Maliye Bakanlığı ve Müsteşarlık tarafından birlikte belirlenir.

Dış borcun tahsisi yoluyla kullanılan dış finansman imkânlarının borç servisi Müsteşarlık tarafından yapılır.

Müsteşarlıkça bu Kanun kapsamında herhangi bir dış finansman veya türev ürüne ilişkin olarak yapılan anlaşmaların yürürlüğe girmesini sağlayacak kanunî düzenlemelerin tamamlanmasına kadar, anlaşmalar gereğince peşin ödenmesi gereken komisyon, ücret, garanti ücreti ve benzeri giderler bütçeden mahsup edilecek ödemeler hesabı ile ilişkilendirilerek Müsteşarlık tarafından yapılabilir.

Vadesinde ödenmediği takdirde gecikme faizi doğuracak Devlet iç borcu ve Devlet dış borcu ile ilgili ödeneğin yetersiz kalması halinde ödemeler bütçeden mahsup edilecek ödemeler hesabı ile ilişkilendirilerek Müsteşarlık tarafından yapılabilir.

Uluslararası sermaye piyasalarında gerçekleştirilen tahvil ihraçlarına ilişkin komisyon, ücret ve masraflar, yılı bütçe ödenekleriyle ilişkilendirilmek suretiyle tahvil ihracına ilişkin anlaşma hükümleri çerçevesinde ihraç tutarından mahsup edilerek ödenebilir.

Genel ve katma bütçeli kuruluşlarca kullanılmak üzere sağlanan aynı ve nakdi hibe tutarlarını özel gelir ve özel ödenek olarak kaydet-tirmeye Müsteşarlığın teklifi üzerine Maliye Bakanı yetkilidir.

Müsteşarlıkça dış finansman kaynağından sağlanan Devlet dış borcu ile ilgili ve buna dair borçlanma anlaşmaları ile borç ve risk yönetimi amacıyla gerçekleştirilen her türlü anlaşmada öngörülen bütün ödeme ve işlemler ile Müsteşarlık tarafından sağlanan hibelerden karşılanmak üzere ithal edilen malzeme ve ekip-

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

şılıkları olarak yeterli ödenek konur ve bu ödeneklerden bütçenin diğer kalemlerine hiç bir şekilde aktarma yapılamaz.

Müsteşarlıkça yabancı ülkelere, bu ülkelerdeki kurum ve kuruluşlara, uluslararası kuruluşlara sağlanan danışmanlık hizmetlerinden elde edilecek gelirlerle, yasal hakları Müsteşarlığa ait olup da yabancı ülkelere, bu ülkelerdeki kurum ve kuruluşlarla uluslararası kuruluşlara ücreti karşılığında kullandırılan ve/veya satılan yazılım ve benzeri varlıklardan elde edilecek gelirler Müsteşarlık bütçesine özel gelir kaydedilir.

Devlet borcu ve Hazine garantilerinin uygulama sonuçları Müsteşarlıkça hazırlanarak ilgili yıl kesin hesap cetveli ile birlikte Hazine genel hesabına dahil edilmek üzere Maliye Bakanlığına gönderilir. İlgili bütçe yılı içinde sağlanan iç ve dış finansman imkânları, sağlanan Hazine garantileri, alınan ve verilen hibeler, dış borcun devri, dış borcun ikrazı ve dış borcun tahsisine ilişkin bilgilerle finans piyasasına ilişkin değerlendirmelerin yer aldığı Kamu Borç Yönetimi Raporu her üç ayın sonunda Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına, Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonuna, Bakanlar Kuruluna sunulmak üzere Başbakanlığa, Maliye Bakanlığına ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına gönderilir.

ONUNCU BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Vergi, resim, harç ve fon istisnası

MADDE 17. - Müsteşarlıkça ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetlerinin faiz ve anapara ödemeleri ile 7 nci maddenin son fıkrasında yer alan malî servis anlaşmasında yer

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

man için yılı bütçesinde iç para ve vergi karşılıkları olarak yeterli ödenek konur ve bu ödeneklerden bütçenin diğer kalemlerine hiç bir şekilde aktarma yapılamaz.

Müsteşarlıkça yabancı ülkelere, bu ülkelerdeki kurum ve kuruluşlara, uluslararası kuruluşlara sağlanan danışmanlık hizmetlerinden elde edilecek gelirlerle, yasal hakları Müsteşarlığa ait olup da yabancı ülkelere, bu ülkelerdeki kurum ve kuruluşlarla uluslararası kuruluşlara ücreti karşılığında kullandırılan ve/veya satılan yazılım ve benzeri varlıklardan elde edilecek gelirler Maliye Bakanlığı tarafından bütçeye özel gelir, Müsteşarlık bütçesine özel ödenek kaydedilir.

Devlet borcu ve Hazine garantilerinin uygulama sonuçları Müsteşarlıkça hazırlanarak ilgili yıl kesin hesap cetveli ile birlikte Hazine genel hesabına dahil edilmek üzere Maliye Bakanlığına gönderilir. İlgili bütçe yılı içinde sağlanan iç ve dış finansman imkânları, sağlanan Hazine garantileri, Risk Hesabı, alınan ve verilen hibeler, dış borcun devri, dış borcun ikrazı ve dış borcun tahsisine ilişkin bilgilerle finans piyasalarına ve borç yönetimine ilişkin değerlendirmelerin yer aldığı Kamu Borç Yönetimi Raporu üçer aylık dönemler itibarıyla Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına, Bakanlar Kuruluna sunulmak üzere Başbakanlığa, Maliye Bakanlığına, Sayıştay Başkanlığına ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına gönderilir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu yılda bir kez bilgilendirilir.

ONUNCU BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Vergi, resim, harç ve fon istisnası

MADDE 15. - Müsteşarlıkça ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetlerinin faiz ve anapara ödemeleri ile 6 ncı maddenin son fıkrasında yer alan mali servis anlaşmasında yer

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

alacak ödemeler ve bunların dışında kalan diğer Devlet iç borçları ile ilgili gider ve işlemler, 193 sayılı Gelir vergisi Kanunu ile 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu hükümleri saklı olmak koşulu ile her türlü vergi, resim, harç ve fondan istisnadır.

Müsteşarlık tarafından veya Hazine garantileri ile sağlanan;

a) Program kredisi, hibe ve proje kredilerinin temini, ikrazı, devri, tadili veya uzatılmasına ilişkin işlemler,

b) Uluslararası sermaye piyasalarında kullanılan finansman araçları ile yapılacak borçlanma anlaşmalarında öngörülen ödemeler, işlemler ve bu piyasalarda ihraç edilen menkul kıymetler,

c) Devlet dış borçlarının uluslararası sermaye piyasalarında kullanılan türev ürünler dahil olmak üzere her türlü finansal araçlar vasıtasıyla yönetilmesine veya yeniden yapılandırılmasına ilişkin anlaşmalarda öngörülen işlemler,

Her türlü vergi, resim, harç ve fondan istisnadır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

alacak ödemeler ve bunların dışında kalan diğer Devlet iç borçları ile ilgili gider, işlemler ve kâğıtlar, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu hükümleri saklı olmak koşulu ile her türlü vergi, resim, harç ve fondan istisnadır.

Müsteşarlık tarafından borçlu sıfatıyla veya Hazine garantileri ile sağlanan;

a) Program kredisi ve proje kredilerinin temini, ikrazı, devri, tadili veya uzatılmasına ilişkin işlemler ve kâğıtlar,

b) Uluslararası sermaye piyasalarında kullanılan finansman araçları ile yapılacak borçlanma anlaşmalarında öngörülen ödemeler, işlemler ve kâğıtlar ve bu piyasalarda ihraç edilen menkul kıymetler,

c) Devlet dış borçlarının uluslararası sermaye piyasalarında kullanılan türev ürünler dahil olmak üzere her türlü finansal araçlar vasıtasıyla yönetilmesine veya yeniden yapılandırılmasına ilişkin anlaşmalarda öngörülen işlemler ve kâğıtlar, her türlü vergi, resim, harç ve fondan istisnadır.

Bu Kanun kapsamında sağlanan hibeler ile Avrupa Birliğinden sağlanan hibelerin temini, devri, tadili ve kullanımına ilişkin işlem ve kâğıtlar da yukarıdaki istisnalardan yararlanır.

Uluslararası kredili ihaleye çıkma izni ve özel ihale usulleri

MADDE 18. - Bu Kanunun 2 nci maddesinde yer alan kamu kurum ve kuruluşları, tamamen veya kısmen, Hazinesinin borçlu sıfatıyla veya Hazine geri ödeme garantisini kapsamında taraf olacağı proje kredileri ile finanse edilmek üzere gerçekleştirilecek projeler için ihaleye çıkmadan önce Müsteşarlıktan uluslararası kredili ihale izni alır.

Müsteşarlık tarafından uluslararası kredili ihale izni verilmesi, söz konusu proje için Hazine tarafından kredi sağlanacağı veya garanti verileceği anlamına gelmez.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Danışmanlık hizmetleri

MADDE 19. - Müsteşarlık tarafından bu Kanun kapsamında herhangi bir dış finansman kaynağından muhtelif finansal araçlar ile yapılacak borçlanmalar ile alacak, risk, nakit ve borç yönetimi işlemleri çerçevesinde, avukatlık ve benzeri hukuk hizmetleri de dahil alınacak her türlü danışmanlık hizmetleri bu amaçla bütçeye konulacak yeterli miktardaki ödenekle ilişkilendirilerek yerli ve yabancı gerçek ve tüzel kişilere sözleşme veya pazarlık usulüyle yaptırılabilir. Bu hususta 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri uygulanmaz.

Müsteşarlık, nakit, borç ve risk yönetimine yönelik olarak yabancı ülkelere, bu ülkelerdeki kurum ve kuruluşlara, uluslararası kuruluşlara bir ücret karşılığı veya ücret alınmaksızın danışmanlık hizmeti sağlayabilir. Bu kapsamda yasal hakları Müsteşarlığa ait bulunan yazılım, lisans ve benzeri varlıklar, Müsteşarlıkça ücreti karşılığı kullanılabilir, satılabilir veya hibe edilebilir.

Düzenleme yapma

MADDE 20. - Bu Kanun kapsamında yer alan borçlanma ve garanti limiti, iç ve dış borçlanma, dış borcun devir, ikraz ve tahsisi, hibe alma ve verme, Hazine garantileri, garantisiz kamu borçlarına ön izin verilmesi, Hazine alacakları, nakit, borç ve risk yönetimi, risk hesabının işleyişi, uluslararası kredili ihaleye çıkma ve özel ihale usulleri ile sair konuların uygulanmasına yönelik esas ve usuller çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Düzenleme yapma ve danışmanlık hizmetleri

MADDE 16. - Bu Kanun kapsamında yer alan borçlanma ve garanti limiti, iç ve dış borçlanma, dış borcun devir, ikraz ve tahsisi, hibe alma ve verme, Hazine garantileri, garantisiz kamu borçlarına izin verilmesi, Hazine alacakları, nakit, borç ve risk yönetimi, risk hesabının işleyişi, uluslararası kredili ihaleye çıkma ve özel ihale usulleri ile sair konuların uygulanmasına yönelik esas ve usuller çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir.

Bu Kanun kapsamında yer alan hususlara ilişkin her türlü değişiklik, ancak bu Kanuna hüküm eklemek veya bu Kanunda değişiklik yapılmak suretiyle yapılabilir. Diğer kanunlarda bu Kanunda yer alan hususlara ilişkin olarak yapılan düzenlemeler, bu Kanun uygulamaları açısından geçersizdir.

Müsteşarlığı bu Kanun hükümleri dışında olup da nakit ya da nakit dışı yükümlülük altına sokabilecek her türlü düzenlemede Müsteşarlığın uygun görüşü aranır.

Müsteşarlık, nakit, borç ve risk yönetimine yönelik olarak yabancı ülkelere, bu ülkelerdeki kurum ve kuruluşlara, uluslararası kuruluşlara bir ücret karşılığı veya ücret alınmaksızın danışmanlık hizmeti sağlayabilir. Bu kapsamda yasal hakları Müsteşarlığa ait bulunan yazılım, lisans ve benzeri varlıklar, Müsteşarlıkça ücreti karşılığı kullanılabilir, satılabilir veya hibe edilebilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Bu Kanun kapsamında yer alan hususlara ilişkin her türlü değişiklik, ancak bu Kanuna hüküm eklemek veya bu Kanunda değişiklik yapılmak suretiyle yapılabilir. Diğer kanunlarda bu Kanunda yer alan hususlara ilişkin olarak yapılan düzenlemeler, bu Kanun uygulamaları açısından geçersizdir.

Müsteşarlığı bu Kanun hükümleri dışında olup da nakit ya da nakit dışı yükümlülük altına sokabilecek her türlü düzenlemede Müsteşarlığın uygun görüşü aranır.

Uygulanmayacak hükümler

MADDE 21. - 5.5.1969 tarihli ve 1173 sayılı Milletlerarası Münasebetlerin Yürütülmesi ve Koordinasyonu Hakkında Kanun ile 31.5.1963 tarihli ve 244 sayılı Milletlerarası Andlaşmaların Yapılması, Yürürlüğü ve Yayınlanması ile Bazı Andlaşmaların Yapılması İçin Bakanlar Kuruluna Yetki Verilmesi Hakkında Kanunun bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Değiştirilen, yürürlükten kaldırılan ve uygulanmayacak hükümler

MADDE 17. - A) 20/12/1994 tarih ve 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 2. maddesinin (a) fıkrasında yer alan "yönetmek ve nemalandırmak" ifadesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki ibare eklenmiştir.

"kamu borç portföyü, Hazine garantileri ve Hazine alacakları ile ilgili her türlü analiz ve risk değerlendirmesini yapmak, ilgili diğer Müsteşarlık birimleriyle işbirliği içinde borçlanma politika, ilke ve stratejilerini belirlemek, uzun vadeli ve yıllık borçlanma programlarını hazırlamak, risk yönetimi kapsamında alınacak tedbirleri tespit etmek, uygulamayı değerlendirmek ve raporlamak"

B) 5/5/1969 tarihli ve 1173 sayılı Milletlerarası Münasebetlerin Yürütülmesi ve Koordinasyonu Hakkında Kanun ile 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Milletlerarası Andlaşmaların Yapılması, Yürürlüğü ve Yayınlanması ile Bazı Andlaşmaların Yapılması İçin Bakanlar Kuruluna Yetki Verilmesi Hakkında Kanun ile 4726 sayılı 2002 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz.

2/2/1981 tarihli ve 2380 sayılı Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunun ek 4 üncü maddesinin (2) numaralı

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Yürürlükten kaldırılan ve değiştirilen hükümler

MADDE 22. - 2.2.1981 tarihli ve 2380 sayılı Belediyelere ve İl Özel İdarelerine Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunun ek 4 üncü maddesinin (2) numaralı bendinde yer alan "ile Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın onayı ile ülkenin dış kredi itibarı gözetilerek Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından alacaklısına ödenen diğer dış kredi ödemelerinden doğan borçları" ibaresi yürürlükten kaldırılmış ve aynı maddeye aşağıdaki bent eklenmiştir.

"6. (1) ve (2) numaralı bentlere göre kesinti yapılması, borcun yasal yollardan takibini ve tahsilini engellemez."

ONBİRİNCİ BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1. - Bu Kanunun 6 ncı maddesi uyarınca bütçe kanunlarıyla belirlenecek olan garanti limitine Hazine yatırım garantilerinin dahil edilmesi ve 9 uncu maddenin dördüncü fıkrasında yer alan hususlar 1.1.2003 tarihinden geçerli olmak üzere uygulanır. 14 üncü ve 15 inci maddeler ile getirilen uygulamalar ve risk yönetimine yönelik teknik alt yapının oluşturulması için gerekli düzenlemeler bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içinde Müsteşarlık tarafından tamamlanır.

GEÇİCİ MADDE 2. - Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce kamu kurum ve

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

bendinde yer alan "ile Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın bağlı olduğu Bakan'ın onayı ile ülkenin dış kredi itibarı gözetilerek Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından alacaklısına ödenen diğer dış kredi ödemelerinden doğan borçları" ibaresi yürürlükten kaldırılmış ve aynı maddeye aşağıdaki bent eklenmiştir.

"6. (1) ve (2) numaralı bentlere göre kesinti yapılması, borcun yasal yollardan takibini ve tahsilini engellemez."

ONBİRİNCİ BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1. - Bu Kanunun 12 ncı maddesi ile getirilen uygulamalar ve risk yönetimine yönelik teknik alt yapının oluşturulması için gerekli düzenlemeler 31/12/2002 tarihine kadar Müsteşarlık tarafından tamamlanır.

Bu Kanunun 14 üncü maddesinin sekizinci fıkrasında yer alan kullanımların bütçeleştirme ve muhasebeleştirilmesine ilişkin esas ve usuller bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren üç ay içinde hazırlanacak yönetmelik ile yürürlüğe konulur.

GEÇİCİ MADDE 2. - Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce kamu kurum ve

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

kuruluşlarının yurt içi piyasalardan yaptığı Hazine garantisine ve/veya kefaletine haiz borçlanmaların üstlenilmesi durumunda doğan alacaklar, kamusal hizmet ve ilişkilerden doğmuş sayılır ve bu alacakların şartlarının belirlenmesine, tahsiline, takibine ve her türlü finansal tekniğin kullanılması suretiyle idaresine Bakan yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 3. - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla mevcut bulunan Hazine alacaklarına tahakkuk etmiş bulunan gecikme faiz ve cezalarının miktarları, ilgilinin altı ay içerisinde Müsteşarlığa yazılı olarak talepte bulunması halinde bu maddede belirtilen esaslar çerçevesinde uzlaşma konusu olabilir. İlgili, oluşan iktisadî ve sosyal şartlar veya idare tarafından verilen görev çerçevesinde borç ödeme kabiliyetinin geçici veya sürekli olarak gerilemiş veya kaybolmuş olması halinde uzlaşma talebinde bulunabilir. İlgili tarafından uzlaşma talebine esas gösterilen gerekçenin geçerliliğinin tayinine Bakan yetkilidir. Uzlaşma için ilgilinin en üst seviyeden yetkili mercii vasıtasıyla ve yazı ile Müsteşarlığa başvurması şarttır. Uzlaşma talebi Hazine alacağının idarî takip süresi içinde izlendiği dönemde herhangi bir zamanda ve yasal takibe alınacağına ilgiliye resmen bildirilmesini takiben 30 gün içinde yapılır. Bunun yanı sıra Müsteşarlık ilgiliyi uzlaşma talebinde bulunmaya davet edebilir.

Uzlaşma kararı, Bakan tarafından görevlendirilen ve Hazine alacaklarının idaresi, takip ve tahsiliyle ilgili görevli personel arasında tayin edilen bir başkan ve iki üyeden oluşan üç kişilik bir komisyon tarafından alınır. Komisyon oy çokluğuyla karar verir. Komisyonun uzlaşabileceği miktar Bakan tarafından belirlenir ve üyelerin görevlendirilmesi aşamasında kendilerine yazılı olarak bildirilir. Uzlaşma müzakereleri ilk görüşmenin başladığı günü

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

kuruluşlarının yurt içi piyasalardan yaptığı Hazine garantisine ve/veya kefaletine haiz borçlanmaların üstlenilmesi durumunda doğan alacaklar, kamusal hizmet ve ilişkilerden doğmuş sayılır ve bu alacakların şartlarının belirlenmesine, tahsiline, takibine ve her türlü finansal tekniğin kullanılması suretiyle idaresine Bakan yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 3. - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla mevcut bulunan Hazine alacakları karşılığında hesaplanan gecikme faiz ve cezalarının miktarları, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren dördüncü ayın sonuna kadar ilgisine bildirilir. Bu bildirimde bildirim tebliğ tarihinden itibaren iki ay içinde borçlunun uzlaşma talebinde bulunabileceği belirtilir. Bu süre içinde uzlaşma talebinde bulunan kurum ve kuruluşlara uzlaşma komisyonu tarafından uzlaşma görüşmesinin yapılacağı gün bildirilir. Bu süre iki ayı geçemez. Uzlaşma için ilgilinin en üst seviyeden yetkili mercii vasıtasıyla ve yazı ile Müsteşarlığa başvurması şarttır.

Uzlaşma komisyonu Bakan tarafından Hazine alacaklarının idaresi, takip ve tahsiliyle ilgili görevli personel arasından tayin edilen bir başkan ve iki üyeden oluşur. Komisyon oy çokluğuyla karar verir. Komisyonun uzlaşabileceği miktarın alt sınırı ve vade yapısının genel esasları Bakan tarafından belirlenir ve uzlaşma görüşmesinden önce komisyona yazılı olarak bildirilir. Uzlaşma müzakereleri ilk görüşmenin başladığı günü takiben en geç 10 iş günü içerisinde neticelendirilir. Uzlaşmanın sağlanması halinde, durum tarafların imzalayacağı bir tutanakla tespit olunur ve Bakan onayını takiben alacağın yeni şartlar çerçevesinde yapılandırılması sağlanır. Söz konusu sürede uzlaşmanın vaki olmaması halinde, durum taraflarca imzalanan bir tutanakla tespit edilir ve Hazine alacağının 6183 sayılı Kanun

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

takiben en geç 10 iş günü içerisinde neticelenir. Uzlaşma sağlanması halinde, durum tarafların imzalayacağı bir tutanakla tespit olunur ve neticesi Bakanın onayını takiben alacağın yeni şartlar çerçevesinde yapılandırılmasını teminen ilgili birimlere bildirilir. Uzlaşmanın olmaması halinde, durum taraflarca imzalanan bir tutanakla tespit edilir ve alacağın 6183 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde tahsilini teminen gerekli işlemler başlatılır. Uzlaşma sağlanamaması halinde aynı alacaklar için yeni bir uzlaşma talebinde bulunulamaz.

Kanunun yürürlük tarihinden itibaren altı ay içerisinde ilgili tarafından uzlaşma talebinde bulunulmayan alacakların 6183 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde takip ve tahsili için gerekli işlemler başlatılır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

hükümleri çerçevesinde takip ve tahsili için gerekli işlemler başlatılır. Uzlaşmanın sağlanamaması halinde aynı alacaklar için yeni bir uzlaşma talebinde bulunulamaz.

Uzlaşılan tutarlara ilişkin yükümlülüklerin borçlu tarafından vadesinde yerine getirilmemesi halinde uzlaşma yapılmamış sayılır ve Hazine alacağı 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir.

Uzlaşma başvuru süresi içinde uzlaşma talebinde bulunmayan kurum ve kuruluşlardan olan Hazine alacağının 6183 sayılı Kanun çerçevesinde tahsil ve takibi için gerekli işlemler başlatılır.

GEÇİCİ MADDE 4. - Marmara ve Düzce depremleri sonrası, deprem bölgelerinde acil yardım ve yeniden yapılandırma, rehabilitasyon projelerinin finansmanı amacıyla, Dünya Bankası, Avrupa Yatırım Bankası, Avrupa Konseyi Kalkınma Bankası, İslam Kalkınma Bankası, Körfez İşbirliği Konseyi Ülkelerinin ilgili finans kuruluşlarından ve aynı amaçla yabancı ülke hükümetleri ile, yabancı ülkelerin kredi kuruluşları ve uluslararası kurumlardan, Türkiye Cumhuriyeti'nin borçlu sıfatıyla sağladığı ve bu amaç için sağlanacak kredileri genel ve katma bütçeli kuruluşlar dışında kalan kamu kurum ve kuruluşlarına karşılıksız tahsis etmeye Hazine Müsteşarlığı'nın bağlı bulunduğu Bakan yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 5. - Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattı projesi kapsamında ve projenin süresi boyunca geçerli olmak üzere;

a) Akdedilmiş olan ev sahibi ülke anlaşması, anahtar teslimi yapım sözleşmesi, hükümet garantisi anlaşması ve bu proje tahtındaki akdedilecek diğer anlaşmalarla ilgili belge ve sair dokümanların imzalanmasına,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

b) (a) bendinde belirtilen anlaşmalar ile diğer ilgili belge ve anlaşmalarla sair dokümanlar tahtında Türkiye Cumhuriyeti ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından taahhüt edilen her türlü ödeme, tamamlama, performans ve sair yükümlülüklerin ifasına yönelik olarak ilgili anlaşmalarda öngörülen taraflara garanti verilmesine, bahsekonu taahhütlerin anlaşmalarda öngörüldüğü şekilde gereği gibi kısmen ya da tamamen yerine getirilmemesi halinde ortaya çıkacak her türlü ödeme yükümlülüğünün Türkiye Cumhuriyeti adına garanti edilmesine,

c) (a) ve (b) bentlerinde belirtilen anlaşmalar ile diğer ilgili belge ve anlaşmalarla sair dokümanları imzalayan ve imzalayacak ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının tespitine ve yetkilendirilmesine,

Bakanlar Kurulu yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 6. - Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce "Devir Anlaşması", "İkraz Anlaşması" veya benzer nitelikte anlaşmalar düzenlenerek ikraz edilmek suretiyle kullanılan krediler nedeniyle doğmuş ve doğacak olan Hazine alacakları hakkında bu Kanunun 11 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 18. - Bu Kanunun;

a) 5 inci maddesi, 6 ncı maddesinin birinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları, 8 inci maddenin üçüncü ve dördüncü fıkraları, 9 uncu maddesinin ikinci fıkrası, 13 üncü maddesi ile 14 üncü maddesinin beşinci, altıncı, onüçüncü ve onaltıncı fıkraları 1/1/2003 tarihinde,

b) 6 ncı maddesinin ikinci fıkrası, 1/1/2004 tarihinde,

c) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,
Yürürlüğe girer.

Yürürlük

MADDE 23. - Bu Kanun 1.1.2002 tarihinde yürürlüğe girer.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Yürütme

MADDE 24. - Bu Kanun hükümlerini
Bakanlar Kurulu yürütür.

Yürütme

MADDE 19. - Bu Kanun hükümlerini
Bakanlar Kurulu yürütür.

Bülent Ecevit

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

D. Bahçeli

Devlet Bakanı V.

Prof. Dr. N. Çağan

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. S. Gürel

Devlet Bakanı

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. Üşenmez

Devlet Bakanı V.

Prof. Dr. Ş. Üşenmez

Millî Savunma Bakanı

S. Çakmakoğlu

Maliye Bakanı

S. Oral

Sağlık Bakanı

Doç. Dr. O. Durmuş

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

Y. Okuyan

Kültür Bakanı

M. İ. Talay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

H. H. Özkan

Devlet Bakanı

Prof. Dr. T. Toskay

Devlet Bakanı

F. Bal

Devlet Bakanı

Prof. Dr. R. Mirzaoğlu

Devlet Bakanı

E. S. Gaydalı

Devlet Bakanı

R. Önal

İçişleri Bakanı

R. K. Yücelen

Millî Eğitim Bakanı

M. Bostancıoğlu

Ulaştırma Bakanı

Prof. Dr. E. Öksüz

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. K. Tanrıkulu

Turizm Bakanı

E. Mumcu

Çevre Bakanı

F. Aytekin

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

M. Keçeciler

Devlet Bakanı

Dr. Y. Karakoyunlu

Devlet Bakanı

H. Gemici

Devlet Bakan

F. Ünlü

Adalet Bakanı

Prof. Dr. H. S. Türk

Dışişleri Bakanı

İ. Cem

Bayındırlık ve İskân Bakanı

K. Aydın

Tarım ve Köyşleri Bakanı

Prof. Dr. H. Y. Gökalp

En. ve Tab. Kay. Bakanı

Z. Çakan

Orman Bakanı

Prof. Dr. N. Çağan